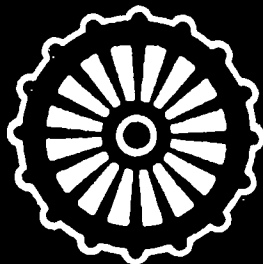


බුද්ධජයන්තිත්රිපිටකග්‍රන්ථමාලා: 13.



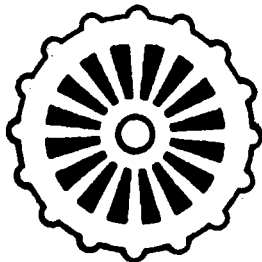
සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

සංග්‍රහාන්තිකාය

ප්‍රථම භාගය

සගාථවග්ගීය

# බුද්ධිජයනතිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා: 13.



**සුත්‍රානන්තරිපිටකයෙහි**

07 වන ග්‍රන්ථය

**සිංසුත්තනනිකාය**

ප්‍රථම භාගය

**සභාථවගීය**

---

ලබ්‍ධිකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ ආශ්‍රිතයෙන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන  
කාරක සභාවේ

සිංසුත්තනනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය  
විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි

---

මු. ව. 2550

ක්‍රි. ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 13

The Seventh Book in the  
**Suttanta-Pitaka**

7

# **SAMYUTTANIKĀYA (I)**

With the Sinhala translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board**  
**of**  
**The Tripitaka Translation Committee**

සුභානන්දිපකෙ  
සිංසුතනනිකායො

පඨමො භාගො  
සගාථවග්ගො

සුත්‍රානන්දිපකසෙහි  
සිංසුතනනිකාය

ප්‍රථමභාගස  
සගාථවග්ගීය

**“තථාගතපාවෙදීනො ගිකබ්බව බබ්බවිනයො විවචො විග්ගවත්තො පටිච්ඡනො”-**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ චිකිත්ත දෙනො කරණ ලද බවය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වෘත්තන් නො බබලයි.”**

**(අභ්‍යුත්තරනිකාය, තිකතිපාත - භරණ්ඩුවගො, 9 සුත්තය.)**

# පටුන

## CONTENTS

	පිටුව
සංස්කාරක නිවේදනය ... ..	I
ත්‍රිපිටක පරිවර්ත සංස්කාරක මණ්ඩලය ... ..	II
උත්තරීතර සංස්කාරක මණ්ඩලය ... ..	II
සංයුක්තනිකාය සංස්කාරක මණ්ඩලය ... ..	II
සංඥාපනය ... ..	III
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS ... ..	VII
පාළිකේතය — PĀLI ALPHABET ... ..	VIII
සහජවග්ග විකල්ප ... ..	IX-XVII
පෙළ හා පරිවර්තනය ... ..	2-429
ශාථාදිපාදනුක්කමණිකා: ... ..	430-440
සඤ්ඤානාමානුක්කමණිකා: ... ..	441-445
පදනුක්කමණිකා: ... ..	446-506

---

## සංස්කාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටකපාලියෙහි සුත්‍රාන්තපිටකයට අයත් සංයුත්තසූත්‍රයෙහි සභාථ-  
වග්ගපාලිය සිංහලනාමාවට පරිවර්තය කරණු සඳහා ලංකා බෞද්ධ-  
මණ්ඩලය විසින් - දූතට විද්‍යෙදය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි බුද්ධාධිපායනෙකුයෙහි  
විනේතූ වූ පණ්ඩිත පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායකසථවිරයන්  
වහන්සේ වෙත පවරණලදී. එහෙත් ඒ කායඝීය නිවහම් තොවූ බැවින්  
ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංස්කාරකසභාවේ සංයුත්තනිකාය සංඝෝධක මණ්ඩල-  
යට ඇතුළත් පණ්ඩිත භාෂොධ ධම්මිඤ්ඤ නායකසථවිරයන්වහන්සේ,  
පණ්ඩිත චතුෂ්ඨකර අමරසිංහ සථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත ශල්‍යම  
සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් ඒ කොටස පරිවර්තය  
කොට පෙළුන් සමග මාතෘචින් ලියා මුද්‍රණයට සකස් කරණ ලදී.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංස්කරණය පිළිබඳ උත්තරිතර මණ්ඩලය විසින්  
සමූහ වූ පරිදි පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන්  
වහන්සේ විසින් මුද්‍රණාවසථාවෙහි සංශෝධිත වූ මේ ග්‍රන්ථය අපගේ  
සංවිධානයෙන් හා අවසාන සංස්කරණයෙන් මෙසේ මුද්‍රණයට පමුණුවන  
ලදී.

ධම්මාසත්‍රවිෂයෙහි නිපුණ වූ ආගුබොධබුද්ධිප්‍රභා ඇති කෝදුගොඩ  
ඤාණාලෝක ඥාණියන් වහන්සේ විසින් ත්‍රිපිටකපාලාගත පඤ්චමභා  
නිකායාශය සංක්ෂිප්ත කොට මෙයට ලිපු සංඥාපනය ග්‍රන්ථගෞරවනිර්ණය-  
කරණු පිණිස පැමිණ වේ මැයි. එහෙයින් ග්‍රන්ථාත්මක පිළිබඳ අමුතු  
ප්‍රපඤ්චකථා මෙහි නොයෙදේ.

පරිවර්තක සථවිරවරුන් විසින් සමපාදිත ගාථාදිපාද-සංඥානාම - පදනු-  
ක්‍රමණිකා සහිත වූ මේ ග්‍රන්ථය පිළිබඳ මූලිකශෝධාපත්‍ර බැලීමෙන් පණ්ඩිත  
ශල්‍යම ධම්මික සථවිරයන් වහන්සේ ද අතිරේක වශයෙන් සහාය වූහ.

සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරී වූ සීමාසහිත ස්වදේශී  
ප්‍රවෘත්තිපත්‍ර සමාගමේ මහතුන්ගේ උත්සාහයෙන් තො බෝකලෙකින් මුද්‍රිත  
වූ සංයුත්තසූත්‍රයෙහි සභාථවග්ගය අවසන් කොට ඇති මේ ප්‍රථම භාගය බුද්ධ-  
ජයනතිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථාලාවේ 13 වන ග්‍රන්ථය වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වූ  
ලබ්‍ධා ආණ්ඩුව හා එහි සාංස්කෘතික කායඝීයයෙහි අධිකාරී මහතුන් ද,  
මෙහි පරිවර්තන - සංශෝධන - සංස්කරණකායඝීයයන්හි යෙදුනු මහතෙරුන් ද  
ශාසනසංස්ථාපනාධිකාරීන් හා ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ධර්මදාතෘ පුණ්‍යමහිමයට භාගී  
වන බව මෙහි ලා ප්‍රකාශ කරමිහ.

පරවාහාර වර්ජිත ඤාණ සථවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද  
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

## ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංඝකාරකමණ්ඩලය

---

1. වැලිපිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සමාපාදක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනජේෂ්ඨී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බ්‍රහ්මගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවන ධම්මරක්ඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤාසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. වේරගොඩ අමරමෝලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කවුකුරුන්දේ දේවානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. අකුරැටියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
21. ඉදුරුවේ උත්තරානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
22. මිහිඟේ පඤ්ඤාසිංහ මහානායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. කොස්ගොඩ ධම්මවංස සථවිරයන් වහන්සේ,
24. තලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,

### උපානිච්ඡාරසංඝකාරකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. ආවායඝී පරවාහාර වජීරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
3. බ්‍රහ්මගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිතානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
5. පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,

### සංඝපානනිකායසංඝෝධකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. පණ්ඩිත වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
3. පණ්ඩිත ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,



## සංඥාපනය

### 1. සංයුත්තනීත්‍යය:

අප බුදුන් පන්සාලින් අවුරුද්දක් දවස් සිට දහම් අමාවහරෙ වස්වමින් සුවිසි අසඬියක් දෙවිමිනිසුන් අමාමහනිවන් දක්වා පිරිනිවිසද, මහාකාශ්‍යප මහරහතුන් ආදී සමන්තපාසාදියෝ පන්සියක් දෙතාවහන්සේ දේශ - කාල - නිදන ආදී විසින් විසිරී සිටි ඒ ඒ දහම්මල් මල්වැලුන් සෙයින් සගන්මින් පලමු වහ සඬිනීත්‍ය කලහ.

ඒ සඬයෙහි දී දිස - මණ්ඩම - සංයුත්ත - අභිතුත්තර - බුද්ධත්ත විසින් ආගම පනෙකින් සුත්තවලා බෙදා තැබූහ. එහි දීඝිප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙනු ගත් 'දීඝාගම' නම් වෙයි. මධ්‍යම ප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙනු ගත් 'මජ්ඣිමාගම' නම් වෙයි. උත්තරෝත්තරයෙහි එකකද්දකදී විසින් අභිත නැග ගත් සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙනු ගත් 'අභිතුත්තරාගම' නම් වෙයි.

මෙහි පමණින් කියන තතස පිණිසැ හැදෑගත් තෙල මාතක්‍රමයට නො බැසියැහෙන සුත්‍රයෝ සන්දහස් සත්සිය දෙසැට දෙනෙක් ඇත. ඒ සුත්‍රයෝ දීඝාගමයෙහි දු මජ්ඣිමාගමයෙහි දු අභිතුත්තරාගමයෙහි දු නොබැස ගනිති. ඔවුන් එක්රැස් කොට ගෙනු ගත් සංයුත්තාගම නම් වෙයි. එ ද, සභාඵවග්ග යැ නිදනවග්ග යැ බක්කවග්ග යැ සලායතනවග්ග යැ මහාවග්ග යැ යි වග්ග විසින් පසෙක් වෙයි. සභාඵවග්ගයෙහි එකොළොස් දෙනෙකැ, නිදනවග්ගයෙහි තවදෙනෙකැ, බක්කවග්ගයෙහි තෙළෙස් දෙනෙකැ, සලායතනවග්ගයෙහි තවදෙනෙකැ, මහාවග්ගයෙහි දෙළොස් දෙනෙකැ යි, සංයුත්තයෝ සුපතස්දෙනෙක් වෙති. ඒ සංයුත්තයෝ සුපතස් - දෙනා ගොස් අනන්තරවසී විසින් දෙසිය අටවිසිදෙනෙක් වෙති. ඒ අනන්තර - වසීයෝ දෙසිය අටවිසිදෙනා ගොස් සුත්‍ර විසින් සන්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනෙක් වෙති. ඒ සුත්‍රයෝ සන්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනා ගොස් අක්‍ෂර විසින් ලක්‍ෂයෝ අටදෙනෙක් වෙති. බණවරෙක් නම් අකුරු අටදහසෙක් වේ නු යි මෙ හැම බණවර විසින් සියෙකි. මේ යැ සංයුත්තාගම නම්.

“ආගමිකානන් අත්තප්පරප්පාදයො ඵතෙනා'ති ආගමො”යි අපුළු 'ගම' බාහුයෙන් කරණසාධනයෙහි ලා නිරුක්ති කියත් මැ, ආත්මාඵපරාථා - දිය තිලින් ලබන් නු යි මෙහි 'ආගම' ශබ්දය අභිසිද්ධියෙහි කරණය හෙළි කරන්නේ යැ. බසගරණාදී සුත්‍රරූපය වැදගෙනැ සිවුතා දෙවතා සංයුක්තාදී සංයුත්තයන් යථොක්තාථියෙහි කරණ වන බැව්නුද, වග්වශයෙන් සංයුත්ත වන බැව්නුද, දීඝාගමාදිය සෙයින් 'සංයුත්තාගම' යනු අනුච්ඡි - සංඥයෙකි.

“සංයුත්තනීත්‍යය” ආදී විසින් එත යාසතව්‍යවහාර පිණිසැ මහමහම ලියු ප්‍රකාශනව බලන්නේ යැ. තෙවලායෙහි වහරද, ගණපාමොක්, ආවාය්‍ය පරවාහැර වජිරකුණ හිමපාණෝ ඒ ඒ සසුන් වහර ගෙනැ ඒ ප්‍රකාශනා - යෙහි ලා මිසුරු ඇරුන් දක්වති. ඒ ප්‍රකාශනව පරිවෘද්ධ මථකය කරන්නේ

මතු නොවෙයි. ත්‍රිපිටකයෙහි ශ්‍රී චූළාසුත්තයෙහි මෙසේ ද වචන කරන්නේ ය. එයින් ලැබිය හෙන එළිය තිබිය දී තව තව කරුණු කියනු නිෂ්ප්‍රයෝජන වෙයි. සහි පිණිස විසිතුරු අරුත් දනු කැමැතියන් ඒ ප්‍රකාශනය බලන්නේ ය.

## 2. විශිෂ්ටතා:

සංයුතතාගමයෙහි විශිෂ්ටතා කියනු කැමැතියනට බුද්ධභාෂාවාරින් වහන්සේගේ පදයෙදුම්හු උවදෙත් එළවති. ඔබ දීඝාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“දීඝස්ස දීඝසුත්තඛණ්ඩස්ස නිපුණස්ස ආගමවරස්ස

බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිකස්ස සද්ධාවහගුණස්ස”

යනු කියති.

මජ්ඣිමාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“මජ්ඣිමපාමාණ සුත්තඛණ්ඩස්ස ඉධ මජ්ඣිමාගම වරස්ස

බුද්ධානුබුද්ධ සංවණ්ණිකස්ස පරවාදමථකස්ස”

යනු කියති.

සංයුතතාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“සංයුතතවග්ග පඨමණ්ඩකස්ස සංයුතත - ආගමවරස්ස

බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිකස්ස ඤාණපසභෙදජනකස්ස”

යනු කියති.

අභිගුත්තරාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“ථකකදුකාදි පඨමණ්ඩකස්ස අභිගුත්තරාගමවරස්ස

ධම්මකපිකප්‍රභවාර්ථං විචිතතපච්ඡාණ ජනකස්ස”

යනු කියති.

මෙහි දී ප්‍රධානවග්ගය ගෙන දීඝාගමයත්, පරවාදමථකය ගෙන මධ්‍යමාගමයත්, ඥානප්‍රභේද ජනකය ගෙන සංයුතතාගමයත්, ධම්මකපිකයනට විචිත්‍ර ප්‍රතිභාජනකය ගෙන අභිගුත්තරාගමයත් වණිනා කෙරෙති.

එයින් සංයුතතාගමය ප්‍රභේදගතඥානසම්පත් උදකරනයෙ දක්වති. ලෝකික ලෝකොත්තරාථීයත් ඇසිරි කොට සිටුනා තත් පැන පිළිවිසුම් හා විසදුම් තෙල ආගමයෙහි බෙහෙවින් එන ගෙයින් ඥානප්‍රභේද දෙනසෙ යොනු කරනු අත්‍යවශ්‍යත් මැ සිටින වෙයි. බුද්ධභාෂාවාරින් වහන්සේගේ ප්‍රඥයෙහි පාටවය විමසන්නට සිතූ මහවෙහෙර අභිවැසි තෙවලාධර මහ-තෙරහු දු සංයුත්තයෙයන් ගත් ගයක් දී ඔබගේ පැනවෙසෙස් විමසූහ. තෙවලාමැදුරෙහි තො නිවෙත පහත් වන විශුද්ධිමාණීය ඒ දුන් ගයෙහි ඵලය වෙයි. මහාසම්මසාදි සප්තදශනිකායවාර්ථයින් හා හෙමවතාදි නවතිකාය-වාර්ථයින්ගේ ප්‍රවාදප්‍රසාර වලහමින් මහවෙහෙරට රකවල ගත් බලකොටු වන ‘විශුද්ධිමාණීය’ සංයුත්තයෙහි එක් ගයෙකින් මතුකොට දුන් ධම්මිෂයක ඥානප්‍රභේදජනකශක්තිවිශේෂයක්ගේ කියා හෙන්නේ ය. එයින් තෙල සහියෙන් උදදෙන ඥානප්‍රභේද නම් විදර්ශනා මතු නොවෙයි. එයින් තත්-තත්කාරණයෙහි විචිත්‍රප්‍රතිභා ද සහන්නේ ය. මේ සංයුතතාගමයෙහි විශිෂ්ටතා වෙයි.

බෙහෙවින් කීම! ප්‍රථමසඟිතියෙහි ලා ප්‍රමුඛ වෑ සිටි මහසුමු මහ-  
රහත්තට 'සංයුක්තාගමය' දක්වා දුන්හ. ඔබගේ ශිෂ්‍යප්‍රශිෂ්‍යයෝ සංයුත්-  
සභීය වනපොත් කරමින් ඇදුරෙල් නොවිහිදු අරුත් ධරමින් රුකාගත්හ.  
සඟිතිය අවසන්හි සමයාමහාසම්මානාසුච්ඡායකසංගතියෙහි පෙරට වෑ සිටි  
ප්‍රථම සඟිතිය නිමනම් කළ මහාපුරුෂයාණනට ප්‍රථමභාග විසින් වෙන්  
කොට හෙතා පිරිතමනු පිණිස සංයුත්සභීය පමණ විය. එද මෙහි විශිෂ්ටතා  
කියන්නේ යැ.

### 3. ප්‍රයෝජනවිශේෂ:

බුද්ධභාෂිත යැ, ශ්‍රාවකභාෂිත යැ, දේවභාෂිත යැ, සාම්භාෂිත යැ යන  
මෙයින් ආඥාවචනයක් වුවමනාවක් මැ සංයුත්සභීය එහි නිදහසක්  
වැන්නැ. ඒ ඒ කරුණෙහි ලා වතුර්භාෂිතයෝ මැ මෙහි බැසා සිටුති.  
ලෝකිකයන් හා ශාසනිකයනට ඇත්මාපරාධසංසිද්ධිය පිණිස නැබු වමනා  
උපදේශන්නයෝ සියදහස් විසින් මෙහි ඇත. සකකිධාතුආයතන ඉන්ද්‍රිය-  
බලබෝධාසභ්‍ය ආයතනික ප්‍රත්‍යයාකාර ආදි ධර්මාර්ථයන් ආගම සතරෙහිම  
එතුළු සුගම උපදේශ අතින් බලත් මැ සංයුක්තාගමය ආසිස වන්නේ යැ.  
තුරුවැලි සහ මුළු ගුවන්තල සෙයින් උපදේශරතනාජාතයෙන් සංයුත්සභීය  
සැදුණේ යැ. එයින් මැ දේශකයන් කෙරෙහිද උපදේශකයන් කෙරෙහිද  
තෙල සභීය හත්සරක් විසින් තරතුරු තෙවුනේ වෙයි. ව්‍යාස වශයෙන්  
පරිකරා කරනට නිසි ශාස්ත්‍ර ඇරුත් ගබ් කොට සිටුනා, මනෝතර පදවැළෙන්  
සැදි ගාථා දේශනා විමසත් මැ, පමණින් අබැටක් සා වුවද විශ්වයෙන්  
පැතිරු සිටුනා භේෂජයක් සෙයින් ධර්මදේශකයනට වෙසෙසින් හැමද වැඩද  
වෙයි.

### 4. ව්‍යාධ්‍යානය:

නිකායානතරවාසීන් සංයුක්තාගමය වෛදිකභාෂායෙන් ලියුසෙ ලොව  
පළට වෙයි. ඒ මහායානවාදීන් කිසිතැනෙක අභිවිපරිත කොට ලියු  
සංයුක්තයන් විනදේශවාසීන් සියබසින් අරවාගත් බවද පළට වෙයි. වින-  
බසින් ලියු 'සගාථවර්ගය' අදත් එරට ඇතිබව කියති. ඒ ව්‍යාධ්‍යාන  
පෙළපොත හා සසඳත් මැ අභි විසින් හේදකර තැන් ඇත යනු අසිරි නොවෙයි.  
මිහිඳු මාහිමිහු බුදුකැලි අටුවා හා තෙවලා හෙළදිවට අලුහ. මගබසින්  
වැටෙමින් ආ බුදුකැලි අටුවා හෙළදිව ඇදුරේ හෙළබසින් තැබූහ. ඇදුරු  
බුදුගොස්මහතෙරහු දව්පානතරවාසීන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ඒ අටුවා  
යළිදු පෙළබසින් තැබූහ. අද හෙළටුවා තැන ද පෙළෙහි අභිවබෝධය  
පිණිස 'පාළිඅටුවා වහල් වෙයි. ඒ වහල්වීන් තෙවලාදගම සියබසින් අරවා-  
තබන මේ දවස තෙල සංයුත්සභීය පිණිස ද ඒ වහල් මිස වෙන නැත.  
එයින් වහල් ලැබ කරන තෙල ව්‍යාධ්‍යානය මුලැ කී නිකායානතරවාසීන්ගේ  
ව්‍යාධ්‍යාන සෙයින් විපරිතාථ ඇතියේ නොවෙයි. මහාවිහාරවාසීන්ගේ  
වාචනාමාර්ගය නිශ්ශ්‍රය කොට සිටියෙන් අභි විසින් මෙහි පරමපරාගුණි ඇත.

මේ වරු පළකරන 'සගාථවර්ග' යෙහි සංයුක්තයෝ එකොළොස්-  
දෙනෙකි. වර්ගයෝ අටවිසිදෙනෙකි. සුත්‍රයෝ දෙසියඑක්සැත්තැ දෙනෙකි.  
මේ හැම මෙහි සියබසින් අරවා තබන ලදී. යටගිය දවස සුත්‍රපිටකය  
සියබසින් ලියුබව පළට වැ ඇත ද, අද ඒ කිසිදු දක්නට නැත. එයින්  
එහි භාෂාප්‍රයෝග ගැන කිසිදු නොකිය හෙන්නේ යැ. තෙල ව්‍යාධ්‍යානය

භාවාච්ඡුධාන කොට ගෙන ව්‍යක්තභාෂායෙන් සැපයිණි. කිසි තැනෙක පැරැණි හෙළවදන් යොදනු 'සිංහලසාහිත්‍ය'ය දිවුණු කරනු පිණිස වෙයි. එයින් තෙල ව්‍යාඛ්‍යාතය ධර්මඥානය පිණිස ද සියබස සදනු පිණිස ද වෙයි.

තෙවලා දහම සියබසින් තබනුයේ හෙළදිවි වැසියනට වැඩ සඳහා මැ වෙයි. බුදුන් පිරිනිව් දෙව්දහස් පන්සියක් ගිය ද මෙතෙක් දවස් කිසිවක්නු විසිනුදු තෙල ශාසනාචාර සපුරා නොකරන ලදී. දැන් එය සම්පූර්ණ වන්නේ පෙනේ. එයින් කැමදෙන මේ ව්‍යාඛ්‍යාත මාර්ගයෙන් දහම් දැන ඉගෙන කුසල්දහම්හි යෙදෙමින් උභයලෝකාච්ඡිද්ධිය හා අමාමහනිවන් සිදුකර ගනිත්වයි පතම්හ.

කෝදශොධ සෞභාලෝක සථවිර.

විද්‍යාවතු පිරිවෙන,  
අභංගම.

---

## සංකීර්ණකරණය

### ABBREVIATIONS

- සි. 1. — ‘පැල්මඩුල්ල’ මහාවිහාර - සිංහල කාලපණ්ණ පොතක.  
සි. 2. — ‘ගාල්ල’ පරමානන්දවිහාර - සිංහල කාලපණ්ණ පොතක.  
සිඞ්. 1. — බණ්ඩරවැව්ලේ අමරසිංහපොර සංඝෝධිත-සිංහලකවර  
මුද්දිත පොතක.  
සිඞ්. 2. — බොධිසම්මෙච්ඡත - සිංහලකවර මුද්දිත පොතක.  
සං. — සංගීතකවර - මුද්දිත පොතක.  
මජ්. — මජ්ඣමනිකාසංකීර්ණ පිටක පොතක.  
PTS. — Pali Text Society-Samyutta Nikāya
-

# THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

## VOWELS

ආ ආ̄ ඉ ඉ̄ ඊ ඊ̄ උ උ̄ ඌ ඌ̄ ඍ ඍ̄

## CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa			
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa			
ටta	ඨtha	ඩḍa	ඬḍha	ණṇa			
තta	ථtha	දda	ධdha	නna			
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma			
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ළla	ආm
කka	කkā	කිki	කīkī	කුku	කūkū	කෙē	කොkō
ඛkha	ඛkhā	ඛිkhi	ඛīkhī	ඛුkhu	ඛūkhu	ඛෙkhē	ඛොkhō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

## Conjunct - Consonants

කකkka	කඤṅkā	ත්තtra	මම්mpha
කඛkkha	ඡතඤṇha	ද්දdda	මඞṁmba
කඝkgha	ඤඤṇca	ඳ්ධ, ඩddha	මඞṁmbha
කිkri	ඤ්ඤ, ජñcha	ද්දdra	මඞṁmma
කචkva	ඤ්ඤ, ජñja	ඳ්ධ, ඩdva	මඞṁmha
කඡkchya	ඤඤඤṇjha	ධ්ධdhva	යය, යyya
කඨkṭha	ට්ටtṭa	නනnta	යයya
කගgga	ඨඨ, ඨtṭha	න්නntha	ලලlla
කඝggha	ඬඬḍḍa	ඤ්ඤnda	ලලlya
කඞṅka	ඬඬḍḍha	කකndha	ලලlha
ග්ගgra	භභභṇṇa	නනnna,	වවwha
කඞṅkha	භ්භ්භ, භṇṇa	නනnha	සසssa
කඞṅga	භ්භ්භ, භṇṇha	පපppa	සසsma
කඞṅgha	භ්භ්භ, ඩḍṇa	පපppha	සසsva
චචcca	ඡතඤṇha	බබbbba	හහhma
චඡccha	නනnta	බබbbha	හහhva
ජ්ජja	ථ්ථtṭha	බ්බbra	ළළlha
ජ්ජjjha	ථ්ථtva	මම්mpa	

ආ ā ඉ i ඊ ī උ u උ ū ඌ ē ඌ ō

# සංස්කෘතික කායෝ

## සගාථවග්ග - විසයසූචි

විසයා:

පිටකකොෂි

### 1. දෙවතාසංස්කෘතං

1 - 84

#### 1. නලවග්ගො

1 - 10

1. මසකරණ	සුතතං	...	...	1 - 4
2. නිමොකඛ	"	...	...	4
3. උපනීයති	"	...	...	4
4. අට්ඨෙතති	"	...	...	6
5. කතීථිඤ	"	...	...	6
6. ජාගර	"	...	...	6
7. අප්පට්ඨිදිත	"	...	...	8
8. සුසම්මුට්ඨ	"	...	...	8
9. තමානකාම	"	...	...	8
10. අරඤ්ඤ	"	...	...	10

#### නලවග්ගො පඨකමා.

#### 2. නඤ්ඤවග්ගො

10 - 24

11. නඤ්ඤ	සුතතං	...	...	10
12. නඤ්ඤ	"	...	...	12
13. නඤ්ඤ	"	...	...	12
14. බතතිය	"	...	...	12
15. සතමාන	"	...	...	14
16. නිද්දානඤ්ඤ	"	...	...	14
17. දුක්ඛකර	"	...	...	14
18. භිජි	"	...	...	16
19. කුට්ඨා	"	...	...	16
20. සම්මුඛ	"	...	...	18 - 24

#### නඤ්ඤවග්ගො දුතියො.

#### 3. සතතිවග්ගො

24 - 32

21. සතති	සුතතං	...	...	24
22. දුක්ඛ	"	...	...	24
23. ජට්ඨා	"	...	...	26
24. මනෝනිවාරණ	"	...	...	26
25. අරහත්ත	"	...	...	26 - 28
26. පඤ්ඤාන	"	...	...	28
27. සර	"	...	...	30

28.	මහඟුත	සුතතං	...	...	30
29.	වතු වකක	"	...	...	30
30	එකිනෙක	"	...	...	32

#### සහතිවගනා නිවේශය.

#### 4. සතුලපකාසිකවගනා 82 - 84

31.	සබ්බි	සුතතං	...	...	32 - 34
32.	මෙව්ව	"	...	...	36 - 38
33.	සාධු	"	...	...	38 - 40
34.	තසනති	"	...	...	40 - 42
35.	උපකාසකසකුඤ්ඤ	"	...	...	42 - 46
36.	සද්ධා	"	...	...	46
37.	සමය	"	...	...	46 - 48
38.	සකලික	"	...	...	48 - 52
39.	පඤ්ඤානිත	"	...	...	52 - 54
40.	පුලපඤ්ඤානිත	"	...	...	54

#### සතුලපකාසිකවගනා වතුනේ.

#### 5. ආදිතවගනා 56 - 64

41.	ආදිත	සුතතං	...	...	56
42.	කිංදද	"	...	...	56
43.	අනත	"	...	...	58
44.	එකමුල	"	...	...	58
45.	අනොම	"	...	...	58
46.	අවජර	"	...	...	58
47.	වතරොප	"	...	...	60
48.	ජෙනවත	"	...	...	60
49.	මෙව්ව	"	...	...	60 - 62
50.	සට්ඨකාර	"	...	...	62 - 64

#### ආදිතවගනා සකවගනා.

#### 6. ජරාවගනා 66-70

51.	ජර	සුතතං	...	...	66
52.	අජරසා	"	...	...	66
53.	මිතත	"	...	...	66
54.	වජ්ජ	"	...	...	66 - 68
55.	පඨමජනෙති	"	...	...	68
56.	දුතිසජනෙති	"	...	...	68
57.	තතිසජනෙති	"	...	...	68
58.	උපපට්ඨ	"	...	...	70
59.	දුතිසා	"	...	...	70
60.	කපි	"	...	...	70

#### ජරාවගනා ජරෙයා.



# XI

## 7. අනිවර්තය

72 - 76

61. තාම [අනිවර්ත]	සුභතං	...	...	72
62. විභත	"	...	...	72
63. තණතා	"	...	...	72
64. සංයෝජන	"	...	...	72 - 74
65. බකිත	"	...	...	74
66. අබ්බාහත	"	...	...	74
67. උඤ්චිත	"	...	...	74
68. පිභිත	"	...	...	74 - 76
69. ඉච්ඡා	"	...	...	76
70. ලොක	"	...	...	76

අනිවර්තය සහතිකය.

## 8. කිසිවිසය

76 - 84

71. කිසි	සුභතං	...	...	76 - 78
72. රථ	"	...	...	78
73. විභත	"	...	...	78
74. වුවසී	"	...	...	78
75. භිත	"	...	...	80
76. තජ්ජති	"	...	...	80
77. ඉසාර	"	...	...	80 - 82
78. කාම	"	...	...	82
79. පාඨෙය්	"	...	...	82
80. පඤ්ඤාත	"	...	...	82 - 84
81. අරණ	"	...	...	84

කිසිවිසය අනිවර්තය.

දෙවනාසංසුභතං සමන්තං.

## 2. දෙවසුභතංසංසුභතං

86 - 128

### 1. සුභිසවය

86 - 96

82. පඨමකස්සප	සුභතං	...	...	86
83. දුතීයකස්සප	"	...	...	86
84. මාස	"	...	...	88
85. මාගධ	"	...	...	88
86. දුමළු	"	...	...	88 - 90
87. කාමද	"	...	...	90
88. පඤ්ඤාලවණි	"	...	...	92
89. තාසන	"	...	...	92 - 94
90. වජ්ජිම	"	...	...	94 - 96
91. සුභිස	"	...	...	96

සුභිසවය පඨමය.

2. අනාථපිණ්ඩිකාවගොනා

98 - 106

92.	වජ්ජිමස	සුත්තං	...	...	98
93.	වෙණ්ඤ	"	...	...	98
94.	දීඝලට්ඨි	"	...	...	98
95.	තඤ්ඤ	"	...	...	100
96.	වජ්ජන	"	...	...	100
97.	වසුද්ධන	"	...	...	100 - 102
98.	සුමුහම	"	...	...	102
99.	කකුඛ	"	...	...	102 - 104
100.	උත්තර	"	...	...	104
101.	අනාථපිණ්ඩික	"	...	...	104 - 106

අනාථපිණ්ඩිකාවගොනා දුතියො.

3. නානාභිජායිකාවගොනා

108 - 128

102.	සිව	සුත්තං	...	...	108
103.	බෙම	"	...	...	110
104.	සෙරි	"	...	...	110 - 114
105.	සරිකාර	"	...	...	114 - 116
106.	ජනතු	"	...	...	116 - 118
107.	රොහිතසා	"	...	...	118 - 120
108.	තඤ්ඤ	"	...	...	120
109.	තඤ්ඤිසාල	"	...	...	120
110.	සුසිම	"	...	...	122 - 126
111.	නානාභිජායිකාවක	"	...	...	126 - 128

නානාභිජායිකාවගොනා තුතියො.

දෙවපුත්තසංසුත්තං සමිතං.

3. කොසලසංසුත්තං

130 - 188

1. ඛනිනවගොනා

180 - 144

112.	දහර	සුත්තං	...	...	130 - 132
113.	පුරිස	"	...	...	132 - 134
114.	රජ	"	...	...	134
115.	පිය	"	...	...	134 - 136
116.	අත්තරකඛිත	"	...	...	136 - 138
117.	අප්පකා	"	...	...	138 - 140
118.	අප්පකරණ	"	...	...	140
119.	මලලිකා	"	...	...	140 - 142
120.	සඤ්ඤ	"	...	...	142 - 144
121.	බනිත	"	...	...	144

ඛනිනවගොනා පස්මො.

# XIII

## 2. අප්‍රත්‍යක්‍ෂවශේෂා 146 - 170

122.	සත්තජචිල	සුත්තං	...	146 - 148
123.	පඤ්චරජ	"	...	148 - 152
124.	දෙණපාක	"	...	152
125.	පඨමසඛ්‍යාම	"	...	154
126.	දුතියසඛ්‍යාම	"	...	156 - 158
127.	ඩිතු	"	...	158
128.	අපමාද	"	...	160
129.	කල්‍යාණමිත්ත	"	...	160 - 164
130.	පඨමං අප්‍රත්‍යක්‍ෂ	"	...	164 - 168
131.	දුතියං අප්‍රත්‍යක්‍ෂ	"	...	168 - 170

## අප්‍රත්‍යක්‍ෂවශේෂා දුතියො.

## 3. කොසලවශේෂා 170 - 188

132.	පුග්ගල	සුත්තං	...	170 - 176
133.	අය්‍යකා	"	...	176 - 178
134.	ලොක	"	...	178 - 180
135.	ඉසසඤ්ච	"	...	180 - 184
136.	පබ්බතුපම	"	...	184 - 188

## කොසලවශේෂා තතියො.

## කොසලසංසුතනං සමන්තං.

## 4. මාර්ඝසංසුතනං 188 - 232

### 1. ආයුච්ඡේෂා 188 - 200

137.	තපොකම්ම	සුත්තං	...	188
138.	තාග	"	...	190
139.	සුභ	"	...	190
140.	පඨමපාස	"	...	192
141.	දුතියපාස	"	...	192 - 194
142.	සප්ප	"	...	194
143.	සොප්පසි	"	...	196
144.	තඤ්ඤි	"	...	196
145.	පඨමආයු	"	...	198
146.	දුතියආයු	"	...	198 - 200

### ආයුච්ඡේෂා පඨමො.

### 2. රජජච්ඡේෂා 200-214

147.	පාසාණ	සුත්තං	...	200
148.	සිහ	"	...	200 - 202
149.	සකලික	"	...	202
150.	පභිරූප	"	...	204
151.	මාතස	"	...	204

# XIV

152.	පත්ත	සුත්තං	...	...	204 - 206
153.	ආයතන	"	...	...	206 - 208
554.	පිණ්ඩ	"	...	...	208
155.	කසාක	"	...	...	210 - 212
156.	රජ්ජ	"	...	...	212 - 214

## රජ්ජවග්ගො දුතියො.

### 8. මාරවග්ගො 214 - 232

157.	සම්බුද්ධ	සුත්තං	...	...	214 - 216
158.	සම්මුඛ	"	...	...	216 - 218
159.	ගොඨක	"	...	...	220 - 222
160.	සත්තවග්ගො	"	...	...	222 - 226
161.	මාරවදු	"	...	...	226 - 232

## මාරවග්ගො තතියො.

### මාරසංසුතනං සමන්තං.

## 5. හික්ඛුනිසංසුතනං 232 - 246

### 1. හික්ඛුනිවග්ගො 232 - 246

162.	ආලුචිකා	සුත්තං	...	...	232 - 234
163.	කොමා	"	...	...	234
164.	ගොතමී	"	...	...	236
165.	විජයා	"	...	...	236 - 238
166.	උප්පලවණ්ණො	"	...	...	238 - 240
167.	චාලා	"	...	...	240
168.	උපචාලා	"	...	...	240 - 242
169.	සිසුපචාලා	"	...	...	242 - 244
170.	සෙලා	"	...	...	244
171.	වජ්ජ	"	...	...	246

## හික්ඛුනිවග්ගො පඨමො

### හික්ඛුනිසංසුතනං සමන්තං.

## 6. බ්‍රහ්මසංසුතනං 248 - 284

### 1. කොකාලිකවග්ගො 248 - 274

172.	ආයාචන	සුත්තං	...	...	248 - 252
173.	භාරව	"	...	...	252 - 254
174.	බ්‍රහ්මදෙව	"	...	...	254 - 256
175.	බ්‍රහ්මහ්ම	"	...	...	258 - 260
176.	අපරදිවසී	"	...	...	260 - 264
177.	පමාද	"	...	...	264 - 268
178.	කොකාලික	"	...	...	268

179.	කතමොරකතිය	සුතනං	...	...	268
180.	තුදුගුහ	"	...	...	270
181.	දුතියකොකාලික	"	...	...	270 - 274

කොකාලිකවග්ගො පඨමො.

**2. පරිතිබ්බාණවග්ගො 276 - 284**

182.	සතඛිකුමාර	සුතනං	...	...	276
183.	දෙවදහත	"	...	...	276
184.	අඤ්ඤාපිඤ්ඤා	"	...	...	276 - 278
185.	අරුණවතී	"	...	...	278 - 282
186.	පරිතිබ්බාණ	"	...	...	282 - 284

පරිතිබ්බාණවග්ගො දුතියො.

මුහම්මසංසුතනං සමත්තං.

**7. බ්‍රාහ්මණසංසුතනං 286 - 330**

**1. අරහනවග්ගො 286 - 306**

187.	ධනඤ්ජානී	සුතනං	...	...	286 - 288
188.	අකෙකාස	"	...	...	288 - 290
189.	අසුරිඤ්ඤා	"	...	...	292
190.	බිලඛිනික	"	...	...	292 - 294
191.	අභිංසක	"	...	...	294
192.	ජට්ඨ	"	...	...	294 - 296
193.	සුඤ්ඤා	"	...	...	296
194.	අග්ගික	"	...	...	296 - 298
195.	සුඤ්ඤා	"	...	...	298 - 302
196.	බහුසිතු	"	...	...	302 - 306

අරහනවග්ගො පඨමො.

**2. උපාසකවග්ගො 306 - 330**

197.	කප්පි	සුතනං	...	...	306 - 310
198.	උදය	"	...	...	310
199.	දෙවහිත	"	...	...	312 - 314
200.	මහාසාල	"	...	...	314 - 316
201.	මානසානු	"	...	...	316 - 318
202.	පච්චනික	"	...	...	320
203.	තවකමමික	"	...	...	320 - 322
204.	කට්ඨභාර	"	...	...	322 - 324
205.	මාතුපොසක	"	...	...	324
206.	භික්කක	"	...	...	326
207.	සඛ්‍යාරව	"	...	...	326 - 328
208.	බොමදුක්ඛ	"	...	...	328 - 330

උපාසකවග්ගො දුතියො.

බ්‍රාහ්මණසංසුතනං සමත්තං.

## 8. වඩිසංසුතං

330 - 350

## 1. වඩිසංසුතං

330 - 350

209.	නිකඛන	සුතං	...	...	330 - 332
210.	අරභි	"	...	...	332 - 334
211.	පෙසලඅභිමඤ්ඤා	"	...	...	334
212.	ආනන්ද	"	...	...	336
213.	සුභාසිත	"	...	...	336 - 338
214.	සාරිපුත	"	...	...	338 - 340
215.	පවාරණ	"	...	...	340 - 342
216.	පරෙසහස්ස	"	...	...	342 - 346
217.	කොණ්ඩඤ්ඤා	"	...	...	346 - 348
218.	මොග්ගල්ලාන	"	...	...	348
219.	ගග්ගරා	"	...	...	348 - 350
220.	වඩිස	"	...	...	350

වඩිසංසුතං පඨමො.

වඩිසංසුතං සමන්තං.

## 9. වනසංසුතං

352 - 366

## 1. වනසංසුතං

352 - 366

221.	විවෙක	සුතං	...	...	352
222.	උපට්ඨාන	"	...	...	352 - 354
223.	කස්සපගොතන	"	...	...	354
224.	සම්මසුලා	"	...	...	356
225.	ආනන්ද	"	...	...	356
226.	අනුරුඤ්ඤා	"	...	...	356 - 358
227.	තාගදත්ත	"	...	...	358
228.	කුලකරණී	"	...	...	358 - 360
229.	වජ්ජපුත	"	...	...	360
230.	සජ්ඣාය	"	...	...	360
231.	අයෝනිසො	"	...	...	362
232.	මජ්ඣිමනික	"	...	...	362
233.	පාකතිස්සිය	"	...	...	362 - 364
234.	පදුමපුළු	"	...	...	364 - 366

වනසංසුතං පඨමො.

වනසංසුතං සමන්තං.

## 10. සකඛසංසුතං

366 - 384

## 1. ඉන්ද්‍රියසංසුතං

366 - 384

235.	ඉන්ද්‍රිය	සුතං	...	...	366
236.	සකඛ	"	...	...	368

# XVII

237.	සුච්ඡේද	සුතනං	...	...	368 - 370
238.	මනිසා	"	...	...	370
239.	සාත්ත	"	...	...	370 - 372
240.	පියවිකර	"	...	...	372
241.	සුතබ්බසු	"	...	...	372 - 374
242.	සුදත්ත	"	...	...	374 - 378
243.	පඨමසුකකා	"	...	...	378
244.	විජ	"	...	...	378
245.	දුතියසුකකා	"	...	...	380
246.	ආලවක	"	...	...	380 - 384

ඉඤ්ඤාචරිතො පඨමො.

සකකසංසුතනං සමතනං.

## 11. සකකසංසුතනං 384 - 428

### 1. සුච්චරිතො 384 - 406

247.	සුච්ච	සුතනං	...	...	384 - 386
248.	සුච්ච	"	...	...	386 - 388
249.	ධර්ම	"	...	...	388 - 392
250.	වෙපවිතති	"	...	...	392 - 396
251.	සුභාසිතජය	"	...	...	396 - 398
252.	කුලාවක	"	...	...	400
253.	නදුබ්බිය	"	...	...	400 - 402
254.	වෙරෙවනඅසුරිඤ්ඤා	"	...	...	402
255.	අරඤ්ඤාසතනඉසි	"	...	...	402 - 404
256.	ඉසයොසමුද්දක	"	...	...	404 - 406

සුච්චරිතො පඨමො.

### 2 සතනචරිතො 406 - 420

257.	දෙව් (සතනචරිතපද)	සුතනං	...	...	406
258.	[දුතිය] දෙව් (සතනචරිතපද)	"	...	...	408
259.	මහාලී (සතනචරිතපද)	සුතනං	...	...	408 - 410
260.	දුර්ග	"	...	...	412 - 414
261.	රුමණ්ණයක	"	...	...	414
262.	සජ්ජාන	"	...	...	414
263.	වඤ්ඤා	"	...	...	414 - 416
264.	සකකතමස්සන	"	...	...	416
265.	දුතියසකකතමස්සන	"	...	...	418
266.	තතියසකකතමස්සන	"	...	...	418 - 420

සතනචරිතො දුතියො.

### 3. සකකපඤ්ඤා 422 - 426

267.	කුච්ඡ	සුතනං	...	...	422 - 424
268.	දුබ්බණ්ණිය	"	...	...	424
269.	මායා	"	...	...	426
270.	අවටය	"	...	...	426
271.	අකෙකාධ	"	...	...	426

සකකපඤ්ඤා.

සකකසංසුතනං සමතනං.

සගාඨචරිතො හිට්ඨිතො.

**සුභනන්දපිටකේ**

**සිංහුත්තනිකායෝ**

**පඨනෝ භාෂෝ**

**සගාථවග්ගෝ**



# සුභතනාපිටකේ සිංසුතනානිකා යො

පඨමො භාගො

සභාපටගෙහො

## 1. දෙවනාසංසුතනං

### 1. නළවගෙහො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස.

1. 1. 1.

ඛණ්ඩාණ්ඩුභානං.

1. එවමෙවසුතං එකං සමයං භගවා ඤාපිණ්ණං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවනා අභික්කන්තාය රතනියා අභික්කන්තවණ්ණං කෙවලකපං ජෙතවනං ඔභාසෙනා යෙන භගවා තෙභුපසඛකම්, උපසඛකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඕතා ඛො සා දෙවනා භගවන්තං එතදවොච:

කථනභු ත්වං මාරිස, ඔඝමතරිති?

[භගවා:]

අප්පතිට්ඨං ඛවාහං ආවුසො අනායුහං ඔඝමතරිති.

යථා කථං පත ත්වං මාරිස අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔඝමතරිති?

[භගවා:]

යදු සවාහං ආවුසො සන්තිට්ඨාමි. තදුසු සංසීදුමි. යදු සවාහං ආවුසො ආයුහාමි තදුසු නිබ්බුත්තාමි<sup>1</sup>. එවං ඛවාහං ආවුසො අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔඝමතරිති.

[දෙවතා:]

විරස්සං වත පස්සාමි<sup>2</sup> මුභවණං පරිතිබ්බුතං,

අප්පතිට්ඨං අනායුහං තිණ්ණං ලොකෙ විසත්තිකං.

1. නිවහාමි—සා. 2. පස්සාමි—සි. 1. 2.

ඉදමවොච සා දෙවතා. සමනුඤ්ඤාදු සත්ථා අහොසි.

අථ බො සා දෙවතා 'සමනුඤ්ඤා මෙ සත්ථා'ති භගවතාං අභිවාදෙත්වා පදකම්භං කත්වා තපෙච්චනතරධාසීති.

### 1. 1. 2.

නිමොක්ඛසුභතං.<sup>1</sup>

2. එවලෙම සුතං<sup>2</sup>. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකයා ඇරාමෙ.

අථ බො අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභිකක්ඛන්තාය රතතියා අභිකක්ඛන්තවණණා කෙවලකපං ජෙනවනං ඕහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬක-  
ම්භා භගවතාං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතාං එතදවොච:

ජාතාසි තො ත්වං මාරිස, සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

ජාතාමි<sup>3</sup> බවාහං ඇටුසො සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.  
[දෙවතා:]

යථා කථමපන ත්වං මාරිස ජාතාසි සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

තඤ්ඤාචාරිකතියා සඤ්ඤාවිඤ්ඤාණසඬකයා,  
වෙදන්තාතං නිරොධා උපසමා එවං බවාහං ඇටුසො ජාතාමි,  
සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

### 1. 1. 3.

උපනිගති<sup>4</sup>සුභතං.

3. ඝාටපඨයං—

අථ<sup>5</sup> බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

උපනිගති ජිවිතමපපමාසු ජරුපනීතයා න සන්ති තාණා,  
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමාතො පුඤ්ඤාදී කසිරාථ සුඛාවභානීති.

[භගවා:]

උපනිගති ජිවිතමපපමාසු ජරුපනීතයා න සන්ති තාණා  
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමාතො ලොකාමිසං පඤ්ඤා  
සන්තිපෙක්ඛන්ති.

1. බුද්ධ සිහිනාද සුභතං තාමෙතං.-අට්ඨකථා. 2. ඝාටපඨිකයං.-මජ්ඣ. 3. ජාතාම-සී 1, 2.

4. උපනිග- මජ්ඣ. උපනෙය් - ඝා, PTS 5. එකමන්තං සීතා.-මජ්ඣ.

## 1. 1. 4.

## අවෙචනවිසූභතං

4. ඥාප්තපීඨං—<sup>1</sup>

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

අවෙචනවි කාලා තරයන්ති රතනියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජභන්ති.  
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරුථ සුඛාවහානීති.

[භගවා:]

අවෙචනවි කාලා තරයන්ති රතනියො වයොගුණා  
අනුපුබ්බං ජභන්ති,  
එතං භයං මරණේ පෙක්ඛමානො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ  
සන්තිපෙක්ඛන්ති.

## 1. 1. 5.

කතිජිඤ්ඤා<sup>2</sup>සුභතං

## 5. ඥාප්තපීඨං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:<sup>3</sup>

කති ජිඤ්ඤා කති ජභෙ කති චුත්තරි භාවයෙ,  
කති සම්මානිගො 'භික්ඛු ඔසතිණේණා'ති චුට්ඨතීති.

[භගවා:]

පඤ්ඤා ජිඤ්ඤා පඤ්ඤා ජභෙ පඤ්ඤා චුත්තරි භාවයෙ,  
පඤ්ඤා සම්මානිගො 'භික්ඛු ඔසතිණේණා'ති චුට්ඨතීති.

## 1. 1. 6.

## ජාගරසුභතං

## 6. ඥාප්තපීඨං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

කති ජාගරතං සුත්තං කති සුත්තෙසු ජාගරා,  
කතිහි රජමාදෙති කතිහි පරිසුජ්ඣතිති.

[භගවා:]

පඤ්ඤා ජාගරතං සුත්තං පඤ්ඤා සුත්තෙසු ජාගරා,  
පඤ්ඤාහි රජමාදෙති පඤ්ඤාහි පරිසුජ්ඣතිති.

1. ඉදං න දික්ඛතෙ - සනා. 2. කතිජිඤ්ඤා - සනා. 3. භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣ.

## 1. 1. 7.

## අප්පට්ඨිදිගසුභතං.

## 7. ආවජ්ඣයං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

යෙසං ධම්මා අප්පට්ඨිදිනා පරවාදෙසු නීයරෙ,  
සුත්තා තෙ තප්පවුජ්ඣන්ති කාලො තෙසං පවුජ්ඣිතුන්ති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා සුප්පට්ඨිදිනා<sup>1</sup> පරවාදෙසු න නීයරෙ,  
සම්මුද්ධා සම්මදඤ්ඤා<sup>2</sup> වරන්ති විසමෙ සමන්ති

## 1. 1. 8.

## සුසම්මුට්ඨසුභතං.

## 8. ආවජ්ඣයං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

යෙසං ධම්මා සුසම්මුට්ඨා පරවාදෙසු නීයරෙ,  
සුත්තා තෙ තප්පවුජ්ඣන්ති කාලො තෙසං පවුජ්ඣිතුන්ති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා අසම්මුට්ඨා පරවාදෙසු න නීයරෙ,  
සම්මුද්ධා සම්මදඤ්ඤා<sup>2</sup> වරන්ති විසමෙ සමං.

## 1. 1. 9.

## නමානකාමසුභතං.

## 9. ආවජ්ඣයං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවනා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:  
න මානකාමස්ස දමො ඉධිජඨී න මොනමජඨී අසමාහිතස්ස,  
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමනෙතා න ච්චුධෙය්‍යස්ස  
තරෙය්‍ය පාරන්ති.

[භගවා:]

මානං පභාය සුසමාහිතතෙතො සුවෙනසො සබ්බඛි විප්පවුනෙතො,  
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං අප්පමිනෙතො ස ච්චුධෙය්‍යස්ස  
තරෙය්‍ය පාරන්ති.

## 1. 1. 10.

## අරඤ්ඤසුභතං

## 10. ඍච්ඡායං—

එකමන්තං සීතා ඛො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අර්ඛාමිහාසි:

අරඤ්ඤෙ විහරන්තානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං,  
එකභත්තං භුඤ්ජමානානං කෙන වණේණො පසිද්ධිති,

[භගවා:]

අතීතං තානුසොචන්ති තපප්පපන්ති<sup>1</sup> තාගතං<sup>1</sup>,  
පච්චුප්පනෙතත යාපෙන්නි තෙන වණේණො පසිද්ධිති,  
අතාගතපප්පපාය අතීතස්සානුසොචතා,  
එතෙන බාලා සුස්සන්ති නලොච හරිතො ප්‍රතොති,

නලචගෙහො පඨමො.

## තමාද්දනං:

ඔසං නිමොක්ඛං උපනීයති අවෙචන්ති කතීජ්ඣි ව,<sup>2</sup>  
ජාගරං අප්පට්ඨිදිතා සුභවමුට්ඨානමානකාමො<sup>3</sup>  
අරඤ්ඤෙ දසමො<sup>4</sup> වුත්තො වග්ගො තෙන පට්ඨවති.

## 2. නන්දනවගෙහො

## 1. 2. 1.

## නන්දනසුභතං

11. එවමෙව සුතං එකං සමයං භගවා ඍච්ඡායං විහරති ජෙතවනෙ  
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛ-  
වොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

භූතසුඛං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතරා තාවතීංසකාසිකා දෙවතා නන්දනවනෙ<sup>5</sup>  
අච්ඡරාසඛසපරිවුතා දිබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතා සමඛිනිභූතා  
පරිවාරයමානා<sup>6</sup> තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

ත තෙ සුඛං පජාතන්ති යෙ ත පස්සන්ති නන්දනං,  
ආවාසං තරදෙවතං තිදසානං යසස්සිතන්ති.

එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතරා දෙවතා තං දෙවතං ගාථාය  
පච්චමාසි:

ත චං බාලෙ විජාතාසි<sup>7</sup> යථා අරහතං වවො,  
අතීච්චා සබ්බෙ සඬාරා<sup>8</sup> උප්පාදවයධම්මෙනො,  
උප්පජ්ජිතා තිරුජ්ඣන්ති ගෙසං වුපසමො සුඛොති.

1. නප්පප්පමාගතං. - සො. අනප්පප්පතකාගතං - සි. 2. කති ජ්ඣුථං-කඤ්චි  
3. සුභවමුට්ඨානමානකාමො-කඤ්චි 4. දසමො අරඤ්ඤෙ - සි.වු. 1. 5. නන්දනෙ  
වනො - මජ්ඣ. 6. පරිවාරයමානා - සො. P.T.S 7. පජාතාසි - කඤ්චි  
8. සබ්බසඬාරා - මජ්ඣ. - P.T.S.

## 1. 2. 2.

නාඤ්ඤි<sup>1</sup>සුභතං.

## 12. සාමප්ඵියං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නාඤ්ඤි පුනෙතති පුතතිමා ගොමිකො<sup>2</sup> ගොති තථෙව නාඤ්ඤි,  
උපධි හි තරස්ස නාඤ්ඤා ත හි සො නාඤ්ඤි යො නිරුපධිති<sup>3</sup>

[භගවා:]

සොවති පුනෙතති පුතතිමා ගොමිකො ගොති තථෙව සොවති,  
උපධි හි තරස්ස සොවතා ත හි සො සොවති යො නිරුපධිති.

## 1. 2. 3.

## නිසීද්ධපුත්තසුභතං

## 13. සාමප්ඵියං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නඤ්ඤි පුත්තසමං පෙමං නඤ්ඤි ගොසමිතං ධනං,  
නඤ්ඤි සුරියසමා<sup>4</sup> ආභා සමුද්දායරමා සරුති.

[භගවා:]

නඤ්ඤි අත්තසමං පෙමං නඤ්ඤි ධඤ්ඤසමං ධනං,  
නඤ්ඤි පඤ්ඤසමා ආභා වුට්ඨි වෙ පරමා සරුති.

## 1. 2. 4.

## බන්ධනසුභතං

## 14. සාමප්ඵියං—

එකමන්තං ධීනා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

බන්ධනයො දිපදං<sup>5</sup> සෙට්ඨා බලිවඤ්ඤො<sup>6</sup> වතුප්පදං,  
කොමාරී<sup>7</sup> සෙට්ඨා භරියානං යො ව පුත්තානං<sup>8</sup> පුබ්බජොති.

[භගවා:]

සමුද්දායො දිපදං<sup>5</sup> සෙට්ඨා ආජාතියො වතුප්පදං,  
සුද්දායො සෙට්ඨා භරියානං යො ව පුත්තානමස්සවොති.

1. නාඤ්ඤි-සා. 2. ගොමා-මජ්ඣ. 3. නිරුපධිති.-PTS. 4. සුරියසමා - මජ්ඣ.  
5. දිව්පදං - කප්ප. 6. බලිබ්බදං - මජ්ඣ. බලිබ්බදා - සා. 7. කුමාරී - PTS  
8. පුත්තානං - PTS. සි. 1. 2.

1. 2. 5.

සනමාන<sup>1</sup>සුතභුං

15. සාමප්පිං—

[දෙවතා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්තිසිවෙසු<sup>2</sup> පක්ඛිසු,  
සතතෙව<sup>3</sup> චුභාරඤ්ඤං<sup>4</sup> තං භයං පටිභාති මනහි.

[භගවා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්තිසිවෙසු<sup>2</sup> පක්ඛිසු,  
සතතෙව චුභාරඤ්ඤං<sup>4</sup> සා රතී<sup>5</sup> පටිභාති මනහි.

1. 2. 6.

නිද්දානඤ්ඤානං

16. සාමප්පිං—

[දෙවතා:]

නිද්දා නද්දි<sup>6</sup> විජමහිකා<sup>7</sup> අරතී භත්තසම්මදො,  
එතෙන තපසකාසති අරියමග්ගො ඉධ පාණීතනනි.

[භගවා:]

නිද්දා නද්දි<sup>6</sup> විජමහිකං<sup>8</sup> අරතීං භත්තසම්මදං  
විරියෙන<sup>9</sup> තං පණ්ණමෙකා අරියමග්ගො විසුජ්ඣතිති.

1. 2. 7.

දුක්ඛකරසුතං

17. සාමප්පිං—

[දෙවතා:]

දුක්ඛකරං දුත්තිතිකඛඤ්ඤා අබ්බතෙනන හි<sup>10</sup> සාමඤ්ඤං,  
බහු හි තත්ථ සම්බාධා යත්ථ බාලො විසීදතිති.

[භගවා:]

කහිභං චරෙය්‍ය සාමඤ්ඤං විතතං වෙ ත නිවාරයෙ,<sup>11</sup>  
පදෙ පදෙ විසීදෙය්‍ය සම්බප්පාතං වසානුගො.

කුමමොව අභිගාති සකෙ කපාලෙ සමොදහං භික්ඛු මනොවිතතෙක,  
අභිසංගො අඤ්ඤාමහෙරියානො පරිතිබ්බුතො ත උපවදෙය්‍ය<sup>12</sup>  
කඤ්චිති.

1. සකමාන-සී. මු. 2. සසා PTS. 3. සන්තිසිවෙසු-සී.මු. 2. 3. පලාභෙව-සසා. 4. මහාරඤ්ඤං - සසා PTS. සී.මු. 2. 5. සාරති-මජ්ඣ. 6. නද්දි-මජ්ඣ. සසා, PTS. 7. විජමහිකා-මජ්ඣ. විජමහිකා-සසා 8. විජමහිකා-මජ්ඣ. විජමහිකා-සසා 9. විරියෙන, -මජ්ඣ. 10. ව - මජ්ඣ. PTS. 11. නිවාරෙය්‍ය-සසා. PTS. 12. භුපවදෙය්‍ය-මජ්ඣ. සසා.

1. 2. 8.

හිමිසුතනං

18. සාවච්ඡයං—

[දෙවතා:]

හිරිනිසෙධං පුරිසො කො ටි ලොකත්ථි විජ්ජති,  
යො නිජ්ඣං අප්පබොධති අස්සො භද්‍රො කසාම්චාති.

[භගවා:]

හිරිනිසෙධං තනුයො යෙ චරන්ති සද්ද සතා,  
අනතං දුක්ඛස්ස පප්පුය්‍ය චරන්ති විසමෙ සමන්ති.

1. 2. 9.

කුටිකාසුතනං

19. සාවච්ඡයං—

[දෙවතා:]

කච්චි තෙ කුටිකා තප්චි කච්චි තප්චි කුලාවකා,  
කච්චි සන්තාතකා තප්චි කච්චි මුත්තොසි ඛන්ධිතාති.

[භගවා:]

තග්ග මෙ කුටිකා තප්චි තග්ග තප්චි කුලාවකා,  
තග්ග සන්තාතකා තප්චි තග්ග මුත්තො'ස්මි ඛන්ධිතාති.

[දෙවතා:]

කින්තාහං කුටිකං මුමි කිත්තෙ මුමි කුලාවකං,  
කිත්තෙ සන්තාත<sup>1</sup>කං මුමි කින්තාහං මුමි ඛන්ධිතන්ති.

[භගවා:]

මාතරං කුටිකං මුමි භරියං මුමි කුලාවකං,  
පුත්තෙ සන්තාතකෙ මුමි තණ්හං මෙ මුමි ඛන්ධිතන්ති.

[දෙවතා:]

සාහු තෙ කුටිකා තප්චි සාහු තප්චි කුලාවකා,  
සාහු සන්තාතකා තප්චි සාහු මුත්තොසි ඛන්ධිතා'ති.



1. 2. 10.

සම්භූතභාවං.

20. එවමෙව සුතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ.

අථ බො ආයස්මා සම්භූත රතනියා පච්චසමයං පච්චට්ඨාය යෙන තපොදු තෙනුපසඛකම් ගතතාති පරිසිඤ්චිතුං. තපොදෙ ගතතාති පරිසිඤ්චිතා පච්චතතරිතා එකච්චරො අට්ඨාසි ගතතාති පුබ්බාපයමානො<sup>1</sup>.

අථ බො අඤ්ඤානරු දෙවතා අභිකක්කන්තාය රතනියා අභිකක්කන්ත-වණණා කෙවලකපං තපොදං ඔභාසෙතා යෙනායස්මා සම්භූත තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්තා වෙහාසං සීතා ආයස්මන්තං සම්භූතං ගාථාය<sup>2</sup> අජ්ඣහාසි:

අභුතා භික්ඛසි භික්ඛු න භි භුතාන භික්ඛසි,  
භුතාන භික්ඛු භික්ඛස්සු මා තං කාලො උපච්චගාති

[සම්භූත:]

කාලං වො'හං න ජාතාමි ජනෙනා කාලො න දිස්සාති,  
තස්මා අභුතා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගාති.

අථ බො සා දෙවතා පඨවියං<sup>3</sup> පඨට්ඨතිතා ආයස්මන්තං සම්භූතං එතදවොච:

දහරෙ තුං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසුකාලකෙසො හද්දෙන<sup>4</sup> යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අනිකිළිතාචී<sup>5</sup> කාමෙසු. භුඤ්ඤ භික්ඛු මාත්‍රස්ස කාමෙ. මා සජ්ඣට්ඨිකං හිතා කාලිකං අනුබාචීති.

[සම්භූත:]

ත ඛවාහං ආවුසො සජ්ඣට්ඨිකං හිතා කාලිකං අනුබාවාමි. කාලි-කඤ්ඤ ඛවාහං ආවුසො හිතා සජ්ඣට්ඨිකං අනුබාවාමි. කාලිකාහි ආවුසො කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියොසා<sup>6</sup>. සජ්ඣ-ට්ඨිකො අයං ඛමෙමා අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො<sup>7</sup> පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාහිති.

[දෙවතා:]

කථඤ්ඤ භික්ඛු කාලිකා කාමා වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියොසා. කථං සජ්ඣට්ඨිකො අයං ඛමෙමා අකාලිකො එහි-පස්සිකො ඔපනයිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාහිති.

[සම්භූත:]

අහං බො ආවුසො තවො අවිරජ්ජබ්බජිතො අබුතාගතො ඉමං ඛමම විතයං. ත ඛවාහං<sup>8</sup> සකෙකාමි විත්ථාරෙන ආචිකම්තුං. අයං සො භගවා අරහං සමමාසම්මුඤ්ඤො රාජගහෙ විහරති තපොදුරුමෙ. තං භගවන්තං උපසඛකම්තා එතමත්ථං පුච්චෙත්තොසි<sup>9</sup>. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති,<sup>10</sup> තථා තං ධාරෙත්තොසි<sup>11</sup>ති.

1. පුබ්බාපයමානො - සඤ. PTS. 2. චීතා ඉමාය ගාථාය - සී 2. 3. පඨවියං - මජ්ඣ. PTS. 4. හද්දෙන - සී 1. 5. අනිකිළිතාචී - මජ්ඣ. - සඤ. PTS. 6. භියො-PTS 7. ඔපනයිකො - මජ්ඣ. 8. නතාහං - මජ්ඣ., සඤ. 9. පුච්ච - මජ්ඣ., සඤ. 10. ව්‍යාකරෙති - මජ්ඣ., සඤ.

[දෙවතා:]

ත ඛො භික්ඛු සුකරො සො භගවා අමෙහි උපසඛිකමිතුං. අඤ්ඤාති මහෙසකඛාහි දෙවතාහි පරිවුතො. සචෙ ඛො තං භික්ඛු තං භගවන්තං උපසඛිකමිති; එතමන්ථං පුච්ඡෙය්‍යාසි. මයමි ආගච්ඡෙය්‍යාම ධම්මසචණ්ණං-යාති.<sup>1</sup>

එවමාප්‍රියොති ඛො ආයස්මා සමිද්ධි තස්සා දෙවතාය පටිස්සුතො<sup>2</sup> යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිති; භගවන්තං අභිවාදෙති; එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සමිද්ධි භගවන්තං එතදවොච:

ඉදං භනෙත රත්තියා පච්චුසසමයං<sup>3</sup> පච්චුට්ඨාය යෙන තපොදා තෙනුපසඛිකමි ගන්තාති පරිසිඤ්චිතුං. තපොදෙ ගන්තාති පරිසිඤ්චිති; පච්චුත්තරිති; එකච්චරො අට්ඨාසිං ගන්තාති පුබ්බාපයමානො. අථ ඛො භනෙත අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභිකක්ඛන්තාය රත්තියා අභිකක්ඛන්තචණ්ණො කෙවලකපං තපොදං ඔහාසෙති; යෙනාහං තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිති; වෙහාසං සීතා ඉමාය ගාථාය අජ්ඣහාසි:

“අභුතා භික්ඛසි භික්ඛු ත භි භුතාත භික්ඛසි,  
භුතාත භික්ඛු භික්ඛස්සු මා තං කාලො උපච්චගා”ති.

එවං වුත්තෙත අහං භනෙත තං දෙවතං ගාථාය පච්චහාසිං.<sup>4</sup>

“කාලං වොහං ත ජාතාමි ජනෙතා කාලො ත දිස්සති,  
තස්මා අභුතා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගා”ති.

අථ ඛො භනෙත සා දෙවතා පඨවියං පතිට්ඨතිති; මං එතදවොච: දහරා තං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසු කාලකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බතෙන සම්මතාගතො පඨමෙන වයසා, අනිකිප්පිතාචි කාමෙසු. භුඤ්ඤාති භික්ඛු මාත්‍රසකෙ කාමෙ. මා සජ්ඣට්ඨිකං හිතා කාලිකං අනුධාවිති.

එවං වුත්තෙත හං<sup>5</sup> භනෙත තං දෙවතං එතදවොච: “ත ඛොහං ආප්‍රියො සජ්ඣට්ඨිකං හිතා කාලිකං අනුධාවාමි. කාලිකඤ්ච ඛොහං ආප්‍රියො හිතා සජ්ඣට්ඨිකං අනුධාවාමි. ‘කාලිකා හි ආප්‍රියො කාමො වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො එන්ථිභියො.’ සජ්ඣට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.”

එවං වුත්තෙත භනෙත සා දෙවතා මං එතදවොච: කථඤ්ච භික්ඛු කාලිකා කාමො වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදිතවො එන්ථිභියො. කථං සජ්ඣට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

එවං වුත්තෙත’හං භනෙත තං දෙවතා එතදවොච: අහං ඛො ආප්‍රියො තවො අච්චපබ්බජිතො අධුතාගතො ඉමං ධම්මවිතයං. ත ඛොහං සකෙකාමි වින්දාරෙන අච්චිකමිතුං. අයං සො භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො රාජගහෙ විහරති තපොදරාමෙ. තා භගවන්තං උපසඛිකමිති; එතමන්ථං පුච්ඡෙය්‍යාසි. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති තථා තං ධාරෙය්‍යාසීති.

1. ධම්මසචණ්ණායාති. - සක. මජ්ඣ. 2. පටිස්සුතො. - සක. 3. පච්චුසසමයං. - සිවු. 1, සි 1. 4. අජ්ඣහාසි. - සක. සිවු. 1, සි 1, 2. 5. වුත්තාහං. - මජ්ඣ. සක.

එවං වුතෙන භනෙන සා දෙවතා මං එතදවොච: “ත ඛො භික්ඛු සුකරො සො භගවා අපෙතති උපසඛිකමිතුං, අඤ්ඤාති මහෙසකඛාති දෙවතාති පරිවුතො. සචෙ ඛො තිං භික්ඛු තං භගවනං උපසඛිකමිතිං එතමන්ථං පුච්චෙත්ඤ්‍යාසි. මයමපි අගච්චෙත්ඤ්‍යාම ධම්මසවණ්ණං”ති. සචෙ භනෙන තස්සා දෙවතාය සච්චං වචනං, ඉධෙව සා දෙවතා අවිදුරෙති.

එවං වුතෙන සා දෙවතා අයසමනතං සමිද්ධං එතදවොච: පුච්ච භික්ඛු, පුච්ච භික්ඛු, අයමහං<sup>1</sup> අනුපපතතාති.

අථ ඛො භගවා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

අකෙඛය්‍ය සඤ්ඤාදිනො සත්තා අකෙඛය්‍යසමීං පතිට්ඨිතා,  
අකෙඛය්‍යෙ අපරිඤ්ඤාය යොගමායනතී මච්චුතො.

අකෙඛය්‍යෙ ව<sup>2</sup> පරිඤ්ඤාය අකඛාතාරං ත මඤ්ඤාති,  
තඤ්ඤාති තස්ස ත හොතීති යෙන තං වජ්ජා ත තස්ස අජ්ඣ,  
සචෙ විජාතාසි වදෙති යතඛාති.

[දෙවතා:]

ත ඛවාහං භනෙන ඉමස්ස භගවතා සඛිබ්බෙනත භාසිතස්ස වින්දාරෙන අන්ථං අචාතාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු. යථාහං ඉමස්ස භගවතා සඛිබ්බෙනත භාසිතස්ස වින්දාරෙන අන්ථං අචාතෙය්‍යනතී.<sup>3</sup>

[භගවා:]

සමො විසෙසී උදවා<sup>4</sup> නිසීතො යො මඤ්ඤාති සො විචදෙථ තෙන,  
නිසු විධාසු අවිකම්පමානො සමො විසෙසීති ත තස්ස හොති,  
සචෙ විජාතාසි වදෙති යතඛ.

[දෙවතා:]

ඉමස්සපි ඛවාහං භනෙන භගවතා සඛිබ්බෙනත භාසිතස්ස ත වින්දාරෙන අන්ථං අචාතාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු, යථාහං ඉමස්ස භගවතා සඛිබ්බෙනත භාසිතස්ස වින්දාරෙන අන්ථං අචාතෙය්‍යනතී.<sup>3</sup>

[භගවා:]

පභාසි සඛිං<sup>5</sup> ත විමාන<sup>6</sup> මජ්ඣගා අච්ච්චජි<sup>7</sup> තණ්හං ඉධ නාම රුපෙ,  
තං ජිත්තභන්ධං අතීඝං නිරුසං පරියෙසමානා තාජ්ඣගමුං  
දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙහු වා සබ්බනිවෙසනෙහු;  
සචෙ විජාතාසි වදෙති යතඛාති.

[දෙවතා:]

ඉමස්ස ඛවාහං භනෙන භගවතා සඛිබ්බෙනත භාසිතස්ස එවං වින්දාරෙන අන්ථං අචාතාමි.

1. යමහං. - මජ්ඣං, සො, PTS. 2. අකෙඛය්‍යඤ්ඤා - මජ්ඣං, සො PTS. 3. චාතෙය්‍යනතී - මජ්ඣං, PTS. 4. අථවා - සිමු. 2. 5. සඛිබ්බං - සී 1. 6. ත ව මාන - මජ්ඣං 2. 7. අච්ච්චජි - සො, සිමු. 2.

[භගවා:]

පාපං ත කසිරු වවසා මහසා කායෙන වා කිඤ්චත සබ්බලොකෙ,  
කාමෙ පහාය සතිමා සම්පජානො දුක්ඛං ත සෙවෙථ අතත්ථසංභිතනනි.

නාඤ්ඤාවග්ගො දුභිසො.

නමුඤ්ඤානං:

නාඤ්ඤා නාඤ්ඤි වෙව නත්ති පුත්තසමෙන ව,  
බතතිසො සනමානො ව නිඤ්ඤා නාඤ්ඤි ව දුක්ඛකරං,  
භිරි කුට්ඨා නවමො දසමො ථුතො සම්ඤ්ඤානි.

## 3. සතතිවග්ගො.

1. 8. 1.

සතතිසුත්තං.

21. සාවකජීයං—

එකමනනං ඕතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:<sup>1</sup>

සතතිසො විය ඔමධෙඨා ඛය්‍යමානොව<sup>2</sup> මත්ථකෙ,  
කාමරුගප්පහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බපේති.

[භගවා:]

සතතිසො විය ඔමධෙඨා ඛය්‍යමානොව<sup>2</sup> මත්ථකෙ,  
සකකායදිට්ඨිප්පහාණය සතො භික්ඛු පරිබ්බපේති.

1. 3. 2

පුසතිසුත්තං.

22. සාවකජීයං—

එකමනනං ඕතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

නාපුසිනනං පුසති ව පුසනනං ව තතො පුසෙ,  
තසමා පුසනනං පුසති අප්පද්ධාපපදෙසිතනනි.

[භගවා:]

යො අප්පද්ධාසින නරස්ස දුස්සති,  
සුද්ධාසින පොසස්ස අතභිග්ගස්ස,  
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං,  
සුබ්බමො රජො පටිච්චානංව බිත්තොති.

## 1. 3. 3.

## ජමාසුභතං

## 23. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙතා ජටා ඛති ජටා ජටාය ජටිතා පජා,  
තං තං ගොතම පුට්ඨාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

[භගවා:]

සිලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතනං පඤ්ඤාඤච භාවයං,  
ආතාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

යෙසං රාගො ව දොසො ව අවිජ්ජා ව විරාජිතා,  
බිණ්ණසවා අරහනෙතා තෙසං විජටිතා ජටා.

යත් නාමඤච රූපඤච අසෙසං උපරාජ්ඣති,  
පටිසං රූපසඤ්ඤා ව එතෙසා! ඡිජ්ජතෙ ජටාති.

## 1. 3. 4.

## මනොනිවාරණසුභතං

## 24. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

යතො යතො මනො නිවාරයෙ  
ත දුක්ඛමෙති තං තතො තතො,  
ස සබ්බතො මනොනිවාරයෙ  
ස සබ්බතො දුක්ඛා පමුච්චති<sup>1</sup>

[භගවා:]

ත සබ්බතො මනො නිවාරයෙ  
මනො යතතනමාගනං,<sup>2</sup>  
යතො යතො ව පාපකං  
තතො තතො මනො නිවාරයෙ'ති.

## 1. 3. 5.

## අරහනසුභතං

## 25. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවතො සනතිකෙ :ඉමං ගාථං  
අභාසි:

1. එත්ථ සා - සනා, - PTS 2. පමුච්චති - මජ්ඣ, සී. මු. PTS 3. ත මනො සංයතනා -  
මජ්ඣ, සංයතනා - PTS

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී  
 බිණ්ණසවො අනාතිමද්දෙහධාරී,  
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය  
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී  
 බිණ්ණසවො අනාතිමද්දෙහධාරී,  
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය  
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍ය  
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිත්වා,  
 වොහාරමතෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

[දෙවතා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාථී  
 බිණ්ණසවො අනාතිමද්දෙහධාරී,  
 මානං නු ඛො සො උපගමම භික්ඛු  
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය  
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

පඨිණ්මානස්ස ත සන්ති ගන්තං  
 විබ්බපිතා මානගන්තස්ස සබ්බෙ,  
 සො චිතිවතොතො මඤ්ඤානං<sup>1</sup> සුමෙධො  
 අහං වදමිතිපි සො වදෙය්‍ය  
 මමං වදන්තීතිපි සො වදෙය්‍ය,  
 ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිත්වා  
 වොහාරමතෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

1. 3. 6.

පජේජානසුතතං.

26. භාවනාදීයං—

එකමන්තං ඕතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමිං භාටං අභාසී:

කති ලොකස්මිං පජේජාතා යෙහි ලොකො පසාසති<sup>2</sup>,  
 භගවන්තං<sup>3</sup> පුට්ඨිමාගමම කථං ජානෙමු තං මයං.

[භගවා:]

වන්තාරො ලොකෙ පජේජාතා පඤ්චමෙත්ථ න විජ්ජති,  
 දිවා තපති ආදිවෙවා රත්තිං ආභාති<sup>4</sup> චන්ද්‍රිමා,  
 අථ අහති දිවාරත්තිං තත්ථ තත්ථ පසාසති<sup>2</sup>,  
 සමුද්ධො තපතං සෙට්ඨො එසා ආභා අනුත්තරාති.

1. මඤ්ඤානං-මජ්ඣිම, යමකං - සූත්තං PTS  
 PTS 4. රත්තිමාභාති - මජ්ඣිම, සූත්තං

2. පසාසති - සිවු, 1. සි 1, 3. භවන්තං-

## 1. 3. 7.

## සරසුතං.

27. සාවඤ්ඤියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී:

කුතො සරා නිවත්තනනි කන්ථ වට්ඨං න වත්තනි,<sup>1</sup>  
කන්ථ තාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරුර්ඤ්ඤිති

[භගවා:]

යන්ථ අපො ව පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛනි,  
අතො සරා නිවත්තනනි එන්ථ වට්ඨං න වත්තනි,<sup>1</sup>  
එන්ථ තාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරුර්ඤ්ඤිති.

## 1. 3. 8.

## මහඤ්ඤා සුතං.

28. සාවඤ්ඤියං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී:

මහඤ්ඤා මහාභොගා රට්ඨවන්තො<sup>1</sup> පි බතනියා,  
අඤ්ඤාමඤ්ඤාහිමිඤ්ඤානි කාලේසු අතලභිකතා,  
තෙසු උසස්සකථාතෙසු<sup>2</sup> භවසොතානුසාරීසු,  
කොඛ<sup>3</sup> තණ්හං පජ්ඣිංසු කො ලොකසමිං අනුසස්සකාති

[භගවා:]

භීතා අගාරං පබ්බජිතා<sup>4</sup> භීතා පුත්තං පසුං පියං,  
භීතා රුහඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අවිජ්ජඤ්ඤා විරුජ්ජ  
බිණ්ණසවා අරහන්තො තෙ ලොකසමිං අනුසස්සකා'ති.

## 1. 3. 9.

## චතුර්වකකස්සුතං.

29. සාවඤ්ඤියං—

[දෙවතා:]

චතුර්වකකං නවදාරං පුණ්ණං ලොභෙන සංයුතං,  
පඛිකථාතං භෙරිතං කථං යාත්‍රා භවිස්සති.

[භගවා:]

ජේතා තද්ධිං<sup>5</sup> වරතනඤ්ඤා ඉච්ඡාලොභඤ්ඤා පාපකං,  
සමුලං තණ්හං අබ්බුය්‍යා එවං යාත්‍රා භවිස්සති.

1. වට්ඨනි - සි.මු. 1. PTS සි 2. 2. උසස්සකථාතෙසු - සෘ. 3. කොඛ - සෘ. ගඛ - PTS.

4. පබ්බජිතවා - PTS. 5. තද්ධිං PTS.

## 1. 3. 10.

එඤ්ජබ්බාසුතනං.

30. ඝාඨපථියං—

[දෙවතා:]

එඤ්ජබ්බං කිසං වීරං අප්පාහාරං අලොචුපං,  
සිහං චෙකවරං තාගං කාමෙසු අතපෙකඛිතං,  
උපසඬකම්ම පුච්ඡාම කථං දුක්ඛා පඤ්චවතීති.

[භගවා:]

පඤ්ච කාම ගුණාලොකෙ මනෝජට්ඨා පච්චේදනා,  
එත්ථ ඡන්දං වීරාජෙත්වා එවං දුක්ඛා පඤ්චවතීති.

සතතිවග්ගො නඨිශො.

නමුඤ්ජනං:

සතතියා ථූසති චෙව ජවා මනෝ නිවාරණා,  
අරහතෙතන පඤ්ජානො සරං මහඛිතෙන ව,  
වතුචකෙකන තවමං එඤ්ජබ්බෙත තෙ දසාති.

## 4. සතුලලපකාසිකවග්ගො.

## 1. 4. 1.

සබ්බිසුතනං.

31. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවච්ඡියං විහරති ජේතවනෙ  
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ ඛො සම්මනුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො අභික්ඛන්තාය  
රතනියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජේතවනං ඕහාසෙත්වා යෙන  
භගවා තෙනුපසඬකම්මසු. උපසඬකම්මා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං  
අට්ඨංසු.

එකමන්තං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

සබ්බිරොව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සත්ථවං,  
සතං සඤ්චම්මෙඤ්ඤාය සෙයොෆා හොති න පාපියොති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:



සබ්බිථරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය පඤ්ඤා උබ්භති<sup>1</sup> තාඤ්ඤානොති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිථරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සොකමජේඛි හ සොවතීති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිථරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය ඤාතිමජේඛි විරෙවතීති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිථරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සන්තා ගච්ඡන්ති සුග්ගතින්ති.<sup>2</sup>

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිථරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සන්තා තිට්ඨන්ති සාතනන්ති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවන්තං එතදවොච: කස්ස ඤු බො භගවා<sup>3</sup>  
සුභාසිතන්ති.

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මමාපි<sup>4</sup> සුඤ්ඤා:

සබ්බිථරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤාය සබ්බද්දකාං පමුච්චතීති.

ඉද්දමවොච භගවා. අත්තමනා තා දෙවතායො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා  
පදකම්මණං කත්වා තුනේවනතරාධායිංසුති.<sup>5</sup>

1. පඤ්ඤාං උභති - සතා. 2. සුග්ගතින්ති - සතා. 3. භගව - PTS. 4. මමපි - මජ්ඣං.  
මමමපි - PTS. 5. ඉද්දමවොච - පෙර - තානේවනතරාධායිංසුති පාදො සතා, PTS; පෙරාත්තෙසු  
නා දිස්සතෙ

## 1. 4. 2.

## මච්ඡරිසුතනං

32. එකං සමයං භගවා ඝාචන්දියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-  
පිණ්ඩිකායා ආරාමේ. අථ ඛො සම්මන්ත්‍රා සතුලලපඤ්ඤා දෙවතායො  
අභිකක්‍ෂන්තාය රතනියා අභිකක්‍ෂන්තවණ්ණා කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔභා-  
සෙත්වා යෙන භගවා තෙත්‍රපසඛකම්පු. උපසඛකම්පිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා  
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ  
ඉමං ගාථං අභාසි:

මච්ඡරං ව පමාදං ව එවං දුතං න දීයති,  
පුඤ්ඤමාසඛකමානෙන<sup>1</sup> දෙය්‍යං ගොති විජනතාති.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

යඤ්ඤෙව භිතො න දදති මච්ඡරි තදෙවාදදතො<sup>2</sup> හයං,  
ජිහ්වජා ව පිපාසා ව යය්‍ය භායති මච්ඡරි,  
තමෙව බාලං පුසති අගමිං ලොකෙ පරමෙ ව.

තස්මා විනෙය්‍ය මච්ඡරං දජ්ජා දුත මලාභිකා,  
පුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා ගොන්ති පාණීතන්ති.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

තෙ මනෙසු න මීයන්ති<sup>3</sup> අභ්‍යානං<sup>4</sup> ව සහබ්බරං<sup>5</sup>,  
අප්පසම්ප්පෙ යෙ පච්චෙත්තන්ති එස ධෛර්‍යං සන්තනන්තො.

අප්පසම්පෙ පච්චෙත්තන්ති ඛත්‍රුතෙකෙ නදිව්ඡරෙ,  
අප්පසම්පෙ දක්ඛිණා දින්නා සහසෙත්ත සමං මිත්තා.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

දුග්ගදං දදමානානං දුක්ඛාරං කම්ම කුබ්බතං,  
අසනෙත්තා තාත්‍රකුබ්බන්ති සත්තං ධම්මො දුරන්තයො<sup>6</sup>.

තස්මා සතඤ්ච අසහඤ්ච<sup>7</sup> නානා ගොති ඉතො ගති,  
අසනෙත්තා තීරයං යන්ති සනෙත්තා සග්ගපරයණාති.

අථ ඛො අපරං දෙවතා භගවන්තං<sup>8</sup> එතදවොච: කස්ස නු ඛො භගවා  
සුභාසිතන්ති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ව මමාපි සුණාථ:

ධම්මං චරෙ යොපි සමුද්දත්තං<sup>9</sup> වරං<sup>10</sup> දුරඤ්ච පොසං දදමිප්පකස්මිං,  
සත්තං සහසානං සහසාසංගිතං කල්මසි නාග්ගන්ති තථාච්චිධස්ස ගෙනි

1. පුඤ්ඤං ආකම්බමානෙන - මජ්ඣ. 2. තදෙවාදදතො - PTS 3. මීයන්ති - සං. 4. පන්තානං - සි. 5. සහබ්බරං - සං, සි. 2. PTS 6. දුරන්තයො - මජ්ඣ, සං. 7. අසතං - මජ්ඣ, 8. භගවන්තා සන්තීකෙ - මජ්ඣ. 9. සමුද්දත්තං - සං. 10. වරං. කප්පි

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කෙනෙස යඤ්ඤා විපුලො මහග්ගතො  
සමෙන දින්නස්ස න අග්ගමෙති,  
කථං<sup>1</sup> සතං සහස්සානං<sup>2</sup> සහස්සායාගිතං  
කලමපි තාග්ගන්ති තථාවිධස්ස තෙති.

අථ ඛො භගවා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

දදන්ති හෙකෙ<sup>3</sup> විසමෙ නිවිට්ඨා  
ජේත්වා<sup>4</sup> වහිත්වා අථ සොවයිත්වා,  
සා දක්ඛිණා අසුඤ්ඤා සද්දණ්ඩා  
සමෙන දින්නස්ස න අග්ගමෙති.  
ඵලං සතං සහස්සානං<sup>2</sup> සහස්සායාගිතං  
කලමපි තාග්ගන්ති තථාවිධස්ස තෙති.

1. 4. 3.

සායුසුභං

33. සාවච්ඡිකං—

අථ ඛො සම්බුද්ධා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො අභික්කන්තාය  
රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකපං ජෙතමිනං. ඔහාසෙත්වා යෙන  
භගවා තෙනුපසඛිකම්භු. උපසඛිකමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං  
අට්ඨංසු. ඵකමන්තං සීතා ඛො ඵකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං  
උදනං උදනෙසි:

සායු ඛො මාරිස දුතං.

මචෙත්ථ ව පමාද ව ඵලං දුතං න දීයති,  
පුඤ්ඤමාකඛිමානෙන දෙය්‍යං හොති විජානනාති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු ඛො මාරිස දුතං. අපි ව අපපසම්මපි<sup>5</sup> සායු<sup>6</sup> දුතං.

අපපසෙමකෙ පවෙච්ඡන්ති බහුතෙකෙ න දිව්ජරේ,  
අපපසමා දක්ඛිණා දින්නා සහස්සෙන සමං මිතාති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු ඛො මාරිස දුතං. අපපසම්මපි සායු<sup>6</sup> දුතං. අපි ව සද්ධායපි  
සායු<sup>6</sup> දුතං.

දුතඤ්ඤා යුග්ගඤ්ඤා සමානමාහු අපපාපි සන්තා බහුකෙ ජිනන්ති,  
අපමපි වෙ සද්දහානො දදති තෙනෙව සො හොති සුඛි පරජාති

1. 'කථං' - සි.මු. PTS පොස්කෙසු නැති. 2. සහස්සාන - ස්‍යා, 3. ඵකෙ - PTS.  
4. කාත්වා - ස්‍යා. 5. අපපසම්මපි - ස්‍යා, ඡේසා, 6. සායු - ස්‍යා.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අපසස්මිපි සාධු<sup>1</sup> දනං. සඤ්ඤාසි සාධු<sup>1</sup> දනං.  
අපි ව ධම්මලඤ්ඤාසි සාධු<sup>1</sup> දනං.

යො ධම්මලඤ්ඤාසි දදති දනං උට්ඨානවිරියාසිගතස්ස ජනතු,  
අතික්කමම සො<sup>2</sup> වෙතරණීං යමස්ස දිබ්බානි ධානානි  
උපෙති මවෙවාති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අපසස්මිපි සාධු<sup>1</sup> දනං. සඤ්ඤාසි සාධු<sup>1</sup>  
දනං.. ධම්මලඤ්ඤාසි සාධු<sup>1</sup> දනං. අපි ව විවෙය්‍ය දනමපි සාධු.<sup>3</sup>

විවෙය්‍ය දනං සුගතපාසකං  
යෙ දක්ඛිණෙය්‍යා ඉධ ජීවලොකෙ,  
ඵතෙසු දින්නානි මහපථලානි  
බිජානි චුත්තානි යථා සුබෙතෙතති.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාධු බො මාරිස දනං. අපසස්මිපි සාධු දනං. සඤ්ඤාසි සාධු<sup>1</sup>  
දනං. ධම්මලඤ්ඤාසි සාධු<sup>1</sup> දනං. විවෙය්‍ය දනමපි සාධු.<sup>1</sup> අපි ව පාණෙසුපි  
සාධු සංයමො.

යො පාණ්ණෙසුපි අහෙය්‍යං වරං පරුපවාදා න කරොති පාපං,  
භීරුං පසංසන්නි න හි තත් සුරං භයා හි සන්තො න  
කරොන්නි පාපන්නි.

අථ බො අපරා දෙවතා භගවතං උතදවොච: කස්ස භු බො භගවා  
සුභාසිතන්නි?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ව මොපි සුඤ්ඤාථ

සඤ්ඤාසි දනං බහුධා පසකං  
දනා ව බො ධම්මපදංච සෙය්‍යො.  
පුබ්බෙ ව හි<sup>5</sup> පුබ්බතරෙ ව සන්තො,  
නිබ්බාණමෙවජ්ඣගමුං සපඤ්ඤති.

# 1. 4. 4.

නසන්නිසුත්තං.

34. ඵකං සමයං භගවා සාවභ්ථියං විහරති ජෙතවනෙ  
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

1. සාඤ්ඤා - සා. 2. අතික්කමම - සා. 3. සාධුදනං - මජ්ඣ. 4. භුතානි. -  
මජ්ඣ., සා. 5. පුබ්බං හි - සා., PTS.

අථ බො සම්බුද්‍රා සතුල්ලපකාසිකා දෙවතායො අභිකක්‍ෂනාය  
රතනියා අභිකක්‍ෂනවණ්ණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔභාසෙඤා යෙන භගවා  
තෙනුපසඬකමිංසු උපසඬකමිඤ්ඤා භගවනං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනනං අට්ඨංසු.  
එකමනනං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත සන්තී කාමා මනුජේසු නිච්චා සන්තීධි කමනීයාති යෙසු බඬො,  
යෙසු පමනො අප්පනාගමනං අනාගනතා පුරිසො මච්චුධෙය්‍යාති.  
ඡන්දරං අඝං ඡන්දරං දුක්ඛං ඡන්දවිතයා අඝවිතයො  
අඝවිතයා දුක්ඛ විතයොති.

ත තෙ කාමා යාති විත්‍රාති ලොකෙ සඬකපපරාගො පුරිසස්ස කාමො,  
තිට්ඨන්ති විත්‍රාති තථෙව ලොකෙ අපේඪ<sup>1</sup> ධිරා විතසන්ති ඡන්දං.

කොධං ජහෙ විපජ්ඣෙය්‍ය මානං සංයෝජනං සබ්බමනික්‍ෂමෙය්‍ය,  
තං තාමරුපසම්මසජ්ජමානං<sup>2</sup> අකිංඤ්ඤා තානුපතන්ති දුක්ඛා.

පහාසි සඬං න ව මානමජ්ඣගා අවේජ්චි තණ්හං ඉධ තාමරුපෙ,  
තං ජිත්තගණ්ඨං අනීඝං නිරාසං පරියෙඝමාතා තාජ්ඣගමුං  
දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙසු වා සබ්බනිවේසනෙසුති.

තඤ්ඤා භි තාදුක්ඛං තථා විමුක්තං (ඉවායංගමා මොඝරාජා:)  
දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා,  
තරුතනමං අත්ථවරං තරාතං යෙ තං තමස්සන්ති පසංසියා තෙති?

පසංසියා තෙපි භවන්ති භික්ඛු (මොඝරාජා'ති භගවා:)  
යෙ තං තමස්සන්ති තථා විමුක්තං,  
අඤ්ඤාය ධම්මං විචිකිච්ඡං පහාය සඬගාතිගා තෙපි භවන්ති භික්ඛුති.

### 1. 4. 5.

#### උජ්ඣානසංයුක්තං.

35. එකං සමයං භගවා ඝාඨකීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-  
කස්ස ආරාමෙ. අථ බො සම්බුද්‍රා උජ්ඣානසංයුක්තා දෙවතායො  
අභිකක්‍ෂනාය රතනියා අභිකක්‍ෂනවණ්ණා කෙවලකපං ජේතවනං ඔභා  
සෙඤා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිඤ්ඤා වෙහාසං අට්ඨංසු.  
වෙහාසං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අඤ්ඤාථා සත්තමතතානං අඤ්ඤාථා යො පච්චෙදයෙ,  
නිකච්ච කිතචයෙ'ව භූතතං ථෙය්‍යත තස්ස තං.

[භගවා:]

යං භි කසිරු තං භි චදෙ යං ත කසිරු ත තං චදෙ,  
අකරෙතතං භාසමානානං<sup>1</sup> පටිජානන්ති පණ්ඩිතාති.

තසිදං භාසිතමතෙතත එකතතසචණෙන වා,  
අනුකකම්මවෙ<sup>2</sup> සකකා යායං පටිපදා දලහා,  
යාය ධිරු පමුච්චන්ති ක්‍රියාතො මාරබ්බිතා.

ත වෙ ධිරු පකුබ්බන්ති විදිත්වා ලොකපරියායං,  
අඤ්ඤාය නිබ්බුතා ධිරු තිණණා ලොකෙ විසතතිකන්ති.

අථ ඛො තා දෙවතායො පඨවියං පතිට්ඨතිත්වා භගවතො පාදෙසු  
සිරසා නිපතිත්වා භගවතානං එතදවොචුං. අවචයො තො භනෙන, අවචගමා  
යථාඛාලං යථාමුලහං යථාඅකුසලං,<sup>3</sup> යා මයං භගවතානං අසාදෙනබ්බං<sup>4</sup>  
අමඤ්ඤිමහා. තාසං තො භනෙන භගවා අවචයං අවචයතො පතිගණනානු<sup>5</sup>  
ආයතිං සංවරයා'ති.

අථ ඛො භගවා සිතං පාතියාකාසි.

අථ ඛො තා දෙවතායො භියොසොමතතාය උරුකියන්තියො වෙහාසං  
අබ්බුග්ගඤ්ජං.

එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:<sup>6</sup>

අවචයං දෙසයන්තිතං යො වෙ<sup>7</sup> ත පටිගණන්ති,  
කොපනතරො දෙසගරා ස වෙරං පටිමුච්චති.

[භගවා:]

අවචයො වෙ ත විජේථ තො විධාපගනං<sup>8</sup> සියා,  
වෙරුනි ව සමෙමය්‍යං තෙනිධ කුසලො සියා.

[දෙවතා:]

කස්සච්චයා ත විජන්ති කස්ස තත්ථි අපාගතං<sup>9</sup>  
කො සමෙමාභමාපාදි කො වා<sup>10</sup> ධිරො සදා සතොති.

1. භාසමානං - මජ්ඣ. 2. අනුකකම්මං වෙ - PTS. 3 යථාඛාලං යථාමුලහං යථා අකුසලං - කඨ්ථි. 4. අපසාදෙනබ්බං - ස්‍යා. 5. පටිගණනානු - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. අවචාච - PTS. 7. යො වෙ - PTS. 8. තො විධි අපගතා - ස්‍යා. 9 අපාගතා - ස්‍යා. 10. කො ච - මජ්ඣ. PTS. කොධ - ස්‍යා.

[භගවා:]

තථාගතස්ස බුද්ධස්ස සබ්බභූතානුකම්පිනො,  
තස්සච්චයා න විජ්ජන්ති තස්ස තඤ්ඤාදායකං,  
සො න සම්මොහමාපාදි සොච<sup>1</sup> ධීරො සදා සතො.

අච්චයං දෙසසන්නිතං යො වෙ න පටිගණන්ති,  
කොපනතරො දෙසගරා ස වෙරං<sup>2</sup> පටිච්චවති,  
තා වෙරං තාභිතඤ්ඤා පටිගණන්ති වොච්චයන්ති.

1. 4. 6.

සද්ධාසුතනං.

36. එකං සමයං භගවා ඝාටිකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-  
කස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සම්මහුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො  
අභිකක්කන්තාය රතනියා අභිකක්කන්තවණණා කෙවලසප්තං ජෙතවනං ඔහා-  
සෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසම්බන්ධිංසු. උපසම්බන්ධිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා  
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ධීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ  
ඉමං ගාථං අභාසි:

සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස හොති නො වෙ අස්සද්ධියං අවනිට්ඨති  
යසො ච කීතති ච තතස්ස හොති.  
සග්ගඤ්ච සො ගච්ඡති සරීරං පහායාති.<sup>3</sup>

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

කොධං ජහෙ විප්පජ්ජෙය්‍ය මානං සංශොජ්ජනං සබ්බමතිකකමෙය්‍ය,  
තං තාමරුපසම්මිසජ්ජමානං අකිඤ්චනං නාහුපතන්ති සම්භාති.

පමාදමනුසුඤ්ජන්ති බාලා දුමෙමභිතො ජනා  
අපාමාදඤ්ච ලෙඩාථී ධනං සෙට්ඨං<sup>4</sup> ව<sup>4</sup> රකකති

මා පමාදමනුසුඤ්ජෙථ මා කාමරතිසන්චං  
අපාමනො හි ක්කායනො පපොති පරමං සුඛන්ති.

1. 4. 7.

සම්මසුතනං.

37. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ඤ්ඤාමි-  
ඔහාචනෙ මහතා භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසංඝෙහි  
සබ්බමහෙව අරහන්තෙහි. දසභි ව ලොකධාතුහි දෙවතා යෙභ්බයෙහි  
සන්තිපතිතා හොන්ති භගවන්තං දස්සන්තා භික්ඛුසංඝඤ්ච.

1. සො ච - PTS සොධ - ස්‍යා, සිවු. 1. 2. යං වෙරං - සිවු. 1. PTS 3. මහාය - මජ්ඣ.  
4. සෙට්ඨං<sup>4</sup> ධි සංඝකාන ධම්මදායාඨි.

අථ බො වතුන්තං: සුද්ධාචාසකාසිකානං දෙවතං<sup>1</sup> එතද්භොසි. අයං බො හභවා සන්තොසස්ස විහරති භාසිලවස්සුයමිං මහාවතො මහතා භික්ඛුසංඝො න සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව අරහන්තෙති. දසති ව ලොක ධාතුති දෙවතා<sup>2</sup> යෙභුයෙසත සනතිපතිතා භොන්ති හභවන්තං දස්සනාය භික්ඛුසංඝඤ්ච. යනනුත මයමපි<sup>3</sup> යෙන හභවා තෙත්තපසංඝමෙය්‍යාම. උපසංඝමිත්වා හභවතො සනතිකෙ පච්චෙකභාථං<sup>4</sup> භාසෙය්‍යාමාති.

අථ බො තා දෙවතා<sup>2</sup> සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං<sup>5</sup> වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය<sup>6</sup>, එවමෙවං සුද්ධාචාසෙසු දෙවෙසු අත්තරතිතා හභවතො පුරතො පාතුරහංසු.<sup>7</sup>

අථ බො තා දෙවතා<sup>2</sup> හභවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතා බො එකා දෙවතා හභවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

මහාසමයො පවනස්මිං දෙවකායා සමාගතා,  
අග්ගමහ ඉමං ධම්මසමයං දක්ඛිතායෙ අපරුජ්ඣසංඝන්ති.

අථ බො අපරු දෙවතා හභවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තත්ත භික්ඛවො සමාදහංසු චිත්තං අත්තන්තො<sup>8</sup> උජ්ඣකමකංසු,  
සාරථිව තෙත්තාති ගහෙත්වා ඉන්ද්‍රියාති රක්ඛන්ති පණ්ඩිතාති.

අථ බො අපරු දෙවතා හභවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

ඡේත්වා බිලං<sup>9</sup> ඡේත්වා පලිකං<sup>10</sup> ඉන්ද්‍රබිලං උභවච මනෙජා,  
තෙ වරන්ති සුද්ධා විලො වක්ඛුමො සුදන්තා සුසුතාගාති.

අථ බො අපරා දෙවතා හභවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

යෙ කෙච්චි බුද්ධං සරණං ගතා සෙ ත තෙ ගම්ඤ්ජනති අපායං,<sup>11</sup>  
පහාය මානුසං දෙහං දෙවකායං පරිපුරෙය්‍යන්තිති.

## 1. 4. 8.

### සංකලිකසුත්තං.

38. එවං මෙ සුත්තං එකං සමයං හභවා ගුජගහෙ විහරති මද්දකුචජස්මිං මගදයෙ.

තෙන බො පත සමයෙන හභවතො පාදෙ සංකලිකාය බතො භොති. භුසා<sup>12</sup> සුදං හභවතො වෙදනා වත්තන්ති සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා. තා සුදං හභවා සතො සමපජාතො අධිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානො.

අථ බො හභවා වතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤාපෙත්වා දක්ඛිණෙන පස්සෙත සීග්ගසෙය්‍යං කපෙපති<sup>13</sup> පාදෙ පාදං අවවාධාය සතො සමපජාතො.

1. දෙවතානං - PTS. 2. දෙවතායො - ස්‍යා. 3. මයං - සි.මු. 1. 4. පච්චෙකභාථං - ස්‍යා. පච්චෙකං ගාථං - මජ්ඣිම, සි.මු. 1. 5. සමමිඤ්ජිතං 6. සමමිඤ්ජෙය්‍ය - මජ්ඣිම. 7. පාතුරහංසු - මජ්ඣිම - PTS 8. අත්තන්තො - මජ්ඣිම. 9. බිලං - PTS 10. පලිකං - ස්‍යා. 11. අපායභූමිං - මජ්ඣිම, - ස්‍යා PTS 12. භුසා - ස්‍යා 13. කපෙපති - සි.මු. 1, PTS.



අථ ඛො සත්තසතා සතුලුපකාසිකා දෙවතායො අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකපං මද්දකුච්ඡිං මහාසෙතා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඩීතා ඛො එසා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

නාගො වත හො සමණො ගොතමො. නාගවතා<sup>1</sup> ව පනුප්පන්නා<sup>2</sup> සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සීහො වත හො සමණො ගොතමො. සීහවතා<sup>1</sup> ව පනුප්පන්නා<sup>2</sup> සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

ආජානියො වත හො සමණො ගොතමො. ආජානීයවතා<sup>1</sup> ව පනුප්පන්නා<sup>2</sup> සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

නිසභො වත හො සමණො ගොතමො. නිසභවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

ධොරණො වත හො සමණො ගොතමො. ධොරණවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

දන්තො වත හො සමණො ගොතමො. දන්තවතා ව පනුප්පන්නා සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා ඛරු කට්ඨකා අසාතා අමනාපා සතො සමප්පාතො අඛිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානොති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

පසු සමාධිං සුභාවිතං විතතඤ්ච සුච්ඡිතං<sup>1</sup> තවාහිතනං  
තවාපතනං ත ව සසංඛාරනිශ්ශංගචාරිතචනං<sup>2</sup>. යො ඵචරුපං පුරිසනාගං  
පුරිසසීගං පුරිසාජාතීයං පුරිසනිසභං පුරිසබොරග්ගං පුරිසදන්තං අභික්කම්-  
තබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, කිමඤ්ඤෙත්‍ර අදස්සනාති.

පඤ්චවෙද සතං සමං  
තපස්සි බ්‍රාහ්මණො වරං,  
විතතඤ්ච තෙසං ත සමමා විච්ඡිතනං  
භිතතතරුපා ත පාරඛගමා තෙ.

තණ්හාධිපත්තා වත සීලබ්භා  
ලුබ්බං තපං වස්සසතං වරත්තා,  
විතතඤ්ච තෙසං ත සමමා විච්ඡිතනං  
භිතතතරුපා ත පාරඛගමා තෙ.

ත මානකාමස්ස දමො ඉධපථි  
ත මොනමපථි අසමාහිතස්ස,  
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමභෙතො  
ත මච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරන්ති

[භගවා:]

මානං පහාය සුසමාහිතභෙතො  
සුචෙතසො සබ්බධි විපජ්ඣභෙතො,  
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං අපපමභෙතො  
ස මච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරන්ති

### 1. 4. 9.

#### පඤ්ඤානි ධිතුසුභතං

39. ඵචං මෙ සුතං ඵකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ  
කුටාශාරඝාලායං. අථ බො ඝොඝානද පඤ්ඤානිසංස්ස ධිතා අභික්කන්තාය  
රතතීයා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං මහාවතං ඔහාසෙත්වා යෙන  
භගවා තෙත්‍රපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං  
අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ධිතා බො ඝොඝානද<sup>3</sup> පඤ්ඤානිසංස්ස ධිතා භගවතො  
සන්තියෙ ඉමා ගාථායො අහාසි.

වෙසාලියං වනෙ<sup>4</sup> විහරන්තං  
අග්ගං සත්තස්ස සමුද්ධං,  
කොකනදගමිති අභිවඤ්ඤෙ  
ඝොඝානද පඤ්ඤානිසංස්ස ධිතා.

සුතමෙව මෙ<sup>5</sup> පුරෙ ආසි  
ධමෙවා වසනුමතානුබ්බො,  
සංහංදනී සභතී ජාතාම්  
මුතීතො දෙසස්සො සුගතස්ස.

1. විච්ඡිතං - PTS 2. චාරිතග්ගං - මජ්ඣං. 3. බො සා දෙවතා කොකනද - මජ්ඣං සං. 4. වෙසාලිවනෙ - සාන්ථි. 5. සුතමෙව පුරෙ - මජ්ඣං, සං.

යෙ කෙවි අරියධම්මං<sup>1</sup>  
 විගරහනා වරනති දුමේධා,  
 උපෙනති රොරුචං සොරං  
 විරරතං දුක්ඛමනුභවනති.

යෙ ච බො අරියධම්මෙ<sup>2</sup>  
 ඛනතියා උපසමෙන උපෙන,  
 පහාය මානුසං දෙහං  
 දෙවකායං පරිපුරෙස්සනති<sup>3</sup>ති.

### 1. 4. 10.

#### මූලපඤ්ඡනනිවුසුතනං

40. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ භූමානාරඤ්ඤායං. අථ බො මූල<sup>3</sup>කොකනද පඤ්ඡනනස්ස ධිතා අභිකක්කාය රහතියා අභිකක්කනවණ්ණො කෙවලකප්පං මහාවතං ඔහාසෙභ්වා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො භගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ධිතා බො මූලකොකනද පඤ්ඡනනස්ස ධිතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉධාගමා විජ්ජාපහාසවණ්ණො  
 කොකනද පඤ්ඡනනස්ස ධිතා,  
 බුද්ධඤ්ච ධම්මඤ්ච තමස්සමානා  
 ගාථා වීමා අත්ථති අභාසි.

බහුතාපි බො තං විහරේය්‍යං  
 පරියායෙන තාදිසො ධම්මො,  
 සඤ්චිතතභිතතං උපසිස්සාමි  
 යාවතා මෙ මතසා පරියතතං.

පාපං ත කසිරු වචසා මතසා  
 කායෙන වා කිඤ්චත සබ්බලොකෙ,  
 කාමෙ පහාය සතිමා සමපරානො  
 දුක්ඛං ත සෙවෙථ අනත්ථසංගිතනති.

සතුලලපකාසිඤ්චණ්ණො වතුසො.

තමුද්දනං:

සබ්භි මච්ඡරිතා සාධු තස්සතුප්ඤ්ඤානසඤ්ඤිතො,  
 සද්ධා සමයො සකලිකං උගො පඤ්ඡනනධිතරො<sup>1</sup>ති.

1 අරියං ධම්මං - මජ්ඣං, ස්‍යා. 2. අරියෙ ධම්මි - මජ්ඣං, ස්‍යා. 3. මුල - මජ්ඣං,

## 5. ආදිත්තවග්ගො.

### 1. 5. 1.

#### ආදිත්තසුත්තං.

41. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාචන්ද්‍රියං විහරති ජෛත්තවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රත්තිස්ස අභික්ඛන්තවණ්ණස්ස කෙවලකප්පං ජෛත්තවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙත්‍රපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

ආදිත්තස්මිං අගාරස්මිං යං නීහරති භාජනං,  
තං තස්ස භොති අත්ථාය තො ව යං තත්ථ ඛයගති.

එවමාදිපිතො<sup>1</sup> ලොකො ජරය මරණෙන ව,  
නීහරෙථෙව දුතෙන දිත්තං භොති සුනීහනං.

දිත්තං සුඛඵලං භොති තාදිත්තං භොති තං තථා,  
වොරු හරන්ති රුජාතො අගති ඛගති තස්සති.

අථ අනෙතත ජහති සරීරං සපරිග්‍රහනං,  
එතදඤ්ඤාය මෙධාචී භුඤ්ඤෙථ ව දදෙථ ව.  
දත්වා ව භුත්වා ව යථානුභාවං අනිඤ්ඤො සග්ගමුපෙති ධානන්ති.

### 1. 5. 2.

#### කිංදදසුත්තං.

[දෙවතා:]

42. කිංදදො ඛලදො භොති කිංදදො භොති වණ්ණදො,  
කිංදදො සුඛදො භොති කිංදදො භොති වක්ඛුදො.  
යො ව<sup>2</sup> සබ්බදදො භොති තං මෙ අක්ඛාති පුච්ඡිතොති.

[භගවා:]

අන්තදො ඛලදො භොති වත්ථදො භොති වණ්ණදො,  
යානදො සුඛදො භොති දීපදො භොති වක්ඛුදො.  
යො ව සබ්බදදො භොති යො දදුති උපස්සයං,  
අමකංදදො ව සො භොති යො ධම්මත්‍රස්සාසතිති.

1. එවං ආදිත්තකො. - මජ්ඣිම නිකාය. 2. කො ව - කසම්භි.

## 1. 5. 3.

## අභිභවුසුතනං.

[දෙවතා:]

43. අනතමෙවාහිතඤ්ඤානි උභයෙ දෙවමානුසා,  
අථ කො තාම සො යකෙඛා යං අනතං තාහිතඤ්ඤිති.

[භගවා:]

යෙ භං දදන්ති සඤ්ඤා විපසසන්නෙන වෙනසා,  
තමෙව අනතං භජති අසම් ලොකෙ පරමති ව,  
තස්මා විකෙය්‍ය මචෙත්ථං දජ්ජා දානං මලාභිභු,  
පුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොන්ති පාණිතන්ති.

## 1. 5. 4.

## ඵකමුලසුතනං.

[දෙවතා:]

44. ඵකමුලං දව්ඨවට්ඨං තිමලං පඤ්ඤපඤ්ඤං,  
සමුද්ධං ආදසාවට්ඨං පාතාලං අතරී ඉසීති.

## 1. 5. 5.

## අනොමසුතනං.

[දෙවතා:]

45. අනොමතාමං නිපුණන්දසයිං පඤ්ඤදදං කාමාලයෙ අසන්නං  
තං පසස්ස සබ්බවිද්ධං සුමෙධං අරියෙ පථෙ කම්මානං මහෙසින්ති.

## 1. 5. 6.

## අච්ඡන්දසුතනං.

[දෙවතා:]

46. අච්ඡන්දගණසඤ්ඤාවං පිසාවගණසෙවිතං,  
වතන්තං මොහනං තාම කථං යාත්‍රා භවිස්සන්ති.

[භගවා:]

උජ්ජකො තාම සො මග්ගො අභයා තාම සා දිසා,  
රථො අකුජ්ජනො<sup>1</sup> තාම ධම්මවකෙකති සංයුතො.

භීරී තස්ස අපාලමො, සතස්ස<sup>2</sup> පරිවාරණං,  
ධම්මානං සාරපිං චූම් සම්මාදිට්ඨිපුරෙරත්ථං.

යස්ස ඵතාදිසං යානං ඉච්ඡියා පුරිසස්ස වා,  
ස වෙ ඵතෙන යතෙන නිබ්බාණස්සෙව සන්තිකෙ.

## 1. 5. 7.

## වනගේසසුතනං

[දෙවතා:]

47. කෙසං දිවා ව රතෙනා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,  
ධම්මධස්සි ලසමපනනා කෙ ජනා සග්ගගාමිනොති.

[භගවා:]

ආරාමරොපා වනරොපා යෙ ජනා සෙතුකාරකා,  
පපඤ්ච උදපානඤ්ච යෙ දදන්ති උපසායං.

කෙසං දිවා ව රතෙනා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,  
ධම්මධස්සි ලසමපනනා කෙ ජනා සග්ගගාමිනොති.

## 1. 5. 8.

## ජෙනවනසුතනං

48. ඉදඤ්ඤි තං ජෙනවනං ඉසිසබ්බනිසෙවිතං,  
ආවුත්ථං ධම්මරුජෙන පිනිසඤ්ජනනං මම.

[භගවා:]

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,  
එතෙන මම්මං සුඤ්ඤිතා න ගොතෙනත ධතෙන වා.

තස්මා හි පණ්ණාසො පොසො සම්පසං අත්ථමත්තනො,  
යොතිසො විවිතෙ ධම්මං එවං ත්ත්ථ විසුඤ්ඤිති.

සාරිපුතෙනාව පඤ්ඤාස සිලෙනුපසමෙත ව,  
යොපි පාරගතො<sup>1</sup> භික්ඛු එතාව පරමො සියො'ති.

## 1. 5. 9.

## මච්ඡරිසුතනං

[දෙවතා:]

49. යෙ'ධ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියා පරිභාසකා,  
අඤ්ඤාසං දදමානානං අනතරායකරා තරා.

කිද්දිසො තෙසං විපාකො සම්පරායො ව කිද්දිසො,  
භගවනනං පුට්ඨිමාගම්ම කථං ජාතෙමු තං මයන්ති.

[භගවා:]

යෙ'ධ මච්ඡරිතො ලොකෙ කදරියා පරිභාසකා,  
අඤ්ඤාසං දදමානානං අනතරායකරා තරා.

<sup>1</sup> පාරගිතො. සි. මු, මජ්ඣ.

නිරයං නිරව්ඡානසොතිං යමලොකඤ්චුපපජ්ජරෙ,<sup>1</sup>  
සචෙ එනති මනුස්සතනං දුම්බ්බො ජායරෙ කුලෙ,  
චොළං පිණ්ඩො රතී ඛිඩ්ධා යත්ථ කිවෙජ්ඣ ලබ්භති.

පරතො ආසිංසරෙ<sup>2</sup> බාලා තච්චි තෙසං තලබ්භති,  
දිට්ඨො<sup>3</sup> ධම්මෙ සපිපාකො සමපරායො<sup>4</sup> ච දුග්ගතීති.

[දෙවතා:]

ඉතිහෙතං විජානාම අඤ්ඤං පුච්ඡාම ගොතම,  
යෙ'ධ ලභ්බා මනුස්සතනං වදඤ්ඤා විතමව්ඡරු,  
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ච සබ්බෙස ච තිබ්බගාරවා.

කීදිසො තෙසං විපාකො සමපරායො ච කීදිසො,  
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙඤ්ඤා තං මයන්ති.

[භගවා:]

යෙ'ධ ලභ්බා මනුස්සතනං වදඤ්ඤා විතමව්ඡරු,  
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ච සබ්බෙස ච තිබ්බගාරවා,  
එතෙ සග්ගෙ පකාසෙන්නි<sup>5</sup> යත්ථ තෙ උපපජ්ජරෙ.

සචෙ එනති මනුස්සතනං අධෙසි ආජායරෙ කුලෙ,  
චොළං පිණ්ඩො රතී ඛිඩ්ධා යත්ථාකිවෙජ්ඣ ලබ්භති.

පරසමහතෙසු භොගෙසු වසවන්තීව මොදරෙ,  
දිට්ඨො<sup>3</sup> ධම්මෙ සපිපාකො සමපරායො ච සුග්ගතීති.

### 1. 5. 10.

#### සට්ඨකාරසුභතං

[සට්ඨකාර දෙවතා:]

50. අවිභං උපපන්නා සෙ විමුක්තා සත්ත භීතබ්බො,  
රුගදෙසපරිකක්ඛිණා තිණ්ණා ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

කෙ ච තෙ අතරුං සඛිතං<sup>6</sup> මච්චුබ්බෙය්‍යං සුදුන්නරං,  
කෙ භීතා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං<sup>7</sup> උපච්චගුං.

උපකො පලගණ්ඨො ච පුකකුසාති ච තෙ තයො,  
භද්දියො භද්දදෙවො ච බාහුදන්ති ච පිඛිතියො.<sup>8</sup>  
තෙ භීතා මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං<sup>7</sup> උපච්චගුන්ති.

[භගවා:]

කුසලී භාසසි තෙසං මාරපාසප්පහාසිතං,  
කස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවබ්බකිතං.

1. යමලොකචුපපජ්ජරෙ. සසා, යමලොකංඋපපජ්ජරෙ PTS 2 ආසිසරෙ - මජ්ඣ. 3. දිට්ඨො - පි. මු. 2. 4. සමපරායො - සසා 5. සග්ගා පකාසන්ති - මජ්ඣ. 8. පබ්බං - මජ්ඣ. සි. මු. 2. PTS. යෙ ච තෙව අතරුංසඛිතං - සසා. කෙ ච කෙ ච - සි. මු. 1. 7. දිබ්බං - යොගං - මජ්ඣ. සසා, PTS. 8. බණ්ඩදෙවො ච බාහුරග්ගී ච පිඛිතියො - මජ්ඣ. පිඛිතියො - PTS. බණ්ඩදෙවො ච බාහුදන්ති ච පිඛිතියො - සසා

[භටිකාර:]

ත අඤ්ඤානු භගවතා තාඤ්ඤානු තව සාසනා,  
යස්ස තෙ ධම්මඤ්ඤාය අවජිද්ධං භවබ්බකිනං.

යත් තාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරාජ්ඣති,  
තං තෙ ධම්මං ඉධඤ්ඤාය අවජිද්ධං භවබ්බකිනනති.

[භගවා:]

ගමිතීරං භාසසි වාවං දුබ්බිජානං සුදුබ්බුධං,  
කස්ස නිං ධම්මඤ්ඤාය වාවං භාසසි ජදිසනති.

[භටිකාර:]

ඤ්ඤාකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහලිඛෙහ<sup>1</sup> භටිකාණේ,  
මාතාපෙතතිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මවාරී නිරුමිසො,  
අනුචා තෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා තෙ පුරෙ සධා.

සො'හං එතෙ<sup>2</sup> පජානාමි විමුතෙන සත්ත භික්ඛවො,  
රුහදෙසපරික්ඛිණේ තිණේණ ලොකෙ විසත්තිකනති.

[භගවා:]

එවිමෙතං තද ආසිං යථා භාසසි භග්ගව,  
ඤ්ඤාකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහලිඛෙහ භටිකාරෙ,  
මාතාපෙතතිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මවාරී නිරුමිසො,  
අනුචා මෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා මෙ පුරෙ සධාති.

[පෙරු:]

එවිමෙතං පුරුණානං සභායානං අනු<sup>3</sup> සඛගමො,  
උභින්නං භාවිතතානං සරීරනම්බාරිතනති.

ආදිහතවණො සඤ්ඤමො.

නමුඤ්ඤානං:

ආදිපතං කිංදදං අනතං එකමුලමතොමිසං,  
අවජරුචතජෙනෙත මච්ඡරෙන භටිකාරෙ'ති.

1. වෙහලිඛෙහ - මජ්ඣං, ඥා. 2. සගාමෙය්‍යො - මජ්ඣං, ඥා. 3. සභායානම්බු - ඥා.



## 6. ජරාවගොයා.

### 1. 6. 1.

ජරාසුතනං.

51. සාවකජීයං—

[දෙවතා:]

කිංසු යාව ජරා සාධු කිංසු සාධු පතිට්ඨිතං,  
කිංසු තරුතං රතනං කිංසු වොරෙහි දුගරන්ති.

[භගවා:]

සීලං යාව ජරා සාධු සද්ධා සාධු පතිට්ඨිතා,  
පඤ්ඤා තරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙහි දුගරන්ති.

### 1. 6. 2.

අජරසාසුතනං.

[දෙවතා:]

52. කිංසු අජරසා සාධු කිංසු සාධු අභිට්ඨිතං,  
කිංසු තරුතං රතනං කිංසු වොරෙහි<sup>1</sup>භාරියන්ති.

[භගවා:]

සීලං අජරසා සාධු සද්ධා සාධු අභිට්ඨිතා,  
පඤ්ඤා තරුතං රතනං පුඤ්ඤං වොරෙහි<sup>1</sup>භාරියන්ති.

### 1. 6. 3.

මිත්තසුතනං.

[දෙවතා:]

53. කිංසු පවසකො<sup>2</sup> මිත්තං කිංසු මිත්තං සකෙ සරෙ,  
කිං මිත්තං අත්ථජාතස්ස කිං මිත්තං සම්පරාසිකන්ති.

[භගවා:]

සඤ්ඤා පවසකො<sup>2</sup> මිත්තං මාතා මිත්තං සකෙ සරෙ,  
සභායො අත්ථජාතස්ස භොති මිත්තං පුභප්පුතං,  
සයං කතාති පුඤ්ඤාති තං මිත්තං සම්පරාසිකන්ති.

### 1. 6. 4.

වජ්ඣසුතනං.

[දෙවතා:]

54. කිංසු වජ්ඣ මනුස්සානං කිං සුඛ පරමො<sup>3</sup> සඛා,  
කිංසු භුතුපථ්වන්ති<sup>4</sup> යෙ පාණා පඨවිංසිතාති.

1. වොරෙහාහාරියන්ති - මජ්ඣ. වොරෙහාහාරියං - සිමු 2. 2. පසවතො - සා. සිමු.  
පථවතො - PTS. 3. පරමා - සා. PTS. සිමු 1. 4. භුතා උපථ්වන්ති - මජ්ඣ. සා. PTS.

[භගවා:]

පුතතා වද්දු මනුස්සානං භරියාව<sup>1</sup> පරමො<sup>2</sup> සබ්බා,  
 චුට්ඨිං භුත්තපථවතනි<sup>3</sup> යෙ පාණං පඨවිංසිතාති.<sup>4</sup>

1. 6. 5.

පඨමජනෙහිසුතතං.

[දෙවතා:]

55. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,  
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස මහබ්බයනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,  
 සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛමස්ස මහබ්බයනති.

1. 6. 6.

දුතීයජනෙහිසුතතං.

[දෙවතා:]

56. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,  
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිසො හ පරිච්චවතීති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,  
 සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛා හ පරිච්චවතීති.

1. 6. 7.

තතීයජනෙහිසුතතං.

[දෙවතා:]

57. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,  
 කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස පරායණනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,  
 සතෙතා සංසාරමාපාදි කල්මං තස්ස පරායණනති.

1. භරියා ව - මජ්ඣ. PTS. 2. පරමා - ඝණ. PTS. සීග්. 1. 3. භුතා උපථවතනී - මජ්ඣ. ඝණ. PTS. 4. පඨවිසිතා - මජ්ඣ.

## 1. 6. 8.

## උපපජ්ජනං

[දෙවතා:]

58. කිංසු උපපථො අකඛානො කිංසු රතනීඤ්චකකයො,  
කිං මලං බ්‍රහ්මචරියස්ස කිං සිතාතමනොදකනති.

[භගවා:]

රාගො උපපථො අකඛානො<sup>1</sup> වයො රතනීඤ්චකකයො,  
ඉප්පිමලං බ්‍රහ්මචරියස්ස ඵස්සායං සජ්ජතෙ පජා,  
තපො ව බ්‍රහ්මචරියඤ්ච තං සිතාතමනොදකනති.

## 1. 6. 9.

## දුතියාසුභතං\*

[දෙවතා:]

59. කිංසු දුතියා<sup>2</sup> පුරිසස්ස හොති කිංසු වෙතං පසංසති,  
කිස්ස වාභිරතො මච්චො සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතීති.

[භගවා:]

සඤ්ඤා දුතියා පුරිසස්ස හොති පඤ්ඤා වෙතං පසංසති,  
නිබ්බාණාභිරතො මච්චො සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතීති.

## 1. 6. 10.

## කම්මසුභතං

[දෙවතා:]

60. කිංසු නිදනං ගාථානං කිංසු තාසං විශඤ්ජනං,  
කිංසු සන්තතිසසිතා ගාථා කිංසු ගාථාතමාසයො.

[භගවා:]

ජ්ඣෙද්ද නිදනං ගාථානං අකඛරා තාසං විශඤ්ජනං,  
තාමසන්තතිසසිතා ගාථා කම්ම ගාථාතමාසයො.

## ජග්ගමෙභො ජලෙඛා.

තනුඤ්ජනං:

ජරා අජරසා මිතනං වජ්ඣ නිණි ජනෙති ව,  
උපපථො ව දුතියා ව කම්මා පුරිතො වග්ගොති.

1. අකඛාති. - සං. PTS. 2. දුතියං - සං.

\* දුතිය උපපජ්ජනං. සිමු. 2.

## 7. අනවචනා

### 1. 7. 1.

නාම [අනවචන] ස්වභාවය.

61. ආවර්ණය—

[දෙවනා:]

කිංසු සබ්බං අනවචන<sup>1</sup> කිසමා භියො<sup>2</sup> න විජ්ජති,  
කිසසස<sup>3</sup> එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනෙගුති.

[භගවා:]

නාමං සබ්බං අනවචන<sup>1</sup> නාමා භියො න විජ්ජති,  
නාමස්ස එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනෙගුති.

### 1. 7. 2.

විනාසස්වභාවය.

[දෙවනා:]

62. කෙනසසු නිසති ලොකො කෙනසසු පරිකස්සති,<sup>4</sup>  
කිසසස<sup>3</sup> එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනෙගුති.

[භගවා:]

විනාසන නිසති ලොකො විනාසන පරිකස්සති,<sup>4</sup>  
විනාසස්ස එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනෙගුති.

### 1. 7. 3.

භික්ෂුභාසස්වභාවය.

[දෙවනා:]

63. කෙනසසු නිසති ලොකො කෙනසසු පරිකස්සති,<sup>4</sup>  
කිසසස<sup>3</sup> එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනෙගුති.

[භගවා:]

භික්ෂුභාස නිසති ලොකො භික්ෂුභාස පරිකස්සති,<sup>4</sup>  
භික්ෂුභාස එකධම්මස්ස සබ්බව වසමනෙගුති.

### 1. 7. 4.

සංයෝජනස්වභාවය.

[දෙවනා:]

64. කිංසු සංයෝජනො ලොකො කිංසු තස්ස විචාරණං,  
කිසසස<sup>3</sup> විප්පහාණෙන නිබ්බාණමිති චූළවතීති.

1. අනවචන - සිම. 2. භියො - ඉති. 3. කිසසස - ඉත්සං. PTS. 4. පරිකස්සති -  
භස. PTS.

[භගවා:]

තඤ්ඤි<sup>1</sup> සංයෝජනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,  
තණ්හාය විපපහාණෙන නිබ්බාණමිති වුච්චතීති.

1. 7. 5.

බ්බිතසුතතං.

[දෙවතා:]

65. කීංසු සම්බන්ධනො ලොකො කීංසු තස්ස විචාරණං,  
කීස්සස්ස විපපහාණෙන සබ්බං ඡිඤ්ඤි බ්බිතනනි.

[භගවා:]

තඤ්ඤි<sup>1</sup> සම්බන්ධනො ලොකො විතක්කස්ස විචාරණං,  
තණ්හාය විපපහාණෙන සබ්බං ඡිඤ්ඤි බ්බිතනනි.

1. 7. 6.

අබ්බාහතසුතතං.

[දෙවතා:]

66. කෙනස්සුබ්බාහතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,  
කෙන සලලෙන ඔතිණ්ණො කීස්ස ධුමාසිතො<sup>2</sup> සද්දති.

[භගවා:]

චච්චුතා'බ්බාහතො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො,  
තණ්හාසලලෙන ඔතිණ්ණො ඉච්ඡාධුමාසිතො<sup>2</sup> සද්දති.

1. 7. 7.

උඛ්ඪිතසුතතං.

[දෙවතා:]

67. කෙනස්සු උඛ්ඪිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතො,  
කෙනස්සු පිභිතො ලොකො කීස්මිං ලොකො පතිට්ඨිතොති.

[භගවා:]

තණ්හාය උඛ්ඪිතො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො,  
චච්චුතා පිභිතො ලොකො දුකෙති ලොකො පතිට්ඨිතොති.

1. 7. 8.

පිභිතසුතතං.

[දෙවතා:]

68. කෙනස්සු පිභිතො ලොකො කීස්මිං ලොකො පතිට්ඨිතො,  
කෙනස්සු උඛ්ඪිතො ලොකො කෙනස්සු පරිවාරිතොති.

[භගවා:]

වෙවුතා පිහිතො ලොකො දුකෙබ්බ ලොකො පතිට්ඨිතො,  
තණ්හාය උඬ්ඨිතො ලොකො ජරාය පරිවාරිතො.

1. 7. 9.

ඉව්ජාසුභතං

[දෙවතා:]

69. කෙනසුඤ්ඤා ඛණ්ඩානි ලොකො කියා විනයාය මුච්චති,  
කියාසා විපප්පාභානෙත සබ්බං ජිහ්වති ඛණ්ඩානානි.

[භගවා:]

ඉව්ජාය ඛණ්ඩානි ලොකො ඉව්ජාචිතයාය මුච්චති,  
ඉව්ජාය විපප්පාභානෙත සබ්බං ජිහ්වති ඛණ්ඩානානි.

1. 7. 10.

ලොකසුභතං

[දෙවතා:]

70. කියමිං ලොකො සමුප්පාදො කියමිං කුබ්බති සජ්චං,  
කියා ලොකො උපාදාය කියමිං ලොකො විහඤ්ඤාති.

[භගවා:]

ඡය්‍ය<sup>1</sup> ලොකො සමුප්පාදො ඡය්‍ය<sup>1</sup> කුබ්බති සජ්චං,  
ඡන්තමෙව උපාදාය ඡය්‍ය<sup>1</sup> ලොකො විහඤ්ඤාති.

අනවචනො සත්තමො.

නමුඤ්ඤා:

තාමං විතතඤ්ඤා තණ්හා ව සංයෝජනඤ්ඤා ඛණ්ඩා,  
අබ්බාහවුඤ්ඤා පිහිතො ඉව්ජා ලොකෙත තෙ දසාති.

## 8. කුච්ඡා<sup>2</sup>වග්ගො

1. 8. 1.

කුච්ඡාසුභතං

71. ඝාමප්පිං—

එකමන්තං සීතා බො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජකිංසාසි.

කිං සු කුච්ඡා<sup>2</sup> සුඛං සෙති කිං සු කුච්ඡා<sup>2</sup> ත සොචති,  
කියාසා එකධම්මසා වධං රෙවෙසි ගොතමාති.

[භගවා:]

කොධං කිත්ථා<sup>1</sup> සුඛං සෙති කොධං කිත්ථා<sup>1</sup> න සොවති,  
කොධස්ස විතමුලස්ස මධුරභස්ස දෙවතෙ,  
වධං අරියා පසංසනති තං හි කිත්ථා<sup>1</sup> න සොවතිති.

1. 8. 2.

රථසුතනං.

[දෙවතා:]

72. කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමගිනො,  
කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමිච්චියාති.

[භගවා:]

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං බ්‍රුමො පඤ්ඤාණමගිනො,  
රාජා රථස්ස පඤ්ඤාණං භතතා පඤ්ඤාණමිච්චියාති.

1. 8. 3.

විභාගසුතනං.

[දෙවතා:]

73. කිං සුඛං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු සුවිණේණං සුඛමාවහාති,  
කිං සු භවෙ සාදුතරං<sup>2</sup> රසානං කථංථිං ජීවිතමාහු<sup>3</sup> සෙට්ඨනාති.

[භගවා:]

සද්ධිං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුවිණේණං සුඛමාවහාති,  
සම්මං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාථිං ජීවිතමාහු<sup>3</sup> සෙට්ඨනාති.

1. 8. 4.

මුට්ඨිසුතනං.

[දෙවතා:]

74. කිං සු උප්පතතං සෙට්ඨං කිං සු නිපතතං වරං,  
කිං සු පච්චමානානං කිං සු පච්චතං වරනති.

[අපරා දෙවතා:]

බීජං උප්පතතං සෙට්ඨං වුට්ඨි නිපතතං වරං,  
භාවො පච්චමානානං පුනෙනා පච්චතං වරෙති.

[භගවා:]

විජ්ජා උප්පතතං සෙට්ඨං අවිජ්ජා නිපතතං වරං,  
සබ්බෙසා පච්චමානානං බුඝ්ඛො පච්චතං වරෙති.

## 1. 8. 5.

ශ්‍රීතසුතනං.

[දෙවතා:]

75. කිං සු'ධ භිතා ජනතා අනෙකා මයො ව නෙකායතනං පවුනෙතා,  
පුච්ඡාමි තං ගොතම භූරිපඤ්ඤ කීයමිං සීතො පරලොකං න භායෙති.

හගවා:

වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාය සමවා කායෙන පාපානී අඤ්ඤාමිතො,  
බව්හනතපාතං<sup>1</sup> භරමාවසනොතො සඤ්ඤා මුදු සංවිහානී වදඤ්ඤා,  
එතෙසු ධම්මෙසු සීතො වතුසු ධම්මෙ-සීතො පරලොකං න භායෙති.

## 1. 8. 6.

නජීරකීසුතනං.

[දෙවතා:]

76. කිං සු ජීරති<sup>2</sup> කිං න ජීරති කිං සු උපපථොති වුව්වති,  
කිං සු ධම්මානං පරිපඤ්ඤා කිං සු රතනීන්ද්‍රිවකකියො,  
කිං මලං මුහුවරියය්සා කිං සිතාතමනොදකං.

කති ලොකසමිං ජිද්දති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,  
හගවතනං පුට්ඨමාගමම් කථං ජාතෙමු තං මයතති.

[හගවා:]

රූපං ජීරති මච්චානං නාමගොතනං න ජීරති,  
රුගො උපපථොති වුව්වති ලොභො ධම්මානං පරිපඤ්ඤා,  
වයො රතනීන්ද්‍රිවකකියො ඉතිමලං මුහුවරියය්සා  
එත්ථායං සජ්ජතෙ පජා,  
තපො ව මුහුවරියඤ්ච තං සිතාතමනොදකං.

ජ ලොකසමිං ජිද්දති යත්ථ විතනං න තිට්ඨති,  
ආලසං<sup>3</sup> ව පමාදෙ ව අනුට්ඨානං අසංයමො,  
නිද්දා තන්ද්‍රි ව<sup>4</sup> තෙ ජිද්දෙ සබ්බසො තං විවජ්ජයෙති.

## 1. 8. 7.

ඉසාරසුතනං.

[දෙවතා:]

77. කිං සු ඉසාරියං ලොකෙ කිං සු හණ්ඩානමුහතමං,  
කිං සු සත්ථමලං ලොකෙ කිං සු ලොකසමිං අබ්බුදං<sup>5</sup>.

1 කිං සු හරතනං වාරොනති හරතොතො පුත්‍ර කො පියො,  
කිං සු පුතපුත්‍රායතනං අභිතන්තති පණ්ඩිතාති.

1. බහුතතපාතං - සභා. බව්හනතපාතං - මජ්ඣ. PTS. 2. කිං ජීරති - මජ්ඣ. PTS.  
3. අලසං - මජ්ඣ. සභා. 4. තන්ද්‍රි - මජ්ඣ. සභා. PTS. 5. අබ්බුදං - සිමුද්.



[භගවා:]

වසො ඉස්සරියං ලොකෙ ඉති භණ්ඩානමුත්තමං,  
කොඛො සන්ථම්මං ලොකෙ වොරං ලොකස්මිං අබ්බදං<sup>1</sup>  
වොරං භරතනං වාරෙනති භරතොසා සමණො පියො,  
සමණං පුතපුත්තායතනං අභිනද්දන්ති පණ්ඩිතාති.

1. 8. 8.

කාමසුත්තං

[දෙවතා:]

78. කිම්භ්වකාමො න දදෙ කිං මච්චො න පරිච්චරේ,  
කිං සු මුඤ්ඤොය්‍ය<sup>2</sup> කල්‍යාණං පාපිකඤ්ච<sup>3</sup> න මොච්ඤෙති<sup>4</sup>.

[භගවා:]

1 අත්තානං හු දදෙ පොතො අත්තානං හු පරිච්චරේ,  
වංචිං මුඤ්ඤොය්‍ය<sup>2</sup> කල්‍යාණං පාපිකඤ්ච<sup>3</sup> හු මොච්ඤෙති<sup>4</sup>.

1. 8. 9.

පාථෙය්‍යසුත්තං

[දෙවතා:]

79. කිං සු ඛකිති පාථෙය්‍යං කිං සු භොගාත්මසයො,  
කිං සු තරං පරිකස්සති කිං සු ලොකස්මිං දුර්ථො,  
කිස්මිං ඛඤා පුට්ඨ<sup>5</sup> සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

[භගවා:]

සඤා ඛකිති පාථෙය්‍යං සිරි භොගාත්මසයො,  
ඉට්ඨා තරං පරිකස්සති ඉට්ඨා ලොකස්මිං දුර්ථො,  
ඉට්ඨාඛඤා පුට්ඨ<sup>5</sup> සත්තා පාසෙන සකුණී යථාති.

1. 8. 10.

සජ්ජාතසුත්තං

[දෙවතා:]

80. කිං සු ලොකස්මිං<sup>6</sup> පජ්ජොතො කිං සු ලොකස්මිං<sup>6</sup> ජාගරො,  
කිං සු කමෙම සජ්චානං කිමස්ස ඉරියාපථො.

කිං සු අලසං අතලසඤ්ච මාතා පුත්තංච පොසති,  
කිං සු භුතූපථිවන්ති යෙ පාණො පඨම්භිතාති.

අබ්බද - සීඛ. 2. 2. මුඤ්ඤොය්‍ය - ස්‍යා. සීඛ. 2. PTS. 3. පාපික - ස්‍යා. සීඛ. 1. PTS.  
න ච මොච්ඤෙ - මජ්ඣ. 5. පුට්ඨ - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. ලොකස්මි - මජ්ඣ. ස්‍යා.

[භගවා:]

පඤ්ඤා ලොකස්මිං<sup>1</sup> පඤ්ජාතො සති ලොකස්මිං<sup>1</sup> ජාහරො,  
භාවො කමෙව සජ්ජානං සිතස්ස ඉරියාපථො.

වුට්ඨි අලසං අතලසඤ්ච මාතා පුත්තංව පොසති,  
වුට්ඨි භුතූපජ්චනති යෙ පාණො පඤ්චිසිතාති.

1. 8. 11.

අරණසුභතං.

[දෙවතා:]

81. කෙ සුඛ අරණො ලොකෙ කෙසං වුසිතං ත නස්සති,  
කෙඛ ඉච්ඡං පරිජානනති කෙසං භොජ්සයිසං<sup>2</sup> සදා.

කිං සු මාතා පිතා භාතා ව්‍යඤ්නති තං පතිට්ඨිතං,  
කිං සු ඉධ ජාතිහිතං අභිවාදෙනති බතතිසාති.

[භගවා:]

සමණීධ අරණො ලොකෙ සමණානං වුසිතං ත නස්සති,  
සමණො ඉච්ඡං පරිජානනති සමණානං භොජ්සයිසං<sup>2</sup> සදා.

සමණං මාතා පිතා භාතා ව්‍යඤ්නති තං පතිට්ඨිතං,  
සමණීධ ජාතිහිතං අභිවාදෙනති බතතිසාති.

කුච්චාවග්ගො අට්ඨමො.

තත්තුඤ්ඤනං:

කුච්චා රථඤ්ච විත්තඤ්ච වුට්ඨි භිතා ත ජීරති,  
ඉස්සරං කාමං පාඨෙය්‍යං පඤ්ජාතො අරණෙනවාති.

දෙවතාසංයුතනං සමතනං.

## 2. දෙවපුත්තසංයුත්තං

### 1. සුරියවග්ගො.

2. 1. 1.

පඨමකස්සපසුතං

82. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඝාමපථීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො කස්සපො දෙවපුත්තො අභිකක්කන්තාය රත්තියා අභිකක්කන්තවණේණ කෙවලකපං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: “භික්ඛුං භගවා පකාසෙසි. නො ච භික්ඛුනො අනුසාසතින්ති.”<sup>1</sup>

[භගවා:]

තෙන හි කස්සප තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිභානුති.

[කස්සපදෙවපුත්තො:]

“සුභාසිතස්ස සිකෙකථ සමණුපාසනස්ස ච,  
එකාසනස්ස ච රහො වින්තවුපසමස්ස වාති.”

ඉදමවොච කස්සපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙසු සත්ථා අහොසි.

අථ බො කස්සපො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤෙ මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසීති.

2. 1. 2.

දුතියකස්සපසුතං

83. ඝාමපථීයං—

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

භික්ඛු සිය කාසි විමුත්තවිත්තො ආකඛ්ඛි වෙ හදයස්සාහුපතතිං,  
ලොකස්ස ඤාත්වා උදයබ්බයඤ්ච සුවෙතස්සෙ අනිස්සිතො තදුනිසංසොති.

1. අනුසාසනම් - කන්ථි.

## 2. 1. 3.

## මාසසුතනං.

84. ඝාටනජීයං—

අථ ඛො මාසො දෙවපුතො අභික්කන්තාය රතතියා අභික්කන්ත-  
වණේණා කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.  
උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො  
ඛො මාසො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිං සු කිත්වා සුඛං සෙති කිං සු කිත්වා න සොචති,  
කිසසස එකධම්මස්ස වධං රේවෙසි ගොතමාති.

[භගවා:]

කොඨං කිත්වා සුඛං සෙති කොඨං කිත්වා න සොචති,  
කොධස්ස විසමුලස්ස මුද්ධරභ්ගස්ස චත්තු,  
වධං අරියා පසංසනති නං හි කිත්වා න සොචති.

## 2. 1. 4.

## මාගධසුතනං.

85. ඝාටනජීයං—

එකමන්තං ඕතො ඛො මාගධො දෙවපුතො භගවන්තං ගාථාය  
අජ්ඣාසාසි:

කති ලොකසමීං පඤ්ජාතා සෙති ලොකො පකාසති,  
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙමු තං මයන්ති.

[භගවා:]

චත්තාරො ලොකෙ පඤ්ජාතා පඤ්චමෙත්ථ න විජ්ජති,  
දිවා තපති අදිවෙවා රතතිං අභාති චන්දිමා.

අථ අගති දිවාරතතිං තත්ථ තත්ථ පකාසති,  
සමුද්ධො තපතං සෙට්ඨො එතා අභා අනුත්තරති.

## 2. 1. 5.

## දුමළිසුතනං.

86. ඝාටනජීයං—

අථ ඛො දුමළි දෙවපුතො අභික්කන්තාය රතතියා අභික්කන්තවණේණා  
කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛක-  
ම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො ඛො  
දුමළි දෙවපුතො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

කරණීය මෙතං<sup>1</sup> බ්‍රාහ්මණෙන පට්ඨානමකිලාසුතා<sup>2</sup>,  
කාමානං විප්පභාණෙන න තෙනාසිංසතෙ<sup>3</sup> භවන්ති.

තජ්ඣි කිව්වං බ්‍රාහ්මණස්ස (දුමලීති ගගමා) කතකිව්වො හි බ්‍රාහ්මණො,  
යාව න ගාධං ලභති නදීසු අංසුභති සබ්බගතෙතති ජනතු  
ගාධස්ථ ලභාන ඵලෙ ඨිතො සො තාසුභති පාරගතො හි සොති.<sup>4</sup>

එසුපමා දුමලි බ්‍රාහ්මණස්ස බිණාසවස්ස නිපසස්ස කාසිතො,  
පපජ්ජා ජාතිරණස්ස අනතං තාසුභති පාරගතො හි සොති.

## 2. 1. 6.

### කාමද සුභතං

87. භාවනීයං—

එකමනතං ඨිතො බො කාමදෙ දෙවපුතො භගවන්තං එතදවොච:  
දුක්ඛකරං භගවා සුදුක්ඛකරං භගවාති,

දුක්ඛකරං වාපි කරුණන්ති (කාමදුති භගවා)  
සෙබ්බා<sup>5</sup> සිලසමාහිතා,  
සීතතතා අනගාරිසුපෙතස්ස  
තුට්ඨි භොති සුබාවභාති.

දුලලභා භගවා යදිදං තුට්ඨිති.

දුලලභං වාපි ලභන්ති (කාමදුති භගවා)  
විතතවුපසමෙ රතා,  
යෙසං දිවා ච රතොතා ච  
භාවනාය රතො මනොති.

දුස්සමාදහං භගවා යදිදං විතතන්ති.

දුස්සමාදහං වාපි සමාදහන්ති (කාමදුති භගවා)  
ඉන්ද්‍රියපසමෙ රතා,  
තෙ ඡේතා මච්චතො ජාලං  
අරියා ගච්ඡන්ති කාමදුති.

දුග්ගමො භගවා විසමො මග්ගොති,

[භගවා:]

දුග්ගමෙ විසමෙ වාපි  
අරියා ගච්ඡන්ති කාමද,  
අනරියා විසමෙ මග්ගො  
පපතන්ති අවංසිරු,  
අරියානං සමො මග්ගො  
අරියා හි විසමෙ සමාති.

1. කරණීයමත්ත - PTS. 2. පට්ඨානං අකිලාසුතා - මජ්ඣ. 3. ත තෙනාසිංසතෙ - මජ්ඣ. PTS 4. ඡසාව - මජ්ඣ. 5. සෙබ්බා - සසා..

## 2. 1. 7.

## පඤ්චාලවණ්ඩසුත්තං.

88. සාවත්ථියං—

එකමන්තං සීතො ඛො පඤ්චාලවණ්ඩා දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

සම්බොධෙ වත ඔකාසං අවිඤ්ඤාදි භූරිමෙධසො,  
යො ක්කිතමවුධා<sup>1</sup> බුද්ධො පඤ්චාලවණ්ඩා ඉතිති.

සම්බොධෙ වාපි විඤ්ඤාති<sup>2</sup> (පඤ්චාලවණ්ඩාහි භගවා)  
ධම්මං නිබ්බාණපතරියා,  
යෙ සතිං පච්චලන්තං පු<sup>3</sup> සම්මා තෙ සුසමාසිතාති.

## 2. 1. 8.

## තායනිසුත්තං.

89. සාවත්ථියං—

අථ ඛො තායනො දෙවපුත්තො පුරුණතිත්ථකරො අභිකක්කන්තාය රතරියා අභිකක්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙතවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං සීතො ඛො තායනො දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසී:

ඵඤ්ඤා සොතං පරක්කම්ම කාමෙ පනුද<sup>4</sup> බ්‍රාහ්මණ,  
තප්පභාය ඉති කාමෙ තෙකත්තමුපපජ්ජති.

කසිරු වෙ කසිරුපේතං දලුහමෙතං පරක්කමෙ,  
සිටිලො හි පරිබ්බාපො භියො ආකිරතෙ රජං.

අකතං දුක්ඛතං<sup>5</sup> සෙයොසං පට්ඨං තපති<sup>6</sup> දුක්ඛතං,  
කතඤ්ඤා සුක්ඛතං සෙයොසං යං කත්වා නානුතප්පති.

කුසො යථා දුග්ගතිතො හත්ථමෙව්‍යානුක්කන්තති,  
සාමඤ්ඤං දුප්පරුමට්ඨං නිරයාසුපකඛසිති.

යං කිඤ්චි සිටිලං කම්මං සංකිලිට්ඨඤ්ඤා යං වතං,  
සංකස්සරං බ්‍රහ්මචරියං න තං හොති මහපථලන්ති.

ඉදමෙවො ව තායනො දෙවපුත්තො ඉදං වත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මණං කත්වා තත්ථෙවන්තරට්ඨාසීති.

1. ක්කිතමවුධාසී - මජ්ඣ. ක්කිතමවුධා - සො. PTS. 2. පිටතිට්ඨාසති - සො.

3. { පච්චලන්තං - මජ්ඣ. PTS  
පච්චලන්තං - සො. පච්චලන්තං - සිමු

4. පනුද-සො. 5. දුක්ඛතං - මජ්ඣ. සො. 6. 2. තප්පති - සො.

අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අව්වයෙන භික්ඛු ආමනෙතසි: ඉමං භික්ඛවෙ රතතීං තායණො නාම දෙවපුතෙනා පුරාණතිස්සකරො අභික්ඛනතාය රතතියා අභික්ඛනතවණෙණා කෙවලකප්පං ජේතවනං ඔහාසෙත්වා යෙනාහං තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ඕතො භික්ඛවෙ තායනො<sup>1</sup> දෙවපුතෙනා මම සනතියෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

“ජ්ඣෙ සොතං පරක්කමම කාමෙ පඤ්ඤ මුහුත්ථ,  
තප්පහාය මුඛි කාමෙ තෙකතත මුපපජ්ජති.

කසිරා වෙ කසිරුපේතං දලුහමෙතං පරක්කමෙ,  
සිපිලො හි පරිබ්බාජෙ: භියො ආකිරතෙ රජනති.

අකතං දුක්ඛතං සෙයො පච්ඡා තපති දුක්ඛතං,  
කතඤ්ච සුක්ඛතං සෙයො යං කත්වා නාත්ථුතප්පති.

කුසො යථා දුග්ගහිතො හත්ථමෙව්වාත්ථුකනති,  
සාමඤ්ඤං දුප්පරාමට්ඨං තීරයාත්ථුපකඛ්ඛති.

යං කිඤ්චි සිපිලං කමමං සඛකිලිට්ඨඤ්ච යං වතං,  
සඛකස්සරං මුහුත්ථරියං ත තං හොති මහපථලනති.”

ඉදමවොච තායනො දෙවපුතෙනා, ඉදං වත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා තත්ථෙවනතරධාසි.

උග්ගණ්ණාථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. පරියාපුණ්ඨ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ධාරොථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. අත්ථසංගිතා භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ආදිමුහුත්ථ-වරිසිකාති.<sup>2</sup>

## 2. 1. 9.

### වජ්ඣමසුතනං.

90. ඝාචපථියං—

තෙන බො පන සමයෙන වජ්ඣමා දෙවපුතෙනා රාහුතා අසුරිඤෙන හභිතො හොති. අථ බො වජ්ඣමා දෙවපුතෙනා භගවතනං අනුස්සරමානො තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

“තමො තෙ බුද්ධවීරජ්ඣ විප්පමුතෙනාසි සබ්බසි,  
සමබ්බපට්ඨපනෙතාස්මි තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා වජ්ඣමං දෙවපුතනං ආරබ්භ ඤාත්ථං අසුරිඤං ගාථාය අජ්ඣභාසි:

“තථාගතං අරහනතං වජ්ඣමා සරණං ගතො,  
රාහු වජ්ඣං පමුඤ්ඤාසු බුද්ධා ලොකාත්ථුකමපකාති.”

1. ඕතො මො තායනො - ඕමු. සං. PTS. 2. වරියකා - ඝා.

අථ බො ණු අසුරිඤ්ඤ චර්ඤ්ඤං දෙවපුත්තං මුඤ්ඤිතා තරමානරුපො  
යෙන වෙපච්ඡිනාහි අසුරිඤ්ඤ තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්නා සංවිග්ගො  
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමනනං අට්ඨාසි. ඵකමනනං ඩිතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ  
වෙපච්ඡිනාහි අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

ඩිනානු සනතරමානොව රුහු වඤ්ඤං පමුඤ්ඤාසි,  
සංවිග්ගරුපො ආගමම කිනනු භිතො ව තිට්ඨසීති.

සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඤ්ඤා ජීවනො න සුඛං ලභෙ,  
මුඤ්ඤාගාථාභිනිතොමිති තො වෙ මුඤ්ඤායා වර්ජිතනි.

## 2. 1. 10

සුරිය<sup>1</sup>සුත්තං.

91. සාමජජියං—

තෙන බො පත සමයෙන සුරියො<sup>1</sup> දෙවපුත්තො රුහුනා අසුරිඤ්ඤ  
ගහිතො හොති. අථ බො සුරියො<sup>1</sup> දෙවපුත්තො භගවනනං අනුස්සරමානො  
කායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:-

“තමො තෙ මුඤ්ඤිතා චිපපමුත්තොසි සබ්බසි,  
සම්බාධපට්ටනොසම් තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා සුරියං<sup>1</sup> දෙවපුත්තං ආරබ්භ ණුං අසුරිඤ්ඤ ගාථාහි<sup>2</sup>  
අජ්ඣාසාසි:-

“තථාගතං අරහනනං සුරියො<sup>1</sup> සරණං ගතො,  
රුහු සුරියං<sup>1</sup> පමුඤ්ඤාසු මුඤ්ඤා ලොකානුකම්පකාති.

යො අඤ්ඤාතො තමසී<sup>3</sup> පහඤ්ඤාතො වෙරොවතො මණ්ඩලී උග්ගතෙජො,  
මා රුහු ගිලී වරං අත්තලිකෙකි<sup>4</sup> පජං මම රුහු පමුඤ්ඤා සුරියනි.”

අථ බො රුහු අසුරිඤ්ඤ සුරියං<sup>1</sup> දෙවපුත්තං මුඤ්ඤිතා තරමානරුපො  
යෙන වෙපච්ඡිනාහි අසුරිඤ්ඤ තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්නා සංවිග්ගො  
ලොමහට්ඨජාතො ඵකමනනං අට්ඨාසි. ඵකමනනං ඩිතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ  
වෙපච්ඡිනාහි අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

“කිනනු සනතරමානොව රුහු සුරියං පමුඤ්ඤාසි,  
සංවිග්ගරුපො ආගමම කිනනු භිතොව තිට්ඨසීති.”

“සත්තධා මෙ ඵලෙ මුඤ්ඤා ජීවනො න සුඛං ලභෙ,  
මුඤ්ඤාගාථාභිනිතොමිති තො වෙ මුඤ්ඤායා සුරියනි.”

සුරියවග්ගො පඨමො

තත්තුද්දනං.

ඥෙ කස්සපා ව මාසො ව මාගධො දුමලි කාමදො,  
පඤ්ඤාලවණො තායතො වර්ජිමසුරියෙන තෙ දසාති.



## 2. අනාථපිණ්ඩිකවග්ගො.

2. 2. 1

වජ්ඣෙය්‍යසුත්තං.

92. සාවකපීයං—

අථ බො වජ්ඣෙය්‍යො දෙවපුත්තො අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්ත-  
වණේණා කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔහාසෙතියා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්.  
උපසඬකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙතා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඩීතො  
බො වජ්ඣෙය්‍යො දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තෙ හි සොච්ඡිං ගමිස්සන්ති කචේවාමකසෙ මගා,  
කුසාන්ති උපසම්පජ්ජ ඵකොදී නිපකා සත්තාති.

[භගවා:]

තෙ හි පාරං ගමිස්සන්ති ඡේතා පාලං ව අමුඛුජො,  
කුසාන්ති උපසම්පජ්ජ අපමන්තා රණඤ්ජභාති.

2. 2. 2.

වෙණ්ණු<sup>1</sup>සුත්තං.

93. සාවකපීයං—

ඵකමන්තං ඩීතො බො වෙණ්ණු<sup>1</sup> දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං  
ගාථං අභාසි:

සුඛිතා වත<sup>2</sup> තෙ මනුජා සුගතං පරිරුපාසිය,  
සුඤ්ජ<sup>3</sup> ගොතම සාසනෙ අපමන්තානුසික්ඛරොති.

යෙ මෙ පටුත්තෙ<sup>4</sup> සප්පදෙ<sup>5</sup> (වෙණ්ණොති භගවා) අනුසික්ඛන්ති  
කුසාන්ති,  
කාලෙ තෙ අපමජ්ජන්තා න ඵෙවුච්ඡගා<sup>6</sup> සිසුන්ති.

2. 2. 3.

දීඝලඬසිසුත්තං.

94. සාවකපීයං—

ඵවං මෙ සුතං ඵකං සමයං භගවා ග්ජභග්ගෙ විහරති වෙඨවනෙ  
කලඤ්ඤානිවාසෙ.

අථ බො දීඝලඬසි දෙවපුත්තො අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්ත-  
වණේණා කෙවලකප්පං වෙඨවතං ඔහාසෙතියා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්.  
උපසඬකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙතා ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඩීතො  
බො දීඝලඬසි දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාභාසි<sup>7</sup>:

භික්ඛු සියා කුසාන්ති විමුත්තවිත්තො අකඬ්ඬෙ වෙ හදයස්සානුපතති,  
ලොකස්ස ඤ්ඤා උදයබ්බයඤ්ඤා සුචේතසො අනිසයිතො තදුනිසංසොති.

1. වෙණ්ණු - සභා. PTS. මජ්ඣ. 2. සුඛිතාව-මජ්ඣ. PTS. 3. සුඤ්ජ - සභා.  
4. චුත්ත - සභා. 5. සප්පදෙ - මජ්ඣ. 6. ච්ඡගා - PTS. 7. භගවන්තො  
සන්තිකෙ. ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣ. සභා.

## 2. 2. 4.

## නිෂ්ඨාසුභං.

95. ආවේශං—

එකමනතා සිතො බො නිෂ්ඨො දෙවපුතො භගවතං ගාථාය  
අජ්ඣාසාය:-

පුච්ඡාමි තං ගොතම භූරිපඤ්ඤා  
අනාවටං භගවතො ඤාණදස්සනං  
කථංවිධං සිලවතනං වදන්ති,  
කථංවිධං පඤ්ඤවතනං<sup>1</sup> වදන්ති,  
කථංවිධො දුක්ඛමත්තිව ඉරියති,<sup>2</sup>  
කථංවිධං දෙවතා පූජයන්ති.

[භගවා:]

යො සිලවා පඤ්ඤවා භාවිතතො,  
සමාහිතො ක්කාතරතො සතීමා,  
සබ්බස්ස සොකා විගතා පභිණා  
බිණාසවො අන්තිමදෙභධාරී.

තථංවිධං සිලවතනං වදන්ති  
තථංවිධං පඤ්ඤවතනං<sup>3</sup> වදන්ති,  
තථංවිධො දුක්ඛමත්තිව ඉරියති  
තථංවිධං දෙවතා පූජයන්ති.

## 2. 2. 5.

## විෂ්ඨාසුභං.

96. ආවේශං—

එකමනතං සිතො බො විෂ්ඨො දෙවපුතො භගවතං ගාථාය  
අජ්ඣාසාය:-

කො සු<sup>4</sup> ධ තරති ඔඝං රතතිඤ්චමතඤ්ඤො,  
අපපතිට්ඨො අනාලට්ඨො කො ගමතිරෙ ත සීදතිති.

[භගවා:]

සබ්බදා සිලසම්පන්නො පඤ්ඤවා සුසමාහිතො,  
ආරභාවිරියො පතිතතො ඔඝං තරති දුක්ඛරං.

විරතො කාමසංකල්පය රූපසංකල්පජාතියො,  
තඤ්ඤාගපරික්ඛණො<sup>5</sup> සො ගමතිරෙ ත සීදතිති.

## 2. 2. 6.

විසුද්ධාසුභං.<sup>6</sup>

97. ආවේශං—

එකමනතං සිතො බො විසුද්ධො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ  
ඉමං ගාථා අභාසි:-

1. භූරිපඤ්ඤා - PTS. 2. ඉරියති. - මජ්ඣ. සං. PTS. 3. පඤ්ඤවතනං - PTS  
4. කථං-සු - මජ්ඣ. සං. PTS. 5. තඤ්ඤා - සී 1. සං. - PTS. 6. සුද්ධාසුභං - සී 2.

සතතියා විය ඔමටෙඨා ඩයහමානොව<sup>1</sup> මන්තෙ,  
කාමරාගපභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

[භගවා:]

සතතියා විය ඔමටෙඨා ඩයහමානොව මන්තෙ,  
සකකායදිට්ඨිපභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

2. 2. 7.

සුමුහමසුතනං.

98. සාවකපීයං—

එකමනනං සීතො බො සුමුහමා දෙවපුතෙනා භගවනනං ගාථාය  
අජ්ඣාසාසි:-

නිව්වං උත්තරාමදං විතනං නිව්වං උබ්බිග්ගමදං මනො  
අනුපපන්නෙසු කිවෙත්සු<sup>2</sup> අපො උප්පතීතෙසු ච  
සවෙ අපි අනුත්තරං තං මෙ අකබ්බාති පුට්ඨිතො ති.

[භගවා:]

තාඤ්ඤත්‍ර බොජ්ඣක්ඛා තපසා<sup>3</sup> තාඤ්ඤත්‍ර ඉන්ද්‍රියසංවරා,<sup>4</sup>  
තාඤ්ඤත්‍ර සබ්බන්තිස්සග්ගා<sup>5</sup> තොප්පිං පසායාමි පාණීතනනි.<sup>6</sup>

2. 2. 8.

කකුබ්බසුතනං.

99. සාවකපීයං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාකොග්ග විහරති අඤ්ඤා-  
වනො මිගදයෙ. අථ බො කකුබ්බො දෙවපුතෙනා අභිකක්කනාය රතතියා  
අභිකක්කනාවණෙණා කෙවලකපං අඤ්ඤතවතං ඔහාසෙතා යෙන භගවා  
තෙත්‍රපසම්බුමි. උපසම්බුමිතා භගවනනං අභිවාදෙතා එකමනනං අට්ඨාසි.  
එකමනනං සීතො බො කකුබ්බො දෙවපුතෙනා භගවනනං එකදවොච:

තඤ්ඤි සමණාති? කිං ලභා අථ සොති? තෙන හි සමණ සොචසීති?  
කිං ජිසිත්ථ අථ සොති? තෙන හි සමණ තෙව තඤ්ඤි තෙව සොචසීති?  
එවමාට්ඨසොති.

කච්චි තං අතඤ්ඤා<sup>8</sup> භික්ඛු කච්චි තඤ්ඤි<sup>9</sup> ත විජ්ජති,  
කච්චි තං එකමාසිතං අරති තාභිකිරතීති.

[භගවා:]

අනීසො<sup>8</sup> වෙ අහං යකඛ අපො තඤ්ඤි ත විජ්ජති,  
අපො මං එකමාසිතං<sup>10</sup> අරති තාභිකිරතීති.

1. ඩයහමානොව - සභා 2. කිවෙත්සු - සීග්‍ර 1. සභා. PTS. 3. බොජ්ඣක්ඛා තපසා - මුත්තං.  
4. තාඤ්ඤත්‍රින්ද්‍රියසංවරා - මුත්තං. 5. සබ්බන්තිස්සග්ගා - සී 1. 6. ඉදමටොච - පෙ-  
තප්පවනනරාධාසීති. මුත්තං. සභා 7. කච්චි - මුත්තං. PTS. 8. අනීසො - සීග්‍ර. 2.  
9. අපො තඤ්ඤි - PTS. 10. මෙකමාසිතං - සභා.

[දෙවපුතො:]

කථං භං අතඤ්ඤා<sup>1</sup> භික්ඛු කථං තඤ්ඤා න විජ්ජති,  
කථං තං එකමාසිනං අරතී නාභිකිරතී.

[භගවා:]

අභජාතස්ස වෙ තඤ්ඤා තඤ්ඤාතස්ස වෙ අභං,  
අතඤ්ඤා අතඤ්ඤා<sup>1</sup> භික්ඛු එවං ජාතාහි ආට්ඨසොති.

[දෙවපුතො:]

විරහං වත පස්සාමි<sup>2</sup> බ්‍රාහ්මණං පරිනිබ්බුතං,  
අතඤ්ඤා අතභං භික්ඛුං තිණ්ණං ලොකෙ විසතතිකතති.

2. 2. 9.

උත්තරසුතනං.

100. රාජගහෙ—

එකමනනං සීතො ඛො උත්තරො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ  
ඉමං ගාථං අභාසි:

උපනීයති ජීවිතපපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,  
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤාති කසිරාථ සුඛාවහාති.

[භගවා:]

උපනීයති ජීවිතපපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,  
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො ලොකාමිහං පජ්ඣෙ සන්තිපෙක්ඛොති.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩකසුතනං.

101. ඤාචන්දියං—

එකමනනං සීතො ඛො අනාඨපිණ්ඩකො දෙවපුතො භගවතො  
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉදං හි තං ජෙතවතං ඉසිසඛකනිසෙවිතං,  
ආට්ඨන්ධං ධම්මරාජෙන පිතීසඤ්ඤතං මම.

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,  
එතෙන මම්මා සුඤ්ඤාති න ගොතෙතන ධතෙන වා.

තස්මා හි පණ්ණානො පොසො සම්පස්සං අත්ථමනනො,  
යොතිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤති.

සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන<sup>1</sup> ව,  
යොපි පාරගතො<sup>2</sup> භික්ඛු එතාව පරමො සියාති.

ඉදමවොව අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො. ඉදං වච්ඡා භගවන්තං  
අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තත්ත්වන්තරධායී.<sup>3</sup>

අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අවමයෙන භික්ඛු ආමනෙතසි. ඉමං  
භික්ඛවෙ රතතීං අඤ්ඤාතරෙ දෙවපුත්තො අභික්ඛන්තාය රතතියා  
අභික්ඛන්තාවණේණා කෙවලකපං ජෙනවනං ඔහාසෙත්වා යෙනාහං තෙත්තු-  
පසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධායී. එකමන්තං  
ධීතො බො භික්ඛවෙ සො දෙවපුත්තො මම සන්ධිකෙ ඉමා භාජායො අහායී:

“ඉදං හි තං ජෙනවනං ඉසිසඛස්තිසෙවිතං,  
ආවුත්ථං ධම්මරාජෙන පිතිසඤ්ජනනං මම.

කමමං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතවුත්තමං,  
එතෙත මම්මං සුඤ්ඤානි ත ගොතෙතන ධතෙන වා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සමපස්සං අත්ථමන්තනො,  
යොතිසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤාති.

සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන ව,  
යොපි පාරගතො<sup>2</sup> භික්ඛු එතාව පරමො සියා”ති.

ඉදමවොව භික්ඛවෙ සො දෙවපුත්තො ඉදං වච්ඡා මං අභිවාදෙත්වා  
පදකම්ණං කත්වා තත්ත්වන්තරධායීති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනිකෙද්ද භගවන්තං එතදවොව: සො හි නුත  
ගතෙත අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො භවිස්සාති. අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති  
ආයස්මතෙත සාරිපුත්තෙත අභිප්පසන්නො අගොයීති.

සාධු සාධු ආනන්ද යාවතකං බො ආනන්ද තක්කාය පත්තබ්බං  
අනුප්පත්තං<sup>4</sup> තයා. අනාඨපිණ්ඩිකො හි සො ආනන්ද දෙවපුත්තොති.

අනාඨපිණ්ඩිකවග්ගො දුභිසො.

නමුද්දනං:

1 වඤ්ඤාය ව චෙණු ව දීඝලට්ඨි ව නුන්දනො  
වන්දනො වසුද්දනො ව සුමුග්ගා කකුඛෙත ව,  
උත්තරෙ තවමො වුත්තො දසමො අනාඨපිණ්ඩිකොති.

1. සිලෙහි උපසමෙන - PTS, සි 2.

2. පාරගතො - මජ්ඣ., PTS

3. බායීති - සි. 2. කතා.

4. අනුප්පත්තං තං - මජ්ඣ.

### 3. නානාතිස්සවග්ගො.

2. 8. 1.

සිවසුභතං.

102. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකයා ආරාමේ

අථ බො සිවො දෙවපුතො අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසම්බම්. උප-සම්බම්භිතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඕතො බො සිවො දෙවපුතො භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සෙයොයා ගොති න පාපියො.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය පසුඤ්ඤ උබ්බති නාසුඤ්ඤො.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සොකමජේඛි න සොචති.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය ඤාතිමජ්ඣෙ විරොචති

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සත්තා ගච්ඡන්ති සුග්ගතිං.

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සත්තා තිට්ඨන්ති සාතභන්ති.

අථ බො භගවා සිවං දෙවපුතං ගාථාය පච්චභාසි:

සබ්භිරෙව සමාසෙථ සබ්භි කුබ්බෙථ සන්ථං,  
සතං සඤ්චම්මසුඤ්ඤය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති.

## 2. 3. 2.

## බෙමසුභතං.

## 103. ආවජ්ඣයං—

එකමනතං ධීතො බො බෙමො දෙවපුතො හගවතො සන්තිකෙ ඉමො  
ගාථායො අභාසී:

වරන්ති බාලා දුමෙමධා අමිතෙතතෙව අතභතා,  
කරොන්තා පාපකං කමමං යං හොති කවුක්කප්පලං.

න තං කමමං කතං සාග්ගි යං කතා අනුතප්පති,  
යස්ස අසසුමුඛො රොදං විපාකං පටිසෙවති.

තඤ්ච කමමං කතං සාග්ගි යං කතා නානුතප්පති,  
යස්ස පතීතො සුමනො විපාකං පටිසෙවතීති.

[හගවා:]

පටිගච්චෙව<sup>1</sup> තං කසිරා යං ජඤ්ඤ භිතමන්තනො,  
න සාකට්ඨිකචිත්තාය මන්තා ධීරො පරකකමෙ.

යථා සාකට්ඨකො පඤ්ඤ<sup>2</sup> සමං භිතා මහාපථං,  
විසමං මග්ගමාරුඤ අකකච්ඡින්නොව ක්කායති.

එවං ධම්මා අපකකමම අධම්මමනුචතන්තිය,  
විජ්ඣෙ මච්චුමුඛං පනොතා අකකච්ඡින්නොව ක්කායතීති.

## 2. 3. 3.

## යෙථිසුභතං.

## 104. ආවජ්ඣයං—

එකමනතං ධීතො බො යෙථී දෙවපුතො හගවනතං ගාථාය  
අජකිභාසී:

අන්තමෙවාහිතඤ්ඤාති උභයෙ දෙවමානුසා,  
අථ කො නාම සො යකෙඛා යං අන්තං තාභිතඤ්ඤතීති.

[හගවා:]

යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය විපසසන්නෙත වෙනසා,  
තමෙව අන්තං හජති අත්ථිං ලොකෙ පරමහි ව.

තස්මා විතෙය්‍ය මච්ඡෙරං දජ්ජා දතං මලාහිගු,  
පුඤ්ඤාති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා හොන්ති පාණිනන්ති.

අච්ඡරියං හනොත අබ්භූතං හනොත යාවසුභාසීතමිදං හනොත හගවතා:

1 පටිකපච්ච-මජ්ඣ, සසා, PTS. 2. මධ්මං-මජ්ඣ, පසඤ්ඤා - සසා. යථා සාකට්ඨකො නාම  
මිලිඤ්ඤපඤ්ඤ.

“යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤා විපසසන්නෙත වෙතසා,  
තමෙව අන්තං භජති අසම් ප්‍රොකෙ පරමිති ව.

තස්සා විතෙය්‍ය මචෙත්ථරං දජ්ජා දුතං ලොකිභු,  
පුඤ්ඤාති පරප්‍රොකසම් පතිට්ඨා භොන්ති පාණ්ණන්ති.”

භුතපුබ්බාහං භනෙන සෙසි නාම රාජා අභොසිං දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. තස්ස මය්‍යං භනෙන වතුසු<sup>1</sup> ආරෙසු දුතං දීඨිථ සමණබ්‍රාහ්මණ-කපණද්ධික වණ්ණිබ්බකයාවකානං. අථ බො මං භනෙන ඉත්ථාගාරං උපසඬක-මිත්ථා එතදවොච: දෙවස්සව<sup>2</sup> බො දුතං දීයති අමාකං දුතං ත දීයති, සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොසම් දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං<sup>3</sup> කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මං භනෙන පඨමං ආරං ඉත්ථාගාරස්ස අද්දසිං. තත්ථ ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

අථ බො මං භනෙන බතතියා අනුසුත්තා<sup>4</sup> උපසඬකමිත්ථා මං එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති, ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති, අමාකං දුතං ත දීයති. සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොසම් දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං<sup>3</sup> කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මං භනෙන, දුතියං ආරං<sup>5</sup> බතතියානං අනුසුත්තානං<sup>7</sup> අද්දසිං. තත්ථ බතතියා: අනුසුත්තානං දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

අථ බො මං භනෙන බලකායො උපසඬකමිත්ථා එතදවොච: දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුසුත්තානං<sup>7</sup> දුතං දීයති. අමාකං දුතං ත දීයති. සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොසම් දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං<sup>3</sup> කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මං භනෙන තතියං ආරං බලකායස්ස අද්දසිං. තත්ථ බලකායස්ස දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

අථ බො මං භනෙන, බ්‍රාහ්මණගහපතිකා උපසඬකමිත්ථා එතදවොචුං. දෙවස්ස බො දුතං දීයති. ඉත්ථාගාරස්ස දුතං දීයති. බතතියානං අනුසුත්තානං<sup>7</sup> දුතං දීයති. බලකායස්ස දුතං දීයති. අමාකං දුතං ත දීයති. සාධු මයමිදි දෙවං නිස්සාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං භනෙන එතදභොසි: අහං බොසම් දයකො දුතපති දුතස්ස වණ්ණවාදී. දුතං දය්‍යාමිති වදන්තානං<sup>3</sup> කීන්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බ්‍රාහ්මං භනෙන වතුත්ථා ආරං බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං අද්දසිං. තත්ථ බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකානං දුතං දීඨිථ, මම දුතං පටික්කමි.

1. වතුසු. - මජ්ඣං. 2. දෙවස්ස බො-මජ්ඣං, PTS. සහා. 3. වදන්තානං කප්ථි - සිමු 2. PTS

4. අනුසුත්තා - මජ්ඣං. 5. වදන්තානං කප්ථි. 6. දුතියං ආරං. - සහා.

7. අනුසුත්තානං - මජ්ඣං.



අථ ඛො මං භනෙත පුරිසා උපසඛිකමිත්වා එතදවොචුං: න ඛො දුරී දෙවස්ස කොචී දුතං දීයතිති.

එවං වුත්තො<sup>1</sup>හං භනෙත තෙ පුරිසෙ එතදවොචං: තෙන හි භණේ යො ඛාහිරෙසු ජතපදෙසු ආයො සඤ්ජායති, තතො උපඛිතං අනෙතපුරෙ<sup>2</sup> පවෙසෙථ, උපරිසං තතෙව දුතං දෙථ සමිණත්වාගමණකපණදායක වණ්ඤික-යාචකානන්ති.

සො ඛවාහං භනෙත එවං දීඝරතනං කතානං පුඤ්ඤානං එවං දීඝ-රතනං කතානං කුසලානං<sup>3</sup> පරියනතං තාගිගච්ඡාමි, එතතකං පුඤ්ඤානානි වා එතතකො පුඤ්ඤවිපාකොති වා එතතකං සග්ගෙ ණාතබ්බන්ති වාති. අච්ඡරියං භනෙත, අබ්බුතං භනෙත යාවසුභාසිතමිදං භනෙත භගවතා:<sup>4</sup>

“යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය විපසනෙතන වෙතසා,  
තමෙව අනතං භජති අසමිං ලොකෙ පරමති ව.

තස්මා විතෙසා මචෙඡරං දජ්ජා දුතං මලාහිභු,  
පුඤ්ඤානි පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොන්ති පාණින”න්ති.

## 2. 3. 4.

### ඤ්ඤාපුත්තනං.

105. ඤාච්ඡායං—

එකමුතං ඩිත්තො ඛො ඤ්ඤායෙ දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමිං ගාථං අභාසි:

අමිහං උපපන්නාසෙ විමුත්තා සන්ත භික්ඛවො,  
රුගදෙසපරිකම්භා තිණ්ණා ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

[භගවා:]

කෙ ව කෙ ව අතරාං සඛිතං මච්චුධෙය්‍යං සුදුන්නරං,  
කෙ හිත්වා මොක්ඛං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

උපකො පලගණේඛා<sup>5</sup> ව පුඤ්ඤානානි ව තෙ තයො,  
හඤ්ජෙයා හද්දදෙවො ව ඛාහුදන්ති ව පිබ්බිසො<sup>6</sup>,  
තෙ හිත්වා මොක්ඛං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්ති

[භගවා:]

කුසලී භාසසි තෙසං මාරජාසප්පාහාසිතං,  
කස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බිතන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

න අඤ්ඤාත්‍ර භගවතා තාඤ්ඤාත්‍ර තව සාසනා,  
යස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්ධං භවබ්බිතං.

1. වුත්තොහං - කන්චි 2. අනෙතපුරං - කන්චි 3. කුසලානං ධම්මොහං - මජ්ඣිම. 4. මිදං භගවතා - PTS. 5. එලගණේඛා - සී1. 6. ඛාහුදන්ති ජානියො - සී1.

යථ නාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති,  
තං තෙ ධම්මං ඉධඤ්ඤාය අවජ්ඣං භවිබ්බහන්ති.

[භගවා:]

භමභීරං වාවසි වාවං දුබ්බිජාතං සුදුබ්බධං,  
කස්ස භං ධම්මඤ්ඤාය වාවං භාසසි ජදිසන්ති.

[දෙවපුත්තො:]

කුමාකාරෙ පුරෙ ආසිං ඓහඌඌභිං භවිකංග,  
මාතාපෙත්තිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.  
විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී තීර්මසො,  
අනුචා තෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා තෙ පුරෙ සඛා.  
සොභං එතෙ පජානාමි විමුත්තෙ සත්ත භික්ඛවො,  
රුගදෙසපරික්ඛණේ තිණේණ ලොකෙ විසත්තිකන්ති.

[භගවා:]

එවමෙතං තද ආසිං යථා භාසසි භග්ගව,  
කුමාකාරෙ පුරෙ ආසිං ඓහඌඌභිං භවිකංග,  
මාතාපෙත්තිහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.  
විරතො මෙජ්ඣා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී තීර්මසො,  
අනුචා මෙ සගාමෙය්‍යො අනුචා මෙ පුරෙ සඛාති.

[පේරා:]

එවමෙතං පුරුණාතං සගායාතං අනු සඛාමො,  
උභින්නං භාවිත්තතාතං සරීරන්තිධාරිතන්ති.

## 2. 3. 5.

### ජනතු පුත්තං.

106. එවං මෙ සුතං එකං සමයං සම්බුද්ධා භික්ඛු භොගලෙසු විහරන්ති  
භිමවනනපස්සෙ අරඤ්ඤාකුටිකායං<sup>1</sup> උඤ්ඤා උත්තලා වපලා මුඛරා  
විකිණණවාචා මුට්ඨාසාතිනො අසමපජානා අසමාභිතා විබහන්තවිත්තා  
පාකතින්ද්‍රියා.

අථ ඛො ජනතු දෙවපුත්තො තදනුපොසපේ පණණ්ණරසෙ යෙන තෙ  
භික්ඛු තෙත්තපසභික්ඛු, උපසඛාමිතිං තෙ භික්ඛු ගාථාසි අජ්ඣාගාසී:

සුඛජීවිතො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමසාවකා,  
අනිවජා පිණ්ඩමෙසතා අනිවජා සයනාසනං,  
ලොකෙ අනිවචනං ඤාතො දුක්ඛස්සන්තං අකංසු<sup>2</sup> තෙ.

1. අරඤ්ඤාකුටිකාය - මජ්ඣ. කුටික. - සී මු 1. සී 1. 2 දුක්ඛස්සන්තමකංසු - ස්‍යා, PTS

දුප්පොසං කභා අතතානං ගාමෙ ගාමෙණිකා විය,  
භුතා භුතා නිපජ්ජන්ති පරිගරෙසු මුච්ඡතා.

සඛසස්ස අඤ්ජලිං කභා ඉධෙකච්ච වදුමහං,  
අපවිඤ්ඤා<sup>1</sup> අනාථා තෙ යථා පෙතා තථෙව ව.<sup>2</sup>

යෙ බො පමෙතො විහරන්ති තෙ මෙ සක්කාය භාසිතං,  
යෙ අපමෙතො විහරන්ති තමො තෙසං කරොමිහන්ති.

## 2. 3. 6.

### රොහිතස්සපුතනං.

#### 107. සාවජ්ඣියං—

එකමන්තං ධිතො බො රොහිතස්සා දෙවපුතො ගගටන්තං එතදවොච.  
යත්ත භු බො හන්තො, ත ජායති ත ජයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති<sup>3</sup>  
සකකා භු බො සො හන්තො ගමනෙත ලොකස්ස අන්තො ඤාතුං වා  
දවසුං වා පාපුණ්ණිං වාති.

යත්ත බො අභිසංසං ත ජායති ත ජයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති<sup>3</sup>  
තාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දවෙය්‍යං පතෙතෙය්‍යන්ති වදමිති.

අවජ්ජියං හන්තො, අබ්බුතං හන්තො යාච සුභාසිතමිදං හන්තො, ගගටතො,  
යත්ත බො අභිසංසං ත ජායති ත ජයති ත මියති ත වචති ත උපපජ්ජති<sup>3</sup>  
තාහං තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දවෙය්‍යං පතෙතෙය්‍යන්ති  
වදමිති.

භුතපුබ්බාහං හන්තො, රොහිතස්සා තාම ඉසි අහොසිං හොජ්ජනො  
ඉද්ධිමා වෙතාසභිගමො. තස්ස මය්‍යං හන්තො එවරුපො ජවො අහොසිං. සෙය්‍ය-  
ථාපි තාම දලුභධමා<sup>4</sup> ධනුග්ගහො සිකඛිතො<sup>5</sup> කතභන්තො කතයොග්ගො  
කතුපාසනො ලුහුකෙත අසනෙත අපසකසිරෙතෙව තිරියං තාලවජ්ජියං  
අතිපාතෙය්‍ය.

තස්ස මය්‍යං හන්තො, එවරුපො පදවිතිහාරෙ අහොසිං. සෙය්‍යථාපි<sup>6</sup>  
පුරුභිමසමුද්දං පච්ඡිමො සමුද්දො. තස්ස මය්‍යං හන්තො, එවරුපං ඉච්ඡාගතං  
උපපජ්ජි: “අහං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං පාපුණ්ණිංමි”ති.

සො බ්බාහං හන්තො එවරුපෙන ජවෙන සමන්තාගතො එවරුපෙන ව පද-  
විතිහාරෙත අඤ්ඤානුච අසිතපිතබාසිතසාසිතො අඤ්ඤානු උච්චාරපස්සාව-  
කමො අඤ්ඤානු නිද්දාභිලමථපටිවිතොදතො වස්සසකායුකො වස්සසතජ්ඣි  
වස්සසතං ගන්තො අපපඤ්ඤා ව<sup>7</sup> ලොකස්ස අන්තං අන්තරුච කාලකතො<sup>8</sup>

1. අපවිඤ්ඤා - ස්‍යා. 2. තෙ මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 3. උපපජ්ජති - මජ්ඣං, ස්‍යා.  
4. දලුභධමො - සිමු. 2. PTS ස්‍යා. සි 1. 5. සුසිපඛිතො - මජ්ඣං. 6. සෙය්‍යථා පි  
තාම - මජ්ඣං. 7. අපපඤ්ඤා ව - සි. මු. PTS. 8. කාලං කතො - මජ්ඣං, PTS.

අවජ්ජියං භතෙන, අබ්බුතං භතෙන, යාව සුභාසිතමිදං භතෙන, භගවතා:  
“යත්ථ බො ආට්ඨසො න ජායති, න ජීයති, න මීයති, න වචති, න උපපජ්ජති  
නාහං තං ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පනෙතෙය්‍යන්ති-  
වදාමි”ති.

ත බො පනාහං ආට්ඨසො, අපපඤා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තකිරියං  
වදාමි. අපි වාහං ආට්ඨසො ඉමස්මිඤ්ඤව බ්‍යාමිතෙන කලෙබරෙ සසඤ්ඤවති  
සමතකෙ ලොකඤ්ඤව පඤ්ඤපෙමි, ලොකසමුදයඤ්ඤව ලොකනිරෝධඤ්ඤව  
ලොකනිරෝධගාමිනිඤ්ඤව පටිපදන්ති.

ගමනෙන න පත්තබ්බො ලොකස්සන්තො කුදුවතං,  
ත ව අපපඤා ලොකන්තං දුක්ඛං අපි පලොචතං.

තස්මිං භවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකන්තගු වුසිතමුග්ගවජ්ජියො,  
ලොකස්ස අන්තං සමීතාපි ඤාතො නාසිංසති<sup>1</sup> ලොකමීමං පරඤ්ඤාති.

## 2. 3. 7.

### නිශ්චස්සත්තං.

108. සාවජ්ජියං—

එකමන්තං සීතො බො නිකංඤ, දෙවපුත්තො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං-  
ගාථං අභාසි:

අවේවන්ති කාලා තරයන්ති රත්තියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,  
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤති කසිරුථ සුබාවහානීති.

[භගවා:]

අවේවන්ති කාලා තරයන්ති රත්තියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,  
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො ලොකාමිසං පජ්ජෙ සන්තිපෙක්ඛොති:

## 2. 3. 8.

### නිශ්චිසාලස්සත්තං.

109. සාවජ්ජියං—

එකමන්තං සීතො බො නිශ්චිසාලො දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය  
අජ්ඣන්තාසි:-

වතුචක්ඛං තවඤ්ඤං පුණ්ණං ලොභෙන සංයුතා,  
පඤ්ඤාතං මග්ගචර කථං යාත්‍රා භවිස්සතිති.

[භගවා:]

ජෙතා නද්ධිං වරත්තඤ්ඤව ඉවජ්ඣා ලොභඤ්ඤව පාපකං,  
සමුලං තණ්හං අබ්බුය්‍යා එවං යාත්‍රා භවිස්සතිති.

## 2. 3. 9.

## සුභිමසුතනං.

## 110. සාවනුසං—

අථ ඛො ආයස්මා ආනිෂ්ඨො යෙන හගවා තෙනුපසංඛිකම්. උපසංඛිකම්නා හගවනතං අභිධාදොනා ඵකමනතං නිසීදි. ඵකමනතං නිසිනතං ඛො ආයස්මනතං ආනන්දං හගවා ඵතදවොච: තුය්හමපි තො ආනන්ද සාවිපුතො රුච්චතිති.

කස්ස හි තාම හනෙන, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුඤ්චිතනස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍ය. පණ්ණිනො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. මහාපඤ්ඤා හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. පුට්ඨපඤ්ඤා හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. හාසුපඤ්ඤා<sup>1</sup> හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. ජවනපඤ්ඤා හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. තික්ඛපඤ්ඤා හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. නිබ්බට්ඨිකපඤ්ඤා හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. අපට්ඨෙජා හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. සනතුට්ඨො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. පච්චිනො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. අසංසට්ඨො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. ආරභ්වි-  
රියො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. චතො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. චචනකකමො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. වොදකො හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. පාපගරහි හනෙන, ආයස්මා සාරිපුතො. කස්ස හි තාම හනෙන, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුඤ්චිතනස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍යාති.

ඵවමෙනං ආනන්ද, ඵවමෙනං ආනන්ද. කස්ස හි තාම ආනන්ද, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුඤ්චිතනස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍ය. පණ්ණිනො ආනන්ද සාරිපුතො, මහාපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, පුට්ඨපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, හාසුපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, ජවනපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, තික්ඛපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, නිබ්බට්ඨිකපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, අපට්ඨෙජා ආනන්ද සාරිපුතො, සනතුට්ඨො ආනන්ද සාරිපුතො, පච්චිනො ආනන්ද සාරිපුතො, අසංසට්ඨො ආනන්ද සාරිපුතො, ආරභ්විරියො ආනන්ද සාරිපුතො, චතො ආනන්ද සාරිපුතො, චචනකකමො ආනන්ද සාරිපුතො, වොදකො ආනන්ද සාරිපුතො, පාපගරහි ආනන්ද සාරිපුතො. කස්ස හි තාම ආනන්ද අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුහස්ස අවිපලුඤ්චිතනස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙය්‍යාති.

1. හාසුපඤ්ඤා - මජ්ඣිම, සූ, සී, PTS. හාසුපඤ්ඤාහි පටිසම්භිද්දිසු ච සංයුතන අට්ඨකපාඨය ම දික්කෙන.

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුත්තො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ මහතියා දෙවපුත්තපරිසාය පරිට්ඨතො යෙන භගවා තෙහුප-සඬකම්. උපසඬකමිතිං භගවන්තං අභිවාදෙතිං එකමන්තං අට්ඨංසි. එකමන්තං සීතො ඛො සුසීමො<sup>1</sup> දෙවපුත්තො භගවන්තං එභද්දොච්චා එවමෙතං භගවා. එවමෙතං සුභත. කස්ස හි තාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලාස්ස අවිපලලප්ඵිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුත්තො න රුලෙවෙය්‍යා? පණ්ඩිතො භනෙත, ආයස්මා සාරිපුත්තො -පෙ- පාපගර්භී භනෙත, ආයස්මා සාරිපුත්තො. කස්ස හි තාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලාස්ස අවිපලලප්ඵිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුත්තො න රුලෙවෙය්‍යාති.

අභමි හි භනෙත, යඤ්ඤදෙව දෙවපුත්තපරිසං උපසඬකමිං. එතදෙව ඛමුලං සඤ්ඤං සුණම්: පණ්ඩිතො ආයස්මා සාරිපුත්තො. -පෙ- පාපගර්භී ආයස්මා සාරිපුත්තො. කස්ස හි තාම අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලාස්ස අවිපලලප්ඵිත්තස්ස ආයස්මා සාරිපුත්තො න රුලෙවෙය්‍යාති.

අථ ඛො සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ අත්තමනා පමුදිතා පිතියොමනස්සජාතා උච්චාචවා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම මණ්ඩෙවෙරියො සුභො ජාතිමා<sup>2</sup> අට්ඨංසො සුපරිකමම-කතො පණ්ඩුකමිලෙ නිකඛිතො භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ අත්තමනා පමුදිතා පිතියොමනස්සජාතා උච්චාචවා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම තෙකං<sup>3</sup> ජලොකානදං දකඛකමමාරපුත්තෙන උකකාමුඛෙ සුකුසලසමපභට්ඨං<sup>4</sup> පණ්ඩුකමිලෙ නිකඛිතං භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාචවා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම [සරදසමයෙ විදො විගතවලාහකෙ දෙවෙ]<sup>5</sup> රත්තියා පච්චුසසමයං ඔසඬිතාරකා භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාචවා වණණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම සරදසමයෙ විදො විගතවලාහකෙ දෙවෙ ආදිවෙචා තභං අබ්භුසසුකකමානො<sup>6</sup> සබ්බං අකාසගතං තමං<sup>7</sup> අභිවිභව භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුත්තස්ස දෙවපුත්තපරිසං -පෙ- උච්චාචවා වණණතිහා උපදංසෙති.

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුත්තො ආයස්මන්තං ඝාමිපුත්තං ආරබ්භ භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. සුසීමා - මජ්ඣං, ස්‍යා; PTS. 2. ජාතිමා - ස්‍යා. 3. නිකං - මජ්ඣං.  
4. [ලක්ඛණෙති අත්තරිත] පාඨො: සීභලපොඤ්ඤාසු වෙච PTS. පොඤ්ඤා ව න දිස්සතෙ  
5. අබ්භුසසුකකමානො - මජ්ඣං, සීඝ්‍ර, 2. 6. තමගතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

පණ්ණිකොති සමඤ්ඤානො සාරිපුත්තො අකොධනො,  
අපිට්ඨෙත්ථ සොරතො දනො සත්ථවණ්ණාහනො<sup>1</sup> ඉසිති.

අථ බො හගවා ආයස්වතං සාරිපුත්තං ආරඛ්ඨ සුසීමං දෙවපුත්තං  
ගාථාය අර්ඛ්ඨාසි:<sup>2</sup>

පණ්ණිකොති සමඤ්ඤානො සාරිපුත්තො අකොධනො,  
අපිට්ඨෙත්ථ සොරතො දනො කාලං කඛ්ඛති සුදනොති<sup>3</sup>.

## 2. 8. 10.

### නානාභිජ්ඣයසාවකසුත්තං.

111. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා භිජ්ඣතො විහරති චෙඨචනො  
කලඤ්ඤාතිවාසො.

අථ බො සම්බහුලා නානාභිජ්ඣයසාවකා දෙවපුත්තා අසමො ව සහලී ව  
නිබ්බො<sup>4</sup> ව ආකොචකො ව චෙට්ඨෙත්ථ<sup>5</sup> ව<sup>6</sup> මාණවගාමියො ව  
අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණ්ණා කෙවලකපං චෙඨවනං ඔහාසෙනා  
යෙන හගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා  
එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සීතො බො අසමො දෙවපුත්තො සුරණං  
කස්සපං ආරඛ්ඨ හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

ඉධ ජිජ්ඣෙත්ථරිතෙ හතජානිසු කස්සපො,  
පාපං<sup>7</sup> න සමනුපස්සති පුඤ්ඤං වා පත අත්තනො,  
ස චෙ විස්සාසමාවිකම් සත්ථා අරහති මානතන්ති.

අථ බො සහලී දෙවපුත්තො මහබලිං ගොසාලං ආරඛ්ඨ හගවතො  
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

තපොඡ්ඡවජාය සුසංවුතතො වාචං පහාය කලහං ජනෙන,  
ස මොසවජ්ජා විරතො සච්චවාදී තහනුත තාදී පකරොති පාපන්ති.<sup>8</sup>

අථ බො නිබ්බො දෙවපුත්තා නිගණ්ඨං නානසුත්තං ආරඛ්ඨ හගවතො  
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

ජෙගුවජ් නිපකො භික්ඛු වාදායාමසුසංවුතො,  
දිට්ඨං සුතඤ්ඤා ආවිකං තහනුත නිබ්බිසි සීයාති.

අථ බො ආකොචකො දෙවපුත්තො නානාභිජ්ඣයෙ ආරඛ්ඨ හගවතො  
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

පකුට්ඨකො කාතියානො නිගණ්ඨා යෙ වාපිමෙ මහබලිපුරණාසො,  
ගණස්ස සත්ථාරො සාමඤ්ඤාපට්ඨන්තො තහනුත<sup>9</sup> තෙ සපුරිසෙති දුරෙති.

1. සත්ථවණ්ණාහනො - සෘ. 2. උච්චාසි - මජ්ඣ., PTS 3. හගකො සුදනොති සිවු  
හාපිතො සුදනොති - සෘ. සි. 1, 2. හභිකො සුදනොති - PTS. 4. සහලී - මජ්ඣ.  
5. නිබ්බො මජ්ඣ., නිකො සෘ. 6. චෙගමෙත්ථ - මජ්ඣ., 7. න පාපං - මජ්ඣ., සෘ.  
8. කභික්ඛන තාදිසං කරොති පාපන්ති - මජ්ඣ., PTS 9. කභික්ඛන - මජ්ඣ., PTS.

අප ඛො චෙට්ඨිකි<sup>1</sup> දෙවපුතතො ආභේකාමකං දෙවපුතතං ගාථාය පච්චහාසි:

සභාවරිතෙන ජවො සිනාලො,  
ත කොඤ්ඤො සිහසමො කදවි,  
තග්ගො මුසාවාදී ගණ්ඨාසසථා  
සඛකායාරුවාරො ත සතං සරිකෙඛාති.

අප ඛො මාගේ පාපිමා චෙට්ඨිකි<sup>1</sup> දෙවපුතතං අකිංචිසිත්තා භගවතො  
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තපො ජ්ඣව්ඡාය ආයුතතා පාලයං පවිවෙකියං,  
රූපෙ ව යෙ නිවිට්ඨාසෙ දෙවලොකාතිතජ්ඣිකො,  
තෙ වෙ සමමානුසාසනති පරලොකාය මාතිශාති.

අප ඛො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිත්තා මාරං පාපිමනාං  
ගාථාය පච්චහාසි:

යෙ කෙවි රූපා ඉධ වා හුරං වා  
යෙ අනාලිකකසමිං පහාසවණ්ණො,  
සබ්බෙව තෙ තෙ තමුච්ඡප්පසථා  
ආමිසංව මිච්ඡාතං වධාය ඛිත්තාති.

අප ඛො මාණවගාමියො<sup>1</sup> දෙවපුතතො භගවන්තා ආරබ්භ භගවතො  
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

විපුලො රාජගභියාතං<sup>2</sup> ගිරි සෙට්ඨො පට්ඨවති,  
සෙනො හිමවතං සෙට්ඨො ආදිවෙවා අසගාමිතං.  
සමුද්දො උදගිතං සෙට්ඨො තතඛත්තාතඤ්ච<sup>3</sup> චජ්ඣිමා,  
සදෙවකායා ලොකායා බුද්ධො අග්ගො පට්ඨවතිති.

නානාත්ථකියවග්ගො තතියො.

නමුද්දානං:

සිවො බෙමො ව සෙරි ව සථි ජනනු ව රොහිතො,  
තඤ්ඤ තජ්ඣිවිසාලො ව හුසිමො නානාත්ථකියෙන තෙ දසාති.

දෙවපුතතසංයුතතං සමත්තං

1. මානවගාමියො - සි. 1. 2. රාජගභියාතං. - සඃ. 3. තතඛත්තාතං - මජ්ඣ., PTS.



### 3. කොසලසංයුතතං

#### 1. බන්ධනවග්ගො

8. 1. 1.

දහරසුතතං.

112. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ඝාමිප්පියං විහරති ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො රුජා පසෙනාදි කොසලො යෙන භගවා තෙත්ථපසංකම්. උපසංකම්භා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං<sup>1</sup> විතීසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තො ඛො රුජා පසෙනාදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: භවමිධි තො ගොතමො අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති පටිජානාති?ති.

යං හි තං මහාරුජ සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය, අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති, මමං<sup>2</sup> තං සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය. අහං හි මහාරුජ අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති.

යෙ'පි තෙ හො ගොතම සම්භත්‍රාහමණා සංඝිකො ගණිකො ගණාචරියා ඤාතා යසස්සිකො තිත්ථකරු සංඛ්‍යාසම්මතා බහුජතස්ස. සෙය්‍යපීදං:<sup>3</sup> පුරණො කස්සපො, මහබ්උ භොසාලො, නිගණේෂා නාහපුත්තො, ඝඤ්ජයො ඛෙලට්ඨපුත්තො,<sup>4</sup> පඤ්චො<sup>5</sup> කම්මායනො, අජිතො කෙසකම්බලො. තෙ,පි “මය අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති\* පටිජානාමා”ති ප්‍රධානා සමානා අනුත්තරං සම්මාසම්මොධිං අභිසම්බුද්ධොති\* ත පටිජානන්ති. නිං පන භවං ගොතමො දහරෙ වෙච ජාතියා තවො ව පබ්බජ්ජායාති.

චත්තාරෙ ඛො, මෙ මහාරුජ දහරුති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති ත පරිභොතබ්බො. කතමෙ චත්තාරෙ? බත්තියො ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. උරගො ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. අහං ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. භික්ඛු ඛො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. ඉමෙ ඛො මහාරුජ චත්තාරෙ දහරුති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති ත පරිභොතබ්බො.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං වත්වා<sup>6</sup> සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

බත්තියං ජාතිසම්පන්නං අභිජාතං යසස්සිතං,  
දහරොති තාවජාතෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

1. සාරණීයං - මජ්ඣ. 2. මමම - මජ්ඣ. 3. සෙය්‍යපීදං - මජ්ඣ. 4. ඛෙලට්ඨ පුත්තො - සී.වු. 1. 5. පඤ්චො - PTS. 6. වත්ථා - මජ්ඣ. PTS.  
\*අභිසම්බුද්ධොති - සංකප්ප.

ඌතං හි සො මනුසිනේ<sup>1</sup> රජං ලඛාන ඛතියො  
සො කුඤ්ඤො රාජදණ්ඩන තසම් පක්කමතෙ භුසං,  
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රක්ඛං ජීවිතමත්තතො.

ගාමෙ වා යදි වා, රඤ්ඤෙ යත් පසෙස භුජඛතමං,  
දහරොති තාවජානෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

උච්චාවචෙහි වණෙණ්හි උරගො වරති තෙජසි<sup>2</sup>,  
සො ආසජ්ජ ඛසෙ<sup>3</sup> බාලං තරං තාරිඤ්ඤ ඵකද,  
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රක්ඛං ජීවිතමත්තතො.

පසුතහක්ඛං ජාලිතං<sup>4</sup> පාවක් කණ්ඨවත්තනී,  
දහරොති තාවමඤ්ඤෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

ලඛා හි සො උපාදතං මො සුත්වාන පාවසො,  
සො ආසජ්ජ ඛසෙ බාලං තරං තාරිඤ්ඤ ඵකද,  
තසමා තං පරිවජේය්‍ය රක්ඛං ජීවිතමත්තතො.

වතං යදග්ගි ඛතති පාවසො කණ්ඨවත්තනී,  
ජායනති තත් පාරොභා අභොරත්තානමච්චයෙ.

යං ව බො සිලසම්පන්නො හික්ඛු ඛතති තෙජසා  
ත තස්ස පුත්තා පසවො දයාදා විජ්ජරෙ ධනං,  
අතපච්චා අදයාදා තාලාවඤ්ඤ<sup>5</sup> ගටනති තෙ.

තසමා හි පණ්ණිතො පොසො සම්පසං අත්ථෙත්තතො  
භුජඛතමං පාවකඤ්ඤ ඛතතියඤ්ඤ යසස්සිතං,  
හික්ඛුං ව සිලසම්පන්නං සම්මදෙව සමාවරෙති.

එවං වුත්තෙ රාජා පසෙණදි ණොසලො භගවතං එතදවොච: අභි-  
ක්කන්තං භනෙත, අභික්කන්තං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත නික්කුජ්ජිතං.  
වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පරිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුළුත්තං වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය,  
අක්කිකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යං ධාරෙය්‍ය, වක්ඛුමිත්තො රූපාති දක්ඛිනතීති.<sup>6</sup>  
එවමෙවං<sup>7</sup> භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පසාසිතො, එසාහං භනෙත  
භගවතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ හික්ඛුසම්ඝඤ්ඤ. උපාසකං මං භනෙත  
භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

### 3. 1. 2.

පුරිසසුත්තං.

113. භාවනපීඨං—

අථ බො රාජා පසෙණදි ණොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්.  
උපසඛිකම්භා භගවතං අභිමාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං  
නිසිත්තො බො රාජා පසෙණදි ණොසලො භගවතං එතදවොච:  
කති ඤු බො භනෙත පුරිසස්ස ධම්මා අක්කිකතං උපපජ්ජොතා උපපජ්ජනති  
අභිතාය දුක්ඛාය අථාසුචිභාරායාති?

1. මනුජ්ජෙ - මජ්ඣ. 2. තෙජසා. - සීවු. 3. ඛසෙ - මජ්ඣ. 4. ජලිතං - සී. 1, 2.  
5. තාලවඤ්ඤ - සභා. PTS. 6. දක්ඛනතීති - මජ්ඣ. සභා. 7. එවමෙව - සභා.

තයො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අභ්‍යුච්ඡාරාය. කතමෙ තයො? ලොභො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අභ්‍යුච්ඡාරාය. දොසො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අභ්‍යුච්ඡාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අභ්‍යුච්ඡාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අභ්‍යුච්ඡාරායාති.

ලොභො දොසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවෙනසං,  
තිංසන්ති අත්තසමේඝතා තවසාරංච සමඵලානි

8. 1. 3.

රාජසුභතං.

114. සාවකස්මයං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: අපි භු ඛො භන්තෙ ජාතස්ස අඤ්ඤත්‍ර ජරාමරණානි?

තපි ඛො මහාරාජ ජාතස්ස අඤ්ඤත්‍ර ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ ඛතනියමහාසාලා අධිකා<sup>3</sup> මහඥානා මහාභොගා පහුතජාතරුපරජතා පහුතච්ඡිතපකරණා පහුතධතධඤ්ඤා. තෙසමපි ජාතානං තපි අඤ්ඤත්‍ර ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා -පෙ- යෙපි තෙ මහාරාජ ගහපතීමහාසාලා අධිකා මහඥානා මහාභොගා පහුතජාතරුපරජතා පහුතච්ඡිතපකරණා පහුතධතධඤ්ඤා. තෙසමපි ජාතානං තපි අඤ්ඤත්‍ර ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහන්තො ඛිණ්ණසවා ටුසිතවන්තො කතකරණීයා ඕතිතහාරා අනුපපත්තසදත්ථා පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාජතා සමමදඤ්ඤාච්ඡිත්තතා. තෙසමපායං කායො භෙදතධම්මො නිකේධපතධම්මොති.

ජීරන්ති වෙ රාජරථා සුචිත්තා අථො සරීරමපි ජරං උපෙනි,  
සතඤ්ච ධම්මො න ජරං උපෙනි සන්තො භවෙ සබ්බි පච්චෙදයන්ති.

8. 1. 4.

පියසුභතං.

115. සාවකස්මයං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මයං භන්තෙ, රහොගතස්ස පටිසලලීතස්ස<sup>4</sup> එවං වෙනසො පරිචිතකේකා උදපාදි: කෙසං භු ඛො පියො අත්තා, කෙසං අපපියො අත්තාති.

1. සපඵලන්ති - සසා. 2. ජරාමරණං - මජ්ඣං. 3. අධිකා. - මජ්ඣං. 4. පටිසලලීතස්ස - සිමු 1.

තස්ස මය්‍යං භනෙන, එතද්භොගි: යෙ ච බො කෙවි කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා, කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “පියො තො අත්තා”ති, අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

‘යෙ ච බො කෙවි කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා, කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො තො අත්තාති” අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තා.

එවමෙතං මහාරාජ, එවමෙතං මහාරාජ, යෙ හි කෙවි මහාරාජ, කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අප්පියො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං, “පියො තො අත්තා”ති. අථ බො තෙසං අප්පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි මහාරාජ, අප්පියො අප්පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අප්පියො අත්තා.

යෙ ච බො කෙවි මහාරාජ, කායෙන සුච්චරිතං වරනති, වාචාය සුච්චරිතං වරනති, මනසා සුච්චරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා. කිංඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අප්පියො තො අත්තාති”, අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කිංසං හෙතු: යං හි මහාරාජ, පියො පියස්ස කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාච අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තාති.

අත්තානං චෙ පියං ජ්ඤාඤ්ඤා න තං පාපෙන සංයුජේ,  
ත හි තං සුලභං භොති සුඛං දුක්ඛකා<sup>1</sup>කාරිතා.

අත්තකෙතාඛිපත්තස්ස ජ්ඣතො මානුසං භවං,  
කිං හි තස්ස සකං භොති කිංඤ්ච අදාය ගච්ඡති,  
කිංඤ්චස්ස අනුභං භොති ඡායාච අතපායිනී?<sup>2</sup>

උභො පුඤ්ඤාඤ්ච පාපාඤ්ච යං මච්චො කුරුතෙ ඉධ,  
තං හි තස්ස සකං භොති තඤ්ච<sup>3</sup> අදාය ගච්ඡති,  
තං වස්ස<sup>4</sup> අනුභං භොති ඡායාච අතපායිනී.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරායිකං,  
පුඤ්ඤාති පරලොකසම් පතිට්ඨා භොනති පාණිනනති.

8. 1. 5.

අභගරක්ඛිතිසුභතං.

116. සාවච්ඡිකං:—

එකමන්තං නිසින්නො බො රාජා සංඝෙනාදි භොගලො භගවන්තං එතද්වොච: “ඉධ මය්‍යං භනෙන, රභොගතස්ස පරිසලාභිතස්ස එවං චෙතසො පරිචිතකෙතො “උදපාදි: කෙසං හු බො රකඛිතො අත්තා, කෙසං අරකඛිතො අත්තා”ති.

1. දුක්ඛකා - මජ්ඣ. සං. 2. අනුපායිනී - සං. 3. තංච - මජ්ඣ. 4. වස්ස - මජ්ඣ.

තස්ස මග්ගං භනෙත, එතද්භොසි: යෙ ඛො<sup>1</sup> කෙව් කායෙන සුචරිතං වරනති, වාචාය සුචරිතං වරනති, මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ භජිකායො වා රතෙඛය්‍ය, අස්සකාශො වා රතෙඛය්‍ය, රථකායො වා රතෙඛය්‍ය, පතතිකායො වා රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙතු: ඛාතිරා යෙසා රතඛා, තෙසා රතඛා අර්ඞ්කිතතිකා. තස්මා තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙව් කායෙන සුචරිතං වරනති, වාචාය සුචරිතං වරනති, මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ තෙව භජිකායො රතෙඛය්‍ය, ත අස්සකායො රතෙඛය්‍ය, ත රථකායො රතෙඛය්‍ය, ත පතතිකායො රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙතු: අර්ඞ්කිතතිකා යෙසා රතඛා, තෙසා රතඛා ඛාතිරා. තස්මා තෙසං රක්ඛිතො අත්තාති.

එවමෙතං මහාරාජ, එවමෙතං මහාරාජ, යෙ භි කෙව් මහාරාජ කායෙන සුචරිතං වරනති - පෙ - තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ භජිකායො වා රතෙඛය්‍ය, -පෙ- පතතිකායො වා රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙතු: ඛාතිරා භෙසා මහාරාජ රතඛා, තෙසා රතඛා අර්ඞ්කිතතිකා. තස්මා තෙසං අරක්ඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙව් මහාරාජ, කායෙන සුචරිතං වරනති, -පෙ- මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ තෙව භජිකායො රතෙඛය්‍ය, -පෙ- ත පතතිකායො රතෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං රක්ඛිතො අත්තා. තං කිස්ස භෙතු: අර්ඞ්කිතතිකා යෙසා මහාරාජ, රතඛා, තෙසා රතඛා ඛාතිරා. තස්මා තෙසං රක්ඛිතො අත්තාති.

කායෙන සංවරො සාධු සාධු වාචාය සංවරො,  
මනසා සංවරො සාධු සාධු සබ්බත්ථ සංවරො,  
සබ්බත්ථ සංවුත්තො ලජ්ඣ රක්ඛිතොති පට්ඨවතීති.

### 3. 1. 6.

අපසකාසුතං.

117. සාවජජියං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රුජා පසෙන්නදි කොසලො භගවන්තං එතද්වොච: ඉධ මග්ගං භනෙත රතොගතස්ස පටිසලීනස්ස එවං චේතසො පටිච්ඡිතකෙකා උද්දාදි: “අපසකා තෙ සත්තා ලොකස්මිං යෙ උදාරෙ උදාරෙ භොගෙ ලභිත්වා ත වෙව මජ්ජනති, ත ච පමජ්ජනති, ත ච කාමේසු ශෙධං ආපජ්ජනති, ත ච සත්තෙසු විපප්පිපජ්ජනති. අථ ඛො එතෙව ඛුත්තරං සත්තා ලොකස්මිං යෙ උදාරෙ උදාරෙ භොගෙ ලභිත්වා මජ්ජනති වෙව පමජ්ජනති ච, කාමේසු ච ශෙධං ආපජ්ජනති, සත්තෙසු ච විපප්පිපජ්ජනති”ති

1. යෙව ඛො - ස්වා.

එවදෙනං මහාරුජ, එවදෙනං මහාරුජ, අප්පකා තෙ මහාරුජ සත්තා ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභික්ඛා ත වෙව පමජ්ජන්ති, ත ව පමජ්ජන්ති, ත ව කාමෙසු ගෙඩං ආපජ්ජන්ති, ත ව සත්තෙසු විපපි-පජ්ජන්ති. අථ බො එතෙව ඛත්තරු සත්තා ලොකස්මිං යෙ උළාරෙ උළාරෙ භොගෙ ලභික්ඛා මජ්ජන්ති වෙව පමජ්ජන්ති ව, කාමෙසු ව ගෙඩං ආපජ්ජන්ති, සත්තෙසු ව විපපිපජ්ජන්තිති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,  
අභිසාරං ත බුජ්ඣන්ති මිභා කුටංච මඤ්චිතං,  
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොති විපාකො හික්ඛ පාපකොති.

3. 1. 7.

අත්ථකරණසූත්තං.<sup>1</sup>

118 සාවකපීයං—

එකමන්තං නිසින්නො බො රුජා පසෙන්නදි කොසලො ගගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං හත්තෙ අත්ථකරණෙ නිසින්නො පස්සාමි බත්තියමහා-සාලෙපි බ්‍රාහ්මණමහාසාලෙපි ගහපතීමහාසාලෙපි අඛෙසි මහඤ්ඤානෙ මහා-භොගෙ පසුත්තරාතරුපරජතෙ පසුත්තරිත්තපකරණෙ පසුත්තරිත්තධෙසුකුකාමහෙතු කාමෙතිදනං කාමාධිකරණං සම්පජානමුසා භාසත්තෙ, තස්ස මය්හං හත්තෙ එතදභොසි: අලඤ්ඤාති මෙ අත්ථකරණෙන, හද්දමුඛොද්දති අත්ථකරණෙන ත පඤ්ඤාසික්ඛන්ති.

\*යෙ පි තෙ මහාරුජ බත්තියමහාසාලා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපතී මහාසාලා අඤ්ඤා මහඤ්ඤා මහාභොගා පසුත්තරාතරුපරජතා පසුත්තරිත්තපකරණා පසුත්තරිත්තධෙසුකු කාමහෙතු කාමෙතිදනං කාමාධිකරණං සම්පජානමුසා භාසන්ති, තෙසං තං හවිස්සති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,  
අභිසාරං ත බුජ්ඣන්ති මච්ඡා ඛෙපං<sup>2</sup>ව මඤ්චිතං,  
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොති විපාකො හික්ඛ පාපකොති.

3. 1. 8.

මලලිකාසූත්තං.

119 සාවකපීයං—

තෙන බො පන සමයෙන රුජා පසෙන්නදි කොසලො මලලිකාස දෙවියා සද්ධිං උපරිපාසාදවරගතො භොති. අථ බො රුජා පසෙන්නදි කොසලො මලලිකං දෙවිං එතදවොච: අපි භු බො තෙ මලලිකෙ කො වඤ්ඤා අත්තතා පියතරොති?

1. අට්ඨකරණ සූත්තං - මජ්ඣ. 2. ඛෙපං - මජ්ඣ. සං. PTS. සි. 1, 2.

\* ඉධ “එවමන්තං මහාරුජ, එවමන්තං මහාරුජ” ඉතිපාසො මරමම සාම පොඤ්ඤා දිස්සන්තෙ.

තඤ්ඤි ඛො මෙ මහාරුජ් කො චඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ. තුය්හං පත මහාරුජ් අභ්ඤ්ඤා කොච් අත්තනා පියතරෙති? මය්හම්පි ඛො මලලිකෙ තභ්ඤ්ඤා කොච් අත්තනා පියතරෙති.

අථ ඛො රුජ් පසෙනදි කොසලො පාසාදා මරොහිත්වා<sup>1</sup> යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො රුජ් පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භනෙන් මලලිකාය දෙවියා සද්ධිං උපරිපාසාදවරගතො මලලිකා දෙවිං එතදවොච: “අඤ්ඤා ඛො තෙ මලලිකෙ කො චඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං චුත්තෙ භනෙන් මලලිකාදෙවි මං එතදවොච: “තඤ්ඤි ඛො මෙ මහාරුජ් කො චඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ. තුය්හං පත මහාරුජ් අභ්ඤ්ඤා කොච් අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං චුත්තාහං භනෙන් මලලිකා දෙවිං එතදවොච: “මය්හම්පි ඛො මලලිකෙ තභ්ඤ්ඤා කොච් අත්තනා පියතරෙ”ති.

අථ ඛො භගවා එතමඤ්ඤා විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමං භාජං අභාසි:

සබ්බා දිසා අනුපරිගමම වෙතසා  
තෙවජ්ඣායා පියතරමත්තනා කම්පි,  
එවං පියො පුත්ථ අත්තා පරෙතං  
තස්මා ත භිංසෙ පරං අත්තකාමොති.<sup>2</sup>

### 3. 1. 9.

යඤ්ඤාසුභං.

120. ඝාච්ඤ්ඤා—

තෙන ඛො පත සමයෙන රඤ්ඤා පසෙනදිසස්<sup>3</sup> කොසලස්ස මහා-  
යඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො භොති. පඤ්ඤා ච උසභසතාති පඤ්ඤා ච වච්ඡතරසතාති  
පඤ්ඤා ච වච්ඡතරිසතාති පඤ්ඤා ච අජසතාති පඤ්ඤා ච උරබ්බසතාති  
චුඤ්ඤාපනිතාති භොනත් යඤ්ඤාඤ්ඤා. යෙ පියස්ස තෙ භොනත් දුසාති වා  
පෙසස්සාති වා කම්මකරුති වා තෙපි දඤ්ඤාඤ්ඤා භයතස්සාති අසසුමුඛා  
රුද්ධොතා පරිකම්මාති කරෙන්නති.

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය  
ඝාච්ඤ්ඤා පිණ්ඩාය පටිසිංසු.<sup>4</sup> සාවඤ්ඤා පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩ-  
පාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්භා භගවන්තං  
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු  
භගවන්තං එතදවොච: ඉධ භනෙන්, රඤ්ඤා පසෙනදිසස් කොසලස්ස  
මහායඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො භොති, පඤ්ඤා ච උසභසතාති පඤ්ඤා ච වච්ඡතර-  
සතාති පඤ්ඤා ච වච්ඡතරිසතාති<sup>5</sup> පඤ්ඤා ච අජසතාති පඤ්ඤා ච උරබ්බසතාති  
චුඤ්ඤාපනිතාති භොනත් යඤ්ඤාඤ්ඤා. යෙපියස්ස භනෙන්<sup>6</sup> තෙ භොනත් දුසාති  
වා පෙසස්සාති වා කම්මකරුති වා තෙපි දඤ්ඤාඤ්ඤා භයතස්සාති අසසුමුඛා  
රුද්ධොතා පරිකම්මාති කරෙන්නති.

1. මහාරුජ්ඣා - සිමු. 2. පරමත්තකාමො - මජ්ඣං, 3. පසෙනදි කොසලස්ස - සිමු. 2. ස්වා.  
PTS. 4. පාටිසිංසු - PTS. 5. වච්ඡතර - මජ්ඣං, ස්වා. 6. යෙපියස්ස තෙ - මජ්ඣං, ස්වා.

අථ බො භගවා එතමන්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

අසාමෙධං පුරිසමෙධං සමමාපායං වාජපෙය්‍යං නිරුග්ගලං,  
මහායඤ්ඤ මහාරම්බා<sup>1</sup> ත තෙ හොනන්ති මහපථලා.

අජේලකා ව ගාවො ව විවිධා යන්ථ හඤ්ඤරේ,  
ත තං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයන්ති මහෙසිනො.

යෙ ව යඤ්ඤ නිරුරම්බා යජන්ති අනුකුලං<sup>2</sup> සදා,  
අජේලකා ව ගාවො ව විවිධා තෙත්ථ හඤ්ඤරේ

එතං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයන්ති මහෙසිනො,  
එතං යජේථ මෙධාපී එසො යඤ්ඤා මහපථලො.

එතං හි යජමානස්ස සෙය්‍යො හොති ත පාපියො,  
යඤ්ඤා ව විපුලො හොති පසීදන්ති ව දෙවතාති.

### 3. 1. 10.

#### බ්‍රහ්මනස්ස භාගං.

121. ඝාචන්දියං—

තෙන බො පත සමයෙත රඤ්ඤා පසෙතදි<sup>3</sup>කොසලෙන මහාජනකායො  
බ්‍රහ්මපිනො හොති, අපෙකකච්ච රජ්ජති අපෙකකච්ච අනුති අපෙකකච්ච  
සබ්බලිකාති.

අථ බො සමබ්බුලා භික්ඛු පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පතත්ථිවරමාදාය  
ඝාචන්දියං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. සාවච්චියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ජාභත්තං  
පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙනුපසංඛකමිංසු. උපසංඛකමිත්වා  
භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා බො  
තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචු: ඉධ භනෙත රඤ්ඤා පසෙතදිකොසලෙන  
මහාජනකායො බ්‍රහ්මපිනො අපෙකකච්ච රජ්ජති අපෙකකච්ච අනුති  
අපෙකකච්ච සබ්බලිකාතිති.

අථ බො භගවා එතමන්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත තං දලුහං බ්‍රහ්මනමාහු ධීරා  
යදායසං දාරුජං බබ්බජඤ්ඤ,<sup>4</sup>  
සාරත්තරත්තා මණ්ඩුණ්ඩලෙසු  
පුතෙතසු දරෙසු ව යා අපෙකකා.

එතං දලුහං බ්‍රහ්මනමාහු ධීරා  
මහාරිතං සිපිලං දුප්පමුඤ්ඤං,  
එතමපි ඡෙත්වාන පරිබ්බජන්ති  
අතපෙකකිනො කාම සුඛං පහායාති.

#### බ්‍රහ්මනමාහු පටිමො.

1. නිරුග්ගලං මහාරම්බා - මජ්ඣ. 2. අනුකුලං - PTS, යජන්තානුකුලං - සං. 3. පසෙතදිකා - මජ්ඣ, PTS. 4. පබ්බජඤ්ඤ - මජ්ඣ. සං. PTS.



නමුඤ්ඤානං:

දහරේ පුරිසො රුජාපියං අත්තාතරකඛිනො,  
අපසකා අත්තකරණා මුලලිකා යඤ්ඤාඛිතනති.

## 2. අසුභාකවග්ගො

3. 2. 1.

සත්තපටිලසුභානං.

123. එකං සමයං භගවා සාවන්තියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිභාරමාතු-  
සාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා සායන්තසමයං පටිසල්ලානා  
වුට්ඨිතො ඛභිද්ධාරකොට්ඨකෙ නිසිනො හොති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි-  
කොසලො යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා  
එකමන්තං නිසීදි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සත්ත ව ජට්ඨා සත්ත ව නිගණ්ඨා සත්ත ව  
අවෙලකා<sup>1</sup> සත්ත ව එකසාටකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා පරිලාභකවත්තවලොමා  
බාරිවිට්ඨමාදය<sup>2</sup> භගවතො අවිදුරෙ අභිකකමන්ති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි  
කොසලො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඛිතං කර්ථා දකඛණ-  
ජාණ්ණමණ්ඩලං පඨවියං නිගන්භා යෙන තෙ සත්ත ව ජට්ඨා සත්ත ව නිගණ්ඨා  
සත්ත ව අවෙලකා සත්ත ව එකසාටකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා තෙනඤ්ඤා  
පණ්ණමෙභා කිකඛත්තං තාමං සාවෙසි. රුජාහං භනෙන පසෙනදි  
කොසලො, -පෙ- රුජාහං භනෙන පසෙනදි කොසලොති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අවිට්ඨකනෙත්තස්ස තෙත්ත සත්තස්ස ව  
ජට්ඨෙත්ත සත්තස්ස ව නිගණ්ණෙත්ත සත්තස්ස ව අවෙලකෙත්ත සත්තස්ස ව  
එකසාටකෙත්ත සත්තස්ස ව පරිබ්බාජකෙත්ත යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්.  
උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං  
නිසිනො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො භගවන්තං එතද්ධොව: යෙ තෙ  
භනෙන ලොකෙ අරහන්තො වා අරහත්තමග්ගං වා සමාපන්නා එතෙ තෙසං  
අඤ්ඤාතරුභී.

දුජ්ජානං ඛො එතං මහාරුජ තයා ගිහිනා කාමභොගිනා පුත්තසම්බා-  
ධසග්ගං අජ්ඣාචසනෙත්ත කාසිකවඤ්ඤං පච්චත්තොනෙත්ත මාලාගඛිවිලෙ-  
පනං ධාරයනෙත්ත ජාතද්වාරජනං සාදියනෙත්ත 'ඉමෙ වා අරහන්තො  
ඉමෙ වා අරහත්තමග්ගං සමාපන්නා'ති.

1. අවෙලා - සා. PTS. සි. 1 2. බාරිවිට්ඨං ආදය - PTS.

සංවාසෙන බො මහරාජ සීලං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං<sup>1</sup>. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා<sup>2</sup> නො දුපපඤ්ඤෙන. සංවොහාරෙන බො මහරාජ සොච්චයං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං<sup>1</sup>. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා<sup>2</sup> නො දුපපඤ්ඤෙන. ආපදසු බො මහරාජ ථාමො වෙදිතබ්බං. සො ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං<sup>1</sup>. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා<sup>2</sup> නො දුපපඤ්ඤෙන. සාකච්ඡාය බො මහරාජ පඤ්ඤා වෙදිතබ්බං. සා ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං<sup>1</sup>. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා<sup>2</sup> නො දුපපඤ්ඤෙනාති.

අව්ච්ඡිකං භනෙන අබ්බුතං භනෙන, යාව සුභාසිතමිදං භනෙන භගවතා: 'දුර්ජානං බො එතං මහරාජ තයා ගිහිතා කාමභොගිතා - පෙ - පඤ්ඤාවතා නො දුපපඤ්ඤෙනා'ති.

එතෙ භනෙන මම පුරිසා වාරා<sup>3</sup> ඔවරකා ජනපදං ඔවරිත්වා ආගච්ඡන්ති. තෙහි පඨමං ඔච්ඡිණ්ණං<sup>4</sup> අභා පච්ඡා ඔයාසිසාමි<sup>5</sup>. ඉද්දති තෙ භනෙන රජෝජලං පවාහෙත්වා සුතභාතා සුචිලිතා කප්පිතකෙසමයස්ස ඔදතවත්ථ - වසතා<sup>6</sup> පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතා සම්බිභිභුතා පරිවාරසිසානතිති.

අථ බො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා නායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

න චණ්ණරූපෙන තරො සුජානො  
න විසසසෙ ඉත්තරදස්සනෙන,  
සුසඤ්ඤතානං හි විසඤ්ඤෙන  
අසඤ්ඤතා ලොකමිමං වරන්ති.

පභිරූපකො මතතිකා<sup>7</sup> කුණ්ඩලොච  
ලොහසිසිමාසොච සුවණ්ණජනෙනා,  
වරන්ති එකෙ<sup>8</sup> පරිවාරජනනා  
අනෙනා අසුඤ්ඤා ඛති සොභමානාති.

### 3. 2. 2.

#### පඤ්චග්ගසුතනං.

#### 123. ඝාච්ඡපීයං -

තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චනනං රාජ්ජනං පණ්ණාදිපමුඛානං පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතානං සම්බිභිභුතානං පරිවාරයමානානං අයමනතරා කථා උපදසාදි: කිනත්තු බො කාමානං අග්ගන්ති?.

1. ඉත්තරං - PTS, ස්‍යා. 2. පඤ්ඤාවතා - PTS. 3. මොරා - සිමු. 2 වරා - මජ්. PTS. 4. ඔච්ඡිණ්ණං - සී මු2 5. ඔයාපසිසාමි - මජ්. PTS. ඔහසිසාමි - ස්‍යා. 6. ඔදත වත්ථා - මජ්. PTS. 7. මතතිකා - ස්‍යා. PTS. 8. ලොකෙ - මජ්. ස්‍යා.

තත්‍රෙකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: ගඤ්ඤා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: රසා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: පොඨබ්බා කාමානං අග්‍ගන්ති. යතො බො තෙ රුජානෝ<sup>1</sup> තාසකඤ්ඤ අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙතුං. අථ බො රුජා සංසන්නදි කොසලො තෙ රුජානො එතදවොච: අයාම මාරිසා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමයාම. උපසඤ්ඤාමා භගවන්තං එතමන්ථං පටිපුච්ඡායාම, යථා තො භගවා ව්‍යාකරිස්සති තථා නං බාරෙස්සාමාති<sup>2</sup>

එවං මාරිසාති බො තෙ රුජානො රඤ්ඤා සංසන්නදියා කොසලස්ස පටිවස්සායාම. අථ බො තෙ පඤ්ච රුජානො සංසන්නදිපසමුචා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමයාම. උපසඤ්ඤාමා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තො බො රුජා පසන්නදි කොසලො භගවන්තං එතදවොච: “ඉධ භනෙත අමාකං පඤ්චන්තං රුජු තං පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිත්තං සමිඤ්ඤිත්තං පරිවාරයමානං අයමන්තරු කථා උදපාදි: කිනන්තො කාමානං අග්‍ගන්ති? එකච්ච ඵවමාහංසු: රූපා කාමානං අග්‍ගන්ති. එකච්ච ඵවමාහංසු: සද්දා -පෙ- පොඨබ්බා කාමානං අග්‍ගන්ති. කිනන්තො බො භනෙත කාමානං අග්‍ග”න්ති?

මනාපපරිසන්තං බවාහං මහාරුජ පඤ්චස්ස කාමගුණෙස්ස අග්‍ගන්ති වදම්. තෙ’ව<sup>3</sup> මහාරුජ රූපා එකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව<sup>3</sup> රූපා එකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙති ව යො රූපෙති අත්තමනො භොති. පරිපුණ්ණ-සඤ්ඤාපෙසා, සො තෙති රූපෙති අඤ්ඤං රූපං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පඤ්ඤති. තෙ තස්ස රූපා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස රූපා අනුත්තරා භොන්ති.

තෙ’ව<sup>3</sup> මහාරුජ සද්දා -පෙ- තෙ’ව මහාරුජ ගඤ්ඤා -පෙ- තෙ’ව<sup>3</sup> මහාරුජ රසා -පෙ- තෙ’ව<sup>3</sup> මහාරුජ පොඨබ්බා එකච්චස්ස මනාපා භොන්ති. තෙ’ව<sup>3</sup> පොඨබ්බා එකච්චස්ස අමනාපා භොන්ති. යෙති ව යො පොඨබ්බෙති අත්තමනො භොති පරිපුණ්ණසඤ්ඤාපෙසා, සො තෙති පොඨබ්බෙති අඤ්ඤං පොඨබ්බං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පඤ්ඤති. තෙ තස්ස පොඨබ්බා පරමා භොන්ති. තෙ තස්ස පොඨබ්බා අනුත්තරා භොන්ති.

තෙන බො පන සමයෙන වජ්ඣනඛලාපිකො උපාසකො තස්සං පරිසායං නිසීන්තො භොති. අථ බො වජ්ඣනඛලාපිකො උපාසකො උච්චායාසනා එකංසං උත්තරාසභිං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාමයාම පණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති.

“පටිභාතු තං වජ්ඣනඛලාපිකාති” භගවා අවොච.

අථ බො වජ්ඣනඛලාපිකො උපාසකො භගවතො සමුච්චා තදනුරූපාය ගාථාය අභිත්ථි:

1. මහාරුජානො - සිමු 1. 2. බාරෙස්සාමාති - සිමු 2. සසා, PTS. 3. තෙ ව - සිමු, 2. PTS. යෙ ව - සසා.

පදුමං යථා කොකනදං සුගඤ්ඤං  
පාතො සියා ඵුලලමේචිතගඤ්ඤං,  
අභිභිජ්ජං පඤ්ඤා විරොචමානං  
තපනතමාදිවමිචනනලිකෙඛති.

අථ බො තෙ පඤ්ඤා රාජානො වන්දනමග්ගිකං උපාසකං පඤ්ඤා  
උත්තරාසංඝෙහි අවජාදෙසුං. අථ බො වන්දනමග්ගිකො උපාසකො තෙහි  
පඤ්ඤා උත්තරාසංඝෙහි භගවතං අවජාදෙසීති.

3. 2. 3.

දෙණපාසාසුතනං.

124. ආවර්ණිකං—

තෙන බො පත සමයෙන රාජා පසංඝනදි කොසලො දෙණපාසං සුදං<sup>1</sup>  
පරිභුංඤ්ඤාති. අථ බො රාජා පසෙතදි කොසලො භුත්තාචි මහස්සාසි  
යෙන භගවා තෙහුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා  
ඵකමනං නිසීදි.

අථ බො භගවා තං රාජානං පසෙතදි කොසලං භුත්තාචි මහස්සාසිං  
විදිත්වා තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

මනුජස්ස සද්ද සනිමහො මනනං ජාතනො ලඤ්ඤාභොජනෙ,  
තනු තස්ස<sup>2</sup>භවනති වෙදනා සනිකං ජීරති ආයුපාලයනති.

තෙන බො පත සමයෙන සුදස්සනො මාණවො රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස  
කොසලස්ස පිට්ඨිකො ජිනො භොති. අථ බො රාජා පසෙතදි කොසලො  
සුදස්සනං මාණවං ආමනෙතසි: “ඵහි තිං තාත සුදස්සන, භගවතො සනතිකෙ  
ඉමං ගාථං පරියාපුණීත්වා මම භත්තාභිභාරෙ භාස. අහස්සව තෙ දෙවසිකං  
කහාපණසතං නිවච්ඡිතං<sup>3</sup> පවත්තසිස්සාමිති ” ඵලං දෙවතී බො සුදස්සනො  
මාණවො රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස පටිසසුත්වා<sup>4</sup> භගවතො සනතිකෙ  
ඉමං ගාථං පරියාපුණීත්වා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස භත්තාභිභාරෙ සුදං භාසති:

“මනුජස්ස සද්ද සනිමහො මනනං ජාතනො ලඤ්ඤාභොජනෙ,  
තනු තස්ස<sup>2</sup>භවනති වෙදනා සනිකං ජීරති ආයුපාලයනති.”

අථ බො රාජා පසෙතදි කොසලො අනුපුබ්බත තාමිකොදනපරමනාය  
සණ්ඨාසි. අථ බො රාජා පසෙතදි කොසලො අපරෙත සමයෙන සලලි-  
ඛිතගතො<sup>5</sup> පාණිනා ගතතාති අනුමජ්ජනො තායං චෙලායං ඉමං උදනං  
උදනෙසි: “උභයෙන වත මං සො භගවා අනෙත අනුකම්පි, දිට්ඨමමිකෙන  
වෙච අනෙත සමපරාසිකෙන වා”ති.

1. දෙණපාසාසුතං - මජ්ඣ. දෙණපාසාසුතං - සී. 2. තනුකස්ස - මජ්ඣ. සා. 3. නිවච්ඡිතං - මජ්ඣ. නිවච්ඡිතං - සා. 4. පටිසසුත්වා - සා. PTS. 5. සුසලලිඛිතගතො - මජ්ඣ. සා.

## 3. 2. 4.

## පට්ඨසංඛ්‍යාමයුක්තං.

## 125. සාවච්ඡියං—

අථ ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අස්සොසි ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙතං සන්නායකිනා මමං අබ්භුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිති සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අථ ඛො රුජා ච මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛ්‍යාමෙසු. තස්මිං ඛො පත සඛ්‍යාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො රුජාතං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජෙතො ච රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානිං සාවච්ඡිං පායාසී<sup>1</sup>.

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු පුබ්බත්තාසමයං නිවාසෙකාං පත්තච්චරමාදාය සාවච්ඡිං පිණ්ඩාය පච්චිංසු. සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිකාං පච්ජාභතං පිණ්ඩපාතං පටික්කන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා භගවන්තං අභිවාදෙකාං එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

ඉධ භනන්ත රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි. අස්සොසි ඛො භනන්ත රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙතං සන්නායකිනා මමං අබ්භුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අථ ඛො භනන්ත රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිති සෙතං සන්නායකිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි. අථ ඛො භනන්ත රුජා ච මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛ්‍යාමෙසු.

තස්මිං ඛො පත භනන්ත, සඛ්‍යාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො රුජාතං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජෙතො ච භනන්ත, රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානිං සාවච්ඡිං පායාසීති.

රුජා භික්ඛවෙ, මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො පාපමිතො පාපසභායො පාපසම්පව්ඛිකා. රුජා ච ඛො භික්ඛවෙ, පසෙනදි කොසලො කල්‍යාණමිතො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පව්ඛිකා. අජාතසත්තු<sup>2</sup> භික්ඛවෙ රුජා පසෙනදි කොසලො ඉමං රතනිං දුක්ඛං සෙස්සති<sup>3</sup> පරුජෙතොති.

ජයං වෙරං පසවති දුක්ඛං සෙති පරුජෙතො,  
උපසන්නො සුඛං සෙති භික්ඛා ජයපරුජෙතො.

1. පච්චුය්‍යාසි - මජ්ඣ. සං., - සිමු 1. 2. අජෙජව - මජ්ඣ. සි 1. සං., 3. සෙති, මජ්ඣ. සි 1.

8. 2. 5.

දුතියසංඛ්‍යාමසුත්තං.

126. සාවඤ්ඤං—

අථ ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං පසෙනදි කොසලො අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි.<sup>1</sup> අස්සොසි ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා මමං අබ්භුය්‍යාතො යෙන කාසිති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පව්වුය්‍යාසි යෙන කාසි.<sup>1</sup> අථ ඛො රුජා ව මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ව පසෙනදි කොසලො සංඛ්‍යාමෙසුං. තස්මිං ඛො පත සංඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පරාජෙසි, ජීවගාහඤ්ඤා<sup>2</sup> නං අග්ගහෙසි.

අථ ඛො රුක්ඛෙසු පසෙනදිස්ස කොසලස්ස එතදගොසි: කිඤ්චාපි ඛො ම්‍යායං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො අදුබ්බානන්තස්ස දුබ්බාති. අථ ව පත මෙ භාගිනෙය්‍යො හොති. යත්තූතාහං රුක්ඛෙසු මාගධස්ස අජාතසත්තුතො<sup>3</sup> වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හජිමායං පරියාදිසිනා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසිනා සබ්බං රථකායං පරියාදිසිනා සබ්බං පතති-කායං පරියාදිසිනා ජීවන්තමෙව නං ඔස්සජෙය්‍යන්ති<sup>4</sup>.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො රුක්ඛෙසු මාගධස්ස අජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුත්තස්ස සබ්බං හජිමායං පරියාදිසිනා -පෙ- ජීවන්තමෙව නං ඔස්සජෙය්‍යන්ති<sup>5</sup>.

අථ ඛො සම්මත්තො භික්ඛු පුබ්බන්තස්සමයං නිවාසෙති: පතනච්චරමාද්‍යං සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. සාවඤ්ඤං පිණ්ඩාය වරිති: පච්ජාභන්තං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙහුපසංඛිකම්සු. උපසංඛිකම්ති: භගවන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොදුං:

ඉධ භනෙත, රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං පසෙනදි කොසලො අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි. අස්සොසි ඛො භනෙත, රුජා පසෙනදි කොසලො -පෙ- කාසිති. අථ ඛො භනෙත, රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පව්වුය්‍යාසි යෙන කාසි. අථ ඛො භනෙත, රුජා ව මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො රුජා ව පසෙනදි කොසලො සංඛ්‍යාමෙසුං. තස්මිං ඛො පත භනෙත, සංඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙනදි කොසලො රුජාතං මාගධං අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තං පරාජෙසි. ජීවගාහඤ්ඤා නං අග්ගහෙසි.

1. කාසි - PTS. 2. ජීවගාහං - මජ්ඣං, PTS. 3. අජාතසත්තුස්ස - සීඛු. 1. 2.  
4. ඔසජෙය්‍යං - මජ්ඣං. 5. ඔසජෙය්‍යං - මජ්ඣං.

අථ ඛො භනෙත, රඤ්ඤාදි පසෙතදිස්ස කොසලස්ස එතදහොසි: නිඤ්චාපි ඛො ම්‍යං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො: අද්ධතනස්ස දුබ්බාති, අථ ච පත මෙ භාගිනෙය්‍යා හොති. යනුතාහං රඤ්ඤාදි මාගධස්ස අජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුතස්ස සබ්බං භජිකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං පතතිකායං පරියාදිගිත්වා ජිවනතමෙව නං ඔස්සජෙජ්‍යන්තී. අථ ඛො භනෙත, රුජා පසෙතදි කොසලො රඤ්ඤාදි මාගධස්ස අසත්තසත්තුතො වෙදෙහිපුතස්ස සබ්බං භජිකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං අස්සකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං රථකායං පරියාදිගිත්වා සබ්බං පතතිකායං පරියාදිගිත්වා ජිවනතමෙව නං ඔස්සජී.

අථ ඛො භගවා එතමන්ථං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

විලුච්චතෙව පුරිසො යාවස්ස උපකප්පති,  
යද්‍ය වඤ්ඤාදි විලුච්චනති සො විලුතො: විලුප්පති<sup>1</sup>.

ථානං හි මඤ්ඤාති බාලො යාව පාපං ත පච්චති,  
යද්‍ය ච පච්චති පාපං අථ<sup>2</sup> බාලො දුක්ඛං නිගච්ඡති.

භනතා ලභති භනතාරං ජේතාරං ලභතෙ ජයං,  
අනෙකාසකො ච අනෙකාසං රෙසෙතාරඤ්ච රෙසකො,  
අථ කම්මවිවට්ටෙන සො විලුතො: විලුප්පතිති<sup>3</sup>.

3. 2. 6.

ධිතුසුභතං.

127. ඝාට්ඨකං—

අථ ඛො රුජා පසෙතදි කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි.

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො පුරිසො යෙන රුජා පසෙතදි කොසලො තෙනු-පසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා රඤ්ඤාදි පසෙතදිස්ස කොසලස්ස උපකප්පකො අරොවෙසි: මලලිකා දෙව, දෙවී ධිතරං විජාතාති. එවං වුතො රුජා පසෙතදි කොසලො අත්තමතො අහොසි.

අථ ඛො භගවා රුජානං පසෙතදිං කොසලං අත්තමතං<sup>3</sup> විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉතී පි හි එකච්චියා සෙය්‍යා පොස ජනාධිප,  
මෙධාමිති සිලවතී සස්සදෙවා පතිබ්බතා.

තස්සා යො ජායති පොසො සුරො හොති දිසම්පති,  
තාදිසා සුභගියා<sup>4</sup> පුතො: රජ්ජමි අනුසාසනීති.

1. විලුච්චති - ස්‍යා, සිවු, 1. 2. සි 2, PTS. 2. අථ දුක්ඛං - මජ්ඣ. 3. අත්තමතං - මජ්ඣ, සිවු 1, PTS. 4. සුභරියා - PTS.

8. 2. 7.

අපමාදසුභානං.

128. සාවජජීයං—

එකමනනං නිසිදි, එකමනනං නිසිනො, බො රුජ, පසෙනදි කොසලො භගවනනං එතදවොච: අඤ්ඤා භු බො භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්මිගග්ගා<sup>1</sup> තිට්ඨති, දිට්ඨධම්මකඤ්ඤාව අනං සම්පරුසිකඤ්ඤාති.

අඤ්ඤා බො චිතාරුජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්මිගග්ගා<sup>1</sup> තිට්ඨති, දිට්ඨධම්මකඤ්ඤාව අනං සම්පරුසිකඤ්ඤාති.

කතමො පත භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්මිගග්ගා<sup>1</sup> තිට්ඨති, දිට්ඨධම්මකඤ්ඤාව අනං සම්පරුසිකඤ්ඤාති?

අපමාදො, බො චිතාරුජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්මිගග්ගා<sup>1</sup> තිට්ඨති දිට්ඨධම්මකඤ්ඤාව අනං සම්පරුසිකඤ්ඤාති. සෙය්‍යථාපි චිතාරුජ යාති කානිච්ඡ ජම්මලානං<sup>2</sup> පාණානං පදජාතාති සබ්බාති තාති භජිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, භජිපදං තෙසං අග්ගමිකතායති යදිදං මහනතතෙන. එවමෙව බො චිතාරුජ අපමාදො එකො ධම්මො යො උභො අනෙ සම්මිගග්ගා<sup>1</sup> තිට්ඨති දිට්ඨධම්මකඤ්ඤාව අනං සම්පරුසිකඤ්ඤාති.

අයුං අරුහිසං වණ්ණං සග්ගං උච්චාකුලිතනං,  
රතියො පත්ථනෙන උමාරු අපරුපරු,  
අපමාදං පසංසනති පුඤ්ඤාකිරියාසු පණ්ණිනා

අපමනො උභො අනෙ අභිගණනාති<sup>3</sup> පණ්ණිනො,  
දිට්ඨධම්මො ච යො අනෙ යො වනෙ සම්පරුසිකො,  
අනාතිසමයො ධරො පණ්ණිනොති පට්ඨවතීති.

8. 2. 8.

කලාසාණමිත්තසුභානං.\*

129. සාවජජීයං—

එකමනනං නිසිනො, බො රුජ, පසෙනදි කොසලො භගවනනං එතදවොච: ඉධ මග්ගං භනෙන රතොගතස්ස පරිසලලිතස්ස එවං වෙතසො පරිවිතකෙකා උදපාදි: සවාකතො භගවතා ධම්මො. සො ච බො කලාසාණමිත්තස්ස කලාසාණසභායස්ස කලාසාණසම්පවච්ඡිකස්ස නො පාපමිත්තස්ස නො පාපසභායස්ස නො පාපසම්පවච්ඡිකස්සාති.

1. සම්මිගග්ගා - මජ්ඣිම, සා, STP. 2. ජම්මලානං - මජ්ඣිම, සා. 3. අභිගණනාති - මජ්ඣිම, සා.

\* දුතියාපමාදසුභානං - සා, PTS



එවමෙතං මහාරුජ, එවමෙතං මහාරුජ, ස්වාක්කානො මහාරුජ මයා-  
ධමෙමා, සො ච බො කල්‍යාණමිත්තස්ස කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණ-  
සම්පවඞ්කස්ස, නො පාපමිත්තස්ස නො පාපසභායස්ස නො පාපසම්පවඞ්කස්සාති.

එකමිදුතං මහාරුජ, සමයං සකෙකස්ස විහරුමි නාගරකං<sup>1</sup> නාම සක්‍යාතං  
තිගමො. අථ බො මහාරුජ ආනිජෙදු, භික්ඛු යෙනාහං තෙත්‍රපසඞ්කමි.  
උපසඞ්කමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො  
බො මහාරුජ ආනිජෙදු භික්ඛු මං එතදවොච: උපසඞ්කමිදං භනොත චුභව-  
චරියස්ස යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.  
එවං චුත්තාහං මහාරුජ ආනිජං භික්ඛු එතදවොචං: මා හෙවං ආනිජං,  
මා හෙවං ආනිජං, සකල්මෙව හිදං ආනිජං චුභවචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා  
කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතා. කල්‍යාණමිත්තස්සෙතං ආනිජං  
භික්ඛුනො පාටිකඛං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්පවඞ්කස්ස අරියං  
අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙස්සති<sup>2</sup> අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං බහුලීකරෙස්සතිති.

කප්ඤ්ච ආනිජං භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණ-  
සම්පවඞ්කො “අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති”<sup>3</sup> අරියං අට්ඨබ්බිකං  
මග්ගං බහුලීකරෙති? ඉධානිදං භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකතිස්සිතං  
විරුහතිස්සිතං නිරුධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සම්මාසඞ්කපපං  
භාවෙති - සම්මාචාචං භාවෙති - සම්මාකම්මන්තං භාවෙති, - සම්මාආජීවං  
භාවෙති - සම්මාචාරාමං භාවෙති - සම්මාසතිං භාවෙති - සම්මාසමාධිං භාවෙති  
විචෙකතිස්සිතං විරුහතිස්සිතං නිරුධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං බො  
ආනිජං භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කො අරියං  
අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං බහුලීකරෙති.

තදුමිතාපෙතං ආනිජං පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා සකල්මෙච්ඤ්ඤං  
චුභවචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

මමං හි ආනිජං කල්‍යාණමිත්තං ආගමම ජාතිධම්මං සත්තා ජාතියා  
පරිමුච්චන්ති. ජරාධම්මං සත්තා ජරාය පරිමුච්චන්ති. ව්‍යාධිධම්මං සත්තා  
ව්‍යාධිතා<sup>4</sup> පරිමුච්චන්ති. මරණධම්මං සත්තා මරණෙන පරිමුච්චන්ති. සොදා-  
පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසධම්මං සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සු-  
පායාසෙහි පරිමුච්චන්ති. ඉමිතා බො එතං ආනිජං පරියායෙන වෙදිතබ්බං:  
යථා සකල්මෙවභිදං චුභවචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා  
කල්‍යාණසම්පවඞ්කතාති.

තස්මාතිත තෙ මහාරුජ එවං සික්ඛිතබ්බං: කල්‍යාණමිත්තො භවිස්සාමි  
කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවඞ්කොති. එවං හි තෙ මහාරුජ සික්ඛි-  
තබ්බං, කල්‍යාණමිත්තස්ස තෙ මහාරුජ කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්ප-  
වඞ්කස්ස අයං එකො ධමමො උපනිස්සාය විහාතබ්බො අපාමාදෙ කුසලෙස්ස  
ධමමෙස්ස.

1. නගරකං - මජ්ඣ. සං. 2. භාවෙය්‍ය - සීග්‍ර. 3. අකාරිතපාදො න දිස්සතෙ. PTS.  
පොඤ්ඤෙ. 4. ව්‍යාධිතො - මජ්ඣ. සං. ව්‍යාධියා - PTS.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ, විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය ඉන්ධං-  
ගාරණං<sup>1</sup> එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං උප-  
නික්ඛාය. භන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උපනික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය ඛන්ධි-  
යාතමපි අනුයුතතානං<sup>2</sup> එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති  
අපමාදං උපනික්ඛාය. භන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උප-  
නික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය බල-  
කායස්සපි එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං උප-  
නික්ඛාය. භන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උපනික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය තෙගම-  
ජාතපදස්සපි<sup>3</sup> එවං භවිස්සති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං  
උපනික්ඛාය. භන්ද මයමපි අපමනතා විහරාම අපමාදං උපනික්ඛායාති.

අපමනතස්ස තෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනික්ඛාය අතතාපි  
ගුණො රක්ඛිතො භවිස්සති, ඉන්ධංගාරමපි ගුණං රක්ඛිතං භවිස්සති,  
කොසකොට්ඨංගාරමපි ගුණං රක්ඛිතං භවිස්සති.

භොගෙ පත්ථයමානෙත උළාරෙ අපරාපරෙ,  
අපමාදං පසංසන්ති පුඤ්ඤකිරියාසු පණ්ඩිතා.

අපමතො උභො අපො අබිගණ්හාති පණ්ඩිතො,  
දිට්ඨි<sup>4</sup> ධම්මෙ ව යො අපො යො වපො සම්පරාධිකො,  
අත්ථාහිසමයාධිරො පණ්ඩිතොති පට්ටච්චති.

### 3. 2. 9.

පඨමං අයුතතනිකයුතනං.

130. සාමපජියං—

අථ ඛො රාජා පඤ්ඤාදී ඤාණලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා තෙනුප-  
සම්භවති. උපසම්භවති භගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමතනං තිසිදි. එකමතනං  
තිසිතනං ඛො රාජානං පසෙතදිං<sup>5</sup> කොසලං භගවා එතදවොච: භන්ද කුතො  
හු තුං මහාරාජ අගච්ඡති දිවාදිවස්සාති?

1. ඉන්ධංගාරණං අනුයුතතානං - මජ්ඣං, අනුයාසනතස්ස. සා. 2. අනුයුතතානං - සා.,  
මජ්ඣං. 3. ජාතපදස්සපි - මජ්ඣං, PTS. 4. දිට්ඨි ධම්මෙ - සීඝ්‍ර. 5. පඤ්ඤාදි - කප්ථි.

ඉධ භනෙන සාවච්ඡියං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො.<sup>1</sup> තමහං අපුතතකං සාපතෙය්‍යං රාජනෙනපුරං අතිහරිතො ආගච්ඡාමි. අසිති භනෙන සතසහසාති තීරඤ්ඤායෙව, කො පන වාදෙ රුපියස්ස. තස්ස ඛො පන භනෙන සෙට්ඨස්ස ගහපතිස්ස ඵවරුපො භතතභොගො අහොසි: කණාජකං භුක්ඛති බිලඛිගුද්ධියං. ඵවරුපො ච්ඡිභොගො අහොසි: සාණං ධාරෙති තිපක්ඛවසනං. ඵවරුපො යානභොගො අහොසි: ජජ්ජරථකෙන යාති පණණච්ඡත්තකෙන ධාරියමානෙනාති.

ඵවමෙතං මහාරාජ, ඵවමෙතං මහාරාජ, අසපුරිසො ඛො මහාරාජ උළාරෙ භොගෙ ලභිතො තෙව අත්තානං සුඛෙති පිණෙති. න මාතෘපිතරො සුඛෙති පිණෙති. න පුත්තදුරං සුඛෙති පිණෙති. න දුසකමමකරපොරිසෙ සුඛෙති පිණෙති. න මිත්තාමච්චෙව සුඛෙති පිණෙති. න සමණ්ත්‍රාගභණ්ණෙසු උඤ්ඤිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුඛවිපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. තස්ස තෙ භොගෙ ඵවං සමමා අපරිභුක්ඛියමානො<sup>2</sup> රාජානො වා හරන්ති, වොරා වා හරන්ති. අග්ගි වා ඛහති. උදකං වා චහති. අප්පියා වා දුයාද හරන්ති. ඵවං ස තෙ<sup>3</sup> මහාරාජ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛියමානා<sup>4</sup> පරිකබ්බං ගච්ඡන්ති නො පරිභොගං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ, අමනුස්සට්ඨානෙ පොකඛරණී අවෙජාදකා සිකොදකා සාකොදකා සෙනකා<sup>5</sup> සුපතිත්ථා රමණීයා. තං ජනො තෙව හරෙය්‍ය, න පිවෙය්‍ය, න න්හායෙය්‍ය, න යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය. ඵවං හි තං මහාරාජ උදකං සමමා අපරිභුක්ඛියමානං පරිකබ්බං ගච්ඡන්ති නො පරිභොගං.

ඵවමෙව ඛො මහාරාජ, අසපුරිසො උළාරෙ භොගෙ ලභිතො තෙවත්තානං සුඛෙති පිණෙති -පෙ- අප්පියා වා දුයාද හරන්ති. ඵවං ස තෙ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛියමානා පරිකබ්බං ගච්ඡන්ති නො පරිභොගං.

සපුරිසො ව ඛො මහාරාජ උළාරෙ භොගෙ ලභිතො අත්තානං සුඛෙති පිණෙති. මාතෘපිතරො සුඛෙති පිණෙති. පුත්තදුරං සුඛෙති පිණෙති. දුසකමමකරපොරිසෙ සුඛෙති පිණෙති. මිත්තාමච්චෙව සුඛෙති පිණෙති. සමණ්ත්‍රාගභණ්ණෙසු උඤ්ඤිකං දක්ඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුඛවිපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. තස්ස තෙ භොගෙ ඵවං සමමා පරිභුක්ඛියමානෙ තෙව රාජානො හරන්ති. න වොරා හරන්ති. න අග්ගි ඛහති. න උදකං චහති. න අප්පියා දුයාද හරන්ති. ඵවං ස භො මහාරාජ භොගා සමමා පරිභුක්ඛියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති නො පරිකබ්බං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකඛරණී අවෙජාදකා සිකොදකා සාකොදකා සෙනකා සුපතිත්ථා රමණීයා. තං ජනො හරෙය්‍යපි පිවෙය්‍යපි න්හායෙය්‍යපි යථාපච්චයමපි කරෙය්‍ය. ඵවං හි තං මහාරාජ උදකං සමමා පරිභුක්ඛියමානං පරිභොගං ගච්ඡන්ති නො පරිකබ්බං. ඵවමෙව ඛො මහාරාජ ධිරො සපුරිසො උළාරෙ භොගෙ ලභිතො අත්තානං සුඛෙති පිණෙති -පෙ- ඵවං ස තෙ භොගා සමමා පරිභුක්ඛියමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති නො පරිකබ්බන්ති.

1. කාලකතො - මජ්ඣ. 2 අපරිභුක්ඛියමානො - සීඝ්‍ර. PIS. සී 2 3. ඵවං-හනෙන - සීඝ්‍ර. PTS. සී2. 4. අපරිභුක්ඛියමානා - සීඝ්‍ර. සඤ. PTS. සී2. 5. සෙනොදකා - මජ්ඣ.

අභිනුක්ඛාමිතෙ උදකං ව සිතං තදපෙය්‍යමානං පරිසොසමෙති,  
එවං ඛතං කාපුරිසො ලභිතො තෙවත්තතා භුඤ්ඤති නො දදති.

සිරො ව විඤ්ඤ අභිගමම භොගෙ යො භුඤ්ඤති කිච්චකරො ව භොති,  
සො ඤ්ඤතිසංඝං නිසංභො ගරිතො අනිඤ්ඤො සග්ගමුපෙති ණතන්ති.

### 3. 2. 10.

#### දුතියං අපුත්තකසුත්තං.

#### 131. සාවච්ඤියං—

අථ ඛො රුජා පසෙතදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන හගවා  
තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්චා හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි.  
එකමන්තං නිසින්නං ඛො රුජානං පසෙතදිං කොසලං හගවා එතදවොච:  
හඤ්ඤ කුතො නු තං මහාරුජ අගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

ඉධ හන්තෙත සාවච්ඤියං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො. තමහං අපුත්තකං  
සාපතෙය්‍යං රුජන්තෙත්‍රං අභිගරිතො අගච්ඡාමි. සතං හන්තෙත සත්තසග්ගා-  
නං<sup>1</sup> භීරඤ්ඤෙත්‍රං, කොපන වාදො රුපියස්ස. තස්ස ඛො පන හන්තෙත  
සෙට්ඨිස්ස ගහපතිස්ස එවරුපො හත්තභොගො අභොසි: කණ්ණාචකං  
භුඤ්ඤති කිලිඛගුද්ධියං. එවරුපො වත්ථභොගො අභොසි: සාණං ධාරෙති  
තිපකඛවසනං. එවරුපො යාතභොගො අභොසි: ජජ්ජරරථකෙන යාති  
පණ්ණව්ඡත්තකෙන ධාරියමානෙතාති.

එවමෙතං මහාරුජ, එවමෙතං මහාරුජ, භුත්තඛං සො මහාරුජ සෙට්ඨි  
ගහපති තණ්ණසිඨිං<sup>2</sup> නාම පච්චෙකසඤ්ඤාදිං<sup>3</sup> පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි.  
“දෙථ සමණස්ස පිණ්ඩනති” වතො උට්ඨායාසනා පක්කාමි. දතො ව පන  
පච්ඡා විපට්ඨසාරී අභොසි: “වරමෙතං පිණ්ඩපාතං දසා වා කමමකරු වා  
භුඤ්ඤෙත්‍රනති.” භාභුවං පන එකපුත්තකං සාපතෙය්‍යස්ස කාරණා ජිවිතා  
වොරොපෙසි.

යං ඛො සො මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපති තගරසිඨිං<sup>2</sup> පච්චෙකසඤ්ඤාදිං<sup>3</sup>  
පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි, තස්ස කමමස්ස විපාකෙන සත්තකඛන්තං සුගතීං  
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජි, තස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙතෙන ඉච්ඡාසංගෙව  
සාවච්ඤියං සත්තකඛන්තං සෙට්ඨිත්තං කාරෙසි.

යං ඛො සො මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපති දතො පච්ඡා විපට්ඨසාරී අභොසි:  
“වරමෙතං පිණ්ඩපාතං දසා වා කමමකරු වා භුඤ්ඤෙත්‍රනති,” තස්ස කමමස්ස  
විපාකෙන තාස්සුලාරුය හත්තභොගාය විතනං තමති. තාස්සුලාරුය  
වත්ථභොගාය විතනං තමති. තාස්සුලාරුය යාතභොගාය විතනං තමති.  
තාස්සුලාරුතං පඤ්චන්තං කාමගුණානං භොගාය විතනං තමති.

1. සත්තසග්ගානි - කප්ඵි. 2. තණ්ණසිඨිං පච්චෙකසඤ්ඤාදිං - මජ්ඣ. 3. පච්චෙක  
චුදා - සී PTS.

යං බො සො මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති භාදුච්ච පන එකපුත්තකං සාපනෙය්‍යසා කාරණං ජිවිතා වොරොපෙසි. තස්ස කමමෙය්‍ය විපාකෙත ඛහුති වස්සාති ඛහුති වස්සසතාති ඛහුති වස්සසහස්සාති ඛහුති වස්සසතසහස්සාති නිරයෙ පච්චිත්ථ. තස්සෙව කමමෙය්‍ය විපාකාවසෙසෙන ඉදං සත්තමං අපුත්තකං සාපනෙය්‍යං රුජ්කොසං පටෙහෙති. තස්ස බො පන මහාරුජ් සෙට්ඨිග්ග ගහපතීග්ග පුරුණඤ්ච පුඤ්ඤං පරික්ඛිණං, තවඤ්ච පුඤ්ඤං අනුපටිනං. අජ්ජ පන මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං චරිතං උපපන්නොති? එවං භනෙත සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං නිරයං උපපන්නොති? එවං මහාරුජ් සෙට්ඨි ගහපති මහාරොරුචං නිරයං උපපන්නොති.

ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං පරිග්‍රහං වාපි<sup>2</sup> යද්දපි කිඤ්චි,  
දුසා කමමකරු පෙසා යෙ වස්ස අනුජිවිතො,  
සබ්බං තාද්‍ය ගතතබ්බං සබ්බං නික්ඛිපගාමිතං<sup>3</sup>.

යඤ්ච කරොති කායෙන වාචාය උද වෙතසා,  
තං හි තස්ස සකං හොති තඤ්ච ආදය ගච්ඡති,  
තඤ්චස්ස අනුතං හොති ඡායාව අතපායිති.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සමපරාධිකං,  
පුඤ්ඤති පරලොකස්මිං පතිට්ඨා භොතති පාණිතනති.

අපුත්තකමනො දුතියො.

කත්‍රැඤ්ඤා:-

ජච්චා පඤ්ච රුජානො දෙණපාසසඛාමා ඤොති ව,  
ධිතරු ඤො අපමාදා ඤො අපුත්තකෙත වාති<sup>4</sup>.

### 3. කොසලවග්ගො.

#### 3. 3. 1.

#### පුගගලසුත්තං

132. සාමවජ්ඣං—

අථ බො රුජා පසෙතදි කොසලො යෙන භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙති, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං බො රුජානං පසෙතදිකොසලං භගවා එතදවොච: වත්තාරො මෙ මහාරුජ් පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො? තමොතමපරායණො<sup>5</sup> තමොජොතිපරායණො ජොතිතමපරායණො ජොති-ජොතිපරායණොති.

1. මහාරොරුචෙ - මජ්ඣ. 2. වාපි. - සිවු. 3. නික්ඛිපගාමිතං - සෘ.

4. ජච්චා පඤ්ච රුජානො දෙණපාසසඛාතරුච ව සඛාතමිතා ඤො චුත්තාහි මලලිකා ඤො අපමාදෙත ව අපුත්තකෙත ඤො චුත්තා වසෙතා නෙත පච්චිවතීති. - මජ්ඣ.

5. පරායණා - සබ්බත්.

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුනකුසකුලෙ වා දුට්ඨෙද්දෙ අපපන්නපානභොජනෙ කසිරවුතතිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ච හොති දුබ්බණ්ණො දුග්ගසිකො ඔකොට්ඨකො ඛව්භාඛාධො,<sup>1</sup> කාණො වා හොති කුණී වා බ්බෙඤ්ඤා වා පකබ්භතො වා ත ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගකිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචයා දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්ථා වාචයා දුච්චරිතං වරිත්ථා මනසා දුච්චරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො අකිකාරා වා අකිකාරං ගච්චෙය්‍ය, තමා වා තමං ගච්චෙය්‍ය, ලොභිතලො වා ලොභිතලං ගච්චෙය්‍ය, තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං ඛො මහාරුජ පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති.

කථකුච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො නීවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති, වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ<sup>1</sup> වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුනකුසකුලෙ වා දුට්ඨෙද්දෙ අපපන්නපානභොජනෙ කසිරවුතතිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ච හොති දුබ්බණ්ණො දුග්ගසිකො ඔකොට්ඨකො ඛව්භාඛාධො,<sup>2</sup> කාණො වා කුණී වා බ්බෙඤ්ඤා වා පකබ්භතො වා ත ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගකිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුචරිතං වරති. වාචයා සුචරිතං වරති. මනසා සුචරිතං වරති. සො කායෙන සුචරිතං වරිත්ථා වාචයා සුචරිතං වරිත්ථා මනසා සුචරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පඨවියා වා පලලඛකං ආරොහෙය්‍ය පලලඛකා වා අස්සපිට්ඨිං ආරොහෙය්‍ය අස්සපිට්ඨියා වා ගජචිකකිං ආරොහෙය්‍ය ගජචිකකිං වා පාසාදං ආරොහෙය්‍ය, තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං ඛො මහාරුජ පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති.

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාරාතො හොති ඛතතියමහාසාලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතීමහාසාලකුලෙ වා අබ්බේ මහඥානෙ මහාභොගෙ පසුතජාතරුපරජතෙ පසුතච්ඡිතකුපකරණෙ පසුතධිතධිඤ්ඤා. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණණපොකකරතාය සමන්තාගතො ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්තස්ස යාතස්ස මාලාගනිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මහසා දුච්චරිතං වරති. කායෙන දුච්චරිතං වරිතා වාචාය දුච්චරිතං වරිතා මහසා දුච්චරිතං වරිතා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පාසාද වා හජී-කකකිං ඔරෙහෙය්‍ය, හජීකකකිං වා අස්සපිට්ඨිං ඔරෙහෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨිං වා පලලඛකං ඔරෙහෙය්‍ය, පලලඛකා වා පඨවිං ඔරෙහෙය්‍ය, පඨවියා වා අකිකාරං පච්ඡෙය්‍ය<sup>1</sup>, තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිතමපරායණො හොති,

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො පුග්ගලො උච්චො කුලෙ පච්චාරාතො හොති ඛතතියමහාසා-ලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතීමහාසාලකුලෙ වා අබ්බේ මහඥානෙ මහාභොගෙ පසුතජාතරුපරජතෙ පසුතච්ඡිතකුපකරණෙ පසු-තධිතධිඤ්ඤා. සො ච හොති අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණණපොකකරතාය සමන්තාගතො ලාභී අන්තස්ස පාතස්ස වත්තස්ස යාතස්ස මාලාගනිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුච්චරිතං වරති. වාචාය සුච්චරිතං වරති. මහසා සුච්චරිතං වරති. සො කායෙන සුච්චරිතං වරිතා වාචාය සුච්චරිතං වරිතා මහසා සුච්චරිතං වරිතා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පලලඛකා වා පලලඛකං සඛකමෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨිං වා අස්සපිට්ඨිං සඛකමෙය්‍ය, හජීකකකිං වා හජීකකකිං සඛකමෙය්‍ය පාසාද වා පාසාදං සඛකමෙය්‍ය. තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති.

ඉමෙ බො මහාරුජ චතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

දළිඤ්ඤා<sup>2</sup> පුරිසො රුජ අස්සඤ්ඤා හොති මච්ඡරි,  
කදරියො පාපසඛකපො ඕච්ඡාදිට්ඨි අතාදරො.

සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඛකකො<sup>3</sup>,  
අකෙකාසති පරිභාසති තජ්ජිකො හොති රෙහකො,  
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජතාධිප,  
උපෙති නිරයං සොරං තමොතමපරායණො.

දළිඤ්ඤා පුරිසො රුජ සඤ්ඤා හොති අමච්ඡරි,  
දදති සෙට්ඨසඛකපො අබ්‍යග්ගමනසො<sup>4</sup> තරො.

1. ඔරෙහෙය්‍ය - සිඳු. PTS      2. දළිඤ්ඤා - මජ්ඣ, PTS.      3. වනිබ්බක - මජ්ඣ.  
4. අබ්‍යග්ගමනසො - සී 2. අ.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤකෙ,  
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්ඛති,  
දදමානං න වාරෙති<sup>1</sup> යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මිගමානො<sup>2</sup> ජනාධිප,  
උපෙති තිදිවං ණානං තමොජොතිපරායණො.

අබ්බො වෙ පුරිසො රුජ අසාදො භොති මච්ඡරි,  
කදරියො පාපසඛිකපෙයා මච්ඡාදිවති අනාදරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤකෙ,  
අකෙකාසති පරිභාසති නජීකො භොති රොසකො,  
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මිගමානො ජනාධිප,  
උපෙති තීරයං සොරං ජොතිතමිපරායණො.

අබ්බො වෙ පුරිසො රුජ සදො භොති අමච්ඡරි,  
දදති තෙට්ඨසඛිකපෙයා අබ්‍රහ්මකසො නරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤකෙ,  
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සික්ඛති,  
දදමානං න වාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මිගමානො ජනාධිප,  
උපෙති තිදිවං ණානං ජොතිජොතිපරායණොති.

### 3. 3. 2.

අය්‍යකාසුතනං.

133. සාවජ්ඣියං—

අථ බො රුජා පසෙතදි කොසලො දිවාදිවස්ස යෙන භගවා තෙනු-  
පසඛිකමි, උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.  
එකමන්තං නිසීන්තං බො රුජානං පසෙතදිං කොසලං භගවා එතදවොච:  
හන්ද භුක්තො භු ණං මහාරුජ, අගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති?

1. නිවාරෙති, සිමු1. 2. මිගමාන, සෘ, සිමු1, PTS.



අය්‍යකා මෙ භනෙත, කාලකතා<sup>1</sup> ජිණ්ණා වුඬ්ඞා<sup>2</sup> මහලලිකා අඬුගතා වයොඅනුප්පතතා චිතංවස්සසතිකා ජාතියා. අය්‍යකා ඛො පත මෙ භනෙත, පියා අහොසි<sup>3</sup> මිතාපා. හච්චිරතතෙත වෙපභං<sup>4</sup> භනෙත, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, හච්චිරතතමප්භං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති. අස්සරතතෙත වෙපභං භනෙත, ලහෙය්‍යං, මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, අස්සරතතමපභං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති. ගාමවරෙත වෙපභං භනෙත, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, ගාමවරමපභං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති. ජතපදෙත<sup>5</sup> වෙපභං භනෙත, ලහෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති, ජතපදමපභං දදෙය්‍යං මා මෙ අය්‍යකා කාලමකාසිති.

සබ්බෙ සත්තා මහාරුජ, මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අතතීතාති.

අවජරියං භනෙත අබ්භුතං භනෙත, යාව සුභාසිතමිදං භනෙත, හගවතා සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අතතීතාති.

ඵවමේතං මහාරුජ, ඵවමේතං මහාරුජ, සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අතතීතාති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ, යාති කාති ටි කුම්භකාරභාජතාති<sup>6</sup> ආමකාති වෙව පකකාති ව, සබ්බාති තාති හෙදන-ධම්මාති හෙදනපරියොසානාති හෙදනං අතතීතාති. ඵවමේව ඛො මහාරුජ සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අතතීතාති.

සබ්බෙ සත්තා මරිය්‍යන්ති මරණන්තං හි ජීවිතං,  
යථාකමමං ගමිය්‍යන්ති පුඤ්ඤපාපඵලපගා,  
තිරයං පාපකමමන්තා පුඤ්ඤකමමා ව සුගතිං.<sup>8</sup>

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සමපරාසිකං,  
පුඤ්ඤති පරලොකගමී පතිට්ඨා ගොන්ති පාණිනන්ති.

### 3. 3. 3.

#### ලොකසුත්තං.

134. ඝාටකපීයං—

ඵකමන්තං තිසිනො ඛො රුජා සඤ්ඤාදි කොසලො හගවන්තං ඵතදවොච: කති නු ඛො භනෙත ලොකස්ස ධම්මා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අථාසුචිභාරායාති?

1. කාලලිකා - මජ්ඣ. ඝා. PTS. 2. වුඬ්ඞා - මජ්ඣ. ඝා. 3. පියා හොති - මජ්ඣ. 4. වෙපාභං සී2. මජ්ඣ. PTS. 5. හච්චිරතතං පභං - මජ්ඣ. PTS. 6. ජතපදපදෙ-සෙත - මජ්ඣ. 7. කුම්භකාරභාජතාති. - සී2. PTS. 8. සුගතී - ඝා.

තයො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. දෙසො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරායාති.

ලොහො දෙසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවේතනා,  
හිංසනති අත්තසම්භූතා තච්ඡාරං ච සම්ඵලනති<sup>1</sup>.

### 3. 3. 4.

#### ඉස්සකථාසූතං.

135. ඝාඨිකප්පියං—

එකමනතං නිසින්නො ඛො රාජා පශ්ඨෙනදි කොසලො භගවනතං එතදවොච: කන්තං හු ඛො භන්නෙ දුතං දුතබ්බන්ති? යන්තං ඛො මහාරාජ, විතතං පසීදනීති. කන්තං පත භන්නෙ දින්නං මහපථලනති. අඤ්ඤං ඛො එතං මහාරාජ කන්තං දුතං දුතබ්බං. අඤ්ඤං පතෙතං කන්තං දින්නං මහපථලනති. සීලවතො ඛො මහාරාජ දින්නං මහපථලං නො තථා දුස්සිලෙ. තෙත හි මහාරාජ තඤ්ඤවෙත්තං පටිපුච්ඡස්සාමි යථා තෙ ඛමෙය්‍ය තථා තං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිම්ඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාස්ස යුද්ධං පට්ඨුපට්ඨීතං සඛිගාමො සමුපබ්බුලෙහා<sup>2</sup>, අථ ආගචේත්ථ්‍ය ඛතතියකුමාරො අසිකකිතො අකතභන්ධො අකතයොග්ගො අකතුපාසනො<sup>3</sup> භීරුච්ඡ්ඡි උත්‍රාසි පලාසි. භරෙය්‍යාසි තා පුරිසං? අන්තො ච තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති. තාහං භන්නෙ භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්තො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

අථ ආගචේත්ථ්‍ය බ්‍රාහ්මණකුමාරො අසිකකිතො -පෙ- අථ ආගචේත්ථ්‍ය වෙස්සකුමාරො අසිකකිතො -පෙ- අථ ආගචේත්ථ්‍ය යුද්ධකුමාරො අසිකකිතො -පෙ- භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අන්තො ච ඛො තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති? තාහං භන්නෙ භරෙය්‍යං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්තො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

1. සප්ථලං - ස්‍යා. 2. සමුපච්ඡෙදනො - ස්‍යා. 3. අකතුපාසනො - සීත්‍ර 2. ස්‍යා, PTS.

තං කිම්බිඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාසං යුග්ගං පච්චුපට්ඨිතං සඛිතාමො සමුපබ්බුලොකා<sup>1</sup>. අථ ආගචේත්‍ය ඛතතියකුමාරො සුසික්ඛිතො<sup>2</sup>. කතභජො කතයොගො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡිඨි අනුත්‍රාසි අපලාසී. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති.

අථ ආගචේත්‍ය මුහුණකුමාරො සුසික්ඛිතො<sup>2</sup> -පෙ- වෙසසකුමාරො සුසික්ඛිතො<sup>2</sup> -පෙ- සුද්දකුමාරො සුසික්ඛිතො<sup>2</sup> කතභජො කතයොගො කතුපාසනො අභිරු අච්ඡිඨි අනුත්‍රාසි අපලාසී. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති? භරෙය්‍යාහං භනෙන තං පුරිසං, අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙනාති.

එවමෙව බො මහාරාජ, යසො කසමා<sup>3</sup> වෙපි කුලා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති. සො ච භොති පඤ්චඛගවිපපභිතො පඤ්චඛගසමන්තා-ගතො, තස්මිං දිනෙන මහපථලං භොති<sup>4</sup>.

කතමාති පඤ්ච අඛිතාති පභිතාති<sup>5</sup> භොනති? කාමච්ඡද්‍ය පභිතො භොති, බ්‍යාපාදෙ පභිතො භොති, චිතමිද්ධං පභිතං භොති, උග්ග්චිකුක්කච්චං පභිතං භොති, විචිකිච්ඡා පභිතා භොති. ඉමාති පඤ්ච අඛිතාති පභිතාති භොනති.

කතමෙහි පඤ්චඛගෙහි සමන්තාගතො භොති? අසෙබෙන<sup>6</sup> සීලකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන<sup>6</sup> සමාධිකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන<sup>6</sup> පඤ්ඤාකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන<sup>6</sup> විමුත්තිකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති, අසෙබෙන<sup>6</sup> විමුත්තිඤ්ඤාදස්ස-තකඛ්ඛෙන සමන්තාගතො භොති. ඉමෙහි පඤ්චඛගෙහි සමන්තාගතො භොති.

ඉති පඤ්චඛගවිපපභිතෙ පඤ්චඛගසමන්තාගතො දිනනං මහපථලනති.

ඉදමවොච භගවා. ඉදං වන්තා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්තා:

ඉස්සන්තං<sup>7</sup> බලවිරියඤ්ඤා යස්මිං විජේජථ මාණවෙ,  
තං යුග්ගිකො භරෙ රුජා තාසුරං ජාතිපච්චයා.

තථෙව බන්ති සොරච්චං ධම්මා යස්මිං පභිට්ඨිතා,  
තමරියවුත්තං<sup>8</sup> මෙධාසීං භිතජච්චමපි පුජයෙ.

කාරයෙ අස්සමෙ රමෙව වාසයෙත්ථ බහුසුභෙ,  
පපඤ්ච විවතෙ කසිරු දුග්ගෙ සඛිකමනාති ච.

අන්තං පානං බාදනීයං වන්තසෙනාසනාති ච,  
දදෙය්‍ය උජ්ඣුතෙසු විපපසනෙන වෙනසා.

1. සමුපබ්බුලොකා - සා. 2. සික්ඛිතො - සිමු2, 3. යසමා වෙපි - සිමු, සා.  
4. මහපථලං - සිමු, 5. විපපභිතාති - සිමු, 6. අසෙය්‍යසංඝාත, - මජ්ඣ, සා. PTS.  
7. ඉස්සන්තං - මජ්ඣ, PTS. 8. අරියවුත්තං - මජ්ඣ.

යථා හි මෙසො ථනං විජ්ජමාලී සතකකකු<sup>1</sup>,  
ථලං නිත්තඤ්ඤා පුරෙති අභිවසං වසුකිරං.

තථෙව සඤ්ඤා සුතවා<sup>2</sup> අභිසංඛාවට හොජනං,  
වණ්ඛබ්බකො තප්පයති අත්තපානෙන පණ්ඨිතො,  
ආමොදමානො<sup>3</sup> පකිරෙති දෙථ දෙපාති භාගති.

තං හිසං ගජ්ජනං හොති දෙවසෙව පවසානො,  
සා පුඤ්ඤාධාරා විපුලා දාතාරං අභිවසානිති.

3. 3. 5.

පබ්බතූපමසුතනං.

136. සාවච්ඡිං—

ථකමනං නිසිත්තං බො රුජානං ඡංසෙනදිං කොසලං භගවා ඵතදවොච:  
හන්ද කුතො නු චං මහාරුජ ආගච්ඡති දිවාදිවසානි?

යාති තාති භනෙන රඤ්ඤං බතතියානං මුඤ්ඤාචසිත්තානං ඉසාරියමද-  
මිත්තානං කාමගෙධපරිපුට්ඨිතානං ජතපදන්ථාචරියපාතනානං මහනං  
පඨමිමණ්ඩලං අභිවිජ්ජ අජ්ඣාචසානානං රුජකරණීයාති සන්ති<sup>4</sup>, තෙසාංහං<sup>5</sup>  
ඵතරති උසුකකං ආපනෙතාති.

තං කිමඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පුරිච්ඡිමාය  
දිසාය සඤ්ඤාසිකො පච්චිසිකො. සො තං උපසංඝමිත්තා ඵලං වදෙය්‍ය: යග්ගෙ  
මහාරුජ ජානෙය්‍යාසි: අහං ආගච්ඡාමි පුරිච්ඡිමාය දිසාය. තන්ඤ්ඤං  
මහනං පබ්බතං අබ්බතං. සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤො<sup>6</sup> ආගච්ඡති. යං  
තෙ මහාරුජ කරණීයං තං කරොහීති. අථ දුතියො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය  
දකඤ්ඤාය දිසාය -පෙ- අථ තතියො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පච්චිමාය දිසාය  
-පෙ- අථ චතුස්සො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාය දිසාය සඤ්ඤාසිකො  
පච්චිසිකො. සො තං උපසංඝමිත්තා ඵලං වදෙය්‍ය: යග්ගෙ මහාරුජ ජානෙය්‍යාසි:  
අහං ආගච්ඡාමි උත්තරාය දිසාය තන්ඤ්ඤං මහනං පබ්බතං අබ්බතං.  
සබ්බෙ පාණේ නිප්පොඤ්ඤො<sup>6</sup> ආගච්ඡති. යං තෙ මහාරුජ කරණීයං  
තං කරොහීති. ඵවරුපෙ හෙ මහාරුජ මහති මහබ්බකෙ සමුප්පනෙන දුරුණේ  
මනුස්සකයෙ දුලුභෙ මනුස්සනෙන කිමසං කරණීයන්ති?

ඵවරුපෙ මෙ භනෙන මහති මහබ්බකෙ සමුප්පනෙන දුරුණේ මනුස්ස-  
කයෙ දුලුභෙ මනුස්සනෙන කිමසං කරණීයං අඤ්ඤාත්‍ර ධම්මචරියාය  
සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤාකිරියායාති.<sup>7</sup>

ආරොචෙමි බො තෙ මහාරුජ, පච්චෙදයාමි<sup>8</sup> බො තෙ මහාරුජ, අභිවත්තති  
බො තං මහාරුජ ජරුමරණං. අභිවත්තමානෙ ච තෙ මහාරුජ, ජරුමරණේ  
කිමසං කරණීයන්ති?

1. සතකකකු - PTS. 2. සුතවා - සා. 3. අනුමොදමානො - සා. 4. භවන්ති,  
සා. මජ්ඣ. 5. තෙසාංහං - මජ්ඣ. 6. නිප්පොඤ්ඤො - සිවු, 2. නිප්පොඤ්ඤො -  
මජ්ඣ. සා. 7. අඤ්ඤාත්‍ර සම්මචරියාය අඤ්ඤාත්‍ර කුසලකිරියාය අඤ්ඤාත්‍ර පුඤ්ඤාකිරියායාති -  
මජ්ඣ. සා. 8. පරිච්ඡෙදමි - මජ්ඣ. සා. PTS. සි 1. 2.

අඛිවත්තමානෙ ව මෙ භනෙන ජරාමරණේ කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියාය.

යානි තානි භනෙන රඤ්ඤං ඛතතියානං මුද්ධාවසිත්තානං ඉසාරිය-  
මිදමිත්තානං කාමගෙඛපරිසුට්ඨිතානං ජනපදජාචරියපපත්තානං මහනානං  
පඨවිමණ්ඩලං අභිච්ඡය අප්ඤ්ඤාපසන්නානං හත්ථියුද්ධානි භවන්ති. තෙසමපි  
භනෙන හත්ථියුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

යානිපි තානි භනෙන රඤ්ඤං ඛතතියානං මුද්ධාවසිත්තානං - පෙ - අස්ස-  
යුද්ධානි භවන්ති - පෙ - රථයුද්ධානි භවන්ති - පෙ - පතතියුද්ධානි භවන්ති.  
තෙසමපි භනෙන පතතියුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ  
ජරාමරණේ.

ඤ්ඤානි බො පන භනෙන ඉමස්මිං රුජකුලෙ මනතිනො මහාමත්තා  
යෙ පභොනති ආගතෙ පච්චත්තිකෙ මනෙතභි භෙදධිතුං. තෙසමපි භනෙන  
මනෙතසුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

සංවිජ්ජති බො පන භනෙන ඉමස්මිං රුජකුලෙ පහුතං තිරිඤ්ඤාසුචණ්ණං  
භූමිගතඤ්ඤෙව වෙහාසට්ඨඤ්ඤෙ. යෙන මයං පභොම ආගතෙ පච්චත්තිකෙ  
ධනෙන උපලාපෙතුං. තෙසමපි භනෙන ධනසුද්ධානං තත්ථි ගති තත්ථි  
විසයො අඛිවත්තමානෙ ජරාමරණේ.

අඛිවත්තමානෙ ව මෙ භනෙන ජරාමරණේ කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු  
ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියායාති.

එවමෙතං මහරුජ, එවමෙතං මහරුජ, අඛිවත්තමානෙ ව තෙ ජරාමරණේ  
කිමස්ස කරණීයං අඤ්ඤානු ධම්මචරියාය සම්මචරියාය කුසලකිරියාය  
පුඤ්ඤකිරියායාති.

ඉදමවොව භගවා. ඉදං වත්ථා සුගතො අථාපරං එතදවොව සත්ථා:

යථාපි සෙලා විපුලා නහං ආහව්ව පබ්බතා,  
සමන්නා අනුපරියෙය්‍යං<sup>1</sup> නිපෙපාඨෙන්නා<sup>2</sup> වතුද්දිසා.

එවං ජරා ව මච්චු<sup>3</sup> ව අඛිවත්තනති පාණීනො<sup>4</sup>,  
ඛතතියෙ බ්‍රාහ්මණේ වෙස්සෙ පුද්දෙ වණ්ඤාලපුක්කඤ්ඤෙ,  
ත කිඤ්ඤි පරිවජෙජති සබ්බමෙවාභිමද්දති.

ත තත්ථි හත්ථිනං<sup>5</sup> භූමි න රථානං න පතතියා,  
ත වාපි මනෙතසුද්ධෙත සකකා ජෙතුං ධනෙන වා.

තසවා හි පණ්ඨිතො පොසො සම්පස්සං අත්ථමත්තනො,  
බ්‍රුද්ධො ධම්මෙ ව සබ්බෙත ව ධිරො සද්ධං නිවෙසයෙ.

1 සමන්නානුපරියෙය්‍යං - මජ්ඣං. 2 නිපෙපාඨෙන්නා - මජ්ඣං. 3 මරණං - සී 1.  
4 පාණීනෙ - මජ්ඣං. 5 හත්ථිනං - මජ්ඣං, සසා, PTS.

යො ධම්මවාරී<sup>1</sup> කායෙන වාචාය උද වෙනසා,  
ඉධෙව නං පසංසන්නි පෙච්ච සග්ගෙ පමොදනීති.

කොසලවග්ගො තතියො.

භවුද්දනං:

පුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො ඉක්ඛන්තං පබ්බතූපමං,  
දෙසිතං බුද්ධසෙවෙසිත ඉමං කොසලපඤ්චකන්ති.

කොසලසංයුතනං සමන්තං.

## 4. මාරසංයුතනං

### 1. ආයුචග්ගො.

#### 4. 1. 1.

තපොකම්මසුතනං.

137. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා  
නෙරඤ්ජත්ඨ නිරෙ අජපාලනිග්‍රොධමුලෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො. අථ බො  
භගවතො රහොගතස්ස පටිසලභිතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි:  
මුත්තො වතමති තාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සාධු මුත්තො වතමති තාය අනන්ත-  
සංභිතාය දුක්ඛාරකාරිකාය. සාධු ධීතො සතො බොධිං සමජ්ඣගන්ති<sup>2</sup>.

අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො වෙනසා වෙනොපරිචිතකකම්ඤ්ඤය  
යෙන භගවා තෙහුපසංඝිකම්. උපසංඝිකම්භා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසි.

තපොකම්මා අපකම්මෙ යෙන සුජ්ඣන්ති මානවා,  
අසුද්ධො මිඤ්ඤසි සුද්ධො සුද්ධිමග්ගමපරද්ධොති<sup>3</sup>.

අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති  
පච්චමාසි:

අනන්තසංභිතං ඤ්ඤා යං නිඤ්ඤි අමරං තපං,  
සබ්බං නන්තවහං භොති පියාරිත්තං<sup>4</sup> ව ධම්මති.

සීලං සමාධිං පඤ්ඤාද්ධා<sup>5</sup> මග්ගං බොධාය භාවයං,  
පනෙත්තාසම් පරමං සුද්ධිං නිහන්තො කම්මසි අනාකාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි  
දුම්මෙතො තජෙවන්තාරධාසිති.

1. ධම්මං වරී - මජ්ඣං. 2. සාධු වතමති සතො බොධිසමජ්ඣගාමී. සා. සාධු වතමති  
මුත්තො බොධිං සමජ්ඣගන්ති, මජ්ඣං. 3. සුද්ධිමග්ගො අපරපදධාමී - මජ්ඣං. 4. වියා -  
මජ්ඣං. 5. පමාසිපඤ්ඤාද්ධා. මජ්ඣං, PTS.

## 4. 1. 2.

## නාගසුභතං.

188. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුච්චෙලායං විහරති තජ්ජා නොරක්කජයය තිරෙ අජපාලතිශ්‍රොධමුලෙ පඨමාභීසමුද්ධො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකකාරතිමිසායං අජේඛාකාසෙ<sup>1</sup> නිසිනොතා හොති. දෙවො ව එකමෙකං ඵුසායති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ඡවතිතතතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො මහනතං හත්තිරජවණ්ණං අභිතිවමිතිනා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. සෙය්‍යථාපි තාම මහාඅරිට්ඨකො මණ්ඨි, එවමෙය්‍ය සිසං හොති. සෙය්‍යථාපි තාම සුඛං රුපිං, එවමෙය්‍ය දනො හොනත්. සෙය්‍යථාපි තාම තඛහලීසා<sup>2</sup>, එවමෙය්‍ය සොණෙකා හොති.

අථ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිනා මාරං පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සංසාරං<sup>3</sup> දීඝමඤ්ඤානං වණ්ණං කනා සුභාසුභං,  
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අනතකාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවනතරධාසිති.

## 4. 1. 3.

## සුභසුභතං.

139. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුච්චෙලායං විහරති -පෙ- පඨමාභීසමුද්ධො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකකාරතිමිසායං අජේඛාකාසෙ<sup>4</sup> නිසිනොතා හොති. දෙවො ව එකමෙකං ඵුසායති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ඡවතිතතතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා භගවතො අවිදුරෙ උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති සුභා වෙව අසුභා ව.

අථ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිනා මාරං පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සංසාරං දීඝමඤ්ඤානං වණ්ණං කනා සුභාසුභං,  
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො තමසි අනතක.

යෙ ව කායෙන වාචාය මනසා ව සුසංවුතා,  
ත තෙ මාරවසාසුගා ත තෙ මාරස්ස බඬගුති<sup>5</sup>.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තතෙවනතරධාසිති.

1. අජේඛාකාසෙ - මජ්ඣ. 2. තඛහලීසා - PTS. 3. සංසාරං - සසා. PTS. සි 1, 2.  
4. අජේඛාකාසෙ - මජ්ඣ. 3. 5. පච්චගුති - සිමු, සසා. PTS. සි 1' 2.

## 4. 1. 4.

## පඨමපාසසුත්තං.

140. එවං මෙ සුතං එකං සමයං ගඟවා බාණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ ඕෂද්දයෙ. තත්‍ර බො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතසි: භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛු ගඟවතො පච්චිකොසො. ගඟවා එතදවොච:

මහං බො භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරා යොනිසො සමමප්පධානා අනුත්තරං විමුත්ති අනුප්පත්තා, අනුත්තරං විමුත්ති සච්ඡිකතා. තුලෙහපි භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරා යොනිසො සමමප්පධානා අනුත්තරං විමුත්තිං අනුපාපුණ්ථ. අනුත්තරං විමුත්තිං සච්ඡිකරෙථාති.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන ගඟවා තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්භා ගඟවන්තං භාථාය අර්ඛිභාසි:

බඥො'සි<sup>1</sup> මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,  
මාරබ්බකිනබඥොසි<sup>1</sup> න මෙ සම්ඤ්ඤාමොක්ඛසීති.

[ගඟවා:]

මුත්තොහං<sup>2</sup> මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,  
මාරබ්බකිනමුත්තොමිති නිහතො භමසි අන්තකාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං ගඟවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තඤ්චන්තරධාසීති.

## 4. 1. 5.

## දුතියපාසසුත්තං.

141. එවං මෙ සුතං එකං සමයං ගඟවා බාණ්ණසියං විහරති ඉසිපතනෙ ඕෂද්දයෙ. තත්‍ර බො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතසි: භික්ඛවොති, හදනෙතති තෙ භික්ඛු ගඟවතො පච්චිකොසො. ගඟවා එතදවොච:

මුත්තොහං<sup>2</sup> භික්ඛවෙ සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. තුලෙහපි භික්ඛවෙ මුත්තා සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. වර්ථ භික්ඛවෙ වාරිකං බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය<sup>3</sup> අන්ධාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. මා එකෙන දො අගම්ථ<sup>4</sup>. දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ධං සබ්බඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ. සන්ති සත්තා අපාරජකච්ඡාතිකා අස්සවණ්ණා ධම්මස්ස පරිභායනති. ගම්භස්සාති ධම්මස්ස අඤ්ඤානායෙ. අහපි භික්ඛවෙ යෙන උරුවෙලා සෙතානිතිගමො<sup>5</sup> තෙත්‍රපසඛකම්භාමි ධම්මදෙසනායාති.

1. බඥො'සි - සහ. 2. මුත්තොහං, මජ්ඣං, සහ. 3. ලොකානුකම්පාය, සිවුළු, PTS.  
4. අගමථ සිවුළු 5. පසතානිගමො - මජ්ඣං, සහ, PTS.



අථ ඛො මාඤ්ඤ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවන්තං ගාථාය අර්ඝ්ඛායාසි:

බඤ්ඤාසි සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ව මානුසා,  
මහාබ්බකතබ්බොසි න මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

මුත්තොයං සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ව මානුසා,  
මහාබ්බකතමුත්තොමහි නිගන්තො තිමසි අත්තකාති.

අථ ඛො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං භගවා ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජෙවන්තරධායීති.

#### 4. 1. 6.

##### සප්පසුත්තං.

142. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති වෙඨවනො කලාඤ්ඤකතිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා රත්තකාසාරකම්මසායං අරෙඤ්ඤාසංඝො<sup>1</sup> නිසින්නො හොති. දෙවො ව එකමෙකං පුසායති.

අථ ඛො මාඤ්ඤ පාපිමා භගවතො භයං ජමහිත්තතං ලොමහංසං උපාදෙතුකාමො මහන්තං සප්පරජවණණං අභිනිවමිතිභා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. සෙය්‍යථාපි තාම මහතී එකරුහ්ඛිකා නාවා, එවමස්ස කායො හොති. සෙය්‍යථාපි තාම මහන්තං සොණ්ඨිකාකිලාඤ්ඤං, එවමස්ස එණො හොති. සෙය්‍යථාපි තාම මහතී කොසලිකා කංසපාතී, එවමස්ස අක්ඛිති භවන්ති. සෙය්‍යථාපි තාම දෙවො ගලගලායතෙන විජ්ජලලතා නිවජ්ජරන්ති, එවමස්ස මුඛතො ජිව්‍යා නිවජ්ජරති. සෙය්‍යථාපි තාම කමමාර-ගහන්තො ධම්මානාය සඤ්ඤා හොති, එවමස්ස අස්සාසපස්සාසානං සඤ්ඤා හොති.

අථ ඛො භගවා මාඤ්ඤ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපින්නං ගාථාසි අර්ඝ්ඛායාසි:

යො සුඤ්ඤගෙහාති සෙවති සෙය්‍යා සො මුති අත්තසඤ්ඤානා,  
වොස්සාඤ්ඤ වරෙය්‍ය තත්ථ සො පතිරුපං හි තථාපිධස්ස තං.

වරකා බහු හෙරවා බහු අපො ඩංසසිරිංසපා<sup>2</sup> බහු,  
ලොමමි න තත්ථ<sup>3</sup> ඉඤ්ඤෙය්‍ය සුඤ්ඤාගාරගතො මහාමුති.

තහං ඵලෙය්‍ය පඨවී වලෙය්‍ය සබ්බෙ ව පාණං උද් සන්තසෙය්‍යං,  
සලලමි වෙ උරසි පකප්පයෙය්‍යං<sup>4</sup> උපබිසු තාණං න කරෙන්නති බුද්ධාති.

අථ ඛො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජෙවන්තරධායීති.

1. අරඤ්ඤාසංඝො - මජ්ඣිම. 2. ඩංසසිරිංසපා - මජ්ඣිම. 3. තත්ථ ත - මජ්ඣිම. සං. 4. පකප්පයෙය්‍යං - සී.මු. 2.

## 4. 1. 7.

## සොපපසිසුත්තං.

143. එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෛඨවනො කලඤ්ඤකතිවාපෙ. අථ බො භගවා ඛුද්දෙවරතතිං අජ්ඣාකාසෙ වඩකමිත්වා රතතියා පච්චුසසමයං පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා විහාරං පවිසිත්වා දක්ඛිණෙන පසොන සිහසෙය්‍යං කපෙපසි, පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සම්පජානො උට්ඨානං සඤ්ඤං මෙන සි කරිත්වා.

අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවත්තං ගාථාය අජ්ඣාතාසි:

කිං සොපපසි කීනඤ්ඤා සොපපසි කිමිදං සොපපසි දුබ්භගො<sup>1</sup> විය,  
සුඤ්ඤමගාරතති සොපපසි කිමිදං සොපපසි සුරියෙ<sup>2</sup> උග්ගතෙ.

[භගවා:]

යස්ස ජාලිතී විසතතිකා තණ්හා තප්ථි කුභිඤ්ඤි තෙතවෙ,  
සඛුප්පධිතං<sup>3</sup> පරික්ඛයා චුඤ්ඤා සොපපති කිං තවෙත්ථ මාරාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුම්මතො තත්ථෙවනතරධාසීති.

## 4. 1. 8.

## නාඤ්ඤිසුත්තං.

144. එවං මේ සුත්තා: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඤ්ඤං විහරති ජෙතවංසන අනාඨපිණ්ණිකස්ස ආරාමේ. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහු-  
පසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

නාඤ්ඤි පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො<sup>4</sup> ගොති තථෙව නාඤ්ඤි,  
උපධි භි තරස්ස නාඤ්ඤා ත භි සො නාඤ්ඤි යො<sup>5</sup> නිරුපධිති.

[භගවා:]

සොචති පුතෙනති පුතතිමා ගොමිකො ගොති තථෙව සොචති,  
උපධි භි තරස්ස සොචතා ත භි සො සොචති යො නිරුපධිති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං භගවා -පෙ- තත්ථෙවනතරධාසීති.

1. දුබ්භගො-සො. දුබ්භායං-PTS. 2. සුරියෙ-මජ්ඣං. 3. සඛුප්පධිපරික්ඛයා - මජ්ඣං.

4. නොචා - මජ්ඣං. 5. පයාසි-සීඉ. 1.

## 4. 1. 9.

## පඨමආයු සුතනං.

145. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මගෙ විහරති වෙළඬවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි, භික්ඛවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනීයො සම්පරයො, කත්තබ්බං භුක්ඛං, චරිතබ්බං භුග්ගචරිතං, තස්සි ජාතස්ස අමරණං. යො<sup>1</sup> භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපං වා භියෙසාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා භගවනං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසි:

දීඝමායු මනුස්සානං ත තං භිලෙ සුපොරිසො,  
චරෙය්‍ය ඩිරතෙනොච තස්සි චෙවුස්ස ආගමොති.

[භගවා:]

අපමායු මනුස්සානං භිලෙය්‍ය තං සුපොරිසො,  
චරෙය්‍යාදිත්තසිසොච තස්සි චෙවුස්ස තාගමොති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තත්ථෙවනතරධායීති.

## 4. 1. 10.

## දුතියආයු සුතනං.

146 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මගෙ විහරති වෙළඬවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි, භික්ඛවොති. හදනෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

අපමිදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනීයො සම්පරයො, කත්තබ්බං භුක්ඛං, චරිතබ්බං භුග්ගචරිතං, තස්සි ජාතස්ස අමරණං. යො භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපං වා භියෙසාති<sup>2</sup>.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා භගවනං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසි:

තාවමයනති අභොරතතා ජීවිතං නොපරාජ්ඣති,  
ආයු අනුපරිකාති<sup>3</sup> චෙව්වාතං තෙමිච රථභුබ්බරං.

[භගවා:]

අවමයනති අභොරතතා ජීවිතං උපරාජ්ඣති,  
ආයු ඩියති චෙව්වාතං භුත්තාදිතං ඔදකනති.

1. යො හි-සි. 1. 2. භියෙසාති-PTS. 3. අනුපරියායති-මු. 1, 2. අනුචරියායති-සො, ආයු පරියෙති - සි. 1, 2.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං හගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජ්ඣවන්තරධාසීති.

ආයුචග්ගො පඨමමා.

තත්ත්වය:

හපොකම්මස්ථානං ව සුභං පාසෙන තෙ දුච්ඡෙ,  
සපෙසා සොපසි තඤ්ඤං ආයුතා අපරෙ දුච්ඡෙති.

## 2. රජ්ජවග්ගො.

4. 2. 1.

පාසාණසුත්තං.

147. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං හගවා ගජඤ්ඤා විහරති ගිජ්ඣකුටං පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන හගවා රත්තකිකාරතිමිසායං අජේඤ්ඤාසං<sup>1</sup> නිසින්නො හොති. දෙවො ව එකමෙකං උසායති.

අථ බො මාරො පාපිමා හගවතො හයං ජම්බවත්තං ලොමහංසං උපාදෙභුකාමො යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා හගවතො අවිදුරෙ මහනෙත මහනෙත පාසාණෙ<sup>2</sup> පදෙලෙසි<sup>3</sup>

අථ බො හගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිභා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සවෙමං<sup>4</sup> කෙවලං සබ්බං ගිජ්ඣකුටං වලෙයාසි,<sup>5</sup>  
තෙව සම්මා විමුත්තානං බුද්ධානං අභි ඉඤ්ජන්තති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං හගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තජ්ඣවන්තරධාසීති.

4. 2. 2.

සිහසුත්තං<sup>6</sup>

148. එකං සමයං හගවා ඝාචණ්ඩං විහරති ජෙතවනෙ අනාථං පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන හගවා මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදගොසි: අයං බො සමණො නොනමො මහතියා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනත්තාහං යෙන සමණො ගොනමො තෙත්තපසඛිකමෙයං විවක්ඛකම්මායාති. අථ බො මාරො පාපිමා යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා හගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

1. අජ්ඣාසාසං. - මජ්ඣං. 2. මහනෙත පාසාණං - මජ්ඣං. 3. පච්චෙලෙසි - සා. පදලෙසි - සිමු. 1. 2. මජ්ඣං, PTS. 4. සවෙමං-කප්පි. 5. වලෙයාසි - කප්පි 6. කීනත්තං-සුත්තං. - මජ්ඣං.

කීනත්‍ර සිතොව තදසි පරිසායං විසාරදො,  
පටිමලො හි තෙ අත්ථි විජ්ඣාමි නු මඤ්ඤාසිති.

[භගවා:]

තදන්ති වෙ මහාචීර පරිසායු විසාරදො,  
තථාගතා බලපපතතා තිණණො ලොකෙ විසතතිකන්ති.

අථ බො මාඤ්ඤෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි  
දුමමතො තත්ථෙවනතරධාසිති.

#### 4. 2. 3.

#### සකලිකසුභං

149. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති මද්දකුච්ඡස්මි.  
මිගදයෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවතො පාදෙ සකලිකාය බතො  
හොති. භුසා<sup>1</sup> සුදං භගවතො වෙදනා වත්තනනති සාරීරිකා දුක්ඛා තිබ්බා  
බර කට්ඨකා අසාතා අමනාපා. තා සුදං භගවා සතො සමපජානො අභිවාසෙති  
අවිහඤ්ඤාමානො. අථ බො භගවා විතුගුණං සංඝාටිං පඤ්ඤාපෙත්වා  
දක්ඛිණෙන පසෙක සිතසෙය්‍යං කපෙසසි පාදෙ<sup>2</sup> පාදං අච්චාධාය සතො  
සමපජානො.

අථ බො මාඤ්ඤෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිති  
භගවතං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසිති:

මඤ්ඤා නු බො<sup>3</sup> සෙසි උදත්ත කාවෙය්‍යමතොනා  
අත්ථා නු තෙ සමපච්චිතං න සන්ති,  
එකො විවිතො සයතාසතමහි  
නිද්දාමො<sup>4</sup> කිම්දං සොපපසෙවති.

[භගවා:]

න මඤ්ඤා සයාමි තාපි කාවෙය්‍යමතොනා  
අත්ථං සමෙච්චාහ මපෙතසොකො,  
එකො විවිතො සයතාසතමහි  
සයාමහං සබ්බභූතානුකමිති.

යෙසමපි සලලං උරසි පට්ඨං  
මුහුං මුහුං හදයං වෙධමානං,  
තෙපිඨ<sup>5</sup> සොපපං ලබ්භාරො<sup>6</sup> සසලලා  
කසපො<sup>7</sup> අහං න සුපෙ චිතසලො.

ජග්ගං න සබ්බෙත තපි හෙමි සොතතුං  
රතතිඤ්චා තානුතපනති මා මං,  
හානිං න පසාමි කුභිඤ්චි ලොකෙ  
තසමා සුපෙ සබ්බභූතානුකමිති.

අථ බො මාඤ්ඤෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා -පෙ- තත්ථෙවනතරධාසිති.

1. භුසා - සා. 2. පාදො - සා. 3. මඤ්ඤා නු සෙසි - සා. PTS. 4. නිද්දාමි මො - සි 1, 2 5. හෙමාපි - PTS. 6. ලභාර - සබ්බත්ථ. 7. හසො - ඡෙසො,

## 4. 2. 4.

## පථිරූපසුතතං.

150. එකං සමයං භගවා භක්කාසලෙසු විහරති එකඛාලායං  
 බ්‍රාහ්මණ්ණාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන භගවා මහනිසා පරිසාය පරිවුතො  
 ධම්මං දෙසෙති.

අථ බො මාරස්ස පාපිමතො එතදභොසි: අයං බො සමණෝ ගොතමො  
 මහනිසා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුභාහං යෙන සමණෝ  
 ගොතමො තෙනුපසඛිකමෙය්‍යං විවක්ඛුකම්මායාති. අථ බො මාරෙ පාපිමා  
 යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්මා භගවන්තං ගාථාය අර්ඛ්ඛාසි:

තෙනං තව පථිරූපං යදඤ්ඤමනුසාසයි,  
 අනුරෙධවීරෙධෙසු මා සජ්ජෙතො<sup>1</sup> තදවරන්ති.

[භගවා:]

භිනානුකම්පි සමුච්ඡො යදඤ්ඤමනුසාසති,  
 අනුරෙධවීරෙධෙති<sup>2</sup> විපපමුතො තථාගතොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තතෙවන්තරධාසිති.

## 4. 2. 5.

## මානසසුතතං.

151. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡ්ඤායං විහරති ජෙතවනෙ  
 අනාඨපිණ්ඩකස්ස අරුමෙ.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්මා  
 භගවන්තං ගාථාය අර්ඛ්ඛාසි:

අන්තලිකවිරෙ පාසො යොයං<sup>3</sup> වරති මානසො,  
 තෙන තං බාධසිස්සාමි න මෙ සමණ මොක්ඛසිති.

[භගවා:]

රූපා සද්දා රසා ගඤ්ඤා ඵොට්ඨබ්බා ව මනොරමා,  
 එත මෙ විගතො ජ්ඤෙ නිභතො ඤාමසි අන්තකාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තතෙවන්තරධාසිති.

## 4. 2. 6.

## පනහසුතතං.

152. ඝාච්ඡ්ඤායං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා පසඤ්ඤානං උපාදානකකිකානං උපාදාය  
 භික්ඛු<sup>4</sup> ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදායෙති සමුදානපෙති සම්පාදෙති.  
 තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කන්ථා<sup>5</sup> මොසි කන්ථා සබ්බවේදකසා<sup>6</sup> සමන්තාගරිකා  
 ඔභිකස්සානා ධම්මං සුණන්ති.

1. සජ්ජෙත - සන්. 2. විපරාධෙසු - සි 1, 2. 3. යොයං - මජ්ඣ. සන්. 4. භික්ඛුකං -  
 මජ්ඣ. 5. අට්ඨි කන්ථා - මජ්ඣ. 6. සබ්බවේදකසා - සිමු. 1, 2.

අථ ඛො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං ඛො සමණො ගොතමො පඤ්චන්තං උපාදානතඛිකානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මො කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජෙති සම්පහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කචා මනසි කචා සබ්බවෙතසා<sup>1</sup> සමන්තාහරිචා ඔභිතසොභා ධම්මං සුණන්ති. යනත්ත-තාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙත්තපසඛිකමෙයං විවක්ඛුකම්මායාති.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා පත්තා අජේඤාසංසෙ නික්ඛිත්තා හොන්ති. අථ ඛො මාරෙ පාපිමා, බ්ලිවද්දවණණං අභිනිමිතිචා යෙන තෙ පත්තා තෙත්තපසඛිකම්. අථ ඛො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ඵතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු ඵසො බ්ලිවද්දෙ පත්තෙ භික්ඛෙය්‍යාති.

ඵවං වුත්තෙ හගවා තං භික්ඛුං ඵතදවොච: න සො භික්ඛු බ්ලිවද්දෙ මාරෙ ඵස පාපිමා, භූමහංසං විවක්ඛුකම්මායාගතොති. අථ ඛො හගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිචා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති<sup>2</sup> අජ්ඣිහාසි:

රූපං වෙදධිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤාණං යඤ්ච සඤ්ඤං,  
තෙසො හමිසම් තෙනාං මෙ ඵවං තත්ථ විරජ්ජති.

ඵවං විරතනං<sup>3</sup> බෙමන්තං සබ්බසංයෝජනාතිගං,  
අනෙසං සබ්බසානෙසු මාරසෙනාපි තාජ්ඣගාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා - පෙ - තජෙචන්තරාධාසිති.

#### 4. 2. 7.

##### ආයතනසුභංගං.

153. ඵකං සමයං හගවා. චෙසාඋයං විහරති මහාවතෙ කුට්ඨාගාර-සාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මො කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙතජෙති සම්පහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කචා මනසි කචා සබ්බවෙතසා සමන්තාහරිචා ඔභිත-සොභා ධම්මං සුණන්ති.

අථ ඛො මාරස්ස පාපිමනො ඵතදහොසි: අයං ඛො සමණො ගොතමො ඡන්තං ඵස්සායතනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මො කථාය සන්දස්සෙති සමාද-පෙති සමුත්තෙතජෙති සම්පහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කචා මනසි කචා සබ්බවෙතසා සමන්තාහරිචා ඔභිතසොභා ධම්මං සුණන්ති. යනත්ත-තාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙත්තපසඛිකමෙයං විවක්ඛුකම්මායාති.

අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන හගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා හගවතො අවිදුරෙ මහන්තං භයභොරවසද්දං අකාසි. අපිසුද්දං<sup>4</sup> පඨවි මඤ්ඤා උද්දියති.<sup>5</sup>

1 සබ්බවෙතසා - සිවු 1, 2. සබ්බං වෙතසා - කාළවි. 2. ගාථාය - මජ්ඣිම නිකාය. PTS. 3. විවිසා - සි 1, 2. 4. අපිසුද්දං - සිවු. 1. අපිසුද්දං - PTS. 5. උද්දියති - මජ්ඣිම.

අථ බො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු එසා පඨවී මඤ්ඤා උද්දියති.

එවං වුත්තෙ හගවා තං භික්ඛුං එතදවොච: තෙසා භික්ඛු පඨවී උද්දියති<sup>1</sup>. මාරෙ එසො පාපිමා තුම්හාකං විචක්ඛුකම්මාය ආගතොති. අථ බො හගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති<sup>1</sup> අජ්ඣගාමි:

රුපා සද්දා රසා ගන්ධා එස්සා ධම්මා ච කෙවලා,  
එතං ලොකාමිසං සොරං එඤ්ඤා කො'ධිමුච්ඡිකො.<sup>2</sup>

එතඤ්ඤා සමතික්කම්ම සතො බුද්ධස්ස සාවකො,  
මාරධෙය්‍යමිතික්කම්ම<sup>3</sup> ආදිවොච විරෙච්ඡති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජෙවන්තරධාසීති

4. 2. 8.

පිණ්ඩසුත්තං.

154. එකං සමයං හගවා මහධෙසු විහරති පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ කුමාරකාන්තං පාත්‍රණකාති භවන්ති. අථ බො හගවා පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පත්ත-  
විවරමාදය පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩය පාවිසී. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්චසාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාරෙත පාපිමනා අත්ථවිට්ඨා භවන්ති මා සමණො ගොතමො පිණ්ඩලෙජ්ඣති.

අථ බො හගවා යථාධොතෙන පත්තෙන පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩය පාවිසී. තථාධොතෙන පත්තෙන පටික්කම්ම.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන හගවා හෙත්ථපසඛිකම්ම උපසඛිකම්මනා හගවන්තං එතදවොච: අපි සමණ<sup>4</sup> පිණ්ඩලෙජ්ඣති?

තථා භු ඩං පාපිම අකාසි, යථා'හං පිණ්ඩං න ලභෙය්‍යන්ති.

තෙන හි හත්තෙ හගවා දුතියමපි පඤ්චසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පටිසතු. තථා'හං කරියාමි, යථා හගවා පිණ්ඩං ලච්ඡති.

[හගවා:]

අපුඤ්ඤං පසවී මාරෙ ආසජ්ජ නං තථාගතං,  
කිනත්‍ර මඤ්ඤාසි පාපිම න මෙ පාපං විපච්චති?

සුසුඛං වත ජීවාම යෙසං නො තත්ථි කිඤ්ඤං,  
පිතිහක්කා හවිස්සාමි දෙවා ආභස්සරු යථාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජෙවන්තරධාසීති.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සා. 2. ලොකො විමුච්ඡිකො - මජ්ඣ. සා. 3. මාරධෙය්‍යං අභික්කම්ම - මජ්ඣ. 4. අපි ඩං සමණ - මජ්ඣ.



## 4 2. 9.

## කය්‍යකසුභතං.

## 155. ඝාවන්තියං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මයා කථාය සංදසෙසති සමාදපෙති සමුත්තෙතපෙති සමපහංසෙති. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨි කන්තා මනසි කන්තා සබ්බවේතසා සමනතාහරිත්වා ඔතිතසොත්තා ධම්මං සුභන්තති.

අථ බො මාරය්‍ය පාපිමතො ඵතදහොසි අයං බො සමණො ගොතමො භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මයා කථාය -පෙ- සමපහංසෙති. තෙ ච භික්ඛු -පෙ- ධම්මං සුභන්තති. යත්තූනාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුප-සබ්බකමෙය්‍යං විචක්ඛුකම්මායාති.

අථ බො මාණෙ පාපිමා කය්‍යකවණණං අභිනිමිතිත්වා මහනතං තඛග්‍රං බන්ධෙ කරිත්වා දීඝං පාවතගට්ඨිං<sup>1</sup> ගහෙත්වා හට්ඨටකෙසො සාණසාරී තිව්ඤ්ඤා<sup>2</sup> කදුමමකඛිතෙති පාදෙහි යෙන භගවා තෙනුපසබ්බකම්. උපසබ්බක-මිත්වා භගවනතං ඵතදවොච: අපි සමණ බලිවද්දෙ අද්දසාති.

කිමපත පාපිම තෙ බලිවද්දෙහිති?

මමෙව සමණ වක්ඛු, මම රූපා, මම වක්ඛුසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. කුභිං මෙ සමණ ගන්ත්වා මොකබ්බිති? මමෙව සමණ සොත්තං, මම සද්දා, මම සොත්තසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ සාණං, මම ගඤ්ඤා, මම සාණසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ ජීවහා, මම රසා, මම ජීවහාසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ කායො, මම ථොට්ඨබ්බා, මම කායසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ මනො, මම ධම්මා, මම මනොසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. කුභිං මෙ සමණ ගන්ත්වා මොකබ්බිති?

තවෙව පාපිම වක්ඛු, තව රූපා, තව වක්ඛුසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ව බො පාපිම තත්ථි වක්ඛු, තත්ථි රූපා, තත්ථි වක්ඛුසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සොත්තං, තව සද්දා, තව සොත්තසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ව බො පාපිම තත්ථි සොත්තං, තත්ථි සද්දා, තත්ථි සොත්තසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සාණං, තව ගඤ්ඤා, තව සාණසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම ජීවහා, තව රසා, තව ජීවහාසල්ථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

1. දීඝපාවතගට්ඨිං - මජ්ඣිම. 2. සාණසාවකතිව්ඤ්ඤාණායතනං. -

තවෙව පාපිම කායො, තව ඵොට්ඨබ්බො, තව කායසල්ඨස්සවිඤ්ඤාණො-  
යතනං -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම මනො, තව ධම්මො, තව මනොසල්ඨස්සවිඤ්ඤාණොයතනං.  
යත්ථ ච බො පාපිම නත්ති මනො, නත්ති ධම්මො, නත්ති මනොසල්ඨස්සවිඤ්ඤාණො-  
යතනං. අගති තව තත්ථ පාපිමාති.

[මාරො:]

යං වදන්ති මම ඉදන්ති<sup>1</sup> යෙ වදන්ති මමන්ති ව,  
එත්ථ වෙ තෙ මනො අත්ති න මෙ සමණ මොක්ඛයිති.

[භගවා:]

යං වදන්ති න තං මයං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,  
එවං පාපිම ජාතාති න මෙ මගගම්ඨ දකඛයිති.

අථ බො මාරො පාපිමො -පෙ- තත්ථෙවනන්තරධායිති.

#### 4. 2. 10.

#### රජ්ජසුතනං.

156. එකං සමයං භගවා භොගලෙසු විහරති භිමවනතපයො<sup>2</sup>  
අරඤ්ඤකුට්ඨිකායං. අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පටිසල්ලීතස්ස එවං  
චෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි. සත්තා භු බො රජ්ජං කාරෙතුං අහනං  
අභාතයං අජිතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

අථ බො මාරො පාපිමො භගවතො චෙතසා චෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤා  
යෙත භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්භිං භගවතනං එතදවොච:  
කාරෙතු භනෙත භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අහනං අභාතයං  
අජිතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[භගවා:]

භිමවත නිං පාපිම, පසායි, යං ලිං නිං එවං වදෙයි: කාරෙතු භනෙත  
භගවා රජ්ජං, කාරෙතු සුගතො රජ්ජං, අහනං අභාතයං අජිතං අජාපයං  
අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[මාරො:]

භගවතා බො භනෙත වතතාරෙ ඉද්ධිපාද භාවිතා ඛහුලීකතා යානීකතා  
වජ්ඣිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඬා. අකඛිමානො ච පත භනෙත  
භගවා භිමවතනං පබ්බතරජං සුවණ්ණතෙකව අධිමුච්චෙය්‍ය සුවණ්ණපබ්බ-  
තස්සාති.<sup>3</sup>

[භගවා:]

පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස ජාතාරුපස්ස කෙවලො<sup>4</sup>,  
ද්විතතාව නාලලෙකස්ස ඉති විදා සමඤ්ඤරෙ.

1. මමඤ්ඤති - මජ්ඣං. සං. PTS.

2. භිමවනතපයො - මජ්ඣං. සං. PTS.

3. සුවණ්ණසුව පබ්බතාරු-මජ්ඣං. සුවණ්ණසුව පබ්බතස්සාති - PTS. 4. කෙවලා-සං.

යො දුක්ඛමද්දකම් යතො නිදනං කාමෙසු සො ජනතු කථං තමෙය්‍ය,  
උපධිං විදිතා සබ්බොති ලොකෙ තස්සෙව ජනතු විනයාය සිකෙති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං භගවා, ජානාති මං සුභතොති දුක්ඛි  
දුමමතො තජ්ජෙවනතරංගිති.

රජජවණො දුතිසො.

තමුඤ්ඤනං:

පාසාණො සිමො සකලිකා පඨිරුපං ව මාතසං,  
පතනං අයතනං පිණ්ඩං කස්සකං රජේත තෙ දසාති.

### 3. මාරවග්ගො.

#### 4. 3. 1.

සබ්බෙහුලසුතනං.

157. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති  
සිලාවතීයං. තෙන බො පත සමයෙන සබ්බෙහුලා භික්ඛු භගවතො අවිදුරෙ-  
අපමනතා අතාපිතො පතිතතා විහරන්ති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා බ්‍රාහ්මණවණ්ණං අභිනිමිතිථා මහනෙතන  
ජටණ්ඩුවෙත අජනකප්පතිවත්තො ජණ්ණො ගොපාතසිවබ්බො සුරාසුරා-  
පය්‍යාසි උදුමිරදණ්ඩං ගහෙතා යෙන තෙ භික්ඛු තෙහුපසඛකම්. උප-  
සඛකම්ථා තෙ භික්ඛු එතදවොච: දහර් භවනො පබ්බජ්ජා සුසුකාල-  
කෙසා හද්දෙන යොබ්බතෙන සමනනාගතා පඨමෙන වයසා අනිකීළිතාවිතො,<sup>1</sup>  
කාමෙසු, භුඤ්ජනතු භොනො,<sup>2</sup> මොක්ඛසකෙ කාමෙ, මා සජ්ඣිකං හිතා  
කාලිකං අනුධාවිත්තාති.

ත බො මයං බ්‍රාහ්මණ සජ්ඣිකං හිතා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ච  
බො මයං බ්‍රාහ්මණ හිතා සජ්ඣිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමා  
වුත්තා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා අදීනවො එත්ථ භියොසා. සජ්ඣිකො  
අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතගිකො,<sup>3</sup> පච්චනනං වෙදිතබ්බො  
විඤ්ඤාතිති.

එවං වුත්තෙ මාරෙ පාපිමා සීසං ඔකමෙපථා ජට්ඨං නිලාලෙථා  
තිවිසාඛං,<sup>4</sup> තලාවෙන ලාවිකං උට්ඨාපෙතා දණ්ඩමොලුබ්බ පකකාමි.

1. අනිකීළිතාවිතො - මජ්ඣං. 2. භවනො - මජ්ඣං. 3. ඔපතෙසසිකො - මජ්ඣං.  
4. තිවිසාඛං - සී 1, 2.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ථා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තා එතදවොචුං: ඉධ මයං භනෙත භගවතො අවිදුරෙ අපමන්තා ආතාපිතො පභිතන්තා විහරාම. අථ ඛො භනෙත අඤ්ඤාතරෙ බ්‍රාහ්මණො මහනෙතන ජට්ඨෙවෙන අජිතකම්පනිවන්තො ජණෙණා ගොපානසිවඛො කුරුඤ්ජරාපස්සාසී උදුම්බරදණං ගභෙත්වා යෙන මයං<sup>1</sup> තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්ථා අමො එතදවොච:

දහරු භවන්තො පබ්බජ්ජා සුසුකාලකෙසා හද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතා පඨමෙන වයසා අනිකීට්ඨිකාවිතො කාමෙසු, භුඤ්ජන්තු භොනෙතා මානුසකෙ කාමෙ මා සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාවිත්වාති. එවං චුතො මයං භනෙත නං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුමා: න ඛො මයං බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ඤා ඛො මයං බ්‍රාහ්මණ හිත්වා සන්දිට්ඨිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමා චුතො භගවතා බහුදුකවා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියෙසා. සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසිකො ඔපතසිකො පච්චන්තං වෙදිතඛො විඤ්ඤාහිති. එවං චුතො භනෙත සො බ්‍රාහ්මණො සීසං ඔකමෙපත්වා ජට්ඨං නිලාලෙත්වා තිවිසාබං කලාටෙ තලාටිකං චුට්ඨාපෙත්වා දණ්ඩමොලුභ්භ පකකන්තොති.

තෙසො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණො. මාගෙ එස<sup>2</sup> පාපිමා. නුඬාසං විවක්ඛු-කම්මාය ආගභොති. අථ ඛො භගවා එතමත්ථං විදිත්වා නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

යො දුක්ඛමද්දකම් යතො නිදහං කාමෙසු සො ජන්තු කථං තමෙය්‍ය,  
උපධිං විදිත්වා සඛොති ලොකෙ තස්සො ජන්තු විතයාය සිකෙති.

#### 4. 3. 2.

#### සමිද්ධිසුත්තං.

158. එකං සමයං භගවා සකෙකාසු විහරති සිලාවතීයං. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්සා සමිද්ධි භගවතො අවිදුරෙ අපමන්තො ආතාපි පභිතන්තො විහරති.

අථ ඛො ආයස්සා සමිද්ධියා රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙනසො පටිවිතකෙසා උදපාදි. ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤං වත මෙ යස්ස මෙ සත්ථා අරහං සම්මාසමුද්ධො. ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤං වත මෙ යො'හං<sup>3</sup> එවං ස්වාක්කාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා වත මෙ සුලඤ්ඤං වත මෙ යස්ස මෙ සමුභවාරයො.<sup>4</sup> සීලවන්තො කලාණ්ඩමමාති.

1. යෙන අමො - PTS. 2. එසා - මජ්ඣ. සං., PTS. 3. ස්වාහං - මජ්ඣ.  
4. ඉමමිවාදිකා - මජ්ඣ. සං.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ආයසමනො සමිද්ධිස්ස වෙතසා වෙතොපරි-  
චිතකකමඤ්ඤාය යෙනායසමා සමිද්ධි තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නි,  
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස අවිදුරෙ මහනතං භයහෙරවසද්දං අකාසි, අපිසසුදං  
පඨවි මඤ්ඤා උද්ගතීති.<sup>1</sup>

අථ බො ආයසමා සමිද්ධි යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නි,  
භගවනතං අභිවාදෙතො එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීනො බො  
ආයසමා සමිද්ධි භගවනතං එතදවොච: ඉධාහං භනෙත භගවතො අවිදුරෙ  
අපපමනො ආතාපි පභිතනො විහරාමි. තස්ස මය්හං භනෙත රහොග-  
තස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: ලාභා වත  
මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සත්ථ අරහං සමමාසමුද්ධො. ලාභා වත මෙ,  
සුලභං වත මෙ, යො'හං එවං සාධකානෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා  
වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සබ්බභවාරයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මාති.  
තස්ස මය්හං භනෙත අවිදුරෙ මහාභයහෙරවසදෙද අහොසි, අපිසසුදං  
පඨවි මඤ්ඤා උද්ගතීති.<sup>1</sup>

[භගවා:]

තෙසා සමිද්ධි පඨවි උද්ගතී. මාරෙ එසො පාපිමා. තුය්හං විචක්ඛු-  
කම්මාය ආගතො. භව්ත් තං සමිද්ධි තතෙව අපපමනො ආතාපි  
පභිතනො විහරාමීති.

එවමහනෙතති බො ආයසමා සමිද්ධි භගවතො පටිසසුතො<sup>2</sup> උට්ඨායාසනා  
භගවනතං අභිවාදෙතො පදකම්ණං කතො පකකාමි. දුතියමපි බො ආයසමා  
සමිද්ධි තතෙව අපපමනො ආතාපි පභිතනො විහාසි. දුතියමපි බො  
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචි-  
තකෙකා උදපාදි. ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ -පෙ- යස්ස මෙ  
සබ්බභවාරයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මාති. දුතියමපි බො මාරෙ පාපිමා  
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස වෙතසා වෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤාය -පෙ- අපිසසුදං  
පඨවි මඤ්ඤා උද්ගතීති.<sup>1</sup>

අථ බො ආයසමා සමිද්ධි මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිතො මාරං  
පාපිමනතං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

සද්ධායාහං පබ්බජිතො අගාරසමා අතගාරියං,  
සති පඤ්ඤා ව මෙ බුද්ධා විතතඤ්ච සුසමාහිතං,  
කාමං කරස්සු රූපානි තෙව මං බ්‍යාධිසියාසිති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං සමිද්ධි භික්ඛුනි දුකම් දුමතො  
තතෙවනතරධායීති.

1. උද්ගතීති. - මජ්ඣ. 2. පටිසසුතො. - PTS.

## 4. 3. 3.

## ගොඩකපුතනං

159. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති වෙඨවනො කලඤ්ඤකතිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගොඩකො ඉසිගිලි-පයො විහරති කාලසිලායං. අථ ඛො ආයස්මා ගොඩකො අප්පමනො ආතාපි පභිතනො: විහරනො: සාමයිකං<sup>1</sup> වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. අථ ඛො ආයස්මා ගොඩකො තාය<sup>2</sup> සාමයිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි.

දුතියමපි ඛො ආයස්මා ගොඩකො අප්පමනො -පෙ- විහරනො: සාමයිකං<sup>1</sup> වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. දුතියමපි ඛො ආයස්මා ගොඩකො තාය<sup>2</sup> සාමයිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි. තතියමපි ඛො ආයස්මා ගොඩකො -පෙ- පරිභාසි. චතුස්මපි ඛො ආයස්මා ගොඩකො -පෙ- පරිභාසි. පඤ්චමපි ඛො ආයස්මා ගොඩකො -පෙ- පරිභාසි. ඡට්ඨමපි ඛො ආයස්මා ගොඩකො - පෙ - පරිභාසි.

සත්තමමපි ඛො ආයස්මා ගොඩකො අප්පමනො ආතාපි පභිතනො: විහරනො: සාමයිකං වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි අථ ඛො ආයස්මනො ගොඩකස්ස එතදගොසි: යාච ඡට්ඨං බ්බාහං සාමයිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභිනො. යනානුතාහං සත්ථං ආහරෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො මාඤ්ඤ පාපිමා ආයස්මනො ගොඩකස්ස වෙතස්ස වෙහො-පරිවිතකකමඤ්ඤාය යෙන භගවා තෙනුපසංඝිනම්. උපසංඝිනම්චා භගවතනං ගාථාති අජ්ඣගාසි:

මහාචීර මහාපඤ්ඤ ඉද්ධියා යස්සා ජලං<sup>3</sup>,  
සබ්බවෙරහයාතින පාදෙ වන්දමි වන්දමි.

සාවකො තෙ මහාචීර මරණං මරණානිභූ,  
ආකඝ්ඛති වෙතස්ස නං නිසෙධ ප්‍රතිකිර.

කථං හි භගවා තුය්‍යං සාවකො සාසනෙ රතො,  
අප්පත්තමානස්ස ඥෙබ්බො කාලං කසිරු ජනෙසුතාති.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගොඩකෙන උත්ථං ආහරිතං ගොති.

අථ ඛො භගවා මාඤ්ඤ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාය අජ්ඣගාසි:

එවං හි ධිරු කුබ්බන්ති නාවකච්චන්ති ජිවිතං,  
සමුලං තණ්හං අබ්බියන්ති<sup>1</sup> ගොඩකො පරිනිබ්බුතොති.

1. සාමයිකං - PTS, සාමයිකං - ස්‍යා.

2. තායා. 3. ජලං මජ්ඣං. ස්‍යා.

4. තණ්හෙබ්බියන්ති - මජ්ඣං.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: ආයාම භික්ඛවෙ යෙන ඉසිහිලීපස්සං කාලසීලා තෙත්තපසඛකම්මස්සාම, යථ ගොධිකෙත කුලපුත්තෙන සථං ආයාරිතනති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සායාං. අථ ඛො භගවා සම්මත්තලොති භික්ඛුති සද්ධං යෙන ඉසිහිලීපස්සං කාලසීලා තෙත්තපසඛකම්. අද්දසා ඛො භගවා ආයසමනනං ගොධිකං දුරතොව මඤ්ඤෙ විවත්තකකකිං සෙමානං.<sup>1</sup>

තෙන ඛො පඨා සමයෙන බුමාසිතතනං තිමිරසිතතනං ගච්ඡෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති දක්ඛිණං දිසං, ගච්ඡති උඤ්ඤං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසං.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: පස්සථ තො තුලෙහ භික්ඛවෙ එතං බුමාසිතතනං තිමිරසිතතනං. ගච්ඡෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උත්තරං දිසං, ගච්ඡති දක්ඛිණං දිසං, ගච්ඡති උඤ්ඤං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසනති. එවං භනෙත. එතො ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා ගොධිකස්ස කුලපුත්තස්ස විඤ්ඤාණං සමනෙතසති<sup>2</sup>, කථං ගොධිකස්ස කුලපුත්තස්ස විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතනති. අප්පතිට්ඨිතෙන ව භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණෙන ගොධිකො කුලපුත්තො පරිනිබ්බතොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා බෙලුවපණ්ඩුච්ඡිණ්ඩාදාය යෙන භගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්මා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

උඤ්ඤං අධො ව තිරිසඤ්ච දිසා අනුදිසායවහං,  
අනෙසං තාධිගච්ඡාමි ගොධිකො සො කුභිං ගතොති?

[භගවා:]

සො ධිරො ධිතිතමනො කාසි කාතරතො සදා,  
අගොරතනං අනුසුඤ්ඤං ජිවිතං අනිකාමයං.

ජේත්වාන මච්චුතො සෙනං අනාගතචා පුතබ්බවං,  
සමුලං තණ්හමබ්බුයා ගොධිකො පරිනිබ්බතොති.

[මාරො:]

තස්ස සොකපරෙතස්ස විණා කච්ඡා අහස්සථ,  
තතො සො දුමවතො යකෙඛා තතේවත්තාරධායථාති<sup>3</sup>.

#### 4. 3. 4.

සත්තවස්ස සුත්තං.

160. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ඣ තෙරඤ්ඤාය තීරෙ අජපාලනිග්‍රොධෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරෙ පාපිමා සත්තවස්සාති භගවතනං අනුබ්බො<sup>4</sup> නොති ඔතාරුපෙකෙඛා ඔතාරං අලභාතො. අථ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්මා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

සොකාවතිණෙණා හු වතමති<sup>5</sup> කායසි විතනං හු ජිනො උද පථොයාතො,  
ආගුං හු ගාමෙමමකාසි කිඤ්චි කසමා ජනෙන ත කරොසි සකඛිං  
සකඛි ත සමපජ්ජති කෙන වි තෙති.

1. භෙය්‍යමානං - ස්‍යා, භෙය්‍යමානං - සිවු. 1. 2. සමනෙවසති - මජ්ඣං, PTS. 3. තතේවත්තාරධායථාති - ස්‍යා. 4. අනුබ්බො, මජ්ඣං, ස්‍යා, සිවු. 5. වතකම් - ස්‍යා, PTS.

[භගවා:]

සොකස්ස මූලං පලිබාය ආබ්බං අනාගා ක්කායාමි අසොචමානො,  
 ඡේතාන සබ්බං භවලොභජ්ජං අනාසවො ක්කායාමි පමනතබ්බු.

[මොඤ:]

යං වදන්ති මමෙදන්ති යෙ වදන්ති මමන්ති ච,  
 එත්ථ වෙ තෙ මනො අත්ථි ත මෙ සමණ මොක්කසීති.

[භගවා:]

යං වදන්ති න තං මය්හං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,  
 එවං පාපිම ජාතාති න මෙ මග්ගමපි දක්කසීති.

[මොඤ:]

සවෙ මග්ගං අනුමුද්ධං බෙමං අච්ඡෙදාමිතං,  
 අපෙති ගච්ඡ තිමෙවෙකො කිම්ඤ්ඤමනුසාසයීති.

[භගවා:]

අච්චවුබ්බෙය්හං පුච්ඡන්ති යෙ ජනා පාරගාමිනො,  
 තෙසාහං පුට්ඨො අකබ්බාමි යං සච්චං තං<sup>1</sup> තීරුපයින්නි.

සෙය්හොපි භනෙතා ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකකරණී,  
 තත්ත්වස්ස කකකටකො. අථ බො භනෙත සම්බුද්ධා කුමාරකා වා කුමාරිකායො  
 වා තමා ගාමා වා නිගමා වා නිකම්භිතො යෙත සා පොකකරණී තෙත්තපසඝ්ඤා-  
 මෙය්හං උපසම්භවිතො තං කකකටකං උදකා උච්චිතො එලෙ පතිට්ඨාපෙය්හං,  
 යං යදෙව හි සො භනෙත කකකටකො අලං අභීතින්තාමෙය්හ, තං තදෙව  
 තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකායො වා කට්ඨික වා කථුලාය වා සඤ්ඤෙය්හං  
 සම්භාසෙය්හං. එවං හි සො භනෙත කකකටකො සබ්බෙහි අලෙහි සඤ්ඤානෙති  
 සම්භාගෙහි සම්ප්ලිභගෙහි අභබ්බො තං පොකකරණීං පුත<sup>2</sup> ඔතරිතුං  
 සෙය්හොපි පුබ්බො.<sup>3</sup>

එවමෙව බො භනෙත යාති<sup>4</sup> විසුකාසිකාති<sup>1</sup> විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති  
 කාතිවි කාතිවි සබ්බාති<sup>5</sup> තාති භගවතා සඤ්ඤානාති, සම්භග්ගාති සම්ප්ලි-  
 භග්ගාති. අභබ්බො දුතාහං<sup>6</sup> භනෙත පුත භගවතං උපසම්භවිතං යදිදං  
 ඔතාරුපෙකෙතාති. අථ බො මොඤ පාපිමා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා  
 තිබ්බෙජ්ජිතා ගාමායො අහංසි:

මෙදවණ්ණඤ්ච පාසාණං වාසසො අනුපරියගා,  
 අපෙත්ථ මුදු<sup>7</sup> විඤ්ඤම අපි අස්සාදනා සිසා.

අලඤ්ඤා තත්ථ අස්සාදං වායසෙත්තො<sup>8</sup> අපකකමෙ,  
 කාසොච සෙලමාසජ්ජ තිඤ්ඤාජාපෙම ගොතමාති.

1. සබ්බන්තං - සි.පු. 2. PTS. 2. "පුත" ඉති ව "සෙය්හොපි පුබ්බො" ඉති ව  
 කදිසස්සන - මජ්ඣ. 3. යාති කාතිවි - මජ්ඣ. 4. විසුකාසිකාති - ස්ථා.  
 5. විපථඤ්ඤාති සබ්බාති - මජ්ඣ. ස්ථා. 6. අභබ්බො වී දුතාහං - සි.පු. 2.  
 අතඤ්ඤාචදුතාහං - PTS. 7. මුදු - මජ්ඣ. 8. වායසෙත්තං - ස්ථා.



අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා නිබ්බේජනීයා ගාථායො අභාසිනා තමාං ධාතා අපකකම්ම භගවතො අවිදුරෙ පඨවියං පලලඛිකත නිසිදි තුණ්හිභුතො භික්ඛුභුතො පතතකඛකො අබොවුබො පඤ්ඤායන්තො. අපාටිභාතො කට්ඨන භූමිං විලිඛන්තොති.

#### 4. 3. 5.

#### මාරධිතුසුත්තං.

#### 161. උරුබෙලායං—

අථ බො තණ්හා ව අරතී<sup>1</sup> රගා ව මාරධිතරෙ යෙන මාරෙ පාපිමා තෙත්තපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අඤ්ඤාසිංසු:

කෙනාසි දුම්මතො තාත පුරිසං කතත්තු සොවසි?

මෙං තං රුගපාසෙන ආරඤ්ඤමිව<sup>2</sup> කුඤ්ජරං,

බන්ධිතා ආතසිසාම චසගො තෙ භවිසාතීති.

[මාරො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ න රුගෙන සුවාතයො,

මාරධෙය්‍යමතිකතන්තො තසාං සොවාමහං භුසන්ති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා භගවන්තං එතදවොද්ධිං පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති. අථ බො භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛිකයෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකමන්තං අපකකම්ම එවං සම්චින්නෙත්තො. උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපායා. යනත්ත මයං එකසතං එකසතං කුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකසතං එකසතං කුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා භගවන්තං එතදවොද්ධිං පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති. තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛිකයෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකමන්තං අපකකම්ම එවං සම්චින්නෙත්තො. උච්චාවචා බො පුරිසානං අධිපායා. යනත්ත මයං එකසතං එකසතං අවිජාතචණ්ණසතං අභිනිමමිතෙය්‍යමාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකසතං එකසතං අවිජාතචණ්ණසතං අභිනිමමිතිනා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනා භගවන්තං එතදවොද්ධිං පාදෙ තෙ සමණ පරිවාරෙමාති. තමපි භගවා න මනසාකාසි යථා තං අනුත්තරෙ උපධිසඛිකයෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සම්මේනෙත්තං: යනන්ත මයං එකසතං එකසතං සකිං විජාතවණ්ණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- සකිං විජාතවණ්ණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනන්ත මයං -පෙ- දුට්ඨාතවණ්ණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- දුට්ඨාතවණ්ණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනන්ත මයං -පෙ- මජ්ඣිමිප්පිවණ්ණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මජ්ඣිමිප්පිවණ්ණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- යනන්ත මයං -පෙ- මහිප්පිවණ්ණසතං අභිනිමිතෙත්තංයාමාති.

අථ බො තණ්හා ව -පෙ- මහිප්පිවණ්ණසතං අභිනිමිතීති: යෙන භගවා -පෙ- අනුත්තරෙ උපධිසංඛියෙ විමුක්තො.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරසීතරෙ එකමනතං අපකකමම එතදවොචු: සච්චං කීර තො පිතා අවොච:

“අරහං සුභතො ලොකෙ න රුහෙන සුවාතයො  
මාරධෙය්‍යං අභිකකන්තො තසමා සොචාමහං භූත”නති.

යා හි මයං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අභිතරුගං ඉමිනා උපකකමෙන උපකකමෙත්තංයාම හදයං වාසා එලෙය්‍ය. උණං වා ලොභිතං මුඛතො උග්ගවේරිය්‍ය. උමාදං වා පාපුණෙය්‍ය විතතවිකකපං වා. සෙය්‍යථා<sup>1</sup> වා පත තලො හරිතො ලුතො උසුසුසුති විසුසුසුති මිලායති, එවමෙව උසුසුසුසුසුසුසු මිලායෙය්‍යාති.

අථ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරසීතරෙ යෙන භගවා තෙනු පසඛිතමිංසු. උපසඛිතමිතො එකමනතං අධංසු. එකමනතං සීතා බො තණ්හා මාරසීතා භගවන්තං භාථාය අඤ්ඤාමාති:

1 සෙය්‍යථාපි - සිමු 1. ඡා.

සොසාවතීණේණු හු වතමති කියාසි විතතං හු ජිතො උද පථොනො  
ආගුං හු ගාලිසමිමකාසි කිඤ්චි කසවා ජනෙන න කරොසි සකඛිං  
සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවි තෙති.

[භගවා:]

අත්ථස්ස පතතිං හදස්ස සතතිං ඡෙත්වාන සෙනං පියසාතරුපං  
ඵකාහං කියාසං සුඛච්ඡෙදොධං තසවා ජනෙන න කරොමි සකඛිං  
සකඛි න සමපජ්ජති කෙනවි මෙති.

අථ ඛො අරහි මාරධීතා භගවතතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කථං විහාරී බහුලොධ භික්ඛු පඤ්චොසතිණේණු අතරි ධ ඡට්ඨං,  
කථං කියාසිං බහුලං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා ගොනති අලභා යො තතති.

[භගවා:]

පස්සාදාකායො සුචිත්තවිභේතො අසඬ්ඛරාතො සතිමා අතොකො,  
අඤ්ඤාය ධම්මං අවිතකකාසාසි න කුපපති න සරති න පිනො.

ඵවං විහාරී බහුලොධ භික්ඛු පඤ්චොසතිණේණු අතරි ධ ඡට්ඨං,  
ඵවං කියාසිං බහුලං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා ගොනති අලභා යො තතති.

අථ ඛො රණා මාරධීතා භගවතො සතතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අවෙජ්ජික තණ්හං ගණසඬ්ඛවාරී අභා වරිසානති බහු ව සතතා,  
බහුං වතායං ජනතං අතොකො අවෙජ්ජ තෙසසති මච්චුරාජස්ස පාරතති.

[භගවා:]

තසනති වෙ මහාචීර සභාමෙමන තථාගතා  
ධම්මෙන නයමාතාතං කා උසුයා විජාතතතති.

අථ ඛො භණ්ණා ව අරහිරගා ව මාරධීතරෙ යෙන මාරෙ පාපිමා  
තෙත්ථපසඬ්ඛමිංසු. අද්දසා ඛො මාරෙ පාපිමා තණ්හාඤ්ඤ අරහිඤ්ඤ රගඤ්ඤ  
මාරධීතරෙ දුරභොව ආගච්ඡතතියො දිස්වාත ගාථාසි අජ්ඣාසාසි:

බාලා කුඹ්බදනාලෙහි පබ්බතං අභිමුඤ්ච  
හිරිං තබ්බෙන බණ්ච අයො දනෙනහි බාදථ.

සෙලංව සිරසුහඬව<sup>2</sup> පාතාලෙ ගාඛමෙසථ  
බාණ්ණංව උරසාසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙථ ගොතමාති.<sup>3</sup>

1. අභිමුඤ්ච - මජ්ඣ. PTS. 2. සිරසි උභව - සිමු. 3. "ඉදමෙවොවාචී" සංඛිතිකාරා  
දෙසනා නිබ්බිජ්ජනී - අට්ඨකථා.

[පෙරු:]

දඤ්ඤාමානා ආගක්ඡං තණ්හා ව අරතීරගා  
තා තස් පනුදී සස්සා තුලං හට්ඨංව මාරතොති.

මාරවග්ගො තනිසො.

තනුද්දානං:

සම්මහුලා සම්මද්ධි ව ගොඨිකං සත්තවස්සානී ධිතරං  
දෙසිතං බුද්ධිසෙට්ඨන ඉමං මාරපඤ්ඤාකතනි.

මාරසංයුතතං සමන්තං.

## 5. භික්ඛුනීයංයුතතං.

### 1. භික්ඛුනීවග්ගො.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුතතං.

162. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාච්ඡපීයං විහරති ජෙතවනේ  
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො ආලවිකා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය  
ඝාච්ඡපී. පිණ්ඩිය පාවිසි. සාච්ඡපීයං පිණ්ඩිය වරිත්වා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩි-  
පාතපටිකක්කන්තා යෙන අක්ඛමනං තෙනුපසඛකම් විවෙකත්තී.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ආලවිකාය භික්ඛුනීයා භයං ඡමතිතත්තං  
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො විවෙකමහා වාවෙතුකාමො යෙන ආලවිකා  
භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා ආලවිකං භික්ඛුනීං ගාථාය  
අජ්ඣගාසි:

තත්ථි නිස්සරණං ලොකෙ කිං විවෙකෙන කාහසි,  
භුඤ්ඤස්ස කාමරතියො මාත්‍ර පච්ඡානුතාපිතීති.

අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනීයා එතද්දායොසි: 'කො නුඛවායං<sup>1</sup> මනුස්සො  
වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී'ති? අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනීයා එතද්-  
දායොසි: 'මාරෙ බො අයං පාපිමා මෙ භයං ඡමතිතත්තං ලොමහංසං උප්පා-  
දෙතුකාමො විවෙකමහා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී'ති. අථ බො ආලවිකා  
භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි පච්චගාසි:<sup>2</sup>

අපි නිසාරණං ලොකෙ පඤ්ඤය මෙ සුඵසිතං,<sup>1</sup>  
පමත්තබ්බු පාපිම න තං ජානාපි තං පදං.

සත්තිසුළුපමා කාමා ඛනාසං අභිකුට්ඨතා,  
යං තුං කාමරතීං බ්‍රුහි අරති මය්‍යං<sup>2</sup> සා අසුති.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං ආලභිකා භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො  
තසෙවනතරධාසිති.

## 5. 1. 2.

### සොමාසුතනං.

163. සාට්ඨිකං—

අඵ බො සොමා භික්ඛුනී පුබ්බන්තරායං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය  
සාට්ඨිකං පිණ්ඩය පාවිසි. සාවච්ඨිකං පිණ්ඩය වරිත්වා පච්ඡාහතනං පිණ්ඩපාත-  
පටිකකන්තා යෙන අක්ඛිචනං තෙනුපසඛකම් දිවාචිතාරය. අක්ඛිචනං අපේක්ඛා-  
ගහෙත්වා අඤ්ඤතරසම් රුක්ඛමුලෙ දිවාචිතාරං<sup>3</sup> නිසිදි.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා සොමාය භික්ඛුනියා හයං ජලතින්තනං,  
ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාඛිමා වාචෙතුකාමො යෙන සොමා  
භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා සොමං භික්ඛුනීං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසි:

යන්තං ඉසිති පත්තබ්බං සානං දුරභිසම්චං,  
න තං ආබිකුලපඤ්ඤය සකකා පපොතූච්ඡියාති.

අඵ බො සොමාය භික්ඛුනියා එතදගොසි: 'කො භුබ්බායං<sup>4</sup> මනුස්සො වා  
අමනුස්සො වා ගාථං භාසති'ති. අඵ බො සොමාය භික්ඛුනියා එතදගොසි:  
'මාඤ්ඤ බො අයං පාපිමා මම හයං ජලතින්තනං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො  
සමාඛිමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසති'ති. අඵ බො සොමා භික්ඛුනී මාඤ්ඤ  
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථායි අප්ඤ්ඤාසි:

ඉපිභාවො නිං කසිණ විතුත්තමති සුසමාහිතෙ,  
ඤ්ඤාමහි වත්තමානමහි සමමා ධමමං විපස්සන්තො.

යස්ස භුත සියා එවං ඉත්ථාහං<sup>5</sup> පුරිසොති වා,  
නිඤ්ඤි වා පන අඤ්ඤසම්. තං මාඤ්ඤ වත්තුමරගතිති.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං සොමා භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො  
තසෙවනතරධාසිති.

1. සුළුසිතං - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. මය්‍යං - මජ්ඣ. සං. සි 1. 3. දිවාචිතාරණය -  
සිමු. 2. PTS. 4. භු බො අයං. - සං. 5. ඉත්ථාහං. - සං. 6. අප්ඤ්ඤාසි - කසම්භි.

## 5. 1. 3.

## ගොතමීසුතං.

164. ඝාචන්දියං—

අථ බො කිසාගොතමී භික්ෂුනී පුබ්බන්තරමයං නිවාසෙත්වා පතන-  
ච්චරමාදය ඝාචන්දී. පිණ්ඩය පාවිසි. සාවච්චියං පිණ්ඩය වරිත්වා පච්ඡා-  
භතතං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අකුමන්තං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිහාරය.  
අකුමන්තං අජේඤ්ඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරො පාපිමා කිසාගොතමියා භික්ෂුනියා භයං ඡමහිතතතං  
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමතා වාවෙතුකාමො යෙන කිසාගොතමී  
භික්ෂුනී තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා කිසාගොතමී භික්ෂුනීං ගාථාය  
අජ්ඣානාසි:

කීනත්‍ර තිං භතපුත්තං ඵකමාසි<sup>1</sup> රුදමුඛි,  
චතජ්ඣඤානා ඵකා පුරිසං තු ගවෙසසීති.

අථ බො කිසාගොතමියා භික්ෂුනියා ඵතදහොසි: කො නුබ්බායං  
මනුසොවා අමනුසොවා ගාථං භාසතීති. අථ බො කිසාගොතමියා භික්ෂුනියා  
ඵතදහොසි: මාරො බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමහිතතතං ලොමහංසං  
උපපාදෙතුකාමො සමාධිමතා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතීති. අථ බො  
කිසාගොතමී භික්ෂුනී මාරො බො අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමෙත්තං  
ගාථාං පච්චිහාසි:<sup>2</sup>

අච්චන්තං මතපුත්තා'මහි<sup>3</sup> පුරිසා ඵතදන්තිකා,  
ත සොවාමි ත රොදමි ත තං භායාමි ආටුසො.

සබ්බත්ථ විහතා<sup>4</sup> තන්දි තමොක්කකො පදලිතො,  
ජෙත්වාත මච්චුතො<sup>5</sup> සෙනං විහරාමි අතාසවාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජාතාති මං කිසාගොතමී භික්ෂුනීති දුක්ඛි  
දුමමතො තත්ථෙවන්තරධාසීති.

## 5. 1. 4.

## විජයා සුතං.

165 ඝාචන්දියං—

අථ බො විජයා භික්ෂුනී පුබ්බන්තරමයං නිවාසෙත්වා පතනච්චරමාදය  
ඝාචන්දී. පිණ්ඩය පාවිසි. සාවච්චියං පිණ්ඩය වරිත්වා පච්ඡාභතතං  
පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන අකුමන්තං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිහාරය.  
අකුමන්තං අජේඤ්ඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදි.

අථ බො මාරො පාපිමා විජයා භික්ෂුනියා භයං ඡමහිතතතං  
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමතා වාවෙතුකාමො යෙන විජයා භික්ෂුනී  
තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා විජයා භික්ෂුනීං ගාථාය අජ්ඣානාසි:

1. ඵකමාසි - සිමු. 1. සො. 2. අජ්ඣානාසි - සො. 3. භතපුත්තමහි - සො. PTS සි 1  
4. විහිතා - සො. 5. ජෙත්වා තත්ථෙවන්තො - සිමු. 1

දහරු තුමා රූපවතී අභිඤ්ඤා දහරු සුසු,  
පඤ්ඤාබ්‍යාසයෙන් තුරියයෙන් එහි සොයාගැනීමට සෙවීම<sup>1</sup>

අප්ඵ බො විජයාය භික්ෂුනීයා එතදහොසි: 'කො හු බ්‍යායං<sup>2</sup> මනුසොසං  
වා අමනුසොසං වා ගාථං භාසති'ති අප්ඵ බො විජයාය භික්ෂුනීයා එතදහොසි:  
'මාරෙ බො අයං පාපිමා මම හයං ජලිතතතං ලොමහං උප්පාදෙතුකාමො  
සමාධිමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසති'ති. අප්ඵ බො විජයා භික්ෂුනී මාරෙ  
අයං පාපිමා ඉති විදිති මාරං පාපිමනං ගාථාහි පච්චාසයි:<sup>3</sup>

රූපා සද්දං රසා ගන්ධා ඵොට්ඨබ්බා ච මනොරමා,  
නියානායාමි තුයොව<sup>4</sup> මාර නාහා තෙනජිකා<sup>5</sup>.

ඉමිනා පුත්තියායෙන භිඤ්ඤෙන පහඬුනා,  
අට්ටියාමි<sup>6</sup> හරයාමි කාමතණ්හා සමුග්ගා.

යෙ ව රූපුපගා සත්තා යෙ ව අරූප්පඝාසිනො<sup>7</sup>,  
යා ව සත්තා සමාපත්ති සබ්බස්මිනිකා තමොති.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා ජානාති මං විජයා භික්ෂුනීති දුක්ඛි දුමමතො  
තස්මෙවනතරධාසීති.

### 5. 1. 5.

#### උප්පලවණ්ණාසුතං.

166. ඝාචජ්ඣියං—

අප්ඵ බො උප්පලවණ්ණා භික්ෂුනී පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා  
පත්තවිචරමාදය ඝාචජ්ඣියං පිණ්ඩය පාචයි. සාවජ්ඣියං පිණ්ඩය වරිත්වා පච්ඡා-  
හතං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන අකුමනං තෙත්තපසඛිකම් දිවාචිතාරාය.  
අකුමනං අජෙකාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරසම් සුප්පජ්ඣිකාලාරාකමුලෙ අට්ඨාසි.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා උප්පලවණ්ණාය භික්ෂුනීයා හයං ජලිතතතං  
ලොමහං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාචෙතුකාමො යෙන උප්පලවණ්ණා  
භික්ෂුනී තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භි: උප්පලවණ්ණං භික්ෂුනීං ගාථාය  
අජ්ඣාසයි:

සුප්පජ්ඣිකං උපගමම භික්ෂුනී එකා තං තිට්ඨසි සාලමුලෙ,  
ත වසී තෙ දුතියා වණ්ණධාතු ඉධාගතා තාදිසිකා හවෙය්‍යං  
බාලෙ න තං භායසි බුත්තකාතනති.

අප්ඵ බො උප්පලවණ්ණාය භික්ෂුනීයා එතදහොසි: 'කො හු බ්‍යායං  
මනුසොසං වා අමනුසොසං වා ගාථං භාසති'ති. අප්ඵ බො උප්පලවණ්ණාය  
භික්ෂුනීයා එතදහොසි: 'මාරෙ බො අයං පාපිමා මම හයං ජලිතතතං  
ලොමහං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසති'ති. අප්ඵ  
බො උප්පලවණ්ණා භික්ෂුනී මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිති මාරං පාපිමනං  
ගාථාහි පච්චාසයි:<sup>8</sup>

1. එහි අයෙය රමාමයෙ - සිමු 1. රමාමයෙය - සො. 2. බො අයං - PTS. 3. අජ්ඣාසයි -  
සිමු 1. සි1.2. 4. තුයොව. - PTS. 5. තාහි තෙන අජ්ඣාසා - සො. STP 6. අට්ටියාමි -  
සිමු 2. සො, PTS. 7. අරූපඝාසිනො - මජ්ඣ. අරූපනාසිනො. - සො. අරූප්පඝාසිනො - PTS.  
8. අජ්ඣාසයි - සො.

සතං සහස්සානපි ධුතනකානං ඉධාගතා තාදිසිකා<sup>1</sup> භවෙය්‍යං,  
ලොමං න ඉඤ්ජාමි න සනතසාමි න මාර භායාමි තථෙකිකාපි.

එසා අතතරධායාමි කුච්ඡං වා පටිසාමි තෙ,  
පබ්බතනරිකායමපි තිට්ඨනතිං මං න දකඛ්‍යි.

විතතසමිං වසිභුතාමධි ඉද්ධිපාද සුභාවිතා,  
සබ්බබ්බකිත්ථුතතාමති න තං භායාමි ආට්ටිසොති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං උපපලවණණා භික්ඛුනීති දුක්ඛි  
දුමමතො තතෙවනතරධායිති.

### 5. 1. 6.

#### වාලාසුතනං.

167. සාවකපීයං—

අථ බො වාලා භික්ඛුනී පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙකො පත්තවිවරමාදය  
සාවකපීයං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවකපීයං පිණ්ඩාය වරිතො පච්ජාභතතං  
පිණ්ඩපාතපටිකකතතා යෙන අකිචනං තෙත්ථපසඛකමි දිවාචිභාරාය. අකිචනං  
අජේකාගහෙකො අඤ්ඤතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිභාරං නිසිදි.

අථ බො මාරෙ, පාපිමා යෙන වාලා භික්ඛුනී තෙත්ථපසඛකමි.  
උපසඛකමිතො වාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කිත්තු<sup>2</sup> තං භික්ඛුනී න රෙවෙසිති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතීං ඛවාහං ආට්ටිසො න රෙවෙසිති.

[මාරො:]

කිත්තු ජාතීං න රෙවෙසි ජාතො කාමානි භාඤ්ජති,  
කො හු තං ඉදමාදපසි ජාතීං මාරෙව<sup>3</sup> භික්ඛුනීති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතස්ස මරණං හොති ජාතො දුක්ඛානි පුස්සති<sup>4</sup>,  
බ්බං වධං පරිකෙලෙසං තස්මා ජාතීං න රෙවෙසෙ.

බුද්ධො ධම්මමදෙසෙසි ජාතියා සමතිකකමං,  
සබ්බදුක්ඛප්පහාණාය යො මං<sup>5</sup> සවෙච නිවෙසයි.

යෙ ව රුපුප්පහා සත්තා යෙ ච ආරුප්පසාසිතො,  
නිරේධං අප්පජානතො ආගන්තාරෙ පුත්ඛන්වනති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තතෙවනතරධායිති.

### 5. 1. 7.

#### උපවාලාසුතනං.

168. සාවකපීයං—

අථ බො උපවාලා භික්ඛුනී පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙකො පත්තවිවරමාදය  
සාවකපීයං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවකපීයං පිණ්ඩාය වරිතො පච්ජාභතතං  
පිණ්ඩපාතපටිකකතතා යෙන අකිචනං තෙත්ථපසඛකමි දිවාචිභාරාය. අකිචනං  
අජේකාගහෙකො අඤ්ඤතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිභාරං නිසිදි.

1. තාදිසිකා - මජ්ඣිම. 2. කිත්තු බො තං - ස. 3. මාරෙවසි-සි. 2. 4. පස්සති-  
සි. 1. ස. 5. පසාමි - මජ්ඣිම. ස. 6.



අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන උපවාලා භික්ඛුනී නෙත්තපසඛක්ඛිමි.  
උපසඛකමිඛා උපවාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කත්ත භු ත්ඨං භික්ඛුනී උපපජ්ජතුකාමාති?

[උපවාලා:]

ත ඛවාහං ආවුසො කත්ති උපපජ්ජතුකාමාති.

[මාරො:]

තාවතීංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,  
නිම්මාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතතීනො,  
තත්ත චිත්තං පණ්ඨෙති රතීං පච්චන්තොස්සපීති.

[උපවාලා:]

තාවතීංසා ව යාමා ව තුසිතා වාපි දෙවතා,  
නිම්මාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතතීනො,  
කාමබ්බකඛ්ඛා<sup>1</sup> තෙ එනති මාරවසං පුත.

සබ්බො ආදිපිතො<sup>2</sup> ලොකො සබ්බො ලොකො පඬුපිතො,  
සබ්බො පජ්ජලිතො ලොකො සබ්බො ලොකො පකම්පිතො.

අකම්පිතං අජලිතං<sup>3</sup> අපුප්පජ්ජකසෙවිතං,  
අගති යත්ත මාරස්ස නත්ත මෙ තීරතො මනොති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්තෙවන්තරධාසීති.

5. 1. 8.

සීඝ්‍රපවාලාසුතතං\*.

169. සාවච්ඡයං—

අථ ඛො සීඝ්‍රපවාලා භික්ඛුනී පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙඛා පත්තච්චර-  
මාදාය සාවච්ඡයං පිණ්ඩාය පාවිසී සාවච්ඡයං පිණ්ඩාය චරිතො පච්ජාභ්‍යන්තං  
පිණ්ඩාපතපටිකකන්තා යෙන අකම්පනං නෙත්තපසඛක්ඛිමි දිවාචිඤ්ඤා. අකම්පනං  
අජෙකාගහෙතො අඤ්ඤාතරසමං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිඤ්ඤා නිසීදි.

අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන සීඝ්‍රපවාලා භික්ඛුනී නෙත්තපසඛක්ඛිමි.  
උපසඛකමිඛා සීඝ්‍රපවාලං භික්ඛුනිං එතදවොච:

කස්ස භු ත්ඨං භික්ඛුනී පාසණ්ඩං රොචෙසීති?

[සීඝ්‍රපවාලා:]

ත ඛවාහං ආවුසො කස්සාපි පාසණ්ඩං රොචෙමිති,

[මාරො:]

කිනත්ත උද්දස්ස මුණ්ඩාසි සමණේ විය දිස්සාසි,  
ත ව රොචෙසි පාසණ්ඩං කිම්ච<sup>1</sup> චරසි මොමුගාති.

\* සීඝ්‍රපවාලා - සී 1, 2.

1. බඬා - ස්‍යා. 2. ආදිපිතො - සී 1, ආදිපන්නා - ස්‍යා. 3. අපජ්ජලිතං - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 4. කිම්දං - ස්‍යා.

[සිසුපොලා:]

ඉතො ඛනිඬා පාසණ්ඨා දිට්ඨිසු පසිදන්ති තෙ,  
න තෙසං ධම්මං රොවෙමි න තෙ ධම්මස්ස කොවිද.

අඤ්ඤා සකාසකුලෙ ජාතො බුද්ධො අප්පට්ඨග්ගලො,  
සබ්බාභිභූ මාරනුදෙ සබ්බත්ථපරාජිතො,  
සබ්බත්ථ මුත්තො අසිතො<sup>1</sup> සබ්බං පස්සති චක්ඛමා.

සබ්බකම්මකර්මසංපත්තො විමුත්තො උපධිසංහිතො,  
සො ඥානං භගවා සත්ථා භස්ස රොවෙමි සාසනනති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්ථවන්තරධාසීති.

6. 1 9.

සෙලාසුතනං.

170. සාවජ්ජියං—

අථ බො සෙලා භික්ෂුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය  
සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවජ්ජියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභ්ගතං පිණ්ඩපාන-  
පටික්කන්තා යෙන අකම්මනා තෙනුපසංඝමි දිවාචිකාරාය. අකම්මනං  
අඤ්ඤාගහෙත්වා අඤ්ඤාභරණමි රුක්කමුලෙ දිවාචිකාරං නිසීදී.

අථ බො මාරො පාපිමා සෙලාය භික්ෂුනීයා භයං ඡමහිතන්තං  
ලොචනංසං උප්පාදෙතුකාමො සමාධිමා වාවෙතුකාමො යෙන සෙලා  
භික්ෂුනී තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා සෙලං භික්ෂුනීං ගාථාය අඤ්ඤාහාසී:

කෙතිදං පකහං බිම්බං කුන්ත්‍රං<sup>3</sup> බිම්බස්ස ඤාතො,  
කුන්ත්‍රං<sup>4</sup> බිම්බං සමුප්පන්නං කුන්ත්‍රං<sup>3</sup> බිම්බං නිරුඤ්ඤිති.

අථ බො සෙලාය භික්ෂුනීයා එතදහොසි: කො හු බ්බායං මනුස්සො  
වා අමුත්තස්සො වා ගාථං භාසතිති. අථ බො සෙලාය භික්ෂුනීයා එතදහොසි:  
මාරො බො අයං පාපිමා. මම භයං ඡමහිතන්තං ලොචනංසං උප්පාදෙතුකාමො  
සමාධිමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතිති අථ බො සෙලා භික්ෂුනී මාරො  
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය පච්චහාසී:

නසිදං අත්තකහං<sup>5</sup> බිම්බං නසිදං පරකහං<sup>6</sup> අඤ්ඤා,  
හෙතුං පටිච්ච සමුත්තං හෙතුහමිතා නිරුඤ්ඤිති.

යථා අඤ්ඤාභරං බිජං බෙත්තෙ චුත්තං විරුහති,  
පඨවීරසඤ්ඤා<sup>7</sup> ආගමෙ සිත්තෙඤ්ඤා නුද්ධයං.

එවං බ්බා ව ධාතුස්සො ඡ ව ආයත්තා ඉමෙ,  
හෙතුං පටිච්ච සමුත්තා හෙතුහමිතා නිරුඤ්ඤිති.

අථ බො මාරො පාපිමා -පෙ- නත්ථවන්තරධාසීති.

1. අසිතො - සහ. 2. සබ්බ කම්මකර්මසං - මෙසං, සහ, PTS. 3. සමුත්තං - මෙසං.  
4. සමුත්තං - සිමු. සමු - සහ. 5. නසිදං පකහං - සහ. 6. පකහං - සහ. 7. පඨවීර-  
සඤ්ඤා - මෙසං.

## 5. 1. 10

## වජිරාසුතනං.

171. ඝාච්ඡථියං<sup>1</sup>—

අථ බො චජ්ඣ භික්ඛුනී පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පහනවිවරමාදය ඝාච්ඡථිං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවච්ඡියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡානතනං පිණ්ඩපාතපටික්කතතා යෙන අභිච්ඡන්තො තෙනුපසඤ්ඤා දිවා විහාරාය. අභිච්ඡන්තං අපේක්ඛාගහෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි.

අථ බො මාඤ්ඤං පාවිමා වජිරය භික්ඛුනියා හයං ඡමහිතතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමා වාචෙතුකාමො යෙන වජිර භික්ඛුනී තෙනුප-සඤ්ඤා. උපසඤ්ඤාත්වා වජිරං භික්ඛුනීං ගාථාය අරුක්ඛිතාසි:

කෙනායං පකතො සතො කුචං<sup>2</sup> සත්තස්ස කාරකො,  
කුචං සතො සමුපපතො කුචං සතො නිරුරුක්ඛිතීති.

අථ බො වජිරය භික්ඛුනියා එතදගොසි: ‘කො හු බ්වායං මනුස්සො වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී’ති. අථ බො වජිරය භික්ඛුනියා එතදගොසි: ‘මාඤ්ඤං අයං පාවිමා මම හයං ඡමහිතතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසතී’ති. අථ බො වජිර භික්ඛුනී මාඤ්ඤං අයං පාවිමා ඉන් විදිත්වා මාරං පාවිමන්තං ගාථාහි පච්චනාසි:

කිනත්තු සතොති පච්චෙසි මාරද්විගගනත්තු හෙ,  
සුඛසඤ්ඤාපුරුෂොයං නසිධි සත්තපලබ්භතී.

යථා හි අභිගසමාරාධ හොති සද්දො රථො ඉති,  
එවං ඛකේසු සතොසු හොති සතොති සමමුතී<sup>3</sup>.

දුක්ඛමෙව හි සමොති දුක්ඛං තිට්ඨති වෙති ව,  
නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා සමොති නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා නිරුරුක්ඛිතීති.

අථ බො මාඤ්ඤං පාවිමා ජාතාති මං වජිර භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො තඤ්චන්තරධාසීති.

භික්ඛුනීවග්ගො පඨමො.

තත්තුඤ්ඤා:

අභ්‍රවිකා ව සොමා ව ගොතමි චිජයා සහ  
උපලවණ්ණා ව වාලා උපවාලා සිසුපවාලා  
සෙලා වජිරය තෙ දසාති.

භික්ඛුනීසංයුතනං සමත්තං.

1. එවං මෙ සුතං - පෙ - අනාථපිණ්ඩසසඤ්ඤාතරස්මි. සිද්ධ. 2. 2. කිවි - සසා, 3. සමමති - සසා.

## 6. බ්‍රහ්මස්ංස්ථානං

### 1. කොකාලිකවග්ගො

6. 1. 1.

ආයාචනසුතනං

172. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා උරුමෙලායං විහරති තස්ස චන්ද්‍රකේශය නිරේ අජපාලනිත්‍රොධිමුලෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො.

අථ බො හගවතො රහොගතස්ස පටිසල්ලිතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි. අභිගතො බො මයායං ධම්මො ගමිතේ දුද්දසො දුරනුබොධො සන්තො පණීතො අතකකාවචරො නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනීයො. ආලයරුමා බො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසම්බුද්ධා<sup>1</sup> ආලයරුමාය බො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්බුද්ධාය දුද්දසං ඉදං ණං යදිදං ඉදපච්චයතා පටිච්චාසමුපපාදො. ඉදමපි බො ණං යදිදං සබ්බසංඛාරසමපො සබ්බපටිපටිනීයාගො. භණ්ණකකියො<sup>2</sup> විරුගො නිරුධො නිබ්බාණං. අභ්‍යෙකච්ච බො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං. පරෙ ව මෙ න ආජාතෙය්‍යං. සො මමස්ස කිලමපො සා මමස්ස විහෙසාති.

අපිසුද්ධං<sup>3</sup> හගවතනං ඉමා අනච්ඡරියා ගාථායො පටිභංසු. පුබ්බෙ අයසුතපුබ්බා:

කිචෙජ්ඣ මෙ අභිගතං හලිඤ්ඤාති පකාසිතුං,  
රුගදෙසපරෙතෙති නායං ධම්මො සුසම්බුද්ධො.

පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමිතීරං දුද්දසං අණ්ණං,  
රුගරතතා න දකඛිනනි<sup>4</sup> භමොකකිකේන ආට්ඨතාති.<sup>5</sup>

ඉති<sup>6</sup> හගවතො පටිසංඝවිකිකතො අපෙසායසුකකතාය විතතං නමති තො ධම්මදෙසනාය.

අථ බො බ්‍රහ්මුතො සහම්පතිස්ස හගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතකක-  
මඤ්ඤය එතද්දසොධි: නස්සති වත භො ලොකො. විතස්සති වත භො  
ලොකො යනු හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස අපෙසායසුකක-  
තාය විතතං නමති තො ධම්මදෙසනායාති. අථ බො බ්‍රහ්මා සහම්පති  
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ඤිතං<sup>7</sup> වා බාහං පසාරෙය්‍ය. පසාරිතං  
වා බාහං සම්මිඤ්ඤෙය්‍ය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරානිතො හගවතො  
පුරතො පාභුරහොසි.

1. සමුද්ධිතා - යා, PTS. 2. භණ්ණකකියො - මජ්ඣ. 3. අපිසුද්ධ - මජ්ඣ. 4. දකඛිනනි - මජ්ඣ. 5. ආට්ඨතාති - මජ්ඣ. 6. ඉතිහ - මජ්ඣ. 7. සම්මිඤ්ඤිතං - මජ්ඣ.

අථ බො චුග්ගා සහමපති එකංසං උත්තරසඛගං කර්තෘ දන්තිණ්-  
ජාණුමණ්ඩලං පඨවියං නිගන්තූං යෙන භගවා භෙතස්සල්ලිං පණාමේත්ථා  
භගවන්තං එතදවොච: “දෙසෙතු භනෙත භගවා ධම්මං දෙසෙතු සුගතො  
ධම්මං. සන්ත්ති සත්තා අප්පරජකඛජාතිකා. අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිභායනති  
භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති. ඉදමවොච චුග්ගා සහමපති. ඉදං වතා  
අථාපරං එතදවොච:

පාචුරෙතොසි මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලෙභි වින්තිතො,  
අවාපුරෙතං<sup>1</sup> අමතස්ස ආරං සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධතිට්ඨිතො යථාපි පස්සෙ ජතතං සමන්තතො,  
තථුපමං ධම්මමයං සුමෙධ පාසාදමාරුක්ඛා සමන්තවකුට්ඨ,  
සොකාවතීණණං<sup>2</sup> ජතතමිපෙතසොකො අවෙකඛස්ස ජාතිජරුතිභූතන්ති.

උට්ඨති විර විජ්ඣසඛයාම සත්ථවාහ අනණ විවර ලොකෙ,  
දෙසස්සු<sup>3</sup> භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්තිති.

අථ බො භගවා චුග්ගුතො ච අජේකිත්තං විදිත්වා සතොසු ව  
කාරුඤ්ඤතං පටිච්ච බුද්ධවකුට්ඨා ලොකං වොලොකෙසි. අද්දතා බො  
භගවා බුද්ධවකුට්ඨා ලොකං වොලොකෙතොසා සතො අප්පරජකෙව මහා-  
රජකෙව තිකඛිත්ථියෙ මුදිත්ථියෙ ස්වාකාරෙ ආකාරෙ සුවිඤ්ඤාපයෙ  
දුට්ඨඤ්ඤාපයෙ අප්පෙකචෙව පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිතො විහරන්ත  
[අප්පෙකචෙව ත පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිතො<sup>4</sup> විහරන්ත]. සෙය්‍යථාපි  
තාම උප්පලිනියං වා පදුමානියං වා පුණ්ඩරිකිනියං වා අප්පෙකචානි උප්පලානි  
වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඤ්ඤානි  
උදකානුගතානි<sup>5</sup> අනො නිමුග්ගපොසිති. අප්පෙකචානි උප්පලානි වා  
පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඤ්ඤානි සමොදකං  
සීතානි. අප්පෙකචානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකානි වා උදකෙ  
ජාතානි උදකෙ සංවඤ්ඤානි උදකා අවුග්ගමා සීතානි<sup>6</sup> අනුපලිතානි  
උදකෙත. එවමෙවං භගවා බුද්ධවකුට්ඨා ලොකං වොලොකෙතොසා අද්දත  
සතො අප්පරජකෙව මහාරජකෙව තිකඛිත්ථියෙ මුදිත්ථියෙ ස්වාකාරෙ  
ආකාරෙ සුවිඤ්ඤාපයෙ දුට්ඨඤ්ඤාපයෙ අප්පෙකචෙව පරලොකවජ්ජහය  
දස්සාවිතො විහරන්ත [අප්පෙකචෙව ත පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිතො  
විහරන්ත]. දිස්වාත චුග්ගානං සහමපතිං ගාථාය පච්චගාමි:

1. අවාපුරෙතං - මජ්ඣ. සෘ. 2. දෙසෙතු - සෘ. PTS. 3. හයදස්සාවිතො - මජ්ඣ.  
4. උදකානුගතානි - සෘ. 5. තිකඛිත්ති - සී. 2. සෘ. PTS.

[ - ] අනන්තරා පාසො සිහලපොථකෙසු හ දිස්සන්ත.

අපාරාතා තෙසං<sup>1</sup> අමතස්ස ආරාය යෙ සොතවනො පමුඤ්චන්තු<sup>2</sup> ජිද්ධං,  
විහිංසකඤ්ඤා පගුණං න භාසිං ධම්මං පණිතං චන්ද්‍රජෙසු බ්‍රහ්මවතී.

අථ බො චුහවා සහවපති කතාවකාසො බොවන් භගවතා ධම්මදෙස-  
නායාති භගවතතං අභිවාදෙවා පදකඛිණං කවා නන්දෙවනතරධාසිති.

## 6. 1. 2.

### ගාරවසුතතං.

173. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ජා  
නොරඤ්ඤාය තීරෙ අජපාලනිත්‍රොධිමුලෙ<sup>2</sup> පසමාභිසම්බුද්ධො.

අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පතිසුලුකස්ස එවං වෙනසො පරි-  
විතකෙකා උදපාදි: දුක්ඛං බො අගාරවො විහරති අපපතියො. කනත්‍රු බ්‍යාභං  
සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකඛා ගරු කවා<sup>3</sup> උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අථ බො භගවතො එතදනොසි: අපරිපුණ්ණස්ස බො සීලකකිකස්ස  
පාරිපුරියා අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකඛා ගරු කවා උප-  
තියාය විහරෙය්‍යං, න බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ  
සමුහවකෙ, සස්සමිණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමත්‍රුස්සාය අත්තතා සීල-  
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා යමිහං සකකඛා ගරු කවා<sup>3</sup>  
උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො සමාධිකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තතා සමාධි-  
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමිහං සකකඛා ගරු කවා<sup>3</sup>  
උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො පඤ්ඤාකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තතා පඤ්ඤා-  
සම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමිහං සකකඛා ගරු කවා<sup>3</sup>  
උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුත්තිකකිකස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අත්තතා  
විමුත්තිසම්පන්නතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා, යමිහං සකකඛා  
ගරු කවා උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

අපරිපුණ්ණස්ස බො විමුත්තිඤ්ඤාදස්සතකකිකස්ස පාරිපුරියා<sup>4</sup> අඤ්ඤං  
සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකඛා ගරු කවා<sup>3</sup> උපතියාය විහරෙය්‍යං, න  
බො පනාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ සස්සමිණ-  
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමත්‍රුස්සාය අත්තතා විමුත්තිඤ්ඤාදස්සතසම්පන්නතරං  
අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහ්මණං වා යමිහං සකකඛා ගරු කවා<sup>5</sup> උපතියාය  
විහරෙය්‍යං. යනත්‍රුතාහං යවායං ධම්මො මයා අභිසම්බුද්ධො නම්මෙව ධම්මං  
සකකඛා ගරු කවා<sup>5</sup> උපතියාය විහරෙය්‍යන්ති.

1. හෙ - සභා. 2. නිත්‍රොධෙ - සිමු. 1. සභා. PTS. සි 1, 2. 3. ගුරු කවා - මජ්ඣ. 4. පරිපුරියා - අ. 5. ගරු කවා, - සි 1.

අථ බො චුහවා සහමපති හගවනො වෙනසා වෙනො පරිචිතකකමිඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤාය, එවමෙව චුහවලොකො අනතරගිකො හගවනො පුරවො පාතුරහොසි.

අථ බො චුහවා සහමපති එකංසං උත්තරසඛාං කර්තෘ යෙන හගවා තෙනඤ්ඤිං පණ්ණමෙකා හගවනං එතදවොච: එවමෙකං හගවා, එවමෙකං සුගත. යෙපි තෙ හතෙන අනෙසුං අතීතමධ්‍යානං අරහතො සමමාසලුඤ්ඤා තෙපි හගවතො ධම්මඤ්ඤාව සකකාමා ගරු කාමා උපනිස්සාය විහරිංසු. යෙපි තෙ හතෙන හවිස්සනති අනාගතමධ්‍යානං අරහතො සමමාසලුඤ්ඤා තෙපි හගවතො ධම්මඤ්ඤාව සකකාමා ගරු කාමා උපනිස්සාය විහරිස්සනති. හගවාපි හතෙන එතරගි අරහං සමමාසලුඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤාව සකකාමා ගරු කාමා උපනිස්සාය, විහරතුති. ඉදමවොච චුහවා සහමපති, ඉදං වාමා අථාපරං එතදවොච:

යෙ වඛනතීතා<sup>1</sup> සලුඤ්ඤා යෙ ච බුඤ්ඤා අනාගතා,  
යො වෙතරගි සලුඤ්ඤා බහුතනං<sup>2</sup> සොකතාසනො.

සබ්බෙ සඤ්ඤාගරාහො විහංසු<sup>3</sup> විහරන්ති ච,  
අථොපි<sup>4</sup> විහරිස්සනති එසා බුඤ්ඤාන ධම්මතා.

තස්මා හි අත්තකාමෙන<sup>5</sup> මහත්ත ඓතිකසිතා,  
සඤ්ඤාමො ගරු කාතබ්බො සරං බුඤ්ඤානසාසනං.

## 6. 1. 3.

### චුහමදෙවසුතනං.

174. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, තෙන බො පත සමයෙහ අඤ්ඤාතරිස්සා බ්‍රාහමණීයා චුහමදෙවො තාම පුතෙනා හගවනො සන්තිකො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති.

අථ බො ආයස්මා චුහමදෙවො එකො වුපකට්ඨා අපමනො ආතාපි පතිතතො විහරතො ත විරස්සොව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති හදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමපිකාමා උපසම්පජ්ජි විහාසි. බිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කර්මයං තාපරං ඉත්තනායාති අබ්බාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ව පතායස්මා චුහමදෙවො අරගතං අහොසි.

1. යෙ ච අතීතා — මජ්ඣ, සා, PTS. 2. බහුතං — මජ්ඣ. 3. විහරිංසු — සා PTS. සි 1, 2,  
4. අථොපි — සා, තථාපි-මජ්ඣ. 5. අත්තකාමෙන — සා, මජ්ඣ.

අථ බො ආයසමා චුහමදෙවසා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චර-  
මාදග සාවතීං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවතීයං සපදනං පිණ්ඩාය චරමානො  
යෙන සකමාතුතිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම්. තෙන බො පත සමයෙන  
ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතා බ්‍රාහ්මණී චුහමුතො ආහුතිං නිච්චං  
පග්ගණ්හාති. අථ බො චුහමුතො සහමපතිස්ස එතදහොසි: අයං බො  
ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතා බ්‍රාහ්මණී චුහමුතො ආහුතිං නිච්චං  
පග්ගණ්හාති, යනත්තාහං තං උපසඛිකමිත්වා සංවෙජ්ජෙය්‍යනති.

අථ බො චුහමා සහමපති සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං  
වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය. එවමෙවං චුහමලොකෙ  
අනතරගීතො ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතුතිවෙසනෙ පාතුරහොසි. අථ  
බො චුහමා සහමපති වෙහාසං සීතො ආයසමතො චුහමදෙවසා මාතරං  
බ්‍රාහ්මණීං ගාථාහි අජ්ඣිභාසි:

දුරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී චුහමලොකො යස්සාහුතිං පග්ගණ්හාසි නිච්චං,  
තෙනාදිසා බ්‍රාහ්මණී චුහමහතෙබ්බා කිං ජපසි චුහමපථං අජාතනති.<sup>1</sup>

එසො හි තෙ බ්‍රාහ්මණී චුහමදෙවො නිරුපසිකො<sup>2</sup> අතිදෙවපසතො,  
අකිඤ්චතො හිකඬු අතඤ්ඤපොසි<sup>3</sup> යො තෙ සො පිණ්ඩාය ඝරං පවිට්ඨො.

ආහුතෙය්‍යො<sup>4</sup> වෙදගු හාවිතතො තරුතං දෙවානඤ්ච<sup>5</sup> දඬුකිණ්ණෙය්‍යො,  
බානිත්වා පාපානි අනුපලිතො<sup>6</sup> ඝාසෙය්‍යනං ඉරියති<sup>7</sup> සීතිගුතො.

ත තස්ස පච්ඡා ත පුරුස්ථමත්ථි සනොතා විටුමො අනිසො නිරුසො,  
නිකඬුතදණ්ණො තසථාවරෙසු සො ත්‍යාහුතිං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩං.

විසෙතිගුතො උපසන්නච්චොතො තාගොව දනොතා චරති අනෙජො,  
හිකඬු සුසිලො සුචිත්තච්චොතො සොත්තාහුතිං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩං.

තසමං පසන්නා අවිකමපමාතා පතිට්ඨපෙසි දඬුකිණ්ණං දඬුකිණ්ණෙය්‍යො,  
කරොති පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිස්වා මුතිං බ්‍රාහ්මණී ඉසතිණ්ණනති.

තසමං පසන්නා අවිකමපමාතා පතිට්ඨපෙසි දඬුකිණ්ණං දඬුකිණ්ණෙය්‍යො,  
අකාසි පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිස්වා මුතිං බ්‍රාහ්මණී ඉසතිණ්ණනති.

1. අජාතා: - මජ්ඣ. සං. 2. නිරුපසිකො - මජ්ඣ. සං. 3. අතඤ්ඤපොසියො -  
PTS. 4. ආහුතිණ්ණො - සං. 5. දෙවාන ව. - සං. 6. අනුපලිතො: - මජ්ඣ. සං.  
7. ඉරියති - සු. 2.



## 6. 1. 4,

## බකබ්‍රහ්මසුතං.

175. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡායං විහරති ජෙතවනෙ අනුච්ඡිකායාං ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන බකස්ස චුහබ්‍රහ්මො එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං හොති: ඉදං නිව්චං, ඉදං ධ්‍රැවං, ඉදං සස්සතං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අවචනධම්මං. ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත චවති ත උපපජ්ජති. ඉතො ව පතඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං<sup>1</sup> තජ්ජති.

අථ බො භගවා බකස්ස චුහබ්‍රහ්මො චෙතසා චෙතොපරිවිතකකම්ඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව ජෙතවනෙ අනතරභිතො තස්මිං චුහචලොකෙ පාතුරහොසි. අද්දසා බො බකො චුහවා භගවන්නං දුරතොව ආගච්ඡන්නං. දිස්වාත භගවන්නං එතදවොච: එහි බො මාරිස. ස්වාගතං තෙ මාරිස. විරස්සං බො මාරිස ඉමං පරියාය මකාසි යදිදං ඉධාගමතාය. ඉදං හි මාරිස නිව්චං, ඉදං ධ්‍රැවං, ඉදං සස්සතං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අවචනධම්මං. ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත චවති ත උපපජ්ජති. ඉතො ව පතඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං තජ්ජති.

එවං වුත්තෙ භගවා බකබ්‍රහ්මාතං ඉදමවොච<sup>2</sup>: අවිජ්ජාගතො වත හො බකො බ්‍රහ්මා, අවිජ්ජාගතො වත හො බකො බ්‍රහ්මා. යනු හි තාම අභිච්චඤ්ඤාව<sup>3</sup> සමානං නිව්චන්ති වතඛති. අඤ්චවඤ්ඤාව<sup>4</sup> සමානං ධ්‍රැවන්ති වතඛති. අසස්සතඤ්ඤාව සමානං සස්සතන්ති වතඛති. අකෙවලඤ්ඤාව සමානං කෙවලන්ති වතඛති. වචනධම්මඤ්ඤාව සමානං අවචනධම්මන්ති වතඛති. යත්ථ ව පත ජායති ව ජීයති ව මියති ව චවති ව උපපජ්ජති<sup>5</sup> ව. තඤ්ච තථා වතඛති: ඉදං හි ත ජායති ත ජීයති ත මියති ත චවති ත උපපජ්ජති. සත්තඤ්ච පතඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණං, තත්ඤ්ඤං උත්තරිං නිස්සරණන්ති වතඛතිති.

[බකො චුහවා:]

ආසන්නති ගොතම පුඤ්ඤකම්මා වසවන්තිතො ජාතිජරං අනිතා,  
අයමන්තිමා වෙදගු චුහබ්‍රහ්මපතති අසමාභිජ්ජන්ති ජතා අනෙකාති.

[භගවා:]

අපං හි එතා ත හි දීඝමායු යං ත්වං බක මඤ්ඤසි දීඝමායුං.  
සතං සහස්සාතං තීරමුද්දතං ආයුං<sup>6</sup> පජානාමි තවාහං බ්‍රහෙවති.

1. උත්තරි නිස්සරණං - මජ්ඣ. 2. එතදවොච - මජ්ඣ. සෘ. 3. යෙව - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 4. අඤ්චවඤ්ඤාව - මජ්ඣ. සෘ. 5. උපපජ්ජති - මජ්ඣ. සෘ. 6. ආයු - PTS

[බකො භ්‍රමවා:]

අනන්තදස්සි භගවාහමස්මි ජාතිජරං සොකමුපාභිවනො,  
කිං මෙ පුරුණං වත සිලවතනං ආවිභබ්බ මෙනං යමහං විජ්ඣෙය්‍යති.

[භගවා:]

යං කිං අපායෙසි බහු මනුස්සෙ පිපාසිතෙ සමමනි සමපරෙතෙ,  
තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමි.

යං එණිකුලස්මිං ජනං ගතිතං අමොවසි ගය්‍යකං නිමමානං,  
තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමි.

ගඬ්භාය තොතස්මිං ගතිතතාවං ලුද්දෙත නාගෙන මනුස්සකම්‍යා,  
පමොවසිත්ථ<sup>1</sup> බලසා පසස්ස තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං  
සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමි.

කප්පො ව තෙ බඬ්භවරො අහොසිං සමුද්ධිමනනං<sup>2</sup> වතිනං අමස්සෙය්‍යං<sup>3</sup>  
තං තෙ පුරුණං වත සිලවතනං සුත්තප්පබුද්ධොව අනුස්සරුමිති.

[බකො භ්‍රමවා:]

අඬ්භා පජානාසි මමෙහමාසුං අස්සෙය්‍යමි<sup>4</sup> ජානාසි නථා හි බුද්ධො,  
නථා හි ත්‍යායං ජලිතානුභාවො ඔභාතයං තිට්ඨති භ්‍රමවලොකනති.

## 6. 1. 5.

### අපග්ගිට්ඨිසුතනං.

176. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටජ්ඣීයං විහරති ජෙතවනෙ  
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙත බො පන සමයෙන අස්සෙය්‍යතරස්ස භ්‍රමමුතො  
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති. තස්සි සො සමණො වා  
බ්‍රාහ්මණො වා යො ඉධ ආගචේය්‍යාති.

අථ බො භගවා තස්ස භ්‍රමමුතො වෙතස්ස වෙතොපරිවිතකක මස්සෙය්‍ය  
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිස්සජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං  
වා බාහං සමමිස්සෙය්‍ය එවමෙව ජෙතවනෙ අනන්තරිතො තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ  
පානුරහොසි. අථ බො භගවා තස්ස භ්‍රමමුතො උපරි වෙහාසං පලලභිකත  
නිසිදි තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිති.

1. පට්ඨරො - ස්‍යා. 2. සමුද්ධිමනනං - සිමු PTS. 3. අමස්සෙය්‍ය - මජ්ඣ. 4. අමස්සෙය්‍ය - මජ්ඣ. ස්‍යා.

අථ බො ආයස්මතො මහාමොක්ඛලානාං ඵතදහොසි: කහං ණු ඛො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාමොක්ඛලානො භගවන්තං දිබ්බෙත වකචුතා විසුද්ධෙත අතික්කන්තමානුසකෙත නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්සාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තරගිතො නස්මිං භ්‍රමවලොකෙ පාචුරහොසි.

අථ බො ආයස්මා මහාමොක්ඛලානො පුරජ්ජිමං දිසං නිස්සාය<sup>1</sup> නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො මහාකස්සපස්ස ඵතදහොසි: කහං ණු බො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාකස්සපො භගවන්තං දිබ්බෙත වකචුතා විසුද්ධෙත අතික්කන්තමානුසකෙත නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්සාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තරගිතො නස්මිං භ්‍රමවලොකෙ පාචුරහොසි. අථ බො ආයස්මා මහාකස්සපො දඤ්ඤං දිසං නිස්සාය නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො මහාකස්සිනස්ස ඵතදහොසි: කහං ණු බො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා මහාකස්සිනො භගවන්තං දිබ්බෙත වකචුතා -පෙ- භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසින්නං තෙජොධාතුං සමාපන්නං. දිස්සාන සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො -පෙ- ඵවමෙව ජෙනවතෙ අන්තරගිතො නස්මිං භ්‍රමවලොකෙ පාචුරහොසි. අථ බො ආයස්මා මහාකස්සිනො පච්ඡිමං දිසං නිස්සාය නස්ස භ්‍රමචුතො උපරි-වෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස ඵතදහොසි: කහං ණු බො භගවා ඵතරති විහරතිති. අද්දසා බො ආයස්මා අනුරුද්ධො භගවන්තං දිබ්බෙත -පෙ- අථ බො ආයස්මා අනුරුද්ධො උත්තරං දිසං නිස්සාය නස්ස භ්‍රමචුතො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිතා නිවතරං භගවතො.

අථ බො ආයස්මා මහාමොක්ඛලානො තං භ්‍රමවාහං ගාථාය අජ්ඣිහාසි:

අජ්ජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි යා හෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,  
පස්සයි ඵිතිවන්තන්තං භ්‍රමවලොකෙ පහස්සරන්ති.<sup>2</sup>

1. උපනිස්සාය - සිදු. 2. පරස්සහති - සා.

[බ්‍රහ්මා:]

ත මෙ මාරිස සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,  
පසායාමි චිතීවතනනාං බ්‍රහ්මලොකෙ පහස්සරං,  
සායං අජ්ජ කථං වජ්ජං අහං නිවෙමාමි සස්සනොති

අථ බො භගවා නං බ්‍රහ්මානං සංවෙජ්ඣා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා  
පුරිසො සමමිඤ්ජනා වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය  
ඵවමෙව තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරතිකො ජෙනවනෙ පාදුරහොසි.

අථ බො සො බ්‍රහ්මා අඤ්ඤාදරං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ආමනෙතසි: ඵති  
කං මාරිස යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො නෙත්‍රපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-  
මිකා ආයස්මිනං මහාමොග්ගලානං ඵවං වදෙති: අහි භු බො මාරිස  
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා ඵවං මිහිද්ධිකා ඵවං මහානු-  
භාවා, සෙය්‍යථාපි නාම<sup>1</sup> භවං මොග්ගලානො කස්සපො කපටිනො  
අනුරුඤ්ඤාති. ඵවා මාරිසාති බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං තස්ස බ්‍රහ්මනො  
පටිසස්සකා<sup>2</sup> යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො නෙත්‍රපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-  
මිකා ආයස්මිනං මහාමොග්ගලානං ඵතදවොච: අහි භු බො මාරිස  
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තස්ස භගවතො සාවකා ඵවං මිහිද්ධිකා ඵවං  
මහානුභාවා, සෙය්‍යථාපි නාම භවං මොග්ගලානො කස්සපො කපටිනො  
අනුරුඤ්ඤාති

අථ බො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො නං බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජං ගාථාය  
අජ්ඣනාසි:

නෙට්ඨ්ථා ඉද්ධිප්පත්තා<sup>3</sup> ච චෙතොපරිසායකොට්ඨා,  
චිණ්ණසවා අරහන්තො බහු බුද්ධස්ස සාවකාති.

අථ බො සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො ආයස්මො මහාමොග්ගලානස්ස  
භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිකා යෙන සො බ්‍රහ්මා නෙත්‍රපසඤ්ඤාමි.  
උපසඤ්ඤාමිකා නා බ්‍රහ්මානං ඵතදවොච: ආයස්මා මාරිස මහාමොග්ගලානො  
ඵවමාහ:

“නෙට්ඨ්ථා ඉද්ධිප්පත්තා ච චෙතොපරිසායකොට්ඨා,  
චිණ්ණසවා අරහන්තො බහු බුද්ධස්ස සාවකා”ති.

ඉදමිවොච සො බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජො අනාමිනො ච සො බ්‍රහ්මා තස්ස  
බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජස්ස භාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

## 6. 1. 6

පමාදසුතනං

177. “ඵකං සමයං භගවා සාවභජීයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථ-  
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

1. නාම ඉති න දිශ්‍යතෙ - මජ්ඣිම - PTS. 2. පටිසස්සකා - සො. 3. ඉද්ධිප්පත්තා - මජ්ඣිම - සො.

\* සාවභජීදායා - මජ්ඣිම

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවාපිඤ්ඤානො හොති පටිසල්ලිඤ්ඤා, අථ බො සුමුභමා ව පච්චෙකමුභමා සුඤ්ඤාමාසො ව පච්චෙකමුභමා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිත්වා පච්චෙකං<sup>1</sup> දාරාබාහං උපනිසායං අධිංසු. අථ බො සුමුභමා පච්චෙකමුභමා සුඤ්ඤාමාසං පච්චෙකමුභමානං එතදවොච: අකාලො බො නාච මාරිස භගවන්තං පසිරුපාසිතුං දිවා-පිඤ්ඤානො භගවා පටිසල්ලිඤ්ඤා ව. අසුකො ව චුභවලොකො ඉඤ්ඤා වෙච්චිතො ව. චුභවා ව තත්‍ර පමාදපිඤ්ඤාං විහරති. ආයාම මාරිස සෙන සො චුභව-ලොකො තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු උපසඤ්ඤාමිත්වා තං චුභවානං සංවෙජ්ජයාමා<sup>2</sup>ති. එවං මාරිසාති බො සුඤ්ඤාමාසො පච්චෙකමුභමා සුමුභමානො පච්චෙකමුභමානො පච්චෙකොසාසි.

අථ බො සුමුභමා ව පච්චෙකමුභමා සුඤ්ඤාමාසො ව පච්චෙකමුභමා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරුසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤය්‍ය එවමෙව භගවතො පුරුසො අන්තර්ගතා තසමිං චුභව-ලොකෙ පාතුරුහෙසුං<sup>3</sup>.

අඤ්ඤා බො සො චුභමා තෙ චුභමානො දුරුතොච ආගච්ඡන්තො. දිසවාත තෙ චුභමානො එතදවොච: හඤ්ඤා කුතො නු තුලෙහ මාරිසා ආගච්ඡතී.

අථ බො මයං මාරිස ආගච්ඡාමි<sup>4</sup> තස්ස භගවතො සන්තතිකා අරහතො සමමාසලුඤ්ඤාසා. ගච්ඡෙය්‍යාසි පත තිං මාරිස තස්ස භගවතො උපධිංතං අරහතො සමමාසලුඤ්ඤාසාති.

එවං චුතො<sup>5</sup> බො සො චුභමා තං වචනං අනාඨිවාසෙන්නො සහස්සකඛිතතුං අන්තානං අභිතිවමිතිත්වා සුමුභමානං පච්චෙකමුභමානං එතදවොච: පසාසි මෙ තො තිං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

පසාසි බො ත්‍යාගං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

සො බවාහං මාරිස එවං මහිඤ්ඤිකො එවං මහානුභාවො කස්ස අඤ්ඤාසා සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා උපධිංතං ගමිස්සාමිති.

අථ බො සුමුභමා පච්චෙකමුභමා ද්විසහස්සකඛිතතුං අන්තානං අභි-තිවමිතිත්වා තං චුභමානං එතදවොච: පසාසි මෙ තො තිං මාරිස එවරුපං තං<sup>6</sup> ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

පසාසි බො ත්‍යාගං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

තස්ස ව බො මාරිස මයා ව සෙවච භගවා මහිඤ්ඤිකතරො වෙච්ච මහානු-භාවතරො ව. ගච්ඡෙය්‍යාසි තිං මාරිස තස්ස භගවතො උපධිංතං අරහතො-සමමාසලුඤ්ඤාසාති.

අථ බො සො චුභමා සුමුභමානං පච්චෙකමුභමානං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසි:

1. පච්චෙකදාරාබාහං - PTS. 2. සංවෙජ්ජයාමාති - සී 1. 2. 3. පාතුරුහෙසු - සී 1. 2. 4. ආගතා ඤා මයං මාරිස අහං - මජ්ඣ. 5. චුතො - සන්. 6. 'තං' ඉති නදිස්සතෙ - මජ්ඣ. PTS.

තයො සුපණ්ණො චතුරේ ව හංසා බ්‍යග්ගිනියා පඤ්චසතා ව ක්‍ඛාසිතො,  
තසිදං විමානං ජලතෙ<sup>1</sup> ව චූළභව ඕභාසයං උත්තරස්සං දිසායනති.

කිඤ්චාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං ඕභාසයං උත්තරස්සං දිසායං,  
රූපෙ රණං දිස්වා සද්‍ය පච්චේධිතං තස්මා ත රූපෙ රමති සුමේධොති.

අථ බො සුමුහමා ව පච්චේකමුහමා සුඤ්චාචාසො ව පච්චේකමුහමා තං  
මුහමානං සංවෙජේතා තතේවත්තරධාසීංසු. අගමාසි ව බො සො මුහමා  
අපරෙත සමයෙත හගවතො උපට්ඨානං අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති.

### 6. 1. 7.

#### කොකාලිකසුතතං.

#### 178. සාවඤ්ඤියං—

තෙත බො පත සමයෙත හගවා දිවා විහාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.  
අථ බො සුමුහමා ව පච්චේකමුහමා සුඤ්චාචාසො ව පච්චේකමුහමා යෙත  
හගවා තෙනුපසඛකම්මංසු. උපසඛකම්මානා පච්චේකං ආරාමාහං නිස්සාය  
අට්ඨංසු. අථ බො සුමුහමා පච්චේකමුහමා කොකාලිකං භික්ඛුං ආරාම  
හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිතනෙතා කො'ඛ විද්වා විකප්පයෙ,  
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං<sup>2</sup> තං<sup>3</sup> මඤ්ඤෙ පුපුර්ජනනති.

### 6. 1. 8.

#### කතමොරකතිස්සසුතතං.

#### 179. සාවඤ්ඤියං—

තෙත බො පත සමයෙත හගවා දිවා විහාරගතො හොති පටිසල්ලිතො.  
අථ බො සුමුහමා ව පච්චේකමුහමා සුඤ්චාචාසො ව පච්චේකමුහමා යෙත  
හගවා තෙනුපසඛකම්මංසු. උපසඛකම්මානා පච්චේකං ආරාමාහං නිස්සාය  
අට්ඨංසු. අථ බො සුඤ්චාචාසො පච්චේකමුහමා කතමොරකතිස්සං භික්ඛුකං  
ආරාම හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අප්පමෙය්‍යං පමිතනෙතා කො'ඛ විද්වා විකප්පයෙ,  
අප්පමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං තං මඤ්ඤෙ අනිස්සවනති.

1. ජලති - ස්‍යා සි 2. නිවුතං - ස්‍යා, නිවුතං මඤ්ඤෙ - PTS. 3. කතමොරකතිස්ස - මජ්ඣ.

## 6. 1. 9

භුද්‍රව්‍යමා<sup>1</sup>සුතනං.

180. සාවජ්ඣයං—

තෙන බො පන සමයෙන කොකාලිකො<sup>2</sup> භික්ඛු ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාලහගිලානො. අථ බො භුද්‍රව්‍යවෙකවුහමා<sup>3</sup> අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණො<sup>4</sup> කෙවලකපං ජෙනවතං ඔහාසෙත්වා යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා වෙහාසං ථිතො කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

කොසි චං ආවුසොති? අහං භුද්‍රව්‍යවෙකවුහමාති. න භු<sup>2</sup> චං ආවුසො හගවතා අතාගාමි බ්‍යාසානො. අථ කිඤ්චරති<sup>3</sup> ඉධාගතො<sup>4</sup>, පසං යාවඤ්ච තෙ ඉදං අපරද්ධන්ති.

පුරිසස්ස හි ජාතස්ස භුද්ධා<sup>5</sup> ජායතෙ මුඛෙ,  
යාය ජිඤ්චි අත්තානං බාලො දුබ්බාසිතං හණං.

යො නිඤ්චං පසංසති තං වා නිඤ්චි යො පසංසියො,  
විචිතාති මුඛෙන සො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න විඤ්චි.

අප්පමනො<sup>6</sup> අයං කලි යො අකෙසු ධනපරාජයො,  
සබ්බස්සාපි සභාපි අත්තානා අයමෙව භික්ඛන්තවණෙ කලි  
යො සුගතෙසු මහං පදෙසයෙ.

සතං සහස්සානං නිරබ්බුද්ධතං ඡන්තිංසති පඤ්ච ව අබ්බුද්ධති,  
යමරියගරති<sup>7</sup> නිරයං උපෙති වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාය පාපකන්ති.

## 6. 1. 10.

## දුභිසකොකාලික සුතනං.

181. සාවජ්ඣයං—

අථ බො කොකාලිකො<sup>8</sup> භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො කොකාලිකො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: පාපිච්ඡා හන්තො සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසඛන්තාති.

එවං වුත්තො හගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මාගෙවං කොකාලික අවච. මා ගෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත-මොග්ගලානෙසු විත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

1. භුද්‍රව්‍යමා - මිජසං. 2. භික්ඛු - සභා. 3. සාථංවරති - සභා. 4. ඉධාගතොති - සභා. 5. භුද්ධාරි - සභා. 6. අප්පමනකො - මිජසං. PTS. 7. යමරියෙ ගරති - සභා. 8. කොකාලිකො - සී 1, 2.

දුතියමපි බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: නිඤ්චාපි මෙ භනෙත භගවා සඤ්ඤායිකො පච්චයිකො. අථ බො පාපිච්ඡාව සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉවජ්ඣනං වසං ගතාති.

දුතියමපි බො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මා හෙවං කොකාලික අවච මා හෙවං කොකාලික අවච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

තතියමපි බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච -පෙ- පාපිකානං ඉවජ්ඣනං වසං ගතාති.

තතියමපි බො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච -පෙ- පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ච පදනඤ්ඤං කඤ්චා පකාසාමි. අවිරපකකන්තාසං ව කොකාලිකාසං භික්ඛුනො සාසපමනනීති පිළකාහි<sup>1</sup> සබ්බො කායො ජුට්ඨො<sup>2</sup> අයොයි. සාසපමනනීයො හුඤ්චා මුග්ගමනනීයො අහෙසුං. මුග්ගමනනීයො හුඤ්චා කලායමනනීයො<sup>3</sup> අහෙසුං. කලායමනනීයො<sup>4</sup> හුඤ්චා කොලට්ඨිමනනීයො අහෙසුං. කොලට්ඨිමනනීයො හුඤ්චා කොලමනනීයො අහෙසුං. කොලමනනීයො හුඤ්චා ආලෙකමනනීයො අහෙසුං. ආලෙකමනනීයො හුඤ්චා බෙලුච්ඡලාධුකමනනීයො අහෙසුං. බෙලුච්ඡලාධුකමනනීයො හුඤ්චා බිලලමනනීයො අහෙසුං. බිලලමනනීයො හුඤ්චා පභිජ්ජිසු. පුබ්බඤ්ච ලොහිතඤ්ච පග්ගරිසු. අථ බො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව අබාධෙත කාලමකායි. කාලකතො ව කොකාලිකො භික්ඛු පදුමතිරයං<sup>5</sup> උපපජ්ජි. සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චා.

අථ බො චුහමා සහමපති අභිකකන්තාය රත්තියා අභිකකන්තවණ්ණො කෙවලකපං ජේතවතං ඔහාසෙඤ්චා යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ච එකමන්තං අට්ඨායි. එකමන්තං ධීතො බො චුහමා සහමපති භගවන්තං එතදවොච: කොකාලිකො භනෙත භික්ඛු කාලමකායි<sup>6</sup>. කාලකතො ව භනෙත කොකාලිකො භික්ඛු පදුමං නිරයං උපපන්නො සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච චුහමා සහමපති ඉදං වඤ්චා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා පදනඤ්ඤං කඤ්චා තජෙච්චන්තරධායිති.

අථ බො භගවා තස්සා රත්තියා අවමයෙන භික්ඛු ආමනෙතයි: ඉමං භික්ඛුවෙ රත්තියා චුහමා සහමපති අභිකකන්තාය රත්තියා අභිකකන්තවණ්ණො කෙවලකපං ජේතවතං ඔහාසෙඤ්චා යෙනාහං තෙහුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්ච එකමන්තං අට්ඨායි. එකමන්තං ධීතො බො භික්ඛුවෙ චුහමා සහමපති මං එතදවොච: කොකාලිකො භනෙත භික්ඛු කාලමකායි. කාලකතො ව භනෙත කොකාලිකො භික්ඛු පදුමතිරයං උපපන්නො සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විත්තං ආඝාතෙඤ්චාති. ඉදමවොච භික්ඛුවෙ චුහමා සහමපති. ඉදං වඤ්චා මං අභිවාදෙඤ්චා පදනඤ්ඤං කඤ්චා තජෙච්චන්තරධායිති.

1. පිළකාහි - මජ්ඣිම. සෘ. 2. ජුට්ඨො - සෘ. 3. කලායමනනීයො - සිඤ්ඤා. සෘ.  
4. වෙලුච්ච - සෘ. 5. පදුමං නිරයං - මජ්ඣිම. 6. කාලමකතො - මජ්ඣිම.



එවං චුතෙන අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ක්චිද්දිසං නු  
බො භනෙන පදුමනිරයෙ ආයුප්පමාණන්ති. දීසං බො භික්ඛු පදුමනිරයෙ  
ආයුප්පමාණං, තං න සුඤ්ඤං සංඛ්ඛාදං — එතතකාති වය්සාති ඉති වා,  
එතතකාති වය්සසතාති ඉති වා, එතතකාති වය්සසහස්සාති ඉති වා, එතත-  
කාති වය්සසතසහස්සාති ඉති වාති. සකකා පන භනෙන උපමං<sup>1</sup> කාතුන්ති  
සකකාති භික්ඛුති භගවා අවොච.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තභො පුරිසො  
වය්සසතස්ස වය්සසහස්ස<sup>2</sup> අවයෙන එකමෙකං තිලං උඤ්ඤරොය්‍ය. බ්‍රහ්මභරං  
බො සො භික්ඛු විසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමිනා උපකකමෙන  
පරිකකයං පරියාදනං ගවේජය්‍ය, තඤ්ච එකො අබ්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි  
භික්ඛු විසති අබ්බුද නිරයා,<sup>3</sup> එවමෙකො නිරබ්බුදෙ නිරයො<sup>4</sup>. සෙය්‍යථාපි  
භික්ඛු විසති නිරබ්බුද නිරයා, එවමෙකො අබ්බො නිරයො. සෙය්‍යථාපි  
භික්ඛු විසති අබ්බො නිරයා, එවමෙකො අට්ටො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු  
විසති අට්ටා නිරයා, එවමෙකො අහහො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති  
අහහා නිරයා, එවමෙකො කුම්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති  
කුම්බුද නිරයා, එවමෙකො සොගභිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති  
සොගභිකා නිරයා, එවමෙකො උප්පලො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති  
උප්පලා<sup>5</sup> නිරයා, එවමෙකො පුණ්ඩරිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු විසති  
පුණ්ඩරිකා නිරයා, එවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං බො පන භික්ඛු  
නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උපපන්නො සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානෙසු විත්තං  
ආඝාතෙමාති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වනිා සුගතො අථාපරං එතදවොච  
සත්ථා:

පුරිසස්ස හි ජාතස්ස කුඨාරි ජායතෙ මුබ්බෙ,  
යාය ජිජ්ඣති අත්තාතං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.

යො නිජ්ඣයං පසංසති තං වා නිජ්ඣති යො පසංසියො,  
විචිතාති මුබ්බෙන සො කල්මි කල්මිනා තෙන සුබං තා විජ්ඣති.

අප්පමන්නො<sup>6</sup> අයං කල්මි යො අකෙබ්බු ධනපරාජයො,  
සබ්බස්සාපි සහාපි අත්තනා අයමෙව මහත්තනරෙ කල්මි  
යො සුගතෙසු මනං පදෙසියෙ.

සතං සහස්සාතං නිරබ්බුදනං ඡන්තිසති පඤ්ච ව අබ්බුදති,  
යමරියගරති නිරයං උපෙති වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාරය පාපකන්ති.

කොකාලිකාවගෙහා පඨමො.

තමාඤ්ඤනං:

ආයාචනං ගාරවො මුහුසදෙවො බකො ව බ්‍රහ්මා අපරං ව දිට්ඨි,  
පමාද කොකාලිකතිස්සකො ව තුදු ව බ්‍රහ්මා අපරෙ ව කොකාලිකොති.

1. උපමා - සිමු 2. වය්සසහස්සස්ස - ස්‍යා, සි 1 2. 3. අබ්බුදෙ නිරයො - ස්‍යා.  
4. නිරබ්බුදනිරයො - මජ්ඣ. 5. උප්පලකා - සිමු 2 6. අප්පමන්නකො - මජ්ඣ.

## 2. පරිනිබ්බාණවග්ගො.

6. 2. 1.

සත්ඛතුමාරජ්ජනං.

182. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගුණගුණ විහරති සප්පිනීතිරෙ අථ බො චුභවා සත්ඛතුමාණං අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං සප්පිනීතිරං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඩීතො බො චුභවා සත්ඛතුමාණං භගවතො සන්තකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

බතතිසො සෙට්ඨො ජතෙනසම්. යෙ ගොතනපටිසාරිනො,  
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨො දෙවලොනුසෙති.

ඉදමවොච චුභවා සත්ඛතුමාණං, සමනුසෙය්ඤ්ඤ සත්ථා අභොසි. අථ බො චුභවා සත්ඛතුමාණං සමනුසෙය්ඤ්ඤ මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛණං කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසිති.

6. 2. 2

දෙවදත්තසුත්තං.

183. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ගුණගුණ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ අවිරපක්ඛන්තො දෙවදත්තො. අථ බො චුභවා සහම්පති අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ගිජ්ඣකුටං පබ්බතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඩීතො බො චුභවා සහම්පති දෙවදත්තං ආරබ්භ භගවතො සන්තකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

එලං වෙ කදලිං හන්ති එලං වෙඑං එලං තලං<sup>1</sup>  
සක්කාණං කාපුරිසං හන්ති ගබ්භො අස්සාහරිං යථාති.

6. 2. 3.

අඤ්ඤාචාර්යසුත්තං.

184. එකං සමයං භගවා මග්ගබෙසු<sup>2</sup> විහරති අඤ්ඤාචාර්යො. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිසායං අජේඤ්ඤාසො<sup>3</sup> තිසින්නො භොති. දෙවො ව එකමෙකං ථුසායති.

අථ බො චුභවා සහම්පති අභික්ඛන්තාය රතතියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං අඤ්ඤාචාර්යො ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඩීතො බො චුභවා සහම්පති භගවතො සන්තකෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

1 නලං - PTS. 2. මාග්ගබෙසු - මජ්ඣ. 3. අඤ්ඤාසො - මජ්ඣ.

සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි<sup>1</sup> වරෙය්‍ය සංඝොද්දරනවිප්පමොක්ඛා,  
සවෙ රතීං තාබ්ගචේත්ථය්‍ය තත්ථ සබ්බෙ වසෙ රතතිතනොනා සතීමා<sup>2</sup>.

කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය වරතොනා ඉන්ද්‍රියගුණොනා නිපකො සතීමා<sup>3</sup>,  
සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි භයා පමුතොනා අභයෙ විමුතොනා.

යත්ථ හෙරවා සිරිංසපා<sup>4</sup> විජ්ජ සංඝොරතී ඵතෙති<sup>5</sup> දෙවො,  
අකිකාරතිමිසාය රතතියා නිසිදි තත්ථ භික්ඛු විගතලොමහංසො.

ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං තසිදං ඉතිහිතිහං,  
ඵකස්මිං බ්‍රහ්මවරියස්මිං සහස්සං ඵෙවුතාසිතං.

භියො<sup>6</sup> පඤ්චසනා සෙබ්බා දසා ව දසබ්බා දසා,  
සබ්බෙ සොතසමාපනතා අතිරච්ඡානගාමිනො.

අථායං ඉතරු පජා පුඤ්ඤභාගාති මෙ මනො,  
සසිබ්බාං තොපි සනෙකාම මුසාවාදස්ස ඔතතපෙති<sup>7</sup>.

## 6. 2. 4.

### අරුණවනිසුතනං.

185. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාට්ඨකීයං විහරති ඡජ්ඣවජ්ජන අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. නානු බො භගවා භික්ඛු ආමනොසි. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ රුජා අහොසි අරුණවා නාම. රඤ්ඤො බො පන භික්ඛවෙ අරුණවතො අරුණවතී නාම රුජධානී අහොසි. අරුණවතීං<sup>1</sup> බො පන භික්ඛවෙ රුජධානීං<sup>2</sup> සිබ්බි භගවා අරහං සමමාසලේඛුඥො උපනිස්සාය විහාසි. සිබ්බස්ස බො පන භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසලේඛුඥස්ස අභිභුසමභවං නාම සාවකසුගං අහොසි. අග්ගං හදදසුගං.

අථ බො භික්ඛවෙ සිබ්බි භගවා අරහං සමමාසලේඛුඥො අභිභු භික්ඛු ආමනොසි: ආයාම මුහවණ යෙන අඤ්ඤතරො බ්‍රහ්මලොකො තෙනුපසඤ්ඤාමිස්සාම, යාච භතතස්ස කාලො භවිස්සති. එවං හනොති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිබ්බස්ස භගවතො අරහතො සමමාසලේඛුඥස්ස පච්චස්සොස්සි.

අථ බො භික්ඛවෙ සිබ්බි භගවා අරහං සමමාසලේඛුඥො අභිභු ව භික්ඛු සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව අරුණවනියා රුජධානියා අනාරභිතා තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ පාතුරහෙස්සං.

1. සයනාසනානි - සනා. 2. සතීමා - සිද්ධි 1. PTS. 3. යථිසපා - මජ්ඣ. 4. ඵකයති - මජ්ඣ. 5. භියො - කඤ්ඤ. 6. ඔතතපනි - මජ්ඣ. සසා 7. අරුණවනියා - PTS. 8. රුජධානියා - PTS.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනෙතසි: පටිභාතු තං බ්‍රාහ්මණ චුහමුතො ව චුහවපරිසාය ව චුහව-පාරිසර්ජනස්ස ධම්මි කථාති. එවං හනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛුං සිඛිස්ස හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුතො චුහමානස්ස චුහවපරිසර්ජන චුහවපාරිසර්ජෙජ්ඣ ව ධම්මිතා කථාය සංදස්සෙසි සමාදපෙසි සමුතෙතජෙසි සමපහංසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ චුහවා ව චුහවපරිසා ව චුහවපාරිසර්ජා ව උජ්ඣා-යනාති ඛියනාති! විපාවෙනාති: අවජරියං වත හො අබ්බුතං වත හො, කථං හි නාම සඤ්ඤි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සනීති.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනෙතසි: උජ්ඣායනාති බො තෙ බ්‍රාහ්මණ චුහවා ව චුහවපරිසා ව චුහවපාරිසර්ජා ව. අවජරියං වත හො අබ්බුතං වත හො, කථං හි නාම සඤ්ඤි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙස්සනීති. තෙත හි තිං බ්‍රාහ්මණ භියොසොමනතාය චුහමානස්ස චුහවපරිසර්ජන චුහවපාරිසර්ජෙජ්ඣ ව සංවෙජෙහීති.

එවං හනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුතො දිස්සමානෙතපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. අදිස්ස-මානෙතපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දිස්සමානෙතපි හෙට්ඨිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන අදිස්සමානෙතපි උපරිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දිස්සමානෙතපි උපරිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන අදිස්සමානෙත පි<sup>2</sup> හෙට්ඨිමෙන උපසිඤ්ඤායෙන ධම්මං දෙසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ චුහවා ව චුහවපරිසා ව චුහවපාරිසර්ජා ව අවජරි-යබ්බුතවිතතජාතා අනෙසු: අවජරියං වත හො අබ්බුතං වත හො, සමණස්ස මහිඤ්ඤිකතා මහානුභාවකාති.

අථ බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිං හගවතනං අරහතනං සමමා-සමුද්ධං එතදවොච: අභිජාතාමි ඛවාහං හනෙත භික්ඛුසමස්ස මජ්ඣෙ ඵවරුපං වාවං භාසිතා, පභොමි ඛවාහං ආට්ඨසො චුහමලොකෙ ඩිතො සහස්සිලොකධාතුං<sup>4</sup> සරෙන විඤ්ඤපෙතනාති.

එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො එතස්ස බ්‍රාහ්මණ කාලො යං තිං බ්‍රාහ්මණ චුහමලොකෙ ඩිතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍යාසි.

එවං හනෙතති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පටිස්සුතො චුහමලොකෙ ඩිතො ඉමා ගාථායො අභාසි:

ආරහථ<sup>4</sup> නික්ඛමථ<sup>5</sup> සුඤ්ඤථ බුද්ධසාසනෙ,  
බුතාථ චෙට්ඨතො සෙනා නලාගාරංව කුඤ්ඤරො.

1. ඛියනාති - මජ්ඣ. 2. අදිස්සමානෙත - මජ්ඣ. 3. සහස්සි - මජ්ඣ. 4. ආරහථ - මජ්ඣ, යනා, PTS. 5. නික්ඛමථ - මජ්ඣ.

යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනෙනා විහෙස්සති<sup>1</sup>  
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සිඛි ච භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො අභිභු ව භික්ඛු චුභවානඤ්ඤා චුභවපරිසඤ්ඤා චුභවපාරිසඤ්ඤා ච සංවෙජ්ඣා සෙය්-  
ථාපි තාම බලවා පූරිසො සම්මිඤ්ඤිතං වා බාහා පසාරෙය් පසාරිතං වා බාහා සම්මිඤ්ඤෙය් එවමෙව තස්මිං චුභවලොකෙ අන්තර්ගතා අරුණෙවතියා රුජ්ඣානියා පාතුරුහෙත්තං.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො භික්ඛු ආමනෙතස්සි: අස්සුඤ්ඤා නො තුමෙහ භික්ඛවෙ අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. අස්සුමහ ඛො මයං භනෙත අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. යථා කථං පත තුමෙහ භික්ඛවෙ අස්සුඤ්ඤා අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. එවං ඛො මයං භනෙත අස්සුමහ<sup>2</sup> අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

“අරහථ නික්ඛමථ යුඤ්ඤථ බුද්ධසාසනෙ,  
බුතාථ චිච්චුනො සෙතං තද්‍රාගාරංව කුඤ්ඤරේ.

යො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ අපපමනෙනා විහෙස්සති,  
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති”ති.

එවං ඛො මයං භනෙත අස්සුමහ<sup>3</sup> අභිභුස්ස භික්ඛුනො, චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ. සාධු ඛො තුමෙහ භික්ඛවෙ අස්සුඤ්ඤා අභිභුස්ස භික්ඛුනො චුභවලොකෙ සීතස්ස ගාථායො භාසමානස්සාති. ඉදමවොච භගවා අත්තමතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤාති.

## 6. 2. 5.

### පරිනිබ්බාණසුතනං.

186. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කුසිනාග්ගං විහරති උප-  
වත්තනෙ මල්ලානං සාලවනෙ අන්තරෙත යමකසාලානං පරිනිබ්බාණසමයෙ.  
අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි: හඤ්ඤ දුතී භික්ඛවෙ ආමන්තරාමි වො  
වයධම්මා සභිබ්බාද අපපමාදෙන සම්පාදෙථාති. අයං තථාගතස්ස පච්ඡිමා වාචා.

අථ ඛො භගවා පඨමඤ්ඤානං<sup>3</sup> සමාපජ්ජී. පඨමඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා  
දුතිය<sup>4</sup>ඤ්ඤානං සමාපජ්ජී. දුතියඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා තතිය<sup>5</sup>ඤ්ඤානං සමාපජ්ජී.  
තතියඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා චතුස්ථ<sup>6</sup>ඤ්ඤානං සමාපජ්ජී.

චතුස්ථඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. ආකාසා-  
නඤ්ඤායතනා වුට්ඨභිත්වා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. විඤ්ඤාණඤ්ඤා-  
යතනා වුට්ඨභිත්වා ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනා  
වුට්ඨභිත්වා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-  
යතනා වුට්ඨභිත්වා සඤ්ඤාචෙදසිතනිර්දේශං සමාපජ්ජී.

1. විහෙස්සති - මජ්ඣ. 2. අස්සුමහා සහා. 3. පඨමං ඤ්ඤානං - මජ්ඣ. PTS.  
4. දුතියං - මජ්ඣ. PTS. 5. තතියං - මජ්ඣ. PTS. 6. චතුස්ථං - මජ්ඣ. PTS.

සඤ්ඤාවේදයිතනිදේධං වුට්ඨිතිභා තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා ආකිඤ්ඤාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකිඤ්ඤාසඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසානඤ්ඤායතනං වුට්ඨිතිභා චතුර්ථකානං සමාපජ්ජි. චතුර්ථකානං වුට්ඨිතිභා තතියජ්ඣානං සමාපජ්ජි. තතියජ්ඣානං වුට්ඨිතිභා දුතියජ්ඣානං සමාපජ්ජි. දුතියජ්ඣානං වුට්ඨිතිභා පඨමජ්ඣානං සමාපජ්ජි.

පඨමජ්ඣානං වුට්ඨිතිභා දුතියජ්ඣානං සමාපජ්ජි. දුතියජ්ඣානං වුට්ඨිතිභා තතියජ්ඣානං සමාපජ්ජි. තතියජ්ඣානං වුට්ඨිතිභා චතුර්ථකානං සමාපජ්ජි. චතුර්ථකානං වුට්ඨිතිභා සමනන්තරං භගවා පරිනිබ්බාසි.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං බ්‍රහ්මා ඤාතොති ඉමං<sup>1</sup> ගාථං අභාසි:

සබ්බෙව නික්ඛිපිසානති භූතා ලොකෙ ඤාමුසාසං,  
යථා<sup>2</sup> එතාදිසො සථා ලොකෙ අප්පට්ඨුග්ගලො,  
තථාගතො බලප්පතො සම්මුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ඤාතොති දෙවානම්ඥො ඉමං ගාථං අභාසි:

අතිව්වා වත සඤ්ඤා උප්පාදවයධම්මිනො,  
උප්පජ්ජිතා නිරුජ්ඣානති තෙසං වුපසමො සුඛොති

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයසමා ආනන්දො ඉමං ගාථං අභාසි:

තදාසි යං භිංසනකං තදාසි ලොමහංසනං,  
සබ්බාකාරවරුපෙන සම්මුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයසමා අනුරුද්ධො ඉමං ගාථායො අභාසි:

තාහු අසාසපසාසො ඕතචිතතස්ස තාදිනො,  
අතෙජො සනතිමාරබ්බ වක්ඛුමා පරිනිබ්බුතො.  
අසුලුභිතෙත විතෙතන වේදනං අඤ්ඤාසසි,  
පඤ්ඤාතසොච නිබ්බාණං විමොහෙනා වේතසො අනුති.

පරිනිබ්බාණං වග්ගො දුතියො

තහුඤ්ඤානං:

බ්‍රහ්මාසනං<sup>3</sup> දෙවදත්තො අකුකුචිඥො අරුණවතී,  
පරිනිබ්බාණෙන ව දෙසිධං ඉදං බ්‍රහ්මපඤ්ඤානති.\*

බ්‍රහ්මසංඝ්‍රහනං සමනං.

1. සමන නතරං - මජ්ඣං. 2. යථා - මජ්ඣං - සහ 3. බ්‍රහ්මායාචනා - සිමු 2

\* බ්‍රහ්මායාචනං අගාරවක්ඛු බ්‍රහ්මදෙවො බසො ව බ්‍රහ්මා, අඤ්ඤාතරො ව බ්‍රහ්මා සොකාලිකාදි නිසසාදාදි තුරු ව, බ්‍රහ්මා සොකාලිකාදිබ්බු සහබ්බුතරො දෙවදත්තො, අසුලුභිතං අරුණවතී පරිනිබ්බාණෙන පඤ්ඤාතසොච අහු ඉමං ගාථායො දිසානත - මජ්ඣං.

## 7. බ්‍රාහ්මණසංයුතාං.

### 1. අරහතචගො.

7. 1. 1.

බ්‍රහ්මද්‍රාහිස්සනාං.

187. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජ්ඣනෙ විහරති චෙඵවනෙ කලඤ්ඤතිවාපෙ. තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤාකරස්ස භාරදාජ-ගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස බ්‍රහ්මද්‍රාහී නාම බ්‍රාහ්මණී අභිප්පසන්නා හොති වුද්ධෙ ව ධම්මෙ ව සබ්බෙ ව.

අඵ බො බ්‍රහ්මද්‍රාහී බ්‍රාහ්මණී භාරදාජගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස භතතං උපසංහරන්ති උපකඛලිත්වා<sup>1</sup> තිකඛිතත්ථං උදුතං උදුතෙසි: 'තමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. තමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. තමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්සාති.

එවං වුතෙන භාරදාජගොතතො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මද්‍රාහීං බ්‍රාහ්මණීං එතදවොච: 'එවමෙවං පතායං වසලී යස්මිං වා තස්මිං වා තස්ස වුත්ථිකස්ස සමණස්ස වණණං භාසති. ඉදුති ත්‍යාගං වසලී තස්ස සඤ්ඤානො වාදං ආරොපෙස්සාමිති.

ත ඛවාහං තං බ්‍රාහ්මණ පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය යො තස්ස භගවතො වාදං ආරොපෙය්‍ය අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. අපි ව තිං බ්‍රාහ්මණ ගච්ඡ ගන්ත්වා විජානිස්සාමිති<sup>2</sup>

අඵ බො භාරදාජගොතතො බ්‍රාහ්මණො කුපිතො අතතතමතො යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොද්දි, සම්මොදුතීයං කථං සාරණීයං චිතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො භාරදාජගොතතො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිං සු කිත්වා<sup>3</sup> සුඛං සෙති කිං සු කිත්වා ත සොචති,  
කිස්සස්ස එකධම්මස්ස වධං රොවෙසි ගොතමාති.

කොඛං කිත්වා සුඛං සෙති කොඛං කිත්වා ත සොචති,  
කොඛස්ස විසමුලස්ස මධුරගස්ස බ්‍රාහ්මණ,  
වධං අරියං පසංසන්ති තං හි කිත්වා ත සොචති.

1. උපකඛලිත්වා - සිමු. ස්‍යා, PTS. 2 ගන්ත්වාපි ජානිස්සාමිති - ස්‍යා. 3. තෙත්වා - මජ්ඣිම, ස්‍යා, PIP.

එවං චුතො භාරද්‍රාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච්ඤාතිකකතං හො ගොතම, අභිකකතං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම තිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලුකය්‍ය වා මග්ගං ආවිකෙකය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චකක්‍රුතො රූපානි දහක්ඛන්ති. එවමෙවං<sup>1</sup> නොතා ගොතමෙත අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්‍රුසංඝස්ස. ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමය්‍ය සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලභී ඛො භාරද්‍රාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලභී උපසම්පදං, අචිරුපසම්පන්නො ඛො පනායසමා භාරද්‍රාජො එකො චූපකධොසා අපමනො, ආතාපි පතිතො, විහරන්නො ත චීරයෙව යස්සන්තාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුහරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභික්‍රුසු සච්ඡිකක්ඛා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛිණො ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං. තාපරං ඉන්තතායාති අබ්‍රාහ්මණස්ස. අක්‍රුකරෙව පනායසමා භාරද්‍රාජො අරහතං අහොසිති.

## 7. 1. 2.

### අනෙකාසසුතනං.

188. එකං සමයං භගවා ශ්‍රත්ථගො විහරති චෙට්ඨමනො කලඤ්ඤාතිවාපෙ. අයොසි ඛො අනෙකාසසුතනං භාරද්‍රාජො බ්‍රාහ්මණො භාරද්‍රාජගොතො කිර බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ ආභාරසමා අභාරියං පබ්බජිතොති. කුටිනො අනත්තමනො සෙත භගවා තෙනුපසංඝාමී, උපසංඝාමීහා භගවතං අසංඝාති එරුසාති වාමාති අනෙකාසති පරිභාසති.

එවං චුතො භගවා අනෙකාසසුතනං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච්ඤාතිකකතං බ්‍රාහ්මණො අපි නු තෙ ආගච්ඡන්ති මිහතාමච්චා සුඤ්ඤාදිතා අතිපයොති<sup>2</sup>. අපොකදු මෙ හො ගොතම ආගච්ඡන්ති මිහතාමච්චා සුඤ්ඤාදිතා අතිපයොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණ, අපි නු තෙහං අනුප්පදෙසි බාදනීයං වා හොජනීයං වා සායනීයං වාති?

අපොකදු තෙසාහං හො ගොතම අනුප්පදෙමි බාදනීයං වා හොජනීයං වා සායනීයං වාති.

සචෙ ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ නප්පටිගණන්තති කස්ස තං හොතිති.

සචෙ තෙ හො ගොතම නප්පටිගණන්තති අමාකමෙව තං හොතිති

1. එවමෙව - ස්‍යා, සිවු. 2. අභිජිතො - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS.



එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ යං නිං අමෙහ අනකෙකාසනෙන අකෙකාසීසි,  
අරෙසෙනෙන<sup>1</sup> රෙසෙසී, අහණ්ඩනෙන හණ්ඩසී, තං තෙ මයං තප්පට්ඨගණනාම.  
තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ හොතීති. යො බො බ්‍රාහ්මණ අකෙකාසනං පට්ටකෙකාසතී,  
රෙසෙනං පට්ටරෙසෙතී, හණ්ඩනං පට්ටහණ්ඩතී, අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ  
සම්මුඤ්ජති චිතීහරති. තෙ මයං තයා තෙව සම්මුඤ්ජාම න චිතීහරාම.  
තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ හොති, තවෙවෙනං බ්‍රාහ්මණ හොතීති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

හවනනං බො ගොතමිං සරුජිකා පරිසා එවං ජාතාති: අරහං සමණො  
ගොතමොති. අපි ච පත හවං ගොතමො කුජ්ඣතීති.

[හහවා:]

අකෙකාසියා කුතො කොධො දනතස්ස සමජ්චිනො,  
සමච්ඡද්දාද්දා විමුත්තස්ස උපසන්නස්ස තාදිනො.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඛං පටිකුජ්ඣතී,  
කුඛං අපපට්ටිකුජ්ඣනෙනා සබ්බාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නමත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,  
පරං සබ්බකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසමමති.

උභින්නං තිකිච්ඡන්නං<sup>2</sup> අත්තතො ව පරස්ස ව,  
ජතා මඤ්ඤානති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

එවං වුත්තෙ අකෙකාසකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො හහවනනං එතදවොච:  
අභිකක්කන්නං හො ගොතම, -පෙ- එසාහං හවනනං ගොතමං සරණං  
ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්බ්ඤ්ඤා. ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස  
සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලත්ථ බො අකෙකාසකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො හහවතො සන්තිකෙ  
පබ්බජ්ජං, අලත්ථ උපසම්පදං. අචිරුපසම්පන්නො බො පතායස්සා අකෙකා-  
සකභාරථාජො එකො වුපකට්ඨො අපමනෙනා ආතාපී පභිතතෙනා  
විකරතෙනා න විරසෙස්ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමච්ඡෙව අගාරස්මා  
අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ  
සයං අභිඤ්ඤා සමජිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහාසී. බිණ්ණ ජාතී, වුසිතං  
බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්බාඤ්ඤාසී. අඤ්ඤා-  
තරො ව පතායස්සා භාරථාජො අරහනං අනොසීති.

## 7. 1. 3.

## අසුරිඤ්ඤාසුතං.

189. එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මග්‍රීෂ්මා විහරති චෙට්ඨවනේ කලඤ්ඤානිවාපෙ. අස්සොසි බො අසුරිඤ්ඤාසුතාරද්වාපො මූලාශ්‍රණො භාරද්වාපගොතොති කීර්<sup>1</sup> මූලාශ්‍රණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බ-  
ජිතොති. කුපිතො අනතතමතො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬක-  
මිතො භගවන්තං අසබ්බාති එරුසාති වාචාති අකෙකාසති පරිභාසති. එවං  
වුතෙත භගවා තුණති අගොසි.

අථ බො අසුරිඤ්ඤාසුතාරද්වාපො මූලාශ්‍රණො භගවන්තං එතදවොච:  
ජිතොසි සමණ, ජිතොසි සමණාති.

[භගවා:]

ජයං වෙ මඤ්ඤති බාලො වාචාය එරුසං භණං,  
ජයං වෙ වස්ස තං හොති යා තිතිකතා විජාතතො.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඨං පටිකුජ්ඣති,  
කුඨං අපටිකුජ්ඣනො සබ්බාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභික්ඛමන්. වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,  
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මති.

උභික්ඛං තිකිච්ඡන්තං<sup>2</sup> අත්තතො ව පරස්ස ව,  
ජනා මඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොට්ඨති.

එවං වුතෙත අසුරිඤ්ඤාසුතාරද්වාපො මූලාශ්‍රණො භගවන්තං එතදවොච:  
අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම, -පෙ- අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව පනාසස්මා  
භාරද්වාපො අරහතං අගොසිති.

## 7. 1. 4.

## බිලබ්බිකසුතං.

190. එකං සමයං භගවා ග්‍රීෂ්මග්‍රීෂ්මා විහරති චෙට්ඨවනේ කලඤ්ඤා-  
නිවාපෙ. අස්සොසි බො බිලබ්බිකසුතාරද්වාපො මූලාශ්‍රණො භාරද්වාපගොතොති කීර්<sup>1</sup> මූලාශ්‍රණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකො අගාරස්මා අනගාරියං  
පබ්බජිතොති. කුපිතො අනතතමතො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්මිතො තුණතිතුතො එකමන්තං අට්ඨාසි.

අථ බො භගවා බිලබ්බිකසුතාරද්වාපස්ස<sup>3</sup> මූලාශ්‍රණස්ස වෙතස්ස වෙතො  
පටිවිතකකමඤ්ඤාසු බිලබ්බිකසුතාරද්වාපං<sup>4</sup> මූලාශ්‍රණං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

යො අපදුට්ඨස්ස තරස්ස දුස්සති සුඤ්ඤස්ස පොඤ්ඤස්ස අනබ්බභණස්ස,  
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං සුමුමො රජො පටිච්චාතංව ඛිනෙතාති.

1. මූලාශ්‍රණො කීර් - මජ්. PTS. 2. බිලබ්බිකස්ස භාරද්වාපස්ස - මජ්. PTS.  
බිලබ්බිකසුතාරද්වාපගොතොති - සී. 1. 2. තිකිච්ඡන්තං - සී. 1. 2. බිලබ්බික-  
සුතාරද්වාපං - මජ්. PTS.

එවං චුතොති භික්ෂුකභාරථාපො මුග්ගල්ලො හගවන්තං එතදවොච:  
අභික්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරථාපො  
අරහතං අහොසිති

## 7. 1. 5.

## අභිංසකසුත්තං.

191. සාවස්ථියං<sup>1</sup>—

අථ බො අභිංසකභාරථාපො මුග්ගල්ලො යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්.  
උපසඛකම්භා හගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනීයං කථං සාරණීයං  
විනිසාරෙභා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො අභිංසක-  
භාරථාපො මුග්ගල්ලො හගවන්තං එතදවොච: අභිංසකාහං හො ගොතම  
අභිංසකාහං හො ගොතමාති.

[හගවා:]

යථා නාමං තථා වස්ස සියා බො තිං අභිංසකො,  
යො ව කායෙන වාචාය මනසා ව න භිංසති,  
ස වෙ අභිංසකො භොති යො පරං න විභිංසතිති.

එවං චුතොති අභිංසකභාරථාපො මුග්ගල්ලො හගවන්තං එතදවොච:  
අභික්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරථාපො  
අරහතං අහොසිති.

## 7. 1. 6.

## ජටාසුත්තං.

192. එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-  
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ, අථ බො ජටාභාරථාපො මුග්ගල්ලො යෙන හගවා  
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා හගවතා සද්ධිං සමෙවාදි. සමෙවාදනීයං කථං  
සාරණීයං විනිසාරෙභා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො  
ජටාභාරථාපො මුග්ගල්ලො හගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙකා ජටා ඛති ජටා ජටාය ජටිතා පජා,  
තං තං ගොතම පුච්ඡාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටන්ති.

[හගවා:]

පිලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතං පඤ්ඤාඤ්ච භාවයං,  
ආකාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටං.

යෙසං රුගො ව දෙහො ව අවිජ්ජා ව විරුජ්ජිතා,  
බිණ්ණසවා අරහන්තො තෙසං විජටිතා ජටා.

1. එකං සමයං -පෙ- අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ - සිවු. 1. 2.

යථ කාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති,  
පථිකං රූපසඤ්ඤා ව එතෙසා<sup>1</sup> ඒජජනෙ ජට්ඨති.

එවං චූතෙන ජට්ඨාරථාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචා-  
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා භාරථාජො  
අරහතං අහොසීති.

### 7. 1. 7.

#### සුද්ධිකසුභතං.

193. ඝාචස්මිං—

අථ ඛො සුද්ධිකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.  
උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධිං සමොද්දි. සමොදද්ධියං කථං සාදුණීයං  
විතිසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතො ඛො සුද්ධිකභාරථාජො  
බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි.<sup>2</sup>

න බ්‍රාහ්මණො සුජ්ඣති කොචි ලොකෙ සිලවාපි තපොකරං,  
විජජාචරණසම්පන්නො සො සුජ්ඣති න අඤ්ඤා ඉතරං පජාති.

[භගවා:]

බහුමි පලපං ජපං න ජට්ඨා හොති බ්‍රාහ්මණො,  
අනො කසම්බුසංකිලිට්ඨො කුහතං උපනිස්සිතො.

බතනියො බ්‍රාහ්මණො වෙස්සො සුඤ්ඤා වණ්ඩාලසුභකුසො,  
ආරභවිටියො පභිතතො නිවං දලහපරක්කමො,  
පපොති පරමං සුද්ධිං එවං ජානාති බ්‍රාහ්මණාති.

එවං චූතෙන සුද්ධිකභාරථාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචා:  
අභිකක්කන්තං හො ගොතම. -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පනායස්මා භාරථාජො  
අරහතං අහොසීති.

### 7. 1. 8.

#### අභිකසුභතං.

194. එකං සමයං භගවා රූපගතෙ විහරති චෙට්ඨනෙ කලඤ්ඤා-  
නිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අභිකභාරථාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස  
සප්පිතා පායාසො සන්තිතිතො හොති අග්ගිං ජුගිස්සාමි. අග්ගිහුන්තං  
පරිවරිස්සාමිති.

අථ ඛො භගවා සුබ්බසාසමයං නිවාසෙභා පනත්ථිවරමාදාය රුජගහං  
පිණ්ඩාය පාවිසි. රුජගහෙ සපද්ධතං පිණ්ඩාය වරමානො යෙන අග්ගික-  
භාරථාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා එකමන්තං  
අට්ඨාසි.

අඤ්ඤා ඛො අග්ගිකභාරදාපො චූළභවණො භගවන්තං පිණ්ඩාය ජිනං<sup>1</sup>  
දිස්වාන භගවන්තං භාජාඤ අජ්ඣිගාසි:

නිභි විජ්ජාති සමපනෙතා ජාතිමා සුතවා බහු,  
විජ්ජාවරණසමපනෙතා සො මං භුඤ්ඤාය පායසන්නි<sup>2</sup>.

[භගවා:]

බහුමපි පලපං ජපං ත ජව්වා හොති චූළභවණො,  
අනෙතා කසලවුසංකිලිරොධා කුහතා පරිවාරිතො.

පුබ්බෙ නිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,  
අපො ජාතිකඛයං පනෙතා අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනි.

එතාති නිභි විජ්ජාති කෙවිජ්ජා හොති චූළභවණො,  
විජ්ජාවරණසමපනෙතා සො මං භුඤ්ඤාය පායසන්නි<sup>3</sup>.

[චූළභවණො:]

භුඤ්ඤා භවං<sup>4</sup> ගොතමො. චූළභවණො භවන්ති.

[භගවා:]

භාජාතිනිතං මෙ අභොජනෙය්‍යං<sup>4</sup> සමපස්සතං චූළභවණ් නෙස ධම්මො,  
භාජාතිනිතං පනුදන්ති බුද්ධා ධම්මෙ සති චූළභවණ් චුත්තිරෙජා.

අඤ්ඤාන ව කෙවලීනං මහෙසිං බිණ්ණසමං කුහකුචවට්ඨපසන්නං,  
අනෙතන පානෙන උපට්ඨහස්ස ඛෙත්තං හි තා පුඤ්ඤාපෙකඛස්ස  
හොතිති.

එවං චුත්තෙ අග්ගිකභාරදාපො චූළභවණො භගවන්තං එතදවොච:  
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤානරො ව පතායසමා භාරදාපො  
අරහතං අහොසිති.

## 7. 1. 9.

### සුඤ්ඤිකසුත්තං.

195. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති සුඤ්ඤිකාය නදියා තීරෙ.  
තෙන ඛො පත සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරදාපො චූළභවණො සුඤ්ඤිකාය  
නදියා තීරෙ අග්ගි ජුහති. අග්ගිහුත්තං පරිවරති. අඵ ඛො සුඤ්ඤික-  
භාරදාපො චූළභවණො අග්ගිං ජුහිති; අග්ගිහුත්තං පරිවරිති; උට්ඨායාසනා  
සමන්තා චතුර්ඤ්ඤා අනුචිලොකෙසි: කොහු ඛො ඉමං භව්‍යසෙසං භුඤ්ඤායාති.  
අඤ්ඤා ඛො සුඤ්ඤිකභාරදාපො චූළභවණො භගවන්තං අඤ්ඤාචාරසම්-  
රාකඛමුලෙ සසීසං<sup>5</sup> පාරාතං නිසින්නං. දිස්වාන වාමෙන හතේන භව්‍යසෙසං  
ගහෙති; දක්ඛිණෙන හතේන කම්මණිඤ්ඤං ගහෙති; යෙන භගවා හෙතුවසඛිකම්.

1. චරන්තං - PTS.

2. පායසන්නි - PTS.

3. භවං ඡහා ගොතමො - PTS.

4. අභොජනියං - PTS.

5. සීසං - PTS.

අථ ඛො භගවා සුඤ්ඤිකභාරද්වාරස්ස මුහුණස්ස පදසඤ්ඤා ජිහං විවරි.

අථ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරස්ස මුහුණො මුණො අයං භවං මුණොකො අයං භවන්ති තතොව පුත නිවන්තිතුකාමො අහොසි. අථ ඛො සුඤ්ඤික-භාරද්වාරස්ස මුහුණස්ස එතදහොසි: මුණොපි හි ඉධෙකධෙව මුහුණො භවන්ති. යනනුතාහං තං උපසඛිකමිතිං ජාතීං පුච්ඡෙය්‍යන්ති. අථ ඛො සුඤ්ඤිකභාරද්වාරස්ස මුහුණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතිං භගවන්තං එතදවොච: කිංචධෙවො භවන්ති.

[භගවා:]

මා ජාතීං පුච්ඡ වරණස්සව පුච්ඡ කට්ඨා භවෙ ජායති ජාතවෙදො,  
නිවා කුලීනොපි මුනී ධිතීමා අජාතියො හොති හිරිනිසෙධො.

සධෙවත දතොතා දමසා උපෙතො වෙදනාගු පුඛිතමුහුණවරියො,  
යඤ්ඤාපනීතො තමුපව්‍යයෙථ කාලෙන සො ජුහති දක්ඛිණෙය්‍යාති.

[මුහුණො:]

අභා සුසිට්ඨං සුහුතං මමසිදං යං තාදිසං වෙදගුමදුසාමි,  
තුමතාදිසානං හි අදස්සතෙන අඤ්ඤා ජතො භුඤ්ජති භව්‍යසෙසන්ති.

[මුහුණො:]

භුඤ්ජතු භවං ගොතමො. මුහුණො භවන්ති.

[භගවා:]

ගාථාභිනීතං මෙ අහොජ්ඣෙය්‍යං සම්පස්සතං මුහුණො තෙසධම්මො,  
ගාථාභිනීතං පනුදන්ති මුඛා ධම්මෙ සති මුහුණො පුත්තිරෙසා.

අඤ්ඤාන ව<sup>1</sup> කෙවලිතං මහෙසිං ඛිණාසවං කුකකුචවට්ඨපසන්තං,  
අනෙතන පානෙන උපට්ඨහස්ස ඛෙතතං හි තං පුඤ්ඤපෙකඛස්ස හොතිති.

[මුහුණො:]

අථ කස්ස වාහං හො ගොතම ඉමං භව්‍යසෙසං<sup>2</sup> දමිති.

[භගවා:]

ත ඛවාහන්තං<sup>3</sup> මුහුණො පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ සස්සමිණමුහුණො, පජාය සදෙවමනුස්සාය යස්සෙසො භව්‍යසෙසො<sup>4</sup> භුතො සමමා පරිණාමං ගච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාන මුහුණො<sup>4</sup> තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා. තෙන හි නිං මුහුණො තං භව්‍යසෙසං<sup>2</sup> අප්පහරිතෙ වා ඡඬෙධිති අප්පාණකෙ වා උදෙක ඔපිලාපෙතිති.

1. වෙ - PTS. 2. භව්‍යසෙසං - මජ්ඣ. සෘ. 3. ත ඛවාහං - මජ්ඣ. PTS.  
4. මුහුණොති - නාළි. සෘ.

අථ ඛො සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො තං භව්‍යසෙසං<sup>1</sup> අප්පාණ්ණෙ උදකෙ ඔපිලාපෙසි. අථ ඛො සො භව්‍යසෙසො උදකෙ පක්ඛිනෙතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති. සෙය්‍යථාපි නාම ථාලො දිවස<sup>1-2</sup> සන්තතොදා, උදකෙ පක්ඛිනෙතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති, එවමෙව සො භව්‍යසෙසො උදකෙ පක්ඛිනෙතො විච්චිට්ඨායති, විච්චිට්ඨායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති.

අථ ඛො සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො සංවිග්ගො ලොමභට්ඨාජානො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤ්ඤා ඵකමන්තං අධ්‍යාසි, ඵකමන්තං ඤීතං ඛො සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො භගවා ගාථාහි අජ්ඣිභාසි:

මා ව්‍යාභිමාණ දුරුසමාදහානො සුද්ධිං අමඤ්ඤාදි ඛතිධ්‍යා හි එතං,  
ත හි තෙන සුද්ධිං කුසලා වදන්ති යො බාහිරෙන පරිසුද්ධිමිවෙජ්.

හිඤ්ඤා අහං ව්‍යාභිමාණ දුරුද්ධං අජ්ඣිකතමෙව ජලායාමි<sup>2</sup> ජොතිං,  
නිව්වග්ගිනි<sup>3</sup> නිව්වසමාහිතතෙනා අරහං අහං බ්‍රහ්මචරියං වරුමි.

මානො හි තෙ ව්‍යාභිමාණ බාරිභාරෙ කොධො ධුමො භසමනි මොසවජ්ජං,<sup>4</sup>  
ථිඤ්ඤා සුජ්ඣා භද්දං ජොතිධ්‍යානං අත්තා සුදුතො පුරිසස්ස ජොති.

ධම්මො රහදො ව්‍යාභිමාණ සීලතිඤ්ඤා අනාච්චො සබ්බි සතං පසඤ්ඤා,  
යඤ්ඤා භවෙ වෙදගුණො සිතානා අතලලගන්තා<sup>5</sup>ව තරන්ති පාරං.

සච්චං ධම්මො සංයමො බ්‍රහ්මචරියං මජ්ඣෙසිකා ව්‍යාභිමාණ බ්‍රහ්මපතනි,  
සතුජ්ජභුතෙසු තමො කඤ්ඤාති තමහං තරං ධම්මසාරීති බ්‍රුමිති.

එවං චුතෙන සුඤ්චිකභාරථාථො ව්‍යාභිමාණො භගවන්තං ඵතදවොච:  
අභිකක්ඛන්තං හො හොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරෙ ව පනායස්මි භාරථාථො  
අරහතං අහොසිති.

## 7. 1. 10

### බහුධිතුසුභතං.\*

196. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මි වතසණ්ඩො.  
තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරස්ස භාරථාථොජගොතභාසා ව්‍යාභිමාණස්ස  
චතුද්දස බලිවද්දා<sup>1</sup> තධ්‍යා හොන්ති. අථ ඛො භාරථාථොජගොතො ව්‍යාභිමාණො  
තෙ බලිවද්දො<sup>2</sup> ගවෙසන්තො යෙන සො වතසණ්ඩො තෙනුපසඛිකම්.  
උපසඛිකම්ඤ්ඤා අද්දස භගවන්තං තස්මිං වතසණ්ඩො නිසින්නං පලලඛිකං.  
‘අභුජ්ඤා උජ්ඣං කායං පණ්ණිධිය පරිමුඛං සතිං උපධ්‍යාපෙඤ්ඤා.  
දිස්සාන යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤ්ඤා භගවතො සන්තිකෙ ඉමො  
ගාථායො අභාසි:

1. දිවසං - මජ්ඣං ගාථාය, සීමු. PTS. 2. අජ්ඣිකතමෙව ජලායාමි - මජ්ඣං. 3. නිව්වග්ගිනි  
කඤ්ඤා. 4. භසමනිමොසවජ්ජං - සං. 5. අතලලිත ගන්තාච - PTS. 6. බලිවද්දා -  
මජ්ඣං.

\* බහුධිති සුභතං - සීමු 1. 2.

න හි<sup>1</sup> නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය බලිවද්ද වතුද්දස,  
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය තිලා බෙතනසමිං<sup>2</sup> පාපකා<sup>3</sup>,  
ඵකපණණා දුපණණා<sup>4</sup> ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය තුවජ්ජකොට්ඨසමිං<sup>5</sup> මුසිකා,  
උස්සොලභිකාය නච්චන්ති තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය සන්ථාරෙ සත්තමාසිකො,  
උප්පාටකෙහි<sup>6</sup> සංජනෙතා තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය විධිවා සත්ත<sup>7</sup>ධීතරෙ,  
ඵකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය පිඞ්ගලා තිලකාගතා,  
සොත්තං පාදෙන බොධෙති<sup>8</sup> තෙනායං සමණො සුඛි.

න හි නුනිමෙය්‍ය සමණෙය්‍ය පච්චුසථි ඉණ්ඤාසිකා,  
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනායං සමණො සුඛිති.

[භගවා:]

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ බලිවද්ද වතුද්දස,  
අජ්ජ සට්ඨි න දිස්සන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ තිලා බෙතනමි පාපකා  
ඵකපණණා දුපණණා ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො<sup>9</sup> සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ තුවජ්ජකොට්ඨසමිං මුසිකා,  
උස්සොලභිකාය නච්චන්ති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො<sup>9</sup> සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ සන්ථාරෙ සත්තමාසිකො,  
උප්පාටකෙහි සංජනෙතා තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො<sup>9</sup> සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ විධිවා සත්තධීතරෙ,  
ඵකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො<sup>9</sup> සුඛි.

න හි මෙය්‍යං බ්‍රාහ්මණ පිඞ්ගලා තිලකාගතා,  
සොත්තං පාදෙන බොධෙති<sup>8</sup> තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො<sup>9</sup> සුඛි.

1. නහ - සබ්බො සිවු. ස්‍යා සි 2. 2. බෙතනසමි - මජ්ඣ. ස්‍යා 3. පාපිකා - සිවු PTS, ස්‍යා. සි 2 4. දථිපණණා - සිවු. PTS. 5. තුවජ්ජකොට්ඨසමි - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. උප්පාදකෙහි - සිවු ස්‍යා. 7. පුත්ත - සිවු ස්‍යා 8. වොදෙති - ස්‍යා. 9. බ්‍රාහ්මණ - ස්‍යා, PTS.



ත හි මෙයං බ්‍රාහ්මණ පවුසුමි ඉණ්ඤාසිකා,  
දෙථ දෙථාති වොදෙනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා සුඛිති.

එවං වුත්තෙ භාරද්වාජගොතො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොචා:  
අභික්කන්තං හො ගොතම අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො  
ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය  
මුළුභස්ස වා මෙයං ආවිකෙඛෙය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය  
වක්ඛුමනො රුපානි දක්ඛිනති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙක-  
පරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි  
ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්ඤ්ච. උභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ  
පබ්බජ්ජං උභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලන්ඪ ඛො භාරද්වාජගොතො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තො සන්තිකෙ  
පබ්බජ්ජං අලන්ඪ උපසම්පදං. අවිරුපසම්පන්නො ච පතායස්මා භාරද්වාජො  
එකො වූපකට්ඨො අපපමන්තො ආනාපි පභිතන්නො විහරන්තො ත වීරස්සෙව  
යස්සන්ධායා කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති,  
තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා  
උපසම්පජ්ජා විහාසි ඛිණ්ණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං  
ඉත්තතායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤානරො ච පතායස්මා භාරද්වාජො අරහතං  
අහොසීති.

අරහන්තවග්ගො පඨමො.

තමුඤ්ඤානං:

ධනඤ්ජානී<sup>1</sup>ව අනෙකාසං අසුඤ්ඤාං නිලබ්බිකං,  
අභිංසකං ජටා වෙව සුඤ්ඤානඤ්ච ව අභිකිකා,  
සුඤ්ඤානං බ්‍රහ්මචුකෙත<sup>2</sup> ව තෙ දසාති.

## 2. උපාසකවග්ගො.

7. 2. 1.

කසිපුත්තං.

197. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා මහමේඝු විහරති දකුණිණ-  
ගිවිසම්මි. එකනාළායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන  
කසිපාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පඤ්චමන්තාති තඛගලසතාති පසුත්තාති  
හොන්ති වප්පකාලෙ.

අථ ඛො හගවා පුබ්බකහසමයං නිවාසෙත්වා පන්තච්චරමාදය යෙන  
කසිපාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස කම්මන්තො තෙනුපසඛිකම්. තෙන ඛො පත  
සමයෙන කසිපාරද්වාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පරිවෙසනා වත්තති. අථ ඛො හගවා  
යෙන පරිවෙසනා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

අද්දසා බො කසිභාරදාපො මූහමණ්ණො භගවන්තං පිණ්ඩාය ධීනං. දිස්වාන භගවන්තං එතදවොච: අහං බො සමණ් කසාමි ව වපාමි ව. කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමි. තවපි සමණ් කසය්සු ව, වපය්සු ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමි.

[භගවා:]

අතවපි බො මූහමණ් කසාමි ව වපාමි ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමිති

[මූහමණ්ණො:]

ත බො පන ටිසං<sup>1</sup> පසාමි හොතො ගොතමස්ස යුගං වා තඛහලං ව: එලං වා පාවතං වා ඛලිව්ඤ්ඤ වා. අථ ව පන භවං ගොතමො එවමාහ. අතවපි බො මූහමණ් කසාමි ව වපාමි ව කසිත්වා ව වපිත්වා ව භුඤ්ජාමිති.

අථ බො කසිභාරදාපො මූහමණ්ණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

කසාකො පටිජානාසි ත ව පසාමි තෙ කසිං,  
කසාකො පුච්ඡිතො මුඛි කථං ජාතෙමු තං කසිනති?.

[භගවා:]

සඤ්ඤානිජං තපො වුට්ඨි පඤ්ඤා මෙ යුගතඛහලං,  
හිරි<sup>2</sup> ඊසා මතො යොත්තං සති මෙ ඵාලපාවතං.

කායගුණො වච්ඡිගුණො ආහාරෙ උදරෙ යතො,  
සචං කරොමි නිද්දානං සොරචං මෙ පමොචතං.

විරියං මෙ ධුරධොරයාං යොගකෙඛමාඛිවාහනං,  
ගච්ඡති අනිවර්තනතං යත්ථ ගන්ත්වා ත සොචති.

එවමෙසා කසි කට්ඨා සා හොති අමතපථලා,  
එතං කසිං කසිත්වාන සබ්බදුක්ඛා පමුච්චති.

[මූහමණ්ණො:]

භුඤ්ජා භවං ගොතමො. කසාකො භවං<sup>3</sup>, යඤ්ඤි<sup>4</sup> භවං ගොතමො අමතථලං කසිං<sup>5</sup> කසතිති.

[භගවා:]

ගාථාභිනිතමෙම අභොජනෙය්‍යං සමපය්‍යතං මූහමණ්ණ තෙසධමෙමා,  
ගාථාභිනිතං පනුදන්ති බුද්ධා ධම්මෙ සති මූහමණ්ණ වුත්ථරෙසා.

අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසිං බිණ්ණසචං කුකුඤ්චව වුපසනතං,  
අනෙතන පානෙන උපට්ඨාහය්‍යු බෙත්තඤ්ඤි තං

පුඤ්ඤපෙකඛය්‍ය<sup>6</sup> හොතිති.

1. නබොමසං - මජ්ඣ. PTS. 2. හිරි - මජ්ඣ. PTS. 3. භවංගොතමො - PTS.  
4. යං - මජ්ඣ. PTS. 5. කසිත්වාන කසි - ඤා. 6. පුඤ්ඤපෙකඛය්‍ය - සිමු 1. 2.

එවං වුතෙන කසිභාරඤාපො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්කන්තං හො ගොතම අභිකක්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකකුජ්ඣං වා උකකුජේය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා ජිවරෙය්‍ය මූලුක්කං වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජේය්‍යං ධාරෙය්‍ය වක්ඛු-මනො රූපානි දහබ්බන්ති, එවමෙවං හොතා හොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධරෙවං පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්සථ භික්ඛුසඛ්ඤාච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

## 7. 2. 2.

### උදයපුත්තං.

198. සාවද්දියං—

අථ බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම් අථ බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. දුතියමපි බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම්. දුතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. තතියමපි බො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකම්. තතියමපි බො උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පකට්ඨකොයං<sup>1</sup> සමණො ගොතමො පුත්තපුත්තං ආගච්ඡන්ති.

[භගවා:]

පුත්තපුත්තං වෙච වපන්ති ඩිජං. පුත්තපුත්තං වස්සති දෙවරුජා,  
පුත්තපුත්තං බෙත්තං කසන්ති කස්සකා පුත්තපුත්තං ධක්ඛෙත්තිපෙති රට්ඨං.

පුත්තපුත්තං යාවකා<sup>2</sup> යාවසන්ති පුත්තපුත්තං දුතපතී දදන්ති,  
පුත්තපුත්තං දුතපතී දදිත්වා පුත්තපුත්තං සග්ගමුපෙතති ණං.

පුත්තපුත්තං ඩිරනිකා<sup>3</sup> දුගන්ති පුත්තපුත්තං වචෙජා උපෙති<sup>4</sup> මාතරං,  
පුත්තපුත්තං කිලමති එඤ්ඤා ව පුත්තපුත්තං ගබ්බමුපෙති මඤ්ඤා.

පුත්තපුත්තං ජායති මීයති ව පුත්තපුත්තං සිව්චිකං හරන්ති,  
මග්ගස්සථ ලඤ්ඤා අපුත්තඛවාය ත පුත්තපුත්තං ජායති භූරිපඤ්ඤාඤ්ඤා.

එවං වුතෙන උදයො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. පකට්ඨකං - සහ. පගබ්බත්තියං. - සි. 2    2. යාවකා - සිමු 1, 2. අ.    3. ඩිරනිකා - සිමු. 1. 2. අ.    4. වච්ඡා උපෙතති - සි 1, 2.

## 7. 2. 8.

## දෙවනිතසුත්තං.

199. ඝාවන්දියං—

තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා වාතෙහි ආබාධිකො හොති. ආයස්මා ව උපවානො භගවතො උපට්ඨාකො හොති.

අථ ඛො භගවා ආයස්මත්තං උපවානං ආමනෙතසී: ඉධිං මෙ ඩුං උපවාණ උණ්හාදකා ජාතාහි ති.

එවං භනෙතති ඛො ආයස්මා උපවානො භගවතො පටිසසුඤ්චා නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදාය යෙන දෙවනිතස්ස චූහවණස්ස නිවේසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා තුණ්හිභුතො එකමන්තං අට්ඨාසි.

අද්දසා ඛො දෙවනිතො චූහවණො ආයස්මත්තං උපවානං තුණ්හිභුතං එකමන්තං සීතං. දිස්වාන ආයස්මත්තං උපවානං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී:

තුණ්හිභුතො භවං තිට්ඨං මුණ්ඤ්ඤා සඤ්ඤාපිපාරාතො,  
කීං පඤ්ඤාතො කීං එසං කීනානු සාචිභුමාගතොති?.

[උපවාතො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ වාතෙහාබාධිකො මුනී,  
සථෙ උණ්හාදකං අපි මුනිතො දෙති චූහවණ.

පුරිතො පුරිතෙය්‍යානං සකකරෙය්‍යාන<sup>1</sup> සකකතො,  
අපචිතො අපචෙය්‍යානං<sup>2</sup> තස්ස ඉට්ඨාමි හාතචෙති.

අථ ඛො දෙවනිතො චූහවණො උණ්හාදකස්ස කාර්පුරිකෙත ගාතාපෙත්වා<sup>3</sup> එණ්හිතස්ස ව පුටං ආයස්මතො උපවාතස්ස පාදසී.

අථ ඛො ආයස්මා උපවානො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං උණ්හාදකෙන නභාපෙත්වා උණ්හාදකෙන එණ්හිතං ආලොලෙත්වා භගවතො පාදසී. අථ ඛො භගවතො සො<sup>4</sup> ආබාධො පටිපසස්සමිති.

අථ ඛො දෙවනිතො චූහවණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමොද්දි සමොද්දනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසානො එකමන්තං නිසීදි.

එකමන්තං නිසිනො ඛො දෙවනිතො චූහවණො භගවන්තං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී.

කඤ්ඤා දර්ජා දෙය්‍යධම්මං කඤ්ඤා දින්නං මහපඨලං,  
කථං හි යජමානස්ස කඤ්ඤා ඉර්ඤ්ඤා දකඤ්ඤාති?

[භගවා:]

පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදී සග්ගාපායඤ්ඤා පස්සති,  
අපො ජාතිකඤ්ඤා පතො අභිඤ්ඤාචොසිතො මුනී.

1. සකකරෙය්‍යානං - සිමු. PTS සකකරෙය්‍යානං හි 1, 2. 2. අපචතෙය්‍යානං - සිමු. අපචතෙය්‍යානං ස්‍යා. 3. භ්‍යාපෙත්වා - මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. 'සො' ඉති භාෂී, මජ්ඣ. 5. කථං - මජ්ඣ. PTS.

එත් දජ්ජා දෙය්ඛමමං එත් දින්නං මහපඨලං,  
එවං හි යජමානස්ස එවං ඉජ්ඣති දක්ඛිණාති.

එවං වුත්තෙ දෙවහිතො මූහමණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං.  
භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ජතය්ඤ  
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

## 7. 2. 4.

### මහාසාලසුත්තං.

200. සාවකස්සං—

අථ බො අසුඤ්ඤානගේ මූහමණමහාසාලො පුබ්බො<sup>1</sup> පුබ්බපාපුරණො යෙන  
භගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොද-  
නීයං කථං සාරණීයං වීතිසාරෙභා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං  
බො තං මූහමණමහාසාලං භගවා එතදවොච. කින්නු තං මූහමණ පුබ්බො<sup>1</sup>  
පුබ්බපාපුරණොති.

[මූහමණො:]

ඉධ මෙ භො ගොතම වත්තාරෙ පුත්තා. තෙ මං දුරෙහි සමුප්පත්  
සරං නික්ඛාමෙන්නීති.

[භගවා:]

තෙන හි තං මූහමණ ඉමා ගාථායො පරියාපුණ්ඨා සභායං  
මහාජනකායෙ සන්තිපතිතෙ පුත්තොසු ච සන්තිසින්නොසු භාසස්සු:

යෙහි ජාතෙහි තජ්ඣස්සං යෙසඤ්ඤ භවමිච්ඡං,  
තෙ මං දුරෙහි සමුප්පත් සාව වාරෙන්නී සුකරං.

අසන්නා කිරිමං ජමමා තාත තාතාති භාසරෙ,  
රක්ඛසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්ති<sup>2</sup> වයොගතං.

අස්සොච ජණෙණා නිබ්බාගො බාදතා අපතීයති,  
බාලකානං<sup>3</sup> පිතා ථෙරෙ පරගාරෙසු භික්ඛති.

දුණ්ඛොච කිරිමෙ සෙය්‍යො යඤ්ඤ පුත්තා අතස්සවා,  
වණ්ඛමපි ගොණං වාරෙහි අපො වණ්ඛමපි කුක්කරං.

අකිකාරෙ පුරෙ භොති ගමහිරෙ ගාධ මේධති,  
දණ්ඛස්ස අනුභාවෙන බලිභා පටිතිට්ඨතිනි<sup>4</sup>.

අථ බො සො මූහමණමහාසාලො භගවතො සන්තිතෙ ඉමා ගාථායො  
පරියාපුණ්ඨා සභායං මහාජනකායෙ සන්තිපතිතෙ පුත්තොසු ච  
සන්තිසින්නොසු අභාසී.

1 'පුබ්බො,' උචාං - මජ්ඣං. 2. තෙ ජහන්ති - මජ්ඣං සභා. PTS 3. බාලාං - සී 1, 2.  
4. පතිතිට්ඨති - මජ්ඣං.

“යෙහි ජාතෙහි නන්දියං යෙසංඤ්ච භවමිවර්තං,  
තෙ මං දුරෙහි සමපුච්ඡ සාව වාරෙන්නී සුකරං.

අසන්නා කිර මං ජලමා තාහ තාතාහි භාසරෙ,  
රක්ඛසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්නී වයොගතං.

අසොසාව ජිණේණා නිබ්බාගො බාදනා අපනීයති,  
බාලකාතං පිතා ථෙරෙ පරිගරෙසු භික්ඛති.

දණ්ඩාව කිර මෙ සෙය්‍යො යඤ්ච පුත්තා අතස්සවා,  
වණ්ඩමි ගොණං වාරෙහි අපො වණ්ඩමි කුක්කුරං.

අකිකාරෙ පුරෙ හොති ගමහිරෙ ගාම මෙධති,  
දණ්ඩස්ස අනුභාවෙන බලිතා පරිතිට්ඨති”ති.

අථ බො නං බ්‍රාහ්මණමහාසාලො පුත්තා සරං තෙච්ඡා තාහාපෙච්ඡා  
පච්චෙකං දුස්සයුගෙන අවර්තාදෙසුං.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො එකං දුස්සයුගං අදාය යෙන  
භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවතා සද්ධං සම්මොදි. සම්මොදනීයං  
කථං සාරණීයං චිතිසාරෙච්ඡා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො  
බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතදවොච: ටියං හො ගොතම  
බ්‍රාහ්මණා තාම ආචරියස්ස ආචරියධිතං පරියෙසාම. පරිගණ්හානු මෙ  
භවං ගොතමො ආචරියො ආචරියධිතන්ති.<sup>1</sup> පරිගණ්හෙසි භගවා අනුකම්පං  
උපාදාය.

අථ බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං  
හො ගොතම. -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතගො  
පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

## 7. 2. 5.

### මානස්සද්ධස්සන්තං.

201. සාවන්තියං—

තෙන බො පන සමයෙන මානස්සද්ධා තාම බ්‍රාහ්මණො සාවන්තියං  
පටිවසති. සො තෙව මාතරං අභිවාදෙති. න පිතරං අභිවාදෙති. න ආචරියං  
අභිවාදෙති. න ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිවුත්තො ධම්මං  
දෙසෙති. අථ බො මානස්සද්ධස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදගොසි: අයං බො සමණො  
ගොතමො මහතියා පරිසාය පරිවුත්තො ධම්මං දෙසෙති. යනනුතාහං යෙන  
සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමෙය්‍යං. සචෙ මං සමණො ගොතමො  
ආලපියස්සති, අභමිපි නං ආලපියස්සාමි. තො චෙ මං සමණො ගොතමො  
ආලපියස්සති අභමිපි නං නාලපියස්සාමිති.

1. ආචරියභාගන්ති - සිවු. 1.2.

අථ ඛො මානස්සො චායො චායො භගවා තෙහුපස්සිකම්.  
උපසම්බුද්ධො භුණ්ණිතුං<sup>1</sup> එකමනං අට්ඨාසි අථ ඛො භගවා තං තාලපි<sup>2</sup>.  
අථ ඛො මානස්සො චායො චායො තායං සමණො ගොතමො කිංකරි ජාතාතීති.  
තතොව පුත නිවත්තිතුංකාමො අනොසි.

අථ ඛො භගවා මානස්සො චායො චායො චෙතසා චෙතොපරිචිතකා-  
මසද්දො මානස්සො චායො චායො ගාථාය අර්ථකාමි:

ත මාන බ්‍රාහ්මණ සංයු<sup>\*</sup> අනිකස්සිධි බ්‍රාහ්මණ,  
යෙන අනෙත අගස්ස<sup>3</sup> තමෙවමනුබ්‍රාහ්මණයිති.

අථ ඛො මානස්සො චායො චායො විතතං මෙ සමණො ගොතමො  
ජාතාතීති තතොව භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීති භගවතො පාදානි  
මුඛෙන<sup>4</sup> පරිවුලිති, පාණිනි ව පරිසම්බාහති, තාමස්සව සාවෙති: 'මානස්සොගං  
භො ගොතම මානස්සොගං භො ගොතමා'ති.

අථ ඛො සා පරිසා අබ්බුතචිත්තජාතා අනොසි. අච්ඡරියං වත භො  
අබ්බුතං වත භො අයං හි මානස්සො චායො චායො තෙව මාතරං අභිවාදෙති.  
ත පිතරං අභිවාදෙති ත අච්ඡරියං අභිවාදෙති ත ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති  
අථ ව පත සමණො ගොතමෙ එවරුපං පරමනිපට්ඨාකාරං<sup>5</sup> කුරුහිති.

අථ ඛො භගවා මානස්සො චායො චායො එතදවොච: අලං බ්‍රාහ්මණ උට්ඨෙසි,  
සකෙ අසතෙ නිසීද, යතො තෙ මසි විතතං පසන්නතති.

අථ ඛො මානස්සො චායො චායො සකෙ අසතෙ නිසීදිති භගවතං  
ගාථාය අර්ථකාමි:

කෙසු ත මානං කසිරුථ<sup>6</sup> කෙසු වස්ස<sup>7</sup> සගාරවො,  
කාසං අපචිතා අසු කාසං<sup>8</sup> සංයු පුජිතා.

[භගවා:]

මාතරි පිතරි වාපි<sup>9</sup> අපො ජෙට්ඨමහි භාතරි,  
අච්ඡරියෙ වතුන්ධිති තෙසු ත මානං කසිරුථ.  
තෙසු අසං සගාරවො තාසං<sup>10</sup> අපචිතා අසු තෙවස්ස සංයු පුජිතා,<sup>11</sup>

අරහතො සිහිතුතෙ<sup>12</sup> කතනිචෙව අනාසවෙ,  
නිහව්ව මානං අනස්සො තෙ තමස්ස<sup>13</sup> අනුත්තරෙ.

එවං වුත්තො මානස්සො චායො චායො භගවතං එතදවොච අභික්කන්තං  
භො ගොතම, - පෙ - උපාසකං මං භවං ගොතමො ඩාරෙතු අර්ථකග්ගෙ  
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

1. 'භුණ්ණිතුං' ඉති නැති, සා. 2. තාලපි - සිවු, සා. 3. අගස්ස - මරස. PTS.  
4. මුඛෙන ව - මරස. PTS. 5. නිපට්ඨකාරං - මරස. සා. 6. මාතං - සිවු. 1.  
7. වස්ස අසං - PTS. කපං - සා. 8. කාසං - මරස. PTS. 9. වාපි - මරස.  
10. තාසං - සිවු 2. 11. තාසං සංයු පුජිතා - මරස. PTS. 12. සිහිතුතෙ - සා.  
13. තමස්ස - මරස.

\* හ මානං බ්‍රාහ්මණ සංයු - සිවු 2, මරස. සා. PTS. හ මානං බ්‍රාහ්මණ සංයු - සි 1, 2.  
† අනුබ්‍රාහ්මි - සි 1, 2. ‡ වතුන්ධිති - සබ්බස.

## 7. 2. 6.

## පව්වනීකසුතනං.

202. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ඡෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුලො.

තෙන බො පන සමයෙන පව්වනීකසානො නාම බ්‍රාහ්මණො සාවඤ්ඤාං පටිවසති. අප්ඛො පව්වනීකසානස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි, යනනුතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමෙය්‍යං යං යදෙව සමණො ගොතමො භාසිස්සති, තං තදෙවස්සාහං පව්වනීකාස්සනති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා අජේඛාකාසෙ වසිකමති. අප්ඛො පව්වනීකසානො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවනං වසිකමනං අනුචසිකමමානො<sup>1</sup> භගවනං එතදවොච: භණ්ණං ධම්මෙනි

[භගවා:]

න පව්වනීකසානෙන සුචිත්තං සුභාසිතං,  
උපකක්ඛිත්ථිඨවිතෙනත සාරම්භබ්‍රලෙත ව.

යො ච විතෙය්‍ය සාරම්භං අප්පසාදඤ්ච වෙතසො,  
ආඝාතං පටිනිස්සර්ජ්‍ය වෙ<sup>2</sup> ජඤ්ඤා සුභාසිතනති.

එවං චුතොත පව්වනීකසානො බ්‍රාහ්මණො භගවනං එතදවොච: අභිකකනං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවා ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

## 7. 2. 7.

## තවකමම්භසුතනං.

203. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාභරයම් වනසණ්ඩි.

තෙන බො පන සමයෙන තවකමම්භසාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො තස්මිං වනසණ්ඩි කමමනං කාරුපෙති. අද්දසා බො තවකමම්භසාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො භගවනං අඤ්ඤාභරයම් සාලරුකබමුලෙ නිසින්නං පලලඛකං ආභුජිතා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපථිඨපෙති. දිස්වාතස්ස එතදහොසි: අහං බො පන<sup>3</sup> ඉමස්මිං වනසණ්ඩි කමමනං කාරුපෙනො රමාමි. අයං සමණො ගොතමො කිං කාරුපෙනො රමෙති.

අප්ඛො තවකමම්භසාරද්වාජො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා භගවනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි.

කෙ භු කමමනා කසිරනති<sup>4</sup> භිකුු සාලවතෙ තව,  
යදෙකකො අරඤ්ඤස්මිං රතිං විජ්ජසි ගොතමාති.<sup>5</sup>

1 අනුචසිකමමානොඉති නැති - මජ්ඣ. PTS 2. භවෙ - ස්‍යා. 3. "පස" ඉති නැති - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS, 4. කාරියනති - මජ්ඣ. 5. විජ්ජති ගොතමාති - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS.



ත<sup>1</sup> මෙ වතසමිං කරණීයමපි උච්ඡින්නමුලං මෙ වතං විසුකං,  
සොහං<sup>2</sup> වතෙ නිබ්බතපො විසල්ලො එකො රමෙ අරතීං විප්පභායාති.

එවං වුතෙන තවකමමිකභාරදොථො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං, එතද්වොච:  
අභිකකන්නං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවා ගොතමො ධාරෙතු  
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතනති.

## 7. 2. 8.

### කට්ඨභාරසුභතං.

204. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤතරසමිං  
වතසණ්ඛො.

තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤතරසා භාරදොථගොතනායා  
බ්‍රාහ්මණයා සමබ්‍රලො අනෙතවාසිකා කට්ඨභාරකා<sup>3</sup> මාණවකා යෙන සො<sup>4</sup>  
වතසණ්ඛො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිතො අද්දසංසු භගවතනං තසමිං  
වතසණ්ඛො නිසින්නං පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතීං  
උපට්ඨපෙඤා.

දිසවාන යෙන භාරදොථගොතනො බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකමිංසු.  
උපසඛකමිතො භාරදොථගොතනං බ්‍රාහ්මණං එතද්වොචුං: යග්ගෙ භවං  
ජාතෙය්<sup>5</sup> අසුකසමිං වතසණ්ඛො සමණො<sup>6</sup> නිසින්නො පලලඛකං ආභුජ්ඣා  
උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතීං උපට්ඨපෙඤාති.

අථ බො භාරදොථගොතනො බ්‍රාහ්මණො තෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං යෙන  
සො වතසණ්ඛො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො අද්දසං බො භගවතනං  
තසමිං වතසණ්ඛො නිසින්නං පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය  
පරිමුඛං සතීං උපට්ඨපෙඤා. දිසවාන යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛක-  
මිතො භගවතනං ගාථාති අජ්ඣාසාසි:

ගමහිරරුපෙ බහුභෙරවෙ වතෙ සුඤ්ඤං අරඤ්ඤං විජ්ජං විගාහිය,  
අනිඤ්ජමානෙන සිතෙන<sup>7</sup> වග්ගුතා සුවාරුරුපං<sup>8</sup> වත භික්ඛු ක්කායසි.

න යථා ගීතා න පි යථා වාදිතං එකො අරඤ්ඤ වතමසිසිතො මුනි,  
අචේත්තරුපං පටිභාති මං ඉදං යදෙකකො පිතිමතො වතෙ වසෙ.

මඤ්ඤමහං<sup>9</sup> ලොකාධිපතී සභව්‍යතං<sup>10</sup> ආකඛමානො නිදිවං අනුතතරං,  
කසවා භවං චිත්තමරඤ්ඤමසිසිතො තපො ඉධ කුඛබ්බි<sup>11</sup> බ්‍රහ්මපතනියාති.

1. න ව මෙ - සිමු 1. සා. 2. හොකං - PTS. 3. කට්ඨභාරකා නාම - සිමු 1. 2. 4 සොහි  
තපි - මජ්ඣ. 5. ජාතෙය්‍යාසි - මජ්ඣ. 6. සමණො ගොතමො - සා. 7. භික්ඛු -  
සා. 8. සුඤ්ජරුපං - අට්ඨ: 9. මඤ්ඤානං - PTS. 10. ලොකාධිපතිං සභව්‍යතං - සිමු 1.  
ලොකාධිපති සභව්‍යතං - PTS. මජ්ඣ. සා. 11. කුඛබ්බි - මජ්ඣ.

[භගවා:]

යා කාචී කඛ්ඛා අභිතඤ්ඤා වා අනෙකධාතුසු පුළු සද්ධිතා,  
අඤ්ඤාණමුලපභවා පජ්ජමාසා සබ්බා මයා බ්‍රහ්මකතා<sup>1</sup> සමුලිකා.

සඨානං අකඛ්ඛා අසිතො අනුපයො සබ්බෙසු ධම්මෙසු විසුඛදස්සනො,  
පපුසාස සම්මොඛිමනුත්තරං සිවං ක්කායාමහං බ්‍රාහ්මණ<sup>2</sup> රහො විසාරදෙති.

එවං චුත්තො භාරථාජගොත්තො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:  
අභිකක්කන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු  
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

## 7. 2. 9.

## මාතුපොසකසුත්තං.

205. සාවච්ඡිං-

අථ බො මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි.  
උපසඛිකමිතා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං  
විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො බො මාතුපොසකො  
බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච. අහං හි හො ගොතම ධම්මෙත භික්ඛං  
පරියෙසාමි. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිතා මාතෘපිතරෙ පොසෙමි. කච්චාහං  
හො ගොතම එවංකාරී කිච්චකාරී හොමිති?

තහස කිං බ්‍රාහ්මණ එවංකාරී කිච්චකාරී හොසි<sup>3</sup>. යො බො බ්‍රාහ්මණ  
ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසති. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිතා මාතෘපිතරෙ  
පොසෙති. බහුං<sup>4</sup> සො පුඤ්ඤං පසවතිති.

[භගවා:]

යො මාතරං වා<sup>5</sup> පිතරං වා මච්චො ධම්මෙත පොසති,  
තාය තං පාරිවරියාය මාතෘපිතුසු පණ්ණිතා,  
ඉධෙව තං පසංසන්ති පෙච්ච සග්ගෙ පමොදතිති.

එවං චුත්තො මාතුපොසකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:  
අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු  
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1 බ්‍රහ්මකතා - ස්‍යා. 2. බ්‍රහ්ම - මජ්ඣ. ස්‍යා. 3. අහංසි - සිවු 1.2. ස්‍යා. 4 බහු - PTS. 5. මාතරං - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS

## 7. 2. 10.

## භික්ඛකසුතනං.

206. ඝාච්ඡජීයං—

අථ ඛො භික්ඛකො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම් උපසඛකමිති; භගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං කථං සාරුණීයං චිතියාරෙහි, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො, ඛො භික්ඛකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අහමි ඛො<sup>1</sup> හො ගොතම භික්ඛකො හමමි භික්ඛකො ඉධ තො කිං තානාකරණන්ති?

[භගවා:]

ත තෙන භික්ඛකො හොති යාවතා භික්ඛතෙ පරෙ,  
විසුං ධම්මං සමාදය භික්ඛු හොති ත තාවතා.

යොධ පුඤ්ඤඤච පාපඤ්ච බාහිනා<sup>2</sup> බ්‍රහ්මවරියවා<sup>3</sup>,  
සඛියං ලොකෙ වරති ස වෙ භික්ඛුති වුච්චති.

එවං වුතෙන භික්ඛකො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතය්සෙ පාණ්ඩපෙතං සරණං ගතන්ති.

## 7. 2. 11.

## සඛිගාරවස්සනං.

207. ඝාච්ඡජීයං—

තෙන ඛො පන සමයෙන සඛිගාරවො<sup>4</sup> තාම බ්‍රාහ්මණො ඝාච්ඡජීයං පටිච්ඡති. උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං<sup>5</sup> පචෙච්චති. සායපාතං<sup>6</sup> උදකො-රොගණානුයොගමනුසුතො: විහරති.

අථ ඛො ආයස්මා ආනිකො පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙහි පනත්චිවරමාදය සාවජීයං පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවජීයං පිණ්ඩාය වරිති; පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩාපාත-පටිකකන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිති; භගවන්තං අභිවාදෙහි; එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො, ඛො ආයස්මා ආනිකො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ හන්තෙ සඛිගාරවො<sup>4</sup> තාම බ්‍රාහ්මණො සාවජීයං පටිච්ඡති, උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං<sup>5</sup> පචෙච්චති සායපාතං<sup>6</sup> උදකොරොගණානුයොගමනුසුතො: විහරති. සාධු හන්තෙ භගවා යෙන සඛිගාරවස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමතු අනුකම්පං උපාදයාති. අධිවාසෙසි භගවා භුණ්තිභාවෙන.

අථ ඛො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙහි පනත්චිවරමාදය යෙන සඛිගාරවස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිති; පඤ්ඤානො ආසනෙ නිසීදි.

1. අහමි - සි. 1, 2 සා. 2. පවාහෙහි - සා. 3. බ්‍රහ්මවරියං - මජ්. සි. 1. PTS. සා. 4. සඛිගාරවො - සා. 5. සුද්ධිං - සි. 1, 2. PTS. සි 1, 2. 6. සායපාතං - සි. 1.

අථ ඛො සඛ්භාරවො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නි භගවතා සද්ධිං සලොදි. සලොදනීයං කථං සාරුඤ්ඤං විතීසාරොති. එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො සඛ්භාරවං බ්‍රාහ්මණං භගවා එතදවොච: සචං කිර තං බ්‍රාහ්මණ උදකසුද්ධිකො උදකෙත පරිසුද්ධිං පචෙවයි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙනා විහරසීති.

එවං හො ගොතමොති<sup>1</sup>

කිමපන තං බ්‍රාහ්මණ අත්ථවසං සමපසාමොතො උදකසුද්ධිකො උදකෙත පරිසුද්ධිං<sup>2</sup> පචෙවයි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙනා විහර-  
සීති?

ඉධ මෙ හො ගොතම යං දිවා පාපකමමං කතං හොති, තං සාය තභානෙත<sup>3</sup> පවාහෙමි. යං රතනිං පාපකමමං කතං හොති, තං පාන<sup>4</sup> තභානෙත පවාහෙමි. ඉමං ඛවාහං හො ගොතම අත්ථවසං සමපසාමොතො උදකසුද්ධිකො උදකෙත පරිසුද්ධිං පචෙවමි. සායපාතං උදකොරොහණානු-  
යොගමනුසුතෙනා විහරමිති.

[භගවා:]

ධමමො රහදෙ බ්‍රාහ්මණ සීලතිජො,  
අනාච්ඤො සබ්බි සතං පසඤ්ඤො,  
යත්ථ හවෙ වෙදගුණො සිතාතා  
අතලලගන්තා'ව කරන්ති පාරන්ති.

එවං වුත්තෙත සඛ්භාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

## 7. 2. 12.

### බොමද්දසසුත්තං

208. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සග්ගෙකසු විහරති බොම-  
ද්දසසං නාම සක්ඝාතං නිගමො. අථ ඛො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය බොමද්දසසං නිගමං<sup>5</sup> පිණ්ඩාය පාවිසී.

තෙන ඛො පන සමයෙන බොමද්දසසං බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සභායං සන්තිපතිකා නොන්ති කෙනචි දෙව කරඤ්ඤෙන. දෙවො ච එකමෙකං ථුසායති.

අථ ඛො භගවා යෙන සා සභා තෙනුපසඛිකම්. අද්දසංසු බො බොමද්දසසං බ්‍රාහ්මණගහපතිකා භගවන්තං දුරතොච අගච්ඡන්තං. දිස්වාන එතදවොචු: කෙ ච මුණ්ඩාකා සමණකා කෙ ච සභාධමමං ජාතිස්සන්තිති?

අථ ඛො භගවා බොමද්දසසං බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ ගාථාය අජ්ඣාසාසී.

1. ගොතම - මජ්ඣ. PTS. 2. උදකසුද්ධිං - මජ්ඣ. PTS. 3. සායංපාතොපහාන - මජ්ඣ. සෘ. 4. පාතං - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 5. නාම නිගමං - සිද්ධ. I.

තෙසං සභා යත්ථ න සන්ති සන්තො සන්තො න තෙ යෙ න වදන්ති ඛම්මං,  
රුහඤ්ච දෙසඤ්ච පභාය මොහං ධම්මං වදන්තාව්<sup>1</sup> භවන්ති සන්තොති.

එවං වුත්තෙ බොමදුස්සකා මුහුණගහපතිකා භගවන්තං එතදවොචුං:  
අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො  
ගොතම, නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුක්ඛා  
වා මග්ගං ආවිනෙක්ඛය්‍ය, අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමන්තො  
රූපානි දක්ඛිනති. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අත්තෙකපරියායෙන ධම්මො  
පකාසිතො. එතෙ මයං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛු-  
සංඛ්‍යඤ්ච. උපාසකෙ තො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ  
සරණං ගතෙති.

උපාසකවග්ගො දුතියො.

තනුඥානං:

කසි උදයො දෙවතිතො අඤ්ඤතර මහාසාලං  
මාතස්ථඤ්ච පච්චතීකඤ්ච නවකමචකධ්වංසාරකං<sup>2</sup>  
මාතුපොසකො<sup>3</sup> භික්ඛකො සංඛාරවො බොමදුස්සෙන ද්වාදසාති.

මුහුණසංයුතතං සමන්තං.

## 8. වඛනීසසායුතතං

### 1. වඛනීසවග්ගො

8. 1. 1.

නික්ඛගහසුතතං.

209. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්චා වඛනීසො ආලච්ඡිං විහරති  
අග්ගාලවෙ චෙතිසෙ ආයස්චා නිග්ගාඛකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධං.  
තෙත බො පත සමයෙන ආයස්චා වඛනීසො නවො හොති අවිරපබ්බජ්ජො  
ඔසියස්සො විහාරපාලො.

අථ බො සම්මසුලා ඉත්ථෙයො සමලඛකරිත්වා යෙන අග්ගාලවකො  
ආරුමො<sup>4</sup> තෙත්තපසංඛිතමිසු, විහාරපෙක්ඛිකායො. අථ බො ආයස්චතො  
වඛනීසස්ස තා ඉත්ථෙයො දිස්වා අතභිරති උපපජ්ජති, රුහො විතතං  
අනුඤ්ඤෙති.

අථ බො ආයස්චතො වඛනීසස්ස එතදහොසි. අලාභා වත මෙ, න වත  
මෙ ලාභා. දුලලඤ්ච වත මෙ, න වත මෙ සුලලඤ්ච. යස්ස මෙ අතභිරති  
උප්පන්නා, රුහො විතතං අනුඤ්ඤෙති. තං කුතෙත්ථ ලඛ්‍යා යමෙව පරෙ  
අතභිරති. විනොදෙත්වා අභිරතිං උප්පාදෙය්‍ය. යනත්තාභං අත්තනාව  
අත්තතො අතභිරතිං විනොදෙත්වා අභිරතිං උප්පාදෙය්‍යන්ති.

1. වදන්තාව - මජ්ඣ. සූ. සිටු 1 2. නවකමචකධ්වංසාර - මජ්ඣ. 3 මාතුපොසකං -  
මජ්ඣ. 4. සෙසාරාමො - සිටු. 1.2. සූ. PTS

අථ බො ආයසමා වඩ්ඪිසො අත්තනාව අත්තනො අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා  
අභිරතීං උප්පාදෙඤ්චා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසී.

නිකකින්නං වත මං සන්නං අගාරසමානගාරියං,  
විතකකා උපධාවනති පගබ්බා කණ්ණනො ඉමෙ.

උග්ගපුත්තා මිහිසාසා සිකඛිතා දලුගධමිත්තො,  
සමන්නා පරිකිරෙග්ගුං සහසං අපලායිතං.

සවෙපි එත්තනො<sup>1</sup> භියො අගමිසසනති ඉත්ථියො,  
තෙව මං බ්‍යාධිසිසානති ධමෙම සමති පතිට්ඨිතං.<sup>2</sup>

සකඛිති මෙ සුතං එතං බුද්ධිසාදිච්චබ්බකුතො,  
නිබ්බාණගමනං මග්ගං තස්මි මෙ නිරතො මනො.

එවඤ්ඤා මං විහරන්තං පාපිමා<sup>3</sup> උපගච්ඡසි,  
තථා චෙට්ඨි කරිසාමි ත මෙ මග්ගවපි දකඛසිති.

## 8. 1. 2.

### අරනි සුතනං.

210. එකං සමයං<sup>4</sup> ආයසමා වඩ්ඪිසො ආලවිසං විහරති අග්ගාලවෙ  
වෙනිසෙ ආයසමා නිග්‍රොධිකපෙසන උපර්ඣායෙන සද්ධිං. තෙන බො පත  
සමයෙන ආයසමා නිග්‍රොධිකපො පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකතො,  
විහාරං පටිසති සායං වා නිකමති අපරප්පුචා කාලෙ. තෙන බො පත  
සමයෙන ආයසමතො වඩ්ඪිසසා අතභිරතී උප්පන්නා හොති, රුගො  
විත්තං අනුභංසෙති.

අථ බො ආයසමතො වඩ්ඪිසසා එතදහොසි. අලාභා වත මෙ,  
ත වත මෙ ලාභා. දුලලභං වත මෙ, ත වත මෙ සුලලභං. යසං මෙ අතභිරතී  
උප්පන්නා, රුගො විත්තං අනුභංසෙති. තං කුතෙස්මි ලබ්බා යං මෙ පරෙ  
අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා අභිරතීං උප්පාදෙය්‍ය. යනනුතාහං අත්තනාව  
අත්තනො අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා අභිරතීං උප්පාදෙය්‍යනති. අථ බො  
ආයසමා වඩ්ඪිසො අත්තනාව අත්තනො අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා අභිරතීං  
උප්පාදෙඤ්චා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසී.

අරනිඤ්ඤා රතීඤ්ඤා පහාය සබ්බසො ගෙහසිතඤ්ඤා විතකකං,  
වතථං ත කරෙය්‍ය කුභිඤ්ඤා නිබ්බතපො අරතො<sup>5</sup> ස භි භිකු.

යමිධි පුට්ඨිඤ්ඤා වෙහාසං රුපගතඤ්ඤා ජගතොගධං,  
කුඤ්ඤා පරිජියති<sup>6</sup> සබ්බමනිච්චං එවං සමෙච්ච වරන්ති මුතතතා.

1. එත්තනො - සිමු. 1 එත්තකා - ස්‍ය., එතනො - PTS. 2. පතිට්ඨිතො - සිමු. 1. PTS.  
ස 1, 2 3 පාපිම - මජ්ඣ. PTS. 4. එකං සමයං - පෙ- මජ්ඣ. PTS. 5. අත්තනො -  
ස්‍ය. PTS 6. පරිජියති - ස්‍යා, සිමු. 1,2.

උපධිසු ජනා ගතිතාසෙ දිට්ඨසුතෙ පටිසෙ ව මුතෙ ව,  
එත්ථ විතොදය ඡන්දමනෙජො යො එත්ථ න ලිමපති තං මුනිමාහු.

අථ සට්ඨනිසසිතා<sup>1</sup> සවිතකකා\* පුට්ඨජනතාය<sup>2</sup> අධමො නිවිට්ඨා,  
න ව වග්ගගතස්ස<sup>3</sup> කුභිඤ්චි නො පන දුට්ඨලලහාණී ස භික්ඛු.

දබ්බො විරරතතසමාභිතො අකුහකො නිපකො අපිහාලු,  
සන්තං පදං අජ්ඣගමො මුනි පටිච්ච පරිනිබ්බුතො කඛති කාලනති.

### 8. 1. 3.

#### පෙසලඅතිමඤ්ඤනායුක්තං

211. එකං සමයං ආයස්මා වඩවිසසො ආලචියං විහරති අනුකාලමෙ  
වෙතීයෙ ආයස්මතා නිශ්‍රොධිකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං. තෙන ඛො පන  
සමයෙන ආයස්මා වඩවිසසො අත්තතො පටිහාණෙන අඤ්ඤා පෙසලෙ  
භික්ඛු අතිමඤ්ඤති.

අථ ඛො ආයස්මතො වඩවිසසො එතදහොසි. අලාහා වත මෙ න වත  
මෙ ලාහා, දුලලඛං වත මෙ න වත මෙ සුලලඛං. යවාහං අත්තතො පටිහාණෙන  
අඤ්ඤා පෙසලෙ භික්ඛු අතිමඤ්ඤමිති. අථ ඛො ආයස්මා වඩවිසසො අත්තතො  
අත්තතො විපප්පිසාරං උපපාදෙත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අහාසි.

මානං<sup>1</sup> පජ්ඣස්ස ගොතම, මානපථඤ්ච ජහස්ස,  
අසෙසං මානපථස්මිං සමුච්ඡිතො<sup>2</sup> විපප්පිසාරහුවා<sup>3</sup> විරරතතං.

මනෙකත මකඛිතා පජා මානහතා<sup>4</sup> තීරයං පපතනති,  
සොවනති ජනා විරරතතං මානහතා<sup>5</sup> තීරයං උපපන්නා.

න හි සොචති භික්ඛු කදචි මග්ගජිනො සම්මාපටිපන්නො,  
කිතතිඤ්ච සුඛඤ්ච අනුහොති ධම්මදසොති තමාහු තථතතං<sup>6</sup>.

තස්මා අබ්බොධි පඨානවා නිවරණානි පහාය විසුද්ධා,  
මානඤ්ච පහාය අසෙසං විජ්ජායන්තකතරො සමිතාපිති.

1. සට්ඨනිසසිතා - PTS. සට්ඨිසිතා - සා. සි 1. 2. 2. පුට්ඨජනතාය - සා.  
3. වට්ඨගතස්ස - සා. 4. මානසං - සි. 1. සා, සි, 2. 5. මානපථමිඛුඤ්චිතො - සා.  
6. විපප්පිසාරිහුවා - මජ්ඣ, සා. 7. මානහතා - PTS. 8. පතිතතං - මජ්ඣ.  
\* පචිතකා - සි 1, 2.

## 8. 1. 4.

## ආනන්දසුත්තං.

212. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ, ඝාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආශ්මෙ. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්‍යසමයං නිවාසෙකා පන්නව්වරමාදය සාවතීං පිණ්ඩාය පාවිසි ආයස්මතා වඩ්ඪිසෙන පච්ඡාසමිණෙන.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මතො වඩ්ඪිසස්ස අතභිරති උප්පන්නා හොති, රුගො විතතං අනුඛංසෙති. අථ ඛො ආයස්මා වඩ්ඪිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං ගාථාය අජ්ඣාසාමි:

කාමරුගෙන ඛය්‍යාමි විතතං මෙ පරිඛය්‍යාති,  
සාධු නිබ්බාපනං බ්‍රුහි අනුකම්පාය ගොතමාති.

[ආනන්දො:]

සඤ්ඤය විපරියෙසා විතතං නෙ පරිඛය්‍යාති,  
නිමිත්තං පරිවජ්ජෙති සුභං රුගුපසංකිතං.<sup>1</sup>

සම්බාරෙ පරතො පස්ස දුක්ඛතො මා ච අතතතො,  
නිබ්බාපෙති මහාරුගං මා ඛයතිජො පුතපුත්තං.

අසුභාය විතතං භාවෙහි එකග්ගං සුසමාහිතං,  
සති කායගතා නාස්මි නිබ්බිද්ධසුලො භව.

අතිමිත්තඤ්ච භාවෙහි මානානුසයමුජ්ජහ,  
තතො මානාතිසමයා උපසන්නො වරියසිති.

## 8. 1. 5.

## සුගාසිතසුත්තං.

213. එකං සමයං භගවා ඝාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආශ්මෙ. තහු ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙත්ති භික්ඛුවොති, හදනෙත්ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොත්ථං භගවා එතදවොච:

චතුති භික්ඛවෙ අභෙගහි සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති නො දුඛ්භාසිතා අනවජ්ජා ච, අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤානං. කතමෙහි චතුති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙව භාසති නො දුඛ්භාසිතං. ධම්මං යෙව භාසති නො අධම්මං. පියං යෙව භාසති නො අපියං. සච්චං යෙව භාසති නො අභිච්චං. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුති අභෙගහි සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති නො දුඛ්භාසිතා අනවජ්ජා ච අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤානන්ති.

ඉදමවොච භගවා ඉදං වතා<sup>2</sup> සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

1. සඤ්ඤිතං - සත්‍ය, සිවු. 1. 2. චතුතං - කතවි.



සුභාසිතං උත්තමමාත්‍ර සන්තො ධම්මං භණේ තාධම්මං තං දුතියං,  
පියං භණේ තාපටියං තං තතියං සච්චං භණේ තාප්‍රිකං තං චතුස්සන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඩිතීඝ්ණා උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසභිතං  
කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤ්‍රිමපණ්ණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච:  
පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුභතාති.

පටිභාතු තං වඩිතීසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඩිතීසො භගවන්තං සම්මුඛා සරුපාති<sup>1</sup> ගාථාහි අභිත්ථි.

තමෙව වාචං භාසෙය්‍ය යායන්තානං න තාපයෙ,  
පරෙ ව ත විහිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

පියවාචමෙව<sup>2</sup> භාසෙය්‍ය යා වාචා පටිනඤ්ඤිතා,  
යං අනාදය පාපානී පරෙසං භාසතෙ පියං.

සච්චං වෙ අමතා වාචා එස ධම්මො සත්තන්තො,  
සච්චෙ අත්ථෙ ව ධම්මෙ ව ආත්‍ර සන්තො පතිට්ඨිතා.

යං බුද්ධො භාසතෙ වාචං ඛෙමං නිබ්බාණපත්තිං,  
දුක්ඛස්සන්තකිරියාය සා වෙ වාචාතමුත්තමාති.

### 8. 1. 6.

#### සාමිපුභාසුභතං.

214. එකං සමයං ආයස්මා සාමිපුභොතා සාවඤ්ඤිං විහරති  
ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙත ආයස්මා  
සාරිපුත්තො භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයොති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති  
සම්පභංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළග්‍රාය<sup>3</sup> අත්ථස්ස  
විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා<sup>4</sup> මහසිකත්වා සබ්බවේතසො<sup>5</sup>  
සමන්තාහරිත්වා ඔතිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො ආයස්මා තො වඩිතිසස්ස එතදභොසි. අයං බො ආයස්මා සාරිපුත්තො  
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයොති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සම්පභංසෙති  
පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළග්‍රාය<sup>3</sup> අත්ථස්ස විඤ්ඤාපතියා. තෙ ව  
භික්ඛු අට්ඨිකත්වා<sup>4</sup> මහසිකත්වා සබ්බවේතසො සමන්තාහරිත්වා ඔතිතසොතා  
ධම්මං සුණන්ති. යත්තූතාහං ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං සම්මුඛා සරුපාති  
ගාථාහි අභිත්ථෙවෙය්‍යන්ති.

1. සරුපාති - මජ්ඣ. 2. පියවාච ව - මජ්ඣ, PTS. 3. අනෙළග්‍රාය - මජ්ඣ,  
අනෙළග්‍රාය - ස්‍යා, PTS. 4. අට්ඨිකත්වා - මජ්ඣ, 5. සබ්බවේතසා - මජ්ඣ.

අථ ඛො ආයසමා වචනිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං කරිතො  
යෙනායසමා සාරිපුතෙනා තෙනඤ්ඤ්ලිමපණාමෙඤ්ඤා ආයසමනතං සාරිපුතතං  
එතදවොච. පටිභාති මං ආවුසො සාරිපුතත, පටිභාති මං ආවුසො  
සාරිපුතතාති. පටිභාතු තං ආවුසො වචනිසාති. අථ ඛො ආයසමා වචනිසො  
ආයසමනතං සාරිපුතතං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිකථවි:

ගමිතරපඤ්ඤා මෙධාපී මග්ගාමග්ගස්ස කොච්ඤ්ඤ,  
සාරිපුතෙනා මහාපඤ්ඤා ධම්මං දෙසෙති භික්ඛුතං.

ඤ්ඤාතෙනා'පි දෙසෙති විජාරෙත'පි භාසති,  
සාමිකාධිව නිගෙකාසො පටිභාතං උදිරයි<sup>1</sup>.

තස්ස තං දෙසයනතස්ස සුඤ්ඤාති මධුරං හිරං,  
සරෙන රජනීයෙන සවණීයෙන වග්ගතා,  
උදග්ගචිතතා මුදිතා සොනං ඔධෙනාති භික්ඛවොති:

## 8. 1. 7.

### පචාරණස්ථානං.

215. එකං සමයං භගවා සාවතපීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිහාරමාතු-  
පාසාදෙ මගතා භික්ඛුසඤ්ඤාන සද්ධිං පඤ්චමතෙනාති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව  
අරහනෙනාති. තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා තදහුපොසථෙ පණණරසෙ  
පචාරණාය භික්ඛුසඤ්ඤාපරිවුතො අජේඤ්ඤාකාසෙ නිසිනොතා හොති.

අථ ඛො භගවා තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං<sup>2</sup> භික්ඛුසඤ්ඤං අනුචිලොකෙඤ්ඤා  
භික්ඛු ආමනොයි. හතදදති භික්ඛවො, පචාරයාමි<sup>3</sup> වො. න ච මෙ කිඤ්ඤි  
ගරහථ කායිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

එවං වුත්තෙ ආයසමා සාරිපුතෙනා උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං  
කරිතො යෙන භගවා තෙනඤ්ඤ්ලිමපණාමෙඤ්ඤා භගවනතං එතදවොච: න  
ඛො මයං භනෙතා, භගවතො කිඤ්ඤි ගරහාම කායිකං වා වාචසිකං වා.  
භගවා හි භනෙතා, අනුප්පනතස්ස මග්ගස්ස උප්පාදෙතා, අසඤ්ඤාතස්ස මග්ගස්ස  
සඤ්ඤාතො, අතකතාසස්ස මග්ගස්ස අතකතා මග්ගඤ්ඤා මග්ගවිදු  
මග්ගකොච්ඤ්ඤ. මග්ගානුගා ව භනෙතා, එතරති සාවකා විහරනති පච්ඡා-  
සමනනාගතා. අහං ච ඛො භනෙතා, භගවනතං පචාරෙමි. න ච මෙ  
භගවා කිඤ්ඤි ගරහති කායිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

1. පටිභාණමුදිරයි - සහ 2. තුණ්හිභුතං - ඡෙසං. සහ PTS. 3. පචාරමි - ඡෙසං.

ත ඛොහං තෙ සාරිපුත්ත කිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. පණ්ඩිතො, නිං සාරිපුත්ත, මහාපඤ්ඤා නිං සාරිපුත්ත, පුට්ඨපඤ්ඤා නිං සාරිපුත්ත, හාසපඤ්ඤා<sup>1</sup> නිං සාරිපුත්ත, ජවනපඤ්ඤා නිං සාරිපුත්ත, නිකඛපඤ්ඤා නිං සාරිපුත්ත, නිබ්බේඛිකපඤ්ඤා නිං සාරිපුත්ත. සෙය්ඨාපි සාරිපුත්ත, රඤ්ඤා වකකවතතිස්ස ජෙට්ඨපුත්තො පිතරු පවතතිතං වකකං සමමදෙව අනුප්පවතොති. එවමෙව ඛො, නිං සාරිපුත්ත මයා අනුත්තරං ධම්මවකකං පවතතිතං සමමදෙව අනුප්පවතොසිති.

නො වෙ කිර මෙ භනෙත භගවා කිඤ්චි ගරභති කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසමපි භනෙත භගවා පඤ්චනනං භික්ඛුසත්තානං ත කිඤ්චි ගරභති කාසිකං වා වාචසිකං වා ති.

ඉමෙසමපි ඛොහං සාරිපුත්ත පඤ්චනනං භික්ඛුසත්තානං ත කිඤ්චි ගරභාමි කාසිකං වා වාචසිකං වා. ඉමෙසං<sup>2</sup> හි සාරිපුත්ත පඤ්චනනං භික්ඛුසත්තානං සට්ඨි භික්ඛු තෙවිජ්ජා, සට්ඨි භික්ඛු ජලභික්ඛු, සට්ඨි භික්ඛු උභතොභාග-විමුත්තා. අථ ඉතරෙ පඤ්ඤාවිමුත්තාති.

අථ ඛො අයසමා වඩ්ඪිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං කරිතා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපණ්ණමෙතො භගවනනං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩ්ඪිසාති භගවා අවොච. අථ ඛො අයසමා වඩ්ඪිසො භගවනනං සමමුඛා සරුපාති ගාථාහි අභිජාචි:

අජ්ජ පණ්ණරසෙ විසුද්ධියා භික්ඛු පඤ්චසත්තා සමාගතා,  
සඤ්ඤාජතඛකිකවජ්ජ අනිසා බිණ්ණුතඛවා ඉසී.

වකකවතති යථා රුජා අමච්චපරිවාරිතො,  
සමනනා අනුපරියෙති සංගරනනං මහිං ඉමං.

එවං විජ්ජසඛිතාමං සන්ථවාහං අනුත්තරං,  
සාවකා පඨිරුපාසනති තෙවිජ්ජා මවුභාසිතො.

සබ්බෙ භගවතො පුත්තා පලාපෙත්ථ ත විජ්ජති,  
තණ්හාසලායා හත්තාරං වජ්ඣෙ අදිව්චබ්බුතනති.

### 8. 1. 8.

#### පණ්ණසහස්සසුත්තං

216. එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤිකං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-කසෙණ ආණ්ඩමෙ මහතා භික්ඛුසමෝන සද්ධිං අඛිඤ්ඤාසෙති භික්ඛුසතෙති. තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුත්තාය<sup>2</sup> ධම්මො කථාය සන්දසෙති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨකතො මතසිකතො සබ්බවෙතසො සමනනාහරිතො ඔතිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

1. හාසපඤ්ඤා - සිමු. සී 1, 2. 2. නිබ්බානසංයුත්තාය, මජ්ඣ.

අථ බො ආයසමනො වඛනීසස්ස එතදහොසි: අයං බො භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය සන්දසෙය්ති සමදපෙති සමුත්තෙජේති සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා මතසිකත්වා සබ්බවෙනසො සමත්තාහරිත්වා ඔතිතසොතා ධම්මං සුණන්ති. යනන්තානං භගවන්තං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්සන්ති. අථ බො ආයසමා වඛනීසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලීමපණ්ණමේත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඛනීසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයසමා වඛනීසො භගවන්තං සමමුඛා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථවි:

පරෙසහස්සං භික්ඛුතං සුගතං පසිරුපාසති,  
දෙසෙනතං විරජං ධම්මං නිබ්බාණං අකුතොහයං.

සුණන්ති ධම්මං විමලං සම්මාසමුද්ධිදෙසිතං,  
සොහති වත සමුද්ධො භික්ඛුසඞ්ඝපුරකඛතො.

නාගතාමොසි භගවා ඉසීතං ඉසීසත්තමො,  
මහාමෙසොච හුත්වාත සාවකො අභිවස්සති.

දිවාචිභාරා නික්ඛමම සඤ්ඤස්සතකම්මසා<sup>1</sup>,  
සාවකො තෙ මහාවීර පාදෙ වඤ්ඤි වඛනීසොති.

කීනත්තු තෙ වඛනීස ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා උද්ගු ණතසොච තං පටිභන්තීති?

ත බො මෙ භතෙන ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකිතා. අථ බො ණතසොච මං පටිභන්තීති.

තෙන හි තං වඛනීස භික්ඛුසාසොමන්තාය පුබ්බෙ අපරිචිතකකිතා ගාථායො පටිභන්තීති.

එවං භතෙනති බො ආයසමා වඛනීසො භගවතො පටිසසුත්වා භික්ඛුසාසොමන්තාය භගවන්තං පුබ්බෙ අපරිචිතකකාති ගාථාති අභිත්ථවි:

උමමග්ගපථං<sup>2</sup> මාරස්ස අභිභූය්ස විරසි පභිජ්ජ ඛලාති<sup>3</sup>,  
තං පස්සප්ඨ ඛනිපමුඤ්ඤකරං අසීතං භාගසො පටිභජ්ජං.

1. සඤ්ඤස්සතකම්මො - සසා. 2. උමමග්ගපථං - සී 1, 2. 3. ඛලාති - සසා.

මසස්ස භි<sup>1</sup> නිජරණ්ණං අනෙකච්ඡිතං මග්ගං අකඛාසි,  
තසම් භෙ<sup>2</sup> අමතෙ අකඛාතෙ ධම්මද්දසා සීතා අසංභීරා.

පජ්ජොතකරො අතිවිජ්ඣා ධම්මං<sup>3</sup> සබ්බථිනීතං<sup>4</sup> අතිකකම්මද්දස,  
ඤ්ඤා ව සච්ඡිකඤ්ඤා ව අග්ගං සො දෙසසි දසඤ්ඤා<sup>5</sup>.

එවං සුදෙසිතෙ ධම්මෙ කො පමාදෙ විජානනං<sup>6</sup>,  
තසමා භි තස්ස භගවතො සාසනෙ අපමනෙතො සද්ද නමස්සමනුසිනෙබ්බි.

### 8. 1. 9.

#### කොණ්ඩඤ්ඤාසුභගං.

217. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙථවතෙ කලඤ්ඤා-  
නිවාසෙ. අථ බො ආයස්මා අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා<sup>1</sup> සුචිරස්සෙව යෙන  
භගවා තෙනුපසඞ්ගම්. උපසඞ්ගමිතා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීතා  
භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිවුලබ්බි. පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤා  
සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුභගං භගවා කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං සුගතා”ති.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසසං ඵතද්දසොසි. අයං බො ආයස්මා අඤ්ඤා-  
කොණ්ඩඤ්ඤා සුචිරස්සෙව යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගම්. උපසඞ්ගමිතා  
භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීතා භගවතො පාදානි මුඛෙන ව පරිවුලබ්බි.  
පාණීනි ව පරිසම්බාහති. නාමඤ්ඤා සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං භගවා  
කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං සුගතා”ති. යනනුනාහං ආයස්මන්තං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා  
භගවතො සම්මුඛා සරුපාති ගාථාති අභිජ්ඣෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිතා  
යෙන භගවා තෙතඤ්ඤාප්ථිං පණාමෙතා භගවන්තං ඵතද්දෙවොච පටිභාති මං  
භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩිතිසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයස්මා වඩිතිසො ආයස්මන්තං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා භගවතො  
සම්මුඛා සරුපාති ගාථාති අභිජ්ඣෙයි.

බුද්ධානු බුද්ධො සො ථෙරො කොණ්ඩඤ්ඤා තිබ්බතිකකමො,  
ලාභී සුබවිගාරතං විවෙකානං අභිණ්හසො.

1. ‘භි’ ඉති නාථි - මජ්ඣ. 2. තසම්. වෙ - මජ්ඣ. සා. 3. ධම්ම. ඉති නාථි - මජ්ඣ., PTS. 4. සබ්බථිනීතං - සා. 5. දසඤ්ඤා සා. සා, PTS. 6. විජානනං ධම්මං - මජ්ඣ., PTS. 7. අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣ., PTS.

යං සාවකෙන පත්තබ්බං සඤ්ඤාසනකාරිනා,  
සබ්බස්ස නං අනුප්පත්තං අප්පමත්තස්ස සිකිතො.

මහානුභාවො තෙවිජ්ජො වෙනොපරියායකොවිදො,  
කොණ්ඩකොදො බුද්ධියාදො<sup>1</sup> පාදො චන්දනි සඤ්ඤොති.

### 8. 1. 10

#### මොග්ගල්ලානසුත්තං.

218. එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිහිලීපස්සෙ කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සබ්බගෙව අරහන්තෙති. තෙසං සුදං ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො වෙතසා විතතං සමන්තෙසති විප්පමුත්තං නිරූපයිං<sup>2</sup>.

අථ බො ආයස්මනො වඛ්ඛිසස්ස එතදහොසි: අයං බො භගවා රුජගහෙ විහරති ඉසිහිලීපස්සෙ කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සබ්බගෙව අරහන්තෙති. තෙසං සුදං ආයස්මා මහා-මොග්ගල්ලානො වෙතසා විතතං සමන්තෙසති විප්පමුත්තං නිරූපයිං<sup>2</sup>. යනනුත්තාහං ආයස්මත්තං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සම්මුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයස්මා වඛ්ඛිසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසංඝං කරිත්වා යෙන භගවා තෙතඤ්ජලීං පණ්ණමෙත්වා භගවන්තාං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඛ්ඛිසාති භගවා අවොච. අථ බො ආයස්මා වඛ්ඛිසො ආයස්මත්තං මහාමොග්ගල්ලානං භගවතො සම්මුඛා සරූපාති ගාථාති අභිත්ථවි:

තගස්ස පස්සෙ ආසීනං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,  
සාවකා පසිරූපාසන්ති තෙවිජ්ජො මච්චුභාසිතො.

තෙ වෙතසා අනුපරියෙති<sup>3</sup> මොග්ගල්ලානො මහිද්ධිකො,  
විතතං තෙසං සමන්තෙසං විප්පමුත්තං නිරූපයිං.

එවං සබ්බඛගසම්පත්තං මුනිං දුක්ඛස්ස පාරගුං,  
අතෙකාකාරසම්පත්තං පසිරූපාසන්ති ගොතමන්ති.

### 8. 1. 11.

#### ගග්ගග්ගසුත්තං.

219. එකං සමයං භගවා වම්පායං විහරති ගග්ගග්ගස්ස පොකබරණ්ණියා නිරො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සත්තති ච උපාසකසතෙති<sup>4</sup> අනෙකෙති ච දෙවතාසහසෙති. නායස්සදං භගවා අතිරොචති වණ්ණෙණන වෙච යසසා ව<sup>5</sup>.

1. බුද්ධසාවකො, PTS. 2. නිරූපයිං - සිමු. 12. 3. අනුපරියෙසති - සසා. 4. සත්තති ච උපාසකාසතෙති ඉති දිස්සන්ත - මජ්ඣ. PTS. 5. යසෙත - සිමු. 1.

අථ බො ආයසමනො වඛනීසසං එතදහොසි: අයං බො භගවා වච්ඡායං විහරති ගග්ගරුය පොකඛරණීයා තීරෙ මහතා භික්ඛුසබ්බෙත සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සත්තති ව උපාසකසතෙති අනෙකෙඤ්ඤි දෙවතාසහසෙසති. තාසංසුදං භගවා අභිරුචති විශේණෙන වෙච යසසා ව යනනුතාහං භගවතනං<sup>1</sup> සම්මුඛා සරුපාය ගාථාය අභිත්ථෙය්‍යනති.

අථ බො ආයසමා වඛනීසො උට්ඨායාසතා එකංසං උත්තරුසභිං කරිකායෙන භගවා තෙනඤ්ඤ්ථිට්ඨණාමෙකා භගවතනං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඛනීසාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයසමා වඛනීසො භගවතනං<sup>1</sup> සම්මුඛා සරුපාය ගාථාය අභිත්ථි:

විද්‍යෙ යථා විගතවලාහකෙ තහෙ  
විරුචති විතමලො<sup>2</sup> ව භාණ්ඩමා,  
එවමපි අඛනිරස තං මහාමුති  
අභිරුචසි යසසා සබ්බලොකනති.

### 8. 1. 12.

#### වඛනීසසුතනං.

220. එකංසමයං භගවා ඝාච්ඡපීයං විහරති ඡෙතවනො අනාථ-පිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයසමා වඛනීසො අවිර-අරහතතප්පතො හොති<sup>3</sup> විමුත්තිසුඛ<sup>4</sup> පටිසංවෙදී. තාසං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි.

කාවෙය්‍යමතතා විවරිලහ පුබ්බෙ ගාමි ගාමං පුරුපුරං,  
අථද්දසාම සම්මුඛං සද්ධා තො උදපජ්ජථ\*.

සො මෙ ධම්මදෙසෙසි ඛකායතතඛාතුයො<sup>5</sup>,  
තස්සාහං ධම්මං සුඤ්ඤාන පබ්බජිං අතභාරියං.

ඛත්තනං වත අත්ථාය බොධිං අජ්ඣගමා මුති,  
භික්ඛුතං භික්ඛුතීතඤ්ඤායෙ නියාමගතද්දසා.

සවාගතං වත මෙ ආසි මම බුද්ධස්ස සන්තිකෙ,  
නියෙසා විජ්ජා අනුප්පතතා කතං බුද්ධස්ස සාසනං.

පුබ්බෙතිවාසං ජාතාමි දිබ්බවකඛුං විසොධිතං,  
තෙවිජේජා ඉද්ධිප්පතොලති වෙතොපරියාය කොවිද්දෙති

වඛනීසවග්ගො පඨමො.

1. භගවතො - PTS. 2. විගතමලො - මජ්ඣ. 3. ඝාතා - මජ්ඣ., PTS.

4. විමුත්තිසුඛං - මජ්ඣ., සිවු, 1.2. ස්‍යා. 5. ඛකායා අයතනාති ඛාතුයො ව - PTS, ස්‍යා.

\* උපපජ්ජථ - මජ්ඣ., ස්‍යා, සිවු, 1.2.

තමුඤ්ඤානං:

නිකඛනතං අරතී වෙව පෙසලං අතිමඤ්ඤානා,  
 අනන්තෙන සුභාසිතා සාරිපුත්ත පචාරණා,  
 පරෙසහස්සං කොණ්ඩඤ්ඤාදා මොග්ගල්ලානෙන ගග්ගරා  
 වච්චිසෙන ආදසාති.

වච්චිසංයුතතං සමත්තං.

## 9. වතසංයුතතං

### 1. වතවග්ගො

#### 9. 1. 1.

විවෙකසුත්තං

221. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණෙකි. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාවිහාරගතො පාපකො අකුසලෙ විතතෙක විතතෙකති ගෙහනිස්සිතෙ.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණෙකි අධිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්. උපසඬකමිත්වා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣාසාසි:

විවෙකකාමොසි වතං පව්චොසා අථ තෙ මනො නිවජ්ජරතී බභිඤ්ඤා,  
 ජනො<sup>1</sup> ජතස්මිං විතයස්ස ජන්දං තතො සුඛි ගොහිසි විතරගො.

අරතීං පජ්ඣාසි සතො<sup>2</sup> භවාසි සතං තං සාදයාමසෙ<sup>3</sup>,  
 පාතාලරජො හි දුත්තරො<sup>4</sup> මා තං කාමරජො අවාහරී.

සකුණො යථා පංසුකුණිකො<sup>5</sup> විධුතං<sup>6</sup> පාතයති සිතං රජං,  
 එවං භික්ඛු පඬාතවා සතීමා විධුතං පාතයති සිතං රජන්ති.

අථ ඛො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙගමාපාදීති.

#### 9. 1. 2.

උපට්ඨානසුත්තං

222. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණෙකි. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාවිහාරගතො සුපතී. අථ ඛො යා තස්මිං වතසණෙකි අධිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඬකම්.

1. භො ජනො. සථා 2. සො සතො - PTS. 3. සාරයාමසෙ - මජ්ඣං, සථා, PTS.  
 සී. 1. 2. 4. දුරාභ්ගාමා - PTS. 5. පංසුකුණිකො - මජ්ඣං, 6. විධුතං - PTS.



උපසඛකම්මා නං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣාසායි:

උඨෙහි භික්ඛු කිං සෙසි<sup>1</sup> කො අඤ්ඤා සුපිනෙන<sup>2</sup> තෙ,  
ආතුරස්ස හි කා<sup>3</sup> නිද්දා සලලවිඳාස්ස රුපපතො.

යාය සඤ්ඤා<sup>4</sup> පබ්බජිතො අගාරස්මානගාරියං,  
තඤ්ඤෙව සඤ්ඤා චූඤ්ඤා මා නිද්දාය වසභිග්ගිති.

අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා යෙසු මඤ්ඤා<sup>5</sup> ව චූඤ්ඤා,  
බකෙසු<sup>6</sup> චූඤ්ඤා අසිතං කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

ජ්ඣෙදාගස්ස විනයා අවිජ්ජාසමතිකකමා,  
තඤ්ඤාණං පරමවොදනං<sup>7</sup> කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

හෙතා<sup>8</sup> අවිජ්ජං විජ්ජාය ආසවානං පරිකඩ්ධා,  
අසොකං අනුපායාසං කස්මා පබ්බජිතං තපෙ.

ආරඤ්ඤායං පභිතතනං නිච්චං දලුහපරකකමං,  
නිබ්බාණං අභිකම්බනනං කස්මා පබ්බජිතං තපෙති.

### 9. 1. 3.

#### කස්සපගොතනසූතනං.

223 එකං සමයං ආයස්මා කස්සපගොතනො කොසලෙසු විහරති  
අඤ්ඤාතුරස්මිං වතසඤ්ඤා. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා කස්සප-  
ගොතනො දිවා විහාරගතො අඤ්ඤාතුරං වෙතං<sup>9</sup> ඔවදති.

අථ බො යා තස්මිං වතසඤ්ඤා අභිවච්ඡා දෙවතා ආයස්මිනො කස්සප-  
ගොතනය්ස අනුකම්පිකා අත්ථාකාමා ආයස්මනං කස්සපගොතනං සංවෙ-  
ජේතුකාමා යෙනායස්මා කස්සපගොතනො තෙත්ථපසඛකම්මි. උපසඛකම්මා  
ආයස්මනං කස්සපගොතනං ගාථාහි අජ්ඣාසායි:

හිරිදුග්ගවරං වෙතං අපපඤ්ඤා අවෙනසං,  
අකාලෙ ඔවදං භික්ඛු මඤ්ඤා<sup>10</sup> ව පටිභාති මං.

සුණාති<sup>11</sup> න විජ්ජානාති ආලොකෙති න පස්සාති,  
ධව්වස්මිං හඤ්ඤාමානස්මිං අත්ථං බාලො න බුජ්ඣති.

සචෙපි දස පඤ්ඤාතෙ ධාරස්සස්ස කස්සප,  
තෙව දකඛිති<sup>12</sup> රුපානි වකඛු හි'ස්සා න විජ්ජතිති.

අථ බො ආයස්මා කස්සපගොතනො තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඤො  
සංවෙගමාපාදීති.

1. සෙසි - සා. 2. සුපිනෙන - PTS. 3. තෙ - සිමු සා. 4. සද්ධාය - මජ්ඣ. PTS. 5. බසකිසු - මජ්ඣ. සා. PTS. 6. පරමොදනං - මජ්ඣ. සා. පරිසොදනං - PTS. සි 2. 7. ජෙඤ්ඤා - මජ්ඣ. 8. ජෙඤ්ඤා - සා. PTS මජ්ඣ. 9. පුඤ්ඤාති - PTS 10. දකඛිති - සිමු

## 9. 1. 4.

## සමබ්බුලාසුතතං.

224. එකං සමයං සමබ්බුලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤා-  
තරස්මිං වතසණේඛි අථ ඛො තෙ භික්ඛු වසං ථුන්ථා<sup>1</sup> තෙමාසඨවයෙන  
වාරිකං පකකම්භු. අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවන්ථා දෙවතා  
තෙ භික්ඛු අපස්සන්ති පරිදෙවමානා තායං වෙලායං ඉමං ගාථාං අභාසි:

අරති විය මෝජ්ජ<sup>2</sup> බායති බහුකෙ දිස්වාන විවිතෙන ආසනෙ,  
තෙ විතතකථා බහුසුතා කෝමෙ ගොතමසාවකා ගතාති.

උචං ථුතෙන අඤ්ඤාතරු දෙවතා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

මගධං ගතා ඡකාසලං ගතා එකච්චියා පන වජ්ජිභූමියා,  
මගා<sup>3</sup> විය අසඬ්ඛවාරිතො අනිකෙනා විහරන්ති භික්ඛවොති.

## 9. 1. 5.

## ආනන්දසුතතං.

225. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ, කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-  
තරස්මිං වතසණේඛි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ආනන්දෙ අතිවෙලං හිඨිසඤ්ඤාතති-  
බහුලො විහරති.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවන්ථා දෙවතා ආයස්මතො ආනන්දස්ස  
අනුකම්පකා අත්ථකාමා ආයස්මන්තං ආනන්දං සංවෙජ්ජකාමා යෙනායස්මා  
ආනන්දෙ තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්න්තා ආයස්මන්තං ආනන්දං ගාථාය  
අජ්ඣහාසි:

රුක්ඛබ්බුලගහණං පසකකිය නිබ්බාණං හදයස්මිං ඔපිග,  
කාය<sup>4</sup> භොතම මා ව<sup>5</sup> පමාදෙ කිං තෙ බිලිබිලිකා කරිස්සන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජතො සංවෙගමාපාදීති,

## 7 1. 6..

## අනුරුද්ධසුතතං.

226. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුද්ධො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-  
තරස්මිං වතසණේඛි.

අථ ඛො අඤ්ඤාතරු තාවතිංසකාසිකා දෙවතා ජාලිනී නාම  
ආයස්මතො අනුරුද්ධස්ස පුරාණදුතිසිකා යෙනායස්මා අනුරුද්ධො තෙනුප-  
සඬකම්. උපසඬකම්න්තා ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං ගාථාති අජ්ඣහාසි:

තත්ථ විතතං පණ්ණිංඛි යත්ථ තෙ ථුසිතං පුරෙ,  
තාවතිංසෙසු දෙවෙසු සඬකාමසම්ඤ්ඤා,  
සුරකඛන්තො පරිථුතො දෙවකඤ්ඤාති<sup>6</sup> සොභසීති.

1. ථුන්ථා - මජ්ඣ. 2. මෝජ්ජ - සන. 3. මිගා - සිවු, මිකකථා - සන.  
4. කායී - සිවු. 5. මා - මජ්ඣ. සන. 6. අදවගෙණති - සන.

දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො සකකායස්මිං පභිට්ඨිතා,  
තෙ වාපි දුග්ගතා සත්තා දෙවකඤ්ඤාති පභිතාති.

ත තෙ සුඛං පජානන්ති යෙ ත පස්සන්ති නන්දනං,  
ආවාසං තරදෙවානං තිදසානං යසස්සිතන්ති.

[අනුරුඥො:]

ත නිං බාලෙ විජානාසි යථා අරහතං චචො,  
අනිච්චා සබ්බෙ සංඝාරා උප්පාදව්‍යධම්මිනො,  
උප්පජ්ඣා තීරුඤ්ඤානි තෙසං වූපසමො සුඛො.

තඤ්ඤති පුතාවාසො දෙවකායස්මිං<sup>1</sup> ජාලිනී,  
විකම්භො ජාතිසංඝාරො තඤ්ඤති පුතබ්බතවාති.

### 9. 1. 7.

නාගදත්තසුත්තං.

227. එකං සමයං ආයස්මා නාගදත්තො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-  
තරස්මිං ව්‍යාසණේධි. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා නාගදත්තො  
අතිකාලෙන ගාමිං පවිසති, අනිදිවා පටික්කමිති. අථ බො යා තස්මිං  
ව්‍යාසණේධි අධිවත්ථා දෙවතා ආයස්මතො නාගදත්තස්ස අනුකම්පිකා අත්ථකාමා  
ආයස්මන්තං නාගදත්තං සංවෙජ්ඣකාමා යෙතායස්මා නාගදත්තො තෙනු-  
පසඛකමිති. උපසඛකමිත්වා ආයස්මන්තං නාගදත්තං ගාථාති අජ්ඣානාසි:

කාලෙ පටිස්ස<sup>2</sup> නාගදත්ත දිවා ච ආගන්ත්වා අතිවෙලවාට්ඨි,  
සංසට්ඨො ගහවෙට්ඨි සමානසුඛදුක්ඛො.

භායාමි නාගදත්තං සුප්පගබ්බං කුලෙසු විනිබ්බං,<sup>3</sup>  
මා හෙව චච්චුරඤ්ඤා ඛලුචතො අත්තකස්ස වසමෙසිති.<sup>4</sup>

අථ බො ආයස්මා නාගදත්තො තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙග-  
මාපාදිති.

### 9. 1. 8.

කුලඝරණීසුත්තං.

228. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-  
තරස්මිං ව්‍යාසණේධි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු අඤ්ඤාතරස්මිං  
කුලෙ අතිවෙලං අජේකාගාලුත්තප්පතො විහරති.

අථ බො යා තස්මිං ව්‍යාසණේධි අධිවත්ථා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො  
අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමා යා තස්මිං කුලෙ  
කුලඝරණී තස්සා වණණං අභිනිමිතිත්වා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකමිති.  
උපසඛකමිත්වා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣානාසි:

තදීතිරෙසු සණ්ඨාතෙ සභාසු රට්ඨාසු ව,  
ජනා සඛගම්ම මනෙතන්ති මඤ්ච තඤ්ච කිම්නතරන්ති.

1. දෙවකායස්මි - මජ්ඣ. සං. 2. පටිස - මජ්ඣ. 3. විනිබ්බං - PTS.  
4. වසං උපට්ඨති - මජ්ඣ.

බහු භි සද්ද පච්චුභා බමිතබ්බා තපසසිනා,  
ත තෙන මඞ්ඤ භොතබ්බං ත භි තෙන කිලියාති.

යො ච සද්දපරිත්තාසී වතෙ වාතමිගො යථා,  
ලුහවිනෙතාති තං ආහු නාසස සමපජ්ජතෙ වතනති.

9. 1. 9.

වජ්ජිපුතනසුතනං.

229 එකං සමයං අඤ්ඤාතරො වජ්ජිපුතනකො භික්ඛු වෙසාලියං විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඤ්ඤි. තෙන බො පත සමයෙන වෙසාලියං<sup>1</sup> සබ්බරත්තිවාරො<sup>2</sup> භොති. අථ බො සො භික්ඛු වෙසාලියං තුරියතාලුහ-වාදිතනිගොසසද්දං සුඤ්ඤා පරිද්දෙවිමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

එකකා මයං අරඤ්ඤා විහරාමි අපවිඤ්චා<sup>3</sup> වතසමී දුරුකං,  
එතාදිසිකාය රතතියා කො සු නාම අමෙහි<sup>4</sup> පාපියොති.

අථ බො යා තසමී වතසණෙඤ්ඤි අභිවජ්ඣා දෙවතා තසස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ථකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣිභාසී:

එකකො<sup>5</sup> තං අරඤ්ඤා විහරාසි අපවිඤ්චා වතසමී දුරුකං,  
තසස තෙ බහුකා පිගයනති තෙරසිකා විය සග්ගගාමිතනති.

අථ බො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජතො සංවෙගමාපාදිති.

9. 1. 10.

සජ්ඣායසුතනං.

230. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු නොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඤ්ඤි. තෙන බො පත සමයෙන සො භික්ඛු යං සුදං පුබ්බෙ අතිචලං සජ්ඣායබහුලො විහරති. සො අපරෙත සමයෙන අපොසාසුකෙකා තුණ්හිභුතො සංකසායති<sup>6</sup>.

අථ බො යා තසමී වතසණෙඤ්ඤි අභිවජ්ඣා දෙවතා තසස භික්ඛුතො ධම්මං අසුණන්ති යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣිභාසී:

කසමා තුවං ධම්මපදාති භික්ඛු නාසියසි භික්ඛුහි සංවසනෙතා,  
සුඤ්ඤා ධම්මං ලහතිපපසාදං දිට්ඨං ව ධම්මං ලහතිපපසංසනති.

අහු පුරෙ ධම්මපදෙසු ජ්ඤෙ යාව විරාගෙන සමාගමිමා,  
යතො විරාගෙන සමාගමිමා යං නිඤ්ඤි දිට්ඨං ව සුතං මුතං වා<sup>7</sup>,  
අඤ්ඤාය නිකෙඛපනමාහු සනෙතාති.

1. වෙසාලියං වජ්ජිපුතනකො - මජ්ඣ. 2. සබ්බරත්තිවාරො - සාමපි 3 අපවිඤ්චා ව - සා. 4 නාමසමාසි - මජ්ඣ. 5 එකකො - සා, මජ්ඣ. 6 සසායනි - සා. 7. සුතං ව මුතං. PTS

## 9. 1. 11.

## අයොනිසොසුතනං.

231. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඛි. තෙන ඛො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවා විහාරගතො පාපකෙ අකුසලෙ විතකෙක විතකෙකති. සෙය්‍යපිදං: කාමවිතකකං බ්‍යාපාද-විතකකං විහිංසාවිතකකං.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනු-කම්පිකා අත්තකාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජෙතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣන්තාසි:

අයොනිසො මනසිකාරා සො විතකෙකති ඛජ්ජසි,  
අයොනිසො<sup>1</sup> පටිනිස්සජ්ජ යොනිසො අනුච්චින්නය<sup>2</sup>.

සත්ථාරං ධම්මමාර්ග්‍යං<sup>3</sup> සඛ්‍යං සිලානි අත්තතො<sup>4</sup>,  
අධිගච්ඡසි පාමොජ්ජං පිතිසුඛමසංසං,  
තතො පාමොජ්ජබහුලො දුක්ඛස්සන්නං කර්‍යසිති.

අථ ඛො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජතො සංවෙගමාපාදීති.

## 9. 1. 12.

## මජ්ඣන්තිකසුතනං.

232. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඛි. අථ ඛො තස්මිං වතසණෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා තස්ස භික්ඛුතො සන්නිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

ඕතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්නිසිවෙසු<sup>5</sup> පකඛිසු,  
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං<sup>6</sup> තං හයං පටිභාති මනනි.

[භික්ඛු:]

ඕතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්නිසිවෙසු<sup>5</sup> පකඛිසු,  
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං<sup>6</sup> 'සා රතී පටිභාති මනනි.

## 9. 1. 13.

## පාකතිද්දියසුතනං.

233. එකං සමයං සම්බහුලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඛි. උද්ධතා උත්තලා වපලා මුඛරා විනිශ්ඤ්ඤාචා මුට්ඨස්ස-තිතො අසම්පජ්ජානා අසමාහිතා විබ්‍රහ්මන්තවිත්තා පාකතිද්දියා.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තෙසං භික්ඛුතං අනුකම්පිකා අත්තකාමා තෙ භික්ඛු සංවෙජ්ජෙතුකාමා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා තෙ භික්ඛු ගාථාති අජ්ඣන්තාසි:

1. අයොනි. - PTS. 2. අනුච්චින්නය - මජ්. 3. ධම්මං ආරාමිත - සිවු. ස්‍යා. 4. සිලානි-වතනසං. - සිවු 5. සකතිසිත්තසු - සිවු. 6. මහාරඤ්ඤං - සී 1, 2.

සුඛජීවිතො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමිසාවකා,  
අනිව්ජා පිණ්ඩමෙසනා අනිව්ජා සයනාසනං,  
ලොකෙ අනිව්චතං ඤාතො දුක්ඛස්සන්තං අකංසු තෙ.

දුප්පොසං කතො අතතාතං ගාමෙ ගාමණීකා වීය,  
භූතො භූතො නිපජ්ජන්ති පරානාරෙසු මූව්ජනා.

සබ්බස්ස අඤ්ඤාපිං කතො ඉධෙකච්ච වදාමහං,  
අපච්චිඤා<sup>1</sup> අනාථා තෙ යථා පෙතා තථෙව තෙ.

යෙ ඛො පමත්තා විහරන්ති තෙ මෙ සක්ඛිය භාසිතං,  
යෙ අපමත්තා විහරන්ති නමො තෙසං කඤ්ඤිතන්ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනා සංවෙගමාපාදනති.

### 9. 1. 14.

#### පදුමපුස්පසුතතං.

234. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වතසණ්ඨෙයි. තෙන ඛො පත සමයෙන සො භික්ඛු පච්ජාභාතං පිණ්ඩපාතපටික්කනෙන්තා පොකබරණීං ඕගාගොතො පදුමං උපසිඛිකති.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණ්ඨෙයි අභිවන්තා දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්ඤාතො තං භික්ඛුං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්තො තං භික්ඛුං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

යලෙනං වාරිජං පුප්ඵං අදින්නං උපසිඛිකසි,  
එකභිගලෙනං ථෙය්‍යාතං ගඤ්ඤෙතො'හි මාරිසාති.

[භික්ඛු:]

ත හරුමි ත හඤ්ජාමි ආරු සිඛිසාමි වාරිජං,  
අථ කෙන නු වණේණෙන ගඤ්ඤෙතො'ති වුච්චති.

[දෙවතා:]

යථායං භිසානී<sup>2</sup> ඛණ්ති පුණ්ඩරිකානි හඤ්ජති,<sup>3</sup>  
එවං ආකිණ්ණකම්මනෙන්තා කසලා එසො න මූච්චතීති.

ආකිණ්ණප්ලඤ්ඤා පුරිසො ධාතීවෙලං'ව මිකඛිතො,  
තස්මිං මෙ චචනං තස්මි තඤ්ඤා අරහාමි<sup>4</sup> චත්තවෙ.

අනභිගණස්ස පොසස්ස නිච්චං සුචිගවෙසිතො,  
වාලුගගමිත්තං පාපස්ස අබ්භාමිත්තං'ව<sup>5</sup> බායතීති.

1. අපච්චිඤා. - ස්‍යා. 2. භාසානි - ස්‍යා. 3. භුඤ්ජති - PTS. 4. නඤ්ඤාතො - මජ්ඣ. 5. වා - PTS.

[භික්ෂු:]

අඬා මං යකඩ ජාතාසි අපො මං<sup>1</sup> අනුකම්පසි,  
පුත්‍රපි යකඩ වජ්ජාසි යද පසාසි ඵද්දසන්ත්.<sup>2</sup>

[දෙවතා:]

තෙව තං උපජ්චාමි<sup>3</sup> ත පි තෙ භතකාමාසෙ<sup>4</sup>,  
තීමෙව භික්ෂු ජාතෙය්‍ය යෙන ගවේජය්‍ය සුගගතින්ති.

අථ බො සො භික්ෂු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙගමාපාදීති.

ව්‍යවග්ගො පඨමෙ<sup>5</sup>.

කත්තුද්දානං:

විවෙකං<sup>6</sup> උපට්ඨානඤ්ච කසාපගානෙන්ත්<sup>7</sup> සම්බුද්ධා  
ආතඤ්ඤ අනුරුඬාඤ්ච නාගදත්තාඤ්ච කුලසරණී

වජ්ජපුත්තො ව<sup>8</sup> වෙසාලී සජ්ඣායෙන්<sup>9</sup> අයොනිසො  
මජ්ඣනනිකාලමති පාකතිඤ්ඤා පදුමපුප්පථන වුද්දස භවෙති.

ව්‍යසංයුක්තං සමන්තං.

## 10. යකඩසංයුක්තං

### 1. ඉන්ද්‍රකවග්ගො

10. 1 1

ඉන්ද්‍රකසුත්තං.

235. ඵලං මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ඉන්ද්‍රකුමෙ  
පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රකසුත්තං යකඩසුත්තං භවතෙ. අථ බො ඉන්ද්‍රකො යකෙබ්‍ය යෙන  
භගවා තෙනුපසම්බන්ධි. උපසම්බන්ධිඤ්ච භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

රූපං ත ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා කථං නිසං වින්දති<sup>1</sup> මං සරිරං,  
කුතසු අට්ඨි යකපිණ්ඩමෙති කථං නිසං සජ්ජති ගම්හරසම්බන්ති.

[භගවා:]

පඨමං කලලං හොති කලලා හොති අබ්බුදං,  
අබ්බුද ජායතෙ පෙසි පෙසි නිබ්බන්තති සතො,  
සතා පසාබා ජායන්ති කෙසා ලොමා නබා<sup>2</sup> පි ව.

යඤ්චසු හුඤ්ඤන්තො<sup>3</sup> මාතා අන්තං පානඤ්ච හොජන්තං,  
තෙන සො තත්ථ යාපෙති මාතුකුචජිගතො තරුති.

1. මෙ - මජ්ඣං. 2. ඵද්දසං - සිවු. PTS. 3. උපජ්චාමි - සිවු. PTS. 4. භතකමාසෙ -  
සිවු - භද්දකමාසෙ - සා, සතකමාසෙ - PTS. 5. විවෙකඋපට්ඨානඤ්ච - PTS, ස. 6.  
7. නාගදත්තා ව - PTS. 8. ව ඉති නන්ති, PTS. 9. සජ්ඣායෙන් ව - PTS.  
9. හුඤ්ඤති - මජ්ඣං, සා.

## 10. 1. 2.

## සකාසුභතං.

236. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ.  
අථ බො සකාසුභතාමකො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්.  
උපසඬිකම්භා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසී:

සබ්බගත්ථ\*පපතීනස්ස විපමුත්තස්ස තෙ සතො  
සමණස්ස න තං සාධු යදඤ්ඤමනුසාසතීති.

[භගවා:]

යෙන කෙනවි වණ්ණණන සංවාසො සකක ජායති,  
න තං අරහති සපඤ්ඤ මනසා අනුකම්පිතුං.

මහසා වෙ පසතොන යදඤ්ඤමනුසාසති,  
න තෙන හොති සංයුතො සානුකම්පා<sup>1</sup> අනුරුපාති.

## 10. 1. 3.

## සුච්ඡ්ලොම සුභතං.

237. එකං සමයං භගවා ශයාසං විහරති ධම්මිත්ථකෙව සුච්ඡ්ලොමස්ස<sup>2</sup>  
යකබ්බස්ස භවතෙ. තෙන බො පන සමයෙන බරො ව යකෙබ්බා සුච්ඡ්ලොමො  
ව යකෙබ්බා භගවතො අවිදුරේ අතිකකමන්ති.

අථ බො බරෙ යකෙබ්බා සුච්ඡ්ලොමං යකබ්බං එතදවොච: එසො සමණොති.

තෙසො සමණො, සමණකො එසො. යාව ජානාමි යදි වා සො සමණො  
යදි වා පන සො සමණකොති. අථ බො සුච්ඡ්ලොමො යකෙබ්බා යෙන භගවා  
තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්භා භගවතො කායං උපනාමෙසී.

අථ බො භගවා කායං අපනාමෙසී.

අථ බො සුච්ඡ්ලොමො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: භායසී මං  
සමණොති.

[භගවා:]

න බ්බාහන්තං ආවුසො භායාමි. අපි ව තෙ සම්ඵසො පාපකොති.

[සුච්ඡ්ලොමො:]

පඤ්ඤාං තං සමණ පුච්ඡ්ස්සාමි. සචෙ මෙ සමණ<sup>3</sup> න බ්බාකරිස්සසී  
විත්තං වා තෙ බ්බිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගහෙත්වා  
පාරගඬ්ඨාය බ්බිස්සාමිති.

[භගවා:]

න බ්බාහන්තං ආවුසො පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ  
සස්සමණබ්බාහමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය, යො මෙ විත්තං වා බ්බෙපය්ස,  
හදයං වා ඵාලෙය්ස. පාදෙසු වා ගහෙත්වා පාරගඬ්ඨාය බ්බෙපය්ස. අපි ව නං  
ආවුසො පුච්ඡ් යදුකඬ්ඨිති.

1. සානුකම්පා-මජ්ඣ. සෘ. 2 සුච්ඡ්ලොමස්ස - PTS. 3. සමණ ඉති නාස්මි-මජ්ඣ. PTS

\* ගකු - සී 1, 2



“අථ බො උච්ච්ඤාමො යකෙඛා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි”<sup>1</sup>

රුගො ව දෙසො ව කුතො නිදානා අරතී රතී ලොමහංසො කුතොජා,  
කුතො සමුට්ඨාය මනොවිතකකා කුමාරකා ධම්මාමිවොස්සජනතී.

[භගවා:]

රුගො ව දෙසො ව ඉතො නිදානා අරතී රතී ලොමහංසො ඉතොජා,  
ඉතො සමුට්ඨාය මනොවිතකකා කුමාරකා ධම්මාමිවොස්සජනතී.

සෙනහජා අතතසමතුතා නිග්‍රොධසොච ඛකිජා,  
පුටු විසතතා කාමෙසු මාලුවා’ව<sup>2</sup> විතතා<sup>3</sup> වතෙ.

යෙ නං පජානන්ති යතො නිදානං තෙ නං විතොදෙනති සුඤ්ඤාහි යකඩ,  
තෙ දුතතරං ඔසමිමං තරන්ති අභිඤ්ඤාපුබ්බං අපුතබ්බාචාරායාති.

#### 10. 1. 4.

මණ්හද්දසුතනං.

238. එකං සමයං භගවා මනඛෙසු විහරති මණ්මාලකෙ<sup>4</sup> වෙනියෙ  
මණ්හද්දස්ස යකඩස්ස භවතෙ. අථ බො මණ්හද්දෙ යකෙඛා යෙන  
භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං  
අභාසි:

සතීමතො සද්ද හද්දං සතීමා සුඛමෙධති,  
සතීමතො සු වෙ සෙයෙසා වෙරා ව පරිමුච්චති.

[භගවා:]

සතීමතො සද්ද හද්දං සතීමා සුඛමෙධති,  
සතීමතො සු වෙ සෙයෙසා වෙරා න පරිමුච්චති.

යස්ස සබ්බමහොරතනං අභිංසාය රතො මනො,  
මෙනතං සො සබ්බභුතෙසු වෙරං තස්ස ත කෙතචිති.

#### 10. 1. 5.

සානුසුතනං.

259. එකං සමයං භගවා සාධනීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩි-  
කස්ස ආරුමෙ. තෙන බො පත සමයෙන අඤ්ඤාහරිස්සා උපාසිකාය සානු<sup>5</sup>  
නාම පුතො යකෙඛන ගතීතො හොති. අථ බො සා උපාසිකා පරිදෙවමානා  
තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

වාතුද්දසිං පඤ්චද්දසිං යා ව<sup>6</sup> පකකස්ස අට්ඨමි,  
පාටිහාරිභපකකඤ්ඤා අට්ඨමිහසුසමාගතං<sup>7</sup>,  
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති යෙ.

1. “ ” අනතරිතපාඨො න දිස්සතෙ - මජ්ඣිම, සූ. PTS. 2. ව ඉති නාමි - සූ. 3. විසතතා - සූ. 4. මණ්මාලකෙ - මජ්ඣිම. 5. සානු - සී. 1. 6. යා ව - සී. 1. 7. අට්ඨමිහසුසමාගතං - PTS, සී. 2.

න තෙහි යකඩා කිලනති ඉති මෙ අරභනං සුතං,  
සාදනී අජ්ජ පසාමි යකඩා කිලනති සානුතාති.

[යකෙබා:]

වාතුඤ්ඤාසිං පඤ්චදසිං යා ව පකඩස්ස අට්ඨමි,  
පාවිභාරියපකඩඤ්ඤා අට්ඨබ්ගසුසමාගතං,  
උපොසථං උපවසන්ති බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති සෙ.

න තෙහි යකඩා කිලනති සානු තෙ අරභනං සුතං,  
සානුං පබ්බඤ්ඤා චජ්ජාසි යකඩානං චචනං ඉදං:

“මාකාසි පාපකං කමමං ආච්චි<sup>1</sup> වා යදි වා රහො,  
යඤ්ඤාච්ච<sup>2</sup> පාපකං කමමං කරිස්සාසි කරොසි වා,  
න තෙ දුක්ඛා පමුත්තාස්සී උපපට්ඨාසි පලායතො”ති.

[සානු:]

මහං වා අමම රොදන්ති යො වා ජීවං න දිස්සති,  
ජීවන්තං අමම පස්සන්ති කසමා මං අමම රොදස්සිති?

[උපාසිකා:]

මහං වා පුත්තං<sup>3</sup> රොදන්ති<sup>4</sup> යො වා<sup>5</sup> ජීවං න දිස්සති,  
යො වා කාමෙ චජ්ඣානං<sup>6</sup> පුත්තරගච්ඡතෙ ඉධ,  
තං වාසි පුත්ත රොදන්ති පුත්ත ජීවං මතො හි සො.

කුක්කුලො<sup>7</sup> උබ්බතො තාත කුක්කුලො<sup>8</sup> පතිකුමිච්ඡසි,  
තරකා උබ්බතො තාත තරකං තතිකුමිච්ඡසි.

අභිධාවථ භද්දං තෙ කස්ස උජ්ඣාපයාමස්ස,  
ආදිත්තා නීහට්ඨං<sup>9</sup> භණ්ඩං පුත්ත ඛයතිකුමිච්ඡසිති.

## 10. 1. 6.

පියඛකරසුතනං.

240. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුඳ්ධා ඝාටකේයං විහරති ජෙතවනෙ  
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා අනුරුඳ්ධො  
රතනියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය ධම්මපදනී භාසති. අථ බො පියඛකරමාතෘ  
යකඛිති පුත්තකං එවං තොසෙසි:

මා සද්දං කරි පියඛකර භික්ඛු ධම්මපදනී භාසති,  
අපි වා ධම්මපදං විජානිය පටිපඤ්ඤාම භික්ඛාය තො සියා.

පාණෙසු ව සංයමාමස්ස සමපජානමුසා ත භණ්ණාමස්ස,  
සිකෙබ්බ සුසිලමත්තතො<sup>10</sup> අපි මුඛෙවම පිසාටියොනියාති.

## 10. 1. 7.

පුත්තබ්බසුතනං.

241. එකං සමයං භගවා ඝාටකේයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩ-  
කස්ස ආරාමෙ.

1. ආච්චි - PTS. 2. සමෙ ව - මජ්ඣ., සමෙ ව - සො, PTS. 3. පුත්තං - PTS.  
4. රොදන්ති - මජ්ඣ. සො PTS. 5. සොච්චි. සිමු. පසාමා - PTS. 6. චජ්ඣානං - PTS.  
7. කුක්කුලො - සිමු. 8. කුක්කුලො - සිමු. 9. නීහට්ඨං - මජ්ඣ., නිබ්බතං - සො, PTS.  
10. සුසිලමත්තතො - මජ්ඣ. සො, PTS.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුත්තාය ධම්මා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදුපෙති සමුත්තෙතෙති. සමපහාසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨකභා<sup>1</sup> මනසි කභා සබ්බවෙනසො සමන්තාහරිත්වා ඔනිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ බො පුත්තබ්බසුමාතා යකඛීති පුත්තකෙ එවං තොසෙසි:

තුණති උත්තරිකෙ හොති තුණති හොති පුත්තබ්බසු,  
යාචාහං බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං තොස්සාමි සඤ්ඤො.

නිබ්බාණං භගවා ආහ සබ්බගන්ථපපමොවනං,  
අතිවෙලා ව මෙ හොති අසම්මං ධම්මෙ පියායනා.

පියො ලොකෙ සකො පුත්තො පියො ලොකෙ සකො පති,  
තතො පියතරු<sup>2</sup> මය්හං අස්ස ධම්මස්ස මය්හනා.

ත හි පුත්තො පති වාපි පියො දුක්ඛා පමොවයෙ,  
යථා සද්ධම්මසවණං<sup>3</sup> දුක්ඛා මොවෙති පාණීතං.

ලොකෙ දුක්ඛපරෙතස්මිං ජරාමරණසංයුතෙ<sup>4</sup>,  
ජරාමරණමොක්ඛාය යං ධම්මං අභිසම්බුද්ධං<sup>5</sup>,  
තං ධම්මං සොතුම්චරිමි තුණති හොති පුත්තබ්බසුති.

[පුත්තබ්බසු:]

අමම<sup>6</sup> ත බ්‍යාහරිස්සාමි තුණතිභූතායමුත්තරා,  
ධම්මමෙව නිසාමෙහි සද්ධම්මසවණං<sup>2</sup> සුබං.

සද්ධම්මස්ස අනඤ්ඤාය අමම දුක්ඛං වරුමසෙ,  
එස දෙවමනුස්සානං සමුද්දානං පහඞ්කරො,  
බුද්ධො අන්තිමසාරිරො ධම්මං දෙසෙති වක්ඛමාති.

[පුත්තබ්බසුමාතා:]

සාධු බො පණ්ඩිතො තාම පුත්තො ජාතො උරෙසයො,  
පුත්තො මෙ බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං සුද්ධං පියායති.

පුත්තබ්බසු සුඛි හොති අජ්ජාගමති සමුය්හනා,  
දිට්ඨාති අරියසම්මාති උත්තරං පි සුණාතු මෙති.

10. 1. 8.

සුදත්තසුත්තං.

242. එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති සීතවනෙ. තෙන බො පන සමයෙන අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති රුජගහං අනුපපන්නො හොති. කෙනච්ඡෙව කරණීයෙන. අස්සොසි බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති බුද්ධො කීර ලොකෙ උපපන්නාති. තාවදෙව ව<sup>7</sup> පන භගවන්තං දස්සනාය උපසඞ්කම්තුකාමො අහොසි<sup>8</sup>.

1. අට්ඨං. සාභා - මජ්ඣං. 2. පියතරං, සිමු, සා. 3. සද්ධම්මසවණං - මජ්ඣං, සා, සිමු. 4. ජරාමරණසංයුතෙ - සිමු, PTS. 5. අභිසම්බුද්ධං - මජ්ඣං - සා. 6. අමම - මජ්ඣං, 7. වද්දති කථාමි - PTS. 8. ණාති - මජ්ඣං.

අථ බො<sup>1</sup> අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස එතදහොසි: අකාලො බො අජ්ඣ ගභවතතං දස්සනාය උපසඬකමිතුං. සෙවදනාහං කාලෙන ගභවතතං දස්සනාය උපසඬකමියාමිති, බුද්ධගතාය සතියා නිපජ්ජ රතතියා සුදං තිකඛතනුං උට්ඨාසි පභාතනති මඤ්ඤමානො. අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන සිව්වකථාරො<sup>2</sup> තෙනුපසඬකමි. අමනුස්සා ථාරො විවරිංසු.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස තගරමහා නිකමනතස්ස ආලොකො අනතරධාසි. අකුකාරෙ පාතුරහොසි. හයං ඡ්ඛතිතතතං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව<sup>3</sup> පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි. අථ බො සිව්වකො<sup>4</sup> යකෙබ්බා අනතරගිතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං හජ්ඣ සතං අස්සා සතං අස්සතරි<sup>5</sup> රථා,  
සතං කඤ්ඤාසහස්සානි ආමුතතමණීකුණ්ඩලා,  
එකස්ස පදච්ඡිහාරස්ස කලං තාග්ගනති සොලසිං.

අභිකකම ගහපති, අභිකකම ගහපති, අභිකකමතං තෙ සෙයෙසා තො<sup>6</sup> පටිකකමතනති.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස අකුකාරෙ අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි හයං ඡ්ඛතිතතතං ලොමහංසො සො පටිපපස්සමති.

දුතියමපි බො -පෙ-

තෑතියමපි බො<sup>7</sup> අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස<sup>8</sup> ආලොකො අනතරධාසි, අකුකාරෙ පාතුරහොසි, හයං ඡ්ඛතිතතතං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි තෑතියමපි බො සිව්වකො යකෙබ්බා අනතරගිතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං හජ්ඣ සතං අස්සා සතං අස්සතරි රථා,  
සතං කඤ්ඤාසහස්සානි ආමුතතමණීකුණ්ඩලා,  
එකස්ස පදච්ඡිහාරස්ස කලං තාග්ගනති සොලසිං.

අභිකකම ගහපති, අභිකකම ගහපති, අභිකකමතං තෙ සෙයෙසා තො පටිකකමතනති.

අථ බො අනාථපිණ්ඩකස්ස ගහපතියස්ස අකුකාරෙ අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි හයං ඡ්ඛතිතතතං ලොමහංසො සො පටිපපස්සමති. අථ බො අනාථපිණ්ඩකො ගහපති යෙන සිව්වතා<sup>9</sup> තෙනුපසඬකමි. තෙන බො පත සමයෙන ගභවා රතතියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය අජේඛාකාසෙ වඩ්ඪමති. අද්දසා බො ගභවා අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිසවාත වඩ්ඪමා, ඔරොතිථා පඤ්ඤානො ආසතෙ නිසීදි. නිසජ්ජ බො ගභවා අනාථපිණ්ඩකං ගහපතිං එතදවොච: එහි සුද්දනාති.

1. අථස්ස - මජ්ඣ, PTS. 2. සිතව්වාදාරො - සී 1. 2. 3. තතොව - සා, PTS.  
4. සිව්වකො. 5. අස්සතරි - PTS. 6. න - PTS. 7. තොති නාථි - PTS. 8. ගහපතියා  
ඉති නාථි - PTS. 9. සිතව්වායෙන ගභවා - මජ්ඣ.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති නාමෙන මං හගවා ආලපනීති<sup>1</sup>  
තතෝච හගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීතා<sup>2</sup> හගවන්තං එතදවොච කච්චි  
හනෙත හගවා සුඛමසසිද්ධාති<sup>3</sup>?

[හගවා:]

සබ්බද ථෙ සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බුතො,  
යො ත ලිට්ඨති කාමෙසු සිතිභූතො නිරුපති.

සබ්බො ආසත්තියො ඡෙත්වා විතෙය්‍ය හදයෙ දුරං,  
උපසන්නො සුඛං සෙති සන්තිං පප්පය්‍ය වෙනසොති.<sup>3</sup>

### 10. 1. 9.

පඨමසුත්තං සුත්තං.

243. එකං සමයං හගවා රාජගෘහ විහරති වෙඨවනෙ කාලංක-  
නිවාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන සුත්තං භික්ෂුනී මහනියා පරිසාය  
පරිවුතා ධම්මං දෙසෙති.

අථ ඛො සුඛකාය භික්ෂුනියා අභිප්පසන්නො යකෙඛා රුජගගෙ රථිකාය  
රථිකං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං උපසඛිකමිතා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො  
අභාසි:

කිමෙම කතා රුජගගෙ මනුස්සා මඩ්ඛිතාව සෙය්‍යෙ<sup>4</sup>,  
යෙ සුත්තං ත පසිරුපාසනති දෙසෙන්නිං අමිතං පදං.

තඤ්ච පත අප්පට්ඨාතීයං අසෙවතකමොජ්චං,  
පිට්ඨනති මඤ්ඤ සප්පඤ්ඤ චලාගකමිච්ඡාගුති.<sup>5</sup>

### 10. 1. 10.

දුතියසුත්තං සුත්තං.

244. එකං සමයං හගවා රුජගගෙ විහරති වෙඨවනෙ කාලංක-  
නිවාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන අඤ්ඤාතරො උපාසකො සුත්තං  
භික්ෂුනියා භොජනං අදාසි. අථ ඛො සුත්තං භික්ෂුනියා අභිප්පසන්නො  
යකෙඛා රුජගගෙ රථිකාය රථිකං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං උපසඛිකමිතා  
තායං වෙලායං ඉමං ගාථාං අභාසි:

සුඤ්ඤං චිත පසවි බහුං සප්පඤ්ඤ චතායමුපාසකො,  
යො සුත්තං අදාසි භොජනං සබ්බගජේති විප්පමුත්තායාති<sup>6</sup>.

1. ආලපනීති හෙවනා උදෙසනාති - මජ්. 2. සුඛං වසිද්ධාති - ස්‍යා 3. වෙනසා - මජ්. 4. සෙය්‍යෙ - මජ්., අට්ට්ඨෙර යෙ - PTS 5. චලාගකමිච්ඡා පසාදනා - මජ්., ස්‍යා, 6. විප්පමුත්තියං - මජ්., සිද්ධි, 1. 2. PTS.

## 10. 1 11.

## වීරාසුතතං.

245. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ටෙඨචනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. තෙන බො පඤ්ඤානං අඤ්ඤානරො උපාසකො වීරාය භික්ඛුනියා විවරං අදාසි. අථ බො වීරය භික්ඛුනියා අභිප්පසන්නො යකෙබ්බා රාජගහෙ රජිකාය රජිකං සිඛ්ඤාටකෙන සිඛ්ඤාටකං උපසඛිකම්භා තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

පුඤ්ඤං වත පහවි බහුං සප්පඤ්ඤා වතායමුපාසකො,  
යො වීරාය අදාසි විවරං සබ්බයොගෙහි විප්පමුත්තායාති.

## 10. 1. 12.

## ආලවකසුතතං.

246. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ආලවීයං විහරති ආලවකස්ස යකඛස්ස භවතෙ. අථ බො ආලවකො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙඤ්ජපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති, සාධා-වුසොති භගවා නිකම්ම. පච්ඤ සමණාති, සාධාවුසොති භගවා පාචිසි.

දුතියමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති. සාධාවුසොති භගවා නිකම්ම. පච්ඤ සමණාති. සාධාවුසොති භගවා පාචිසි. තතියමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති. සාධාවුසොති භගවා නිකම්ම. පච්ඤ සමණාති. සාධා-වුසොති භගවා පාචිසි. චතුස්ථමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති. න ඛවාහං ආවුසො නිකම්මස්සාමි. ය තෙ කරණීයං තං කරොහිති.

[ආලවකො:]

පඤ්ඤං තං සමණ පුච්ඡස්සාමි. සචෙ මෙ ත ඛ්‍යාකරිස්සාසි, වින්තං වා තෙ ඛිපිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගනෙඤ්ඤා පාරගඛ්ඤාය ඛිපිස්සාමිති.

[භගවා:]

ත ඛවාහං තං ආවුසො පස්සාමි සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ සස්සලිණමුභවණීයා පජාය සද්දෙවනුස්සාය, යො මෙ වින්තං වා ඛිපෙය්‍ය හදයං වා ඵාලෙය්‍ය පාදෙසු වා ගනෙඤ්ඤා පාරගඛ්ඤාය ඛිපෙය්‍ය, අපි ව භා. ආවුසො පුච්ඡ යදාකඛිකිති.

අථ බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාමාසි<sup>1</sup>:

කිං සුඛ වින්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු පුච්ඡණ්ණං සුඛමාවහාති,  
කිං සු හවෙ සාදුතරං<sup>2</sup> රසානං කථං ජීවී ජීවිතමාසු සෙට්ඨන්ති?

1 අථ - 32- අජ්ඣාමාසි ඉති නන්ති - මජ්ඣ. ඥා. PTS. 2. සාදුතරං - සා.

[භගවා:]

සද්ධිං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුච්ඡේණො සුඛමාවහාති,  
සච්චං භවෙ සාදුතරං රසානං පඤ්ඤාපිං<sup>1</sup> ථිවිතමාහු සෙට්ඨනති.

[ආලවකො:]

කථං හු තරති ඔසං කථං හු තරති අණණං,  
කථං හු දුතඛං අවෙති කථං හු පරිසුජ්ඣති.

[භගවා:]

සද්ධිය තරති ඔසං අපමාදෙන අණණං,  
විරියෙන දුතඛං අවෙති පඤ්ඤාය පරිසුජ්ඣති.<sup>2</sup>

[ආලවකො:]

කථං හු ලහතෙ පඤ්ඤං කථං හු විඤ්ඤෙ ධනං,  
කථං හු කිත්ථං පපෙයාති කථං මිත්තාති ගජ්ඣති,  
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං ථෙව්ව න සොචති?

[භගවා:]

සද්දහානො අරහතං ධම්මං නිබ්බාණපතතියා,  
සුසංසුතා<sup>3</sup> ලහතෙ පඤ්ඤං අපමනෙහා විචිතකණො.

පභිරුපකාරී<sup>4</sup> ධුරවා උට්ඨානා විඤ්ඤෙ ධනං,  
සච්චෙන කිත්ථං පපෙයාති දදං මිත්තාති ගජ්ඣති.

යසෙසතෙ චතුරෙ ධම්මො සද්ධස්ස සරමෙසිනො,  
සච්චං ධම්මො<sup>5</sup> ධිති වාගො ස වෙ ථෙව්ව න සොචති,  
අසමා ලොකා පරං ලොකං ඵලං ථෙව්ව න සොචති.

ඉඛස අඤ්ඤාපි පුච්ඡස්ස පුච්ඡ සමණවුහමණො,  
යදි සච්චා දමා<sup>6</sup> වාගා ඛත්තා භියෙසාධි විජ්ජති.

[ආලවකො:]

කථං හු දැති පුච්ඡෙය්‍යං පුච්ඡ සමණවුහමණො,  
සො'හං<sup>7</sup> අජ්ජ පජානාමි යො අත්ථො සමපරාගිකො.

අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො වාසායාලුච්චිමාගමා<sup>8</sup>,  
සො'හං<sup>7</sup> අජ්ජ පජානාමි යත්ථ දින්නං මහපථලං.

1 ථිවි.-මජ්ඣ., සිමු. 1. 2. 2. පරිසුජ්ඣති - සි. 1. 3. සුසංසුතං - මජ්ඣ., සෘ. 4. පභිරුප-  
කාරී - සෘ. PTS. 5. දමමා - PTS. 6. ධරමො - මජ්ඣ. 7. යො'හං - මජ්ඣ., සෘ. PTS. 8. වාගතො - PTS.

සො අහං විචරිස්සාමි ගාමා ගාමං පුරු පුරං,  
තමස්සමානො සලුඛං ධම්මස්ස ව සුධම්මතනාති.

ඉද්දකචගෙහො පසිමො.

තනු(ඥානං):

ඉද්දකො යක්ඛ සුචි ව මණ්ඩගඥො ව සානු<sup>1</sup> ව,  
පියඛකර පුතඛබ්බ සුදුහෙතා ව දො සුක්කා මීරු ආලුචකෙන<sup>2</sup> ආදසාති.

යක්ඛසංයුතනං සමතනං.

## 11. සකකසංයුතනං

### 1. සුචිරචගෙහො

11. 1. 1.

සුචිරසුතනං.

247. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාටිකපීයං විහරති ජෙතවනො  
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තනු බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති.  
හදනෙනාති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොත්ථං. හගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභිසංසු. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා  
දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ආමනෙතසි. එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ  
අභියනති. ගච්ඡ, තාත සුචිර, අසුරෙ පච්චුය්‍යාතිති. එවං හඥං තවාති බො  
භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතෙනා සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පටිසසුත්වා පමාදං  
ආපාදෙයි.

දුතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං  
ආමනෙතසි: එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ අභියනති. ගච්ඡ තාත සුචිර,  
අසුරෙ පච්චුය්‍යාතිති. එවං හඥං තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතෙනා  
සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පටිසසුත්වා දුතියමපි<sup>3</sup> පමාදං ආපාදෙයි.

තතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං  
ආමනෙතසි: එතෙ තාත සුචිර, අසුරා දෙවෙ අභියනති. ගච්ඡ තාත සුචිර,  
අසුරෙ පච්චුය්‍යාතිති. එවං හඥං තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිරො දෙවපුතෙනා  
සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පටිසසුත්වා තතියමපි<sup>4</sup> පමාදං ආපාදෙයි.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිරං දෙවපුතනං ගාථාය  
අජ්ඣහාසි:

1 සාණු - සිමු. 2. මිර ආලුමිති - මජ්ඣං. 3. දුතියමපිති කප්ථි PTS, 4. තතියමපිති කප්ථි. PTS.



අනුට්ඨං අවායමං<sup>1</sup> සුඛං යත්‍රාබිගච්ඡති,  
සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි මඤ්ච තතෙව පාපයාති.

[සුචීරො:]

අලසස්ස<sup>2</sup> අනුට්ඨානා ත ව කිච්චාති කාරයෙ,  
සබ්බකාමසම්ඥාස්ස තමෙම සත්ත වරං දිසාති<sup>3</sup>.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨානා අවචනනං<sup>4</sup> සුඛමෙධති,  
සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි මඤ්ච තතෙව පාපයාති.

[සුචීරො:]

අකමුක්ඛා<sup>5</sup> දෙවසෙට්ඨ සත්ත විජ්ඣෙ මු යං සුඛං,  
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සත්ත වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අහි අකමෙමන කොචි කුචි ත ජීවති,  
නිබ්බාණස්ස හි සො මග්ගො සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි  
මඤ්ච තතෙව පාපයාති

සො හි නාම භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සකං පුඤ්ඤඵලං  
උපජීවමානො දෙවානං තාවකිංසානං ඉක්ඛරියාධිපච්චං රජ්ජං කාරෙන්නො<sup>6</sup>  
උට්ඨානවිරියස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ,  
යං භූමො ඵචං ස්වාකතානෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජ්ජා සමානා උට්ඨභෙය්‍යාථ  
සට්ඨෙය්‍යාථ වායමෙය්‍යාථ අපපතස්ස පතතියා අනගිගතස්ස අබිගමාය  
අසව්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

## 11. 1. 2.

### සුසීමසුතනං.

248. ඵකං සමයං භගවා සාවඤ්චීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨ-  
පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති.  
භද්දෙනති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා ඵතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභියංසු. අථ බො භික්ඛවෙ  
සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුසීමං<sup>7</sup> දෙවපුතනං ආමනෙතසි: ඵතෙ තාත  
සුසීම, අසුරා දෙවෙ අභියන්ති. ගච්ඡ තාත සුසීම, අසුරෙ පච්චුය්‍යාහිති.  
ඵචං භද්දන්තවාති බො භික්ඛවෙ සුසීමො දෙවපුතනො සත්තස්ස දෙවා-  
තමිඤ්ඤ පටිඤ්ඤා පමාදං ආපාදෙසි.

1. අවායමං - සාජ්චි. 2. අලසස්ස - ඔජ්ජ, අලසවායං - සසා. 3. දිසාති - PTS.  
4. අවචනනසුඛමෙති - සසා. 5. අකමුක්ඛා - PTS. 6. කාරෙන්නො - PTS.  
7. සුසීමං - සසා.

දුතියමිධි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුසිමං දෙවපුත්තං  
ආමනෙතයි. -පෙ- දුතියමිධි පමාදං ආපාදෙයි.

තතියමිධි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සුසිමං දෙවපුත්තං  
ආමනෙතයි -පෙ- තතියමිධි පමාදං ආපාදෙයි. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා  
දෙවානම්ඤ්ඤ සුසිමං දෙවපුත්තං ගාථාය අර්ඤ්ඤායායි:

අනුට්ඨං අවායමං සුඛං යත්‍රාධිගමිතං,  
සුසිම තත්ථ ගමිතං මඤ්ඤ තත්ථෙව පාපයාති.

[සුසිමො:]

අලසස්ස අනුට්ඨානා න ච කිම්බාති කාරසෙ,  
සබ්බකාමසම්ඤ්ඤායා තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨානා අවට්ඨනං සුඛමෙධිති,  
සුසිම තත්ථ ගමිතං මඤ්ඤ තත්ථෙව පාපයාති.

[සුසිමො:]

අකමමුතා දෙවසෙට්ඨ සකක විඤ්ඤායං සුඛං,  
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අත්ථි අකමෙමන කොචි කුචි ත ජිවති,  
තිබ්බාණස්ස හි සො මග්ගො සුසිම තත්ථ ගමිතං  
මඤ්ඤ තත්ථෙව පාපයාති.

සො හි තාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සකං පුඤ්ඤථලං උප-  
ජිවමානො දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාධිපථිවං රජ්ජං කාරෙතො  
උට්ඨානවිරියස්ස වණ්ණවාදී හවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ, යං  
තුමෙත ථවං සවාතකාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතා සමානා උට්ඨභෙග්ගාථ  
ඤ්ඤායාථ වායඤ්ඤායාථ අපපත්තස්ස පතතියා අනගිගතස්ස අගිගතිය  
අසමිකතස්ස සමිකිකරියායාති.

### 11. 1. 3.

ධජගහපුත්තං.

249. එකං සමයං හගවා ඝාටිකීයං විහරති ජෙතවනො අනාථපිණ්ඩි-  
කස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතයි භික්ඛවොති. හදනොති  
තෙ භික්ඛු හගවතො පඨවස්සොස්සං. හගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛනාමො සමුපබ්බුලොහො අහොසි. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතයි: සචෙ මාරිසා දෙවානං සඛනාමගතානං උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා මමෙව තස්මිං සමයෙ ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. මමං හි වො ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මෙ ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ, අථ පජාපනිස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. පජාපනිස්ස හි වො දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ පජාපනිස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ, අථ වරුණස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. වරුණස්ස හි වො දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිතතනං වා, ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ වරුණස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ, අථ ඊසානස්ස දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකෙය්‍යාථ. ඊසානස්ස හි වො දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

තං බො පත භික්ඛවෙ සකකස්ස වා දෙවානමිඤ්ඤස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, පජාපනිස්ස වා දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, වරුණස්ස වා දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, ඊසානස්ස වා දෙවරුර්ඡස්ස ධර්මං උලොකය්‍යතං, යං භවිස්සති භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභියෙථාපි නොපි පභියෙථ. තං කිස්ස හෙතු? සකෙකා හි භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ අභිතරුගො අභිතදෙසො අභිතමොහො භීරුව්ඡමි<sup>1</sup> උත්‍රාසි පලාසිති.

අහං ව බො භික්ඛවෙ එවං වදාමි: සචෙ තුමාකං භික්ඛවෙ අරඤ්ඤගතානං වා රුකඛමුලගතානං වා සුඤ්ඤානාරගතානං වා උපපජ්ජය්‍ය භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, මමෙව තස්මිං සමයෙ අනුස්සරෙය්‍යාථ: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සන්ථා දෙවමිත්‍රස්සානං බුද්ධො භගවා”ති මමං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සවාකධාතො භගවතා ධම්මො සන්ධිට්ඨිකො අකාලිකො එතිපසිකො ඔනනසිකො<sup>2</sup> පච්චත්තං වෙදිතෙබ්බො විඤ්ඤාති”ති. ධම්මං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං යං භවිස්සති භයං වා ජමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

තො වෙ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ සඛ්‍යං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සුපච්ච-පනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. උජ්ජපච්චනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. ඤ්ඤපච්චනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. සාමිච්චපනේතා හගවතො සාවකසඛෙසා. යදිදං චත්තාරි පුරිසසුගානි, අට්ඨපුරිස පුග්ගලා, එස හගවතො සාවකසඛෙසා ආහුතෙය්‍යො පාහුතෙය්‍යො දුක්ඛණේය්‍යො අඤ්ජලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකේඛත්තං ලොකස්සා’ති. සඛ්‍යං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං යං හවිස්සති හයං වා ඡ්චතිත්තත්තං වා ලොමහංසො වා සො පභිසිස්සති.

තං කිස්ස හෙතු? තථාගතො හි භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො චිත්තරාගො චිතදෙසො චිතමොහො අභීරු අච්ඡව්භී අනුත්‍රාසී අපලායීති.

ඉදමවොච හගවා. ඉදං වත්ථා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ධා:

අරඤ්ඤ රුක්ඛමුලෙ වා පුඤ්ඤගාරෙව<sup>1</sup> භික්ඛවො,  
අනුස්සරෙථ සම්බුද්ධං හයං තුම්හාක<sup>2</sup> තො සියා.

තො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ ලොකජෙට්ඨං තරුසහං,  
අථ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිය්‍යානිකං සුද්දෙසිතං.

තො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිය්‍යානිකං සුද්දෙසිතං,  
අථ සඛ්‍යං සරෙය්‍යාථ පුඤ්ඤකේඛත්තං අනුත්තරං.

එවං බුද්ධං සරන්තාතං ධම්මං සඛ්‍යඤ්ච භික්ඛවො,  
හයං වා ඡ්චතිත්තත්තං වා ලොමහංසො ත හෙස්සතිති.

## 11. 1. 4

### වෙපච්චනිසුත්තං.

250. එකං සමයං හගවා ඤාච්ඡදීයං විහරති ඡේතවග්ගො අනාථ-පිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. -පෙ- හගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛිතාමො සමුපබ්බුලොහා අග්ගොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙපච්චනි අසුරිඤ්ඤ අසුරෙ ආමනෙතසි: සචෙ මාරිකා දෙවා-සුරසඛිතාමෙ<sup>3</sup> සමුපබ්බුලොහ අසුර ජිනෙය්‍යං, දෙවා පරජෙය්‍යං.<sup>4</sup> යෙන තං<sup>5</sup> සකකං දෙවාහමිඤ්ඤ කණ්ඨපඤ්චමෙහි<sup>6</sup> බක්ඛිතෙහි බක්ඛිතා මම සන්තිකෙ ආනෙය්‍යාථ අසුරපුරන්ති.

සකකා පි ඛො භික්ඛවෙ දෙවාහමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසි:

1. වා - PTS. 2. තුම්හාකං - PTS. 3. දෙවාසං අසුරසඛිතාමෙ - මජ්ඣ. PTS.  
4. පරජිනෙය්‍යං - මජ්ඣ. ස්‍යා 5. තං - ස්‍යා PTS. මජ්ඣ. 6. කණ්ඨපඤ්චමෙහි - PTS.

සවෙ මාරිසා දෙවාසුරසඛනාමෙ සමුපබ්බුද්ධො දෙවා ජිනෙය්‍යං, අසුරා පරාජෙය්‍යං. යෙන තං වෙපචිතති. අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙහි බකිනෙහි බකිනා මම සනතිකෙ ආනෙය්‍යාථ සුධම්මං සභනති<sup>1</sup>.

තස්මිං බො පත භික්ඛවෙ සඛනාමෙ දෙවා ජිනියං. අසුරා පරාජිතං. අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතිංසා වෙපචිතති. අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙහි බකිනෙහි බකිනා සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස සනතිකෙ ආනෙය්‍යං සුධම්මං සභං.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤං කණ්ණපඤ්ඤමෙහි බකිනෙහි බකිනා සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤං සුධම්මං සභං පච්ඡිසන්නාසුච නික්ඛමන්නාසුච අසඛනාහි ඵරුසාහි වාමාහි අනෙකාසනි, පරිභාසති.

අථ බො භික්ඛවෙ මානලී සඛනාහකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය<sup>2</sup> අර්ඛනාසි:

භයා භු මථවා<sup>3</sup> සකක දුබ්බලා<sup>4</sup> නො තිතිකබ්බි,  
සුඤ්ඤො ඵරුසං වාමං සමුච්චා වෙපචිතතිනොති.

[සකෙකා:]

තාහං භයා ත දුබ්බලා බමාමි වෙපචිතතිනො,  
කථඤ්ඤි මාදිසො විඤ්ඤා බාලෙන පටිසංයුජෙති.

භියෙසා බාලා පභිජෙය්‍යං<sup>5</sup> නො වස්ස පටිසෙධකො  
තස්මා භූසෙන දණ්ඩෙන ධිරො බාලං නිසෙධයෙති.

ඵතදෙව අහං මඤ්ඤා බාලස්ස පටිසෙධනං,  
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මතිති.

[මානලී:]

ඵතදෙව තිතිකබ්බාය වජ්ජං පස්සාමි වාසව,  
යද තං මඤ්ඤති බාලො භයා ම්‍යංසං තිතිකබ්බි,  
අර්ඛාරුහති<sup>6</sup> දුමෙමධො ගො' ව භියෙසා පලාසිතනති.

[සකෙකා:]

කාමං මඤ්ඤතු වා මා වා භයා ම්‍යංසං තිතිකබ්බි,  
සද්ද්වපරලා අත්ථා බන්තා භියෙසා ත විජ්ජති.

යො හවෙ බලවා සන්තො දුබ්බලස්ස තිතිකබ්බි,  
තමාහු පරමං බන්තං නිව්වං බමති දුබ්බලො.

අබලනතං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,  
බලස්ස<sup>7</sup> ධම්මගුහනස්ස පටිවත්තා ත විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො භුද්ධං පටිකුර්ඤ්ඤති,  
කුද්ධං අපට්ඨකුර්ඤ්ඤන්තො සඛනාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නමත්ථං වරති අත්තනො ව පරස්ස ව,  
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මති.

1. සුධම්මසභනති - මජ්ඣ. 2. ගාථාහි - මජ්ඣ. 3. මසවා - මජ්ඣ. සභා.

4. දුබ්බලෙසා - සභා. 5. පභිජෙය්‍යං - PTS. සී. 1, 2. 6. අර්ඛාරුහති - සභා.

7. බලස්ස - සභා.

උභින්නං තිකිච්ඡන්තානං<sup>1</sup> අත්තනො ව පරස්ස ව,  
ජතා මෙඤ්ඤනති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

සො හි තාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකං පුඤ්ඤඵලං උප-  
ථවමානො දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාධිපථං රජං කාරෙනො  
බන්තිසොරථවස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති “ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙථ,  
යං තුලො ඵලං ස්වාකානං ධම්මචිතයෙ පබ්බජිතා සමානා ඛමා ව  
භවෙය්‍යාථ සොරතා වා”ති.

## 11. 1. 5.

### සුභාසිතජයසුතනං.

251. එකං සමයං භගවා ඝාවජ්ජියං විහරති ජෙතවනෙ අතාඨපිණ්ඩි-  
කස්ස ආරාමෙ. -පෙ- භගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො  
භික්ඛවෙ වෙපච්ඡති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච: හොතු  
දෙවානම්ඤ, සුභාසිතෙත ජයොති. හොතු වෙපච්ඡති, සුභාසිතෙත ජයොති.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා ව අසුරා ව පාරිසජ්ජ ශපෙසු: ඉමෙ තො  
සුභාසිතං දුබ්භාසිතං<sup>2</sup> ආජානිස්සන්ති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච:  
භණ් දෙවානම්ඤ, ගාඨන්ති.

එවං වුතෙන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපච්ඡති. අසුරිඤං  
එතදවොච: තුලො ඛෙවජ්<sup>3</sup> වෙපච්ඡති, පුබ්බදෙවා. භණ් වෙපච්ඡති,  
ගාඨන්ති. එවං වුතෙන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡති අසුරිඤෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තියෙසා බාලා පභිජ්ජෙය්‍යං තො වස්ස පටිසෙධකො,  
තස්සා භුසෙන දණ්ඨෙන ධිරො බාලං නිසෙධයෙති.

භාසිතාය බො පත භික්ඛවෙ වෙපච්ඡතිතා අසුරිඤෙන ගාථාය අසුර  
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අහෙසු.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච:  
භණ් දෙවානම්ඤ, ගාඨන්ති. එවං වුතෙන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ  
ඉමං ගාථං අභාසි:

එතදෙව අහ, මෙඤ්ඤ බාලස්ස පටිසෙධනං,  
පරං සංකුපිතං ඤාතො යො සතො උපසම්මතිති

භාසිතාය බො පත භික්ඛවෙ සකෙකත දෙවානම්ඤෙන ගාථාය දෙවා  
අනුමොදිංසු. අසුර තුණ්හි අහෙසු.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපචිතතිං අසුරිඤං එතද-  
වොච: හණ වෙපචිතති ගාථන්ති. එවං ට්‍රිතේන භික්ඛවෙ වෙපචිතති  
අසුරිඤෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

එතදෙව තිතික්ඛාය වජ්ජං පස්සාමි වාසව,  
යද්‍ය නං මඤ්ඤති බාලො හයා මසායං තිතික්ඛති,  
අජ්ඣාරුහති දුමෙමධො ගො'ව භිකෂා පලාසිතන්ති.

භාසිතාය බො පත භික්ඛවෙ වෙපචිතතිතා අසුරිඤෙන ගාථාය අසුරු  
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අගෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤෙ සක්කං දෙවානම්ඤං එතදවොච:  
හණ දෙවානම්ඤ ගාථන්ති.

එවං ට්‍රිතේන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

කාමං මඤ්ඤතු වා මා වා හයා මසායං තිතික්ඛති,  
සද්දත්ථපරමා අත්ථා ඛන්තාහි භියෙසා න විජ්ජති.

යො හවෙ බලවා සනෙතා දුබ්බලස්ස තිතික්ඛති,  
තමාසු පරමං ඛන්තිං නිව්චං බමෙති දුබ්බලො.

අබලන්තං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,  
බලස්ස ධම්මගුණස්ස පරිවන්තා න විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඛං පටිකුඤ්ඤති,  
කුඛං අපපටිකුඤ්ඤන්තො සම්භාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නාමත්ථං වරති අත්තතො ව පරස්ස ව,  
පරං සම්බුද්ධිං ඤාතො යො සතො උපසම්මති.

උභින්නං තිතිවජ්ජන්තානං අත්තතො ව පරස්ස ව,  
ජනා මඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොට්ඨති.

භාසිතාසු බො පත භික්ඛවෙ සකෙකත දෙවානම්ඤෙන ගාථාසු දෙවා  
අනුමොදිංසු. අසුරු තුණ්හි අගෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවානඤ්ච අසුරුතඤ්ච පාරිසජ්ජා එතදවොචු:  
භාසිතා බො වෙපචිතතිතා අසුරිඤෙන ගාථායො. තා ව බො සද්දන්තාවචරු  
සසත්ථාවචරු<sup>1</sup> ඉති භණ්ඩනං ඉති විග්ගහො ඉති කලහො. භාසිතා බො පත<sup>2</sup>  
සකෙකත දෙවානම්ඤෙන ගාථායො. තා ව බො අද්දන්තාවචරු අසත්ථාවචරු  
ඉති අභණ්ඩනං ඉති අවිග්ගහො ඉති අකලහො. සක්කස්ස දෙවානම්ඤස්ස  
සුභාසිතෙන ජයොති.

ඉති බො භික්ඛවෙ සක්කස්ස දෙවානම්ඤස්ස සුභාසිතෙන ජයො අගොසිති.

## 11. 1. 6.

## කුලාවකසුතනං.

252 ආවජ්ඣයං-

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛ්භාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. තස්මිං  
බො පත භික්ඛවෙ සඛ්භාමෙ අසුරා ජිනිංසු. දෙවා පරාජංසු.

පරාජිතා ව<sup>1</sup> බො භික්ඛවෙ දෙවා අපායංසෙව උත්තරෙන මුඛා,  
අභියංසෙව නෙ අසුරා. අථ බො භික්ඛවෙ සන්නො දෙවානම්ඤෙ මානලී-  
සඛ්භාහකං භාජාය අජ්ඣාහාසි:

කුලාවකා මානලී සිම්බලීසමිං ඊසාමුබෙන පරිවජ්ජයස්ස,  
කාමං වජාම අසුරෙසු පාණං මාසිමෙ දිජා විකුලාවකා<sup>2</sup> අහෙසුනති.

ඵවං හඤ්ඤානවාති බො භික්ඛවෙ මානලී සඛ්භාහකො සකකස්ස දෙවා-  
නම්ඤස්ස පටිසසුඤ්ඤා සහස්සසුතනං ආජඤ්ඤරථං පච්චුදවතෙනසි.

අථ බො භික්ඛවෙ අසුරානං ඵතදහොසි: පච්චුදවතෙනා බො දුති සකකස්ස  
දෙවානම්ඤස්ස සහස්සසුතෙනා ආජඤ්ඤරථො. දුතියමිපි බො දෙවා අසුරෙති  
සඛ්භාමෙස්සනතිති භිතා අසුරපුරමෙව පාවිසිංසු.

ඉති බො භික්ඛවෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස ධම්මෙනෙව ජයො අහොසි.

## 11. 1. 7.

## නදුබභියසුතනං.

253 ආවජ්ඣයං-

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සන්නස්ස දෙවානම්ඤස්ස රහොනගස්ස පටිසලුචි-  
තස්ස ඵවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: යොපි මෙ අස්ස පච්චජචිකො<sup>3</sup>  
තස්ස පාහං න දුබ්බෙහයානති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤෙ සකකස්ස දෙවානම්ඤස්ස වෙනසා  
වෙනොපරිචිතකකම්ඤ්ඤාය යෙන සකකො දෙවානම්ඤෙ තෙනුපසඛකම්.

අඤ්ඤා බො භික්ඛවෙ සකකො දෙවානම්ඤෙ වෙපචිතතිං අසුරිඤං දුරතොව  
ආගච්ඡතනං. දිස්වාන වෙපචිතතිං අසුරිඤං ඵතදවොච: තිට්ඨ වෙපචිතති  
ගතිතොසිති.

යදෙව තෙ මාරිස පුබ්බෙ විතනං තදෙව ඤං මාරිස පහාසිති<sup>4</sup>. අපස්ස  
ච මෙ වෙපචිතති අදුබ්භායාති.

1. 'ව' ඉති නච්චි - PTS 2. විකුලා වා - සො. 3. සුපච්චිකො - ලෙස්. 4. තදෙව  
ඤං මා පජභාසිති - මජ්ඣං, ඤං මාරිස ජභාසිති - සො. තදෙව ඤං මා පජභාසිති - PTS.



යං මුසාභණ්ණො පාපං යං පාපං<sup>1</sup> අරියුපවාදිනො,  
 මිත්තද්දනො ච යං පාපං යං පාපං අකතඤ්ඤානො,  
 තමෙව පාපං ථූසති<sup>2</sup> යො තෙ දුබ්භෙ සුජල්පතිති.

11. 1. 8.

වෙරොචනඅසුරිඤ්ඤාසුතනං.

254 සාවකථායං—

තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා දිවාචිහාරගතො හොති පටිසලලීනො.  
 අථ ඛො සමන්තා ව දෙවාතමිඤ්ඤ වෙණ්ඩනො ව අසුරිඤ්ඤ යෙන භගවා  
 තෙත්‍රපසංඛිතමිංසු. උපසංඛිතමිත්තං පච්චෙකං ආරාමිකා අට්ඨංසු. අථ ඛො  
 වෙරොචනො අසුරිඤ්ඤ භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

වායමෙපෙව පුරිසො යාව අත්ඨස්ස නිප්ථද්ද,  
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා<sup>3</sup> වෙරොචනවචො ඉදන්ති.

[සකෙකා:]

වායමෙපෙව පුරිසො යාව අත්ඨස්ස නිප්ථද්ද,  
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා<sup>3</sup> බන්තා භියෙසා ත විජ්ජතිති.

[වෙරොචනො:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත්ථ තත්ථ යථාරහං,  
 සංයොගපරමාකෙව සමෙහාගා සබ්බපාණීනං,  
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා<sup>3</sup> වෙරොචනවචො ඉදන්ති.

[සකෙකා:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත්ථ තත්ථ යථාරහං,  
 සංයොගපරමාකෙව සමෙහාගා සබ්බපාණීනං,  
 නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා බන්තා භියෙසා ත විජ්ජතිති.

11. 1. 9.

අරඤ්ඤායනනිඉසිසුතනං.

255. සාවකථායං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බසුලා ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා  
 අරඤ්ඤායනෙන පණ්ණකුට්ඨ සම්මන්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා ව  
 දෙවාතමිඤ්ඤ වෙසවිනති ව අසුරිඤ්ඤ යෙන තෙ ඉසයො සීලවනො  
 කල්‍යාණ ධම්මා තෙත්‍රපසංඛිතමිංසු.

අථ ඛො භික්ඛවෙ වෙසවිනති අසුරිඤ්ඤ අවලීයො<sup>4</sup> උපාහනා ආරො-  
 හිත්වා බහං ඔලුගෙහා ජනෙන ධාරියමානෙන අගආරොග අස්සමං  
 පටිසිත්වා තෙ ඉසයො සීලවනෙ කල්‍යාණධම්මෙ අපබ්බාසිතො කරිත්වා  
 අතිකාමි.

1. 'පාපං' ඉති තත්ථි - සසා. 2. ථූසතු - මජ්ඣ. - සසා. 3. නිප්ථන්තසොතිනො අත්ථා -  
 මජ්ඣ. - PTS 4. පටලිපයා - මජ්ඣ.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකකා දෙවානම්ඤ්ඤ අවලියො උපාහතා ඔරො-  
තිනා ඛග්ගං අඤ්ඤාසං දන්වා ඡතනං අපනාමෙතිං ආරෙතෙව අස්සමං  
පවිසිතිං තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ අනුචාතං පඤ්ඤාප්පිකො  
තම්ඤ්ජානො අට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණ-  
ධම්මා සකකා දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසිංසු:

ගඤ්ඤා ඉසිනං චිරදික්ඛිතානං<sup>1</sup> කායා වුතො ගවජති මාලුතෙන,  
ඉතො පටිකකම<sup>2</sup> සභස්සතෙනත ගඤ්ඤා ඉසිනං අසුචි දෙවරුජාති.

ගඤ්ඤා ඉසිනං චිරදික්ඛිතානං<sup>1</sup> කායා වුතො ගවජතු<sup>3</sup> මාලුතෙන,  
සුචිත්‍රප්පථං සිරසම්ච මාලං ගඤ්ඤා එතං පටිකකිංසම භතෙන,  
ත භෙජ්ඣ දෙවා පටිකකුලසඤ්ඤිතොති.

### 11. 1. 10.

#### ඉසයොසමුද්දාසසුතනං.

256. සාවජ්ජියං—

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බහුලා ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා  
සමුද්දානිරෙ පණ්ණකුච්ඡු සමනෙති.

තෙන ඛො පන සමයෙන භික්ඛවෙ දෙවාසුරසභ්‍යාමො සමුපබ්බුලොහා  
අහොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙසං ඉසිනං සීලවනානං කල්‍යාණධම්මානං  
එතදහොසි. ධම්මකා ඛො දෙවා, අධම්මකා අසුරා. සියා පි තො අසුරතො  
භගං. යනානුත මයං සම්බරං අසුරිඤ්ඤ උපසඛකමිතිං අභයදකඛිණං  
යාවෙය්‍යාමාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මා සෙය්‍යථාපි  
තාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං  
සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව සමුද්දානිරෙ පණ්ණකුච්ඡු අනාතරිතිං සමාරය්‍ය  
අසුරිඤ්ඤ පමුඛෙ<sup>4</sup> පාතුරුතෙසුං. අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො  
කල්‍යාණධම්මා සම්බරං අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣාසාසිංසු:

ඉසයො සම්බරං පනතා යාවනති අභයදකඛිණං,  
කාමං කරොති<sup>5</sup> තෙ දභුං භගස්ස අභයස්ස වාති.

ඉසිනං අභයං තජ්ඣ දුට්ඨානං සකකසෙවිතං,  
අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුම් වොති.

අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුසි තො,  
පටිග්ගණ්ණාම තෙ එතං අකකයං<sup>6</sup> හොභු තෙ භගං.

යාදිසං වපතෙ ඛිජං තාදිසං භරතෙ එලං,  
කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං පාපකාරී ව පාපකං,  
පටුත්තං තාත තෙ ඛිජං එලං පච්චිත්‍රහොස්සසිති.

1. චිරදික්ඛිතානං - ස්‍යා. 2. පටිකකම - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 3. ගවජති - සිමු ස්‍යා  
4. සමුඛෙ - මජ්ඣ. 5. කාමං කරොති - සිමු. කරොසි - ස්‍යා. 6. අභයං - ස්‍යා.

අථ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මො ඥාතො, අසුරිඤ්ඤං අභිසම්භාවො<sup>1</sup> සෙය්‍යථාපි තාම බලවා සුරිසො සම්මිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය. එවමෙව සම්බරස්ස අසුරිඤ්ජස්ස පමුඛෙ අනතරංගිතා සමුද්දනීරෙ පණ්ණකුටිසු පාතුරහෙසුං.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සම්බරො අසුරිඤ්ජෙ තෙහි ඉසිති සීලවනොති කල්‍යාණධම්මෙති අභිසම්භාවො රතනීයා සුදං තික්ඛතං උබ්බිජ්ජති.<sup>2</sup>

සුචිරවග්ගො පඨමො.

තත්‍ර, අද්දනං:

සුචිරං සුසිමිඤ්චව ධජ්‍යං වෙපවිතතිනො,  
සුභාසිතං ජයඤ්චව කුලාවකං ත දුබ්බියං,  
වෙරෙවන අසුරිඤ්ජෙ ඉසයො අරඤ්ඤකඤ්චව ඉසයො ව සමුද්දකාති.

## 2. සන්තවනවග්ගො

11. 2. 1.

දෙවා[සන්තවනපද]සුතනං.<sup>3</sup>

257. එකං සමයං භගවා ඤාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-කස්ස ආරාමෙ.

තත්‍ර ඛො -පෙ- භගවා එතදවොච: සක්ඛාස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ජස්ස පුබ්බෙ මිත්‍රස්සභූතස්ස සත්ත වතපදාති<sup>4</sup> සම්මතාති සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නතා සකෙකා සක්ඛතනං අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදාති? යාවජ්චං මාතාපෙතතිහරො අස්සං. යාවජ්චං කුලෙජෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවජ්චං අපිසුණ්වාචො අස්සං. යාවජ්චං විගතමුලමචේජරෙන වෙනසා අහාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යං, මුත්තවාගො පයභ:පාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතො. යාවජ්චං සච්චවාචො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සවෙපි මෙ කොධො උපපජේය්‍ය බිප්පමෙව නං පටිවිනෙය්‍යනති. සක්ඛාස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ජස්ස පුබ්බෙ මිත්‍රස්සභූතස්ස ඉමාති සත්ත වතපදාති සම්මතාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතා සකෙකා සක්ඛතනං අජ්ඣගාති.

මාතාපෙතතිහරං ජනතුං කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතං,  
සණ්ඨං සබ්බසම්භාසං පෙසුණෙය්‍යප්පහාසිතං,  
මචේජරවිතයෙ සුත්තං සච්චං කොධාභිභුං තරං,  
තං වෙ දෙවා තාවතියා ආහු උපසුරිසො ඉතීති.

1. අභිසම්භාවො - සිමු. ස්‍යා. PTS. 2. උබ්බිජ්ජති - මජ්ඣ. PTS උබ්බිති - සි 1, උබ්බිති - සි 2. 3. වතපදසුත්ත - මජ්ඣ. 4. වතතපදාති - ස්‍යා.

## 11. 2. 2.

[දුතිය] දෙවා[සත්තවතපද]සුතනං.<sup>1</sup>

258. <sup>2</sup>එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ඡේතවනො අනාඨපිණ්ඩි-  
කස්ස ආරුමෙ තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු -පෙ-<sup>3</sup> එතදවොච:

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො සමානො මණො  
නාම මාණවො අහොසි. තස්මා මසවාති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ  
දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො සමානො පුරෙ පුරෙ<sup>4</sup> දුතං අදුසි. තස්මා  
පුරිඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො  
සමානො සකකච්චං දුතං අදුසි. තස්මා සඤ්ඤාති වුච්චති. සකෙකා  
භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ පුබ්බෙ මනුස්සගුණො සමානො ආවසථං අදුසි. තස්මා  
වාසමොති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ සහස්සමපි අනානං  
මුහුතෙතත විනෙතති. තස්මා සහස්සකෙතති වුච්චති. සකකස්ස භික්ඛවෙ  
දෙවානම්ඤස්ස සුඡා නාම අසුරකඤ්ඤ පජාපති. තස්මා සුඡමානීති  
වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤෙ දෙවානං තාවතියානං ඉස්සරියාති-  
පච්චං රජ්ජං කාරෙති.<sup>5</sup> තස්මා දෙවානම්ඤෙති වුච්චති.

සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤස්ස පුබ්බෙ මනුස්සගුණස්ස සත්තවතපදාති  
සමත්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං  
අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදාති: යාවජ්චං මානාපෙතතිහරො අස්සං. යාවජ්චං  
කුලෙජෙට්ඨාපවාසි අස්සං. යාවජ්චං සණ්ඨවාමො අස්සං. යාවජ්චං අපිපුණං-  
වාමො අස්සං. යාවජ්චං විගතමලමචේජරෙත වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යං,  
මුත්තවාගො පයතපාණී වොස්සගාරතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතො.  
යාවජ්චං සච්චවාමො අස්සං. යාවජ්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සවෙපි මෙ  
කොඛො උපපජේය්‍ය බ්‍යප්පමෙව නං පටිවිතෙය්‍යනති. සකකස්ස භික්ඛවෙ  
දෙවානම්ඤස්ස පුබ්බෙ මනුස්සගුණස්ස ඉමාති සත්ත වතපදාති සමත්තාති  
සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣගාති.

මානාපෙතතිහරං ජනතුං කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතං  
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණේය්‍යප්පගාසිතං  
මචේජරවිතයෙ සුතනං සච්චං කොඛාභිතුං තරං  
තං වෙ දෙවා තාවතියා ආහු සපුරිසො ඉතීති.

## 11. 2. 3.

මහාලි[සත්තවතපද]සුතනං.<sup>6</sup>

259. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා මහාලියං විහරති මහාවනෙ  
කුටාගාරසාලායං. අථ බො මහාලි<sup>7</sup> ලිච්ඡවි<sup>8</sup> යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්.  
උපසඬකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි.

1. සකකාමසුතනං - මජ්. 2. සාවඤ්ඤං - මජ්. 3. -පෙ-, ත දිස්සති.  
මජ්. PTS. 4. පුරෙති සතිදඨ වුතනං - ස්‍යා. මජ්. PTS. 5. කාරෙසි - සිඛු.  
6. මහාලිසුතනං - මජ්. 7. මහාලි - ස්‍යා. 8. ලිච්ඡවි - මජ්. ස්‍යා.

එකමන්තං නිසින්නො බො මහාලී ලීච්ඡි හගවන්තං එතදවොච: දිට්ඨො, වො<sup>1</sup> හන්තෙ සකෙකා දෙවානමිද්දෙති. දිට්ඨො මෙ මහාලී සකෙකා දෙවානමිද්දෙති.

සො හි නුත හන්තෙ සකකපතිරුපකො හවිස්සති. දුග්ගසො හි හන්තෙ සකෙකා දෙවානමිද්දෙති.

සකකඤ්චාහං මහාලී පජාතාමි, සකකකරණෙ ව ධම්මෙ. යෙසං ධම්මානං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං අජ්ඣගා, තඤ්ච පජාතාමි.

සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො මණො තාම මාණවො අහොසි. තස්මා “මසවාති” වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො පුරෙ පුරෙ දුතං අදසි. තස්මා පුරිඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො සකකච්චං දුතං අදසි. තස්මා සකෙකාති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො ආවසථං අදසි, තස්මා වාසවොති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ සහස්සම්පි අත්තං මුහුත්තෙන වින්නති. තස්මා සහස්සකෙකාති වුච්චති. සකකස්ස මහාලී දෙවානමිද්දස්ස සුජා තාම අසුර-කඤ්ඤ පජාපතී. තස්මා සුජාමතීති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිද්දෙ දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාඨිපච්චං රජජං කාරෙති. තස්මා දෙවානමිද්දෙති වුච්චති.

සකකස්ස මහාලී දෙවානමිද්දස්ස පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස සත්ත වතපදාති සමත්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදාති: යාවජ්චං මාතෘපෙත්තිහරො අස්සං, යාවජ්චං කුලෙපෙට්ඨාපවාසී අස්සං, යාවජ්චං සණ්ඨවාදො අස්සං, යාවජ්චං අපිපුණ්ණවාදො අස්සං, යාවජ්චං චිගතමලමිච්ඡෙරෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාචසෙය්‍යං, මුත්තවාගො පයතපාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංචිතාගරතො, යාවජ්චං සච්චවාදො අස්සං, යාවජ්චං අකෙකාධිනො අස්සං, සචෙපි මෙ කොධො උපපජේය්‍ය, ඛිපපමෙව නං පටිවිතෙය්‍යන්ති.

සකකස්ස මහාලී දෙවානමිද්දස්ස පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස ඉමාති සත්ත වතපදාති සමත්තාති සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නත්තා සකෙකා සකකත්තං අජ්ඣගාති.

මාතෘපෙත්තිහරං ජනතුං කුලෙපෙට්ඨාපවාසිතං  
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණේය්‍යප්පහායිතං  
මිච්ඡෙරචිතයෙ යුත්තං සච්චං කොධාභිභූං තරං  
තං චෙ දෙවා තාවතීංසා ආහු සප්පරිසො ඉතීති.

## 11. 2. 4.

## දළිඤ්ඤානං.

260 එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෙඨඨනෙ කලඤ්ඤාතිවාපෙ.  
තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු  
භගවතො පඨවස්සොසුං භගවා එතදවොච: භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතරො  
පුරිසො ඉමසමිං යෙව රාජගහෙ මනුස්සදළිඤ්ඤො අහොසි, මනුස්සකපණො  
මනුස්සවරාකො. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතතෙ සද්ධං සමාදිසි. සීලං  
සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි.

සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතතෙ සද්ධං සමාදිසිති: සීලං සමාදිසිති:  
සුතං සමාදිසිති: වාගං සමාදිසිති: පඤ්ඤං සමාදිසිති: කායස්ස හෙද  
පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ඣි දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යතං.  
සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරේචති චණ්ණෙන චෙඨ යසසා ච

තත්‍ර පුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති:  
අච්ඡරියං චත හො අබ්බතං චත හො අයං භි දෙවපුතෙනා පුබ්බෙ මනුස්ස-  
භූතො සමානො මනුස්සදළිඤ්ඤො අහොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො.  
සො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙවානං  
තාවතීංසානං සහව්‍යතං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරේචති චණ්ණෙන චෙඨ  
යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිත්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසි:  
මා ඛො භූමෙහ මාරිසා එතස්ස දෙවපුත්තස්ස උජ්ඣායිත්ථ. එසො ඛො  
මාරිසා දෙවපුතෙනා පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමානො තථාගතප්පවෙදිතෙ  
ධම්මවිතතෙ සද්ධං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි.  
පඤ්ඤං සමාදිසි. සො තථාගතප්පවෙදිතෙ ධම්මවිතතෙ සද්ධං සමාදිසිති:  
සීලං සමාදිසිති: සුතං සමාදිසිති: වාගං සමාදිසිති: පඤ්ඤං සමාදිසිති:  
කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නො දෙවානං  
තාවතීංසානං සහව්‍යතං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරේචති චණ්ණෙන  
චෙඨ යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිත්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ අනුතය-  
මානො තායං චෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

යස්ස සද්ධා තථාගතෙ අවලා සුප්පතිට්ඨිතා,<sup>1</sup>

සීලඤ්ඤා යස්ස කල්‍යාණං අරියකතනං පසංසිතං,

1. සුප්පතිට්ඨිතා - සසා.

සබ්බෙ පසාදෙ යස්සපි උජ්ඣුතඤ්ච දස්සනං,  
 අදළිඤ්ඤාති තං ආහු අමොසං තස්ස ජිවිතං.  
 තස්මා සඤ්ඤා ධර්මඤ්ඤා පසාදං ධර්මදස්සනං,  
 අනුසුඤ්ඤා ධර්මානි සරං බුද්ධාන සාසනනාති.

## 11. 2. 5.

ශ්‍රමණෙය්‍යකසුතතං.

261. සාවච්ඡියං—

අපි බො සත්තකා දෙව්‍යතමිඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා භගවතනං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං සීතො බො සකෙකා දෙව්‍යතමිඤ්ඤා භගවතනං එතද්දවොච: කිනනුබො භතෙන භුමිඤ්ඤායකනාති?

[භගවා:]

ආරුමවෙතසා වතවෙතසා පොකඤ්ඤා<sup>1</sup> සුනිමිතා,  
 මනුස්සඤ්ඤායස්ස කලං තාග්ගනාති සොලසිං.  
 ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤා නිනෙන වා යදි වා එලෙ,  
 යත් අරහතෙනා විහරනාති තං භුමිං<sup>2</sup> රුමණෙය්‍යකනාති.

## 11. 2. 6:

යජමානසුතතං.

262. එකං සමයං භගවා ශ්‍රජග්ගෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අපි බො සත්තකා දෙව්‍යතමිඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා භගවතනං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං සීතො බො සකෙකා දෙව්‍යතමිඤ්ඤා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛාන පාණීනං,  
 කරුතං ඔපධිකං පුඤ්ඤං කත්ථ දිනනං මහපථලනාති.

[භගවා:]

වතකාරො ව පටිපන්නා වතකාරො ව එලෙ සීතා,  
 එස සබ්බෙ උජ්ඣුතො පඤ්ඤාසීලසමාහිතො.  
 යජමානානං මනුස්සානං පුඤ්ඤපෙක්ඛාන පාණීනං,  
 කරුතං ඔපධිකං පුඤ්ඤං සබ්බෙ දිනනං මහපථලනාති.

## 11. 2. 7.

වංශනා සුතතං.

263 සාවච්ඡියං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවා විහාරගතො හොති, පටිසල්ලිතො. අපි බො සත්තකා ව දෙව්‍යතමිඤ්ඤා බ්‍රහ්මා ව සමමිප්පති යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා පච්චෙකං ආරබ්භාය නිස්සාය අට්ඨාසු. අපි බො සකෙකා දෙව්‍යතමිඤ්ඤා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. පොකඤ්ඤා - කාන්ති. 2. භුමි - කාන්ති.

උට්ඨෙති<sup>1</sup> චීර විජ්තසංඛ්‍යාම පනතභාර අනණ විවර ලොකෙ,  
විතතඤ්ච තෙ සුච්ඡිතතං වජ්‍යෙ යථා පණ්ණරසාය රතතිනත්ති.

[භගවා:]

ත ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ තථාගතා එවං වජ්ඣිතබ්බා. එවඤ්ච ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ තථාගතා වජ්ඣිතබ්බා:

උට්ඨෙති<sup>1</sup> චීර විජ්තසංඛ්‍යාම සන්ථවාහ අනණ විවර ලොකෙ,  
දෙසසසු<sup>2</sup> භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො භවිස්සන්තීති.

11. 2. 8.

සකක නමසසන සුතතං<sup>3</sup>

264. සාවජ්ඣයං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මාතලීසංඛ්‍යාහකං ආමනෙතසි:  
යොජෙති සම්ම මාතලී, සහස්සයුතතං ආජඤ්ඤරථං. උය්‍යානභූමිං ගච්ඡාමි  
සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං භද්දන්තවාති ඛො භික්ඛවෙ මාතලී සංඛ්‍යාහකො සකකස්ස දෙවා-  
නම්ඤ්ඤ පටිසසුචා, සහස්සයුතතං ආජඤ්ඤරථං යොජෙච්ඡා සකකස්ස  
දෙවානම්ඤ්ඤ පටිවෙදෙසි: සුතෙතා ඛො තෙ මාරීස සහස්සයුතෙතා ආජඤ්ඤ-  
රථො යස්සදුති කාලං මඤ්ඤසීති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ වෙජ්‍යන්තපාසාදු ඔරුහනෙතා  
පඤ්ඤිකො<sup>4</sup> සුදං පුපුඤ්ඤා නමස්සිති. අථ ඛො භික්ඛවෙ මාතලීසංඛ්‍යාහකො  
සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣානාසි:

තං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ව බතතීයා,  
වතතාඤ්ච ව මහාරුජා තිදසා ව යසසිනො,  
අථ කො නාම සො යකෙඛා යං ත්වං සකක නමස්සිති.

[සකෙකා:]

මං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා සබ්බෙ භූමවා ව බතතීයා,  
වතතාඤ්ච ව මහාරුජා තිදසා ව යසසිනො.

අභඤ්ච සීලසම්පන්නෙ විරරන්තසමාහිතෙ,  
සම්මා පබ්බජිතෙ වජ්‍යෙ බ්‍රහ්මචරියපරායතෙ.

යෙ භගවා, පුඤ්ඤකරු සීලවනෙතා උපාසකා,  
ධම්මෙන දුරං පොසෙන්නි තෙ නමස්සාමි මාතලීති.

[මාතලී:]

සෙට්ඨා හි කීර ලොකස්මිං යෙ ත්වං සකක නමස්සසි,  
අභවෙති තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සසි වාසවාති.

[ථෙරු:]

ඉදං වච්ඡාන මසවා දෙවරුජා සුජම්භති,  
පුපුඤ්ඤා නමස්සිච්ඡා පමුඛො රථමාරුහිති.

1 උට්ඨෙති - සහ. - PTS. සි1,2. 2. දෙසෙභු - PTS. 3. පඨමසකක - සුතතං, සහ. භගවට්ඨෙතා සුතතං. ම.ජ.සං. 4. අඤ්ඤිකා කවා - මජ්ඣ.



## 11. 2. 9.

දුතියසකකනමයසන සුතතං.<sup>1</sup>265. සාවඤ්ඤියං—<sup>2</sup>

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු මාතලීහඛාහකං<sup>3</sup>  
 ආමනෙතාසි: යොජෙහි සම්ම මාතලී, සහසායුතතං ආච්ඤ්ඤරථං. උය්‍යානතුමිං  
 ගව්‍යංම සුභුමිං දස්සනායාති.

එවං භග්ගතවාසී බො භික්ඛවෙ මාතලීහඛාහකො සකකසා  
 දෙවානම්නෙදුසා පටිසසුචා සහසායුතතං ආච්ඤ්ඤරථං යොජෙඤ්ඤා සකකසා  
 දෙවානම්නෙදුසා පටිවෙදෙසි: සුතෙතා බො තෙ මාරිස, සහසායුතෙතා  
 ආච්ඤ්ඤරථො යසාදති කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්නෙදු වෙජ්‍යතාපාසාද ඔරුහනෙතා  
 පඤ්ඤිකො<sup>4</sup> සුදං භගවතනං තමසාති.

අථ බො භික්ඛවෙ මාතලීහඛාහකො සකකං දෙවානම්නෙදුං ගාථාය  
 අජ්ඣාසාසි:

යං හි දෙවා මනුසා ව තං තමසානති වාසව,  
 අථ කො තාම තො යකෙබ්බා යං චං සකක තමසාසීති?

[සකෙකා:]

යො<sup>5</sup> ඉධ සම්මාසම්මුඤ්ඤො අසම්මි ලොකෙ සදෙවකෙ,  
 අනොනොමං සථාරං තං තමසාමි මාතලී.

යෙසං රුගො ව දෙසො ව අවිජ්ජා ව විරුජ්ජා,  
 බිණ්ණාසවා අරහනො තෙ තමසාමි මාතලී.

යෙ රුගදෙසවිතයා අවිජ්ජාසමතිකකමා,  
 සෙබ්බා<sup>6</sup> අපචයාරුමා අපමනනානුසිකකරො,  
 තෙ තමසාමි මාතලී.

[මාතලී:]

කෙට්ඨා හි කීර ලොකසම්මං යෙ චං සකක තමසාසි,  
 අහමපි තෙ තමසාමි යෙ තමසාසි වාසවාති.

[පෙරා:]

ඉදං වච්ඡාත මසවා දෙවරුජා සුජලපති,  
 භගවතනං තමසාසිචා පමුඛො රථමාරුභීති.

## 11. 2. 10.

තනිසසකකනමයසන සුතතං.<sup>7</sup>

266. එවං මෙ සුතං:<sup>8</sup> එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ  
 අනාථපිණ්ඩකසා ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසි භික්ඛවොති.  
 හදනෙතා තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

1. සථාරවඤ්ඤායුතතං - මජ්ඣ. 2. සාවඤ්ඤියං ජෙතවනෙ - ම, 3. මාතලී. සඛාහකං.  
 කථාච්ච 4. අඤ්ඤරථං කථා - මජ්ඣ. 5. සො - PTS. 6. සෙබ්බා - මජ්ඣ. සො.  
 7. සඛාසවඤ්ඤායුතතං - මජ්ඣ. 8. සාවඤ්ඤියං ජෙතවනෙ තත්‍ර - පට - එතදවොච - මජ්ඣ.

භූතපුබ්බං භීතබ්බෙව සකකොදොවනමිදෙදු මාතලීසඛිතාහකං  
ආමනෙතසි: යොජෙහී සමම මාතලී, සහසංයුතතං ආජ්ඣාදුරුථං උය්‍යානභූමිං  
ගච්ඡාම සුභූමිං දස්සනායාති.

එවං භද්දන්තවාති බො භීතබ්බෙව, මාතලී සඛිතාහකො සකකස්ස දොවන-  
මිදෙදුස්ස පටිසසුචා සහසංයුතතං ආජ්ඣාදුරුථං යොජෙච්චා සකකස්ස  
දොවනමිදෙදුස්ස පටිවෙදෙසි: සුතෙතා බො තෙ මාරිස, සහසංයුතෙතා  
ආජ්ඣාදුරුථො, යස්ස' දුතී කාලං මඤ්ඤාසීති. අථ බො භීතබ්බෙව සකකො  
දොවනමිදෙදු වෙජ්ඣන්තපාසාදු ඔරොහනෙතා පඤ්ඤාලිකො සුදං භීතබ්බසඛිතං  
තමස්සාති. . අථ බො භීතබ්බෙව, මාතලී සඛිතාහකො සකකං දොවනමිදෙදු-  
ගාථාහී<sup>1</sup> අජ්ඣාසාසි:

තං හි එතෙ තමස්සෙය්‍යං පුතීදෙහසං තරු,  
භීච්ඡාතා කුණ්ටසෙවතෙ<sup>2</sup> බුප්පිපාසා<sup>3</sup> සමප්පිතා.

කීන්ත්‍ර තෙසං පිහසෙසි අනාගාරුත වාසව,  
ආචාරං ඉසිතං<sup>4</sup> බ්‍රාහ්මී තං සුඤ්ඤාම වචො තවාති.

[සකකො:]

එතං තෙසං පිහසාමි අනාගාරුත මාතලී,  
යමො ගාමා පකකමනති අතපෙකකා වජ්ජනී තෙ.

ත තෙසං කොට්ඨ ඔපෙනති ත කුමෙහ<sup>5</sup> ත බලොපිගං<sup>6</sup>,  
පරනිට්ඨිතමෙසානා<sup>7</sup> තෙත යාපෙනති සුබ්බතා,  
සුමන්තමනනිතො ධීරු කුණ්ටිභූතා සමඤ්ඤරු.

දොවං විරුද්ධා අසුරෙහි පුථු ඉවා ව මාතලී,  
අවිරුද්ධා විරුද්ධෙසු අතතදණෙසු නිබ්බුතා,  
සාදනෙසු අතාදතා තෙ තමස්සාමි මාතලීති.

[මාතලී:]

සෙට්ඨා හි කිර ලොකසමිං යෙ චං සකක තමස්සාසි,  
අහමිපි තෙ තමස්සාමි යෙ තමස්සාසි වාසවාති.

[පෙරා:]

ඉදං සුචාත මඤ්චා දොවරුජා සුජ්වපති,  
භීතබ්බසඛිතං තමස්සාසි පමුබො රථමාරුහිති.

සකතවතවග්ගො දුතීයො.

තමුද්දානං:

වතපදෙත<sup>8</sup> තයො වුතතා දුට්ඨාදුරු රුමනෙය්‍යකං,  
යජමාතඤ්ච වජ්ජනා තයො සකකතමස්සාසාති.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 2. කුණ්ටසෙවතෙ - මජ්ඣ. කුණ්ටසෙවතෙ - කස්ථි,  
3. බුප්පිපාස - මජ්ඣ. 4. ඉසිතං - PTS. 5. කුමො - සෘ. PTS. 6. කලොපිගං -  
මජ්ඣ. සෘ. 7. පරිනිවර්තනමෙසානා - සෘ. 8. දොව රක - මජ්ඣ. PTS.

### 3. සකතපඤ්චකං

11. 8. 1.

කුච්චා<sup>1</sup> සුතනං

267. <sup>2</sup>ඵචං මෙ සුතනං: ඵකං සමයං භගවා ඝාචජ්ඣයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ යෙන භගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනනං අභිවාදෙචා: ඵකමනනං අට්ඨාසි. ඵකමනනං සිතො බො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

කිංසු කුච්චා<sup>3</sup> සුඛං සෙති කිංසු කුච්චා<sup>3</sup> ත සොචති,  
කිසසස්ස<sup>4</sup> ඵකධම්මස්ස වධං රෙවෙසි තොතමාති.

[භගවා:]

කොධං කුච්චා<sup>3</sup> සුඛං සෙති කොධං කුච්චා<sup>3</sup> ත සොචති,  
කොධස්ස විසමුලස්ස මධුරග්ගස්ස වාසව,  
වධං අරියං පසංසනති තං හි කුච්චා<sup>3</sup> ත සොචති ති.

11. 8. 2.

දුබ්බණ්ණිය සුතනං

268. ඝාචජ්ඣයං—<sup>5</sup>

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානග්ගේ යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ ආසතෙ නිසිනෙතා අගොසි. තත්ත සුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො, අයං යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ ආසතෙ නිසිනෙතාති<sup>6</sup> යථා යථා බො භික්ඛවෙ, දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති, තථා තථා සො යතෙබ්බා අභිරුපතරෙ වෙච්ච හොති දස්සනීයතරෙ ච පාසාදිකතරෙ ච

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා යෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ තෙත්තපසඛකම්සු. උපසඛකම්චා සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ ඵතදවොචු: ඉධ තෙ මාරිස අඤ්ඤාතරො යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො තුලිගාකං<sup>7</sup> ආසතෙ නිසිනෙතා. තත්ත සුදං මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති: අච්ඡරියං වත හො අබ්බුතං වත හො අයං යතෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ ආසතෙ නිසිනෙතාති. යථා යථා බො මාරිස දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති බියනති විපාවෙනති, තථා තථා සො යතෙබ්බා අභිරුපතරෙ වෙච්ච හොති දස්සනීයතරෙ ච පාසාදිකතරෙ වාති. සො හි නුත මාරිසා කොධානකොධා යතෙබ්බා භවිස්සති ති.

1. ජෙතා, සුතනං. - මජ්ඣ. PTS. 2. ඝාචජ්ඣයං ජෙතවනො - මජ්ඣ. 3. ජෙතා - මජ්ඣ. PTS. 4. කිසසස්ස - මජ්ඣ. 5. ඝාචජ්ඣයං ජෙතවනො, තත්ත මො - පෙ - ඵතදවොච - මජ්ඣ. 6. නිසිනෙතා හොති. PTS. 7. සකකස්ස දෙවානම්ඤ්ඤ - මජ්ඣ.

අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ යෙන සො කොධහකෙබ්බා යකෙබ්බා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා එකංසං උතතරුසඬහං කරිච්චා දක්ඛිණජාණ්ණමණ්ඩලං පඨවියං නිහන්චා යෙන සො කොධහකෙබ්බා යකෙබ්බා තෙතඤ්ජලිං පණ්ණමෙච්චා තික්ඛනතුං නාමං සාවෙසි: සකෙකා'හං<sup>1</sup> මාරිස දෙවානම්ඤ්ඤෙ, සකෙකා'හං<sup>2</sup> මාරිස දෙවානම්ඤ්ඤෙති.

යථා යථා බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ' නාමං සාවෙති තථා තථා සො යකෙබ්බා දුබ්බණ්ණතරෙ වෙව අහොසි ඔකොට්ඨකතරෙ ව දුබ්බණ්ණතරෙ වෙව හුචා ඔකොට්ඨකතරෙ ව තතේවනතරධායිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ සකෙ අසතෙ නිසිදිච්චා දෙවෙ තාවතීංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත සුපහතවිතෙතා'ලි නාවතෙතන<sup>3</sup> සුචානසො,  
ත වො වීරහං කුජ්ඣාමි කොධො මෙසි තාවතිට්ඨති.

කුඤ්ඤා'හං<sup>4</sup> ඵරුසං බ්ලමි ත ව ධම්මොති නිත්තයෙ,  
සනතිග්ගණ්ණාමි අත්තාතං සමපය්සං අත්ථමත්තතොති.

### 11. 3. 3.

මායාසුතනං<sup>5</sup>

269. ඝාට්ඨපීයං<sup>6</sup>—

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, වෙපච්චිතති අසුරිඤ්ඤෙ අබාධිකො අහොසි, දුක්ඛිතො බාළුකභිලානො. අථ බො භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤෙ යෙන වෙපච්චිතති අසුරිඤ්ඤෙ තෙනුපසඬකම් හිලානපුච්ඡකො.

අගුසා බො භික්ඛවෙ, වෙපච්චිතති අසුරිඤ්ඤෙ සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං දුරතො'ව අගච්ඡන්තං. දිස්වාත සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං එතදවොච: තික්ඛිච්ඡ මං දෙවානම්ඤ්ඤෙති.

වාටෙසි මං වෙපච්චිතති සම්ඛරිමායනති. ත තාවාහං වාවෙමි යාවාහං මාරිස අසුරෙ පටිපුච්ඡාමිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්චිතති අසුරිඤ්ඤෙ අසුරෙ පටිපුච්ඡ: වාවෙමහං මාරිසා සකකං. දෙවානම්ඤ්ඤං සම්ඛරිමායනති. මා බො චං මාරිස වාවෙසි යකකං දෙවානම්ඤ්ඤං සම්ඛරිමායනති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්චිතති අසුරිඤ්ඤෙ සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං ගාථාය අජ්ඣාමාසි:

මායාචී' මහවා සකක දෙවරුජා<sup>7</sup> සුජ්මපති,  
උපෙති තීරයං සොරං ඝමිණිණි'ව සතං සමනති.

1. සාවෙති - සිවු. මජ්ඣ. ඝා. 2. සකකාහං - සහ. 3. තාවටෙවන - සහ PTS.  
4. කුඤ්ඤා න ඵරුසං බ්ලමි - මජ්ඣ. ඝා. PTS 5. සම්ඛරිමායා සුතනං - මජ්ඣ.  
6. සාවජීයං - පට - හතවා එතදවොච - මජ්ඣ. 7. මායාචී - PTS 8. දෙවරුජ - මජ්ඣ.

## 11. 3. 4.

## අවචයසුභතං.

270. <sup>1</sup>එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෛතවනො අනාථ-  
පිණ්ඩකස්ස ආණ්ණමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු සමපයොජේසුං.  
තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො සන්තීකෙ  
අවචයං අවචයතො දෙසෙති<sup>2</sup>. සො භික්ඛු ත පටිගණ්හාති.<sup>3</sup>

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිසු. උපසඤ්ඤා-  
මිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමිත්තං නිසිදිංසු. එකමිත්තං නිසිත්තං  
ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භතෙන දො භික්ඛු සමප-  
යොජේසුං. තත්තෙකො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භගවන්ත භික්ඛු තස්ස  
භික්ඛුතො සන්තීකෙ අවචයං අවචයතො දෙසෙති. සො භික්ඛු ත  
පටිගණ්හාති.

දො මෙ භික්ඛවෙ බාලා: යො ව අවචයං අවචයතො ත පස්සති, යො  
ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං ත පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ,  
දො බාලා. දො මෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා: යො ව අවචයං අවචයතො පස්සති,  
යො ව අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධම්මං පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ  
දො පණ්ඩිතා.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤා සුඛම්මායං සභායං දෙවෙ  
තාවතීංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

කොඛො වො වසමායාතු මා ව මිත්තො හි වො ජරු,  
අගරහියං මා ගරහිත්ථ මා ව භාසිත්ථ පෙසුණං,  
අථ පාපජනං කොඛො පබ්බතො වාහිමග්ගති.

## 11. 3. 5.

## අනෙකාධිසුභතං.

271. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෛතවනො  
අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන<sup>4</sup> ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු  
සමපයොජේසුං --පෙ--.

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤා සුඛම්මායං සභායං දෙවෙ  
තාවතීංසෙ අනුතයමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

මා වො කොඛො අර්ඤ්ඤා මා ව කුරුක්ඛිත්ථ කුරුක්ඛිතං,  
අනෙකාධො අවිහිංසා ව අරියෙසු වසති සදු,<sup>5</sup>  
අථ පාපජනං කොඛො පබ්බතො වාහිමග්ගති.

## සන්තප්පකං.

1. ඤාච්ඡජීයං - පප- ආරාමෙ - මජ්ඣං. 2. දෙසසසි - PTS. 3. සපාටිගණ්හාති -  
මජ්ඣං. ත පටිගණ්හාති - සසා. 4. තත්තෙ ඛො භගවා - පප- එතදවොච - මජ්ඣං, සසා,  
PTS. 5. අරියෙසු ව පටිපදා - මජ්ඣං.

**තමුඥානං:**

කිසි: දුබ්බණ්ඨෙය මායා අවචයෙන අකොඛනො,  
දෙසිතං මුඛසෙට්ඨෙන ඉදං හි සත්තපඤ්චකන්ති.

**සත්තසංයුතතං සම්පාතං.**

දෙවතා දෙවපුතෙනා ච රූපා මායෙ ච භික්ඛුනී,  
මුහුතා මුහුමණ වසිනිසො චත සකෙඛත වාසවොති.

**සගාථවග්ගො නිට්ඨිතො.**

---

# ගාථාදිපාදනුකතමණිකා

අ	පිටිමකාණි
අකතං දුක්ඛතං සෙය්‍යො	92, 94
අකමුත්තං දෙවසෙට්ඨි	386, 388
අකමිත්තං අජලිතං	242
අකෙකාධස්ස කුභො කොධො	290
අකෙකය්‍යසඤ්ඤිතො සත්තො	22
අකෙකය්‍යෙ ව පරිඤ්ඤාය	22
අභජාතස්ස වෙ තඤ්ඤි	104
අචචතං මතපුත්තාලිති	236
අචචයං දෙසයනනීතං	44, 46
අචචයනනී අගොරතතො	198
අචචයො වෙ නවිජෙජථ	44
අචෙචනනී කාලා තරයනනී	
රතනීයො	6, 120
අච්ඡරගණසංඝස්ථිං	58
අච්ඡෙච්ඡි තණ්හං ගණසංඝවාටි	230
අජ්ජ පණ්ණරතෙ විසුද්ධියා	312
අජෙලකා ව ගාවො ව	144
අජ්ජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි	262
අඤ්ඤාථා සත්තමත්තාතං	44
අඤ්ඤාත ව කෙවලිතං මහෙසිං	
	298, 300, 308
අඤ්ඤා වෙ පුරිසො රුජ	176
අනීතං නාහුසොවනනී	10
අත්තාතං ත දදෙ පොසො	82
අත්තාතං වෙ පියං ජඤ්ඤා	136
අථ අග්ගි දිවා රතනීං	88
අථ අනෙතන ජගති	56
අථ සට්ඨිනීසසිතා සවිතකකා	334
අථායං ඉතරා පජා	278
අත්ථස්ස පතත්ථං හදයස්ස සනත්ථං	230
අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො	382
අභි නිස්සරණං ලොකෙ	234
අභි සකසකුලෙ ජාතො	244
අඬා පජාතාසි මමෙතමාසුං	260
අඬා සුසිට්ඨං සුහුතං මම සිද්ධං	300
අඬා මං යකඛ ජාතාසි	366
අනඛගණස්ස පොසස්ස	364
අනතතදස්සි හගවා හමිසම්	260
අනත්ථසංගිතං ඤාතො	188

අ	පිටිමකාණි
අනාගතපප්පයාය	10
අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා	354
අනිච්චා වත සංඛාරා	284
අනිච්චතඤ්ඤා භාවෙහි	336
අතතො වෙ අගං යකඛ	102
අනුට්ඨිතං අවායාමං	386, 388
අතොමිතාමං නිපුණත්ථදස්සිං	58
අත්තකෙතාසිපත්තායා	136
අත්තලිකවිතො පාසො	204
අත්තො ජට්ඨා ඛති ජට්ඨා	26, 294
අකුකාරෙ පුරෙ ගොති	314, 316
අනතං පාතං බාදනීයං	182
අනතදෙ ඛලදෙ ගොති	56
අනතමෙචාහිතඤ්ඤා	58, 110
අපාරාතා තෙසං අමිතස්ස ආරා	252
අපුඤ්ඤා පහම් මාරො	208
අපං හි එතං තහි දීඝමාසු	258
අපමනෙතා අයං කලි	270, 274
අපමනෙතා උභො අතෙ	160, 164
අපමාසු මුහුස්සාතං	198
අපමෙය්‍යං පමිතනෙතා	268
අපමෙය්‍යෙ පච්චෙච්ඡනනී	36, 38
අබලතතං බලං ආහු	394, 398
අභයං යාවමිතාතං	404
අභිධාවථ හඤ්ඤා තෙ	372
අභුඤ්ඤා හිකඛසි හිකඤ්ඤා	18, 20
අච්චවුට්ඨෙය්‍යං පුච්ඡනනී	224
අමනුස්සට්ඨාතෙ උදකං ව සිතං	168
අමම න බ්‍යාහරිස්සාමි	374
අරහිං පජ්ඣාසි සතො හවාසි	352
අරහි විය මෙජ්ජ බායති	356
අරඤ්ඤා රුකඛමුලෙ වා	392
අරඤ්ඤා විහරතතාතං	10
අරතනෙත සිතිභුතෙ	318
අරතං සුගතො ලොකෙ	226, 228
අලඬා තත්ථ අස්සාදං	224
අලසස්ස අනුට්ඨාතා	386, 388
අවිහං උපපත්තාසෙ	62, 114
අසත්තා කිර මං ජමමා	314, 316

අ	පිටපිඛනාති
අඤ්ඤානෙත විෂයතන	284
අසුභාය විතතං භාෂවති	336
අක්කමෙධං පුරිසමෙධං	144
අක්කොච ජණේණ නිබ්බොගො	314, 316
අභංගු ධිලසමපනෙන	416
අනු පුරෙ ධම්මපදෙසු ඡන්දො	360

ආ	
ආකිණ්ණපුදො පුරිසො	364
ආදින්නං කිං දදං අන්නං	64
ආදින්නස්මිං අභාරස්මිං	56
ආයාචනං භාරවො බ්‍රහ්මදෙවො	274
ආයුං ආරොගියං වණ්ණං	160
ආරභවිටියං පතිතතතං	354
ආරභප නිකම්මප	280, 282
ආරුමවෙනසා වතවෙනසා	414
ආරුමරොපා වතරොපා	60
ආලම්බිකා ව සොමා ව	246
ආනුතෙය්‍යො වෙදගු භාවිතතො	256

ඉ	
ඉඛ්ඤා අඤ්ඤා පි පුට්ඨස්ස	382
ඉච්ඡාය ඛජ්ඣති ලොකො	76
ඉතිහෙතං විජානාම	62
ඉතො ඛතිඛා පාසණධා	244
ඉච්ඡිතාචො කිං කසිරු	234
ඉච්ඡිති හි එකච්ඡියා සෙය්‍යා	158
ඉදං චිත්තාන මකවා	416, 418
ඉදං සුත්තාන මකවා	420
ඉදං හි ජාභු මෙ දිට්ඨං	278
ඉදංහි තං ජෙතවතං	104, 106
ඉධ ඡිද්ධිතමාරිතෙ	126
ඉධාගමා විජ්ජුපභා සවණ්ණං	54
ඉඤ්ඤො සකක සුචී ව	384
ඉමිතා පුතිකායෙන	238
ඉසයො සමබරං පතනා	404
ඉසිනං අභයං තප්ථි	404
ඉස්සන්ධං බලවිටියඤ්ඤා	182

උ	
උග්ගපුත්තා මහියාසා	332
උච්චාවචෙහි වණ්ණෙහි	132
උච්චෙහි හිතවු කිං සෙසි	354

උ	පිටපිඛනාති
උච්චෙහි වීර විජිතසඛ්‍යාම	250, 416
උජ්ජකො නාම සො මග්ගො	58
උභං අධො ව තිරියඤ්ඤා	222
උපකො පලගණකා ව	62, 114
උපධිසු ජනා ගහිතාසෙ	334
උපනීයති ජිවිතමපමාසු	4, 104
උභො පුඤ්ඤඤා පාපඤ්ඤා	136
උභින්නං කිකිච්ඡන්නං	290, 292
උභින්නං කිකිච්ඡන්නානං	396, 398
උභින්නමන්ධං වරති	292, 394, 398

උ	
එකකා මගං අරඤ්ඤා	360
එකකො නං අරඤ්ඤා	360
එකමුලං ද්විරාවධං	58
එඤ්ඤිතසං කිසං වීරං	32
එතඤ්ඤා සමතිකකම්ම	208
එතං තෙසං පිභයාමි	420
එතදෙව අභං මඤ්ඤා	394, 396
එතදෙව තිතිකතාය	394, 398
එතං දළභං ඛකිතමාසු ධිරු	144
එතං සම්මග්ගතා යඤ්ඤා	144
එතං හි යජමනස්ස	144
එතාහි තිහි විජ්ජාහි	298
එත්ථ දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	314
එවං ඛකා ව ධාතුයො	244
එවං ජර ව මව්චු ව	186
එවඤ්ඤා මං විහරන්තං	332
එවං ධම්මා අපකකම්ම	110
එවං බුඛං සරන්තානං	392
එවං විජිතසඛ්‍යාමං	342
එවං වීරත්තං බෙමතනං	206
එවං විහාරී බ්‍රහ්මොධ හිතවු	230
එවං සබ්බසම්පන්නං	348
එවං සුදෙසිතෙ ඛසම්ම	316
එවමාදිපිතො ලොකො	56
එවමෙතං තද අසි	64, 116
එවමෙතං පුරුණානං	64, 116
එවමෙසා කසි කට්ඨා	308
එසා අනතරධායාමි	240
එසුපමා දළෙලි බ්‍රාහ්මණස්ස	90
එසො හි තෙ බ්‍රාහ්මණී	
බ්‍රහ්මදෙවො	256



බ	පිට්ඨකකානි
ඔසං නිමොක්ඛං උපජියති	10
ඔසංසං භි නිජරණන්තං	346
<b>ක</b>	
කච්චි තෙ කුටිකා නභි	16
කච්චි නිං අනිසො භික්ඛු	102
කති ජ්ඤෙ කති ජහෙ	6
කති ජාගරතං සුභතා	6
කති ලොකසමිං ජිද්දති	80
කති ලොකසමිං පච්ඡෙත්තං	28, 88
කතිහං චරෙය්‍ය සංඝෙදො	14
කථා දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	312
කථං නිං අනිසො භික්ඛු	104
කථං නු දුති පුච්ඡෙත්තං	382
කථං විහාරි බහුලොධ භික්ඛු	230
කථං සු තරති ඔසං	382
කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං	382
කප්පො ච තෙ බභුවරෙ	
අහොසිං	260
කමමං විජ්ජා ච ධම්මො ච	
	60, 104, 106
කසිරු වෙ කසිරුපේතං	92, 94
කරණීය මේතං මුහුත්තේත	90
කසි උදයො දෙවතිනො	330
කසො කුචං ධම්මපදනි භික්ඛු	360
කසංකො පටිජානාසි	308
කසංචට්ඨා න විජ්ජන්ති	44
<b>කා</b>	
කාමං ඤෙඤාකු වා මා වා	394, 398
කාමරුගෙන ඛයාමි	336
කායගුණො වච්ඡගුණො	308
කායෙන සංවරෙ සාධු	138
කාරයෙ අයුමෙ රමෙම	182
කාලං වොහං න ජානාමි	18, 20
කාලෙ පටිසං නාගදත්ත	358
කාවෙය්‍යමත්තා විවරිත්ත	350
<b>කි</b>	
කිං දදෙ බලදෙ හොති	56
කිං සු අජරසා සාධු	66
කිං සු අලසං අතලසඤ්ච	82
කිං සු ඉසාරියං ලොකෙ	80
කිං සු උප්පත්තං සෙට්ඨං	78
කිං සු උප්පථො අකානො	70
කිං සු ජනෙති පුරිසං	68

කි	පිට්ඨකකානි
කිංසු ජරති කිං න ජරති	80
කිංසු කාමා සුඛං සෙති 76, 88, 422	
කිංසු දුතියා පුරිසස්ස හොති	70
කිංසු නිදුතං ගාථානං	70
කිංසු පටිසනො මිත්තං	66
කිංසු ඛිකුති පාථෙය්‍යං	82
කිංසු මාහා පිතා භාතා	84
කිංසු යාව ජර සාධු	66
කිංසු රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
කිංසු ලොකසමිං පච්ඡෙත්තො	82
කිංසු වජ්ජි මනුස්සානං	66
කිංසු සංයොජනො ලොකො	72
කිංසු සබ්බං අනුභවි	72
කිංසු සම්බන්ධිතො ලොකො	74
කිංසු ගරන්තං වාරෙන්ති	80
කිංසුධ භිතා ජනතා අතෙකා	80
කිංසුධවිත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං	
	78, 380
කිං සොප්පසි කිනාහු සොප්පසි	196
කිට්ඨෙත්ත මෙ අභිගතං	248
කිඤ්චාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං	268
කිත්තාහං කුටිකං මුමි	16
කිනාහු උද්දියං මුණ්ඩාසි	242
කිනාහු ජාතිං න රෙවෙසි	240
කිනාහු තෙසං පිහයසි	420
කිනාහු නිං ගතපුත්තාච	236
කිනාහු සත්තො' ති පච්චෙසි	246
කිනාහු සත්තරමානො ච	96
කිනාහු සීහොච තදසි	202
කිමත්ථකාමො ත දදෙ	82
කිමෙම කතා රුජගහ	378
කිසමිං ලොකො සමුප්පන්නො	76
<b>කි</b>	
කිදිසො තෙසං විපාකො	60, 62
<b>කු</b>	
කුකකුලා උබ්බතො තාන	372
කුතො සරු නිවත්තන්ති	30
කුද්ධොහං ථරුසං මුමි	424
කුමහකාරෙ පුරෙ අසිං	64, 116
කුමෙමා ච අභිනාති සකෙ කපාලෙ	14
කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය වරන්තො	278
කුලාවකා මාතලී සිඛිලිසමිං	400
කුසලී භාසසි තෙසං	62, 114
කුසො යථා දුග්ගතිනො	92

නො	පිටියකොට්ඨාස
කෙ ව නෙ අතරු සංඛං	62
කෙනෙයු උඩ්ඞිතො ලොකො	74
කෙනෙයු නිසති ලොකො	72
කෙනෙයු පිහිතො ලොකො	74
කෙනෙයු ඛජ්ඣති ලොකො	76
කෙනෙයු ඛහාගතො ලොකො	74
කෙනායං පකතො සතො	246
කෙනාසි දුමමතො තාත	226
කෙනීදං පකතං බිමබං	244
කෙ හු කමමන්තා කසිරන්ති	320
කෙනෙස යඤ්ඤෙ විපුලො	
ඉහග්ගතො	38
කෙසං දිවං ව රතො ව	60
කෙසු න මාතං කසිරුථ	318
කෙසුධ අරණං ලොකෙ	84
<b>කො</b>	
කොධං ජගෙ විපප්පකෙය්-	
මාතං	42, 46
කොධං කිඤ්ඤං සෙති	78, 88, 422
කොසුධ තරති ඔසං	100
<b>ඛ</b>	
ඛතතියං ජාතිකමපන්නං	130
ඛතතියො දිපදං සෙට්ඨො	12
ඛතතියො බ්‍රාහ්මණො වෙසො	296
ඛතතියො සෙට්ඨො ජතෙනසම්	276
<b>ග</b>	
ගඛ්ඤාය සොතසම් ගතිත්තාං	260
ගඤ්ඤා ඉසිතං විරදිකඛිත්තාං	404
ගමනෙත න පභ්‍යබ්බො	120
ගමතිරං භාසසි වංචං	64
ගමතිරං වංචසි වංචං	116
ගමතිරපඤ්ඤෙ මෙධාචී	340
ගමතිරරුපෙ ඛහුභෙරවෙ වතෙ	322
<b>ගා</b>	
ගාථාභිනිතමෙම අභොජනෙය්-	
	298, 300, 308
ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤෙ	132, 414
<b>ගි</b>	
ගිරිදුග්ගවරං වෙතං	354
<b>ච</b>	
චක්කවත්ති යථා රුජා	342
චතුචක්කං නවදාරං	30, 120

ව	පිටියකොට්ඨාස
චත්තාරෙ ව පටිපන්නා	414
චත්තාරෙ ලොකසම් පජ්ජාතා	28, 88
චජ්ජමසො ව වෙණු ව	106
චජ්ජෙ යථා විගතවලාභකෙ	
තභෙ	350
චරන්ති බාලා දුමමධා	110
චරකා බහු භෙරවා බහු	194
<b>වා</b>	
වාතුගුසිං පඤ්චදසිං	370, 372
<b>වි</b>	
විත්තසම් වසිභුතාමිති	240
විත්තෙත නිසති ලොකො	72
විරසං වත පසාමි	1, 104
<b>වො</b>	
වොරං හරන්නං වාරෙන්නි	82
<b>ජ</b>	
ජඤ්ඤාගසා විතයා	854
ජඤ්ඤා නිදනං ගාථාතං	70
ජ ලොකසම් ජිද්ධති	80
ජසු ලොකො සමුප්පන්නො	76
ජිද්ධ සොතං පරික්කමම	92, 94
<b>ජෙ</b>	
ජෙඤ්ඤා බිලං ජෙඤ්ඤා පලිසං	48
ජෙඤ්ඤා තඤ්ඤා වරත්තඤ්ඤා	30, 120
ජෙඤ්ඤා මච්චිතො සෙනං	222
<b>ජ්</b>	
ජ්ඣං න සමෙක නපි භෙමි	
සොතඤ්ඤා	202
ජ්වලා පඤ්ච රුජාතො	170
ජයං වෙ මඤ්ඤාති බාලො	292
ජයං වෙරං පසවති	154
ජරු අජරකා විත්තං	70
<b>ජා</b>	
ජාතසා මරණං භොති	240
<b>ජී</b>	
ජීර්ණා වෙ රුජරුථා සුචිත්තා	134
<b>ජෙ</b>	
ජෙගුච්ඡි නිපකො භික්ඛු	126

කි	පිට්ඨකකානි	ත	පිට්ඨකකානි
කිඤ්ඤා රථඤ්ඤා විතතඤ්ඤා	84	තසමා හවෙ ලොකවිදු සුමේධො	120
ඨ		තසමිං පසන්නා අවිකම්පමානා	256
ඨානං හි ටිඤ්ඤාති බාලො	158	තසසා තං දෙසයන්නාසා	340
ඨානං හි සො මනුස්සිඤ්ඤා	132	තසසා සොකපරෙතසා	222
ඨි		තසසා යො ජායති පොසො	158
ඨිතෙ මජ්ඣිමනිකෙ කාලො	14	තසෙව තෙන පාපියො	290, 292 394, 398
න		තා	
තං හි එතෙ තමෙසෙය්‍යං	420	තාදිසො පුරිසො රුජ	174, 176
තං තමෙසානති තෙවිජ්ජා	416	තාච්ඡිංසා ච යාමා ච	242
තං හිසස ගජ්ජිතං ගොති	184	නී	
තග්ග මෙ කුට්ඨිකා තසි	16	නීති විජ්ජාති සම්පන්නො	298
තඤ්ඤා කම්මං කතං සාධු	110	තු	
තඤ්ඤා පන අපට්ඨිතානිකං	378	තුණ්හි උත්තරිකෙ භොගි	374
තඤ්ඤා හි තාදුකත්‍රං තථා		තුණ්හිතුතො හම්මං කිට්ඨං	312
විමුත්තං	42	තෙ	
තණ්හා ජනෙති පුරිසං	68	තෙ වෙතසා අනුපරියෙති	348
තණ්හාධිපන්නා වත සීලබ්බා	52	තෙ මහෙසු ත මීනති	36
තණ්හාය උබ්බිතො ලොකො	74	තෙවිජ්ජා ඉඤ්ඤාපත්තා ච	264
තණ්හාය නීයති ලොකො	72	තෙසං දිවා ච රතෙනා ච	60
තඤ්ඤා විතතං පණ්ණිමෙති	351	තෙසු උසුකකජාතෙසු	30
තත්‍ර භික්ඛවො සමාදහංසු	48	තෙ හි පාරං ගමිසානති	98
තථාගතං අරහන්තං	94, 96	තෙ හි සොඤ්ඤා ගමිසානති	98
තථාච්ඡිං සීලවිතතං වදන්ති	100	ද	
තථෙව බන්ධනසොරම්මං	182	දණ්ඩා ච නිර මෙ සෙය්‍යා	314, 316
තථෙව සඤ්ඤා සුතවා	184	දදන්ති භෙකෙ විසමෙ නිවිට්ඨා	38
තදුසි යං හිංසනකං	284	දදුලුමානා ආගක්ඛං	232
තපොකම්මඤ්ඤා තාගො ච	200	දබ්බො විරරතතසමානිතො	334
තපොකම්මා අපකම්මම	188	දහරු තිං රුපවතී	238
තපො ජිගුච්ඡාය ආයුත්තා	128	දහරෙ පුරිසො රුජා	146
තපො ජිගුච්ඡාය සුසංවුත්තන්තා	126	දළිඳො පුරිසො රුජ	174
තමෙව වාචං භාසෙය්‍ය	338	ද	
තයො සුපණ්ණා වතුරෙව හංසා	268	දානඤ්ඤා සුඛඤ්ඤා සමානමානු	38
තසමා අබ්බිලොඨ පටානවා	334	දි	
තසමා හි අත්ථකාමෙන	254	දින්නං සුඛච්ඡාය ගොති	56
තසමා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං	136, 170, 178	දිවා විහාරා නික්ඛම්ම	344
තසමා හි පණ්ණිතො පොසො	60, 104, 106, 132, 186	දි	
තසමා විනෙය්‍ය මචෙත්ථරං	36, 58, 110, 114	දී	
තසමා සද්ධාඤ්ඤා සීලඤ්ඤා	414	දීසමායුමනුස්සානං	198
තසමා සතඤ්ඤා අසභාඤ්ඤා	36		

ද	පිටිය බහානි
දුක්කරං දුතතිකිකධංඤා	14
දුක්කරං වාපි කණෙනති	90
දුක්කමෙව හි සමොහානි	246
දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො	358
දුග්ගමෙ විසමෙ වා පි	90
දුග්දං දදමානානං	36
දුපෙසාසං කචා අත්තානං	118, 364
දුලලහං වා පි ලහනති	90
දුස්සමාදහං වාපි සමාදහනති	90

## ද

දුරෙ ඉතො මුග්ගමණි මුග්ගලොකො	256
-----------------------------	-----

## ඳ

ඳෙව් විරුද්ධා අසුරෙහි	420
ඳාසතතති ගොතම පුඤ්ඤකමා	258
ඳො කසාපා ව මාසො ව	96

## ධ

ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං	170
ධනඤ්ජානි ව අකෙසාසං	306
ධමමං වරෙ සො'පි සමුඤ්ජනං	වරං 36
ධමමො රතඳො මුග්ගමණි සීලතිස්සො	302, 328

## ධි

ධිරො ව විඤ්ඤා අධිගමම හොගෙ	168
---------------------------	-----

## න

න අඤ්ඤත්ත භගවතා	61, 114
නගස්ස පස්සො අාසිතං	348
න තං කමමං කතං සංඛු	110
න තං දළහං බක්කිතමාත්තං ධිරං	144
න තස්ස පච්ජා න පුරුක්ඛමණි	256
න තත්ථ භන්තිං භුමි	186
න තෙ කාමා යාති විත්තාති	
	ලොකෙ 42
න තෙසං කොට්ඨි ඔපෙතති	420
න තෙ සුඛං පජානන්ති	10, 358
න තෙහි යතනා කිලිනති	372
නත්ති අත්තසමං පෙමං	12

න	පිටිය බහානි
නත්ති කිලිවං මුග්ගමණියා	90
නත්ති දුති පුතාචාසො	358
නත්ති නිස්සරණං ලොකෙ	232
නත්ති පුත්තසමං පෙමං	12
න තං බාලෙ විජානාසි	10, 858
නදන්ති වෙ මහාචරි	202
නදිතිරෙසු සණ්ඨානෙ	358
නදති පුත්තෙති පුත්තමා	12, 196
නදන්තා නදති වෙව	24
නද්දිසංයොජනො ලොකො	74
නද්දිසමිඛිකිනො ලොකො	74
නද්දිහවපරිකට්ඨා	4
න පච්චතීකසාතෙන	320
න මුග්ගමණො සුඤ්ඤිති කොට්ඨි	

ලොකෙ 296

නහං ඵලෙය්හ පඨවි චලෙය්හ 194

න මහේසා සයාමි තා පි කාවෙය්හ-

මහෙය්හ 202

න මාතකාමස්ස දමො ඉධත්ති 8, 52

න මාත මුග්ගමණි සංඛු 318

න මෙ මාරිස සා දිට්ඨි 261

න මෙ වතස්මිං කරණීයමෙති 322

නමො තෙ බුද්ධචරිත්තු 94, 96

න යත්තිනං නපි යත්ති වාදිනං 322

න යන්ති වෙ මහා චරි 230

නයිදං අත්තකතං ඛිමං 244

නයිදං භාසිතමත්තෙන 44

න වණණරූපෙනතරෙසුජාතො 148

න වෙ ධිරං පකුබ්බන්ති 44

න සන්ති කාමා මත්තරෙසු නිව්වා 42

න සබ්බසො මනො නිවාරයෙ 26

න සුපතනවිත්තොමිති 424

න භරුමි න භාසාමි 364

නහි නුතිමස්ස සමණස්ස 304

නහි පුත්තො පතිවාපි 374

නහි මෙය්හ මුග්ගමණි 304, 306

නහි සොචති භික්ඛු කදාපි 334

## නා

නාගනාමොසි භගවා 344

නාච්චන්ති අනොරත්තා 198

නාඤ්ඤත්ත බොජ්ඣංගා තපසා 102

නා පුසන්තං පුසති 24

නාමං විත්තංඤා තණ්හා ව 76

නාහං භයා න දුබ්බලා 394

නා	පිටියකිකානි
තාමං සබ්බං අනුභවි	72
තාහු අසාසපසාසො	284
නි	
නිකකිනනං අරතී වෙව	352
නිකකිනනං වත මං සතතං	332
නිවං උත්‍රස්සාමිදං විතතං	102
නිඤ්ඤං තඤ්ඤි විජලතිකා	14
නිඤ්ඤං තඤ්ඤි විජලතිකා	14
නිබ්බාණං භගවා ආග	374
නිරයං තීරව්ණිතයොතිං	62
නෙ	
තෙතං තව පතිරූපං	204
තෙව තං උපජ්ජාම	366
තෙසා සහා යත් තසනති	
සනෙතො	330
නො	
තො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ	392
තො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ	392
ප	
පකුටිකො කාතියානො නිගණ්ඨා	126
පටිගච්චෙව තං කසිරු	110
පජේතකකරො අතිවිජ්ඣා ධම්මං	346
පඤ්ඤාමගුණා ලොකෙ	32
පඤ්ඤා ජාගරතං සුතතා	6
පඤ්ඤා ජ්ඤෙ පඤ්ඤා ජගෙ	6
පඤ්ඤා වෙදා සතං සමං	52
පඤ්ඤා ලොකසම්මං පජේතානො	84
පටිසොතගාමිං නිපුණං	248
පථමං කල්පං භොති	366
පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤානො	126
පතිරූපකාරී බුරවා	382
පතිරූපකො චිත්තනිකාකුණ්ඩලොව	148
පද්මං යථා කොකතදං සුගතං	152
පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස	212
පමාදමනුසුඤ්ඤානති	46
පරතො ආසිංසරෙ බාලා	62
පරසමානෙසු භොජගසු	62
පරෙසගස්සං භික්ඛුනං	344
පසංසියා තෙපි ගවනති භික්ඛු	42
පසංගාමිකායො සුවිමුත්තවිනො	230
පහාසු සබ්බං ත විමානමජ්ඣගා	22

ප	පිටියකිකානි
පහාසු සබ්බං තව මානමජ්ඣගා	42
පතිතමානස්ස ත සනති ගතො	28
පහුතභතකං ජාලිතං	132
පා	
පාණෙසු ව සංයමාමසෙ	372
පාපං ත කසිරු වචසා මතසා	24, 54
පාතුරහොසි මගධෙසු පුබ්බෙ	250
පාසාණො සිහො සකලිකා	214
පි	
පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය	338
පියො ලොකො සකො පුතො	374
පි	
පුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො	188
පුච්ඡාමි තං ගොතමි භුරිපඤ්ඤා	100
පුඤ්ඤං වත පසවි බහුං	378, 380
පුතතා වජ්ඣ මනුස්සානං	68
පුතපපුතං බීරනිකා දුහනති	310
පුතපපුතං වෙව වපනති බීරං	310
පුතපපුතං ජායති මියති ව	310
පුතපපුතං යාවකා යාවයනති	310
පුතබ්බසු සුඛි භොති	374
පුබ්බෙතිවාසං ජානාමි	350
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදි	298, 312
පුරිසස්ස භි ජාතස්ස	270, 274
පු	
පුජනො පුජනෙය්‍යානං	312
පි	
ඵලං වෙ කදලිං හනති	276
ඛ	
ඛඤ්ඤාසි මාරපාසෙන	192
ඛඤ්ඤාසි සබ්බපාසෙති	194
ඛනුතා, පි බො තං විහජෙය්‍යං	54
ඛනුතා වත අත්ථාය	350
ඛනුමපි පලපං ජපං	296, 298
ඛනු භි සඤ්ඤා පච්ඤා	360
ඛා	
ඛාලා කුමුදනාලෙති	230
බි	
බීජං උපපාදනං සෙට්ඨං	78

මු	පිට්ඨකයානි
මුඛානුමුඛො සො ථෙරෙ	346
මුඛො ධම්මදෙසෙසි	240
මු	
මුහම්සනං දෙවදනෙනා	284
හ	
හයා නු මථවා සකක	394
හා	
හායාමි නාගදතනං	358
හි	
හිකඛු සියා ක්කාසි විමුත්තවිනෙනා	86, 98
හිසොයා පඤ්චසතා සෙබා	278
හි	
හිසොයා බාලා පභිජේය්‍යස්සං	394, 396
හෙ	
හෙතා අවිජ්ජං විජ්ජය	354
හො	
හොගෙ පඤ්චමානෙන	164
ම	
මං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජා	416
මකෙකත මකඛිතා පජා	334
මගධං ගතා කොසලං ගතා	356
මච්චුනාබ්භාගතො ලොකො	74
මච්චුනා පිභිතො ලොකො	76
මචේජ්ජවිතයෙ සුත්තං	406, 408, 410
මචේජ්ජ ව පමාද ව	36, 38
මඤ්ඤමහං ලොකාභිපති	
සගව්‍යතං	322
මතං වා අමම රෙදන්ති	372
මතං වා පුත්ත රෙදන්ති	372
මහභිතා මහාභොගා	30
මතසා වෙ පසන්නෙන	368
මනුජස්ස සද්ද සනිමනො	152
මන්දියා නු බො සෙසි උදුහු	
කාවෙය්‍යමනෙතා	202
මහානුභාවො තෙවිජේජා	348
මහාසමයො පවතස්මිං	48

මා	පිට්ඨකයානි
මාකාසි පාපකං කම්මං	372
මා ජාතීං පුළුන් වරණඤ්ච පුළුන්	300
මාතරං කුටිකං මුඛි	16
මාතරි පිතරි වා පි	318
මාතාපෙතතිහරං ජ නත්තුං	406, 408
මාතං පජ්ඣස්ස ගොතමි	334
මාතං පහාය සුභමාභිතතෙනා	8, 52
මාතො හි තෙ මුහම්ඤ්	
බාරිභාරෙ	302
මා පමාදමනුසුඤ්ඤථ	46
මා මුහම්ඤ් දුරුසමාදහාතො	302
මායාචි මසවා සකක	424
මා සද්දං කරි පිගභිකර	372
මු	
මුත්තොහං මාරපාසෙන	192
මුත්තොහං සබ්බපාසෙහි	194
මෙ	
මෙදවණ්ණඤ්ච පාසාණං	224
ය	
යං ඵණ්ඩකුලස්මිං ජතං ගහිතං	260
යං කිඤ්චි සිටිලං කම්මං	92, 94
යං ව බො සීලසම්පන්නො	132
යං තිං අපායෙසි බුදු මනුස්සො	260
යං බුද්ධො භාසතෙ වාචං	338
යං මුසා භණ්ණො පාපං	402
යං වදන්ති න තං මය්‍යං	212, 224
යං වදන්ති මම ඉදන්ති	212, 224
යං හි කසිරු තං හි වදෙ	44
යං හි දෙවා මනුස්සා ව	418
යං සාවකෙන පත්තබ්බං	348
යජ්මානානං මනුස්සානං	414
යඤ්ච කරෙහි කායෙන	170
යඤ්චස්ස භුඤ්ජතෙ මාතා	366
යතො යතො මතො නිවාරයෙ	26
යත් අපො ව පඨවී	30
යත් නාමඤ්ච රූපඤ්ච	26, 64
	116, 296
යත් ගෙරවා සිරිංසපා	278
යත්ථාලොකො අනුචාරානා	386, 388
යථා අඤ්ඤතරං ඛිජං	244
යථා තාමං තථා වස්ස	294

ය	පිටිපිටිකානි
යථා'පි සෙලා විපුලා	186
යථා සාකච්ඡා පඤ්ච	110
යථා හි අභිගසමාදා	246
යථා හි මෙසො ථනං	184
යනතං ඉසිති පත්තබ්බං	234
යමෙතං වාරිජං පුප්ථං	364
යසං ඵතාදිසං යානං	58
යසං ජාලිනී විසත්තිකා	196
යසං නුත සියා ඵවං	234
යසං සඤ්ඤා තථාගතෙ	412
යසං සබ්බමගොරත්තං	370
යසොතෙ වතුරෙ ධම්මං	382
යසො ව භිතො ත දදති මච්ඡිති	36
යා	
යා කා වි කඤ්ඤා අභිනන්දනා වා	324
යාදිසං වපතෙ තිජං	404
යාය සඤ්ඤා පබ්බජිතො	354
යෙ	
යෙ කෙවි අරියධම්මං	54
යෙ කෙවි බුද්ධං සරණං ගතාසෙ	48
යෙ කෙවි රූපං ඉධ වා හුරං වා	128
යෙ බො පමිත්තා විහරන්ති	118, 364
යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකරං	416
යෙ ව කායෙත වාචාය	190
යෙ ව බො අරියධම්මෙ	54
යෙ ව බහනිතා සම්මුඤ්ඤා	254
යෙ ව සඤ්ඤා නිරුරමා	144
යෙ ව රූපපායං සත්තං	238
යෙධ මච්ඡිතිතො ලොකෙ	60
යෙධ ලොකං මනුස්සත්තං	62
යෙ නං දදන්ති සඤ්ඤාය	58, 110
	112, 114
යෙනං පජාතන්ති යතො	
නිදන්තං	370
යෙන කෙතවි වණෙණෙන	368
යෙ මෙ පටුනෙන සඤ්ඤාපදෙ	98
යෙ රාගදොසවිතයා	418
යෙසං ධම්මං අපාරිච්ඡිද්ධා	8
යෙසං ධම්මං අසම්මුඤ්ඤා	8
යෙසං ධම්මං සුපාරිච්ඡිද්ධා	8
යෙසං ධම්මං සුසම්මුඤ්ඤා	8
යෙසං රාගො ව දොසො ව	

යෙ	පිටිපිටිකානි
යෙසම්පි සලලං උරසි පවිට්ඨං	202
යෙහි ජාතෙහි නන්දියං	314, 316
යවායං භික්ඛාති බණ්ඩා	364
යො	
යො අකිකාරෙ තමසි පහබ්බකෙ	96
යො අපපදුට්ඨස්ස තරස්ස දුස්සාති	24
	292
යො ඉධ සමමාසම්මුඤ්ඤා	418
යො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ	282
යො ව විතෙය්‍ය සාරමං	320
යො ව සද්දුපරිත්තාසි	360
යො දුක්ඛමඤ්ඤාති යතො නිදන්තං	214, 216
යො ධම්මවාරි කායෙන	188
යො නිද්දියං පසංසති	270, 274
යො මොහරං වා පිතරං වා	324
යො සීලවා පඤ්ඤවා	
භාවිතතො	100
යො සුඤ්ඤාගෙහානි සෙවති	194
යො හවෙ බලවා සත්තො	394, 398
යො හොති භික්ඛු අරහං කතාමි	28
යා	
රාගො උපපථො අකංඛාතො	70
රාගො ව දොසො ව ඉතො	
නිදන්තං	370
රාගො ව දොසො ව කුතො	
නිදන්තං	370
රා	
රාකම්මුලගහණං පසංකම්ප	356
රා	
රූපං ජරති මච්චානං	80
රූපං ත ජීවන්ති වදන්ති බුද්ධා	366
රූපං වෙදසිතං සඤ්ඤා	206
රූපං සද්දං රසං ගතං	204, 208, 238
ල	
ලොකං හි සො උපාදන්තං	132
ලො	
ලොකෙ දුක්ඛපරෙතස්මිං	374
ලොහො දොසො ව මොහො ව	

ව	පිටිකිකිකානි
වජ්ජපුතො ව වෙසාලී	366
වතපදෙන තයො වුතො	420
වතං යදග්ගි ඛගති	132
වසො ඉසාරියං ලොකෙ	82
<b>ව්</b>	
ව්චං මකඤ්ච පණ්ඩිතං සමමා	80
ව්ගමෙථෙව පුරිසො	402
<b>වි</b>	
විජ්ජා උපපතතං සෙට්ඨං	78
විජ්ජා රුජගතියානං	128
විරතො කාමසඤ්ඤා	100
විරතො මෙජ්ඣං ඛමමා	64, 116
විරියං මෙ ධුරධොරයානං	308
විවෙකං උපට්ඨානඤ්ච	366
විවෙකකාමො'පි වතං පවිට්ඨං	352
විසෙතිගුතො උපසන්නාවිතො	256
<b>වු</b>	
වුට්ඨි අලසං අනලසඤ්ච	84
<b>වෙ</b>	
වෙසාලීයං වතෙ විහරන්තං	52
<b>ස</b>	
සංසරං දිශමුද්ධානං	190
සකුණො යථා පංසුකුණ්ඩිතො	352
සකිකි මෙ සුතං එතං	332
සකිකාරෙ පරතො පසං	336
සකිකිතොතං'පි දෙසෙති	340
සකිකියං අඤ්ඤාලිං කචා	118, 364
සකිකි පසාදො යසස්සච	414
සවෙ අභි අකමෙමන	386, 388
සවෙ එනති මනුස්සන්තං	62
සවෙ'පි එතතො භිසෙසා	332
සවෙ'පි දසපජ්ජාතො	354
සවං වෙ අමතා වාචා	338
සවෙ මං කෙවලං සබ්බං	200
සවෙ මග්ගං අනුමුද්ධං	224
සවං ඛමමා සංගමො	
බ්‍රහ්මවරියං	302
සවෙවන දනො දමසා	
උපෙතො	300
සඤ්ඤා විපරිසෙසා	336
සතං සහස්සානං නිරබ්බද්ධං	274
සතං සහස්සානපි ධුතතකානං	240

ස	පිටිකිකිකානි
සතං හභි සතං අය්‍යං	376
සනිමතො සද්ද හඤ්ඤා	370
සත්තධා මෙ එලෙ මුද්ධා	96
සත්තියං විග්ගමෙට්ඨං	24, 102
සත්තිසුලුපමා කාමා	234
සත්ථො පවසතො මිත්තං	66
සඤ්ඤාතො අරහතං	382
සඤ්ඤාමයං අනඤ්ඤා	374
සඤ්ඤා දුතියං පුරිසස්ස හොති	70
සඤ්ඤා ඛිකිති පාඨෙය්‍යං	82
සඤ්ඤාලිං තපො වුට්ඨි	308
සඤ්ඤා තරති ඔසං	382
සඤ්ඤායානං පබ්බජිතො	218
සද්ධිං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං	78, 382
සබ්බකමම කඛයප්පතො	244
සබ්බගන්තප්පතිතස්ස	368
සබ්බජා විහතා තඤ්ඤි	236
සබ්බද්ද වෙ සුඛං සෙති	378
සබ්බද්ද සිලසම්පන්නො	100
සබ්බො ආසන්නියො ඡෙත්වා	378
සබ්බො දිසා අනුපරිගමම වෙතසා	142
සබ්බි මච්ඡරිතා සාධු	54
සබ්බිජරව සමාසෙථ	32, 108
සබ්බෙ භගවතො පුතො	342
සබ්බෙව නිකම්පියානාති	284
සබ්බෙ සත්තො අත්ථානා	402
සබ්බෙ සත්තො මරිස්සානාති	178
සබ්බෙ සද්ධිමග්ගරුතො	254
සබ්බො ආදීපිතො ලොකො	242
සමණං මාතා පිතා භාතා	84
සමණීඨ අරණං ලොකෙ	84
සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වාපි	174, 176
සමුද්දො උද්ධිතං සෙට්ඨං	128
සමො විසෙසී'උද්ධො නිභිතො	22
සමිහුලා සමිද්ධි ව	232
සමිඛාධෙ වත ඔකාසං	92
සමිඛාධෙ වාපි විඤ්ඤාති	92
සමුද්දො දිපදං සෙට්ඨං	12
සහාවරිතෙන ඡවො සිගාලො	128
<b>සා</b>	
සාධු බො පණ්ඩිතො නාම	374
සාරත්තා කාමහොගෙසු	140
සාරිපුතො ව පඤ්ඤා	60, 106



සි	පිට්ඨකයානි	සො	පිට්ඨකයානි
සිවො බෙමො ව සෙරි ව	128	සො අහං විවරිසාමි	384
සි		සොකස්ස මූලං පලිබාය සබ්බං	224
සිලං අජරසා සාධු	66	සොකාවතීණෙණා නු වතවති	
සිලං යාව ජරා සාධු	66	කියාසි	222, 230
සිලං සමාධිං පඤ්ඤාද්ධව	188	සොවතී පුතෙනහි පුතතිමා	12, 196
සිලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා	26, 294	සො ධිරො ධිතිසමානො	222
සි		සො මෙ ධම්මදෙසෙසි	350
සුබ්ථිවිනො පුරෙ අංසුං	116, 364	සොහං එතෙ පජානාමි	64, 116
සුඛිතා වත තෙ මනුජා	98	සෙනහජා අතතසම්භූතා	370
සුණන්ති ධම්මං විමලං	344	සවාගතං වත මෙ අංසි	350
සුණාති ත විජානාති	354	සවාහං අකඤ්ඤා අසිතො	
සුතමෙව මෙ පුරෙ අංසි	52	අනුපයො	324
සුභාසිතං උතතමොනු සනො	338	හ	
සුභාසිතස්ස සිකෙබ්ථ	86	හනතා ලහති හනතාරං	158
සුචීරං සුසිමඤ්ඤව	406	හි	
සුසුබ්බං වත ජ්වම	208	හිතානුකමපි සලවුඳො	204
සෙ		හිතා අහාරං පබ්බජිතා	30
සෙට්ඨා හි නිර ලොකස්මිං	416, 418	හිතා අහං මුහුත්තං දුරාදාහං	302
	420	හිරි තස්ස අපාලමො	58
සෙලං ව සිරසුහච්ච	230	හිරිනිසෙධා තනුයා	16
සෙලෙ යථා පබ්බතමුඤ්ඤිනිට්ඨිතො	250		
සෙවෙථ පනතානි සෙනාසනානි	278		

# සංස්කෘත නාම මුකතමණිකා

අ	පිටපිකතානි
අකේකාසභාරථාප	288, 290
අග්ගාලවචෙතිය	330, 332
අග්ගිකභාරථාප	296, 298
අප්පාල	188, 190
අප්පාලනිත්‍රොධ	222, 248, 252
අප්පානසත්ත	154, 156, 158
අප්පකසෙසකම්මල	130
අසෘත්තවන	102
අසෘද්දකොණ්ඩසෘද්ද	346
අතාපපිණ්ඩක	1, 4, 10, 32, 36 40, 42, 46, 86 104, 106, 108, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 336, 338, 342, 350, 370, 374 376, 378, 384, 386, 388, 392 396, 406, 408, 418, 422, 426
අනුරුඳ්ධ	264, 284, 356
අනුක	194
අකිකම්මජ්ඣ	276
අකිවන	232, 238, 242, 244, 246
අභිභූ	278, 280, 282
අරතී	226, 230, 232
අරුණවතී	278, 282
අරුණවනතු	278
අවිහ	62, 114
අසම	126
අසුඤ්ඤිකභාරථාප	292
අභිංසකභාරථාප	294
ආ	
ආකොටක	126, 128
ආනඤ්ඤ	106, 122, 162, 284, 326 336, 356
ආභස්සාර	208
ආලවක	380
ආලුච්ඡි	330, 332, 334, 380, 382
ආලුච්ඡිකා	232, 234
ඉ	
ඉඤ්ඤක	366
ඉඤ්ඤාප	366
ඉසිහිලී	348

ඉ	පිටපිකතානි
ඉසිහිලීපස්ස	220, 222
ඉසිපතන	192
ඊ	
ඊසාන	390
උ	
උප්පානසකසෘද්දකා	42
උත්තර	104, 106
උත්තරිකා	374
උදය	310
උපක	62, 114
උපමාලා	240
උපවතනන	282
උපමාන	312
උපාලවණ්ණා	238, 240
උරාවෙලා	188, 190, 222, 226 242, 252
එ	
එකතාලා	306
එකසාලා	204,
භ	
කකුධ	102, 106
කතමොරකතිස්සක	268
කපිලවත්ථු	46
කපටින	264
කලඤ්ඤකතිවාප	98, 126, 194, 196 220, 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
කසිභාරථාප	306, 308
කස්සප	64, 86, 116, 264, 354
කස්සපගොභන	354
කා	
කාතියාන	126
කාමද	90
කාසි	154
කාලසිලා	220, 222
කි	
කීසාගොතමී	236
කු	
කුසිනාරා	282

කු	පිට්ඨකපාඨ
කුට්ඨාසාරසාලා	54, 206
කො	
කොකතද	52
කොකාලික	268, 270, 272, 274
කොණ්ඩඤ්ඤ	346
කොසල	116, 132, 164, 168, 204 212, 298, 302, 320, 322 352, 354, 358, 364
ක	
කර	368
කෙ	
කෙම	110
කො	
කොමදුසා	328
කොමදුසාක	330
ක	
කග්ගරා	348, 350
කගා	368
කි	
කිජ්ඣකුට	200, 368, 414
කො	
කොතම	26, 50, 76, 80, 100 130, 200, 204, 206, 208, 210, 230, 258
කොසික	220, 222
ක	
කපිකාර	64, 114, 116
ක	
කඤ්ඤ	100, 106
කඤ්ඤමග්ගලික	150
කඤ්ඤනතු	94, 96
කඤ්ඤස	98, 106
කපා	848
කා	
කාලා	240
කි	
කිරා	380

චූ	පිට්ඨකපාඨ
චුල්ලකොකතද	54
ඡ	
ඡට්ඨාසාරථාඡ	294, 296
ඡනතු	116
ඡා	
ඡාලිනී	356, 358
ඡෙ	
ඡෙතවත	1, 10, 14, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 86, 88, 92 104, 108, 130, 196, 200, 204 232, 254, 258, 262, 264, 270 272, 278, 294, 320, 336, 338 342, 350, 372, 384, 386, 388 392, 396, 406, 408, 418, 422, 426
ඡ	
ඡගරසිඛි	168
ඡණ්ඨා	226, 230, 232
ඡපොද	18
ඡපොදරුම	18, 20
ඡා	
ඡායන	92, 94
ඡාචනිංස	426
ඡා	
ඡුද්ධ	274
ඡුද්ධචෙට්ඨකමුහම	270
ඡ	
ඡකඛිණාගිරි	306
ඡ	
ඡමලී	88
ඡී	
ඡීඝලට්ඨි	98, 106
ඡෙ	
ඡෙවදනන	276, 284
ඡෙවහිත	312
ඡෙව්නමිඤ්ඤ	384, 408
ඡ	
ඡනඤ්ඤානී	286



මා	පිට්ඨකයානි
මාගධ	88, 154, 156, 158
මාස	88
මාණවගාමිය	128
මාතලී	394, 400, 416, 418, 420
මාතලී සංඛ්‍යාතක	394, 400
මාතුපොසක	324
මාතඤ්ඤා	316
මාර	128, 188, 190, 192, 194 196, 200, 202, 204, 206, 208 210, 212, 214, 216, 218, 220 222, 224, 226, 232, 238, 246 344, 428
මි	
මිගදය	102, 192
මිගාරමොතුපාසාද	146, 340
මො	
මොග්ගල්ලාන	264, 270
මොසරුජ	42
ර	
රගා	226, 230, 232
ර්	
රුජගහ	18, 20, 48, 98, 104, 126 194, 196, 200, 202, 220, 276 286, 288, 292, 296, 346, 348 366, 368, 374, 378, 380, 412 414
රුහු	94, 96
රේ	
රේභිතසා	118
ව	
වඛ්ඛිස	330, 332, 334, 336, 338 340, 342, 344, 346, 348, 350
වජ්ජු	246
වජ්ජපුත්තක	360
වරුණ	390
වසුදත්ත	100, 106
වා	
වාසව	398, 408, 410, 416

වෙ	පිට්ඨකයානි
වෙජ්ජනපාසාද	416
වෙට්ඨෙරී	126, 128
වෙණ්හු	98, 106
වෙදෙහිපුත්ත	154, 156, 158
වෙපච්ඡති	96, 392, 394, 396 398, 400, 424
වෙරෙවන	402
වෙසාලී	52, 54, 206, 360, 408
වෙච්චන	98, 126, 194, 196, 220 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
වෙහලිඛා	64, 116
ස	
සකක	46, 162, 214, 216, 284 328, 386, 388, 390, 392, 396 398, 402, 404, 406, 410, 414 416, 418, 424, 426
සඛ්ඛාරව	326, 328
සඤ්ජයබෙලට්ඨපුත්ත	130
සතුලපකාසික	32, 36, 38, 42 46, 50
සතඛ්ඛුමාර	276
සප්පිනීතිර	276
සමිඤ්ඤි	18, 20, 22, 24, 216, 218
සමිඤ්ඤ	404, 408
සමිඤ්ඤ	278
සතමපති	248, 250, 254, 272 284, 414
සහලී	126
සහසසකක	408, 410
සා	
සාකෙත	102
සාහු	370
සාරිපුත්ත	106, 122, 124, 270 272, 338, 340
සාවච්චී	1, 4, 6, 10, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 66, 72, 88 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 118, 120 122, 130, 132, 142, 156, 160 166, 168, 176, 178, 180, 184 196, 200, 204, 210, 232, 234 238, 240, 244, 246, 254

සාවළු	පිටස්ඛකාණි	සු	පිටස්ඛකාණි
258, 264, 268, 270, 278, 294		සුදත්ත	376
296, 310, 312, 314, 316, 320		සුඛාවාස	266, 268
324, 326, 336, 338, 340, 342		සුඛික භාරදාජ	296
350, 372, 384, 386, 388, 392		සුඛමො	426
396, 400, 402, 404, 406, 408		සුඤ්ඤිකභාරදාජ	298, 300, 302
414, 416, 418, 422, 426		සුඤ්ඤිකා	298
සි		සුමුභව	102, 106, 266, 268
සිඛි	278, 280	සුරිය	96
සිලාවනි	214, 216	සුම්ර	384, 386
සිව	108	සුසිම	124, 386, 388
සි		සෙ	
සිතවත	374	සෙරි	110, 112
සිවක	376	සෙලා	244
සිසුපවාලා	242, 244	සෙසා	
සිගො	202	සොමා	234
සු		සී	
සුක්කා	378	සිමුච්ඡාන	
සුජම්භති	402, 408, 410, 416, 424		
සුජා	408		

# පද්‍යානුකූලමණිකා

අ	පිටපිබහානි
අකංසු	116, 364
අකභේධා	324
අකතඤ්ඤානො	402
අකතයොග්ගො	180
අකතභජේථා	180
අකතුපාසනො	180
අකමපිතං	242
අකමුත්තා	386, 388
අකමෙමත	386, 388
අකාලිකො	18, 20, 214, 216, 390
අකාලො	266, 376
අකිලේඪත	62
අකිඤ්චනං	42, 46
අකිඤ්චනො	256
අකිත්තවං	268
අකුතොග්ගං	344
අකුබ්බමොනො	80
අකුසලො	352, 362
අකුභකො	334
අකුජනො	58
අකෙවලං	258
අකොධනො	126, 428
අකොවිදු	290, 396, 398
අකෙකාධනො	406, 408, 410
අකෙකාධො	426
අකෙකාසං	158
අකෙකාසකො	158
අකෙකාසකි	174, 288, 394
අකෙකාසනතං	290
අකෙකාසසි	290
අකබ්බිජිනො	110
අකබ්බං	404
අකබ්බං	70
අකබ්බාතං	22
අකබ්බාතා	340
අකබ්බාතො	346
අකබ්බාතො	70
අකබ්බාමි	224
අකබ්බිති	194
අකෙකියං සඤ්ඤානො	22
අකෙකියංසමිං	22

අ	පිටපිබහානි
අකෙකියං	22
අකෙකිය	270, 274
අබ්ලො	334
අගති	210, 212, 242
අගමිථ	192
අගරතියං	426
අගාරං	30, 408, 410
අගාරවො	252
අගාරසමා	182, 218, 254, 288, 290, 332, 354
අග්ගං	148, 150, 278, 346
අග්ගආරෙත	402
අග්ගපිණ්ඩං	256
අග්ගමකකියති	160
අග්ගභෙසි	156
අග්ගිං	28, 130, 132, 296
අග්ගිහුත්තං	296, 298
අග්ගො	128
අග්ගනාති	36, 38
අග්ගං	42, 104, 244
අග්ගාමිතං	128
අග්ගජාතකං	104
අග්ගච්ඡෙදො	42
අග්ගාතං	212
අග්ගාතෙකා	272, 274
අග්ගසමාතං	246
අග්ගාති	14, 182
අග්ගිරස	250
අග්ගෙති	336
අවලා	412
අවචනබ්බං	258
අවිරඤ්ඤානපානො	350
අවිරපකකනනකං	272
අවිරපකකනනො	276
අවිරපකකනනසු	146
අවිරපබ්බජිනො	18, 20, 330
අවිරපසමානො	288, 290, 306
අවෙතසං	354
අවෙලකා	146
අව්වගමො	44

අ	පිට්ඨකකාණි
අවමනං	236, 386, 388
අවමයං	426
අවමයනරී	198
අවමයෙන	272, 274, 356, 428
අවමසරා	426
අවමාධාය	48, 196, 202
අවමුග්ගමම	250
අවමවතී	382
අවමවති	182
අවමවතී	392
අවමරාගණසමුක්ඛං	58
අවමරුසමුපරිවුතො	10
අවමරියං	110, 114, 118, 148, 178, 280, 318, 412, 422
අවමරියමුග්ගතච්ඡන්දා	280
අවමාදෙසු	152, 316
අවමදු	62, 64, 114
අවමෙවජ්	22, 42, 230
අවමෙරරුපං	322
අවමොදකා	166
අජරතා	66
අජලිතං	242
අජාපයං	212
අජතං	212
අජතකඛිපතිවතො	214
අජතකඛිපතිවතො	216
අජෙලකා	144
අජ්ජතං	154
අජ්ජතග්ගෙ	132, 310, 320, 324, 326, 828, 330
අජ්ඣගමා	334, 350
අජ්ඣගමු	40
අජ්ඣගා	22, 406, 408, 410
අජ්ඣතනං	132, 134, 302
අජ්ඣතනිකා	138
අජ්ඣගමි	426
අජ්ඣගාසි	6, 10, 18, 20, 22, 38, 126, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 208, 218, 220, 222, 228, 230, 232, 256, 262, 264, 266, 286, 302, 308, 312, 318, 320, 322, 328, 336, 352, 354, 356, 358, 362, 364, 366, 368, 390, 394, 388, 394, 416, 424

අ	පිට්ඨකකාණි
අජ්ඣවාසයී	284
අජ්ඣාරුහතී	394, 398
අජ්ඣාවසනං	250
අජ්ඣාවසෙය්‍යං	406, 408
අජෙඤ්ඤාකාසෙ	190, 194, 196, 200, 206, 320, 340, 376
අජෙඤ්ඤාගෙහි	234, 238, 246
අජෙඤ්ඤාගාලොපනෙතො	358
අඤ්ජලිං	118, 150, 250, 338, 340, 342, 344, 346, 364, 424
අඤ්ජලිකරණීයො	392
අඤ්ඤං	14, 180, 250, 366
අඤ්ඤතරං	206, 208, 244, 264
අඤ්ඤතරස්ස	258, 286
අඤ්ඤතරස්මිං	238, 320, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364
අඤ්ඤතර 14, 10, 18, 20, 146, 356	
අඤ්ඤතරිස්සා	254, 370
අඤ්ඤතරො	158, 208, 216, 254, 274, 278, 288, 290, 306, 352, 358, 360, 362, 364, 378, 380, 412, 422
අඤ්ඤස්ස	266
අඤ්ඤතො	34
අඤ්ඤග්‍ර	114, 118, 246
අඤ්ඤග්‍ර ජරාමරණො	134
අඤ්ඤ	296
අඤ්ඤණමුලපභවො	324
අඤ්ඤතාරො	192, 252, 416,
අඤ්ඤස්ස	32, 34, 42, 44, 56, 62, 64, 108, 114, 188, 218, 220, 230, 258, 318, 360, 400
අඤ්ඤ	300
අවටො	274
අවලියො	402, 404
අවටියාමි	238
අට්ඨංසු	266, 268, 402, 414
අට්ඨංසො	124
අට්ඨමිතිකං	162
අට්ඨමනසුසමාහිතං	370
අට්ඨපුරිසපුග්ගලා	392
අට්ඨමි	370
අට්ඨාසිං	20
අට්ඨි	366



අ	පිටිමිකතානි	අ	පිටිමිකතානි
අට්ඨකතා 204, 206, 210, 338, 342		අත්තමනො	150, 264
	344, 374	අත්තසඤ්ඤානො	194
අඛිතෙළසෙති	342	අත්තසමං	12
අඛිසා	134	අත්තසමතුතා	134 180, 370,
අඛෙසා	140, 174	අත්තා	134 136 138 142, 302,
අඛෙසා	176	අත්තානරකඛිනො	146
අඤ්ඤ	248	අත්තානුභිං	256
අඤ්ඤවං	382	අත්තං 22, 104, 132, 186, 202, 290	
අත්තකාචවරෙ	248		354, 394, 398, 424
අත්තජිනො	100	අත්තකරණෙ	140, 146
අත්තරං	62, 114	අත්තකාමා	352, 354, 356, 358
අතිකාලෙන	358		360, 362, 364
අතිකකතනම, නුසකෙන	262	අත්තකාමො	82
අතිකකතෙනා	226, 228	අත්තවරං	42
අතිකකමං	346	අත්තජාතසස	66
අතිකකමම	206	අත්තජාතා	402
අතිවච	170	අත්තඥො	318
අතිඤ්ඤපුබ්බං	360	අත්තවතී	54
අතිදිවං	358	අත්තවසං	328
අතිඵයෙ	288	අත්තසංගිතං	94
අතිදෙවප්පතෙනා	256	අත්තසස	230, 338, 402
අතිපාතෙය්‍ය	118	අත්තා	202, 394, 398
අතිමඤ්ඤති	334	අත්තානං	408, 410
අතිරච්ඡාතගාමිනො	278	අත්තාභිසමයා	160, 164
අතිරෙවති	348, 412	අත්තාය	56, 192, 290, 350, 382
අතිවෙලං	356 358, 360	අත්ති	8, 22, 388
අතිවෙලවාටී	358	අත්තිකා	238
අතිවෙලා	374	අත්ති නු ඛො	134
අතිමිජ්ඣ	346	අත්ති	202
අතිසාරං	140	අත්ති	94, 336
අතිගරිකා	166, 168	අත්ති	160, 338
අත්තිකං	10, 254	අත්තිත	152, 318
අත්තිකසානුසොචනා	10	අත්තිතා	160, 164, 180, 182
අත්තිකා	258		354, 382
අතො	30	අථාපරං	130, 274
අත්තකතං	244	අථො	134
අත්තකාමො	142	අද්දඤ්ඤාචවර	398
අත්තදඤ්ඤපු	420	අද්දසාතෙන	300
අත්තතා පියතරෙ	142	අද්ද්‍රිද්ද	414
අත්තතො	336	අද්දයාද	132
අත්තතො 104, 126, 132, 136, 186		අද්දින්නං	364
	330, 332, 334, 362, 372, 394	අද්දිසාමාතෙන	380
	398	අද්දට්ඨ සස	122
අත්තමනා	282	අද්දබ්බතනාසස	156, 158

අ	පිට්ඨකය
අද්ධකාය	400
අඤ්ඤා	214, 216
අඤ්ඤා	210, 346
අඤ්ඤා	222, 258, 262, 266, 298
	320, 322, 376, 400, 424
අභිගතා	178
අභිගා	378
අභිගා	230, 258, 300, 366
අභිගානං	190, 254
අභිච්ඡෙදාදි සමානං	258
අභිච්ඡා	354
අභිමා	334
අභිකුට්ඨා	234
අභිගච්ඡති	386, 388
අභිගතො	248
අභිගමො	386, 388
අභිගමම	168
අභිපනනස්ස	136
අභිප්පායං	226
අභිමුච්චෙය්‍ය	212
අභිමුච්ඡිතො	208
අභිවත්තති	184
අභිවත්තමානෙ	184, 186
අභිවත්තං	260, 352, 354, 356
	358, 362, 364
අභිවාසෙති	48, 202
අභිවාසෙතො	266
අභිනාගතො	18, 20
අභො	222
අභොමුඛො	226
අනකොකාසනෙන	290
අනකමානස්ස	340
අනගාරියං	182, 218, 254, 288
	290, 306, 332, 350, 354
අනගාරිපුප්පෙය්‍ය	90
අනසො	104
අනභග්ගස්ස	24, 292, 364
අනච්ඡරියං	
අනඤ්ඤාපොඨි	256
අනඤ්ඤාය	374
අනඤ්ඤා	250, 416
අනනිතා	178
අනත්තමනො	158, 286, 288, 292
අනත්තසංගිතං	24, 24, 188

අ	පිට්ඨකය
අනබ්ගතස්ස	386, 388
අනනුච්ඡා	336
අනත්තදස්සි	258
අනන්දි	104
අනපච්චා	132
අනපනිතාති	178
අනපාසිති	136, 170
අනපෙකමා	420, 144
අනපෙකමිය	32
අනභිරුති	330, 332, 336
අනභිරුතිං	330, 332
අනරියං	90
අනලභිකානා	30
අනලසං	82, 84
අනලලගතනා	302, 328
අනච්ඡා	336
අනස්සවා	314
අනාගතං	10, 254
අනාගතප්පජ්ජපායං	10
අනාගාමී	270
අනාගාරානං	420
අනාගා	224
අනාථා	118, 364
අනාදරො	174
අනාදානා	420
අනායුගං	1
අනාලමෙඛි	100
අනාචට්ඨං	100
අනාච්ඡො	302, 328
අනාසවා	236
අනිකාමයං	222
අනිකිප්පිතාති	18, 20
අනිකොකා	356
අනිච්චෙදාදි සමානං	258
අනිච්චකං	116, 364
අනිච්චා	10, 284, 354, 358
අනිච්ඡා	116, 364
අනිඤ්ඤාමානෙන	322
අනිඤ්ඤා	56, 168
අනිමිතනං	336
අනිවත්තනනං	308
අනිසංසිතො	14, 86, 98
අනිසං	22, 42
අනිසො	102, 256

අ	පිට්ඨකයානි	අ	පිට්ඨකයානි
අනුක්කන්තනි	92	අනුබුද්ධො	52
අනුක්කමපං	316, 326	අනුමුභයෙ	318
අනුක්කමපා	368	අනුභාවෙන	314
අනුක්කමපිකා	352, 354, 356, 358 360, 362, 364	අනුභොති	334
අනුක්කමපිකුං	368	අනුමඤ්ජනො	152
අනුකුලං	144	අනුමොදිකා	264
අනුක්කමිතවෙ	44	අනුසුඤ්ඤං	222
අනුගං	186, 170	අනුසුඤ්ඤානි	46
අනුචක්කමමානො	320	අනුසුත්තා	112
අනුච්චිකො	170	අනුරොධවිරොධෙසු	204
අනුච්චිතං	386, 388	අනුචතති	110
අනුච්චාතං	386, 388	අනුචාතං	404
අනුච්චාතං	80	අනුච්චිත්තං	362
අනුච්චිතා	212	අනුච්චිලොකෙකා	340
අනුතප්පති	110	අනුසංසති	56, 158, 204, 368
අනුතතරං	130, 192, 254, 288 322, 342, 392	අනුසංසතිං	86
අනුතතරො	390	අනුසික්කරෙ	98, 418
අනුත්තං	102	අනුසික්කෙ	346
අනුත්තාසි	182	අනුසාරතං	392
අනුදිසා	222	අනුසාරෙථ	392
අනුදුසා	368	අනුසාරෙය්‍යාථ	390, 392
අනුදාංසෙති	330, 332, 336	අනුසාරෙසි	376
අනුධාවාම	214, 216	අනුසුක්කා	30
අනුධාවි	18	අනෙකධාතුසු	324
අනුතයමානො	412, 424, 426	අනෙකපරියායෙන	132, 288, 305
අනුපචිතං	170	අනෙකවිතිතං	346
අනුපකන්ති	42	අනෙකා	258
අනුපපතතිං	98	අනෙකායනතං	80
අනුපයො	324	අනෙකො	230
අනුපරිගමම	142	අනෙජො	256, 284, 334
අනුපරියායති	198	අනෙලගලාය	338
අනුපරියෙති	348, 342	අනොමනාමං	53, 418
අනුපලිත්තානි	250	අනතං	116
අනුපලිතො	256	අනතක	190, 192, 204
අනුපවතෙනති	342	අනතකා	188
අනුපායාසං	354, 386, 388	අනතකානි	194
අනුප්පබ්බං	6, 120	අනතකිරියං	120
අනුප්පත්තං	106, 348	අනතරධායථ	222
අනුප්පත්තසද්දථා	134	අනතරධාසි	92, 190, 200, 208 234, 240, 244, 246, 276, 424
අනුප්පත්තො	374	අනතරධාසිති	4, 86, 192, 194 196, 198, 202, 204, 212, 214 218, 272, 276
අනුප්පදෙසි	288		
අනුප්පත්තො	102		

අ	පිට්ඨකකාණ්ඩ
අනුරුච්ඡා	266, 278, 282, 404
	406
අනුරුච්ඡායාම	248, 256, 258, 262
	264, 376
අනුරුච්ඡා	118
අනුරුච්ඡාකරා	60
අනුරුච්ඡා	282
අනුරුච්ඡා	204
අනුරුච්ඡා	96
අනුරුච්ඡා	28, 100
අනුරුච්ඡා	374
අනුරුච්ඡා	258
අනුරුච්ඡා	114
අනුරුච්ඡා	322
අනුරුච්ඡා	118, 250, 294
අනුරුච්ඡා	148
අනුරුච්ඡා	26
අනුරුච්ඡා	144
අනුරුච්ඡා	172, 174
අනුරුච්ඡා	278
අනුරුච්ඡා	96, 132, 288, 306
	314
	330
අනුරුච්ඡා	376
අනුරුච්ඡා	52, 110, 182, 366
අනුරුච්ඡා	56
අනුරුච්ඡා	184
අනුරුච්ඡා	172, 174
අනුරුච්ඡා	230
අනුරුච්ඡා	72
අනුරුච්ඡා	208
අනුරුච්ඡා	128
අනුරුච්ඡා	222
අනුරුච්ඡා	110, 188
අනුරුච්ඡා	224, 226
අනුරුච්ඡා	418
අනුරුච්ඡා	318
අනුරුච්ඡා	312
අනුරුච්ඡා	52
අනුරුච්ඡා	368
අනුරුච්ඡා	314
අනුරුච්ඡා	402
අනුරුච්ඡා	250
අනුරුච්ඡා	332
අනුරුච්ඡා	270

අ	පිට්ඨකකාණ්ඩ
අනුරුච්ඡා	188
අනුරුච්ඡා	32, 274
අනුරුච්ඡා	48
අනුරුච්ඡා	160
අනුරුච්ඡා	252
අනුරුච්ඡා	166
අනුරුච්ඡා	22
අනුරුච්ඡා	344
අනුරුච්ඡා	268, 360
අනුරුච්ඡා	182
අනුරුච්ඡා	118
අනුරුච්ඡා	356
අනුරුච්ඡා	44, 46
අනුරුච්ඡා	48
අනුරුච්ඡා	400
අනුරුච්ඡා	258
අනුරුච්ඡා	58
අනුරුච්ඡා	406, 408, 410
අනුරුච්ඡා	206, 218, 248
අනුරුච්ඡා	334
අනුරුච්ඡා	208
අනුරුච්ඡා	242
අනුරුච්ඡා	168, 170
අනුරුච්ඡා	310, 370
අනුරුච්ඡා	42
අනුරුච්ඡා	144
අනුරුච්ඡා	202, 250
අනුරුච්ඡා	224
අනුරුච්ඡා	224
අනුරුච්ඡා	4, 104, 198, 258
අනුරුච්ඡා	118
අනුරුච්ඡා	36
අනුරුච්ඡා	138, 140, 146
අනුරුච්ඡා	240
අනුරුච්ඡා	290, 394, 398
අනුරුච්ඡා	244, 284
අනුරුච්ඡා	226
අනුරුච්ඡා	378
අනුරුච්ඡා	8, 10
අනුරුච්ඡා	1
අනුරුච්ඡා	222
අනුරුච්ඡා	100
අනුරුච්ඡා	252

අ	පිටිකිකානි
අප්පකමානසො	220
අප්පකකස	386, 388
අප්පද්විප්පදෙසිනං	24
අප්පද්විසස	24, 292
අප්පනනපානගොජනෙ	172
අප්පපඤ්ඤං	354
අප්පබොධිති	16
අප්පමතකස	164, 348
අප්පමනෙතො	8, 46, 52, 164, 216
	218, 220, 270, 274, 282, 288
	290, 346, 382
අප්පමඤ්ඤං	354
අප්පමාදං	46, 160, 164
අප්පමෙය්‍යං	268
අප්පරජකකිරාතිකා	192, 250
අප්පරජකෙක	250
අප්පච්ඡා	364
අප්පසාදං	320
අප්පහරිතෙ	300
අප්පාණකෙ	300
අප්පාහාරං	32
අප්පිවේජා	122, 126
අප්පියො	134, 136
අප්පෙකච්චානි	250
අප්පෙකචේච	144, 250
අප්පෙකද	288
අප්පොසුක්කනාය	248
අප්පොසුදකනා	360
අථාසුචිහාරාය	132, 134, 178, 180
අබ්බො	274
අබ්බං	398
අබ්බාලස	122
අබ්බා	92
අබ්බුදො	274
අබ්බුස	30, 120, 220, 222
අබ්බසුද්ධි	254, 288, 290, 306
අබ්බනිතා	254
අබ්බසමං	184
අබ්බමතනං	364
අබ්බාහකො	74
අබ්බුතං	110, 114, 118, 148, 178
	280, 318, 412, 422
අබ්බුතච්ඡන්දානා	318
අබ්බුය්‍යානො	156

අ	පිටිකිකානි
අබ්බුය්‍යාසි	154, 156
අබ්බුසුක්කමානො	124
අබ්බග්ගමනසො	174, 176
අබ්බතෙතන	14
අභ ණිනෙත	290
අභබ්බො	224
අභයං	404
අභයදක්ඛණං	404
අභසාථ	222
අභාසි	4, 6, 8, 144, 268, 276, 280
	284, 332, 334, 356, 360, 378
	380, 398, 424, 426
අභිකඛිනනා	354
අභිකඛිතා	354
අභිකකනනං	132, 288, 290, 296
	306, 320, 322, 324, 330
අභිකකනනවණ්ණං	1, 4, 18, 20
	36, 98, 126, 270, 272
අභිකකනනාය	1, 4, 18, 21, 36, 86
	88, 92, 98, 102, 108, 126, 270
	272
අභිකකම	376
අභිකකමනං	376
අභිජ්ජන්ති	358
අභිජානං	130
අභිජානාමි	280
අභිඤ්ඤා	254, 288, 290, 298
	306, 312
අභිණ්ණසො	316
අභිජ්ජවා	338, 340, 342, 344, 346
	348, 354
අභිධාච්ච	372
අභිතතං	52
අභිතඤ්ඤා	324
අභිතඤ්ඤං	282
අභිතිනනාමේය්‍ය	224
අභිතිමමිතිනවා	190, 194, 206, 210
	214, 266, 358
අභිතිමමිතෙය්‍යාම	262
අභිප්පසනො	106, 378, 380
අභිප්පසනා	286
අභිභුය්‍ය	344
අභිමුද්දති	186, 426

අ	පිට්ඨකානි
අභිසංඝ	384, 386
අභිසංඝෙව	400
අභිරතී	332
අභිරතො	70
අභිරමාමසෙ	238
අභිරුපතරෙ	422
අභිරුපෙ	174
අභිවය්‍යං	184
අභිවය්‍යනි	184, 344
අභිවාදෙති	176, 316
අභිවාදෙතො	2, 20, 34, 142, 144
	146, 164, 170, 176, 272, 276
	326, 408, 414, 426
අභිවාජය	184, 186
අභිවිභව	124
අභිසපිතො	406
අභිසමෙව	184
අභිසමුද්ධො	130
අභිරු	182, 392
අභුතො	18, 20
අභොජනෙය්‍යං	298, 300
අමකසෙ	98
අමෙවපරිවාරිතො	342
අමෙවුධෙය්‍යං	224
අමෙව්ඡරී	174, 176
අමඤ්ඤං	258
අමනං	378
අමනංදද්‍යෙ	56
අමනගාමිනිං	224
අමනපථලා	308
අමනා	338
අමතෙ	346
අමතසිකරුතො	148
අමතාපා	48, 50, 150, 202
අමනුස්සාථානෙ	166, 168
අමනුස්සො	232, 246
අමරං	188
අමරණං	198
අමිභෙතන	110
අමුළුගස්සා	122
අමොසං	414
අමොවසී	258
අමුඤ්ඤො	98

අ	පිට්ඨකානි
අමම	372, 374
අමුඤ්ඤ	192, 350
අමොන	290
අයො	230
අයොනිසො	362
අය්‍යකා	178
අය්‍යස	238
අරකො	332
අරකඛිතො	136
අරඤ්ඤං	322
අරඤ්ඤාභුටිකාය	116
අරඤ්ඤගතානං	390
අරඤ්ඤගතනෙ	402
අරඤ්ඤො	8, 10, 132, 322, 360
	392, 414
අරණ	84
අරනිං	322, 332, 352
අරනි	102, 104, 234, 356, 370
අරනී	14
අරහං	18, 20, 28, 216, 218
	226, 228, 278, 282
	302, 312, 390, 39
අරහතං	10, 254, 288, 290
	306, 358, 370, 382
අරහති	126, 234, 368
අරහතනමය්‍යං	146
අරහතනං	94
අරහාමි	364
අරියං	162
අරියකතනං	412
අරියගරිති	270, 274
අරියබලමං	54
අරියමග්ගො	14
අරියචුතතිං	182
අරියසම්මානි	374
අරියො	78, 88, 90, 286, 422
අරියුපවාදිතො	402
අරොසෙතො	290
අලං	318
අලංච	208, 288, 290, 306
අලභි	230
අලභිං	224
අලසො	388
අලාහා	332, 334

අ	පිටිකිකිකාති
අලිකං	336, 338
අලොප්පං	32
අවංසිරො	90
අවකඛිනති	220
අවච	270
අවාපුරං	250
අවායාමං	386, 388
අවාහරි	352
අවිකම්පමානා	256
අවිජාතවණ්ණසතං	226
අවිතකකකාසි	230
අවිප්‍රලාපවිතතසා	122
අවිජා	26, 78, 294, 418
අවිජාගතො	258
අවිජාසමිකිකකමා	354
අවිදුරෙ	22, 116, 200, 206, 214 216, 218, 224, 226, 368
අවිඤ්ඤා	82
අවිරුඳ්වා	420
අවිභිකෘතො	48, 50, 202
අවිභිසා	426
අවිතද්දසො	390
අවිතමොගො	390
අවිතරගො	390
අවේකකිසු	250
අසංසමො	80
අසංසට්ඨං	122
අසංසයං	362
අසංභිතං	346
අසඛිරාතො	230
අසඛිතවාරිතො	356
අසච්ඡිකතසා	386, 388
අසච්ඡිකං	46
අසඤ්ඤාතසා	310
අසඤ්ඤාතා	148
අසතං	36
අසතතං	36, 58
අසත්ථංවචරං	398
අසතෙන	118
අසනෙනා	56
අසපුරිසො	166
අසබ්බාති	288, 292, 394
අසමාතිතසා	8, 52
අසමාතිතා	116, 362

අ	පිටිකිකිකාති
අස්මප්පාතා	116, 362
අසමුච්ඡා	8
අසසිත්ථ	378
අසලීකෙන	284
අසයාතඤ්ඤාචසමානං	258
අසාතා	48, 50, 202
අසිකිකො	180
අසිකං	344, 354
අසිහපිතබාසිහාසිතා	118
අසිතො	244, 324
අසුකො	266
අසුචි	404
අසුඳො	188, 250
අසුභො	190, 336
අසුරකඤ්ඤා	408, 410
අසුරපුරං	392, 400
අසුරා	384, 386, 394, 396, 398
අසුරිකො	396, 398, 396, 402, 406 424
අසුරෙසු	400
අසෙබෙන	182
අසෙවකකං	378
අසෙසං	26, 30, 116, 296
අසෙසාකං	354, 386, 388
අසොචං	212
අසොචමානො	224
අසොචාපයං	212
අසමි	188, 258
අසෙච	258
අසා	400
අසාං	406, 408, 410
අසාකායො	138
අසාතරි	376
අසාද්ධියං	46
අසාද්ධො	174
අසාපිට්ඨි	174
අසාමං	402, 404
අසාමෙචං	144
අසාරතනෙන	178
අසාවණතා	192, 250
අසාවො	12
අසාදං	224

අ	පිට්ඨකයාහි	ආ	පිට්ඨකයාහි
අසාදනා	224	ආයුං	222, 230
අසාසපසායො	284	ආසානං	320
අසුතපුබ්බො	248	ආසානෙත්වා	272
අසුත්ථ	282	ආවරිතවතං	316
අසුමුඛො	38, 142	ආවරිතෙ	318
අසුමහ	282	ආචාරං	420
අසෙසා	16	ආචිකම්	126
අසෙසාසි	154, 156, 288, 292	ආචිකම්තුං	18, 20
	374	ආජඤ්ඤාරථො	416
අගනං	12	ආජානාමි	22
අගගො	274	ආජානියාහි	396
අගාරිං	66	ආජානියො	12, 50, 300
අභිකාය	132, 134, 140, 178, 180	ආජානියවතා	50
අභිංසකො	294	ආජානෙය්‍යං	22, 248
අභිංසාය	370	ආජායරෙ	62
අනුචා	116, 334	ආනාපිනො	214, 216
අනු	284, 360	ආනාපි	26, 216, 218, 220, 254
අහෙස්සං	40		288, 290, 294
අහෙස්සානො	14	ආතුරස්ස	354
අහොරතතා	198	ආදපසි	240
අහොසි	398, 404, 410	ආදාය	136, 236, 238, 288, 406
අභං	224		326, 336
ආ		ආදිකල්‍යාණං	192
ආකඛ්ඛිති	220	ආදිච්චබ්බුතො	332
ආකඛ්ඛිමානො	322	ආදිච්චො	28, 88, 124, 128, 208
ආකාසගතං	124	ආදිත්තපිඤ්ඤො	198
ආකාසානඤ්චායතනං	282, 284	ආදිත්තත්ථිං	56
ආකිඤ්චිඤ්ඤායතනං	282, 284	ආදිත්තා	372
ආකිණ්ණකම්මනො	364	ආදිමුහුමවරියකා	94
ආකිණ්ණපුද්දො	364	ආදීනවො	18, 20, 214, 216
ආකිරතෙ	92	ආදීපිනො	242
ආගච්ඡන්තං	328, 376, 474	ආතපියාමි	226
ආගච්ඡන්තියො	230	ආතෙය්‍යථ	394
ආගච්ඡන්තො	266	ආපජ්ජන්ති	138, 140
ආගච්ඡිං	230	ආපදසු	148
ආගච්ඡියා	180, 184, 258	ආපනො	184
ආගඤ්ඤි	318	ආපාදි	68, 352, 354, 358, 358
ආගතො	208, 216, 218, 270		360, 362, 366
ආගන්තාරො	240	ආපාදං	764
ආගමනාය	258	ආපාදෙසි	384, 386, 388
ආගමො	382	ආපො	30
ආගමො	198	ආබාධිකො	370
ආගමම	28, 80, 244	ආබාධො	312
		ආභා	12, 28, 88



ආ	පිටක ඛනාති
ආභාති	28, 88
ආභුජිකා	502, 320, 323
ආමකාති	17
ආමනකයාමි	282
ආමනෙතසි	10, 222, 264, 272 278, 480, 282, 312, 336, 340 384, 386, 383, 392, 412, 416
ආමලකමනනියො	272
ආමසං	128
ආමුත්තම ණිකුණාලා	367
ආමොදමානො	184
ආයතනං	214
ආයතනා	244
ආයතීකං	256
ආයන්ති	22
ආයසං	144
ආයසමා	18, 20, 216, 218, 220 264, 284, 288, 338, 340, 344 350, 354, 356, 358
ආයාමනං	274
ආයාතු	426
ආයාම	266, 278
ආයු	4, 198
ආයුත්තා	128
ආයුපාලයං	152
ආයුපපමාණං	274
ආයුතාමි	1
ආමයා	114
ආරඤ්ඤං	226
ආරඤ්ඤිවරියො	100, 122, 294
ආරඤ්ඤ	94, 124, 126, 268, 276 284, 362
ආරභථ	280, 282
ආරු	364
ආරුමචෙත්තා	414
ආරුමරොපා	60
ආරුමෙ	1, 4, 10, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 384, 386, 388, 392, 396, 408 418
ආරුපපට්ඨාසිනො	238, 240
ආරුයා	250
ආරුති	416, 418
ආරොහිගං	160

ආ	පිටක ඛනාති
ආරොචෙමි	184
ආරොපෙය්‍ය	286
ආරොපෙය්‍යාමි	286
ආරුහෙය්‍ය	172
ආරොහිකා	402
ආලපති	378
ආලයරතා	248
ආලයරාමා	248
ආලසංමුද්දිකා	248
ආලසො	386
ආලය්‍යං	80
ආලොකෙති	354
ආලොකො	376
ආලොලෙචා	312
ආවසනෙත්තා	80
ආවසථං	408, 410
ආවහං	188
ආවහාති	380, 382
ආවාසං	358
ආවුතා	248
ආවුත්තං	60, 104
ආවුසො	1, 4, 18, 20, 102, 104 118, 240, 270, 280, 368, 380
ආසං	234
ආසජ්ජ	132, 208, 224
ආසනනියො	378
ආසනා	168, 218, 272, 338, 340 342, 344, 346
ආසයො	70, 82
ආසවානං	354
ආසාදෙතබ්බං	44
ආසි	284, 350
ආසිංසරෙ	62
ආසිතං	348
ආනච්ච	184
ආනරිතං	220, 222
ආනරෙය්‍යං	220
ආනාරෙ	308
ආනු	144, 338, 360, 380, 384 406, 410, 414
ආනුභිං	256
ආනුකෙය්‍යො	256, 392

ඉ	පිටපතකි
ඉඩක	312, 382
ඉවත්	372
ඉවත්	82, 120
ඉවත්ගත	118
ඉවත්, බුමාසිනො	74
ඉවත්ත	270, 272
ඉවත්, බඳු	82, 312
ඉවත්, ලොහ	30
ඉවත්, විනයය	76
ඉවත්ස	314
ඉවත්	302
ඉත්ති	312
ඉත්ති	194
ඉත්ති	240
ඉත්ති	200
ඉත්ති	304, 306
ඉත්ති	296
ඉත්ති	398
ඉත්ති	398
ඉත්ති	398
ඉත්ති	398
ඉත්ති	398
ඉත්ති	398
ඉත්ති	278
ඉත්ති	148
ඉත්ති	148
ඉත්ති	254, 288, 290, 306
ඉත්ති	112, 164
ඉත්ති	234
ඉත්ති	330, 232
ඉත්ති	158
ඉත්ති	70, 80
ඉත්ති	4
ඉත්ති	248
ඉත්ති	358
ඉත්ති	20
ඉත්ති	26
ඉත්ති	212, 240
ඉත්ති	350
ඉත්ති	112
ඉත්ති	200
ඉත්ති	266
ඉත්ති	366
ඉත්ති	46

ඉ	පිටපතකි
ඉත්ති	274
ඉත්ති	108
ඉත්ති	48
ඉත්ති	92
ඉත්ති	82, 88
ඉත්ති	100, 250
ඉත්ති	402, 404, 404
ඉත්ති	126, 342
ඉත්ති	348
ඉත්ති	60, 104
ඉත්ති	344
ඉත්ති	58
ඉත්ති	182
ඉත්ති	184, 186
ඉත්ති	80
ඉත්ති	386, 388, 408
ඉත්ති	410

## ඊ

ඊත්ති	116
ඊත්ති	308
ඊත්ති	400

## උ

උත්ති	124
උත්ති	132, 288, 306, 330,
උත්ති	228,
උත්ති	94
උත්ති	196
උත්ති	96
උත්ති	332
උත්ති	160
උත්ති	124, 190, 226
උත්ති	132
උත්ති	118
උත්ති	322
උත්ති	302, 320, 322
උත්ති	48
උත්ති	58
උත්ති	414
උත්ති	414
උත්ති	392
උත්ති	336
උත්ති	372
උත්ති	280, 412, 422

උ	පිට්ඨකානි
උජ්ඣායනනියො	44
උජ්ඣායින	412
උඤ්ඤතබ්බා	13
උඨාතා	382
උඨාතවිරියාසිගනසා	40
උඨාතවිරියසා	386, 388
උඨාතඤ්ඤං	196
උඨාතපෙචා	214, 146, 168
උඨෙති	250, 318, 354, 416
උඨාතෙය්‍යාථ	386, 388
උඬිතො	74
උණං	228
උණොදකං	310
උතතමා	338
උතතරං දිසං	222
උතතරසා	268
උතතරා	374
උතතරාසඬං	146, 150, 250, 338
	340, 342, 344, 346, 424
උතතරී	6
උතතරීං	258
උතතරීතරං	150
උත්තං	102
උත්තාසි	180, 390
උදකසුඤ්ඤකො	326, 328
උදකා	224
උදකානුගතනානි	250
උදකෙ	250, 300
උදකොරොගණානුයොගං	326, 328,
උග්ගචිතනා	340
උදපඡ්ඡථ	350
උදපාදි	134, 136, 138, 148, 150
	160, 188, 212, 216, 218, 248,
	376, 400
උදපාතං	60
උදසිතං	128
උදයබ්බයං	86, 98
උදරෙ	308
උදතං	38, 40, 50, 150, 281
උදතෙසි	152, 286
උදිරසි	340
උදුලබ්‍රදණං	214, 216
උද්දියා	242
උඬං	222

උ	පිට්ඨකානි
උඬග්ගිකං	166
උඬවිචතුක්කච්චං	182
උඬතා	116, 362
උඬරිනා	224
උඬරෙය	274
උද්දියති	206, 218
උත්තලා	116, 362
උපකඩ්ඪති	92
උපකණ්ණකෙ	158
උපකප්පති	158
උපකකමෙත	228, 274
උපකකමෙය්‍යාම	228
උපකකිලිඨවිනෙතත	320
උපකකිලිනා	286
උපගච්ඡති	332
උපගමම	28, 238
උපවග්ගා	18, 20
උපවච්ඡං	62, 114
උපඡ්චමානො	386, 388
උපඡ්චාම	366
උපඡ්ඣායෙත	330, 332, 334
උපඨානො	312
උපඨාතං	266, 268
උපඨාපෙචා	302, 320, 322
උපඨාගසු	298, 300
උපඬං	114
උපඬිකායෙත	280
උපාතිවනො	258
උපෙති	134, 174, 176, 270, 274
	424
උපෙතො	300
උපදංසෙති	190
උපධාමනති	332
උපධිං	214, 216
උපධිසඬයෙ	226, 244
උපධිති	12, 196
උපතාමෙසි	368
උපනියාය	162, 164, 266, 278
	296
උපනිෂ්ඨි	4, 10, 104
උපපඤ්ඡති	174
උපපඡ්ඡරෙ	62
උපපන්නාපො	114
උපපනො	272, 274, 412

උ	පිට්ඨකානි
උපමං	274
උපයන්ති	144
උපරිපාසාදවරගතො	140, 142
උපරිමෙන	280
උපරිවේසාසං	258, 262
උපරුඤ්ඤිති	26, 30, 64, 116, 196
	198
උපලබ්භති	246
උපලාපෙනුං	186
උපවදෙය්‍ය	14
උපවසන්ති	370
උපසංඝකමතු	326
උපසංඝකමි	4, 18, 146, 200, 202
	214, 218, 220, 222, 224, 270
	272, 276, 286, 288, 322, 328
	352, 354, 356, 358, 360, 362
	368, 376, 380, 408, 414, 424
උපසංඝකමිතුං	224, 376
උපසංඝකමිතුකාමො	374
උපසංඝකමිසාම	222, 266, 278
උපසංඝකමව	32
උපසන්නවිනේනා	256
උපසන්නස්ස	290
උපසන්නො	336, 378
උපසමෙන	54, 60
උපසමපඡ්	254, 288, 290, 306
උපසමපදං	288, 290, 306
උපසමවේති	290, 394, 396, 398
උපසිඛිත්ති	364
උපස්සායං	56, 60
උපච්ඡායෙථ	300
උපාදානක්කිකානං	204, 206
උපාදානං	132
උපාදාය	204, 206, 316, 326
උපායකං	132, 310, 322, 324
	326, 328
උපායකසකෙහි	348
උපායකෙ	330
උපායකො	64, 116, 150, 378
	380
උපායිකාය	370
උපාහතා	402, 404
උපොසිථං	370
උප්පව්ව	372

උ	පිට්ඨකානි
උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති	132, 134
උප්පජ්ජමානො	180
උප්පජ්ජි	272
උප්පජ්ජිතුකාමො	242
උප්පජ්ජිකා 10, 358, 390, 406, 410	
උප්පත්තං	78
උප්පතිනෙසු	102
උප්පථො	70, 80
උප්පන්නො	374
උප්පලාති	250
උප්පලිතිසං	250
උප්පලො	374
උප්පාවකෙහි	304
උප්පාදවයධම්මෙනො	10, 284, 358
උප්පාදෙතුකාමො	190, 194, 200
	232, 238
උප්පාදෙච්චා	332, 334
උඛිග්ගං	102
උඛිජ්ජති	406
උඛිතො	372
උභිතොභාගවිමුක්තො	342
උභයෙන	152
උභින්නං	116, 290, 394, 398
උම්මග්ගත්ථං	344
උම්මාදං	228
උය්‍යාතභුමිං	416, 418
උරගො	130, 132
උරසා	230
උලොකයනං	390
උලොකෙය්‍යථ	390
උසුයා	230
උසුසුකං	184
උසුසුකකථානෙසු	30
උසුසුසාති	228
උසොසාලිතිකාය	304
උමාරු	160
උමාරෙ	138, 140
උමාච්ච	48
උ	
උකකා	360
උකකො	320, 360
උකච්චරෙ	18, 20
උකග්ගං	336
උකඛගං	364

ඵ	පිට්ඨකොති
ඵකවරං	32
ඵකවරියා	356
ඵකවෙවා	170
ඵකතතං	92
ඵකධමමසා	72, 76, 88, 286
ඵකපුත්තා	304
ඵකභතතං	10
ඵකමන්තං	4, 6, 20, 140, 142
	144, 146, 154, 156, 158, 160
	170, 216, 218, 270, 272, 276
	286, 294, 306, 312, 318, 408
	410, 414, 426
ඵකමාසිතං	102, 144, 236
ඵකමුලං	58
ඵකමෙතං	194, 200, 274, 276
ඵකරාකඛිකා	194
ඵකංසං	146, 150, 250, 346
ඵකසතං	226
ඵකසාටකා	146
ඵකාසතසා	86
ඵකිකා	240
ඵණිකුලසමිං	258
ඵණිජඛිකං	32
ඵණිජඛෙකත	32
ඵතදන්තිකා	236
ඵතාදිසො	256, 284
ඵතතකෙ	114
ඵදිසං	366
ඵඛති	314, 370, 386, 388
ඵචංකුාසිං	230
ඵචරුපං	258, 266, 280, 318
ඵචංචිහාරි	230
ඵසඵ	230
ඵසතා	420
ඵභිපසසිකො	18, 20, 214, 216
	390

ඛ	
ඛකවෙපචා	214, 216
ඛකාසං	92
ඛකොට්මකො	172, 422, 424
ඛගාගෙචා	364
ඛසං	1, 10, 100, 370, 382
ඛසතිණණං	256
ඛසතිණණං	6

ඛ	පිට්ඨකොති
ඛවරකා	145
ඛවිණණං	148
ඛජවං	378
ඛඤ්ඤං	140
ඛතරිකුං	224
ඛතාරුපෙචා	224
ඛතිණණං	74
ඛතතපෙ	278
ඛදකං	198
ඛදකවත්ථසතා	148
ඛධෙන්නි	340
ඛපඬිකං	414
ඛපනසිකො	18, 20, 214, 216, 390
ඛපිය	356
ඛපලාපෙති	300
ඛපෙතති	420
ඛභාසයං	258, 268
ඛභාසෙචා	4, 18, 20, 36, 50
	270, 272, 276
ඛමට්ඨා	24, 102
ඛරොහනෙතා	416
ඛරොහිචා	142, 376, 404
ඛරොහෙය්‍ය	174
ඛලග්ගෙචා	402
ඛලුබ්බ	214, 216
ඛවදං	354
ඛවදති	354
ඛසඬිතාරකා	124
ඛසාජනති	370
ඛසාජෙජය්‍යං	156, 158
ඛතාරිතං	144
ඛතාසිසාමි	148
ඛතිතභාරා	134
ඛතිතසොතා	204, 206, 210, 338
	342, 344, 374
ඛතිය්‍යකො	330

ක	
කංසපාති	194
කකතටකං	224
කකතටකො	224
කඛිති	126, 334
කඛිතා	324

ක	පිටසංඛ්‍යාති	ක	පිටසංඛ්‍යාති
කව්‍ය	222	කසිරනති	32
කවේෂ	98	කසිරා	24, 92, 182, 220
කටුකප්පලං	110	කසිරාථ	4, 104, 120, 312
කටුකා	40, 58, 202	කරණියං	184, 254, 288, 290
කට්ඨභාරකා	322		306, 322, 380
කට්ඨා	300 308	කරසු	218
කට්ඨෙත	224, 226	කරිසුන්ති	282
කඤ්ජාය	224	කරෙය්‍ය	332
කණ්ණිකං	166 168	කරොතං	414
කණ්ණිපඤ්චමේගි	392, 394	කරොනෙතා	388
කණ්ණිකා	332	කලං	36, 38, 376, 414
කණ්ණිවතනතිං	132	කලලං	366
කතකරණියං	134	කලහං	126
කතකිවෙව	318	කලායමිතනියො	272
කතයොග්ගෙ	118, 182	කලී	274
කතහතෝ	118, 182	කලෙබරෙ	120
කතාචී	28	කලාණං	136, 170, 178, 404, 412
කතීහං	14	කලාණකාරී	404
කතුපාසනො	118, 182	කලාණධම්මො	216, 402, 404
කතනබ්බං	198	කලාණමිතො	154
කථං ජීවිං	78	කලාණසම්පවච්ඡිකාසා	160, 162
කථං ජීවිජ්ඣිකං	380	කලාණසම්පවච්ඡිකා	154
කථං කුසිං	230	කලාණසතායො	154
කථං හු	382	කචී	70
කථං විධං	100	කසනති	310
කථං විහාරී	230	කසමුක්ඛකිලීට්ඨො	296
කථං පු	382	කසසු	308
කථං භිනාම	280	කසාමිව	16
කථා	280	කසිං	308
කථාය	280, 538, 342, 344, 374	කසිචා	308
කදරියො	174	කසිචාත	308
කදුමමකච්ඡිතති	210	කසිරවුතනිකෙ	172
කපාලෙ	14	කසිරෙත	172
කපටිකකෙසමසු	148	කසකවණ්ණ	210
කපොති	48	කසකො	308
කපොපා	258	කභාපණසතං	152
කමණ්ඩුලං	290	කා	
කමනියාති	42	කාකො	224
කමමං	60, 92, 104, 110, 372	කාජං	312
කමමකරා	142, 168, 170	කදලිං	27
කමමනාං	320	කාණ	172
කමමනො	306	කාතිවිකාතිවි	224
කමමවිවට්ටන	158	කාපුරිසො	168
කමමාරාද්‍රාණාරියා	194	කාමං	218, 398, 400, 404

කා	පිටපිකතානි
කාමගුණෙහි	10, 148, 150
කාමගුණානං	168
කාමිභවධර්මසුඛිතානං	184, 186
කාමවිජ්‍යෙ	182
කාමතණ්හා	238
කාමනීද්‍යං	140
කාමබන්ධනබද්ධා	242
කාමිභොගිතා	146, 148
කාමිභොගෙසු	140
කාමරතීයයා	232
කාමරජො	352
කාමරුගප්පභාණාය	24, 102
කාමිරාගෙන	336
කාමවිවතකකං	362
කාමසංකූලය	100
කාමසංකූලය	230
කාමසුඛං	144
කාමගෙහු	140
කාමා	20, 42, 216, 234, 354
කාමාධිකරණං	140
කාමාලයෙ	58
කාමෙ	18, 20, 24, 54, 92, 214, 216, 372
කායගහා	336
කායගුහෙතා	308
කායං	302, 320, 322, 368
කායසම්ප්‍රසංගිකූලයායනතං	210, 212
කායා	404
කාසිකං	340, 342
කායො	134, 210, 212, 272
කාරකො	244, 246
කාරාකූලයං	250
කාරෙහුං	212
කාලං	20, 126, 416, 220, 418
කාලකතා	178
කාලකතො	118, 166, 168, 272
කාලකෙසො	20
කාලා	6, 120
කාලිකං	18, 20, 214, 216
කාලිකා	20
කාලො	8, 18, 20, 278
කාවෙය්‍යමනා	350

කා	පිටපිකතානි
කාවෙය්‍යමනො	202
කාසිකවන්දනං	146
කාහසි	232
කි	
කිංදදො	56
කිංසුඛං	380
කිලිකරො	169
කිලිවානි	386, 388
කිලිප්ප	62, 248
කිසුඛං	24, 208
කිසුඛලො	300
කිතවිසොච	44
කිතතයෙ	424
කිතතිං	334, 382
කිනාහු	420
කිබ්බිසි	126
කිමිනතරං	358
කිලිමිති	310
කිලිමිථො	248
කිලියසති	360
කිසං	32
කිවදිසං	274
කු	
කුකකුලවවුපසනතං	298, 300
කුකකුරං	314
කුකකුලා	372
කුලිං	240
කුල්කති	290
කුල්කිතං	426
කුල්කරො	280, 282
කුලාගාරසාලායං	408
කුලිකා	16, 24
කුලාරි	270, 274
කුණපසම්	420
කුණි	172
කුතොනිද්‍යා	370
කුද්‍යවනං	120
කුද්ධො	132, 424
කුනාදිතං	198
කුපිතො	286, 288, 292
කුප්පති	230
කුබ්බිතං	36

කු	පිට්ඨකයාහි	කො	පිට්ඨකයාහි
කුබ්බනති	220	කොධනනෙකා	324, 422
කුබ්බෙථ	32, 108	කොධසා	286
කුමාරකා	224, 370	කොධාතිභුං	406, 408, 410
කුමාරිකායො	224	කොධො	290, 302, 406, 408
කුමාරිවණ්ණසතං	226		410, 424, 426
කුමුදනාලෙහි	230	කොපනනරො	44, 46
කුමුදෙ	274	කොමාරි	12
කුමනකාරහාජනාති	178	කොලට්ඨිමනිකියො	272
කුමනකාරෙ	64, 116	කොලමනිකියො	272
කුමො	420	කොවිදෙ	340, 350
කුමොච	14	කොසකො	270
කුරානෙ	136	කොසකොට්ඨාගාරං	164
කුලඝරණී	358	කොසලීකා	194
කුලපුත්තා	254, 288, 290	ඛ	
කුලාකුට්ඨං	278	ඛග්ගං	402, 404
කුලාමකා	16	ඛජ්ජති	362
කුලෙ	358	ඛඤ්ජා	172
කුලෙජෙට්ඨාපමාසි	406, 408, 410	ඛණ්ති	364
කුසලං	198	ඛතො	202
කුසලකිරියාය	184, 186	ඛතතියා	30, 54, 84, 112, 130
කුසලා	302		416
කුසලී	62, 114	ඛතතියකුමාරො	180, 182
කුසලො	28, 44	ඛතතියමහාසාලකුලෙ	174
කුසො	92	ඛතතියමහාසාලා	134
කුහනං	296	ඛතතියො	12, 24, 130, 132, 276
කු		ඛතතිං	296, 394, 398
කුචංච	140	ඛතතිසොරච්චං	182
කුචාගාරසාලා	52	ඛතතා	382, 391, 398, 402
කෙ		ඛකුජා	370
කෙවලං	200, 258	ඛකා	234
කෙවලකප්පං	1, 18, 20, 36, 88	ඛකායගතධාතුයො	350
	98, 102, 108, 126, 270, 272	ඛතො	396
	276	ඛමාමි	394
කෙවලපරිපුණ්ණං	192	ඛමිතබ්බා	360
කෙවලා	208	ඛරු	48, 50, 202
කෙවලිතං	298, 300	ඛලිකා	314
කෙවලො	212	ඛලොපියං	420
කෙසං	134	ඛා	
කෙසා	366	ඛාණ්ඩං	230
කො		ඛාදථ	230
කොටො	420	ඛාදනා	314
කොඤ්ඤො	128	ඛාදනීය	182, 288
		ඛාගති	356, 364



බා	පිට්ඨකානි
බාරිභාරො	302
බාරිච්චිධං	146
බි	
බිභෙතා	24, 292
බිපං	140
බිපිසාමි	368, 380
බිපෙය්‍ය	368
බිපං	406, 408, 410
බිපාතරං	274
බි	
බිණුතබ්බා	342
බිණා	254, 288, 290, 306
බිණාසවො	28, 100, 280, 412
	422
බිරතිකා	310
බිරමිහෙතා	198
බෙ	
බෙහතං	298, 300, 310
බෙමං	224
බු	
බුට්ඨපාසා	430
භ	
භබ්බාය	258
භජ්ජිකං	184
භණ්ඩාචාරි	230
භණ්ඩා	126, 128
භණ්ඩාචරියා	130
භණ්ඩා	130
භතා	356
භතී	36, 186
භතතානි	18, 20, 152
භබ්බාසෙ	334
භජ්ජි	380
භජ්ජා	28
භකිකේතො	364
භබ්බා	404
භලිතරසමිං	366
භබ්බා	276
භමනියො	198
භමතෙත	118
භමිසානි	178
භලිතරපඤ්ඤා	340

භ	පිට්ඨකානි
භලිතරපඤ්ඤා	322
භලිතරො	248
භය්‍යකං	258
භරහති	340, 342
භරහිසා	426
භලලායනො	194
භවෙසනො	
භවෙසසි	236
භගධා	416
භගපති	106, 374, 376, 378
භගපතිමහාසාලකුලෙ	174
භාපතිමහාසාලා	134
භගපතිමහාසාලෙ	140
භහිනො	370, 400
භහිතභාවං	258
භා	
භාථාහිනිකං	298, 300
භාථාහි	188, 208, 322, 338, 342
	344, 346, 352, 354, 358, 420
භාධං	230 314,
භාධති	30
භාමණිකා	118, 364
භාමවරොත	178
භාමා	220, 424
භාමාභාමං	350, 384
භාරවො	274
භාවො	78, 84, 144
භාහාපෙච්චා	312
භි	
භිඤ්ඤා	140
භිරං	340
භිරි	128
භිරිදුග්ගවරං	354
භිලානපුච්ඡකො	424
භිලි	96
භිහිනං	146
භිහිසඤ්ඤා තතිබහුලො	356
භි	
භිතා	322
භු	
භුතො	164
භෙ	
භෙධං	138, 140

භූමි	පිටිකමනාති	ව	පිටිකමනාති
ගෙහනිසිසිකා	352	වණ්ඩාලපුත්තකුසෙ	186
තෙහසිකා	332	වණ්ඩාලපුත්තකුසො	296
භූමා		වතුච්ඡායා	30, 120
ගොණං	314	වතුගුණං	48, 202
ගොතමො	204, 206, 208, 310	වතුජායමානං	282, 284
320, 322, 324, 326, 328, 330		වතුද්දිසා	186, 298
ගොතමසාවකා	116, 356, 364	වතුපදං	12
ගොතමසාසනෙ	98	වතුරඛනිතිං	154, 156
ගොතනපටිසාරිතො	276	වතුලො	28, 88, 128
ගොතනන	60, 164	වතුසො	350, 416
ගොපානසිවච්ඡෙකා	214, 216	වතුලා	116, 362
ගොමිකෙ	12, 196	වරං	36, 40, 52
ගොසමිතං	12	වරකා	194
ගොහි	12	වරණං	300
ඝ		වරණානිභු	120
ඝට්ඨකා	386, 388	වරණො	278
ඝට්ඨකා	366	වරණො	254
ඝට්ඨකො	382	වරාලකෙ	374
ඝරා	314	වරිකඛං	198
ඝා		වරික	118, 258
ඝාණං	210	වරිකඛමමඤ්ඤව	258
ඝාණසම්මාසම්මාණායනනං	210	වරෙය්‍ය	194
ඝාසම්මාදො	172	වා	
භූ		වාගං	412
භූරාභූරාපසාධි	216	වාගා	382
භූමා		වාතුද්දිසං	370
භූමාරං	174, 208, 424	වාතුසාමිසංචිතො	126
භූ		වාරා	148
භූතං	342	වාරිකං	192
භූතකම්මාති	342	වාචෙකුකාමො	232, 246, 238
භූතා	210, 354	භි	
භූතාදො	56	භිච්චිකායති	302
භූතාදො	244, 284, 374	භිතං14, 26, 52, 168, 180, 218	
භූතාසම්මාසම්මාණායනනං	210	248, 270, 272, 274, 294, 330	
භූතාමති	320, 376	332, 336, 356, 368, 380, 416	
භූතාමො	376	භිතකම්මා	354
භූතාමො	196	භිතකමි	234
භූතාමො	400	භිතකමිකොප	228
භූතාමො	372	භිතකමිසමිසං	86
භූතාමො	314	භිතකමිසමි	90
භූතාමො	172	භිතාති	42
		භිතොති	408
		භිතොති	404

ම	පිට්ඨකයානි	ප	පිට්ඨකයානි
විරරතනං	51, 334	ජලුභික්ඛු	342
විරරතනසමාතිනෙ	416	ජායා	136, 170
විරරතනසමාතිනො	334	ජී	
විරසං	1, 104, 268	ජිජ්ජනෙ	26, 296
චු		ජිද්දති	80
චුතො	404	ජිජුති	74, 270, 274
චෙ		ජිජුතමාරිතෙ	126
චෙතං	354	ජිත්තගන්ථං	22, 42
චෙතසති	220	ජෙ	
චෙතසා	58, 110, 142, 170, 182	ජෙත්වා	30, 38, 48, 90, 120, 378
188, 218, 220, 258, 318, 348		ජෙත්වාන	144, 222, 224, 230
400, 406, 408, 410		ජ	
චෙතොපරිචිතකකං	188, 218, 220	ජගතොගඛං	332
258, 318, 400		ජග්ගං	202
චෙතොපරියකොවිදෙ	264	ජඛිතමානං	160
චෙතොපරියාය	350	ජච්චා	296
චෙතොපරියායකොවිදෙ	348	ජජ්ජරරථකෙන	116
චෙතොවිමුත්තිං	220	ජක්ඛු	110, 136, 320
චො		ජට්ඨෙවුචෙත	214, 216
චොදකො	122	ජට්ඨා	294, 296
චොදෙතති	304	ජට්ඨිතා	294
චොරා	82	ජට්ඨිං	146
චොලං	62	ජතං	258
ජ		ජතනා	80
ජට්ඨං	230	ජතපදං	148
ජඛෙඛිති	300	ජතපදජාචරියසාධනානං	184
ජතනං	404		186
ජතතිංසති	270	ජතපදෙසු	114
ජතතිංසතිපඤ්ච	274	ජතා	224, 258, 290, 334, 358
ජතෙතන	402		398
ජජුං	32, 42, 334, 352	ජතාධිප	158, 174, 176
ජජුජං	42	ජතෙතසම්මං	276
ජජුරාගසා	354	ජතෙති	68
ජජුචිතසා	42	ජතෙසුතා	220
ජජෙ	70, 360	ජනනු	40, 214, 216
ජතො	18, 20	ජපං	296
ජමති	390	ජප්පසි	256
ජම්ඝතතනං	190, 194, 200, 232	ජමෙඛානදං	124
238, 246, 376, 390, 392		ජමමා	314
238, 246, 376, 390, 392		ජයං	154, 292
ජවො	128	ජයො	396, 398
ජසු	76	ජරා	66, 186, 426
		ජරාධමමා	162

ප	පිටුවකි	පි	පිටුවකි
ජරාමරණං	184	ජිකල්පා	36
ජරාමරණමොක්කාය	374	ජිකල්පාය	128
ජරාමරණසංක්‍රමන	374	ජිකේශ	214, 216, 314
ජරුපනිකස්ස	4, 104	ජිකො	29, 222, 230
ජලං	220	ජිකිංසු	394
ජලකෙ	268	ජිකං	214, 216
ජලයාමි	302	ජිකා	194, 210, 302
ජලිකානුභාවො	258	ජිකා සමථස්ස විකුණුණායතනං	210
ජලකපඤ්ඤා	122, 342	ජි	
ජලො	118	ජියති	118
ජකකො	136	ජිකික	102
ජහනති	6, 120	ජිරති	80, 258
ජහස්සු	334	ජිරනති	134
ජහෙ	6	ජිමං	372
ජා		ජිමගාහං	156
ජාගරතං	6	ජිමති	198, 386, 388
ජාගරො	82, 84	ජිමනතං	156, 158, 372
ජාතරූපං	170	ජිමලොකෙ	40
ජාතරූපරජතං	146	ජිමිතං	4, 104, 132, 178, 198
ජාතස්ස	134, 198, 270, 274		220, 222, 414
ජාතවෙදෙ	300	ජිමිතා	170
ජාතෙති	314	ජිමිජිමිතං	380
ජාතො	240, 374	ජි	
ජාති	254, 288, 290, 306	ජිතිකිර	220
ජාතිකකයං	298, 312	ජිහති	298, 300
ජාතිජරං	258	ජෙ	
ජාතිජරාභිභූතං	250	ජෙගුලි	126
ජාතිබලො	162	ජෙට්ඨපුත්තො	342
ජාතිපට්ඨං	182	ජෙට්ඨභාතරං	316
ජාතිමා	124, 298, 298	ජෙට්ඨමිති	318
ජාතිසමුත්තං	130	ජෙති	290, 394, 398
ජාතිසංසාරං	282	ජෙතුං	186
ජාතිසංසාරො	358	ජෙකාන	236
ජාතිනිතං	84	ජො	
ජාතකො	152	ජොති	302
ජාතාති	188, 190, 202, 214	ජොතිජොතිපරායණො	170, 174
	318	ජොතිට්ඨානං	302
ජාතෙමු	28, 80, 88, 308	ජොතිකමපරායණො	170, 174
ජාලං	90, 98	ක	
ජාලිතං	132	කකා	76, 78, 88, 286, 422, 428
ජාලිනි	356	කාතං	92
ජායති	118, 258, 300, 310	කාතරකො	100, 222
ජායනෙ	270, 274		

කා	පිට්ඨකකාණ්ඩ	ත	පිට්ඨකකාණ්ඩ
කාය	356	නණ්ඩාසලෙත	74
කායං	230	තතියජ්ඣාතං	282, 284
කායනි	110	තතේවනතරධාසි	188, 194
කායනො	46	තත්‍රස්සදං	280
කායිනො	44, 268	තථාගතපථවෙදිතෙ	412
කායි	86, 98, 222	තථාගතො	204, 392
කා		තථාධොතෙනත	194
කාණ්දසාතං	100	තදනුතතරං	290, 306
කාණ්ඩනි	234	තදනුරුපාය	150
කාතා	130	තදපෙය්‍යමාතං	168
කානිමජේකි	34, 108	තදනුපොසපේ	116, 340
කානිසඛිතං	168	තදනිසංඝො	86
කානිසාලොතිතා	288	තද්දහයං	244
කාතෙය්‍යං	118	තනුයා	16
කායපටිපනො	392	තජ්ඣි	14, 24, 80
ක		තපං	52, 188
ක		තපතං	28
කඛනිතමකෙවු	368	තපනි	28, 88
ක		තපසා	102
කපෙසුං	396	තපසි	52
කතං	132, 158, 234, 310	තපෙ	354
කි		තපො	70, 80, 128, 308, 322
කිතවිතනසා	284	තපොකමා	188
කිතනතා	90	තපොකරං	296
කිතො	27, 188, 272, 276, 280	තපො ජිගුල්ඡාය	126
ක		තපොදං	20
කංසපිරිංසපා	194	තපසනි	184
කයාමානො	102	තමං	124, 172
කයනිභුං	372	තමසි	96
කයනිතො	336	තමා	172
කසෙ	132	තමො	238
කහනි	56, 132, 166	තමොකනිකො	236
ත		තමොජොතිපරායණො	170, 172
තං කිසා නෙභු	390, 392	තමොතමපරායණො	170, 172, 174
තං තදෙව	320	තරති	100, 382
තනතාය	106	තරමාතරුපෙ	96
තවසාරං	134, 180	තරයනති	6, 120
තසුසුණං	354	තරෙය්‍ය	8
තසුති	22	තසථාවරෙසු	256
තණ්ඩකවයො	248	තා	
තණ්ඩා	68, 196	තාණා	4, 104, 194
තණ්ඩාධිපතා	52	තාදි	126
		තාදිසිකා	240, 288

නා	පිට්ඨකිකානි
නාපයෙ	338
නායනගාථා	94
නාලං	212
නාලව්‍යායං	118
නාලාවඤ්ච	132
නාවතිංසකාසිකා	10, 356
නාවතිංසා	242, 406, 410, 412, 422
නාවදෙව	374

## නි

නිකිච්ඡ	424
නිකිච්ඡනතං	290
නිකඛතතුං	286, 376, 406, 424
නිකඛපඤ්ඤා	122, 342
නිකඛිඤ්ඤා	250
නිකේශණ	116
නිතිකඛති	398
නිතිකඛා	292
නිජ්ඣකරු	130
නිදසා	416
නිද්දිවං	176, 322
නිපකඛවසනං	166
නිබ්බගාරවා	62
නිබ්බා	50, 202
නිමලං	58
නිමිරුසිතතතං	222
නිරව්‍යානසොනිං	62
නිරියං	118, 222
නිරුකාහතා	304
නිරුවාගො	274
නිරා	304
නිව්සාඛං	214, 216
නිරෙ	222, 348

## තු

තුච්ඡකොට්ඨසම්	304
තුට්ඨි	90
තුණති අනෙසුං	396
තුණති	292, 374, 398
තුණතිභාවෙන	326
තුණතිභුතො	226, 312, 318, 360
තුරියතාමුතවාදිතනිගෙසාසසද්දං	360
තුරියෙන	238
තුසිතා	242

තු	පිට්ඨකිකානි
තුලං	232
තෙ	
තෙජසා	132
තෙජසි	132
තෙජො	30
තෙජොධාතුං	258, 262
තෙතඤ්ජලිං	146
තෙලපජ්ජොතං	132, 288, 306, 330
තෙවිජ්ජා	264, 340, 348, 416
තෙවිජ්ජො	298, 348, 350

## තො

තොසෙසි	372, 374
--------	----------

## ථ

ථතයං	184
ථතෙති	278
ථලං	184
ථලෙ	224, 414

## ථා

ථාමො	148
------	-----

## ප්‍රි

ප්‍රිතමිඳං	182
ප්‍රිතො	230

## ප්‍රි

ප්‍රිඤ්ඤාපනිතානි	142
------------------	-----

## පෙ

පෙය්‍යානං	364
පෙය්‍යෙන	44
පෙරෙ	314

## ද

දකඛකම්මකාරපුනෙතත	124
දකඛනානි	330
දකඛසි	212, 224, 240, 332
දකඛණං	166, 222, 256
දකඛණජාණුමණිලං	146, 250
	424
දකඛණ	36, 38, 312
දකඛණෙන	196, 202
දකඛණෙය්‍යො	40, 256, 300, 392
දකඛතායෙ	48
දකඛති	354
දකඛනානි	132, 824, 288, 306

ද	පිට්ඨකපාඨ
දජ්ජා	36, 58, 110, 312
දට්ඨෙය්‍ය	118
දණ්ඩකජ්ජිකා	142
දණ්ඩා	314
දණ්ඩක	394, 396
දත්තා	404
දදමානං	174, 176
දද්ධි	168, 174
දද්ධිකා	310
දද්ධෙ	82
දද්ධුලුමානං	232
දත්තවතා	50
දත්තසා	290
දත්තා	190
දත්තෙති	230
දත්තො	50, 126, 256, 300
දට්ඨො	334
දමසා	300
දමො	52
දරං	378
දසඛානං	346
දසපඤ්ජානෙ	354
දසමො	10, 24
දසා ව දසමා දස	278
දසසනාය	374, 376, 416, 418
දසසනීයනරො	422
දසසනීයො	174
දහරු	214, 216, 238
දහරො	18, 20, 130, 146
දහරොති	132
දළහං	144
දළහධමො	118
දළහපරකකමො	296
දළිඤ්ඤ	174
ද	
දතබ්බං	180
දහාරං	184
දාතුං	401
දානං	36, 110, 180, 410
දානපති	112, 310
දානසංවිභාගරතො	406, 408, 410
දායකො	112
දායාද	132, 166
දාරං	36, 416

ද	පිට්ඨකපාඨ
දාරකං	360
දාරජං	44
දාරණෙ	184
දාරදහං	302
දාරසමාදානො	302
දාරෙසු	144
දාරෙති	314
දසා	142, 170
දසකමමකරපොර්සෙ	166
දී	
දීවජරෙ	36, 38
දීජා	400
දීට්ඨං	126, 278, 360
දීට්ඨධමමිකං	160
දීට්ඨසුතෙ	334
දීට්ඨි	264, 274
දීට්ඨිගතං	258
දීට්ඨිසු	214
දීට්ඨි	160, 360
දීට්ඨධමමෙම	62, 164
දීට්ඨවධමෙම	288, 290, 306
දීට්ඨා	410
දීනනං	56, 180, 182, 312, 382
දීපදං	12
දීඛංයොගං	62
දීඛවකඛුං	350
දීඛා	192, 194
දීවසසන්නතො	302
දීවා	28, 358
දීවාදීවසා	164, 168, 176, 184
දීවාරතීං	28, 88
දීවාචිතාරගතො	266, 268 352, 354
	362, 402, 414
දීවාචිතාරාය	234, 246
දීස	386
දීසමපති	158
දීසා	58, 222 888
දීසාන	266, 322, 328, 356, 376
	424
දීසානි	372
දීසාමානෙන	280
දී	
දීසං	190, 198, 210, 258, 274
දීසරතනං	114, 140

දී	පිට්ඨකයානි
දීඝෙත අඤ්චනා	148
දීපදෙ	56
දීගිස්ස	112
දී	
දුක්ඛතං	92
දුක්ඛතකාරිතා	136
දුක්ඛාරං	14, 24, 36
දුක්ඛාරකාරිකාය	188
දුක්ඛං	24, 26, 42, 54, 100, 154, 158, 214, 216, 246, 374, 382
දුක්ඛතො	336
දුක්ඛපරෙතයමිං	374
දුක්ඛචිතයො	42
දුක්ඛස්ස	116, 338, 348
දුක්ඛස්සන්තා	282, 362, 364
දුක්ඛා	26, 32, 50, 202, 374
දුක්ඛිතො	270, 424
දුක්ඛි	188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 214, 218, 234, 246
දුක්ඛෙ	74
දුක්ඛතා	358
දුක්ඛතී	62
දුක්ඛමෙ	90
දුක්ඛභිතො	92
දුක්ඛෙ	182
දුච්චරිතං	136, 138, 172, 174
දුජ්ජයං	290, 394, 398
දුජ්ජහං	82
දුජ්ජානං	146, 148
දුට්ඨානං	404
දුට්ඨිලලහාණී	334
දුතියං	376
දුතියජ්ඣානං	282, 284
දුතතරං	100, 370
දුතතරො	352
දුතතිනිකනං	14
දුග්ගදං	36
දුග්ගසිකො	172
දුග්ගසො	248, 410
දුපණ්ණං	304
දුප්පතා	304
දුපපඤ්ඤාන	148
දුපපඤ්ඤාචං	144
දුපපරාමට්ඨං	92

දු	පිට්ඨකයානි
දුපෙපාසං	118, 364
දුබ්බණ්ණපාරො	424
දුබ්බණ්ණේයං	428
දුබ්බණ්ණ	172, 422
දුබ්බලො	398
දුබ්බලා	394
දුබ්බිජානං	64, 116
දුබ්බගො	196
දුබ්බතී	156, 158
දුබ්බාසිතං	270, 274, 336, 396
දුබ්බෙ	402
දුබ්බෙය්‍ය	400
දුම්මතො	188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 214, 218, 222, 226, 234, 246
දුම්මෙධා	54, 110
දුම්මෙධිතො	46
දුම්මෙධො	394, 398
දුරනුබොධො	248
දුරන්තයො	36
දුරතීසමනවං	234
දුල්ලඤ්ඤං	332, 334
දුල්ලහං	90
දුච්චාතවණ්ණසතං	228
දුච්ඤ්ඤපයෙ	250
දුස්සතී	24, 292
දුස්සමාදහං	90
දුස්සසුගෙන	316
දුස්සිලෙ	180
දුහන්තී	310
දු	
දුරතො	222, 230, 266, 376, 400
දුරෙ	126
දුහරං	66
දෙ	
දෙද්දෙද්දානි	304
දෙය්‍යං	38
දෙය්‍යධම්මං	312
දෙව	152
දෙවකඤ්ඤායො	358
දෙවකායං	54
දෙවකායසමිං	358



දේ	පිටපත්කළ
දේවතා 1, 4, 10, 18, 20, 22, 34 36, 38, 40, 100, 144, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364 428	
දේවතාසහයෙහි	348
දේවපුත්‍රපරිසරය	124
දේවපුත්‍රතා 86, 88, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 116, 118, 120, 128, 412, 428	
දේවමනුස්සානං	192, 374, 390
දේවමානුසා	58, 110
දේවමානුසෙ	276
දේවරූපා 310, 416, 418, 424	
දේවලොකාභිනිකා	128
දේවසිකා	152
දේවසෙවක	386, 388
දේවා 22, 208, 242, 392, 396, 398, 404, 406, 410, 412, 418	
දේවානං	256, 286, 288, 398 410, 412
දේවානම්නෙ 284, 384, 386, 388 398, 402, 404, 410, 416, 424 426	
දේවානුරූපකාමො 290, 392, 396 404	
දේවසහනාසා	340
දේවසහසා	416
දේවසිකා	428
දේවසනාසා	426
දේවසනාති	378
දේවං	114
දේ	
දේවපාසාසුදං	152
දේවං	330
දේවගරු	44, 46
දේවො 26, 134, 180, 294, 370 418	
දේ	
දේවපුත්‍රපුත්‍රය	234
දේවපුත්‍ර	250
දේවසාවිච්ඡි	58
දේවං	250, 376

දේ	පිටපත්කළ
දේවපාසං 266, 268, 402, 414 දේවපාසනාති 258	
දේ	
දේවතා	212
දේවරූපං	58
දේවසහනාසනාති	266
දේ	
දේවං	370
දේවසං	390
දේවං	87
දේවසං	170
දේවසං	12
දේවං 12, 132, 170, 390	
දේවපරිසරය	270, 274
දේවපුත්‍රානං	186
දේවසනාසා	118
දේවසනා	104, 186
දේවසානං	194
දේවං 36, 54, 64, 114, 192, 200 204, 206, 210, 230, 234, 280 288, 290, 326, 330, 336, 338 340, 342, 344, 346, 350, 360 362, 374, 378, 382, 390, 392 416	
දේවපුත්‍රසානං	394, 398
දේවපුත්‍රං	342
දේවපුත්‍රය	186
දේවපුත්‍ර	188
දේවපුත්‍ර	60
දේවපුත්‍ර	254
දේවපුත්‍රං	414
දේවපුත්‍රො	334
දේවපුත්‍රසානං	192
දේවපුත්‍ර	346
දේවපුත්‍ර	188
දේවපුත්‍ර	40
දේවපුත්‍ර	360, 372
දේවපුත්‍ර	60, 104
දේවපුත්‍ර	40
දේවපුත්‍රය	18, 20, 396, 412
දේවපුත්‍රය	48
දේවපුත්‍රය	20, 22
දේවපුත්‍ර	302
දේවපුත්‍ර	424

බ	පිටියබහානි	න	පිටියබහානි
බමමයා	204, 206, 210, 280, 388 342, 344 374	නභගලං	210, 308
බමමි	280	නභගලිසා	190
බමමො	54, 60, 78, 104, 132 134, 160, 162, 180, 214 248, 288, 298, 300, 302 328, 330, 338, 382, 390	නච්චනානි	304
බා		නචිරසොච්ච	288, 290
බාතිවෙලං	364	නජානාමි	18, 20
බාතුයෝ	244	නජා	222, 248
බාරයනෙතන	146	නට්ඨා	302
බාරසියුනි	354	නජේපුතනසමෙත	24
බාරියමානෙත	166, 402	නදනති	202
බාරෙතු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330	නදිතිරෙපු	358
බි		නද්ධිං	30, 120
බිති	382	නද්ධි	12, 24, 196
බිතිසමපනෙතා	222	නද්ධං	358
බිතිමා	300	නද්ධනවතෙ	10
බි		නද්ධනා	12, 24, 196
බිතරෙ	304	නද්ධි	102
බිතරෙ	46, 110, 160, 164, 168 186, 222, 394, 396	නද්ධි	102, 236
බු		නද්ධිජාතයා	104
බුතතකානං	238, 240	නද්ධිජාතපරිකම්භො	100
බුතාථ	280, 282	නද්ධියං	314
බුරබොරයා	308	නද්ධිභවපරිකම්භයා	4
බුරවා	382	නපරිබුච්චති	68
බු		නපාකානති	14
බුචංචු	258	නපපජ්ජනති	10
බුමාසිතනනං	222	නපපච්චිතණනානි	288
බුමාසිතො	74	නපපච්චිතණාමි	290
බුමො	78, 302	නපපබුජ්ඣනති	8
බො		නභං	124, 186
බොරයාවතා	50	නමති	168
බොරයො	50	නමියා	318
න		නමියානි	418
නනච්චතානං	128	නමියාමානො	384, 404
නබා	366	නමියොග්ගං	420
නබ්චානං		නබ්චිපපතනා	128
නගරමතා	376	නමෙය්‍ය	214, 216
නගය්‍ය	348	නමො	94, 118, 286, 364
නගො	128	නගනති	230
		නගමානානං	230
		නරකා	372
		නරදෙව්‍යානං	358
		නරුසභං	392
		නරෙ	26, 130, 132, 148, 174 176, 366
		නලාටිකං	214, 216

න	පිට්ඨකකානි	නි	පිට්ඨකකානි
තලාටේ	216	නිකකුල්ලං	132, 288, 306, 330
තලභෙය්‍යං	208	නිකමෙති	332
තවඤ්ඤං	30, 120	නිකමනං	332
තවිජ්ජති	402	නිකමනනං	394
තවො	130	නිකමනනායං	376
ත සංඝෙක	202	නිකමථ	28, 282
තසනති	104	නිකමිත්ථං	224
තසොවති	76	නිකමම	314
තසානි	56, 84, 248	නිකමාමෙතති	314
තගනුත	126	නිකමිත්තදණ්ඩං	256
තගාපෙත්ථා	312	නිකමිත්තං	206
තගායෙය්‍ය	166	නිකමිත්තො	124
තභිංසෙ	140	නිකමිපිස්සනති	284
තලං	276	නිකමිප්පගාමිතං	170
තලාංගං	280, 282	නිකමපතං	360
තලො	10, 228	නිගාච්ඡති	158
නා		නිගණ්ඨා	126, 146
නාගනාමො	344	නිගමො	328
නාගමො	198	නිග්ගොධස්ස	370
නාගවතා	50	නිග්ගොසො	340
නාගො	50, 256	නිවං	136, 170, 178
නාග්ග නති	376, 414	නිවංගතිති	302
නාච්චයනති	198	නිවංගිකං	152
නාජ්ඣගමුං	22	නිවංගමාගිතනො	302
නාඤ්ඤා	102	නිවො	264
නාධිගච්ඡාමි	222	නිව්ඡති	194, 352
නාධිගච්ඡෙය්‍ය	278	නිව්ඡන්තං	346
නාධියසි	360	නිදං	70
නානාතිත්ථිසංඝායකා	126	නිදං	14, 24, 80, 354
නානුපතනති	202	නිදංකිලමිථපච්චිතොදනං	118
නානුසොචනති	10	නිදං	308
නානුසන්තං	24	නිදංමුඛො	202
නාතිකිරති	102, 104	නිදං	16
නාමං	64, 72, 116, 146, 294, 346	නිදං	274
නාමගොතනං	80	නිදං	270, 274
නාමරූපෙ	22, 42	නිනං	182
නාමෙත	378	නිපකො	26, 126, 278, 294, 334
නාරං	132	නිපජ්ජනති	118, 364
නාලපි	318	නිපතනං	78
නාවජානෙය්‍ය	130, 132	නිපතිත්ථා	318, 346, 378
නාවමඤ්ඤෙය්‍ය	132	නිපුණ්ණදස්සිං	58
නාමා	194	නිපුණො	248
නාසිංසති	120	නිප්ථං	402
නාලකොදනපරමතාය	152	නිප්ථානාගොගිතො	402

නි	පිට්ඨකපානි	නි	පිට්ඨකපානි
නිපෙඨායෙතො	184, 186,	නිලාලොකා	214, 216
නිබ්බන්තනි	366	නිවත්තනනි	30
නිබ්බතපො	322, 332	නිවහනිතුකාමො	300, 318
නිබ්බාණං	40, 72, 74, 248, 336	නිවාරෙති	174
	344, 354, 356, 374	නිවාසෙති	142, 144, 154, 156
නිබ්බාණගමනං	332		208, 232, 238, 296
නිබ්බාණපටිසංයුත්තාය	210, 342		306, 326, 328, 336
	344, 374	නිවිට්ඨා	38, 334
නිබ්බාණපත්තියා	92, 338, 382	නිවිට්ඨාසෙ	128
නිබ්බාණාභිරතො	70	නිවුතං	268
නිබ්බාපෙති	336	නිවෙසනං	326, 312
නිබ්බිජ්ජ	224	නිවෙසයෙ	186
නිබ්බිජ්ජාපෙථ	230	නිසජ්ජ	376
නිබ්බිද්ධනුලො	336	නිසභො	50, 168
නිබ්බුතා	44, 420	නිසගවතා	50
නිබ්බුක්කාමි	1	නිසාමෙති	374
නිබ්බජ්ජනියා	224, 226	නිසින්නො	20, 140, 144, 146
නිබ්බධිකපඤ්ඤා	122, 342		150, 160, 190, 194, 200
නිබ්බොගො	314		216, 218, 270, 276, 286
නිමිත්තං	336		322, 324, 326, 340, 410
නිමුග්ගපොසිති	420		422, 424, 426
නිමුග්ගා	420	නිසෙධි	220
නිමොක්ඛං	4, 10	නිසෙධියෙ	394, 396
නිම්බාණරතීතො	242	නිසාරණං	232, 234, 258
නියාමගතද්දසා	350	නිසාය	112, 262, 268, 414, 318
නියසාතයාමි	238	නිහතො	188, 190, 192, 194, 204
නියසානිකං	392	නිහනා	146, 250, 324
නිරග්ගලං	144	නි	
නිරතො	242	නිවතරං	262
නිරබ්බුදනං	258	නිවාකුලීතො	300
නිරබ්බුද්ද	274	නිවෙ	170
නිරයං	36, 172, 174, 178	නිශති	72
	270, 272, 274, 334	නිශමානං	258
නිරුමිසො	116	නිශරෙ	8
නිරුරමා	144	නිවරණානි	334
නිරුසො	256	නිහරෙථ	56
නිරුජ්ඣනනි	10, 284, 358	නෙ	
නිරුපධිං	348	නෙක්ඛං	124
නිරුපධිකො	256	නෙතවෙ	196
නිරුපධි	378, 12	නෙතනානි	48
නිරුපධි	196	නෙතා	316
නිරුධං	240	නෙමි	198
නිරුධනිසසිතං	162	නෙරසිකා	360
නිරුධො	248	නෙවජ්ඣගා	142

නො	පිට්ඨකයාති	ප	පිට්ඨකයාති
තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං		පච්චස්සොසුං	10, 192, 198, 222
	282, 284		278, 336, 384, 386, 388, 418
තෙසාදකුලෙ	172	පච්චාජානො	172, 174
තෙසාසති	230	පච්චිත්ත	170
නො		පච්චුඨාය	18, 20, 372, 376
නොපරුජ්ඣති	198	පච්චුත්තරිත්තා	18, 20
ප		පච්චුදවතො	400
පංසුකුණිතො	352	පච්චුදවතෙකසි	400
පකඨායො	310	පච්චුපට්ඨිතං	180, 182
පකතං	244	පච්චුපට්ඨිතො	142
පකතො	246	පච්චුපපනොත	10
පකමපිතො	242	පච්චුය්‍යාසි	154, 156
පකපොය්‍යං	194	පච්චුය්‍යාසි	384, 386
පකරොති	126	පච්චුසමිති	304, 306
පකාසති	28	පච්චුසසමයං	18, 20, 124, 196
පකාසිතො	132, 228, 306, 330		372, 376
පකිරෙති	184	පච්චුහා	360
පකකතො	216	පච්චෙකං	266, 268, 316 402
පකකමතෙ	132		414
පකකමනති	420	පච්චෙකමුගමා	266, 268
පකකාති	178	පච්චෙකමුගමුතො	266
පකකාමි	168, 214, 218, 272	පච්චෙති	24, 292, 326
පකකසා	370	පච්චා	256
පකකිගතො	172	පච්චානුභාසිති	232
පකකාලෙතා	196	පච්චාගතනං	232, 142, 144, 154
පකකිතො	302		156, 246, 326, 332, 364
පකකිපු	14, 362	පච්චාසං	140
පච්චුමනනරිකායං	240	පච්චාසමණෙන	336
පච්චකජාතං	30, 120	පච්චාසමනනාගතා	340
පගබ්භා	332	පච්චමා	282
පගගණනාති	256	පච්චමො	118
පගගරිංසු	272	පච්චපිතා	324
පච්චකෙකාසති	290	පච්චගනති	314
පච්චති	158, 170	පච්චගෙ	4, 6, 104, 120
පච්චතනං	18, 20, 214, 216, 390	පච්චා	26, 70, 248, 278, 294, 334
පච්චභිකො	400	පච්චානනති	358, 370
පච්චනිකායං	320	පච්චාපති	408
පච්චනුගොනොත	146	පච්චලිතො	242
පච්චනුගොය්‍යාසි	242, 404	පච්චොතකරො	346
පච්චභාසි	10, 20, 108, 128, 188	පච්චොතසා	284
	232, 238	පච්චොතා	28, 88
පච්චසිකො	184, 272	පච්චොතො	32, 82, 84
පච්චලද්ධංසු	92	පච්චොයනො	226

ප	පිට්ඨකයානි
පඤ්ඤාමග්ගණ	32
පඤ්ඤාබ්‍යවිප්‍රපාදිණේ	182
පඤ්ඤාබ්‍යසමනනාගතො	182
පඤ්ඤාබ්‍යසකෙත	238
පඤ්ඤා ව අජසතානි	142
පඤ්ඤා ව උරබ්‍යසතානි	142
පඤ්ඤා ව උසග්ගසතානි	142
පඤ්ඤා ව චච්ඡතරසතානි	142
පඤ්ඤා ව චච්ඡතරීයතානි	142
පඤ්ඤාදසිං	370
පඤ්ඤාපඤ්ඤා	58
පඤ්ඤාමනෙතති	340, 348
පඤ්ඤාවෙද	52
පඤ්ඤාසතා	268, 278
පඤ්ඤාසාරං	208
පඤ්ඤාසාරෙය්‍යකා	208
පඤ්ඤාසබ්‍යවිතති	182
පඤ්ඤාසකිණිකා	230
පඤ්ඤාලිකො	404, 416, 418
පඤ්ඤා 26, 188, 294, 382, 412	
පඤ්ඤාතො	326, 376
පඤ්ඤාපෙත්‍යා	202
පඤ්ඤාපෙම්	120
පඤ්ඤාචතා	148
පඤ්ඤාචනතං	100
පඤ්ඤා 34, 70, 84, 108, 218, 308	
පඤ්ඤාකඛකසා	252, 182
පඤ්ඤාච්චි	78, 382
පඤ්ඤාණං	78
පඤ්ඤාච්චිතො	342
පඤ්ඤාසමා	12
පඤ්ඤාසමපනනතරං	252
පඤ්ඤාසීලසමානිතො	144
පඤ්ඤා	368, 380
පටිකඛාම	404
පටිකුඤ්ඤාති	290, 394, 398
පටිකකමති	358
පටිකකමනං	376
පටිකකමම	404
පටිකකුලසඤ්ඤාතො	404
පටිගච්චව	110
පටිගණ්‍යාති	426
පටිග්ගහෙසි	316

ප	පිට්ඨකයානි
පටිසං	26, 296
පටිසේ	334
පටිච්ච	244, 250, 334
පටිච්චසමුප්පාදො	248
පටිච්ඡන්තා	132, 288, 306
	330
පටිජානනාති	130
පටිකිට්ඨති	314
පටිකඤ්ඤා	338
පටිකිසායුජ	320, 362
පටිපඤ්ඤාම	372
පටිපදං	120
පටිපදා	44
පටිපනතා	414
පටිපාදෙසි	168
පටිපුච්ඡාමි	424
පටිපසාසමිති	312, 376
පටිගජ්ජං	344
පටිගණ්ඤාති	290
පටිගාණෙන	334
පටිගාති 14, 150, 322, 338, 340	
342, 344, 346, 348, 354, 362	
පටිගානං	340
පටිමලො	202
පටිමෙසෙති	290
පටිච්චතා	394, 398
පටිච්ඡති	316, 326
පටිච්චතං	24, 292
පටිච්චනෙය්‍යං	406, 408
පටිච්චෙදෙසි	416, 418
පටිසංයුජේ	394
පටිසඤ්ඤා කතො	248
පටිසලානාමුට්ඨිකො	146
පටිසලුච්චිතො 266, 268, 402, 414	
පටිසෙධකො	392, 396
පටිසෙධනං	394 396
පටිසෙවති	110
පටිසොතගාමිං	248
පටිසුත්තං 20, 152, 218, 280, 312	
344, 384 386, 400, 416	
පඨමජ්ඣානං	282, 284
පඨමානිකමුද්දො	188, 190, 248
පටිච්චිකා	66, 82, 84
පඨමමණ්ඩලං	184 186

ප	පිට්ඨකයානි
පඨවියං	18, 20, 146, 226, 250 324
පණ්ණාසකො	14, 116, 150, 250 340, 342, 344, 346, 424
පණ්ණාසක	80, 270, 274, 302, 320 322
පණ්ණාසක	242, 356
පණ්ණාසක	150
පණ්ණාසක	248
පණ්ණාසක	402 404 406
පණ්ණාසක	166
පණ්ණාසක	416
පණ්ණාසක	116 340 342
පණ්ණාසක	248
පණ්ණාසක	60, 104, 122, 126, 136 164, 184, 186, 342, 374
පණ්ණාසක	124
පණ්ණාසක	374
පණ්ණාසක	256
පණ්ණාසක	18, 20
පණ්ණාසක	58, 110, 136, 170 178
පණ්ණාසක	116
පණ්ණාසක	26, 294
පණ්ණාසක	222, 332
පණ්ණාසක	22, 182, 338, 358
පණ්ණාසක	370
පණ්ණාසක	158
පණ්ණාසක	194, 204, 214
පණ්ණාසක	382
පණ්ණාසක	148
පණ්ණාසක	92
පණ්ණාසක	184
පණ්ණාසක	110
පණ්ණාසක	214, 310
පණ්ණාසක	226
පණ්ණාසක	144, 154, 156, 208, 282, 230, 256, 296, 306, 326, 328, 336
පණ්ණාසක	206, 404
පණ්ණාසක	106, 234, 348
පණ්ණාසක	138
පණ්ණාසක	186, 386, 388
පණ්ණාසක	186
පණ්ණාසක	118

ප	පිට්ඨකයානි
පණ්ණාසක	160
පණ්ණාසක	164
පණ්ණාසක	222, 230, 312
පණ්ණාසක	358
පණ්ණාසක	58
පණ්ණාසක	378
පණ්ණාසක	4, 34, 86, 92, 218, 270, 272
පණ්ණාසක	160
පණ්ණාසක	376
පණ්ණාසක	118
පණ්ණාසක	300
පණ්ණාසක	236
පණ්ණාසක	200
පණ්ණාසක	272, 274
පණ්ණාසක	272
පණ්ණාසක	250
පණ්ණාසක	250
පණ්ණාසක	14
පණ්ණාසක	274
පණ්ණාසක	334, 352
පණ්ණාසක	242
පණ්ණාසක	92
පණ්ණාසක	298, 300
පණ්ණාසක	232
පණ්ණාසක	278
පණ්ණාසක	110
පණ්ණාසක	60, 182
පණ්ණාසක	90
පණ්ණාසක	324 378
පණ්ණාසක	296, 332
පණ්ණාසක	234
පණ්ණාසක	372
පණ්ණාසක	8
පණ්ණාසක	254, 288, 306
පණ්ණාසක	350
පණ්ණාසක	18, 20, 216, 288, 354
පණ්ණාසක	386, 388, 396
පණ්ණාසක	288,, 290, 306
පණ්ණාසක	130
පණ්ණාසක	184, 230, 276
පණ්ණාසක	250
පණ්ණාසක	212
පණ්ණාසක	96, 374

ප	පිටසංඛ්‍යාති
පහඹුතා	238
පහසාරං	264
පහාතං	376
සහාසවණණා	128
පභිජ්ජ	344
පභිජ්ජංසු	272
පමජ්ජනති	138
පමත්තබ්බු	224, 234
පමත්තො	8, 42, 50
පමාදකොකාලිකත්ඤ්ඤා	274
පමාදච්ඡාරං	266
පමාදො	80, 346, 356
පමාසිතං	268
පමුඛො	416, 418
පමුඛවති	26, 32, 34, 70, 108, 308
පමුඛවස්ස	94
පමුත්තො	278
පමුදිතා	124
පමොකං	4
පමොවතං	120, 308
පමොවසිත්ථ	258
පමොවෙති	374
පමොදති	188, 324
පයතපාණි	406, 408, 410
පයුත්තනාති	306
පයිරුපාසනති	342, 348, 378
පයිරුපාසිතුං	266
පයිරුපාසිය	98
පරං	142, 398
පරකතං	244
පරකකමම	92
පරකකම	92, 110
පරතො	336
පරත්ථ	38
පරමං	296, 394, 398
පරමනිපට්ඨාකාරං	318
පරමවොදුතං	354
පරමමරණා	172, 014, 412
පරමති	36, 58, 110
පරලොකවජ්ජනදස්සාමිකො	250
පරලොකසමිං	58, 100, 136, 170
	178
පරවාදෙසු	8
පරසමහතෙසු	62

ප	පිටසංඛ්‍යාති
පරසා	398, 394
පරගාරෙසු	118, 314, 364
පරුජනො	154
පරුජංසු	394
පරුයණං	68
පරිකමමාති	142
පරිකස්සාති	72, 82,
පරිකිරොය්‍යං	332
පරිකඩං	166, 274, 196
පරිකඩා	354
පරිකඩිණං	170
පරිකඩිණභවසංඝෙය්‍යජනා	134
පරිකෙලසං	240
පරිණහං	170
පරිවරිස්සාමි	296
පරිවාරයමානා	10
පරිවාරසිස්සනති	148
පරිවාරෙම	226
පරිවිතා	212
පරිවුමති	318, 346
පරිවච්ඡෙ	82
පරිජාතනති	84
පරිජිතති	332
පරිඤ්ඤා	22
පරිඛය්‍යාති	336
පරිණාමං	300
පරිදෙවමානො	260
පරිදෙවමානා	356, 370
පරිනිට්ඨිතං	120
පරිනිබ්බාණසමයො	282
පරිනිබ්බාණෙන	284
පරිනිබ්බාසි	284
පරිනිබ්බුතො	14, 220, 222, 334
	378
පරිපඤ්ඤා	80
පරිපුණ්ණ සංඛකප්පො	150
පරිබාහිරං	230
පරිබ්බජනති	144
පරිබ්බජෙ	24, 102
පරිබ්බජකා	146
පරිබ්බාජො	92
පරිභවෙ	130, 132
පරිභාසකා	60
පරිභාසති	174, 288, 292, 394



ප	පිට්ඨකයානි	ප	පිට්ඨකයානි
පරිභොගං	166	පලාපෙත්ථ	342
පරිභොතබ්බා	130	පලායකො	372
පරිමුඛං	302, 320, 322	පලාසි	180, 390
පරිමුච්චති	370	පලාසිතං	394, 398
පරියතතං	54	පලිබ්‍යය	224
පරියන්තං	114	පලිසං	48
පරියාදානං	274	පලලඛකං	172, 174, 302, 320, 322
පරියාදිසිත්‍වං	156, 158	පච්ඡාදානං	78
පරියාපුණ්ණං	94	පචන්තසිසාංගි	152
පරියාපුණ්ණිත්‍වං	152, 314	පචන්තිතං	342
පරියායං	258	පච්ඡිකං	78
පරියායෙත	34, 40, 54, 162	පච්ඡකො	66
පරියෙසමානං	22	පච්ඡකො	184
පරියෙසාම	316	පච්ඡායං	340
පරියෙසිත්‍වං	324	පච්ඡායං	340
පරියොසානකල්‍යාණං	192	පච්ඡායං	340
පරිච්ඡේදයස්ස	400	පච්ඡායෙත්‍වං	148
පරිච්ඡේදනී	186	පච්ඡායෙමි	328
පරිච්ඡේදනී	336	පච්ඡේදා	256, 352
පරිච්ඡාර්ථනා	148	පච්ඡේදනීයං	128
පරිච්ඡාර්ණං	58	පච්ඡිකො	122
පරිච්ඡාරිකො	74	පච්ඡිකා	330, 358
පරිච්ඡිකානිකං	344	පච්ඡිකා	394
පරිච්ඡිකානොකා	134, 136, 138, 160	පච්ඡිකා	402, 404
	188, 212, 216, 218, 248, 400	පච්ඡිකා	358
පරිමුඛො	20, 22, 124, 200, 204	පච්ඡිකා	10, 128, 160, 164
	316 356	පච්ඡිකා	80
පරිච්ඡේදනං	306	පච්ඡිකා	38
පරිච්ඡේදනී	318, 346	පච්ඡිකා	134
පරිසා	290	පච්ඡිකා	32
පරිසායං	150, 202	පච්ඡිකා	238
පරිසිසුචිත්‍වං	18, 20	පච්ඡිකා	114
පරිසුචිං	192	පච්ඡිකා	360
පරිසුචිං	302, 326, 328	පච්ඡිකා	88, 160, 164, 188
පරිසුචිකා	6, 382	පච්ඡිකා	286, 422
පරියොසං	168	පච්ඡිකා	412
පරිභායන්ති	192, 252	පච්ඡිකා	270, 274
පරිභිකො	220	පච්ඡිකා	356
පරුපචාදා	40	පච්ඡිකා	302, 328
පරුප්‍රාකච්ඡිකානිලොමා	146	පච්ඡිකා	256
පරෙසං	338	පච්ඡිකා	258
පරෙසං	330	පච්ඡිකා	154, 324
පරෙසං	344	පච්ඡිකා	378, 380
පලපං	296	පච්ඡිකා	132

ප	පිට්ඨකානි	පා	පිට්ඨකානි
පසාධා	366	පානනසානෙන	328
පසාදං	360, 414	පාතකය	352
පසාදෙති	270, 272	පාතාලං	58
පසාරිතං	248, 258, 262, 264, 266, 278, 282, 404, 406	පාතාලරජො	352
පසාරෙය්‍ය	248, 256, 258, 262, 264, 266, 278, 282, 404, 406	පාතාලේ	330
පසිදුනති	144, 244	පාතුරහොසි	248, 256, 258, 262, 264, 376
පසුතං	30	පාථෙය්‍යං	82
පසෙතදිපමුඛානං	148	පාදනී	346
පසෙති	354, 426	පාදසි	312
පසෙස	250	පාදේ	196, 220, 228
පසෙසන	196	පාදේ පාදං	196, 202
පහාය	8, 24, 144, 282, 332, 334	පානං	182, 366
පහාසි	22, 400	පාපං	24, 40, 54, 126, 136, 158, 202, 208, 274, 326, 402
පභිතතතං	354	පාපකං	30, 258, 270, 372, 404
පභිතතතා	214, 216	පාපකමමං	328
පභිතතතො	100, 216, 218, 220, 254, 288, 290, 296	පාපකමමනා	178
පභිතමානස්ස	28	පාපකාරී	404
පභිණං	100	පාපගරනී	122
පභිණානී	182	පාපවේතසං	134, 180
පභිණො	182	පාපජනං	426
පනිගිස්සති	390, 392	පාපමිත්තො	154
පනුතං	186	පාපය	386, 388
පනුතජාතරුපරජනෙ	140, 174	පාපසංකප්පො	174
පනුතධතධසෙද්දු	140, 174	පාපසම්පවඤ්ඤා	154
පනුතච්ඡිකතුපකරණේ	140, 174	පාපසංකායො	154
පනුතහතඛං	132	පාපිච්ඡා	270, 272
පහොනති	186	පාපිමා	128, 188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 230, 232, 238, 246
පා		පාපියො	32, 108, 144, 290, 360, 394, 398
පාකතිඤ්ඤා	116, 362	පාපුණ්ණෙය්‍ය	228
පාවතං	308	පාමොජ්ජං	362
පාවතකට්ඨිං	210	පාමොජ්ජබහුලො	362
පාවිහාරියපකං	370	පායසං	298
පාණං	400	පායාසො	296
පාණානං	160	පාරං	8, 52, 98, 230, 302, 328
පාණිනං	14, 36, 58, 102, 110, 136, 170, 178, 374, 414	පාරගඛාය	368, 380
පාණිනා	152	පාරගතො	60
පාණිති	318, 316		
පාණුපෙතං	132, 310, 320, 322, 324, 326, 328		

පා	පිට්ඨකකානි	පි	පිට්ඨකකානි
පාරගාමිකො	224	පිසාවගණසෙවිතං	58
පාරගුං	348	පිසාවයොතිසා	372
පාරභගමො	52	පිහාසනති	360
පාරිවරියං	324	පිහිහො	74
පාරිසුරියා	252	පිලකා	272
පාරිසර්ජා	398		
පාරුතං	298	පි	
පාලයං	128	පිණෙති	166
පාවකං	132	පිතිහකඛා	208
පාවිසිංසු	400	පිතිමතො	322
පාසණ්ඩං	242	පිතිසඤ්ජනනං	60, 104
පාසණ්ඩා	244	පිතිසුඛං	362
පාසාණං	224	පිතිසොමිතසාරතා	124
පාසාදං	172, 250		
පාසාදිකො	174	පු	
පාසාදිකතරෙ	422	පුකකුසකුලෙ	172
පාසො	202	පුග්ගලො	172, 174
පාහුණකානි	208	පුච්ඡ	22, 300, 380
පාහුණෙය්‍යො	392	පුච්ඡස්සු	382
පි		පුච්ඡිතො	102, 308
පිඛිගලා	304	පුච්ඡියාසි	18, 20, 22
පිණ්ඩං	208, 214	පුඤ්ඤං	36, 38, 60, 66, 136, 170
පිණ්ඩපාතෙත	168		256, 324, 326, 376, 414
පිණ්ඩමෙසතා	116, 364	පුඤ්ඤකමමො	178, 258
පිණ්ඩපාතපටිකකනෙතො	142, 144	පුඤ්ඤකරු	416
	154, 156, 326, 332, 364	පුඤ්ඤකිරියං	184, 186
පිණ්ඩාය	142, 154, 208, 232, 326	පුඤ්ඤකිරියාසු	160, 164
	328, 336	පුඤ්ඤකෙතනං	392
පිණ්ඩකාය	278	පුඤ්ඤධාරු	184
පිණ්ඩා	62	පුඤ්ඤපෙකඛාතං	414
පිතා	84, 228, 314	පුඤ්ඤපාපථලූපගා	178
පිපාසා	36	පුඤ්ඤඵලං	386, 388
පිපාසිතො	258	පුඤ්ඤභාගා	278
පියං	30, 136, 146, 336, 338	පුඤ්ඤඵපාකො	114
පියඛකරමාතා	372	පුඤ්ඤති	4, 6, 58, 104, 110, 112
පියකරු	374		120, 136, 170, 178
පියමාමං	338	පුටං	312
පියායති	374	පුට්ඨං	28, 80, 88
පියායනා	374	පුට්ඨා	224
පියාරිතතං	188	පුණ්ඩරිකානි	250, 364
පියසාතරුපං	230	පුණ්ඩරිකිතිං	250
පියො	136, 142, 374	පුණ්ඩරිකො	374
පිටනති මඤ්ඤ	378	පුණ්ණං	30, 120
පිට්ඨෙය්‍ය	166	පුත්තා	68, 132, 314, 342

ප්‍ර	පිට්ඨකිකානි
පුත්තරුපෙන	314
පුත්තසමං	12
පුත්තසමිධිසයනං	146
පුත්තිමං	12, 196
පුට්ඨ	420
පුට්ඨජනනාය	334
පුට්ඨජනං	268
පුට්ඨද්දිසං	416
පුට්ඨපඤ්ඤා	122, 342
පුට්ඨසත්තං	82
පුට්ඨසමණව්‍යාභවණේ	382
පුට්ඨිං	332
පුට්ඨි	370
පුත්තනිවත්තිකුකාමො	376
පුත්තපුත්තං	310
පුත්තපුත්තායනනං	80
පුත්තබ්‍යවො	358
පුත්තාචාසො	358
පුපථං	364
පුබ්බං	272
පුබ්බජෝ	12
පුබ්බකභසමයං	142, 144, 154
	156, 208, 232, 238, 246
	256, 296, 306, 326, 328, 336
පුබ්බදෙවං	396
පුබ්බාපයමානො	18, 20
පුබ්බෙ	412
පුබ්බෙතිවංසං	298, 312, 350
පුරකකතො	356
පුරතො	248, 266
පුරත්ථං	256
පුරත්තිමං දිසං	262
පුරත්තිමසමුද්දං	118
පුරුණං	258
පුරුණතිත්ථකරො	92
පුරුණදුතිසිකා	356
පුරුපුරං	350, 384
පුරිමං දිසං	222
පුරිසදනනං	52
පුරිසදමමසාරමි	390
පුරිසධොරයනං	52
පුරිසනාගං	52
පුරිසනිසගං	52
පුරිසමෙධං	144

ප්‍ර	පිට්ඨකිකානි
පුරිසපුගානි	392
පුරිසසිහං	52
පුරිසාජානීයං	52
පුරිසො	16, 146, 158, 176, 184
	248, 258, 262, 274, 278, 364
	366, 402, 404, 406, 412
පුරෙ	116, 264, 314, 356, 360
	364
පුරෙපුරෙ	408, 410
පු	
පුර්වකෙය්‍යානං	312
පුර්වනනි	100
පුර්වයෙ	182
පුර්වතො	312
පුභිකායෙන	238
පුභිදෙහසයා	420
පුරෙසි	310
පෙ	
පෙකකමානො	4, 6, 104, 120
පෙච්ච	188, 324, 382
පෙනා	118, 364
පෙමං	12
පෙසලා	272
පෙසි	366
පෙසුණං	426
පෙසුණේය්‍යප්පහාසිනං	406, 408
	410
පෙය්‍යා	142, 170
පො	
පොකකරකුඤ්ඤා	414
පොකකරණි	166, 224
පොරියා	338
පොසති	82, 84, 324
පොසො	60, 104, 132, 158, 186
ඵ	
ඵණො	194
ඵරුයං	292, 394, 424
ඵලං	276, 404
ඵලෙය්‍ය	194, 228
ඵය්‍යා	208
ඵය්‍යායනනානං	206

එ	පිට්ඨකයානි	බ	පිට්ඨකයානි
එණිතස්ස	312	බහිඤා	244, 302, 352
එලං	308	බහිඤාරකොට්ඨකෙ	146
එලපාවතං	308	බහිසොහමානා	148
එලෙය්‍ය	368, 380	බහුං	296 378, 380
එලො	302	බහුකා	360
ඵ		බහුජතසුඛං	192
ඵතො	266	බහුජතස්ස	130
ඵ		බහුජතභිතාය	192
ඵථො	272	බහුතරා	140
ඵසති	32, 36, 402	බහුදකඛා	18, 20, 214, 216
ඵතනතං	24	බහුදෙවරතනිං	196
ඵතායති	190, 194, 200, 276, 328	බහුනතං	254, 350
ඵසායති	240	බහුතෙරවෙ	322
ඵඤා		බහුලං	124
ඵඨබ්බො	150, 204, 210, 212	බහුලිකතා	212
	238	බහුලො	230
බ		බහුලිකරියාති	162
බජ්ඣති	76	බහුසුතා	354
බඤාග්‍ය	190	බහු	14, 194, 230, 264, 360
බඤාචරො	258	බහුපායා	18, 20, 214, 216
බඤ්ඤා	42, 192, 194, 394	බා	
බකං	240	බාධසිසාංඝී	204
බකාති	82	බාලකාතං	314
බකානං	74, 144	බාලබලං	394, 398
බකාපමුඤ්චකරං	344	බාලො	14, 158, 270, 290
බකාපිතො	144		292, 354, 398
බකානා	392, 394	බාහං	248, 256, 258, 262, 264
බබ්බරං	144		266, 278, 282, 404, 406
බලං	394, 398	බාහිනා	256, 326
බලකායො	112	බාහිර	138
බලදො	56	බාහිරේසු	119
බලප්පනො	248, 284	බාලාහිලානො	270, 424
බලවා	258, 262, 264, 266, 278	බ්බ	
	282, 394, 404, 406	බ්බො	244
බලවා සනො	398	බ්බං	48
බලවීරියං	182	බ්බභගද්වයං	166, 168
බලිවදො	12, 206, 308	බ්බාති	344
බලිවද්දවණ්ණං	206	බ්බුමතනියො	272
බසවනාපාතං	80	බ්බිබ්බිකා	356
බසවාබාධො	172	බ්බ	
බහි	294	බිජං	78, 244, 310, 404
බහිජට්ඨං	26	බිජාති	40

මු	පිට්ඨකයානි
මුජ්ඣිමනිකාය	354
මුජ්ඣිමනිකාය	140
මුඛගතාය	376
මුඛගාථාභිථිකොවනි	96
මුඛවිකල්පකා	250
මුඛදයාදෙ	348
මුඛසෙට්ඨකා	374
මුඛසාසනෙ	280, 282
මුඛචීර	94
මුඛානං	200
මුඛානසාසනං	414
මුඛානුමුඛො	346
මුඛො	78, 92, 128, 196, 244 258, 338, 374, 382, 390
<b>මෙ</b>	
මෙලුවසලාට්ඨිකතියො	272
<b>මො</b>	
මොජ්ඣිමනිකා	102
මොඨිං	188, 350
මොධෙති	304
<b>මි</b>	
මිඤ්ඤිනියා	268
මිඤ්ඤිකතා	324
<b>මිඤ්</b>	
මිඤ්ඤානො	270
මිඤ්ඤානසාසනං	368, 380
මිඤ්ඤානසාසනං	180
මිඤ්ඤානසාසනං	218
මිඤ්ඤානසාසනං	332
මිඤ්ඤානසාසනං	362
මිඤ්ඤානසාසනං	182
මිඤ්ඤානසාසනං	120
මිඤ්ඤානසාසනං	374
<b>මු</b>	
මුඤ්ඤානසාසනං	14, 362
මුඤ්ඤානසාසනං	302, 322
මුඤ්ඤානසාසනං	92, 162, 192, 198 254, 288, 302, 306, 370
මුඤ්ඤානසාසනං	254, 288 290, 306
මුඤ්ඤානසාසනං	326
මුඤ්ඤානසාසනං	278

මු	පිට්ඨකයානි
මුඤ්ඤානසාසනං	64, 116
මුඤ්ඤානසාසනං	10
මුඤ්ඤානසාසනං	274
මුඤ්ඤානසාසනං	284
මුඤ්ඤානසාසනං	256
මුඤ්ඤානසාසනං	280
මුඤ්ඤානසාසනං	280
මුඤ්ඤානසාසනං	280
මුඤ්ඤානසාසනං	280, 282
මුඤ්ඤානසාසනං	256
මුඤ්ඤානසාසනං	248, 258, 262, 264 278, 280, 282
මුඤ්ඤානසාසනං	250, 264, 266, 274, 276 284, 414, 428
මුඤ්ඤානසාසනං	284
මුඤ්ඤානසාසනං	248, 256, 258, 262, 280
මුඤ්ඤානසාසනං	258
<b>මුඤ්</b>	
මුඤ්ඤානසාසනං	180
මුඤ්ඤානසාසනං	112, 208, 328 330
මුඤ්ඤානසාසනං	204, 208
මුඤ්ඤානසාසනං	174
මුඤ්ඤානසාසනං	134
මුඤ්ඤානසාසනං	214
මුඤ්ඤානසාසනං	256, 286
මුඤ්ඤානසාසනං	174, 176, 186, 216, 258 258, 296, 302, 322, 324, 326 328, 378
<b>මුඤ්</b>	
මුඤ්ඤානසාසනං	16, 58, 302, 424
මුඤ්ඤානසාසනං	354
<b>මුඤ්</b>	
මුඤ්ඤානසාසනං	10, 12, 27, 32, 146 188, 190, 192, 200, 202, 206 212, 214, 222, 226, 262, 264 266, 268, 272, 280, 282, 286 288, 310, 312, 336, 340, 346 368, 378, 386, 388, 392

හ	පිටිබිඛාන
හඟව	1, 4, 10, 18, 20, 22, 34
	142, 144, 146, 148, 150, 152
	156, 164, 170, 186, 188, 190
	192, 194, 200, 202, 204, 206
	208, 210, 212, 214, 216
	218, 220, 222, 226, 232, 248
	258, 262, 264, 266, 268, 272
	274, 276, 278, 280, 282, 284
	286, 288, 292, 296, 298, 306
	316, 318, 320, 322, 324, 326
	328, 338, 340, 342, 344, 346
	348, 368, 370, 374, 376, 378
	380, 386, 388, 390, 392, 402
	406, 408, 412, 416, 418, 426
හඟව	64, 116
හජ්ති	58, 110
හක්කුති	364
හක්කුමි	364
හක්කුමානසමි	354
හක්කුමානෙ	124
හට්ඨං	232
හණ	320, 396, 398
හණං	27, 274, 292
හණාමසෙ	372
හණේ	114, 338
හණ්ඨං	372
හණ්ඨනං	290
හණ්ඨසි	290
හණ්ඨානං	80
හතකාමහසෙ	366
හතතභොගො	166, 168
හතතසම්මදෙ	14
හතතා	78
හතතානිහාරෙ	152
හදනන	192, 336, 386, 412
හදනෙන	384, 388
හද්දං	370
හද්දනනව	384, 400
හද්දසුගං	278
හද්දෙත	18, 20, 214, 216
හද්දා	16
හයං	4, 6, 11, 104, 190, 200
	232, 362, 376, 390, 392, 404
හයතල්ලිකා	112

හ	පිටිබිඛාන
හය්හරවසද්දං	206, 218
හයා	278, 394, 398
හරිකා	168
හරියා	68
හරෙ	182
හරයාසි	180
හවං	130, 136, 264, 298, 300
	312, 314, 322, 324, 326, 330
	366
හවනෙ	368, 380
හවනෙතා	214, 216
හවබ්බිකං	62, 64, 114
හවලොහජ්ජං	224
හවසොතානුසාරිසු	30
හවිසානි	30, 386, 388, 390, 392
	410
හසමති	302
හා	
හාගසො	344
හාහිනෙයොසා	156, 158
හාණ්ණමා	350
හාතා	84
හාතුවච්ච	168, 170
හායාමි	236, 358, 368
හාරථාප්ගොතොතා	292, 302, 306
හාවනාය	90
හාවයං	26, 294
හාවයෙ	6
හාවිතතොතා	100, 256
හාවිතතොතානං	64, 116
හාවිතා	212
හාවෙහි	336
හාසති	184, 286, 336, 340, 372
හාසමානසා	282
හාසිතං	264, 282, 364
හාසිතා	280
හාසිහාසු	398
හාසිතථ	426
හි	
හිංසකං	284
හිකං	324
හිකති	314
හිකිවෙ	10, 192, 280, 282, 340
	384, 386, 388, 390, 392, 396
	398, 402, 404, 416, 424, 426

කි	පිට්ඨකයානි
තිකකසි	18, 20
තිකකය්‍යු	18, 20
තිකු	6, 14, 18, 20, 22, 24, 26 28, 98, 102, 104, 126, 130 132, 192, 206, 208, 230, 256 270, 272, 274, 278, 282, 294 320, 322, 326, 332, 334, 336 338, 342, 352, 354, 358, 360 362, 366, 426
තිකුනි	232, 234, 238, 246, 378 428
තිකු තිකු	208
තිකුසංඝං	132, 288, 290, 306 330, 420
තිකුසංඝපරිව්‍රතො	340, 344
තිකුසංඝානං	342
තිකු	10, 94, 134, 142, 144 154, 192, 198, 204, 206 210, 214, 216, 218, 222 272, 278, 282, 326, 338 344, 356, 360, 364, 374 386, 388, 408, 426
තිකුතෙන	258
තිකුය්‍ය	206
තිකුය්‍යා	18, 198, 398
තිකුය්‍යාසොච්ඡාය	280, 344
තිකුනි	364
ති	
තිකා	80, 400
තිකුය්‍යා	20, 394, 402
තිරු	390
තිරුච්ඡෙති	180
භු	
භුජ්ඣමං	132
භුජ්ඣති	166, 168, 240, 300
භුජ්ඣමානානං	10
භුජ්ඣය්‍යු	232, 308
භුතතාථි	152
භුචා	56, 118
භුචාන	18, 20
භුචා භුචා	364
භුතො	300
භුමො	416

භු	පිට්ඨකයානි
භුසං	132, 226, 228
භුසා	202
භුසෙන	394, 396
භු	
භුතප්‍රබං	10, 112, 118, 168, 278 384, 386, 390, 392 396, 400, 402, 404 412, 416, 424, 426
භුතා	284
භුතපථිවනති	66, 82, 84
භුමි	186
භුමිගතං	186
භුමිරුමණේය්‍යකං	414
භුරිපඤ්ඤා	310
භෙ	
භෙචා	354
භෙදනං	178
භෙදනධම්මො	134
භෙදනපරිශොඝානානි	178
භෙදසිත්‍තං	186
භෙදා	412
භෙමි	202
භෙරවා	194, 278
භො	
භොගෙ	138, 140, 164
භොජනං	174, 176, 184, 366, 378
භොජනීයං	288
භොජිසංඝං	84
භොතො	288, 308
භොතොනා	214, 216
භු	
චිකිකිතො	364
චිකිකිත	334
චිතා	98, 356
චිත්තං	132, 188, 212 224, 310, 330, 332
චිත්තකොච්ඡේදා	340
චිත්තජ්ඣනා	334
චිත්තඤ්ඤා	340
චිත්තතා	374
චිත්තවිදා	340
චිත්තානුගා	340



ම	පිට්ඨකානි
මග්ගාමග්ගස්ස	340
මඩකු	360
මඩකුභුතො	226
මවු	332
මවුතො	22, 90, 222, 236
	280, 282
මවුධෙය්‍යං	42, 62, 114
මවුචුබං	110
මවුරුඤ්ඤා	358
මවුච්ඡායං	98
මවුච්ඡායිකො	242, 348
මච්චො	70, 136, 324
මච්ඡරි	36, 174
මච්ඡරිකො	60
මච්ඡා	140
මච්ඡරං	58, 110
මච්ඡරු	36, 38
මච්ඡරච්ඡිකයෙ	406, 408, 410
මජ්ඣනි	138, 140
මජ්ඣනිකො	14, 362
මජ්ඣිමිනිවර්ණසංඝයං	228
මජ්ඣක	280
මජ්ඣකලාංගං	192
මජ්ඣසිතා	302
මඤ්චකො	222
මඤ්ඤාති	158, 208, 292, 398
මඤ්ඤාමානො	376
මණි	124, 190
මණිකුණ්ඩලෙසු	144
මණ්ඩලි	96
මතං	372
මතෙසු	36
මතතං	152
මතනිකාකුණ්ඩලො	148
මතකො	24, 102
මධුපිතා	378
මධුරං	340
මධුරග්ගස්ස	78, 88, 286, 422
මතපිකාරු	192, 362
මතපිකරුතො	148
මතාපා	178
මතාපපරිසන්නං	150
මනුජා	98
මනුස්සකපණේ	412

ම	පිට්ඨකානි
මනුස්සකමා	258
මනුස්සකබ්බෙ	184
මනුස්සතනං	62
මනුස්සදුට්ඨො	412
මනුස්සභුතො	412
මනුස්සභුතො සමානො	408, 410
මනුස්සරුමණේත්තස්ස	414
මනුස්සවරුකො	412
මනුස්සිකො	132
මනුස්සො	232, 246
මනො	26, 90, 102, 210, 212
	224, 242, 278, 308
	332, 352, 370
මනොජට්ඨා	32
මනොනිවාරණං	32
මනොරමා	204, 238
මනොවිතකතා	370
මනොසමේය්‍ය විඤ්ඤාණායතනං	210, 212
මනත්තසුද්ධෙන	186
මනතා	110
මනනිතො	186
මනෙතනනි	358
මනෙතනි	186
මන්දියා	202
මන්දො	110, 310, 354
මරණං	178, 220, 240
මරණතනං	178
මරණධම්මො	162, 178
මරණපරිසොසානා	178
මරිය්‍යානනි	178
මලාභිභු	36, 58, 110
මහග්ගතො	38
මහනියා	200, 204, 316, 378
මහතනං	194, 206, 210, 218
මහඥානා	30, 134
මහඥානෙ	140
මහතනතෙතන	160
මහතනතරු	270, 274
මහතො මහනො	200
මහපථලං	92, 180, 182, 312
	382, 414
මහබ්බයෙ	184
මහලලිකා	178

ම	පිටපිකතානි
මහසංගි	152
මහාඥවංශය	190
මහාජනකායෝ	144
මහානුභාවතරේ	266
මහානුභාවතා	280
මහානුභාවෝ	266, 348
මහාපඤ්ඤා	122, 342
මහාපථං	110
මහාබ්‍රහ්මකල්පය	184
මහාබ්‍රහ්මකල්පනා	194
මහාභයහරවසඤ්ඤා	218
මහාභෝගා	30, 134
මහාමනනා	186
මහාමුනි	194, 350
මහාමෙඝෝ	344
මහායඤ්ඤා	144
මහාරජකෙඛ	250
මහාරමා	144
මහාරගං	336
මහාරජ 130, 134, 136, 138, 140	
142, 146, 148, 150, 160	
178, 180, 182, 184	
මහාරජා	416
මහාවතෙ	408
මහාපීඨ	202, 230
මහාසමුදායෝ	48
මහිං	342
මහිංචිවණ්ණසංඝං	228
මහිංචිකතා	280
මහිංචිකතරේ	266
මහිංචිකෝ	266, 348
මහිංචියා	332
මහෙසකතානි	20, 22
මහෙසිං	58, 298, 300

## මා

මාගරහිත්	426
මාණවකා	322
මාණවකෙහි	322
මාණවෝ	408, 410
මාතරං 16, 256, 310, 316, 324	
මාතාපිතරේ	166, 324
මාතාපෙත්තිගරේ	64, 116, 406
	408, 410
මාතියා	128

මා	පිටපිකතානි
මාතුකුච්ඡිගතෝ	366
මාදිසෝ	394
මාතං 8, 28, 42, 318, 334	
මාතකාමෙස්ස	8, 52
මාතගජස්ස	28
මාතත්ථකස්ස	316
මාතනං	126
මාතපථං	334
මාතමුහණා	318
මාතහතා	234
මාතසං	214
මාතානුසං	336
මාතානිසමයා	336
මානුසං 54, 62, 114, 136	
මානුසකෙ 18, 20, 214, 216	
මායා	28
මායාචී	424
මාරද්ධිගතං	246
මාරභිතරේ	226, 230
මාරධෙය්‍යං 208, 226, 228	
මාරනුද්‍ය	244
මාරපාසප්පසාසිතං	62, 114
මාරපාසෙන	192
මාරබ්‍රහ්මකල්පනා	192
මාරබ්‍රහ්මතා	44
මාරවසං	242
මාරවසානුගා	190
මාරිස 1, 4, 32, 258, 264, 266	
364, 416, 418, 422, 424	
මාලං	404
මාලාගකුච්ඡිලෙපනස්ස	172, 174
මාලිවා	370
මාලිතෙන	404
ම	
මගා	140
මුච්ඡාදිට්ඨි	174
මිත්තං	66
මිත්තද්‍රව්‍යෝ	402
මිත්තාමච්චා	288
මිලායති	228
මි	
මියති	118, 258, 310
මියමානෝ	174, 176

මු	පිට්ඨකයානි	මො	පිට්ඨකයානි
මුඛරු	116, 362	මොසව්ඡා	126
මුඛෙත	270, 274, 318, 346	මොහතං	58
මුග්ගමිතරියො	272	මොහො	134, 180
මුච්චති	76, 364	ය	
මුච්ඡතා	118, 140	යකපිණ්ඩො	366
මුඤ්ඤායා	82, 96	යකඛිනී	372, 374
මුට්ඨසාතිනො	116, 362	යකෙකා	58, 110, 222, 368 376, 378, 380, 416 418, 422, 424
මුණ්ඩකො	300	යග්ගෙ	184, 322
මුණ්ඩා	300, 312	යජන්ති	144
මුතං	360	යජමානස්ස	144, 312
මුතහතා	332	යඤ්ඤාභ්වාය	142
මුතතවාගො	406, 408, 410	යඤ්ඤාබ්බිතං	146
මුතෙතා	16, 188, 194, 244	යඤ්ඤාපථීනො	300
මුදිතා	340	යඤ්ඤා	38, 114
මුදිඤ්ඤො	250	යතහතං	26
මුද්	80, 224	යතොනිදතං	214, 216
මුද්ධාවසින්නතං	184, 186	යථා අකුසලං	44
මුනි	92, 194, 298 300, 312, 322 334, 350	යථා කථං පන	1
මුසාහණතො	402	යථා කමමං	178
මුසාපාදස්ස	278	යථා ධමමං	426
මුහං මුහං	202	යථාධොතෙත	208
මුහුතෙතන	408, 410	යථාපථවයං	166
මු		යථාබාලං	44
මුලං	224	යථාමුලං	44
මුසිකා	304	යථාඤ්ඤං	402
මුලාස්ස	132, 288, 306, 330	යදකඛිනි	380
මෙ		යනානුත	300, 316, 346, 348
මෙසො	184	යමෙකසාලානා	282
මෙතතං	370	යමලොකං	62
මෙට්ඨතා	116	යමස්ස	40
මෙට්ඨතාධමමා	64	යසසා	220, 348, 412
මෙදවණ්ණං	224	යසස්සිතං	130, 132, 368
මෙධාච්චි	46, 56, 144, 340, 414	යා	
මෙධාච්චිනී	158	යාවකා	310
මො		යාවන්ති	404
මොකකසි	194, 204, 210, 224	යාවමානානං	174, 176, 404
මොචසෙ	82	යාවෑන්ති	310
මොදරෙ	62	යාවසොගො	406, 408, 410
මොතං	8, 52	යානු	30, 58, 120
මොමුහා	242	යානං	58
		යානදෙ	56

යා	පිට්ඨකයාහි
යානහොගො	166
යානිකතා	212
යාපෙනති	10, 366, 420
යාමා	242
යාවර්ථං	406, 408, 410
යාවතකං	106
යාවසුභාසිතං	110, 114, 118

## ප්‍ර

ප්‍රභං	308
ප්‍රභතඛලං	308
ප්‍රඤ්ඤං	98
ප්‍රඤ්ඤථ	280, 282
ප්‍රත්තං	406, 408, 410
ප්‍රඤ්ඤං	38, 180

## යො

යොගං	22, 114
යොගකෙමාධිවාහනං	308
යොජෙති	416, 418
යොත්තං	308
යොනිසො	60, 104, 192, 362
යොධිබ්බෙන	18, 20, 214, 216

## ර

රකං	132
රකකා	314
රකකා	138
රකකිතවෙත්තා	278
රකකිතො	136, 138, 164
රකෙබ්බය්‍ය	138
රජං	92, 352
රජතං	170
රජතියෙන	340
රජො	24, 292
රජොජල්ලං	148
රජ්ජං	132, 158, 212, 386
	388, 408, 410
රජ්ජුති	144
රඤ්ඤා	142, 156, 158, 278, 342
රට්ඨං	310
රට්ඨවනෙත්තා	30
රණං	268
රණඤ්ඤා	98
රතතං	66
රතීං	242, 278, 320, 332

ර	පිට්ඨකයාහි
---	------------

රතී	14, 62, 362
රතො	90, 370
රත්තකිකාරතිමසායං	194, 210
රත්තිඤ්චං	100
රත්තිඤ්චකයො	70, 80
රත්තියා	1, 4, 18, 20, 196
	270, 272, 278, 360
	372, 376, 406
රත්තො	60, 90
රථකායං	156, 158
රථකාරකුලෙ	172
රථකුබ්බරං	193
රථිකාය රථිකං	378, 380
රථො	58, 246
රමති	320
රමතී	268
රමතියා	166
රසා	150, 204, 208, 238
රහඳො	302, 328
රහො	86, 372
රහොගහස්ස	134, 136, 138, 160
	212, 216, 218, 248, 400

## භ

භගදෙසපරිකම්භො	62, 114
භගදෙසපරෙතෙහි	248
භගදෙසවිතයා	418
භගපාසෙත	226
භගරත්තො	248
භගුපසංභිතං	336
භගො	26, 70, 294, 330, 332
	336, 370, 418
භජකරණියාති	184
භජකුලෙ	186
භජකොසං	170
භජගතියාතං	128
භජදණෙකිත	132
භජබානියා	278, 282
භජනෙත්තරං	166, 168
භජරථා	134
භජා	78, 112, 130, 132, 134, 136
	138, 140, 146, 150, 152, 154
	156, 158, 160, 182, 278, 342
	428
භමණෙය්‍යකං	414

රු	පිට්ඨකයාති
රුක්ඛමූලභතානං	390
රුක්ඛමූලභණ්ණං	356
රුක්ඛමූලේ	234, 298, 392
රුච්චති	122
රුදුමානා	142
රුදුමුඛි	236
රුප්පතො	354

රු	පිට්ඨකයාති
රුපභතො	332
රුපච්ඡි	238
රුපසක්ඛය්‍ය	26, 296
රුපසක්ඛය්‍යජනාතිගො	100
රුපානි	132, 218, 288, 306, 330
	354
රුපිඤ්ඤා	166, 168
රුප්පභා	238, 240

රෙ	පිට්ඨකයාති
රෙච්ඤා	240
රෙච්ඤා	88, 240, 286
රෙදන්ති	372
රෙරුචං	54
රෙසකො	158, 174
රෙසෙතාරං	158
රෙසෙසි	290

ල	පිට්ඨකයාති
ලජ්ජි	138
ලඤ්ඤාජනො	152
ලඤා	132, 310
ලඤාන	132
ලපසිඤ්ඤාමි	54
ලබ්භති	34, 62, 172
ලබ්භා	330, 332
ලභිසා	138, 140
ලභෙය්‍යං	178, 288, 306
ලබ්භරෙ	202
ලහුකෙත	118
ලහුවිනේතන	360

ලා	පිට්ඨකයාති
ලාභා	216, 218, 332, 334
ලාභී	174, 346

ලි	පිට්ඨකයාති
ලිට්ඨති	408, 410
ලිට්ඨති	334, 378

ලු	පිට්ඨකයාති
ලුකො	10, 228
ලුඤ්ඤා	258
ලී	පිට්ඨකයාති
ලීඛං	52
ලීඛපාපුරණො	314
ලීඛො	314

ලො	පිට්ඨකයාති
ලොකෙ	1, 28, 32, 36, 58, 84
	104, 114, 116, 146, 202, 214
	216, 226, 228, 232, 284, 286
	300, 326, 364, 368, 374, 380
	416
ලොකජේට්ඨං	392
ලොකධාතු	46
ලොකනිර්දේශං	120
ලොකනිර්දේශගාමිතිං	120
ලොකනතඤ්ඤා	120
ලොකපරිපායං	44
ලොකවිදු	120, 390
ලොකසමුදයං	120
ලොකාධිපති	322
ලොකානුකම්පාය	192
ලොකාමිසං	4, 6, 104, 120, 208
ලොභො	80, 134, 180
ලොමං	194, 240
ලොමහංසං	190, 194, 200, 232
	238, 246, 284
ලොමච්ඡිජානො	96, 302
ලොභසුඤ්ඤා	148
ලොභිකං	228, 272
ලොභිකමලං	172
ලොභිකමලා	172

ච	පිට්ඨකයාති
චක්ඛති	258
චග්ගගතස්ස	334
චග්ගතා	322, 340
චග්ගො	10
චඛිතිසො	428
චචනං	22, 266, 264, 370
චචනක්ඛලො	122
චචිග්ගතො	308
චචෙච	10, 358, 420
චචෙච	310

ව	පිටුවකිනාති
වජ්‍යනි	420
වජ්‍යං	264, 394, 398
වජ්‍යංසි	366, 372
වජ්‍යභූමියා	356
වට්ටං	30
වණ්ඩකෙ	174, 176, 184
වණ්ණං	160, 190, 286, 358
වණ්ණදෙ	56
වණ්ණධාතු	238
වණ්ණෙනිහා	124, 190
වණ්ණපොකකරතාය	174
වණ්ණරූපෙන	148
වණ්ණවාදී	112, 386, 388
වණ්ණණි	132
වණ්ණණා	124
වතං	92, 360
වතපදනි	406
වතසීලවතනං	260
වතිතං	260
වතනති	30, 306
වතනමානමිති	234
වතනවෙ	364
වතනා	122
වතදෙ	56
වතභොගො	166
වතභොගාසනානි	182
වතසා	172, 174
වජ්‍ය	66
වජ්‍යකතා	212
වකා	130, 336
වකාන	418
වදඤ්ඤ	62, 80
වදනතා	330
වදනාති	100, 212, 224, 302, 330
වදනාතීතිපි	28
වදනිකො	130
වදනිතිපි	28
වදෙය්‍ය	28, 130, 184
වදෙති	22
වධං	76, 240, 280
වතං	132, 352
වතවෙනා	414
වතථං	332

ව	පිටුවකිනාති
වතනනං	58
වතවෙකිගතා	236
වතමසසිතො	322
වතයනෙකත	428
වතසණ්ඨ	302, 320, 322, 350 354, 356, 358, 360, 362, 364
වඤ්ඤ	344
වඤ්ඤබ්බා	416
වපතෙ	404
වපිනා	308
වපසු	308
වපපකාලෙ	306
වසධමමා	282
වසසා	18, 214, 216
වසො	70, 178
වසොගතං	314
වසොගුණො	6, 120
වරං	386, 388
වරතනං	30, 120
වලාහකං	378
වසං	358
වසමනිනා	72
වසගො	226
වසඛිගතා	270
වසඛිගමි	354
වසලී	286
වසලිතති	62
වසවතනිනො	242, 258
වසානුගො	14
වසිභුතා	240
වසුකිරා	184
වසෙ	278, 322
වසො	82
වසං	356
වසානි	310
වසාසතං	118, 198
වසාසතජලී	118
වසාසතසංඝසානි	170, 274
වසාසතසංඝ වසාසතසංඝ	274
වසාසතානි	170, 274
වසාසතානුකො	118
වසාසතානුකොති	170, 274

වා	පිට්ඨකයාහි	වි	පිට්ඨකයාහි
වාචං	64, 116, 126, 270, 274 280, 336, 338, 394	විජයා	236
වාචසිකං	340, 342	විජාතවණණසතං	228
වාචාය	136, 138, 174	විජාතා	158
වාචාහි	288, 394	විජාතනං	230, 346
වාචෙමි	424	විජාතනා	36
වාජපෙය්‍යං	144	විජාතාහි	354
වාතමිගො	360	විජාතාසි	10, 22
වාතෙහි	312	විජාතිය	372
වාදං	286	විජාතියාසි	286
වාදිතං	322	විජාතසඛාම	250, 416
වායමෙථ	402	විජාතාචි	202
වායමෙය්‍යාථ	386, 388	විජාතී	16, 28, 70, 102, 104 342, 354, 382, 394, 398
වායතො	224	විජාතා	60, 78, 104, 350
වායො	30	විජාතවරණසම්පන්නො	276, 296 298, 390
වාජිජං	364	විජාතයනාකරො	334
වාළග්ගමිත්තං	364	විජු	278
වාසවො	428	විජුප්පාසවණණං	54
වාසාය	382	විජුමාලිසතකකකු	184
වි		විජුලලතා	194
විකප්පයෙ	268	විකුකුණං	222
විකිණණවාචා	116, 362	විකුකුණංඥාඥායතනං	282, 284
විකුලාවකා	400	විකුකුපනියා	338
විකම්ණා	358	විකුකුපෙතුං	280
විගතමුලමචේරෙත	406, 408, 410	විකුකුපෙය්‍යාසි	280
විගතලොමහංසො	278	විකුකු	168, 394
විගතවලාහකෙ	124, 350	විකුකුහි	18, 20
විගතා	100	විතකකා	332
විගතො	204	විතකෙකති	382
විගාහිය	322	විතතා	370
විවකඛණො	382	විත්තං	78, 222, 230, 380, 382
විවකඛුකමාය	200, 204, 206, 218	විජාරෙත	18, 20, 22, 340
විවර	416	විදිනා	28, 142, 144, 188, 214 216, 232, 246
විවරියාමි	384	විදා	212, 268
විවරිමා	350	විධවා	304
විවාරණං	72, 74	විධාවති	68
විවිකිවජා	182	විධුතං	352
විවිතාහි	270, 274	විධුමො	256
විවිතෙ	104	විධුපිතා	28
විවෙය්‍ය	40	විදො	124
විජටයෙ	26, 294	විතායා	354
විජකුකු	258		
විජතං	322		
විජලහිකා	14		

පි	පිටියබ්බානි	පි	පිටියබ්බානි
විනයනානි	42	විමුතතිසුඛපටිසංවෙදී	350
විනයය	76, 214, 216	විමුතතො	226, 244, 278
විනයස්ස	352	විමොකෙඛා	284
විනයසුනි	248	වියඤ්ඤානං	70
විනිපාතං	172, 174	වියඤ්ඤානෙන	148
විනිබ්බං	358	විරජං	344
විතෙය්‍ය	36, 58, 110, 320, 378	විරතො	64, 100, 116, 126
විනොදය	334	විරුගතිසසිතං	162
විනොදෙඛා	330, 332	විරුගො	248
විනොදෙනති	370	විරුජිතා	26, 294, 418
විඤ්ඤානි	270, 274, 310, 366	විරුජිය	30
විඤ්ඤානෙ	382	විරියං	308
විඤ්ඤෙර	132	විරියෙන	14
විඤ්ඤම	224	විරුඛං	420
විඤ්ඤමු	386, 3 8	විරුඛනි	244
විපච්චති	208	විරොචනි	34, 108, 124, 202, 350
විපරිග්ගෙසා	336	විලිඛනො	226
විපස්සකො	234	විලුභො	158
විපාකාවසෙසෙන	168	විලුප්පනි	158
විපාකො	60, 62, 140	විච්ඡාරයෙ	80
විපාචෙනති	280, 412, 422	විචතනකඛ්ඛං	232
විපුලො	128 144	විචරෙය්‍ය	132, 288, 306, 330
විප්පජ්ගෙය්‍ය	42, 46	විචරි	300
විප්පටිපඡ්ඡනති	138, 140	විචිතො	202, 356
විප්පටිසාරං	334	විවිධා	144
විප්පටිසාරී	168	විවේකං	4
විප්පටිසාරො	334	විවේකච්චිතී	232
විප්පමුතො	8, 52, 204	විවේකකාමො	352
විප්පමුතොසි	94	විවේකනිසසිතං	162
විප්පසනො	58, 110, 182	විසං	426
විප්පගාණෙන	72, 74	විසතතිතං	44, 104, 202
විප්පගාය	322	විසතො	370
විපථ ඤානානි	224	විසතතිකං	1, 62, 64, 114, 116
විබ්භතනවිතො	116, 362	විසමං	110
විභජෙය්‍යං	54	විසමුලස්ස	78, 88, 286, 422
විමලා	48	විසමෙ	16, 38
විමානං	22, 268	විසලො	322
විමුහුරා	42, 52	විසයො	186
විමුහුරාවිතො	86, 98	විසාරදො	202, 324
විමුහුරා	192	විසිද්ධි	14
විමුහුරාකඛ්ඛෙක	182	විසුඡකිති	14, 62, 104, 228
විමුහුරාඤ්ඤාදස්සනකඛ්ඛෙක	182	විසුඤ්ඤාසං	324
විමුහුරාඤ්ඤාදස්සනසමපනාතරං	252	විසුඤ්ඤා	342
විමුහුරාසමපනාතරං	252	විසුඤ්ඤා	334, 336



වි	පිටපතකි	වි	පිටපතකි
විප්‍රසාදි	228	විසති අබ්බුද	274
විප්‍රසං	322	විසති අභයා	274
විප්‍රසාදිකාති	224	විසති උපලා	274
විසෙවිතාති	224	විසති කුමුද	274
විසොධිතං	350	විසති බාරිකො	274
විසං	326	විසති නිරබ්බුද	274
විසංඛාය	338	විසති පුග්ගරිකා	274
විසංමෙ	90	විසති සොගතිකා	274
විසංසෙ	148		
විසංසං	126	වූ	
විහංගු	254	වූවති 6, 290, 326, 364, 408	
විහඤ්ඤති	76		410
විහතා	236	වූවතිකා	282, 284
විහරං	8	වූවිංසෙකා	216
විහරති	20, 130, 146	වූවි	12, 78, 308
විහරතො	164	වූතති	298
විහාතබ්බො	163	වූතෙන	20, 22, 206, 214, 216
විහාරං	196, 332		258, 270, 274, 286, 288
විහාරපාලො	330		324, 354, 398
විහාරපෙක්ඛිකායො	330	වූතා	356
විහාසි 254, 278, 288, 290, 306		වූතිං	84, 254, 288, 290
විහිංසති	294		356
විහිංසාපිතකකං	362	වූසිතවතො	134
විහිංසෙය්‍ය	338	වූසිතමුගචරිතො	120
විහෙසා	248		
විහෙසාති	282	වූ	
වි		වූපකට්ඨො	254, 288, 290, 306
විණා	222	වූපසමො	10, 284, 358
විතදෙසො	392	වෙ	
විතමිවෙජ්ඣ	62	වෙජ්‍යනනපාසාද	418
විතමිලො	350	වෙණ්කුලෙ	172
විතමොහො	392	වෙනරණිං	40
විතරුගො	352, 392	වෙදගු	256, 258, 300
විතසලො	202	වෙදකා	50, 152, 202
විතිවතො	28	වෙදනනගු	300
විතිවතනනං	264	වෙදිහබ්බො	18, 20, 214, 216
විතිසාරෙණා 130, 286, 294, 312, 324, 398			390
විර	250, 416	වෙදී	298, 312
විසංවසාසතිකා	178	වෙධමානං	202
විසතිඅට්ඨා	274	වෙරං	44, 46, 154
විසති අබ්බො	274	වෙරෙව්තවවො	402
		වෙරෙව්තො	96
		වෙලායං	10, 152, 216, 332
			334, 356, 360, 370
			378, 380, 412, 424, 426

වෙ	පිට්ඨකිකානි
වෙය්‍යාකුචොරෙ	180, 182
වෙය්‍යො	296
වෙය්‍යාසං	18, 20, 256, 270, 332
වෙහාසඛගමො	118
වෙහාසට්ඨං	186
වෙඵං	276
වෙඵරියො	124

වො	පිට්ඨකිකානි
වොරොපෙසි	168
වොලොකෙසි	250
වොසිතො	298, 312
වොය්‍යාග්ගපරිණාමිං	162
වොය්‍යාග්ගරතො	406, 408, 410
වොසසඤ්ජ	194
වොහරෙය්‍ය	28
වොහාරමනෙහාන	28
ව්‍යාකාරිසසති	150
ව්‍යාකරෙති	18, 20,
ව්‍යාධිධම්මො	162
ව්‍යාධිතා	162

ස	පිට්ඨකිකානි
සංකසංයනි	360
සංකුපිතං	394, 396
සංජ්ඣෙතො	304
සංදය්‍යොති	210
සංයමොමසෙ	370
සංයමො	40, 302
සංයුජේ	136
සංයුතං	30
සංයුතො	368
සංයොගපරමො	402
සංජ්ඣතං	42, 46
සංවඤ්ඤානි	250
සංවරෙ	138
සංවසංයොතො	360
සංවාසො	368
සංවිකො	96, 302
සංවිජ්ජති	186
සංවිජ්ජමානො	170, 174,
සංවිනාසී	80
සංවුතො	138
සංවේගං	352, 354, 356, 358 360, 362, 364, 366

ස	පිට්ඨකිකානි
සංවෙජ්ඣො	352, 354, 358
	360, 362, 366
සංවෙජේභුකාමිං	352, 354, 356
	358, 360, 362
සංවෙජේභුං	264, 268, 282
සංවෙජේය්‍ය	256
සංවෙජේති	280
සංවොහාරෙත	148
සංසට්ඨො	358
සංසාරං	190
සංසාරං	68
සංසිද්ධිමි	1
සකං	136, 386, 388
සකමාතුනිවෙසනං	256
සකලිකා	214
සකුණී	82
සකුණො	352
සකකකරණො	410
සකකවං	408, 410
සකකතො	312
සකකතනං	406, 408, 410
සකකතො	252
සකකතාමකො	368
සකකපඤ්චකං	428
සකකපතිරූපකො	410
සකකරෙය්‍යානං	312
සකකසෙවිතං	404
සකකායදිට්ඨිප්පතාණංය	24
සකකායසමිං	358
සකකායො	276
සකකාමි	18, 20, 278
සකකිං	222, 230
සකකාකුලෙ	244
සකා	64, 116
සකිලසමාසං	206, 408, 410
සකිලපානං	14
සකිලමතානි	182
සකිලමෙය්‍ය	174
සකිලය්‍යාරං	92
සකිලය්‍යාරසමායාරො	128
සකිලිට්ඨං	92
සකිලිපිතං	290, 298
සකිං	22
සකිලිකාති	144

ස	පිට්ඨකයානි	ස	පිට්ඨකයානි
සඛිංචුං	274, 278	සඤ්ඤවිඤ්ඤාණසංඛිංචුං	4
සඛිංචු	10, 282, 284, 358	සඤ්ඤවෙදසිතනිරුධං	282
සඛිකිකෙතන	22, 340	සඤ්ඤාපුර්ණඛිතවර්ද	342
සගාමෙය්‍යා	116	සඤ්ඤාපුර්ණ විපපමොක්ඛා	278
සගාරවො	318	සට්ඨිතිසසිතා	334
සග්ගං	46, 160, 172, 174	සණ්ඨෙ	362
	310, 412	සණ්ඨානො	358
සග්ගසංවත්තනිකං	166	සණ්ඨාසි	152
සග්ගගාමිනං	360	සණ්ඨං	406, 408, 410
සග්ගපරායණා	36	සණ්ඨවාමො	406, 408
සග්ගාපායං	298, 312	සතංකඤ්ඤසංඝසානි	376
සඛිං	62, 114	සතංසංඝසානං	258, 270, 274
සඛිගමො	64, 116	සතා	98
සඛිගාතිගො	6	සති	218, 308
සඛිගාමගතානං	390	සභිමො	24, 54, 100, 230, 278
සඛිගාමෙ	154, 158, 394		352
සඛිගාමෙසු	154, 156	සතො	24, 44, 46, 48, 50
සඛිගාමෙසානනි	400		102, 196, 208, 290
සඛිගමම	358		352, 368, 374, 398
සඛිගාගකං	416	සතො සමපජානො	202
සඛිං	42, 362, 392	සත්තානවතභුං	168
සඛිංචිං	48, 202	සත්තවා	96
සඛිංචිපාරාගො	312	සත්තමාසිකො	304
සඛිකිතො	130	සත්තවතපදනි	408, 410
සච්චං	22, 78, 224, 228, 302	සත්තා	25, 34, 108, 138, 140
	308, 382, 406, 408, 410		178, 192, 230, 238
සච්චවාමො	406, 408		358, 402
සච්චවාදී	126	සතනියා	24, 32, 102
සච්ඡිකතා	192	සතනිසුළුපමො	234
සච්ඡිකතා	254, 288, 290, 306	සත්ථං	220, 222
	346	සත්ථමලං	80
සච්ඡිකරුථ	192	සත්ථවාහං	342
සච්ඡිකිරියාය	386, 388	සත්ථා	4, 86, 126, 128, 130
සච්චාතං	82, 84		186, 216, 218, 232, 274
සච්ඡතෙ	70, 80		276, 284, 336, 390, 392
සච්ඡිකෙතො	204	සත්ථපදෙ	98
සච්ඡිකායබහුලො	360	සච්ඡිදසානකමසතා	344
සඤ්ඤාපුර්ණ	278	සච්ඡිවණ්ණභතො	126
සඤ්ඤිකෙය්‍යං	224	සච්ඡිසාසනකාරිතා	348
සඤ්ඤිතානානි	224	සඤ්ඤා	66
සඤ්ඤකෙති	340	සදණ්ඩාවචරා	398
සඤ්ඤායති	114	සදත්ථපරමො	394, 398
සඤ්ඤාපෙභුං	150	සදෙවකෙ	252, 286, 300
සඤ්ඤාය	336		368, 380, 418

ස	පිටියිඛිකානි
සදෙවමනුසංය	252, 286, 300
	368, 380
සද්දපරිත්තාසි	360
සද්දමනුසංයවෙසි	376
සද්දහානො	38, 382
සද්ද	150, 204, 208, 210
	238, 360
සද්ධමම	32, 34, 108
සද්ධමමගරුතො	254
සද්ධමමසවණං	374
සද්ධා	40, 46, 76, 82, 350
	354, 382, 412, 414
සද්ධාසීරං	808
සද්ධාසිකො	184, 272
සද්ධො	80, 174, 176, 184
සනතෙ	14
සනත්තතො	36, 338
සනමාතො	24
සනතරමාතො	96
සනත්තසාමි	240
සනත්තසෙය්‍යං	194
සනත්තානකං	16
සනති	4, 28, 40, 192, 288
සනතිකෙ	4, 12, 224, 226, 254
	268, 276, 288, 292
	294, 402, 414, 426
සනත්තියාමි	1
සනත්තපෙකෙඛා	4, 6, 104, 120
සනත්තට්ඨා	122
සනෙතා	36, 40, 134, 170, 248
	256, 330, 338, 360, 394
සන්ථවං	32, 34, 76, 108
සන්ථාරො	304
සන්දසෙසති	204, 206, 338, 342
	344, 374
සන්ද්වට්ඨිකො	18, 20, 214, 216, 390
සන්ධාය	118, 364
සන්ධුපායති	302
සන්ධායතිනා	154, 156
සන්ධායනාමි	424
සන්ධිපතිනා	46, 328
සන්ධිසිනෙතසු	314
සන්ධිසිවෙසු	14
සන්ධිසිකො	70

ස	පිටියිඛිකානි
සන්තිසිකො	293
සපඤ්ඤා	26
සපදනං	254, 296
සපරිග්ගහං	56
සපසු	490
සපඤ්ඤා	294, 368, 378, 380
සපරුජවණණං	194
සපසුත්තං	194
සපපිනා	296
සපපුරිසො	166, 406, 408, 410
සබ්බකමමකඛයපාතො	244
සබ්බකාමසමිඳ්ධියා	386, 388
සබ්බගන්ථපමොචනං	374
සබ්බගන්ථපාතිතයා	368
සබ්බගන්ථෙති	378
සබ්බඛගසමපනනං	348
සබ්බවේදකසො	204, 338, 342
	344, 374
සබ්බවසීතිනං	346
සබ්බත්ථ	138, 236, 238
සබ්බදදො	56
සබ්බදුක්ඛපාතාණාය	240
සබ්බදුක්ඛා	34, 70, 108, 308
සබ්බධි	8, 52, 94
සබ්බතික්කමො	346
සබ්බතිවෙසනෙසු	22, 42
සබ්බතිස්සග්ගා	102
සබ්බපාණීනං	402
සබ්බපාසසිති	192, 194
සබ්බබ්බකුමුත්තා	240
සබ්බගුතානුකම්පි	202
සබ්බසොගෙති	380
සබ්බරත්තිවාරො	360
සබ්බලොකං	350
සබ්බවිදුං	58
සබ්බවේරහයාතිත	220
සබ්බසඛාරසමිථො	248
සබ්බාකාරවරුපෙතෙ	284
සබ්බාභිභු	244
සබ්බාදිසා	142
සබ්බුපට්ඨිනං	196
සබ්බුපට්ඨිපට්ඨිසාග්ගො	248
සබ්බි	32, 34, 108, 134, 302
සබ්බසෘජනං	192

ස	පිට්ඨකයාති
සමුග්ගකෙ	252, 256, 300, 368 380
සමුග්ගචාරයෝ	216, 218
සගා	328, 330
සගාධම්මං	328
සමං	8, 16, 110
සමඛ්ඛිභුතා	10, 148
සමචරියා	186
සමචරියාය	176, 184
සමචින්නෙසුං	226
සමෙරිච්ඡා	290
සමෙරිකායං	158
සමෙරුරා	420
සමෙරුරුකො	126
සමෙරුරුරෙ	212
සමෙරුරු	28
සමෙණ	103, 194, 204, 210, 212 224, 226, 292, 308
සමෙණකා	328
සමෙණමුග්ගචරිකපණ්ණාසික	
චණ්ඩික සංවිකාතං	112
සමෙණමුග්ගචරිකා	130
සමෙණි	242
සමෙණුපාසනස්ස	86
සමනනාති	406, 408, 410
සමතිකකම්ම	208
සමතිකකම්මං	240
සමධිගය්‍යා	160
සමනතරා	284
සමනුසෙරුසු	4, 86, 276
සමනුපය්‍යති	126
සමනනවකච්ඡ	250
සමනනකො	250
සමනනා	298, 342
සමනනාගතො	18, 20, 118, 182
සමනනාගරිකා	204, 206, 210 338, 342, 344, 374
සමනෙනසං	348
සමනෙනසති	348
සමසට්ඨා	10, 148, 420
සමසං	1, 98, 102, 108, 116, 126 146, 194, 196, 200, 202, 204 208, 212, 214, 216, 220, 222 232, 248, 258, 264, 278, 282

ස	පිට්ඨකයාති
සමසං	286, 288, 292, 306, 322, 332 346, 348, 352, 354, 356, 358 360, 362, 364, 366, 368, 370 374, 378, 380, 384, 386, 388 392, 406, 408, 426
සමසෙත	38, 140, 142, 144, 146 148, 152, 200, 202, 204, 206 208, 210, 214, 216, 220, 222 258, 266, 268, 270, 286, 312 316, 320, 322, 326, 340, 342 350, 352, 354, 356, 358, 360 362, 364, 370, 374, 376, 378 390, 402, 404, 414
සමලඛකරිකා	330
සමලෙභි	250
සමාගතා	342
සමාගමිතා	360
සමාවරෙ	132
සමාදායෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමාදහාසු	48
සමාදය	326
සමාදින්නතතා	406, 408, 410
සමාදින්නාති	406, 408, 410
සමාදිසි	412
සමාදිසිකා	412
සමාධිකබ්බෙක	182
සමාධිසම්පන්නතරං	252
සමානසුඛදුකෙති	358
සමාපජ්ජි	282, 284
සමාපජ්ජිකා	258, 262
සමාපකති	238
සමාපන්නං	262
සමාරකෙ	252, 286, 300, 368, 380
සමාසෙථ	32, 108
සමාභිගො	100
සමිතාවි	120, 334
සමුග්ගතා	374
සමුච්ඡිතො	334
සමුද්දානං	36
සමුට්ඨාය	370
සමුප්පොජෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමුද්දානරෙ	404, 406

ස	පිට්ඨකයානි
සමුද්දරමා	12
සමුද්දො	118, 128
සමුපබ්බුලො	180, 182, 390, 392
	396, 404
සමුපපනො	76, 246
සමුසසයං	384
සමුලං	30, 120, 220, 222, 324
සමුහතා	238
සමෙව	202, 332
සමෙත	38
සමොදකං	250
සමොදහං	14
සමොධාතං	160
සමපවුරු	202
සමපජානමුසා	140, 372
සමපජානො	24, 48, 50, 54, 196
සමපජාති	222, 230
සමපඤ්චාසති	302
සමපනො	298
සමපසොජේසුං	426
සමපරාසිකං	66, 136, 160, 170
	178
සමපරායො	60, 62, 198
සමපරෙනෙ	258
සමපලිහගෙහි	224
සමපසාං	60, 104, 132, 186, 424
සමපසානං	298, 300
සමපසාමානො	328
සමපහංසෙති	204, 206, 210, 338
	342, 344, 374
සමපාදෙථ	282
සමපුච්ඡ	314
සමථලං	134, 180
සමථසො	368
සමබ්බිකො	74
සමබරිමායං	424
සමබරො	424
සමබ්‍රහ්මා	32, 116, 126, 142, 144
	154, 156, 206, 214, 224, 356
	362, 402, 404, 426
සමබ්‍රාහ්මපිපනො	94
සමාධා	14
සමුද්ධිමහතං	258

ස	පිට්ඨකයානි
සමුද්දො	12, 28, 58, 204, 284
	314
සමොධිං	324
සමානානි	224
සමනෙක්ඛය්‍යං	224
සමතුක්ඛති	290
සමතුතං	244
සමොගා	402
සමොති	246
සමමග්ගතා	144
සමමදක්ඛය්‍ය	290
සමමදක්ඛය්‍යය	8
සමමදක්ඛය්‍යවිමුක්තා	134
සමමදෙව	132, 254, 288, 290, 306
සමමනති	402, 404
සමමපාධානා	192
සමා ආච්චං	164
සමාකමහතං	162
සමාදිට්ඨිං	162
සමාදිට්ඨිපුරෙජ්චං	58
සමාපටිපනො	334
සමාපාසං	144
සමාචාරං	162
සමාචාරායං	162
සමාසමිකපං	162
සමාසඤ්චං	162
සමාසමාධිං	162
සමාසමුද්දො	18, 20, 216, 254
	278, 280, 282, 390, 392, 418
සමාසමුද්ධිදෙසිතං	344
සමාසමොධිං	130
සමික්ඛති	248, 258, 262, 264
	266, 278, 284, 404, 406
සමික්ඛය්‍ය	256, 258, 262, 264
	266, 282, 404, 406
සමුඛා	150, 344, 346, 348, 394
සමුඛිභුතෙ	280
සමුඛිති	246
සමුද්දානං	374
සමෙය්‍යං	44
සමොදනීයං	130, 286, 294, 312
	324, 328
සමොදි	130, 286, 294
	312, 324, 328

ස	පිට්ඨකපාඨ	ස	පිට්ඨකපාඨ
සමමොහං	44, 46	සංභසීලොකධාතුං	280
සං	285	සංචාරිකෙත	128
සංනාසනං	116, 364	සංභායො	66
සංයම්	202	සා	
සරං	414	සාකච්ඡාය	148
සරණං	94	සාකච්ඡාච්ඡාය	110
සරිකෙතා	126, 132, 288, 290 306, 310, 322, 324 326, 328, 330	සාකච්ඡො	110
සරති	230	සාතනං	34, 108
සරදසමයෙ	124	සාතොදකා	166
සරනතානං	342	සාතං	192
සරං	12, 30, 32, 290	සාණසංචිතිවතො	166
සරංජිකා	290	සාදයාමසෙ	210
සරිරං	134, 366	සාදනෙසු	352
සරිරනතිමධාරිතං	64, 116	සාදනෙසු	420
සරුපාති	338, 340, 342 344, 346, 348	සාදයනෙතන	146
සරෙන	280, 340	සාදුතරං	78, 380, 382
සරෙය්‍යාථ	392	සාධාමුසො	380
සලං	194, 202	සාධු	22, 138, 374
සලවිභිසා	354	සාධුසම්මතා	130
සලවිභිතගනෙතා	152	සාපතෙය්‍යං	166, 168, 170
සලෙත	74	සාමඤ්ඤං	14, 92
සමණීයෙත	340	සාමඤ්ඤප්පතා	126
සමිතකකා	334	සාමසිකං	220
සමිපාකො	62	සාමිච්චිපට්ඨනො	392
සසංඛාර නිග්ගහ්‍යාමාරිතවතං	52	සායනීයං	288
සසඤ්ඤාමහි	120	සායනසමයං	148
සසන්ධාවචරං	398	සායපාතං	326
සසල්ලා	202	සායනහානෙත	328
සසිල්ලං	298	සාරතතරතා	144
සසසතො	264	සාරතතා	140
සසසමණමුහමණියා	252, 286 300, 368	සාරපිං	58
සසසුදො	158	සාරමං	320
සහපරිනිබ්බාණං	284	සාරමහබ්‍රහ්මලෙත	320
සහබ්බජං	36	සාරාණීයං	130, 286, 294, 312 324, 328
සහව්‍යානං	322, 412	සාරිරිකා	202
සහසං	278, 332, 408, 410	සාලමුලෙ	238
සහසසකඛතං	266	සාලරුකඛමුලෙ	320
සහසසතෙතා	404	සාලවතෙ	282, 320
සහසසයාගිතං	36, 38	සාවකසුභං	278
සහසසසුතං	400, 416, 418	සාවකසමෙය්‍යා	392
		සාවකො	208, 220, 280

සා	පිට්ඨකයානි
සාවෙති	318, 346, 424
සාසපමනනී	272
සාසනෙ	220, 346
සාහු	16
සාමිකා	340

සි

සිකති	176
සිකතිනො	348
සිකතිතබ්බං	162
සිකෙබ්බ	214, 216
සිකෙබ්බ	86
සිබ්බ	282
සිගාලො	128
සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං	378, 380
සිඛ්ඛාමි	364
සිතං	352
සිතො	322
සිප්පිලො	92
සිතාතා	302, 328
සිතාතමනොදකං	70, 80
සිතෙහං	244
සිමබ්බිසමිං	400
සියා	392
සිරසා	230, 318, 346, 378
සිරිංසපා	278
සිවං	324

සි

සිතසා	84
සිතිතුනො	256, 378
සිතොදකා	166
සිද්ධි	100
සිලං	104, 148, 188, 412, 414
සිලකබ්බෙන	182
සිලතිනො	302, 328
සිලබ්බා	62
සිලවති	158
සිලවනො	218, 402, 404
	406, 416
සිලසමාසිතා	90
සිලසමපනනාරං	252
සිලසමපනො	132, 416
සිම්බිසං	310
සිම්බිසාරං	376

සි පිට්ඨකයානි

සිසං	190, 214, 216, 300
සිසසමො	128
සිහසෙය්‍යා	48, 196, 202

සි

සුකරො	20, 22
සුකුසලසමපගාමිං	124
සුකකං	378
සුඛං	136, 154, 230, 256, 270
	274, 286, 334, 358, 370, 374
	378, 380, 382, 386, 388, 422
සුඛං සෙති	76
සුඛජීවිනො	116, 364
සුඛදො	56
සුඛඵලං	56
සුඛමිපාකං	166
සුඛමිභාරාතං	346
සුඛාමහානි	4, 6, 104, 126
සුඛිතා	98
සුඛි	38, 304, 352
සුමුමො	24, 292
සුබෙති	116
සුබො	10, 284
සුගතපසසත්ථං	40
සුගතිං	172, 174, 412
සුගතො	130, 168, 190, 192, 194
	196, 200, 202, 212, 214, 226
	228, 250, 274, 312, 336, 390
	392
සුග්ගතිං	34, 108, 178, 366
සුචරිතං	136, 138, 172, 174
සුචාරාරූපං	322
සුචිගවෙසිනො	364
සුචිණ්ණො	78, 382
සුචිතතා	134
සුචිත්‍රපුප්ථං	404
සුචිරසොළ	346
සුචෙතසො	8, 52, 86, 98
සුජමසති	418
සුජා	302, 410
සුජානො	148
සුජ්ඣනනි	60, 104, 188
සුඤ්ඤං	322
සුඤ්ඤගෙහානි	194
සුඤ්ඤමහාරනනි	196



සු	පිට්ඨකානි
සුඤ්ඤාගාරෙ	392
සුඤ්ඤාගාරගතො	194
සුණන්ති 204, 338, 340, 344, 374	
සුතං 1, 130, 200, 202, 204, 214	
220, 222, 232, 248, 258, 276	
278, 282, 286, 320, 332, 360	
364, 372, 412, 418, 426	
සුතවා	184, 298
සුතතපපබුද්ධො	258
සුතතා	6, 8
සුතා	360
සුතාන	360
සුදං	418
සුදන්තො	126, 302
සුදස්සනමාණව	152
සුද්දකකරං	90
සුද්දත්තරං	62, 114
සුද්දබ්බුධං	64, 116
සුද්දෙසිතං	392
සුද්දකුමාරො	180, 182
සුද්දො	296
සුද්ධං	374
සුද්ධසංඛාරපුද්ගලො	246
සුද්ධාවාසො	268
සුද්ධිං	188, 296, 302
සුද්ධිමග්ගං	188
සුද්ධො	188
සුධම්මතං	384
සුනිම්මතං	414
සුනිගතං	56
සුනගාතා	148
සුඤ්ඤිකාය	298
සුපටිපන්නො	392
සුපණ්ණං	268
සුපඤ්ඤා	352
සුපඤ්ඤා	166
සුපරිකම්මකතො	124
සුපිනෙත	354
සුපුප්පිතග්ගං	238
සුපුප්පිතසාරාංකමුලෙ	238
සුපෙ	202
සුපොරිසො	198
සුපපගබ්බං	358
සුපපටිච්ඡිදා	8

සු	පිට්ඨකානි
සුපඤ්ඤා	412
සුප්පිතං	234
සුබ්බතං	420
සුබ්බමානං	266
සුභගියං	158
සුභාවිතං	52
සුභාසිතං 36, 40, 148, 178, 320	
336, 338, 396	
සුභාසුභං	190
සුභුමං	416, 418
සුභො	124
සුමනො	110
සුමනනමනනිකො	420
සුමෙධො	28, 120, 268
සුධම්මං	300
සුරියසමං	12
සුරියෙ	196
සුලභං	216, 218, 332, 334
සුලභං	136
සුචණ්ණං	212
සුචණ්ණජනෙනා	148
සුචණ්ණපබ්බතස්සා	212
සුචාතයො	226, 228, 424
සුචිත්තං	320
සුචිඤ්ඤාපයෙ	250
සුචිඤ්ඤානං	52, 416
සුචිඤ්ඤාචිතෙනා	230, 256
සුචිලිතා	148
සුසංවුතං	190
සුසංවුතතෙනා	126
සුසංඤ්ඤාතානං	148
සුසමාරභං	212
සුසමාගිතං	218, 336
සුසමාගිතතෙනා	8, 52
සුසමුදධො	248
සුසමුද්ධං	8
සුසිසංචිතො	182
සුසිලො	256
සුසු	20, 238
සුසුකාලකෙසො	214, 216
සුසුඛං	208
සුසුතානං	48
සුසුභානි	10
සුසුසු	12, 382

සූ	පිට්ඨකිකානි	සො	පිට්ඨකිකානි
සුසුතං	300	සොකාවතීණෙණං	222, 230
සූ		සොගතීකො	274
සුකරං	314	සොවතී	34, 108, 196, 286, 308
සුචිලොම	368		334, 382, 422
සුපහතචිතො	424	සොවෙය්‍යං	148
සුරො	158	සොණකිකානිලඤ්ජං	194
සො		සොණො	190
සොබා	90, 278, 418	සොතං	92, 210, 340
සොට්ඨං	78, 380, 382	සොතසමාපන්නං	278
සොට්ඨහිකපෙසං	174, 176	සොතසමාපත්තිසංකප්පාදිකායනතං	210
සොට්ඨිතං	168	සොභුං	374
සොතකා	166	සොතනං	304
සොති	154, 286, 378	සොතතුං	202
සොතුකාරකා	60	සොතී	98, 102
සොතො	120	සොපං	202
සොතං	154, 156, 230, 236, 280	සොපසි	196
	282	සොහතී	344
සොතාසනානි	278	සොහෙථ	386, 388, 396
සොමානං	222	සොරචං	308
සොය්‍යථාපි	118, 124, 132, 166	සොරතා	390
	172, 174, 178, 190, 224, 228	සොවකිකා	166
	248, 258, 262, 264, 266, 274	සොසාමි	374
	278, 282, 288, 302, 306, 330	සොලසිං	376, 414
	342, 404	සොලසිං කලං	376
සොය්‍යථාපි නාම	406	සොනහරා	370
සොය්‍යපීඨං	130, 362	සොනකාතො	218, 316, 386, 388
සොය්‍යරො	378		396
සොය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යසා	174	සොගනං	258, 250
සොය්‍යො	32, 40, 108, 144, 314	සොකාරො	250
	370, 376	හ	
සොලං	224, 230	හංසා	268
සොලා	186	හඤ්ඤරො	144
සොලො	250	හච්චකෙසො	210
සොවතී	194	හතරානිසු	126
සොවෙථ	24, 278	හතපුතතා	236
සොසාති	154	හතීකායං	156, 158
සො		හතීකනිකිං	172, 174
සොකං	258	හතීපදං	160
සොකතාසනො	254	හතීසුභානි	186
සොකපරිදෙවදුක්කිදෙවනසු		හතීරතනො	178
	පායාසධිමමා	හතීරුච්චණං	190
	162	හතී	376
සොකපරෙතසා	222	හතෙත	298
සොකමෙකි	34, 108	හදයං	202, 228, 302, 368, 380

ක	පිටුවකිනි	කි	පිටුවකිනි
හදසසානුපතනි.	86	භිෂිවනනපසෙස	212
හනතාර.	158, 342	හිරඤ්ඤසා	166, 168
හනනි	276	හිරඤ්ඤපුච්ඡණං	186
හනනි,	158	හිරි	24, 308
හඤ	266	හිරි	56
හඤ්ඤති භික්ඛවෙ	282	හිරිනිසෙධො	16, 300
හරනනි	166, 310	හි	
හරනො	80	හිනප්චං	182
හරයාමි	238	හිනනනරූපා	52
හරිතො	10, 228	හිලෙ	198
හවෙ 134, 380, 382, 394, 398		හිලෙයා	198
හව්‍යසෙසං	298, 300	හු	
හා		හුතතා	132
හාතවෙ	312	හුරං	22, 42, 128
හානිං	222	හෙ	
හාසපඤ්ඤා	342	හෙට්ඨිමෙත	280
හාපුපඤ්ඤා	122	හෙතුං	244
හි		හෙතුහඛනා	244
හිංසනනි	134, 180	හෙසාති	392
හිතානුකමපි	204	හො	
හිතාය	192, 372	හොතබ්බං	360
හිනා	18, 20, 30, 214, 302	හොති	374
හිෂ්වනනං	212	හොතිසි	352